KATHERINE PANCOL

virtual-project.eu

OCHII GALBENI AI CROCODILILOR

KATHERINE PAXNCOL

Seria: Josephine

Volumul 1

OCHII GALBENI AI CROCODILILOR

Original: *Les yeux jaunes des crocodiles*
[*The Yellow Eyes of Crocodiles*] (2006)

Traducere din limba franceză de:
AURELIA ULICI

virtual-project.eu

LITERA®

2019

Katherine Pancol, s-a născut la Casablanca, în Maroc, în 1954, și s-a mutat în Franța la vârsta de cinci ani. A studiat literatura și a fost inițial profesoară de franceză și de latină, înainte de a deveni ziaristă. În timp ce lucra pentru Paris-Match și Cosmopolitan, a fost încurajată de un editor să scrie ficțiune. După succesul primului roman, Moi d'abord (1979), Pancol s-a mutat la New York, unde a petrecut următorii zece ani. A participat la cursuri de scriere creativă și de scenaristică la Columbia University și a scris încă trei romane: La Barbare (1981), Scarlett, si possible (1985) și Les Hommes cruels ne courent pas les rues (1990). Publicat în 2006, romanul Les Yeux jaunes des crocodiles a înregistrat un succes uriaș în Franţa, unde s-au vândut mai mult de un milion de exemplare și a primit Prix Maison de la Presse. I-au urmat romanele La Valse lente des tortues (2008), Les Ecureuils de Central Park sont tristes le lundi (2010), Muchachas (3 volume, 2014) și Trois baisers (2017).

PARTEA ÎNTÂI

Joséphine scoase un țipăt și scăpă cuțitul econom, care alunecase de pe cartof și-i făcuse ditamai rana la încheietură. Sânge, sânge peste tot. Privi la venele albastre, la crestătura roșie, la albul chiuvetei, la scurgătorul din plastic galben pe care stăteau, albi și lucioși, cartofii curățați. Picăturile de sânge cădeau una câte una, împroșcând dalele albe. Își sprijini mâinile de marginea chiuvetei și începu să plângă.

Simțea nevoia să plângă. Nu știa de ce. Avea prea multe motive. O să-i facă bine. Căută din priviri o cârpă, o apucă și o puse ca pe un garou pe rană. „O să mă transform într-o fântână, o fântână de lacrimi, fântână de sânge, o să mă las în voia morții”.

Era o soluție. Să moară fără să spună o vorbă. Să se stingă precum lampa al cărei fitil tot scade.

Să se lase în voia morții dreaptă, deasupra chiuvetei. Nimeni nu moare foarte drept, se corectă ea imediat, mori lungit sau în genunchi, cu capul în cuptor sau în cadă. Citise într-o gazetă că modalitatea folosită cel mai frecvent de femei pentru a-și lua viața e să se arunce pe fereastră. Spânzuratul e pentru bărbați. Să sară pe fereastră? Nu i-ar reuși niciodată.

Dar să se golească de sânge plângând, să nu mai știe dacă lichidul care se scurge din ea este roșu sau alb. Să adoarmă încet. „Păi atunci, lasă cârpa și cufundă mâinile în chiuvetă!” Și totuși, și totuși… va trebui să rămână în picioare, și nu se moare în picioare.

În afară de bătălie. Pe vreme de război…

Încă nu era război.

Suspină, își potrivi cârpa pe rană, își stăpâni lacrimile, își privi fix imaginea reflectată în fereastră. Își păstrase creionul în păr. „Haide”, își

spuse, „curăță cartofii… La restul o să te gândești mai târziu!”

∵

În acea dimineață de sfârșit de mai, când termometrul arăta douăzeci și opt de grade la umbră, în balconul de la etajul cinci, la adăpostul copertinei, un bărbat juca șah. Singur. Medita în fața unei table de șah. Ducea atât de departe preocuparea pentru o imitație perfectă, încât schimba locul atunci când schimba culoarea cu care juca, iar în trecere își apuca pipa. Se apleca, sufla, ridica o piesă, o așeza, se dădea înapoi, sufla din nou, lua iar piesa, o muta, dădea din cap, apoi lăsa pipa și se întorcea pe celălalt scaun.

Era un bărbat de înălțime medie, cu o ținută foarte îngrijită, cu părul șaten, cu ochii căprui. Dunga pantalonilor cădea drept, pantofii străluceau ca proaspăt scoși din cutie, manșetele întoarse ale cămășii lăsau să se vadă mâinile și încheieturile fine, iar unghiile aveau luciul și strălucirea pe care nu le poate da decât o manichiură bine făcută. Un bronz ușor, care se bănuia a fi permanent, completa impresia de blond-auriu pe care o degaja persoana lui. Semăna cu acele figurine din carton îmbrăcate doar în șosete și lenjerie din jocurile pentru copii, care pot fi îmbrăcate cu orice ținută – pilot de avion, vânător, explorator. Era un bărbat care putea fi inclus în decor într-un catalog de mobilă pentru a inspira încredere și a sublinia calitatea pieselor expuse.

Dintr-odată, un zâmbet îi lumină fața.

— Șah mat, îi șopti partenerului imaginar. Sărmanul meu bătrân! Te-am ars! Și pariez că n-ai observat nimic!

Mulțumit, își strânse mâna de unul singur și-și drese glasul ca să-și acorde câteva felicitări.

— Bine jucat, Tonio! Ai fost foarte tare.

Se ridică, se întinse frecându-se pe piept și decise să-și ofere un păhărel, cu toate că nu era ora. De obicei lua un apetitiv pe la șase și zece, în

timp ce se uita la „Întrebări pentru un campion”. Emisiunea lui Julien Lepers devenise o întâlnire pe care o aștepta cu nerăbdare. Era indispus dacă o rata. De la cinci și jumătate se punea pe așteptat. Era nerăbdător să se măsoare cu cei patru campioni din ziua respectivă. De asemenea, aștepta să știe ce sacou purta prezentatorul, ce cămașă, ce cravată avea să-și asorteze. Își spunea că ar fi fost o idee bună să-și încerce norocul și să se înscrie. Și-o spunea în fiecare seară, dar nu făcea nimic. Ar fi trebuit să treacă de probele eliminatorii, iar în aceste două cuvinte exista ceva ce-l necăjea.

Ridică încet capacul unei găletușe cu gheață, luă delicat două cuburi, le lăsă să cadă într-un pahar. Turnă peste ele Martini alb. Se aplecă să ia o ață de pe mochetă, se îndreptă de spate, își înmuie buzele în pahar, plescăi ușor din buzele ude ca să-și arate mulțumirea.

În fiecare dimineață juca șah. În fiecare dimineață urma aceleași tabieturi. Scularea la șapte, odată cu copiii, micul dejun cu felii de pâine integrală, prăjite cu termostatul la patru, cu dulceață de caise fără zahăr, unt sărat și suc de portocale proaspăt stors cu mâna. Apoi treizeci de minute de gimnastică, exerciții pentru spate, burtă, pectorali, coapse. Citirea ziarelor pe care fetele, fiecare la rândul ei, se duceau să i le aducă înainte de a pleca la școală, studierea atentă a micii publicități, trimiterea unui CV când oferta i se părea interesantă, dușul, bărbieritul cu aparatul electric, cu săpun care face spumă sub pămătuf, alegerea hainelor pentru ziua respectivă și, în sfârșit, partida de șah.

Alegerea hainelor era momentul cel mai dificil al dimineții. Nu mai știa cum să se îmbrace. În ținută de weekend, ușor relaxată, sau în costum? Într-o zi, când îmbrăcase în grabă un trening, fiica sa mai mare, Hortense, îi spusese:

— Tu nu muncești, tati? Tot timpul ești în vacanță? Mie îmi place când ești frumos, cu un sacou frumos, o cămașă frumoasă și o cravată. Nu mai veni niciodată să mă iei de la școală îmbrăcat în trening! Apoi, înmuindu-se, căci era prima oară când îi vorbea pe un astfel de ton, iar el se albise, adăugă: De dragul tău spun asta, tăticule scump, ca să rămâi cel mai frumos tată din lume.

Hortense avea dreptate, se uitau altfel la el când era bine îmbrăcat.

Cum termina partida de șah stropea plantele agățate pe marginea balconului, smulgea frunzele moarte, tăia ramurile uscate, stropea cu apă bobocii noi, amesteca pământul din ghivece cu o lingură și împrăștia îngrășămintele atunci când trebuia. O camelie albă îi dădea mare bătaie de cap. Îi vorbea, își lăsa timp s-o îngrijească, îi ștergea fiecare frunză.

În fiecare dimineață, de un an, aceeași rutină.

Totuși, în dimineața aceea întârziase de la programul obișnuit. Partida de șah fusese dificilă, trebuia să aibă grijă să nu se lase distras. E greu când nu ai ocupație. „Atenție, Tonio”, își spuse, „atenție. Nu te lăsa târât, revino-ți”.

Luase obiceiul să vorbească cu voce tare, și încruntă sprâncenele auzind cum se apostrofa.

Pentru a recupera timpul pierdut, decise să nu se mai ocupe de plante.

Trecu prin fața bucătăriei, unde nevastă-sa curăța cartofi. Nu-i vedea decât spatele, și observă încă o dată că se îngrășa. Colaci de grăsime i se înfășurau pe șolduri.

Când se mutaseră în casa asta din suburbie, în apropiere de Paris, era subțire și delicată, fără colaci.

Când se mutaseră, fetele ajungeau până la chiuvetă…

Când se mutaseră…

Erau alte vremuri. Îi ridica puloverul, îi punea mâinile pe sâni și suspina: „Iubito!” până ce ea se

îndoia și se apleca stând cu mâinile pe suprafața patului, ca să nu-l șifoneze. Duminica gătea. Fetele cereau cuțite „ca s-o ajute pe mama”, sau fundul cratițelor ca să le „curețe cu limba”. Ei le priveau cu duioșie. La fiecare două sau trei luni le măsurau și notau înălțimea fiecăreia cu un creion negru pe perete. Era plin de liniuțe urmate de date și două prenume: Hortense și Zoé. Ori de câte ori se sprijinea de rama ușii bucătăriei îl cuprindea o imensă tristețe. Sentimentul unei nefericiri iremediabile, amintirea unor vremuri când viața îi zâmbea. Asta nu i se întâmpla niciodată în dormitor sau în salon, ci întotdeauna în această încăpere care, odinioară, fusese o capsulă de fericire. Călduroasă, liniștită, parfumată. Oalele abureau, cârpele se uscau pe bara cuptorului, ciocolata se topea la bain-marie și fetele curățau nuci. Agitau un deget cu măciulie de ciocolată, își desenau mustăți pe care le lingeau cu limba, iar pe ferestre aburii desenau broderii sidefate care-i dădeau impresia că era tatăl unei familii de eschimoși într-un iglu de la Polul Nord.

Odinioară… Fericirea era prezentă, sigură, liniștitoare.

Pe masă zăcea deschisă o carte de Georges Duby. Se aplecă să vadă titlul – *Cavalerul, femeia și preotul.* Joséphine lucra la masa de bucătărie. Ceea ce odinioară era un hobby acum îi ajuta să trăiască. Cercetătoare la CNRS, specialistă în situația femeilor din secolul al XII-lea! Înainte nu se putea împiedica să-și bată joc de cercetările ei, vorbind despre asta cu condescendență:

— Soția mea, care este pasionată de istorie, dar numai de istoria secolului al XII-lea. Ah! Ah! Ah…

Considera că asta o făcea să pară puțin cam pedantă.

— Nu e foarte sexy secolul al XII-lea, iubita mea, spunea el ciupind-o de fund.

— Dar asta este epoca în care Franța a trecut la modernitate, comerț, monedă, independența orașelor și…

Ca s-o facă să tacă o săruta.

Astăzi, secolul al XVIII-lea era cel care-i hrănea. Își drese vocea s-o facă să se întoarcă spre el. Nu avusese timp să se pieptene, un creion îi ținea părul în vârful capului.

— Mă duc să fac o plimbare…

— Te întorci la prânz?

— Nu știu… Fă ca și cum nu m-aș întoarce.

— Și abia acum te-ai gândit să-mi spui?

Nu-i plăceau confruntările. Ar fi preferat să iasă strigând: „Plec, plec imediat!” și hop! ar fi fost pe scară, și hop! ea ar fi rămas cu întrebarea în gât, și hop! n-ar fi avut decât să inventeze orice când se întorcea. Pentru că se întorcea întotdeauna.

— Ai citit mica publicitate?

— Da… Nimic interesant astăzi.

— Pentru un bărbat care vrea să muncească există întotdeauna o slujbă!

„O slujbă, da, dar mai contează și de care”, se gândi el fără să-i spună, căci cunoștea deja urmarea discuției. Ar fi trebuit să plece, însă rămânea magnetizat în cadrul ușii.

— Știu ce-o să-mi spui, Joséphine, știu deja.

— Știi, dar nu faci nimic ca lucrurile să se schimbe. Ai putea face orice, doar cât să ducem o viață de doamne-ajută…

Putea continua dialogul, îl știa pe dinafară: „Paznic la piscină, grădinar la un club de tenis, paznic de noapte la o benzinărie…”, dar nu reținuse decât expresia „doamne-ajută”. Suna ciudat când era vorba să cauți de lucru.

— N-ai decât să râzi! mormăi ea sfredelindu-l cu privirea. Probabil că discuția despre bani ți se pare mult prea prozaică! Domnul vrea un munte de aur, domnul nu vrea să se obosească pentru nimic, domnul vrea respect și considerație! Și pentru moment domnul nu are decât un mijloc de

existență: să se ducă să-și întâlnească manichiurista!

— Despre ce vorbești, Joséphine?

— Știi foarte bine despre CINE vorbesc!

Era acum întoarsă cu totul spre el, cu umerii ridicați, cu o cârpă înnodată în jurul încheieturii. Îl sfida.

— Dacă faci aluzie la Mylène…

— Da, fac aluzie la Mylène… încă nu știi dacă face pauză de masă? De asta nu poți să-mi răspunzi?

— Jo, termină… O să se sfârșească prost!

Era prea târziu. Nu se gândea decât la Mylène și la el. Cine o informase? Un vecin, o vecină? Nu cunoșteau foarte multă lume în bloc, dar, când e vorba de bârfe, îți faci repede prieteni. Probabil îl văzuse intrând în imobilul lui Mylène, două străzi mai departe.

— Te duci să iei masa cu ea… O să-ți facă o plăcințică și salată verde, o masă ușoară pentru că, după, se întoarce la muncă, *ea*… Joséphine continuă aprinsă: Și apoi o să vă faceți o mică siestă, ea o să tragă perdelele, o să se dezbrace aruncându-și hainele pe jos și o să se bage lângă tine sub cuvertura din pichet alb.

El asculta stupefiat. Mylène avea o cuvertură groasă din pichet alb pe pat. De unde știa?

— Ai fost la ea?

Ea izbucni într-un hohot răutăcios și strânse din nou nodul cârpei cu mâna liberă.

— Ah, aveam dreptate. Pichet alb, merge cu orice! E frumos, e practic.

— Jo, termină!

— Să termin cu ce?

— Termină să-ți imaginezi ce nu există.

— Poate pentru că ea nu are cuvertură din pichet alb?

— Ar trebui să scrii romane, ai multă imaginație…

— Jură-mi că n-are cuvertură din pichet alb.

Furia îl cuprinse brusc. N-o mai suporta. Nu-i mai suporta tonul de profesoară de școală, să-i reproșeze mereu ceva, să-i spună ce să facă, cum să facă, nu-i mai suporta spatele bombat, hainele fără formă și culoare, pielea înroșită din lipsă de îngrijire, părul șaten, subțire și moale. Totul la ea mirosea a efort și calicie.

— Prefer să plec înainte ca discuția să ne ducă prea departe!

— Vrei să te întâlnești cu ea, nu? Ai măcar curajul să spui adevărul, pentru că nu-l ai pe cel de a căuta de lucru, trândavule!

Ăsta fusese cuvântul în plus. Simți cum furia îi înțepenește fruntea și îi bubuie în tâmple. Împroșca vorbele ca să nu și le mai poate lua înapoi:

— Ei, bine, da! Mă întâlnesc la ea în fiecare zi la douăsprezece jumătate. Îmi încălzește o pizza și mâncăm, în patul ei sub cuvertura din pichet alb! Pe urmă, scuturăm firimiturile, îi desfac sutienul, și el tot din pichet alb, și o sărut peste tot, peste tot! Ești mulțumită? Nu trebuia să mă forțezi, te-am prevenit!

— Nici pe mine nu trebuie să mă forțezi! Dacă pleci la întâlnire, n-are rost să te mai întorci. Fă-ți valiza și cară-te. N-o să fie o pierdere prea mare.

Se smulse din cadrul ușii, se răsuci pe călcâie și, ca un somnambul, se întoarse în dormitor. Smulse o valiză de sub pat, o puse pe cearșaf și începu s-o umple. Goli cele trei rafturi de cămăși, cele trei rafturi de tricouri, șosete și chiloți în valiza mare, roșie, pe rotițe, vestigiu al splendorii lui de pe vremea când lucra la Gunman & Co, fabricant american de puști de vânătoare. Stătuse zece ani pe postul de director comercial pentru Europa, însoțind clienții bogați care plecau la vânătoare în Africa, în Asia, în America, în savană sau în pampas. Credea atunci, credea în imaginea bărbatului alb mereu bronzat, mereu în vervă, care ciocnea cu clienții, oamenii cei mai bogați ai planetei. Cerea să i se spună Tonio. Tonio Cortès.

Era mai masculin, mai important decât Antoine. Nu-i plăcuse niciodată prenumele lui, îl găsea prea moale, prea efeminat. Trebuia să fie la înălțime în fața acelor oameni: industriași, oameni politici, miliardari pierde-vară, copii de… Făcea să zornăie cuburile de gheață arătând un zâmbet îngăduitor, le asculta poveștile, ciulea atent urechea la dorințele lor, își dădea cu părerea, îi calma, observa baletul bărbaților și baletul femeilor, privirea ascuțită a copiilor, bătrâni înainte să fi avut timp să crească. „Ah! banii n-aduc fericirea”, repeta el adesea.

Avea un salariu excelent, o primă cât salariul pe trei luni la sfârșit de an, o asigurare bună, perioade de odihnă care aproape dublau concediile. Era fericit când se întorcea la Courbevoie, în locuința lui construită în anii nouăzeci pentru o populație de tineri funcționari ca el, care încă nu aveau mijloace să locuiască în Paris, dar așteptau, de cealaltă parte Senei, să poată pătrunde în cartierele frumoase ale capitalei, ale căror lumini le zăreau seara. Un tort strălucitor de neon care-i lua peste picior din depărtare. Imobilul îmbătrânise urât, urme abia vizibile de rugină ce se scurgeau de pe balcoane mânjeau fațada, iar portocaliul storurilor se spălăcise la soare.

Nu anunța niciodată când se întorcea din călătorie: împingea ușa, stătea un timp la intrare înainte să-și facă simțită prezența printr-un fluierat scurt care spunea „Am venit!” Joséphine era cufundată în cărțile ei de istorie, Hortense alerga înaintea lui și-și strecura mânuța în buzunare în căutarea cadoului, Zoé aplauda. Cele două fetițe în rochie de casă, una roz, cealaltă albastră, Hortense, frumoasa, îndrăzneața care-l ducea de nas, și Zoé, durdulie, moale, pofticioasă. Atunci se apleca spre ele și le lua în brațe, repetând: „Ah! iubitele mele! Ah! iubitele mele!” Era un ritual. I se întâmpla uneori să simtă o mică înțepătură de remușcare la amintirea unei alte îmbrățișări, în ajun… le strângea și mai tare, și amintirea se risipea. Își lăsa

bagajele și se dedica rolului său de erou. Inventa vânători și hăituieli, un leu rănit pe care-l doborâse cu un cuțit, o antilopă pe care o prinsese cu lasoul, un crocodil pe care-l făcuse K.O. Ele îl priveau cu gura căscată. Numai Hortense își pierdea răbdarea și întreba: „Și cadoul meu, tată?”

Într-o zi, Gunman and Co. fusese cumpărat. El, concediat. De pe o zi pe alta. „Așa e cu americanii”, îi explicase lui Joséphine. „Luni ești director comercial cu un birou cu trei ferestre, marți te înscrii la șomaj!” Fusese deci concediat. Cu o indemnizație bună la plecare, ceea ce-i permisese să continue să plătească un timp cheltuielile apartamentului, școala copiilor, cursurile de limbi străine, întreținerea mașinii, vacanțele la schi. Privise lucrurile cu înțelepciune. Nu era primul căruia i se întâmpla, nu era oricine, avea să găsească repede o slujbă. Nu orice, asta e sigur, dar o slujbă… Și, apoi, unul câte unul foștii lui colegi se reangajaseră acceptând salarii mai mici, posturi de importanță medie, mutări în străinătate, el rămânând singurul care consulta ofertele de angajare.

Acum, ajuns la fundul sacului, își simțea optimismul clătinându-se. Mai ales noaptea. Se trezea pe la trei dimineața, fără să facă zgomot, se ducea să-și pună un whisky în salon și aprindea televizorul. Lungit pe canapea, schimba distrat canalele cu paharul în mână. Până atunci se simțise mereu foarte puternic, foarte înțelept, de o mare perspicacitate. Când își vedea colegii făcând greșeli, nu făcea niciun comentariu, dar își spunea în gând: „Ah! mie nu mi s-ar întâmpla una ca asta! Știu eu!” Când auzise vorbindu-se despre cumpărarea firmei și de posibilitatea concedierilor, își spusese că o carieră de zece ani la Gunman and Co. însemna ceva, nu puteau să-l dea afară de pe o zi pe alta!

Făcuse parte dintre primii care au plecat.

Fusese chiar primul căruia i se comunicase decizia de concediere. Își îndesă furios un pumn în buzunarul pantalonilor, și căptușeala cedă cu un șuierat ascuțit care-i strepezi dinții. Se strâmbă, scutură din cap, se întoarse spre bucătărie, spre nevastă-sa, ca s-o întrebe dacă putea repara ruptura, apoi își aminti că pleca. Se pregătea să-și facă valiza. Își întoarse buzunarele: amândouă aveau căptușeala găurită.

Se lăsă să cadă pe pat, privindu-și fix vârful pantofilor.

Era descurajator să cauți de lucru. Nu era decât un număr pe un plic cu un timbru pe el. Medita în brațele lui Mylène. Îi povestea ce va face în ziua când va fi propriul stăpân. „Cu experiența mea", îi explica el, „cu experiența mea…" Cunoștea lumea largă, vorbea engleza și spaniola, știa să țină un registru contabil, suporta frigul și căldura, praful și musonul, țânțarii și reptilele. Ea asculta. Avea încredere în el. Avea câteva economii moștenite de la părinți. Tonio nu spusese încă da. Nu-și pierdea speranța de a găsi un acolit mai sigur cu care să pornească în aventură.

O cunoscuse însoțind-o pe Hortense la coafor în ziua când își serba a douăsprezecea aniversare. Mylène fusese atât de impresionată de siguranța fetiței, încât se oferise să-i facă manichiura. Hortense îi lăsase mâinile ca și cum îi acorda un privilegiu. „E o alteță regală fiica dumneavoastră", îi spusese când venise după ea. De atunci, când avea timp, Mylène lustruia unghiile copilei, și Hortense pleca încântată, cu degetele depărtate, oglindindu-se în oja strălucitoare.

Se simțea bine cu Mylène. Era o blondă micuță, vioaie, durdulie cât trebuie. Cu o pudoare și o timiditate care-l făceau să se simtă în largul lui și sigur pe sine.

Își scoase costumele, toate impecabil croite, toate din cea mai bună stofă. Da, avusese bani, o grămadă de bani. Îi plăcuse să cheltuiască.

— Și o să mai am, spuse cu voce tare. La patruzeci de ani, bătrâne, nu ți s-a terminat viața! Nu de tot!

Umplu repede valiza. Se prefăcu totuși că-și căuta butonii pentru manșete, respirând zgomotos, în speranța că Joséphine avea să-l audă și să-l implore să rămână.

Înaintă pe coridor până la ușa bucătăriei. Așteptă, sperând în continuare că ea avea să facă un pas spre el, încercând o împăcare… Apoi, cum ea rămăsese neclintită, cu spatele la el, spuse:

— Ei, bine… Asta e! Plec…

— Foarte bine. Poți să păstrezi cheile. Sigur ai uitat niște lucruri și va trebui să te întorci după ele. Anunță-mă ca să nu fiu aici. Va fi mai bine…

— Ai dreptate, le păstrez… Ce o să le spui fetelor?

— Nu știu. Nu m-am gândit…

— Aș prefera să fiu aici când o să le spui…

Ea închise robinetul, se sprijini de chiuvetă, tot cu spatele la el, și-i replică:

— Dacă nu vezi niciun inconvenient în asta, o să le spun adevărul. N-am chef să mint… E destul de neplăcut și așa.

— Dar ce vrei să le spui? întrebă el îngrijorat.

— Adevărul: tata nu mai lucrează, tata nu e bine, tata are nevoie să ia aer, așa că tata a plecat…

— Să ia aer? repetă el ca un ecou liniștitor.

— Iată! Exact așa e că spun. Să ia aer.

— E bine, „să ia aer”… Nu e definitiv. E bine.

Făcuse greșeala să se sprijine de ușă și nostalgia îl cuprindea din nou, țintuindu-l în loc, lipsindu-l de orice inițiativă.

— Pleacă, Antoine. Nu mai avem nimic să ne spunem… Te implor, pleacă!

Se întorsese spre el și-i arăta cu ochii spre dușumea. Urmărindu-i privirea, își zări valiza cu rotițe pusă la picioarele lui. Uitase cu totul de ea. Deci era de-adevăratelea: pleca!

— Bine… La revedere… Dacă vrei să mă vezi…

— O să mă suni… sau o să-ți las un mesaj la salonul lui Mylène. Presupun că va ști întotdeauna unde te afli?

— Și în privința plantelor, trebuie stropite de două ori pe săptămână și puse îngrășăminte o dată…

— Plantele? Să crape! E cea mai mică dintre grijile mele.

— Joséphine, te rog! Nu face asta… Pot să rămân dacă vrei…

Ea îl fulgeră cu privirea. El ridică din umeri, luă valiza și se îndreptă spre ușă.

Atunci, Joséphine începu să plângă. Agățată de marginea chiuvetei, plângea cu asemenea hohote, că i se cutremura tot trupul. Plângea în primul rând golul pe care acest bărbat avea să-l lase în viața ei, șaisprezece ani de trai în comun, primul ei bărbat, singurul ei bărbat, tatăl celor doi copii ai ei. Apoi plângea gândindu-se la fetițe, private pentru totdeauna de sentimentul de siguranță, siguranța de a avea un tată și o mamă care veghează asupra lor. În sfârșit, plângea de groază la gândul că se va trezi singură. Antoine se ocupa de socoteli, Antoine făcea declarația de impozit, Antoine plătea ratele la creditul pentru apartament, Antoine alegea mașina, Antoine desfunda chiuveta. Întotdeauna se baza pe el. El se ocupa de casă și de școala fetelor.

Fu smulsă din disperare de soneria telefonului. Respiră și ridică receptorul, înghițindu-și lacrimile.

— Tu ești, scumpo?

Era Iris, sora mai mare. Avea întotdeauna o voce veselă și antrenantă, ca și cum ar fi fost angajată să anunțe promoțiile la supermarket. Iris Dupin, patruzeci și patru de ani, înaltă, brunetă, subțire, cu un păr lung și negru pe care-l aranja ca pe un văl de mireasă veșnic. Iris, care-și datora numele celor două lacuri mari de un albastru intens care-i

serveau drept ochi. Când erau mici, trecătorii le opreau pe stradă. „Doamne! Doamne!” repetau ei oglindindu-se în privirea întunecată, adâncă, mărginită cu violet, cu o minusculă strălucire aurie. „Nu e cu putință! Vino să vezi, dragă! Niciodată n-am mai văzut așa ochi!” Iris se lăsa admirată, până ce, mulțumită și obosită, își trăgea sora de mână și șuiera printre dinți: „Ce bădărani! N-au văzut nimic la viața lor! Umblați prin lume, oameni buni! Călătoriți!” Acest ultim îndemn o distra pe Joséphine, făcea pe elicopterul cu brațele larg deschise, învârtindu-se și hohotind de râs.

La vremea ei, Iris lansase toate modele, luase toate diplomele, sedusese toți bărbații. Iris nu trăia, Iris nu respira, Iris domnea.

La douăzeci de ani plecase să studieze în Statele Unite, la New York. La Universitatea Columbia, secția de film. Avea să petreacă acolo șase ani, ieșise prima *ex aequo* din promoția ei, obținuse oportunitatea de a realiza un film documentar de treizeci de minute. La sfârșitul fiecărui an, primilor doi studenți, cei mai buni din an, li se aloca un buget ca să facă un film. Celălalt laureat din seria lui Iris, un ungur tânăr, uriaș, ciudat și hirsut, profitase de ceremonia de înmânare a premiilor ca s-o sărute în culise. Povestea rămăsese în analele familiei. Viitorul lui Iris se înscria cu litere albe pe colina de la Hollywood. Și, într-o zi, pe neașteptate, fără ca cineva să fi prevăzut această întorsătură, Iris se măritase.

Abia împlinise treizeci de ani, se întorcea din Statele Unite unde câștigase un premiu la festivalul Sundance, avea de gând să realizeze un lung metraj despre care se vorbea numai de bine. Un producător își dăduse acordul de principiu și… Iris renunțase. Fără să dea nicio explicație. Nu se justifica niciodată. Se întorsese în Franța și se măritase.

Cu voal alb, în fața primarului și a preotului. În ziua nunții ei, sala primăriei era plină. A fost

nevoie să se mai aducă scaune și să se permită ca unii să stea agățați pe marginea ferestrelor. Toți își țineau răsuflarea, așteptând ca mireasa să-și arunce rochia și să apară complet goală strigând: „A fost doar o glumă!”, ca într-un film.

Nimic de genul acesta nu s-a petrecut.

Părea cucerită și îndrăgostită. De un anume Philippe Dupin, care fredona în ținuta lui de ceremonie. „Cine e, cine e?” se întrebau invitații, cercetându-l pe ascuns. Nimeni nu-l cunoștea. Iris povestea că se întâlniseră într-un avion și că fusese „dragoste la prima vedere”. Bărbat frumos, acest Philippe Dupin. Evident, după privirile lacome pe care femeile le fixau asupra lui, era unul dintre cei mai frumoși bărbați dăruiți de Terra! Domina mulțimea prietenilor soției sale cu o indiferență plină de un dispreț amuzat. „Dar cu ce se ocupă? E în afaceri… Și de ce așa de repede? Crezi că…” Limbile împungeau în lipsă de informații precise. Tatăl și mama soțului apreciau asistența cu aceeași mutră ușor superioară ca a fiului lor, ceea ce te făcea să te gândești că era vorba despre o mezalianță. Invitații plecară dezgustați, Iris nu mai amuza pe nimeni. Iris nu mai făcea pe nimeni să viseze. Devenise îngrozitor de normală, ceea ce, în cazul ei, era de prost gust. Unii n-au mai văzut-o niciodată. Se prăbușise, și coroana nu mai termina să se rostogolească pe pământ.

Iris declară că o durea fix în cot și decise să se dăruiască trup și suflet soțului ei.

Philippe Dupin era un bărbat plin de convingeri. Își înființase un cabinet de drept internațional comercial, apoi se asociase cu mai mulți avocați de prim rang din Milano, New York și Londra. Era extrem de șiret și nu-i plăcea să preia decât cazuri imposibile. Reușise, și nu putea să priceapă cum de nu toată lumea se purta ca el. Deviza lui era concisă: „Când vreau, pot”. O rostea rar, răsturnându-se pe spate în fotoliul mare, din piele, întindea brațele făcând să-i trosnească degetele în

timp ce-și privea interlocutorul ca și cum enunța un adevăr primordial.

Sfârșise prin a o influența pe Iris, care șterse din vocabularul ei cuvintele îndoială, angoasă, ezitare. Iris devenise, la rândul ei, entuziastă și sigură pe ea. Un copil ascultător și strălucit la școală, un soț care câștiga bani și-și întreținea familia, o femeie care ținea casa și făcea cinste soțului ei. Iris rămânea frumoasă, vioaie și seducătoare, alterna ședințele de masaj cu joggingul, masajul facial cu tenisul la Racing Club. Era comodă, evident, dar „există femei pe care comoditatea le copleșește și femei care-și stăpânesc comoditatea. Totul e o artă", susținea ea. Era clar că se poziționa în a doua categorie, și avea cel mai profund dispreț pentru lenețele depășite de situație.

„Probabil că eu aparțin unei alte lumi", gândea Joséphine ascultând pălăvrăgeala mitraliată a surorii sale, care aborda acum subiectul mamei lor.

O marți din două, Iris o primea pe Doamna mamă la cină, iar în seara aceea le revenea îndatorirea de a-i aduce omagii celei care le dăduse naștere. Fericire și zâmbet era regula la aceste cine în familie. Inutil de spus că Antoine se străduia, cu oarece reușită, să le evite, găsind mereu o scuză bună ca să lipsească. Nu-l suporta pe Philippe Dupin, care se credea permanent obligat să-i dea explicații suplimentare – „COB, Comisia Operațiunilor de Bursă, Antoine" –, nici pe Iris care, când i se adresa, îi lăsa impresia că era un fel de gumă de mestecat veche, lipită de talpa pantofilor ei cu toc. „Și când îmi spune bună ziua", se plângea el, „am impresia că mă soarbe în zâmbetul ei ca să mă catapulteze într-o altă dimensiune!" Este adevărat, Iris avea pentru Antoine un respect modest.

— Mai spune-mi o dată, ce lucrează soțul tău?

Aceasta era întrebarea ei preferată, care o făcea negreșit pe Joséphine să mormăie:

— Tot nimic, tot nimic.

— Ah, bine… Deci încă nu s-a rezolvat! ofta Iris, adăugând pe loc: De altfel, mă întreb cum s-ar putea rezolva. Atâtea pretenții pentru niște posibilități atât de modeste!

„Totul este artificial la sora mea”, își spuse acum Joséphine, „proptindu-și receptorul de umăr”. Când Iris simte un început de simpatie sau elan față de cineva, consultă dicționarul Vidal, temându-se de o boală”.

— Ce nu e în regulă? În dimineața asta ai o voce ciudată, îi zise Iris.

— Sunt răcită…

— Deci, ce ziceam… Pentru mâine-seară… Cina cu mama… N-ai uitat?

— Mâine-seară este?

Uitase cu totul.

— Mă rog, iubito, unde ți-e capul?

„Dacă ai ști”, gândi Joséphine, căutând o batistă de hârtie să-și șteargă nasul.

— Revino în secolul nostru, renunță la trubadurii tăi! Ești prea distrată. Apari cu soțul tău, sau a găsit altă metodă să se facă nevăzut?

Joséphine zâmbi trist. „Să-i zicem și așa”, își spuse, „să se facă nevăzut, să ia aer, să se evapore, să dispară în fum”.

Antoine era pe cale să se transforme într-o substanță volatilă.

— N-o să vină…

— Bun, va trebui să găsim o scuză nouă pentru mama. Știi că nu-i plac absențele lui…

— Zău, Iris, dacă ai ști ce puțin îmi pasă!

— Ești prea bună cu el! Eu de mult i-aș fi trântit ușa în nas. Mă rog… Așa ești tu, n-o să te schimb eu, sărmana mea dragă.

Acum, compătimire. Joséphine oftă. Din copilărie, ea era Jo, gâsculița naivă, intelectuala cam urâțică, simțindu-se bine cu teoriile ei obscure, cuvintele complicate, lungile cercetări la bibliotecă printre alți savanți prost îmbrăcați și cu

coșuri pe față. Cea care reușea la examene, dar care nu reușea să tragă o linie de contur în jurul ochilor. Cea care-și scrântea glezna când cobora scările pentru că tocmai citea *La Théorie des climats* a lui Montesquieu, sau branșa prăjitorul de pâine la robinet în timp ce asculta pe postul France Culture o emisiune despre cireșii în floare la Tokyo. Cea care ținea lumina aprinsă până târziu în noapte, aplecată peste hârtiile ei, în timp ce sora ei mai mare ieșea și reușea și crea și vrăjea. „Iris-ici, Iris-colea, aș putea scrie o arie de operă!”

Când Joséphine obținuse titlul de profesor definitiv de literatură clasică, mama ei o întrebase ce intenționa să facă.

— La ce-o să-ți folosească asta, scumpa mea? Să ajungi victima unui liceu dintr-o suburbie pariziană? Să fii violată pe capacul unei lăzi de gunoi?

Și când continuase redactându-și teza și articole care apăreau în reviste de specialitate, se lovise de întrebări nedumerite și scepticism.

— „Avântul economic și dezvoltarea socială a Franței în secolele al XI-lea și al XII-lea”, sărmana mea scumpă, dar pe cine vrei să intereseze? Ai face mai bine să scrii o biografie sexy despre Richard Inimă de Leu sau despre Filip al II-lea al Franței, asta i-ar interesa pe oameni! S-ar putea face un film, un serial! Apoi șuiera ca o viperă enervată de târâșul lent al odraslei, ridica din umeri și ofta: Cum am putut aduce pe lume o astfel de fiică?

Doamna mamă întotdeauna se întrebase. De la primii pași ai lui Joséphine. Soțul ei, Lucien Plissonnier, avea obiceiul să-i răspundă:

— Barza păcălită de vulpe.

Văzând cât de puțin amuzante erau intervențiile lui, sfârșise prin a tăcea. Definitiv. Într-o seară de 13 iulie, înainte de a se stinge, dusese mâna la piept, având timp să spună doar: „E puțin cam devreme să aruncăm cu artificii”. Joséphine și Iris

aveau zece, respectiv paisprezece ani. Înmormântarea fusese magnifică, Doamna mamă, maiestuoasă. Organizase totul în cele mai mici amănunte: florile albe depuse în jerbe mari pe sicriu, un marș funebru de Mozart, alegerea textelor citite de fiecare membru al familiei. Henriette Plissonnier copiase voalul lui Jackie Kennedy și le ceruse fetelor să sărute sicriul înainte de a i se da drumul în groapă.

Până și Joséphine se întreba cum putuse petrece nouă luni în burta acestei femei despre care spuneau că era mama ei.

În ziua când fusese cooptată în CNRS[1] – trei candidați reținuți din cei o sută douăzeci și trei care s-au prezentat! – și când s-a grăbit spre telefon ca să le anunțe pe mama ei și pe Iris, fusese obligată să repete, să strige, căci niciuna, nici cealaltă nu-i înțelegeau emoția! CNRS? Dar la ce avea să-i folosească tâmpenia asta?

Trebuia să găsească o explicație: persoana ei nu le interesa. Fusese un moment când se îndoise, dar în ziua aceea avusese confirmarea. Numai căsătoria cu Antoine le bucurase. Măritându-se, putea în sfârșit să fie înțeleasă. Înceta să fie micul geniu stângaci, ca să devină o femeie ca toate celelalte, îndrăgostită, cu un pântec ce poate fi însămânțat, cu un apartament de decorat.

Foarte repede, Doamna mamă și Iris fuseseră decepționate: Antoine n-avea să corespundă niciodată pretențiilor lor. Cărarea era prea dreaptă – niciun farmec –, ciorapii prea scurți – nu are clasă –, salariul insuficient și de proveniență dubioasă – vinde pușți, e degradant! – și, mai ales, mai ales, era atât de intimidat de rudele soției, încât transpira din abundență în prezența lor. Nu o sudoare ușoară care să-i deseneze aureole delicate la subraț, ci o sudoare abundentă care-i uda cămașa și-l obliga să dispară ca să se ducă s-o stoarcă. Un handicap evident care nu putea trece neobservat și punea pe toată lumea în încurcătură.

Nu i se întâmpla decât în familia prin alianță. Niciodată nu transpirase la Gunman and Co. Niciodată.

— Probabil că se întâmplă pentru că trăiești tot timpul în aer liber, încerca o explicație Joséphine, întinzându-i cămașa de schimb pe care o aducea la fiecare reuniune de familie. N-o să poți niciodată să lucrezi într-un birou!

Joséphine simți brusc un sentiment de milă față de Antoine și, uitând rezerva pe care își promisese s-o adopte, se lăsă furată și-i spuse surorii sale:

— Tocmai l-am dat afară! Of, Iris, ce-o să se întâmple?

— Antoine, l-ai dat afară pe ușă? De-adevăratelea?

— Nu mai puteam. E drăguț, nu e ușor pentru el, e adevărat, dar… Nu suport să-l mai văd stând degeaba. Poate am fost lipsită de curaj, dar…

— Asta e tot, ești sigură? Nu e un alt motiv pe care mi-l ascunzi…

Iris coborâse vocea cu un ton. Avea acum vocea ei de confesor, cea pe care o folosea când voia să smulgă mărturisiri de la sora ei. Joséphine nu-i putea ascunde nimic. Incapabilă să țină pentru ea cel mai neînsemnat gând, se preda întotdeauna. Mai rău: îi punea secretul pe tavă. Avea impresia că era singurul mod de a-i atrage atenția, singurul mod de a se face iubită.

— Tu nu știi ce înseamnă să trăiești cu un bărbat în șomaj… Când muncesc, ajung să mă mustre conștiința. Lucrez pe ascuns, după cojile de cartofi și oale.

Se uită la masa din bucătărie și-și spuse că trebuia să strângă înainte ca fetele să se întoarcă de la școală pentru prânz. Își făcuse socotelile: îi ieșea mai ieftin decât la cantină.

— Credeam că după un an o să te obișnuiești.

— Ești rea!

— Iartă-mă, scumpo. Dar păreai atât de resemnată cu situația ta. Mereu îi luai apărarea…

Bine, acum ce-o să faci?

— N-am nici cea mai mică idee. O să continui să lucrez, asta e sigur, dar trebuie să găsesc ceva în plus… Niște lecții de franceză, de gramatică, de ortografie, nu știu, eu…

— Asta n-ar trebui să fie greu, sunt atâția elevi leneși în zilele noastre! Începând cu nepotul tău… Alexandre a venit ieri de la școală cu un doi la dictare. Un doi! Să-i fi văzut mutra lui taică-său… Am crezut să moare sufocat!

Joséphine nu se putu împiedica să zâmbească. Extraordinarul Philippe Dupin, tatăl unui elev leneș!

— La școala lui, profesoara scade trei puncte de greșeală, merge repede!

Alexandre era fiul unic al lui Philippe și Iris Dupin. Zece ani, de aceeași vârstă cu Zoé. Îi găseau mereu ascunși sub o masă gata să stea de vorbă, cu aer serios și concentrat, sau să construiască în liniște machete uriașe, departe de adunările de familie. Comunicau schimbând ocheade și semne pe care le foloseau ca pe un adevărat limbaj, ceea ce o enerva pe Iris, care îi prezicea fiului ei o dezlipire de retină sau, când era foarte furioasă, o îndobitocire sigură. „Fiul meu o să sfârșească prin a fi un tâmpit plin de ticuri din cauza fiicei tale!” pronostica ea arătând acuzator cu degetul spre Zoé.

— Fetele sunt la curent?

— Pentru moment, nu…

— Ah… Și cum o să le spui?

Joséphine rămase mută, râcâind cu unghia marginea mesei din plastic laminat, formând o mică bilă neagră pe care o făcu să zboare în bucătărie.

Iris o luă de la capăt. Din nou schimbase tonul. Vorbea acum cu voce blândă, învăluitoare, o voce care în același timp o liniștea și o relaxa, îi făcea poftă să se pună din nou pe plâns.

— Sunt aici, iubito, știi că sunt mereu alături de tine și că n-o să te las niciodată să cazi. Te iubesc ca pe mine însămi, și asta nu e puțin!

Joséphine râse înăbușit. Iris putea fi atât de nostimă! Până ce se măritase, râseseră adesea ca nebunele. Apoi însă, ea devenise o doamnă, o doamnă responsabilă și foarte ocupată. Ce fel de cuplu forma cu Philippe? Nu-i prinsese niciodată gata să se lase în voia sentimentelor, să schimbe o privire tandră sau un sărut. Parcă tot timpul dădeau un spectacol.

În acel moment sună la ușa de la intrare, și Joséphine se întrerupse.

— Trebuie să fie fetele… Te las și te implor: nicio vorbă mâine-seară. Nu am chef să fie unicul subiect de conversație!

— Am înțeles, pe mâine. Și nu uita: Cric și Croc îl rontăie pe marele Cruc care credea că-i rontăie!

Joséphine închise, își șterse mâinile, își scoase șorțul, creionul din păr, își scutură părul ca să-l umfle și alergă să deschidă ușa. Hortense se împinse prima la intrare fără să-i spună bună ziua mamei sale, fără s-o privească măcar.

— Tata e acasă? Am luat un șapte la compunere! Și pe deasupra de la tâmpită aia de madam Ruffon!

— Hortense, te rog, fii politicoasă! E profesoara ta de franceză.

— O viperă, da.

Adolescenta nu se grăbi să-și sărute mama sau să muște dintr-o bucată de pâine. Nu-și aruncă ghiozdanul, nici pardesiul pe jos, ci îl lăsă pe primul și îl dezbrăcă pe al doilea cu grația distinsă a unei debutante care-și abandonează mantia lungă de bal la garderobă.

— N-o săruți pe mama? întrebă Joséphine, descoperind enervată o notă de rugăminte în vocea ei.

Hortense întinse un obraz catifelat și moale, ridicând în același timp părul greu, brun-roșcat, ca să se răcorească.

— S-a făcut o căldură! Tropicală, ar zice tata.

— Dă-mi un pupic adevărat, scumpo, o imploră Joséphine, renunțând la orice demnitate.

— Mamă, știi că nu-mi place când te lipești așa de mine. Abia se apropie de obrazul întins al mamei sale, că imediat întrebă: Ce avem la prânz?

Se apropie de mașina de gătit și ridică capacul de pe o cratiță, așteptându-se la o mâncărică gătită. La paisprezece ani, avea deja ținuta și atitudinea unei femei. Purta haine destul de simple, dar își suflecase mânecile cămășii, închisese gulerul, adăugase o broșă, își strânsese mijlocul cu o curea lată care-i transforma ținuta de școlăriță într-un desen de modă. Părul ca arama scotea în evidență un ten luminos, iar ochii mari, verzi exprimau o ușoară uimire, combinată cu un imperceptibil dispreț, care ținea pe toată lumea la distanță. Dacă exista un cuvânt care părea să fi fost creat special pentru Hortense, era chiar cuvântul „distanță”. „De unde vine această indiferență?” se întreba Joséphine de fiecare dată când o observa”. Nu de la mine, în orice caz. Sunt atât de stângace față de fiica mea!”

„Are gust de sârmă ghimpată”, gândi ea după ce o sărută. Și, ca și cum își reproșa că-i trecuse prin cap ideea, o mai sărută o dată, enervând-o la culme și făcând-o să se îndepărteze.

— Cartofi prăjiți și ouă ochiuri…

Hortense se bosumflă.

— Nu foarte dietetic, mamă. Nu avem friptură?

— Nu, eu… Scumpo, n-am putut să mă duc la…

— Am înțeles. N-avem destui bani, carnea e scumpă!

— Doar că…

Joséphine n-avu timp să-și termine fraza, că o altă fetiță năvăli în bucătărie și veni să se arunce la picioarele ei.

— Mami! Mami dragă! L-am întâlnit pe scară pe Max Barthillet și m-a invitat să mă duc să văd

Peter Pan la el! Are DVD… Tatăl lui i l-a adus! Pot să mă duc în seara asta când ies de la școală. Nu am lecții pentru mâine. Spune da, mamă, spune da!

Zoé ridică o față plină de încredere și iubire pentru mama ei, care nu rezistă și o strânse la piept, spunând:

— Bine, da, da, dulceață iubită, frumoasa mea, bebelușul meu…

— Max Barthillet? șuieră Hortense. Ai lăsat-o să se ducă la el? E de-o seamă cu mine și e în clasă cu Zoé! Nu încetează să rămână repetent, o să ajungă ucenic la măcelar sau instalator.

— Nu e nicio rușine să fii măcelar sau instalator, protestă Joséphine. Și dacă nu e dotat pentru învățătură…

— N-aș vrea să devină prea familiar cu noi. Mi-ar fi frică să se afle! Are cu adevărat o reputație proastă cu pantalonii lui prea largi, curelele cu ținte și părul prea lung.

— Ah, fricoasa! Ah, fricoasa! scandă Zoé. În primul rând nu tu ești invitată, eu sunt! Așa că mă duc, mami, așa-i? Pentru că mie nu-mi pasă dacă se face instalator! Mie chiar mi se pare foarte frumos Max Barthillet! Ce mâncăm? Sunt moartă de foame.

— Cartofi prăjiți și ouă ochiuri.

— Mmmm! Pot să sparg gălbenușul, mami? Aș putea să le zdrobesc cu furculița și să pun ketchup deasupra?

Hortense ridică din umeri în fața entuziasmului surorii sale mai mici. La zece ani, Zoé avea încă trăsături de bebeluș: obraji bucălați, brațe durdulii, gropițe delicioase. Era rotundă peste tot, îi plăcea să dea pupici apăsați pe care-i lipea zgomotos după ce-și lua elan și-l placa pe fericitul destinatar ca un pilier la rugby. După care se ghemuia la pieptul lui și torcea, răsucind o șuviță de păr șaten-deschis.

— Max Barthillet te invită pentru că vrea să se apropie de mine, declară Hortense rontăind un

cartof prăjit din vârful dinților albi.

— Ia te uită, fandosită! întotdeauna crede că totul este pentru ea. Pe mine m-a invitat, pe mine și numai pe mine! Na, na, na! Nici măcar nu s-a uitat la tine pe scară! Nici nu te-a observat.

— Naivitatea atinge uneori prostia, răspunse Hortense, tachinându-și sora.

— Ce înseamnă asta, mamă, spune?

— Înseamnă să încetați să vorbiți și să mâncați în liniște!

— Tu nu mănânci? întrebă Hortense.

— Nu mi-e foame, răspunse Joséphine, așezându-se la masă cu fetele.

— Max Barthillet poate să viseze cât vrea. N-are nicio șansă. Eu vreau un bărbat frumos, puternic, la fel de sexy ca Marlon Brando.

— Cine e, mamă, Marion Bardot?

— Un foarte mare actor american, scumpo…

— Marlon Brando! E frumos, dar ce frumos! A jucat în filmul *Un tramvai numit dorință,* tati e cel care m-a dus să-l văd… tati zice că e o capodoperă a cinematografiei!

— Hmmm! Sunt delicioși cartofii, mămico.

— Dar tati nu e acasă? A plecat la o întâlnire? se îngrijoră Hortense, ștergându-se la gură.

Clipa de care Joséphine se temea venise. Își fixă ochii în privirea întrebătoare a fiicei mai mari, apoi pe capul plecat al lui Zoé, preocupată să-și înmoaie cartofii prăjiți în gălbenușul plin de ketchup. Avea datoria să le explice. Nu folosea la nimic să lase pe mai târziu sau să mintă. Tot aveau să afle adevărul până la urmă. Ar fi trebuit să le ia pe rând. Hortense era atât de atașată de tatăl ei, îl găsea atât de „șic”, atât de „rafinat”, și el se dădea peste cap să-i placă. Nu voise niciodată să evoce în fața fetelor lipsa banilor, nici îngrijorarea pentru nesiguranța zilei de mâine. Nu pe Zoé o menaja, ci pe fiica mai mare. Iubirea asta necondiționată era tot ce-i rămăsese din splendoarea trecută. Hortense îl ajuta să desfacă valizele când se întorcea din

călătorie, mângâia stofa costumelor, lăuda calitatea cămășilor, își plimba mâna de-a lungul cravatelor, le alinia una câte una pe bara șifonierului. „Ești frumos, tati! Ești frumos!” El se lăsa iubit, se lăsa lingușit, o lua în brațe la rândul lui și-i strecura un mic cadou doar pentru ea, un secret între ei. Joséphine îi surprinsese de mai multe ori discutând cu voce joasă, ca niște conspiratori îndrăgostiți. Se simțea exclusă din complicitatea lor. În familie existau două caste: seniorii, Antoine și Hortense, și vasalii, Zoé și ea.

Nu putea da înapoi. Privirea lui Hortense devenise apăsătoare, rece. Aștepta un răspuns la întrebarea pe care tocmai o pusese.

— A plecat…

— La ce oră se întoarce?

— Nu se întoarce… Mă rog, nu aici.

Zoé ridicase capul și, în ochii ei, Joséphine citi că încerca să înțeleagă, dar nu reușea.

— A plecat… pentru totdeauna? întrebă Zoé, cu gura căscată de uimire.

— Mă tem că da.

— N-o să mai fie tăticul meu?

— Ba da… sigur! Dar nu va mai locui aici, cu noi.

Joséphinei îi era frică, atât de frică! Ar fi putut să indice cu exactitate locul unde simțea frica, să măsoare lungimea, grosimea, diametrul drugului care-i zdrobea plexul și o împiedica să respire. I-ar fi plăcut să se cuibărească în brațele fiicelor sale. I-ar fi plăcut să se strângă în brațe toate trei și să inventeze o frază magică la fel ca aceea cu Marele Croc și Marele Cric. I-ar fi plăcut atât de multe lucruri, să se întoarcă în timp, să retrăiască atmosfera de fericire, primul lor bebeluș, întoarcerea de la maternitate, al doilea bebeluș, primele vacanțe în patru, prima fisură, prima împăcare, prima tăcere care spune mult și care aduce tăcerea care nu spune nimic, care se preface. Să înțeleagă când se rupsese arcul, când băiatul

fermecător cu care se măritase devenise Tonio Cortès, soț obosit, iritabil, în șomaj, să oprească timpul, să facă drumul înapoi, să se întoarcă…

Zoé se puse pe plâns. Fața i se boți, se răsuci, deveni purpurie, și lacrimile îi țâșniră pe obraji. Joséphine se aplecă spre ea și o luă în brațe, ascunzându-și fața în părul buclat și moale al fetiței. În niciun caz nu trebuia să plângă și ea. Trebuia să rămână puternică și decisă. Să le arate amândurora că nu-i era teamă, că avea să le protejeze. Începu să vorbească fără să tremure. Le repetă ceea ce toate manualele de psihologie îi sfătuiesc pe părinți să spună când intervine o separare. Tati o iubește pe mami, mami îl iubește pe tati, tati și mami le iubesc pe Hortense și Zoé, dar tati și mami nu mai reușesc să trăiască împreună, atunci tati și mami se despart. Dar tati le va iubi întotdeauna pe Hortense și Zoé și va fi mereu acolo pentru ele, mereu. Avea impresia că vorbea despre niște oameni pe care nu-i cunoștea.

— După părerea mea, n-a plecat foarte departe, spuse Hortense cu o voce mică, ascuțită. Ce decădere! Probabil că e pierdut și nu știe ce să facă! oftă, puse la loc cu o mutră supărată cartoful pe care se pregătea să-l rondăie și, privindu-și mama, adăugă: Biata mea mămică, ce-o să te faci?

Joséphine se simțea jalnic, dar se bucură să primească o dovadă de compătimire din partea fiicei mai mari. I-ar fi plăcut ca Hortense să continue tirada și s-o consoleze, dar își reveni repede: era rândul ei s-o strângă în brațe. Întinse mâinile spre Hortense care i le mângâie peste masă.

— Biata mea mămică, biata mea mămică… oftă Hortense.

— Nu v-ați certat? întrebă Zoé, cu ochii plini de groază.

— Nu, iubita mea, am luat decizia ca doi oameni mari, responsabili. Tati e foarte supărat pentru că vă iubește mult, mult. Nu e vina lui,

știi… într-o zi, când o să fii mai mare, o să înțelegi că nu facem întotdeauna ce vrem în viață. Uneori, în loc să decizi, te supui. De ceva vreme tata suporta multe lucruri neplăcute și a preferat să plece, să ia aer, ca să nu ne impună stările lui de suflet. Când o să găsească din nou de lucru, o să vă explice prin ce a trecut…

— Și atunci se întoarce? Zi, mami, o să se întoarcă?

— Nu spune prostii, Zoé, o întrerupse Hortense. Tata a plecat, punct. Și nu ca să se întoarcă, dacă vrei părerea mea. În ce mă privește, nu înțeleg… E o fufă, nimic altceva!

Rostise cuvântul pe un ton scârbit, și Joséphine pricepu că știa. Cunoștea legătura tatălui ei. Probabil că o cunoscuse cu mult înaintea ei. Voia să-i vorbească, dar ezită s-o facă în prezența lui Zoé.

— Singura problemă este că acum vom fi cu adevărat sărace… Sper că o să ne dea ceva bani. Trebuie să fie obligat, nu?

— Ascultă, Hortense… N-am vorbit despre asta. Se opri, conștientă că fiica mai mică nu trebuia să audă urmarea. Ar trebui să te duci să-ți ștergi nasul, iubita mea, și să dai cu apă pe față, o sfătui pe Zoé, luând-o de pe genunchi și împingând-o afară din bucătărie.

Zoé ieși smiorcăind și târându-și picioarele.

— Cum de ești la curent? o întrebă Joséphine pe Hortense.

— La curent eu ce?

— La curent cu… femeia aia.

— Mă rog, mamă. Tot cartierul știe! Mi-era rușine de rușinea ta! Mă întrebam cum faci de nu vezi nimic…

— Știam, dar închideam ochii…

Nu era adevărat. Aflase în ajun de la vecina ei de palier, Shirley, care avusese aceleași argumente ca fiica ei:

— În fine, Joséphine, cască ochii, ce dracu'! Îți pune coarne și tu nu miști! Trezește-te! Până și brutăreasa își stăpânește un zâmbet când îți taie bagheta!

— Cine ți-a spus? insistă Joséphine.

Privirea pe care i-o aruncă Hortense o îngheță. Era o privire rece, plină de disprețul femeii care știe față de cea care nu știe, privirea unei curtezane pricepute față de o toantă.

— Sărmana mea mamă, deschide ochii. Ai văzut cum te îmbraci? Cum te piepteni? Te-ai delăsat de tot. Nu e de mirare că se duce la altele! E timpul să părăsești Evul Mediu și să trăiești în zilele noastre.

Aceeași voce, același dispreț amuzat, aceleași argumente ca ale tatălui ei. Joséphine închise ochii, își lipi palmele de urechi și începu să țipe.

— Hortense! Îți interzic să-mi vorbești pe tonul acesta! Dacă de ceva vreme trăim, mi se datorează mie și secolului al XII-lea! Fie că-ți place sau nu. Și îți interzic să mă privești așa. Sunt mama ta, nu uita niciodată! Și trebuie… Nu trebuie… Trebuie să mă respecți.

Se bâlbâia, era ridicolă. O nouă spaimă o sugruma: nu va reuși niciodată să-și crească cele două fete, nu avea destulă autoritate, avea să fie cu totul depășită.

Când deschise din nou ochii, o zări pe Hortense care o cerceta curioasă, ca și cum o vedea pentru prima oară, și ce observă în reflectarea privirii uimite a ochilor fiicei sale n-o încurajă. Îi era îngrozitor de rușine că-și pierduse controlul. „Nu trebuie să amestec lucrurile", își spuse, „eu sunt cea care trebuie să dau exemplu acum, sunt singurul lor reper".

— Îmi pare foarte rău, scumpa mea.

— Nu-i nimic, mami, nu-i nimic. Ești obosită, la capătul nervilor. Du-te să te întinzi puțin, o să-ți fie mai bine pe urmă…

— Mulțumesc, scumpo, mulțumesc… O să mă duc să văd ce face Zoé.

∵

Imediat ce se termină masa și fetele plecară din nou la școală, Joséphine se duse să bată la ușa lui Shirley, vecina. Nu mai suporta să fie singură.

Îi deschise Gary, fiul lui Shirley. Cu un an mai mare decât Hortense, era în aceeași clasă cu ea, dar fata refuza să se întoarcă de la școală cu el sub pretextul că era șleampăt. Prefera să se descurce fără lecțiile lui când era bolnavă și lipsea, ca să nu-i rămână îndatorată.

— Nu ești la școală? Hortense a și plecat.

— Nu avem aceleași opționale, eu lunea intru la două și jumătate… Vrei să vezi noua mea invenție? Privește.

Flutură două tampoane Tampax pe care le făcea să se miște fără ca ațele să se încurce. Era ciudat: de fiecare dată ce un tampon se apropia de celălalt, gata să se amestece firicelele din bumbac alb, rămânea nemișcat, începea să se legene, apoi să se învârtească, la început în cercuri mici, apoi în cercuri din ce în ce mai mari, fără ca Gary să fie nevoit să miște degetele. Joséphine îl privea uimită.

— Am inventat un perpetuum mobile fără sursă de energie poluantă.

— Asta mă face să mă gândesc la diavol, spuse Joséphine, ca să zică ceva. Mama ta e acasă?

— În bucătărie. Se pregătește să facă ordine…

— N-o ajuți?

— Nu vrea, preferă să inventez chestii.

— Mare noroc, Gary!

— Nici măcar nu m-ai întrebat cum fac! Arăta decepționat și agita cele două tampoane ca pe două semne de întrebare. Nu ești cool…

În bucătărie, Shirley avea treabă. Cu un șorț mare în jurul mijlocului, strângea farfuriile, curăța resturile, le arunca la gunoi, lăsa apa să curgă în șuvoaie, în timp ce pe mașina de gătit, în cratițe din fontă, forfotea ceva ce, după aburii delicați care se ridicau, trebuia să fie o friptură de iepure

cu muștar și o supă de legume. Shirley era o apărătoare necondiționată a produselor naturale și proaspete. Nu mânca nicio conservă, niciun produs congelat, citea atent toate etichetele lipite pe iaurturi și-i dădea voie lui Gary să mănânce un aliment chimic pe săptămână, cu scopul, zicea ea, de a-l imuniza împotriva pericolelor alimentației moderne. Își spăla lenjeria cu mâna, cu săpun de rufe, o usca întinsă pe prosoape mari, se uita rareori la televizor, asculta în fiecare după-amiază BBC, singurul post de radio inteligent, după părerea ei. Era o femeie înaltă, cu umeri lați, cu păr blond, scurt și des, cu ochi mari, aurii, cu piele de bebeluș, bronzată de soare. Din spate, îi spuneau „domnule” și o împingeau, din față, se depărtau cu respect, făcându-i loc să treacă.

„Jumătate bărbat, jumătate vampă”, spunea ea râzând, „pot să dau o lovitură de pumn în metrou și să-mi reanimez agresorii clipind din gene!” Shirley avea centura neagră la jiu-jitsu.

Scoțiană, povestea că venise în Franța ca să urmeze cursurile unei școli din industria hotelieră și nu mai plecase niciodată. Șarmul francez! Își câștiga existența dând lecții de muzică la conservatorul din Courbevoie, lecții particulare de engleză cadrelor lacome de reușită, și făcând prăjituri delicioase pe care le vindea cu cincisprezece euro bucata unui restaurant din Neuilly care-i comanda vreo zece pe săptămână. Uneori chiar mai mult. Acasă la ea mirosea a legume care se rumenesc, a produse de patiserie care cresc, a ciocolată care se topește, a caramel care se cristalizează, a ceapă care se aurește și a pui care se rumenește.

— Știi cu ce se joacă fiul tău, Shirley?

— Nu…

— Cu două Tampaxuri!

— A, bun… Măcar nu le bagă în gură?

— Nu.

— Perfect! Cel puțin n-o să dea înapoi când o fată o să-i bage prima oară unul sub nas.

— Shirley!

— Joséphine, ce te șochează? Are cincisprezece ani, nu mai e un bebeluș!

— N-o să mai aibă parte de nicio poezie dacă-i spui tot, îi arăți tot, îi explici tot.

— Poezie, curu'! E doar o chestie inventată de tipi ca să ți-o tragă. Cunoști tu relații poetice? Eu nu știu decât escrocherii și violențe.

— Shirley, ești dură!

— Și tu, Joséphine, ești periculoasă cu iluziile tale… Deci, cum te simți?

— De dimineață am impresia că trăiesc cu o sută pe oră. Antoine a plecat. În sfârșit, l-am dat afară… I-am spus surorii mele, le-am spus fetelor! Doamne! Shirley, cred că am făcut o mare prostie.

Își frecă brațele și mâinile ca pentru a se încălzi, cu toată temperatura ridicată din ziua aceea de mai. Shirley îi întinse un scaun și-i porunci să se așeze.

— Nu ești prima femeie abandonată din secolul XXI! Suntem o grămadă! Și o să-ți spun un secret: supraviețuim, și chiar foarte bine. Începutul e greu, este adevărat, dar, pe urmă, nu ne mai dorim decât să trăim singure. Alungăm masculul imediat ce l-am folosit, așa cum fac femelele din regnul animal. E o adevărată încântare! Știi, uneori, am chef să-mi iau cina cu lumânări doar eu cu persoana mea…

— Eu nu sunt așa…

— Văd. Haide, povestește… De când trebuia să se întâmple asta! Gary, curând e ora să pleci la școală, te-ai spălat pe dinți? Toată lumea știa în afară de tine. Era indecent.

— Asta mi-a spus și Hortense… Îți dai seama? Fiica mea de paisprezece ani știa ceea ce eu habar n-aveam! Probabil că în afară că sunt încornorată, sunt considerată și dobitoacă. Dar vreau să-ți spun,

acum puțin îmi pasă, și mă întreb chiar dacă n-aș fi preferat să nu știu nimic…

— Mă acuzi că ți-am spus?

Joséphine admiră fața atât de pură, atât de blândă a prietenei sale, petele minuscule de pe nasul scurt și ușor în vânt, ochii ca mierea arsă mărginiți de verde, și scutură încetișor din cap.

— Nu te-aș putea învinovăți niciodată. N-ai niciun fel de răutate. Probabil ești persoana cea mai drăguță din lume. Și apoi, fata aia, Mylène, n-are nicio vină! Cât despre el, dacă ar fi continuat să muncească, nu s-ar fi uitat niciodată la ea. Ce… ce s-a întâmplat la slujbă, faptul că a fost lăsat pe drumuri la patruzeci de ani, nu e omenește!

— Termină, Jo. Ești cât pe ce să te înduioșezi. Curând o să fie vina ta!

— În orice caz, eu sunt cea care l-a dat afară pe ușă. Sunt vinovată, Shirley. Ar fi trebuit să fiu mai înțelegătoare, mai tolerantă…

— Jo, amesteci totul. Dacă s-a întâmplat astăzi, trebuia să se întâmple… Oricum, era mai bine să se termine înainte să nu vă mai puteți suporta! Haide, revino-ți! *Chin up!*

Joséphine încuviință din cap, incapabilă să scoată un cuvânt.

— Uite ce femeie nemaipomenită: e pe punctul să moară de frică pentru că a părăsit-o un bărbat! Haide, o cafeluță, o bucată mare de ciocolată și o să vezi, totul o să fie mai bine.

— Nu cred, Shirley. Mi-e frică! Ce-o să se întâmple cu noi? N-am trăit niciodată singură. Niciodată! N-o să reușesc. Și fetele? O să trebuiască să le cresc fără tatăl lor care să mă ajute… Am atât de puțină autoritate.

Shirley se apropie de prietena ei și, luând-o de umeri, o obligă să o privească.

— Jo, spune-mi exact, de ce ți-e frică? Când ți-e frică, întotdeauna trebuie să-ți privești frica în față și să-i dai un nume. Altfel, o să te zdrobească și o să te poarte ca un val ucigaș…

— Nu, nu acum! Lasă-mă… N-am chef să mă gândesc.

— Ba da, spune-mi exact de ce ți-e frică…

— Nu mi-ai zis ceva de o cafea și de o bucată de ciocolată?

Shirley zâmbi și întoarse capul spre cafetieră.

— OK… dar n-o să scapi așa.

— Shirley, ce înălțime ai exact?

— Un metru șaptezeci și nouă, dar nu încerca să scapi de discuție… îți fac arabică sau Mozambic?

— De care vrei, mi-e indiferent.

Shirley scoase un pachet de cafea, o râșniță de boabe, o umplu, se așeză pe un scăunel, fixă râșnița între coapsele lungi și se apucă să învârtească regulat, fără să-și scape prietena din ochi. Zicea că râșnitul boabelor cu mâna e ca și cum ți-ai măcina gândurile.

— Îmi pari atât de frumoasă așezată așa, cu șorț și…

— N-o lua razna cu complimentele.

— Iar eu îmi par atât de urâtă.

— Doar nu asta te face să-ți fie frică?

— Cine te-a învățat să fii atât de directă, mama ta?

— Viața… am avut timp. Iar trișezi! Încetează să eviți subiectul.

Atunci Joséphine ridică ochii spre Shirley și, strângând pumnii între coapse, începu să vorbească, să vorbească foarte repede, bâlbâindu-se, luând-o de la capăt, repetând mereu același lucru.

— Mi-e frică, mi-e frică de tot, sunt un ghem de frică… Aș vrea să mor, aici, imediat, și să nu mai trebuiască să mă ocup de ceva, indiferent ce ar fi.

Shirley o cercetă îndelung, încurajând-o din ochii care spuneau: „Haide, haide, continuă, fii mai precisă”.

— Mi-e teamă că n-o să reușesc, mi-e teamă că o să sfârșesc sub un pod, mi-e teamă că o să fiu evacuată din casă, mi-e teamă că o să-mi pierd

serviciul, mi-e teamă că n-o să mai am nici cea mai mică idee, mi-e teamă că îmbătrânesc, mi-e teamă că mă îngraș, mi-e teamă că mor singură, mi-e teamă că n-o să mai râd niciodată, mi-e teamă de cancer la sân, mi-e teamă de ziua de mâine…

„Haide, haide”, spunea din ochi Shirley învârtind manivela râșniței, „sparge buboiul, mărturisește-mi cea mai mare frică… cea care te paralizează și te împiedică să evoluezi, să devii Jo cea măreață, de neînvins în ce înseamnă Evul Mediu și catedralele, seniorii și castelele fortificate, șerbii și negustorii, doamnele și domnițele, clericii și prelații, vrăjitoarele și spânzurătorile, cea care povestește atât de bine despre Evul Mediu, încât îmi vine să mă întorc în timp… Simt că-ți lipsește ceva, simt o rană, o spaimă care te face să te datini, să te cocârjezi. Te observ de șapte ani de când locuim pe același palier, pentru că vii să bem o cafea și să pălăvrăgim când el nu e acasă”.

— Haide, șopti Shirley, golește sacul.

— Mi se pare că sunt urâtă, atât de urâtă. Îmi spun că niciodată un bărbat nu se va îndrăgosti de mine. Sunt grasă, nu știu să mă îmbrac, nu știu să mă pieptăn… Și o să îmbătrânesc din ce în ce mai tare.

— Același lucru se întâmplă cu toată lumea.

— Nu, cu mine o să se întâmple de două ori mai repede. Pentru că, vezi tu, eu nu mai fac eforturi, mă las la voia întâmplării. O știu foarte bine…

— Și cine ți-a băgat în cap ideile astea negre? El, înainte de a pleca?

Joséphine scutură din cap, trăgându-și nasul.

— N-am nevoie să mă ajute el. Nu am decât să mă uit într-o oglindă.

— Și altceva ce mai e? Ce te sperie cel mai tare pe lume? Ce ți se pare imposibil de înfruntat?

Joséphine ridică spre Shirley o privire întrebătoare.

— Nu știi? Cum prietena ei clătină din cap în semn că nu, Shirley o privi îndelung în adâncul ochilor, apoi oftă: Când o să descoperi frica asta, frica asta care se află la originea tuturor celorlalte, n-o să-ți mai fie teamă de tot și o să devii în sfârșit tu însăți.

— Shirley, vorbești ca o prezicătoare…

— Sau o vrăjitoare. În Evul Mediu m-ar fi ars!

Într-adevăr, cele două femei dădeau un spectacol ciudat acolo, în bucătărie, printre cratițe care fumegă, capace care tresaltă, una cu șalele încinse cu un șorț mare, cu spatele drept, strângând o râșniță între coapsele lungi, iar cealaltă obosită, roșie, făcută ghem, cocoșându-se pe măsură ce vorbea… ca până la urmă să nu mai spună nimic și să sfârșească prăbușindu-se pe masă și plângând, în timp ce cealaltă o privea cu părere de rău, apoi întindea mâna și o mângâia pe cap, așa cum faci cu un bebeluș ca să-l liniștești.

∵

— Ce faci în seara asta? o întrebă Bérengère Clavert pe Iris Dupin, împingând bucata de pâine departe de farfuria ei. Pentru că, dacă ești liberă, am putea merge împreună la vernisajul lui Marc.

— Am o cină în familie, acasă. E seara vernisajului lui Marc? Credeam că este săptămâna viitoare…

Se întâlniseră în acest restaurant la modă, așa cum făceau în fiecare săptămână. Atât ca să stea de vorbă, dar și pentru a urmări actualitatea pe cale să se facă și să se desfacă sub ochii lor. Oameni politici care-și șopteau informații, o starletă care își fâlfâia părul bogat ca să impresioneze un regizor, unu, două, trei manechine extraplate ale căror șolduri se ciocneau de masă, un obișnuit al casei, un bătrân singur la masă, care, ca un crocodil în brațul izolat al unui râu, pândea cancanuri bune de rumegat.

Bérengère luase din nou bucata de pâine și o găurea cu mici înțepături nerăbdătoare ale

arătătorului.

— Toată lumea mă pândește la cotitură. Fiecare privire fixată pe mine înseamnă să ia pulsul ca să vadă care este starea de spirit a idioatei. Nu vor spune nimic, îi știu eu. Prea bine crescuți! Dar în ochii lor voi citi ca în alfabetul Morse: „În ce stare e micuța Clavert? Nu destul de tristă ca să abandoneze? Gata să-și taie venele?" Marc va defila la braț cu noua prietenă… Și eu o să fiu bolnavă. De umilință, de furie, de iubire și gelozie.

— Nu te știam în stare de atâtea sentimente.

Bérengère ridică din umeri. Ruptura cu Marc fusese destul de dureroasă ca să nu se mai adauge la ea și spinii unei umilințe publice.

— Îi cunosc, știi foarte bine. Vor sta la pândă! Și o să fiu ridicolă…

— N-ai decât să iei un aer degajat, și-o să te lase în pace. Știi atât de bine să pari răutăcioasă, scumpa mea. Nu trebuie să faci niciun efort!

— Cum poți să spui așa ceva?

— Pentru că n-o să mă faci să confund amorul-propriu cu amorul. Ești jignită, dar nu rănită…

Bérengère rupse miezul de pâine cu degetul drept, îl turti cu o lovitură, apoi îl rulă până ce deveni un șarpe lung și negru care se răsucea pe fața de masă albă. Apoi, ridicând brusc capul, îi aruncă o privire de femelă rănită prietenei sale care se aplecase să ia telefonul care suna în geantă.

Bérengère ezită între a lăsa să-i curgă lacrimile de mila propriei sorți sau să riposteze, dar, în momentul în care Iris puse la loc aparatul care încetase să sune și-i aruncă o privire ironică, alese a doua variantă. Își promisese să nu spună nimic, să-și ferească amica de zvonurile insistente care circulau prin Paris, dar Iris tocmai o rănea cu atâta seninătate, cu un asemenea dispreț, încât nu-i lăsa de ales: avea s-o lovească. Revanșa! Revanșa! „Până la urmă", își spuse ca să se convingă, „e mai bine să afle de la mine că tot Parisul vorbește și ea nu știe nimic".

Nu era prima oară când Iris o rănea. Se întâmpla chiar din ce în ce mai des. Bérengère nu mai suporta cruzimea detașată a prietenei sale, care îi flutura adevăruri fără menajamente așa cum îi bagi în cap regula de trei simplă unui elev tâmpit. Își pierduse amantul, desigur, se plictisea cu bărbatu-său, era cert, era încurcată cu cei patru copii, era neplăcut, era înnebunită după bârfe și cancanuri, asta era limpede, dar refuza să se lase hărțuită fără să crâcnească. Decise totuși să-și acorde puțin timp înainte să arunce prima săgeată; puse coatele pe masă, bărbia în mâini, și zise cu un zâmbet larg:

— Nu e deloc drăguț ce mi-ai spus.

— Poate nu e drăguț, dar e foarte exact, nu? Vrei să mă prefac, să te mint? Și să te plâng?

Vorbise cu voce egală și plictisită. Bérengère replică pe un ton mieros:

— Nu toată lumea poate avea ca tine un soț frumos, inteligent și bogat! Dacă Jacques ar semăna cu Philippe, n-aș avea nici cea mai mică dorință să calc alături. Aș fi fidelă, frumoasă, bună… Și blândă!

— Blândețea nu naște dorința, ar trebui să știi. Sunt două noțiuni total străine una de alta. Poți fi blândă cu soțul și fierbinte cu amantul…

— Pentru că… ai și tu un amant?

Surpriza declanșată de răspunsul lui Iris grăbise în Bérengère această întrebare crudă și directă. Iris se holbă la ea. Bérengère o obișnuise cu mai multă subtilitate. Fu atât de șocată, încât dădu înapoi în scaun și răspunse fără să se gândească:

— Și de ce nu?

Într-o fracțiune de secundă, Bérengère își aplecă spre Iris ochii strânși în două fante arzând de curiozitate. Buzele i se răsfrânseseră, gata să guste divina bârfa. Iris observă că în partea stângă colțul gurii se ridica. Căci femeia judecă nemilos fizicul unei alte femei, fie ea și prietenă. Nimic nu-i scapă, și pândește la cealaltă semnele declinului. Iris spusese întotdeauna că privirea asta era

legătura cea mai solidă a prieteniei între femei: ce vârstă are? mai tânără, mai bătrână: cu cât? Toate calculele rapide, pe furiș, făcute și refăcute între două înghițituri, între două cuvinte, ca să se liniștească, sau, dimpotrivă, să se întristeze, stabilesc înțelegeri tăcute și solidarități tacite.

— Ți-ai umflat buzele?

— Nu… Dar spune-mi… Spune-mi…

Bérengère nu mai putea aștepta, implora, aproape tremura, întreaga ei atitudine părea să spună: „Sunt cea mai bună prietenă a ta, trebuie să am întâietatea informațiilor”. Nerăbdarea asta stârnea un ușor dezgust în Iris, care încercă să-l risipească gândindu-se la altceva. Privirea îi căzu pe arcul gurii umflate într-o parte.

— Atunci de unde umflătura asta?

Puse degetul pe comisura stângă a buzelor lui Bérengère și bătu ușor. Enervată, Bérengère scutură din cap ca să scape.

— Îți jur că e ciudat, acolo, în stânga, buza se ridică. Sau curiozitatea îți deformează gura… Te plictisești atât de tare ca să înghiți cea mai mică bârfă? Să faci din ea un festin?

— Încetează să fii rea!

— Calmează-te, n-o să-ți ajung niciodată nici până la gleznă.

Bérengère se rezemă de spătar și fixă ușa de la intrare cu un aer indiferent. Era o lume nebună în acel restaurant, dar nici măcar o figură cunoscută. Dacă ar fi putut atașa un nume de o coafură sau de un profil s-ar mai fi calmat, dar în ziua aceea nu se zărea nici cea mai neînsemnată figură familiară care să-i umple portofelul curiozității. „Cine-o fi ieșit din modă? Eu sau locul ăsta?” se întreba, strângând mânerele scaunului al cărui spătar îi chinuia spinarea.

— Aș înțelege foarte bine că ai nevoie de… companie. Ești măritată de atât de multă vreme… Dorința nu rezistă la spălatul pe dinți în fiecare zi, unul lângă altul în baie.

— Nu te lăsa păcălită, facem amor destul de des.

Bérengère ridică din umeri.

— Nu se poate… Nu după atâția ani de căsătorie.

„Și”, gândi ea, „nu după ce am aflat de curând!”

Șovăi o clipă, apoi, cu voce aspră și înfundată care o nedumeri pe Iris, adăugă:

— Știi ce se șoptește prin Paris pe seama soțului tău?

— Nu cred nimic din toate astea.

— De altfel, eu nici atât. E îngrozitor!

Bérengère scutură din cap, ca și cum nu-și mai revenea. Scutură din cap ca să tragă puțin de timp și să-și pândească prietena. În fine, scutură din cap ca să mai savureze o dată dulceața otrăvii pe care o strecura. În fața ei, Iris nu mișca. Degetele lungi cu unghii roșii se jucau cu un pliu al feței de masă albe, aceasta fiind singura manifestare a nerăbdării. Lui Bérengère i-ar fi plăcut ca Iris să reia discuția, dar își aminti că nu-i stătea deloc în fire. Marea putere a lui Iris consta într-o inerție vecină cu indiferența totală, ca și cum nimic, niciodată, n-o putea atinge.

— Se spune… Vrei să știi?

— Dacă te amuză.

O sclipire de bucurie stăpânită era pe punctul de a izbucni în ochii lui Bérengère. „Trebuie să fie ceva serios”, gândi Iris jucându-se cu cuțitul, „nu s-ar pune într-o astfel de situație pentru un zvon lipsit de importanță. Și cică se pretinde prietena mea! În ce pat o să-l arunce pe Philippe? Philippe e un bărbat la care femeile râvnesc: minunat, magnific, marafeți cu grămada. Cei trei M., după cum spune Bérengère. Și plicticos pe deasupra”. Dar trebuia să trăiești cu el ca să știi. Ea era singura care împărtășea zilnic viața plictisitoare cu acest bărbat atât de râvnit. Ciudată această prietenie în care nu menajezi persoana pe care o

iubești, descoperi locul unde doare cel mai tare ca să înfigi țărușul fatal.

Se cunoșteau de multă vreme. Intimitatea nemiloasă a două femei care se judecă fără să poată să se ierte una pe alta. Prietenie rând pe rând morocănoasă și tandră, în care fiecare o cântărea pe cealaltă, gata să muște sau să panseze rana. În funcție de dispoziție. Și de severitatea pericolului. „Căci”, își spuse Iris, „dacă mi s-ar întâmpla ceva grav, Bérengère ar fi alături de mine”. Rivale câtă vreme aveau gheare și dinți să muște, unite dacă una din ele era gata să se clatine.

— Vrei să știi?

— Mă aștept la ce e mai rău, spuse Iris cu ironie în glas.

— Ah, știi, sigur nu e cine știe ce…

— Grăbește-te, curând o să uit despre ce vorbim și o să fie mult mai puțin amuzant.

Cu cât Bérengère amâna să vorbească, cu atât Iris se simțea mai incomod, căci această grijă oratorică însemna, fără îndoială, că informația valora greutatea ei în aur. Altfel, Bérengère ar fi dezvăluit-o fără să șovăie, izbucnind în râs de enormitatea veștii false. Or, ea amâna.

— Se vorbește că Philippe are o legătură serioasă și… specială. Asta mi-a spus Agnès în dimineața asta.

— A dracului! Încă te mai vezi cu ea?

— Mă mai sună din când în când…

Se sunau în fiecare dimineață.

— Dar, știi… spune verzi și uscate.

— Dacă e cineva care e bine informat, ea este.

— Și aș putea ști cu cine cochetează Philippe?

— Aici e lovitura…

— Și e o chestie serioasă?

Fața lui Bérengère se încruntă ca mutra unui pechinez scârbit.

— Serioasă în măsura în care…

Se opri și clătină din cap.

— Și de asta ai amabilitatea să mă previi…

— Oricum ai fi aflat și, după părerea mea, e mai bine să fii pregătită, ca să faci față…

Iris își strânse brațele la piept și așteptă.

— Să-mi aduci nota, îi zise băiatului care trecea pe lângă masa lor.

I-o ceruse pe un ton regal și mărinimos. Admira eleganța cu care André Chénier a îndoit colțul paginii pe care o citea în timp ce urca pe eșafod.

Plăti, apoi așteptă.

Bérengère se frământa stânjenită. Ar fi vrut să-și ia cuvintele înapoi. Se acuza că se lăsase târâtă în bârfe. Plăcerea îi fusese de scurtă durată, însă daunele, prevedea, aveau să fie greu de reparat. Era o dorință mai puternică decât ea: trebuia să-și scuipe veninul. Îi făcea bine să facă rău. Uneori, își promitea să reziste, să nu bârfească, își ținea limba. Putea să cronometreze cât rezista. Ca scufundătorii în apnee. Nu rezista multă vreme.

— Vai, Iris, îmi pare foarte rău… N-ar fi trebuit… Sunt vinovată.

— Nu crezi că e puțin cam târziu? răspunse Iris cu răceală, uitându-se la ceas. Îmi pare rău, dacă o tot lungești, n-o să mai pot aștepta mult timp.

— Păi, uite… Se zice că iese cu… un… un… Bérengère o fixa disperată. Un… un…

— Bérengère, încetează să te bâlbâi! Un ce?

— Un tânăr avocat care lucrează cu el, îi dădu drumul Bérengère în viteză.

După o clipă de tăcere, Iris își ironiză prietena.

— Original, spuse ea cu o voce pe care se strădui s-o păstreze neutră. Nu mă așteptam… Mulțumesc, datorită ție o să plec mai puțin proastă.

Se ridică, își luă geanta, își trase mănușile din ață roz foarte fină, băgând fiecare deget cu grijă, ca și cum fiecare interval corespundea unei etape din gândirea ei, apoi, amintindu-și brusc cine i le oferise, le scoase și le puse pe masă în fața lui Bérengère.

Și ieși.

Nu uitase nici litera aleii, nici numărul locului de parcare. Se strecură în mașină și rămase așezată un moment. Dreaptă, din bună educație, rigidă, din orgoliu, și nemișcată, străfulgerată de o durere pe care încă n-o simțea, dar pe care o știa inevitabilă. Nu suferea, era derutată. Risipită în mii de bucăți, ca și cum o bombă explodase în ea. Stătu zece minute fără să miște. Fără să gândească. Fără să simtă, întrebându-se ce trebuia cu adevărat să gândească despre asta, ce trebuia să simtă cu adevărat.

După zece minute, își simți uimită nasul fremătând, gura tremurând și două lacrimi mari strălucind în colțul ochilor mari, albaștri. Le zdrobi, își trase nasul și vârî cheia în contact.

∵

Marcel Grobz întinse brațul peste pat ca să aducă lângă el trupul amantei, care se depărtase cu o puternică lovitură de șold și-i întorcea spatele ostentativ.

— Încetează, Scumpete, nu-mi întoarce spatele. Știi foarte bine că nu-mi place.

— Eu îți vorbesc despre o chestie ultraimportantă, și tu nu mă asculți.

— Ba da… Ba da… Haide, vino… Promit să te ascult.

Josiane Lambert se destinse și rostogoli neglijeul din dantelă mov și roz peste trupul maiestuos al amantului său. Burta mare se revărsa peste șolduri, părul roșu îi împodobea pieptul și o coroană de păr blond-roșcat, capul chel. Nu era tinerețea întruchipată Marcel, dar ochii de un albastru strălucitor, vicleni, pătrunzători, îl înveseleau considerabil. „Ochișorii tăi au douăzeci de ani”, îi murmură Josiane la ureche după ce făceau dragoste.

— Dă-te mai încolo, ocupi tot locul. Te-ai îngrășat, ai grăsime peste tot! îi spuse ea ciupindu-l de mijloc.

— Prea multe mese de afaceri în momentul de față. Vremurile sunt grele. Trebuie să fii convingător, și ca să convingi trebuie să adormi neîncrederea celuilalt, să-l faci să se îndoape și să tragă la măsea și… să se îndoape și tragă la măsea!

— Bine! Dacă mă asculți, fac cinste cu un pahar.

— Stai cuminte, Scumpete! Haide… Te ascult. Dă-i drumul!

— Deci, uite… își trăsese cearșaful chiar până sub sânii mari, desenați cu vinișoare violete, delicate, iar lui Marcel îi era greu să-și ia ochii de la cele două globuri pe care le supsese cu lăcomie doar cu câteva clipe înainte. Trebuie angajat Chaval, să i se dea responsabilități și importanță.

— Bruno Chaval?

— Da.

— Și de ce? Ești îndrăgostită de el?

Josiane Lambert chicoti cu acel râs profund și aspru care-l înnebunea, și bărbia îi dispăru în cei trei colaci de grăsime din jurul gâtului, care începură să tremure ca jeleul englezesc.

— Mmmm! Ce-mi mai place gâtul tău! urlă Marcel Grobz cufundându-și nasul într-unul dintre colacii moi ai gâtului amantei sale. Știi ce-i spune un vampir femeii căreia tocmai i-a supt gâtul…

— Habar n-am, răspunse Josiane, care voia mai mult decât orice să-și continue raționamentul și suporta cu greu întreruperea.

— Sunt fericit ca un sugaci.

— De ce?

— Sunt fericit că sug aci.

— Ah, foarte hazliu! Ai terminat cu calamburile și glumele tâmpite? Pot să vorbesc?

Marcel Grobz făcu o mutră smerită.

— Nu mai fac, Scumpete.

— Deci, îți spuneam… Cum Marcel se scufunda din nou în numeroasele cute ale trupului ei voluptuos, îl certă: Dacă o ții tot așa, fac grevă. Îți interzic să mă atingi timp de patruzeci de zile și

patruzeci de nopți! Și de data asta promit că n-o să cedez.

Ultima dată, ca să renunțe la carantină, fusese nevoit să ofere un colier cu treizeci și una de perle de cultură din mările Sudului, cu o închizătoare rotundă plină cu diamante și montură în platină.

— Să aibă certificat, pretinsese Josiane, singura condiție cu care las armele și-ți dau voie să-ți pui labele mari pe mine!

Marcel Grobz era nebun după trupul lui Josiane Lambert.

Marcel Grobz era nebun după mintea lui Josiane Lambert.

Marcel Grobz era nebun după bunul-simț de țărancă al lui Josiane Lambert.

Așa că acceptă s-o asculte.

— Trebuie angajat Chaval, altfel o să se ducă la concurență.

— Aproape nu mai există concurenți, i-am halit pe toți!

— Nu te amăgi, Marcel. I-ai distrus, de acord, dar într-o bună zi pot să se trezească și să te distrugă la rândul lor. Mai ales dacă Chaval le dă o mână de ajutor… Haide… serios! Ascultă-mă!

Era acum cu totul ridicată, cu pieptul încins cu un cearșaf roz, cu sprâncenele încruntate și o mutră serioasă. Avea un aer la fel de serios în afaceri ca și în plăceri. Era o femeie care nu trișa niciodată.

— E foarte simplu: Chaval este un excelent contabil dublat de un excelent vânzător. N-aș putea suporta să te văd într-o zi în situația de a fi rival cu un om care combină la perfecție aceste două calități: abilitatea vânzătorului și rigoarea financiară a contabilului. Primul câștigă bani cu clienții, iar al doilea îi rentabilizează la maximum. Or, majoritatea oamenilor nu au decât unul din aceste două talente…

Marcel Grobz se ridicase și el într-un cot și, atent, își asculta amanta.

— Negustorii știu să vândă, dar rareori stăpânesc aspectele financiare mai subtile ale tranzacției: modul de plată, scadențele, taxele de livrare, reducerile acordate. Chiar și tu ai fi în încurcătură dacă n-aș fi eu…

— Știi foarte bine că nu pot trăi fără tine, Scumpete.

— Așa pretinzi tu. Mi-aș dori mai multe dovezi concrete.

— Asta din cauză că sunt un foarte prost contabil.

Josiane zâmbi, arătând că nu se lăsa păcălită de astfel de eschive, și-și reluă raționamentul.

— Și totuși, tocmai aceste aspecte financiare fac diferența dintre o marjă de trei cifre, două cifre sau zero cifre.

Marcel Grobz era acum întins, cu pieptul gol, cu capul sprijinit de barele de alamă ale patului, și urmărea în tăcere și cu sfințenie raționamentul amantei sale.

— Asta ar vrea să însemne, Scumpete, că înainte ca Chaval să înțeleagă toate astea, înainte să se ridice împotriva mea și să mă amenințe…

— Angajează-l!

— Și să-l pun unde?

— În fruntea întreprinderii, și în timp ce el o face să dea roade, noi diversificăm, dezvoltăm alte linii… în momentul ăsta nu mai ai timp de anticipări. Nu mai acționezi, reacționezi. Or, adevăratul tău talent este să simți momentul, să adulmeci, să prevezi ce vor oamenii… Îl angajăm pe Chaval, îl lăsăm să se istovească în spinii prezentului și noi plutim pe spuma valurilor viitorului! Nu e rău, nu?

Marcel Grobz ciuli urechea. Era pentru prima oară când spunea „noi” vorbind despre întreprindere. O spusese de mai multe ori la rând. Se depărtă ca s-o observe. Josiane vorbea cu fața roșie, concentrată, sprâncenele i se adunau într-un V adânc și zburlit de fire blonde. Se gândi că

femeia asta, amanta asta ideală care nu se dădea înapoi de la niciun joc sexual și avea toate talentele, de câteva minute avea și toate ambițiile. „Ce diferență față de nevastă-mea care mi-o suge de parcă ar bea suc cu paiul, și la fel de des pe cât se alege un nou papă! Trebuie doar s-o apăs puțin pe ceafa, iar ea s-a și apucat”. Josiane nu stătea pe gânduri. Cu mișcări largi din șolduri, cu limbi lungi, cu legănări generoase din țâțe, îl făcea să se simtă în rai, îl făcea să urle, îl făcea să se arunce din futai în futai, i-o lingea, i-o mângâia, o strângea între coapsele ei puternice și, când ultimul spasm tocmai îi murea între buze, îl lua cu blândețe în brațe, îl liniștea, îl revigora cu o minuțioasă analiză a vieții întreprinderii, înainte de a-l trimite din nou în al nouălea cer. „Ce femeie!” își spuse. „Ce amantă! Generoasă. Lacomă. Drăgăstoasă în pat, rezistentă la muncă. Albă ca laptele, voluptuoasă, tocmai bună să te întrebi unde și-a ascuns oasele scheletului!”

Josiane lucra pentru el de cincisprezece ani. Sfârșise în patul lui la puțin timp după ce se angajase ca secretară. O femeiușcă slăbănoagă și tristă când intrase în întreprindere, prosperase sub bagheta lui. Avea o unică diplomă de la o școală amărâtă unde învățase dactilografia și ortografia – și încă o ortografie fără mari subtilități – și un CV confuz potrivit căruia nu rămânea mult timp într-un loc de muncă. Marcel hotărâse să-i acorde încredere. Era în această femeiușcă din fața lui ceva ascuns, încăpățânat, care-i plăcea fără să știe de ce. Era numai ascuțișuri și țepi. Ar putea la fel de bine să se dovedească un aliat sau un adversar de temut. „Cap sau pajură”, își spusese Marcel. Era jucător, așa că intrase în joc. Josiane venea din același mediu ca el. Viața o formase cu scatoalce, brute se agățaseră de ea, o pipăiseră, încasase fără să aibă dreptul să se apere. Marcel pricepuse repede, privind-o, că, la fel ca el, nu cerea decât să scape din mocirlă. „Leafa mea e vai de capul ei,

jelește, va trebui să-i redau zâmbetul”, îi spusese după nouă luni. El se conformase, ba chiar mai mult: făcuse din ea o odaliscă vicleană și pricepută, dând pe-afară de dorințe trupești și de inteligență. Încet, încet își înlăturase toate amantele, cele care-i alinau tristețea vieții conjugale. Nu regreta. Nu se plictisea niciodată cu Josiane. Ceea ce regreta era că se însurase cu Henriette. Scobitoarea constipată. Incapabilă să aibă un orgasm, dar gata să cheltuiască, care-i storcea cu viteză lovelele fără să-i dea vreodată nici trupul, nici inima. „Dar ce dobitoc am fost s-o iau de nevastă! Am crezut că urc pe scara socială. De parcă ar fi ascensor!” Nu urcase niciodată mai sus de parter.

— Marcel, tu m-asculți?

— Sigur, Scumpete.

— S-a dus timpul specialiștilor! întreprinderile dau pe-afară de ei. Avem nevoie din nou de generaliști, de generaliști de geniu. Și acest Chaval este un generalist genial!

Marcel Grobz zâmbi.

— Îți amintesc că și eu sunt un generalist genial.

— De asta te iubesc, Marcel.

— Vorbește-mi despre el…

Și, în timp ce Josiane înșira viața și cariera angajatului pe care el abia dacă-l remarcase, Marcel Grobz le retrăia pe ale lui. Părinți evrei, emigranți polonezi care se instalaseră la Paris în cartierul Bastiliei, tatăl croitor, mama spălătoreasă. Opt copii. În două camere. Mângâieri puține, scatoalce cu duiumul. Bunătăți puține, multă pâine uscată. Marcel crescuse singur. Se înscrisese la o școală mediocră de chimie, ca să obțină o diplomă, și găsise prima slujbă într-o firmă de lumânări.

Acolo învățase totul. Patronul, care nu avea copii, îl plăcuse. Îi împrumutase bani ca să cumpere o primă afacere pe cale de lichidare. Apoi o a doua… discutau amândoi despre astă seara, când magazinul era închis. Îl sfătuia, îl încuraja.

Așa s-a făcut că Marcel devenise „lichidator de întreprinderi”. Nu-i plăcea foarte mult cuvântul, dar îi plăcea să cumpere afaceri muribunde, pe care le punea pe picioare cu priceperea și puterea lui de muncă. Povestea că adesea adormea la lumânare și se trezea înainte ca ea să se termine. Mai povestea și că toate ideile îi veniseră umblând. Străbătea străzile Parisului, observa micii negustori din spatele caselor de marcat, vitrinele, mărfurile care se revărsau pe trotuare. Asculta oamenii vorbind, mormăind, gemând, și de aici le ghicea visurile, nevoile, dorințele. Cu mult înaintea tuturor simțise nevoia să se închidă în sine, teama de exterior, de străini, „lumea devine prea dură, oamenii simt nevoia să se închidă în sine, în casa lor, în jurul unor accesorii cum ar fi o lumânare, un set de șervete pentru masă, o farfurie sau o tavă”. Decisese să-și concentreze toate eforturile pe conceptul de casă. Casamia. Era numele lanțului ce cuprindea câteva magazine la Paris și în provincie. Unu, apoi două, trei, cinci, șase, nouă afaceri se transformaseră astfel în magazine Casamia de lumânări parfumate, decorațiuni pentru masă, lămpi, canapele, rame, parfumuri de interior, jaluzele și perdele, obiecte pentru baie, bucătărie. Totul la prețuri mici. Fabricate în străinătate. Fusese printre primii care să construiască fabrici în Polonia, în Ungaria, în China, în Vietnam, în India.

Dar într-o zi, o zi blestemată, un furnizor important îi spusese: „Sunt foarte bune articolele tale, Marcel, dar decorul pe care-l propui în magazinele tale nu are clasă! Ar trebui să angajezi un stilist care să dea o unitate produselor, un mic nu știu ce care ar adăuga valoare afacerii tale!” Rumegase și iar rumegase aceste vorbe și, într-un impuls de moment, o angajase…

Pe Henriette Plissonnier, văduvă uscată, dar rasată, care știa mai bine decât oricine să potrivească felul în care cade o stofă sau să creeze

un decor din două fire de paie, o bucată de satin și un vas de ceramică. „Ce clasă!” își spusese el văzând-o când s-a prezentat la un anunț pe care-l dăduse la mica publicitate. Tocmai își pierduse soțul și creștea singură două puștoaice. Nu avea nicio experiență, „doar o excelentă educație și simțul înnăscut al eleganței, formelor și culorilor”, îi spusese, măsurându-l din priviri. „Vreți să vă dovedesc, domnule?” – și, fără ca el să aibă timp să răspundă, mutase două vaze, derulase un covor, strânsese o perdea și schimbase trei bibelouri de pe biroul lui care, dintr-odată, părea desprins dintr-o revistă de decorațiuni. Apoi se așezase din nou și zâmbise mulțumită. O angajase mai întâi ca recuzitieră, apoi o promovase decoratoare. Îi aranja vitrinele, avea grijă să pună în valoare promoția lunii – pahare de șampanie, mănuși de bucătărie, șorțuri, lămpi, abajururi, lanterne –, participa la selecția comenzilor, lansa „tonul” sezonului, sezonul albastru, sezonul roșcat, sezonul alb, sezonul auriu… Se îndrăgostise de această femeie care reprezenta o lume inaccesibilă pentru el.

La primul sărut i s-a părut că atinge o stea.

În timpul primei nopți împreună, o fotografiase cu un polaroid în timp ce dormea și strecurase clișeul în portofel. Ea n-a știut niciodată. În primul lor weekend a dus-o la Deauville, la hotelul Normandy. Ea n-a vrut să iasă din cameră. El a luat-o drept pudoare, nu erau căsătoriți încă, mai târziu a înțeles că-i era rușine să se afișeze cu el.

O ceruse în căsătorie. Ea îi răspunsese:

— Trebuie să mă gândesc, nu sunt singură, am două fetițe, știți.

Se încăpățâna să-i vorbească cu dumneavoastră. Îl lăsase să aștepte șase luni fără să aducă vreodată vorba despre cererea lui, ceea ce-l înnebunea. Într-o zi, fără să știe de ce, îi spusese:

— Vă aduceți aminte de propunerea pe care mi-ați făcut-o? Ei bine, dacă mai este valabilă,

răspunsul este da.

În treizeci de ani de căsătorie, n-o dusese niciodată la părinții lui. Îi întâlnise o singură dată, la restaurant. La ieșire, punându-și mănușile și căutând din priviri mașina cu șofer pe care el i-o pusese la dispoziție, îi spusese fără ocolișuri:

— De-acum înainte o să-i vezi singur, dacă dorești, dar fără mine. Cred că nu e necesar să cultiv această relație…

Ea îl botezase Șef. Marcel i se părea prea banal. Acum toată lumea îi spunea Șef. În afară de Josiane.

Altfel, el era Șef. Șef care semna cecurile. Șef care stătea în capul mesei în timpul dineurilor. Șef pe care-l întrerupea când vorbea. Șef care dormea într-o cămăruță, într-un pat foarte mic, într-un colț al imensului apartament.

Totuși, fusese prevenit.

— Te înșeli amarnic cu femeia asta, îi spusese René, magazionerul și prietenul lui, cu care bea un pahar când ieșea de la birou. Trebuie să fie greu de manipulat!

Fusese nevoit să-i dea dreptate lui René.

— Abia dacă mă lasă s-o încalec. Și nu-ți mai spun ce trebuie să fac să se aplece până la Cocoșel, nesătulul! Trebuie s-o țin tare și s-o apăs zdravăn pe ceafă. Adesea adorm cu făcălețul sculat cu femeia asta. Și, în cea mai mare timpului, Cocoșelul coboară în bernă. Nu se pune problema să mă pipăie sau să mi-o sugă. Face pe mironosița.

— Păi, atunci… Las-o baltă, îi spusese René.

Totuși, Șef nu se hotăra: Henriette îi oferea o poziție în societate.

— Numai să ies cu ea la un dineu, și musafirii mă privesc altfel… Și îți jur că există contracte pe care nu le-aș fi semnat fără ea!

— Păi eu, dacă aș fi în locul tău, aș angaja o profesionistă! O curvă stilată, există așa ceva. N-ai decât să găsești una care să dea bine la masă și să

fie bună la pat. La banii cu care o plătești pe legitimă!

Marcel Grobz se bătea peste coapse de râs.

Dar rămânea însurat cu Henriette. Sfârșise prin a o numi președinta consiliului de administrație. Obligat: altfel se bosumfla. Și când Henriette se bosumfla, din insuportabilă devenea detestabilă. Așa că cedase. Se căsătoriseră cu un contract de separare a bunurilor și întocmise o donație pe numele ei. La moartea lui i-ar fi moștenit toate bunurile. Era prins în capcană! Cu cât se purta mai rău cu el, cu atât era mai atașat de ea. Ajunsese să-și spună că încasase prea multe scatoalce în copilărie și că prinsese gustul. Iubirea nu era un produs comestibil pentru el. Ca explicație, îi convenea.

Și apoi sosise Josiane. Iubirea intrase în viața lui. Dar astăzi, la șaizeci și patru de ani bătuți pe muchie, era prea târziu s-o ia de la capăt. Dacă ar fi divorțat, Henriette ar fi pretins jumătate din avere.

— Și nu se pune problema, protestă el cu voce tare.

— Dar de ce, Marcel? Îi putem face un contract frumos, fără să-i dăm drept de participație, sau doar una foarte mică, să se simtă implicată și să nu aibă chef s-o șteargă în altă parte…

— Foarte mică, atunci.

— S-a făcut.

— La dracu', ce căldură! Mi s-au lipit coaiele de chiloți. Du-te să-mi aduci o oranjadă rece…

Când Josiane se dădu jos din pat, coapsele i se frecară cu zgomot. Se mai îngrășase. Marcel nu se putu împiedica să zâmbească. Îi plăceau femeile dolofane.

Scoase un trabuc din etuiul pus pe noptieră, se apucă să-l taie, să-l ruleze, să-l miroasă, apoi să-l aprindă. Își trecu mâna peste țeasta cheală făcând o mutră de negustor viclean. Nu trebuia să aibă încredere în acest Chaval. Nu trebuia să-i dea prea

multă putere în firmă, nici importanță. De asemenea, intenționa să verifice dacă micuța nu era îndrăgostită de el… „Asta e! La treizeci și opt de ani probabil că are chef de carne proaspătă. Și de un loc bun în rândul întâi. Mereu pe ascuns, împiedicată să fie legitimă din cauza Scobitoarei, asta nu e viață, biata Josiane!”

— Aș putea rămâne în seara asta, Scumpete. Fata Scobitoarei dă un banchet.

— Aia ascuțită sau aia dolofană?

— Ascuțita… Dar dolofana o să fie acolo. Cu amândouă fetele. Dintre care una, nu-ți spun cât e de dezghețată. Felul în care mă privește. Vrei să-ți zic ceva: mă străpunge, puștoaica. Îmi place grozav, e rasată, și ea…

— Mă plictisești cu rasa ta, Marcel. Dacă nu erai tu să le dai bani, n-ar avea nici dinți în gură muierile astea. Ar face ca toată lumea, ar lua-o la muie sau ar face gospodărie!

Marcel prefera să nu se certe cu Josiane, așa că o bătu drăgăstos peste fund.

— Nicio problemă, continuă ea, am de terminat statele de plată și am invitat-o pe Paulette să vină să ne uităm la un film. Ai dreptate, e o căldură! Nu suport nici chiloții.

Îi întinse un pahar cu oranjadă de la gheață. El o bău dintr-o sorbitură, apoi se scărpină pe burtă, scoase un râgâit sonor și izbucni în râs.

— Ah, dacă m-ar vedea Henriette! Și-ar pierde mințile.

— Dacă vrei să rămân puicuța ta, nu-mi mai vorbi despre ea.

— Haide, dulceață, nu te supăra… Știi bine că nu mă mai ating de ea.

— Asta ar mai lipsi! Să te prind în pat cu băbătia aia plicticoasă! Nu-și mai găsea cuvintele, era cât pe ce să se sufoce de indignare. Cățeaua, târfa aia!

Știa că-i plăcea s-o înjure pe Scobitoare. Îl excita când înșira înjurăturile ca mărgelele pe ață.

Începu să se răsucească în pat în timp ce ea continua cu vocea ei gravă și aspră: „Fandosită fără cur, ducesa galbenă ca gutuia, poate se ține de nas când se duce la closet? Pentru că nu are gaură între picioare, imaculata? Pentru că nu i-a tras-o nimeni niciodată cu o rașpă groasă, bine ascuțită, care s-o găurească până-n dinți și s-o facă să-i sară plombele?”

Asta n-o mai auzise niciodată! Fu ca o lovitură de spadă care-i străpunse șalele și-l aruncă înainte cu picioarele întinse, cu gâtul și ceafa proiectate spre căpătâiul patului. Prinse barele rotunde de alamă între labele mari, păroase, întinse picioarele, întinse burta, își simți sexul întărindu-se de-l durea și, în timp ce ea continua din ce în ce mai grosolan, din ce în ce mai murdar, cu înjurăturile ieșindu-i pe gură ca apa din canal, nemairezistând, o apucă și-o lipi de el jurând că avea s-o lingă, s-o lingă cu poftă.

Josiane se lăsă trântită pe pat suspinând de plăcere. Îl iubea pe dulăul ei mare. Nu văzuse niciodată bărbat la fel de generos, nici la fel de viguros. La vârsta lui! Era gata s-o facă de mai multe ori pe zi, și nu era genul care să-și satisfacă propria plăcere în timp ce partenera număra mușchii pe tavan. Uneori era nevoită să-l potolească. Se temea să nu dea ortu’ popii în brațele ei cu pofta lui de căpcăun turbat.

— Ce s-ar fi ales de mine dacă nu erai tu, iubitule?

— Ai fi găsit un altul mai barosan, la fel de urât, la fel de prost ca să te răsfețe. Ești o ispită vie, turturica mea. S-ar găsi cu sutele să vrea să te lingă din cap până-n picioare.

— Nu-mi vorbi așa. Mă face să mă simt prost! Aș fi atât de tristă dacă ai pleca.

— Dar nu… dar nu… Haide, vino să-l vezi pe Cocoșel… Tânjește…

— Ești foarte sigur că mi-ai lăsa ceva dacă vreodată tu…

— Dacă vreodată crap? Asta e, turturica mea? Bineînțeles, și chiar pot să-ți spun că vei fi printre primii răsplătiți. Vreau să te faci frumoasă în ziua aceea. Să-ți afișezi perlele și diamantele. Să-mi faci cinste la notar. Să turbeze toți de furie. Să nu spună: „Amărâtei ăsteia i-a lăsat frumusețe de bănet?" Dimpotrivă: să se încline! Ah, cât mi-ar plăcea să fiu acolo și să-i văd mutra Scobitoarei. Doar n-o să ajungeți prietene…

Josiane, înveselită, se aplecă torcând până la sexul presărat cu păr alb și-l îndesă cu poftă în gura ei de lacomă incorigibilă. Nu avea niciun merit: învățase de foarte mică ce-i potolea pe bărbați și-i făcea fericiți.

∵

Când intră în vestibul, Iris Dupin aruncă cheile de la mașină și de la apartament în vasul prevăzut special pentru asta, pe micul gheridon acoperit de la intrare. Apoi scăpă de jachetă, își aruncă în zbor pantofii, poșeta și mănușile pe chilimul mare cumpărat de la Drouot într-o după-amiază de iarnă albăstruie și rece, împreună cu Bérengère, îi ceru lui Carmen, credincioasa ei servitoare, să-i aducă un whisky cu două sau trei cuburi de gheață și un deget de Perrier și se duse să se retragă în cămăruța pe care o folosea ca birou. Nimeni nu avea voie să intre acolo, în afară de Carmen, o dată pe săptămână, ca să facă menajul.

— Un scotch? întrebă Carmen, cu ochii cât cepele. Un scotch în miezul zilei? Sunteți bolnavă? V-a căzut cerul în cap?

— E ca și cum, Carmen, și mai ales, mai ales fără întrebări! Trebuie să rămân singură, să mă gândesc și să iau o decizie…

Carmen ridică din umeri și mormăi:

— Iată că acum se apucă să bea de una singură. O femeie atât de bine-crescută.

În micul birou, Iris se ghemui pe divan.

Privirea făcu înconjurul bârlogului ei ca și cum căuta argumente pentru a decide o retragere rapidă

sau o iertare visătoare. Căci, își spuse, întinzând picioarele pe canapeaua din catifea roșie, acoperită cu un șal din cașmir, „e simplu: fie îl înfrunt pe Philippe, declar că situația este insuportabilă și o șterg luându-mi fiul, fie aștept, îndur, îmi rod zăbala rugându-mă ca afacerea asta murdară să nu ia prea mare amploare. Dacă plec, dau dreptate limbilor de viperă, îl expun pe Alexandre scandalului și fac rău afacerilor lui Philippe, deci ale mele. Mai mult, aș deveni obiectul unui sentiment de milă nesănătos și răuvoitor.

Dacă rămân…

Dacă rămân, prelungesc o neînțelegere care durează de multă vreme. Prelungesc un confort în care mă lăfăi de la fel de multă vreme".

Privirea făcu înconjurul cămăruței elegante, rafinate, cu lambriuri de lemn deschis la culoare, unde-i plăcea să se retragă. Masa joasă Leleu, cu trei picioare și tăblia rotundă din dale de sticlă transparentă, vasul în formă de papagal semnat de Colotte, cu corpul oval modelat din cristal alb cu un desen cioplit cu dalta, lustra Lalique din sticlă modelată, susținută de fire aurite, cele două lămpi de cristal opalin, răsucit. Fiecare obiect îi clătea ochii cu frumusețea lui, și nimic nu-i plăcea mai mult decât să stea închisă în biroul ei și să le admire, mișcându-se agale prin încăpere. „Am învățat ce înseamnă frumosul alături de Philippe, nu pot trece peste asta". Privirea îi căzu pe o fotografie care-i reprezenta pe amândoi, Philippe și ea, în ziua căsătoriei, ea toată în alb, el în frac gri. Zâmbeau obiectivului. El își pusese brațul pe umărul ei într-un gest de protecție iubitoare, ea se lăsase în voie, ca și cum nimic rău nu mai putea să i se întâmple vreodată. Se zărea pălăria soacrei într-un colț al fotografiei, sus, în stânga: un abajur mare, roz, cu funde de voal fucsia și mov.

— Râdeți singură, acum? o întrebă Carmen când intră în birou aducând tava pe care se aflau un

pahar de whisky, un sfert de Perrier și o găletușă cu gheață.

— Draga mea Carmen… Ai încredere în mine, e mai bine să râd.

— E atât de grav încât ați putea plânge?

— Dacă eram normală, da, Carmencita.

— Dar nu sunteți normală…

Iris oftă.

— Lasă-mă, Carmencita…

— Pun masa pentru seara asta? Am pregătit un gaspacho, o salată și un pui în stil basc. E atât de cald. N-o să le fie foame… Nu m-am gândit la desert, poate ceva fructe?

Iris aprobă și-i făcu un semn cu mâna s-o lase singură.

Își fixă ochii pe tabloul pe care i-l oferise Philippe pentru nașterea lui Alexandre: îndrăgostiții de Jules Breton. Rămăsese brusc emoționată în fața acestui ulei în timpul unei licitații în favoarea Fundației pentru copii, iar Philippe, care nu scăpa nicio licitație, i-l oferise. Reprezenta doi îndrăgostiți pe câmp. Femeia își trecea brațul pe după gâtul bărbatului, iar el, în genunchi, o trăgea spre el. Gabor… Forța lui Gabor, părul negru și aspru al lui Gabor, dinții strălucitori ai lui Gabor, șalele lui Gabor… N-ar fi lăsat să-i scape acest tablou pentru nimic în lume. Ea se agita în scaun, și mâna lui Philippe venise să i se așeze pe ceafă. O apăsase ușor, ca să-i spună: „Liniștește-te, draga mea, tabloul o să fie al tău”.

Mergeau regulat în sălile de licitații. Cumpărau tablouri, bijuterii, cărți, manuscrise și mobilă. Împărtășeau aceeași febră de a descoperi, de a recunoaște și de a participa la licitație. *Natură moartă cu flori,* al lui Bram Van Velde, îl cumpăraseră la Drouot, cu zece ani înainte. *Buchetul de flori* al lui Slewinski, tabloul lui Barcelo, achiziționat după expoziția fundației Maeght, cele două vase de același artist, din teracotă ciocănită, pe care se dusese să le ia direct

din atelierul lui din Mallorca. Și scrisoarea lungă, în manuscris, a lui Cocteau, în care vorbește despre legătura lui cu Nathalie Paley… Cuvintele acesteia tocmai răsunau în amintirea lui Iris. „Jean voia un fiu, dar era cu mine la fel de eficient cât poate fi un homosexual sută la sută, pe deasupra burdușit de opiu…” Dacă îl părăsea pe Philippe, s-ar fi lipsit de toată această frumusețe. Dacă îl părăsea pe Philippe, ar fi trebuit să ia totul de la capăt.

Singură.

Acest simplu cuvânt o făcea să tremure. Îi era groază de femeile singure. Erau atât de multe! Mereu pe goană, dându-și osteneala, cu figura palidă, cu mutra lacomă. „Astăzi viața oamenilor este teribilă”, își spuse înmuindu-și buzele în paharul de whisky. „Plutește în aer o neliniște înfiorătoare. Și cum ar fi altfel? Sunt supuși presiunilor, sunt obligați să muncească de dimineața până seara, sunt abrutizați, li se impun cerințe cărora nu le fac față, care îi pierd, îi pervertesc. Li se interzice să viseze, să lâncezească, să piardă timpul. Sunt istoviți de muncă. Oamenii nu mai trăiesc, se epuizează. La foc mic”. Datorită lui Philippe, datorită banilor lui Philippe, Iris se bucura de acest privilegiu fără seamăn: nu se epuiza. Avea timp pentru ea. Citea, se ducea la film, la teatru, nu atât cât ar fi putut, dar se întreținea. De ceva vreme, în cel mai mare secret, scria. O pagină în fiecare zi. Nimeni nu știa. Se închidea în birou și mâzgălea cuvinte în jurul cărora, când inspirația nu venea, desena aripi, picioruțe de muște, stele. Înainta cu greu. Recopia *Fabulele* lui La Fontaine, recitea *Caracterele* lui La Bruyère sau *Doamna Bovary,* ca să se antreneze să găsească cuvântul nimerit. Devenise un joc, uneori încântător, uneori chinuitor, un joc prin care să descopere sentimentul și să-l îmbrace în cuvântul potrivit care avea să-l învăluie ca o redingotă. Se usca între cei patru pereți ai biroului

ei. Și chiar dacă arunca majoritatea paginilor pe care le înnegrea, trebuia să recunoască faptul că această muncă migăloasă dădea o oarecare intensitate vieții sale. Nu mai avea chef să se piardă în mese stupide sau după-amiezi de shopping.

Odinioară scrisese. Scenarii pe care voia să le filmeze. Renunțase la tot când se măritase cu Philippe.

„Dacă aș vrea, aș putea să mă apuc de scris… Dacă aș avea curaj, bineînțeles…” Căci e nevoie de curaj să rămâi închis ore întregi să te joci cu cuvintele, să le desenezi picioruțe catifelate sau aripi ca să meargă sau să zboare.

„Philippe… Philippe”, repeta ea întinzând un picior lung, bronzat și făcând să zornăie cuburile de gheață în paharul de whisky-Perrier. De ce să-l părăsească?

„Ca să intru în cursa asta imbecilă? Să fiu asemenea nefericitei de Bérengère care umblă cu gura căscată după iubire? Nici vorbă! Doar lacrimi și scrâșnete din dinți. Unde sunt bărbații? strigă haita de femei. Nu mai sunt bărbați. Nu ne mai putem îndrăgosti”.

Iris le cunoștea văicărelile pe dinafară.

„Chiar dacă sunt frumoși, virili și infideli… noi plângem!

Chiar dacă sunt înfumurați, grași, neajutorați… noi plângem!

Sau chiar sunt idioți, abjecți, înapoiați… și îi facem să plângă!

Și plângem pentru că rămânem singure să plângem…

Dar mereu femeile îl caută, mereu îl așteaptă. Astăzi femeile sunt cele care hărțuiesc bărbatul, femeile sunt cele care-l cer în gura mare, femeile sunt în rut. Nu bărbații! Ele sună la agenții sau caută pe internet. E ultima nebunie. Eu nu cred în internet, cred în viață, în esența vieții, cred în dorința pe care viața o stârnește, și dacă dorința se

ofilește, asta se întâmplă pentru că tu nu mai ești demn de ea”.

Odinioară iubise viața. Înainte de a se căsători cu Philippe Dupin, iubise la nebunie viața.

Și în această viață de dinainte exista dorință, acea „misterioasă putere din adâncul lucrurilor”. Cât de mult îndrăgea aceste cuvinte ale lui Alfred de Musset! Dorința care face ca orice bucățică de piele să se lumineze și să dorească o altă bucățică de piele despre care nu știe nimic. Suntem intimi înainte de a ne cunoaște. Nu mai putem trăi fără privirea celuilalt, fără zâmbetul lui, fără mâna lui, fără buzele lui. „Ne pierdem busola.

Ne pierdem mințile. Îl urmăm până la capătul lumii și rațiunea spune: «Dar ce știi despre el?» Nimic, nimic, ieri încă avea un nume necunoscut. Ce viclenie frumoasă inventată de natură pentru ca omul să se creadă atât de puternic! Ce ironie, de la piele până la creier! Dorința se strecoară în neuroni și-i încurcă. Suntem înlănțuiți, lipsiți de libertate. În pat, în orice caz…

Acest ultim spațiu al vieții primitive…

Nu există egalitate sexuală. Nu este egalitate pentru că redevenim sălbatici. Femela în piele de animal sub bărbatul în piele de animal. Ce zicea Joséphine, deunăzi? Vorbea despre deviza căsătoriei în secolul al XII-lea, și asta m-a făcut să tremur. O auzeam fără s-o ascult, ca de obicei, și, dintr-odată, s-a întâmplat de parcă mi-a aruncat o secure între picioare. Gabor, Gabor, Gabor…

Înălțimea lui de uriaș, picioarele lungi, engleza lui aspră și violentă. *Iris, please, listen to me… Iris, I love you, and it’s not for fun, it’s for real, for real, Iris…”*

Felul lui de a-i rosti numele. Auzea *Irish…*

Felul lui de a rula r-ul îi făcea poftă să se rostogolească sub el.

„Cu și sub el”. Era deviza căsătoriei în secolul al XII-lea! Cu și sub Gabor…

„Gabor se mira când mă opuneam, când voiam să-mi păstrez atuurile de femeie eliberată, izbucnea în râsul lui de om al pădurilor:

— Vrei să excluzi forța? Dominația? Capitularea? Dar asta este ceea ce declanșează scânteia între noi. Sărmană nebună, privește ce au ajuns feministele americane: femei singure. Singure! Și asta, Iris, asta este nenorocirea femeii…”

Se întreba ce devenise acel bărbat. Uneori adormea visând că venea să sune la ușa ei și că i se arunca în brațe. Vedea totul dansând: șalurile de cașmir, desenele, tablourile. Pleca cu el pe coclauri.

Dar atunci… două cifre mici, gemene, veneau să sfâșie suprafața visului. Doi crabi roșu-aprins ai căror clești închideau cu zăvoare grele ușa întredeschisă a fanteziei sale: 44. Avea patruzeci și patru de ani.

Visul se spulbera. „Prea târziu”, rânjeau crabii dând din cleștii-lacăte. „Prea târziu”, își spunea ea. Era măritată, rămânea măritată! Exact asta avea de gând să facă.

Dar era măcar nevoie să-și asigure spatele. Pentru cazul în care soțul ei se aprindea și o lua la fugă cu tânărul în robă neagră! Trebuia să se gândească la asta.

Înainte de toate, era important să aștepte.

Își cufundă buzele în paharul pe care i-l adusese Carmen și oftă. Trebuia să înceapă să se prefacă încă din seara asta…

∵

Joséphine constată ușurată că nu trebuia să ia autobuzul (două schimbări) ca să se ducă la cină la sora ei: Antoine îi lăsase mașina. I se păru ciudat să se strecoare în spatele volanului. Exista un cod pe care trebuia să-l tasteze ca să iasă din garaj. Cum nu-l folosise niciodată, cufundă mâna în geantă, în căutarea agendei unde-l notase.

— Doi-cinci-unu-trei, îi suflă Hortense, așezată alături de ea.

— Mulțumesc, scumpo…

În ajun, Antoine sunase. Vorbise cu fetele. Mai întâi cu Zoé, apoi cu Hortense. După ce răspunsese la telefon, Zoé intrase în camera mamei sale, care citea întinsă pe pat, și se strecurase alături de ea, cu degetul mare în gură, și cu Nestor, plușul ei, proptit de bărbie. Rămăseseră amândouă tăcute un lung moment, apoi Zoé suspinase:

— Sunt atâtea lucruri pe care nu le înțeleg, mami, viața e și mai grea decât școala…

Joséphine simțise dorința să-i spună că nici ea nu pricepea nimic din viață. Dar se stăpânise.

— Mami, spune-mi povestea cu Regina, o rugase Zoé, lipindu-se și mai tare de ea. Știi tu, cea căreia nu-i era niciodată frig, căreia nu-i era niciodată foame, căreia nu-i era niciodată frică, cea care-și apăra regatul contra hoardelor de soldați și a fost mamă de prinți și prințese. Mai povestește-mi o dată cum s-a măritat cu doi regi și a domnit în două țări în același timp…

Lui Zoé îi plăcea mai presus de orice povestea lui Eleanor de Aquitania.

— Încep cu începutul? întrebase Joséphine.

— Povestește-mi prima căsătorie, îi ceru Zoé, cu degetul în gură, povestește-mi ziua când, la cincisprezece ani, l-a luat de bărbat pe Ludovic al VII-lea, bunul rege al Franței… Povestește-mi începând cu baia cu cimbru și rozmarin, știi tu, pe care servitoarea o turna din urcioare mari cu apă fierbinte în scalda de lemn. Povestește-mi despre pasta de grâu pe care și-o punea pe față ca să arate bine și să-și ascundă micile coșuri… Și ierburile proaspete pe care le răspândeau în jurul căzii ca să nu ude podeaua! Povestește, mamă, povestește!

Joséphine se conformase, și magia cuvintelor se așternuse peste cameră ca o poveste de Crăciun:

— În acea zi, întregul Bordeaux era în sărbătoare. La marginea orașului, retras în tabăra

de corturi pestrițe, împodobite cu flamuri, Ludovic al VII-lea, moștenitorul coroanei Franței, însoțit de seniorii, valeții și scutierii lui, aștepta ca logodnica sa, Eleanor, să termine să se pregătească în castelul l'Ombrière.

Trecu apoi la amănuntele legate de baia lui Eleanor, cu plante, cu unguente, cu parfumuri pe care i le aduceau cameristele și doamnele de companie. Ca să fie cea mai frumoasă femeie din Aquitania. Când a dat destule amănunte ca să încânte imaginația lui Zoé, Joséphine o simți grea pe mâna ei și mai continuă câteva minute.

— Suntem în iulie 1137, și soarele colorează meterezele castelului. Sărbătorile nunții vor dura mai multe zile și mai multe nopți, așa cum cerea datina vremii, și Ludovic, așezat alături de fermecătoarea tânără în rochie stacojie, cu mâneci lungi, despicate și bordate cu hermină albă, părea un rege foarte plăpând, foarte tânăr și foarte îndrăgostit, acolo, în mijlocul înghițitorilor de flăcări, al cântăreților la tamburină, al dresorilor de urși și al jonglerilor, al pajilor care serveau vin și umpleau farfuriile cu carne friptă care ajungea aproape rece de la bucătărie, căci pe vremea aceea bucătăriile erau foarte departe de sala de ospețe. Frumoasă și proaspăt scăldată, Eleanor fredona refrenul pe care-l învățase de la doica ei:

Inima mea a ta acum
Trupul meu e al tău.
Când inima ți se dăruiește
Trupul se supune și făgăduiește.

Repetă de mai multe ori aceste versuri ca și cum ar fi spus o rugăciune de noapte și-și promise să devină o regină perfectă, o regină dreaptă, bună și blândă pentru toți supușii ei.

Joséphine își coborî vocea până când deveni doar un murmur; apăsarea fetei, grea pe sânul ei, îi

arăta că fetița dormea și că putea să tacă fără s-o trezească.

Hortense rămăsese multă vreme la telefon cu tatăl ei, apoi închisese, se culcase și stinsese lumina fără să vină s-o sărute. Joséphine îi respectase nevoia de singurătate.

∵

— Știi cum se ajunge la Iris? întrebă Hortense coborând parasolarul ca să-și verifice strălucirea dinților și coafura îngrijită.

— Te-ai machiat? comentă Joséphine, observând buzele lucioase ale fetei sale.

— Puțin gloss pe care mi l-a dat o amică… Nu e ceea ce se cheamă a se machia. Doar un minimum de politețe față de ceilalți.

Fără să ia în seamă obrăznicia, Joséphine preferă să se concentreze asupra drumului. La acea oră, bulevardul Général-de-Gaulle era aglomerat, dar nu exista altă posibilitate de a ajunge la podul de la Courbevoie. După acest pod, circulația avea să fie mai fluidă. Mă rog, așa spera.

— Propun să nu vorbim despre plecarea tatei în seara asta la cină, le spuse fetelor.

— Prea târziu, replică Hortense, i-am spus deja lui Henriette.

Fetele îi spuneau bunicii pe nume. Henriette Grobz refuza orice formă de „mamaie” sau „bunică”. I se părea ceva comun.

— Of, Doamne, de ce?

— Ascultă, mamă, să fim practice: dacă există cineva care să ne poată ajuta, ea este.

„Se gândește la Șef. La banii lui Șef”, își spuse Joséphine. La doi ani după moartea tatălui lor, mama se recăsătorise cu un bărbat foarte bogat și foarte bun. Șef le crescuse, Șef le plătise studiile la școli private bune, Șef le ajutase să facă schi, navigație, călărie, tenis, să plece în străinătate, Șef finanțase studiile lui Iris. Șef închiria castelul la Megève, vaporul în Bahamas, apartamentul la Paris. Șef, al doilea soț al mamei lor. În ziua

căsătoriei, Șef arborase o vestă din lurex verde-măr și o cravată din piele ecosez. Doamna mamă era să leșine! Amintindu-și asta, Joséphine scoase un mic râs înfundat și se lăsă adusă la ordine printr-un claxon insistent pentru că nu pleca din loc la stopul verde.

— Și ce-a zis?

— Că nu-i de mirare. Că și așa e un miracol că ți-ai găsit un soț, să-l păstrezi ar fi ținut de super-miracol.

— A zis ea asta?

— Cuvânt cu cuvânt… și nu a greșit. Nu te pricepi deloc să te porți cu tata! Pentru că, cinstit vorbind, mamă, ca să fugă cu…

— Hortense, destul! Nu vreau să te aud vorbind astfel. Sper că n-ai dat amănunte!

Joséphine se întrebă, chiar în acea clipă, de ce se înjosise să spună așa ceva. Bineînțeles că trebuie să-i fi povestit! Și fără să scape nimic: vârsta lui Mylène, părul lui Mylène, ocupația lui Mylène, bluza roz a lui Mylène, zâmbetul ei forțat ca să scoată un bacșiș… Și probabil mai adăugase ceva, ca să fie compătimită ea, biata fetiță abandonată.

— Oricum o să se afle, deci cu cât spui mai repede… O să părem mai puțin proaste.

— Pentru că tu ești sigură că tata a plecat? întrebă Zoé.

— Ascultă, asta mi-a spus ieri la telefon…

— A spus cu adevărat asta? întrebă Joséphine.

Încă o dată se învinovăți. Căzuse în capcana întinsă de Hortense.

— Cred că a schimbat macazul pentru totdeauna… Mă rog, asta cred că am înțeles. Mi-a zis că își va căuta un proiect pe care „cealaltă” îl va finanța.

— Are bani?

— Economii de familie pe care o să i le pună la dispoziție. Pare nebună de iubire! Tata chiar a adăugat că-l va urma până la capătul lumii… Caută o slujbă în străinătate, zice că pentru el nu

mai există viitor în Franța, că țara asta e terminată, că are nevoie de spații noi. De altfel, are deja o mică idee despre care mi-a vorbit și o găsesc foarte interesantă! Trebuie să mai vorbim între patru ochi…

Joséphine era năucită: Antoine i se confesa mai deschis fiicei sale decât ei. O considera de pe-acum o dușmancă? Preferă să se concentreze la drum. „Trec prin Bois de Boulogne sau o iau pe centură spre poarta Maillot? Pe ce drum ar fi luat-o Antoine? Când conducea el, nu mă uitam niciodată pe unde o lua, mă lăsam cu totul în seama lui, mă lăsam condusă, visând la cavalerii, doamnele și castelele mele fortificate, la tinerele logodnice care călătoreau în caleașca lor închisă, zgâlțâite de gropile drumului ca să întâlnească un bărbat pe care nu-l cunoșteau și care avea să se întindă gol alături de ele”. Își stăpâni un tremur, scutură din cap și reveni la traseu. Decise s-o taie prin Bois de Boulogne, în speranța că nu va fi prea mare circulație.

— Totuși, ai fi putut să mă întrebi înainte de a vorbi, reluă Joséphine după ce o luase pe drumul spre Bois de Boulogne.

— Ascultă, mamă, n-o să ne apucăm să despicăm firul în patru, nu avem posibilități. Avem nevoie de banii lui Henriette, așa că e mai bine s-o înduioșăm făcând pe rățuștele pierdute pe marginea drumului! O înnebunește de plăcere gândul că ai nevoie de ea…

— Ei bine, nu. N-o să facem pe rățuștele pierdute pe marginea drumului. O să ne descurcăm singure.

— Ah! Și cum te gândești să te descurci cu salariul tău de mizerie?

Joséphine lovi violent în volan și parcă pe marginea unei alei din Bois de Boulogne.

— Hortense, îți interzic să-mi vorbești așa, și dacă te încăpățânezi să fii antipatică, o să te oblig să te supui.

— O, vai! Ce frică-mi este! rânji Hortense. Nici nu-ți imaginezi cât de tare mi-e frică.

— Știu că nu mă crezi în stare, dar te pot constrânge. Întotdeauna am fost blândă, dar acum depășești măsura.

Hortense o privi pe Joséphine în ochi și citi în ei o putere nouă, care o făcu să creadă că maică-sa era capabilă să-și pună în aplicare amenințarea și s-o trimită la pension, de exemplu, ceea ce o speria. Se dădu înapoi în scaun, luă un aer ofensat și pufni disprețuitoare:

— Haide, dă-i drumul: înșiră vorbe. Ești foarte tare la jocul ăsta. Dar ca să te descurci în viață e nevoie de cu totul altceva.

Atunci Joséphine își pierdu cumpătul. Izbi volanul și vorbi atât de tare, încât micuța Zoé, speriată, se porni pe plâns:

— Vreau să mă întorc acasă, vreau plușul meu! Sunteți niște rele amândouă, foarte rele, mă speriați!

Plânsul ei acoperea vocea mamei; după puțin timp se iscă un concert de țipete în mașinuța care, odinioară, nu cunoscuse decât itinerarii liniștite, dominate de glasul blând al lui Antoine, căruia îi plăcea să explice originea numelor străzilor, data construirii unui pod sau a unei biserici, evoluția unui drum sau a traseului său.

— Dar ce ai de ieri? Ești odioasă! Am impresia că mă detești, ce ți-am făcut?

— N-ai făcut decât să-l pui pe tata pe goană, pentru că ești urâtă și plicticoasă, și nici prin cap nu-mi trece să semăn cu tine. Și pentru asta sunt gata de orice, inclusiv să evadez și să mă supun lui Henriette, ca să ne dea niște bani.

— Ah! Deci acesta e planul tău: să te târăști în fața ei?

— Refuz să fiu săracă, am oroare de săraci, sărăcia pute! N-ai decât să te uiți la tine. Ești urâtă de nu te mai suport.

Joséphine o cerceta cu gura căscată de uimire. Nu mai putea gândi, nu mai putea vorbi. Abia reușea să mai respire.

— N-ai înțeles asta? N-ai remarcat că singurul lucru care-i interesează pe oameni în zilele noastre sunt banii? Ei bine, eu sunt la fel ca toată lumea, numai că nu mi-e rușine s-o spun! Așa că încetează să faci pe dezinteresata numai pentru că ești neputincioasă, sărmana mea mamă, neputincioasă!

Trebuia cu orice preț să vorbească, să ridice metereze din cuvinte între ea și fiica sa.

— Uiți un singur lucru, micuța mea scumpă, că banii bunicii sunt în primul rând ai lui Șef! Că nu dispune de ei așa cum vrea. Arzi cam repede etapele…

„Nu asta ar fi trebuit să spun. Nu asta, absolut deloc. Trebuie să-i țin o lecție, să-i dau un exemplu moral, nu să-i spun că banii ăia nu-i aparțin. Dar ce am? Ce e cu mine? Totul merge de-a-ndoaselea de când a plecat Antoine… Nu mai sunt nici măcar în stare să gândesc corect”.

— Banii lui Șef sunt banii lui Henriette. Șef nu are copii, ea va moșteni totul. Nu sunt tâmpită, știu. Punct! Și apoi încetează să mai vorbești despre bani de parcă ar fi căcat, sunt doar un mijloc rapid de a fi fericit, iar eu, imaginează-ți, nu am intenția să fiu nefericită!

— Hortense, în viață nu există numai banul!

— Ce demodată ești, biata mea mamă! Toată educația ta ar trebui schimbată. Haide, pornește! N-ar mai lipsi decât să întârziem. Are oroare de asta… Apoi, întorcându-se spre Zoé, care plângea în liniște, cu pumnul în gură: Și tu încetează să miorlăi! Mă calci pe nervi. La dracu’, rău mai sunt blocată între voi două! E de înțeles că tata a șters-o. Lăsă în jos parasolarul, își verifică imaginea o ultimă dată în oglindă și se văicări amarnic: Uite! Cu toate povestea asta mi s-a dus glossul! Și nu am altul de rezervă. Dacă există vreunul care zace pe la Iris, îl șterpelesc. Îți jur că-l șterpelesc. Nici

măcar n-o să bage de seamă, le cumpără cu zecile. Eu sunt născută în locul nepotrivit. Proastă alegere!

Joséphine o cercetă ca și cum era o criminală evadată din închisoare, eșuată pe banchetă alături de ea: o îngrozea. Voi să protesteze, dar nu-și găsi cuvintele. Totul mergea prea repede. O luase pe panta unui tobogan al cărui capăt nu-l vedea. Atunci, la capătul puterilor și al argumentelor, întoarse privirea și fixă drumul, copacii înfloriți de-a lungul aleii din Bois de Boulogne, cu trunchiuri groase, cu ramuri lungi pline de frunze noi, de un verde dulce, de muguri gata să se deschidă, care se aplecau spre ea și formau o boltă înflorită prin care lumina serii de vară trecea și albea fiecare creangă, fiecare frunză, fiecare mugur pufos. Își regăsi liniștea în legănarea lentă a ramurilor și, în timp ce Zoé, cu mâinile la urechi, cu ochii închiși, cu nasul încrețit, plângea în tăcere, răsuci cheia și porni, rugându-se să nu se fi înșelat și bulevardul pe care o luase să ducă la Porte de la Muette. „Pe urmă nu mai rămâne decât să parchez… Și asta este o altă chestiune complicată”, își spuse oftând.

∵

În seara aceea masa de familie se desfășură fără complicații. Carmen avea grijă ca felurile de mâncare să urmeze cum trebuie unul după altul, și fetișcana pe care o angajase ca s-o ajute se dovedea foarte dezghețată. Iris, într-o cămașă albă lungă și pantaloni de in albastru-lavand, tăcea în cea mai mare parte a timpului și nu intervenea în discuție decât ca să-i dea un nou avânt, ceea ce trebuia să facă des, căci nimeni nu părea foarte vorbăreț. Era ceva artificial și absent în atitudinea ei, deși în mod normal era extrem de binevoitoare cu invitații. Își prinsese părul negru în vârful capului, lăsându-l să-i cadă în onduleuri dese și lucioase pe umeri.

„Ce păr minunat!” gândea Carmen când simțea alunecându-i printre degete șuvițele groase. Uneori, Iris o lăsa să i le perie, și-i plăcea să le audă sfârâind sub mâna ei. Iris își petrecuse după-amiaza închisă în birou, fără să fi dat măcar un telefon. Carmen supraveghease ledul aparatului central, instalat în bucătărie. Niciun buton nu se aprinsese. Ce putea pune la cale acolo? Asta i se întâmpla din ce în ce mai des. Înainte, când venea acasă, cu brațele încărcate de pachete, striga:

— Carmencita! O baie caldă! Repede! Repede! Ieșim diseară! Lăsa pachetele să cadă și alerga să-și sărute fiul în camera lui, trâmbițând: Ai avut o zi bună, Alexandre? Povestește-mi, iubitul meu, povestește-mi! Ai luat note bune?

În timpul acesta, Carmen, în baie, lăsa apa să curgă în cada mare cu mozaic albastru și verde, amestecând uleiurile de cimbru, salvie și rozmarin. Verifica temperatura vârând cotul în apă, adăuga niște săruri de la Guerlain și, când totul era perfect, aprindea niște lumânări mici și o chema pe Iris să se scufunde în apa parfumată și caldă. Uneori Iris o lăsa să asiste la baie, să-i frece tălpile cu pila, să-i maseze degetele de la picioare cu un ulei de trandafir moscat. Degetele puternice ale lui Carmen îi cuprindeau gleznele, pulpele și picioarele, presau, ciupeau, apăsau și apoi relaxau cu artă și voluptate. Iris se destindea și-i vorbea despre ziua ei, despre prieteni, despre un tablou zărit într-o galerie, despre o șemizetă al cărei guler îi plăcuse, „înțelegi, Carmen, nu chiar despicat, ci drept și căzut pe părți, ca susținut de două balene invizibile…”, despre un fursec macaron cu ciocolată gustat din vârful dinților, „așa nu-l mănânc cu adevărat și nu mă îngraș!”, despre o frază auzită pe stradă sau despre o bătrână care cerșea pe trotuar și o speriase atât de tare, încât dăduse drumul monedei în mâna uscată ca pergamentul.

— Of, Carmen, mi-a fost atât de frică să nu sfârșesc la fel ca ea într-o zi! Nu am nimic. Totul îi aparține lui Philippe. Ce am eu pe numele meu?

Și Carmen, curățându-i degetele de la picioare, netezind talpa moale și gambele lungi și cambrate, ofta:

— Niciodată, frumoasa mea, niciodată n-o să sfârșești ca bătrâna aia zbârcită. Cât trăiesc eu, niciodată! O să câștig bani făcând curățenie, o să mut munții, dar niciodată n-o să fii abandonată!

— Mai spune-mi, Carmencita, mai spune-mi!

Legănată de aceste vorbe, închidea ochii și moțăia, sprijinită pe prosopul rulat pe care Carmen avusese grijă să i-l strecoare sub gât.

În seara asta sărise peste ceremonia băii.

În seara asta, Iris făcuse un duș rapid.

Carmen își făcea o datorie de onoare din a aranja lucrurile astfel încât fiecare masă să fie perfectă. Mai ales când venea la cină doamna Henriette Grobz.

— Ah, ce scorpie! ofta Carmen, privind-o prin ușa întredeschisă a oficiului de unde dirija operațiunile.

Henriette Grobz stătea în capul mesei, dreaptă și țeapănă, ca o statuie de piatră, cu părul strâns într-un coc lucios din care nu scăpa nicio șuviță. „Până și sfinții din biserici sunt mai delăsători decât ea!” gândi Carmen. Purta un taior din pânză ușoară, și fiecare cută era apretată. În dreapta ei o puseseră pe Hortense și pe micuța Zoé în stânga, le vorbea când uneia, când alteia, aplecându-se ca o învățătoare bătrână. Zoé avea obrajii mânjiți. Avea pleoapele umflate, genele lipite. Probabil plânsese pe drum, în mașină. Joséphine ciugulea din farfurie. Numai Hortense ciripea, făcându-și mătușa și bunica să zâmbească, adresându-i complimente lui Șef, care torcea de plăcere.

— Te asigur că ai slăbit, Șef. Când ai intrat în cameră mi-am zis: „Cât este de frumos! Cât a

întinerit!” Doar dacă n-ai făcut ceva… Un mic lifting, poate?

Șef izbucni în râs și-și masă încântat creștetul.

— Și pentru cine aș face asta, drăguța mea?

— Păi, nu știu… Ca să-mi placi mie, de exemplu. M-aș necăji dacă ai fi foarte bătrân și zbârcit tot… Vreau să am un bunic puternic și bronzat ca Tarzan.

„Știe să le vorbească bărbaților puștoaica”, gândi Carmen. „Strălucește de mândrie taica Grobz. Până și pielea de pe țeasta cheală i se încrețește de plăcere. Ca de obicei, o să-i dea un ban ca lumea la plecare. De fiecare dată îi strecoară o bancnotă în mână fără să observe careva”.

Liniștit de discuția pe care o avusese cu Hortense, Marcel se întorsese spre Philippe Dupin și schimba câteva informații despre situația de la Bursă. În creștere, în scădere în următoarele luni? Să vândă sau, dimpotrivă, să investească? Și în ce? Acțiuni sau devize? Ce spun mediile de afaceri? Philippe Dupin îl auzea fără să-l asculte pe acest socru care părea foarte în formă. „Aș zice chiar viguros, înverzește văzând cu ochii, are dreptate micuța”, își spuse Carmen. „Ar face bine să fie atentă coana Grobz!”

Carmen fu smulsă din analizarea invitaților de slujnicuța care întreba dacă trebuia servită cafeaua în salon sau la masă.

— În salon, micuța mea… Mă ocup eu de asta, strânge masa. Și pune totul în mașina de spălat vase. În afară de paharele de șampanie, care trebuie spălate cu mâna.

Îndată ce terminară desertul, Alexandre o luă pe verișoara Zoé în camera lui, lăsând-o pe Hortense la masă. Întotdeauna Hortense rămânea în tovărășia celor mari. Se făcea mică, mică, până n-o mai băgau în seamă, ea, atât de nostimă, atât de îndrăzneață cu o clipă înainte, se topea în decor și asculta. Observa, deslușea o frază lăsată

neterminată, o scăpare, o exclamație indignată, o tăcere apăsătoare. „Puștoaica asta e o băgăcioasă cum nu s-a mai văzut”, tuna și fulgera Carmen. „Și nimănui nu-i pasă! M-am prins de manevra ei. Și ea s-a prins că știu. Nu mă place, dar se teme de mine. În seara asta va trebui să-i dau de lucru și s-o trimit în salonaș, să se uite la un film”.

Cum conversația lâncezea, până și Hortense renunță și o urmă pe Carmen fără probleme.

În salonul mare, Joséphine își bea cafeaua rugând Cerul ca întrebările să nu se abată peste ea în rafale. Încercă să lege o conversație cu Philippe Dupin, dar acesta se scuză: mobilul suna, era important, și, dacă n-o deranja… Se retrase în biroul lui ca să răspundă.

Șef citea un ziar de economie pus pe masa joasă. Doamna mamă și Iris vorbeau despre schimbarea perdelelor într-un dormitor. Îi făcură semn lui Joséphine să vină să se așeze lângă ele, dar Jo preferă să se ducă să-i țină companie lui Marcel Grobz.

— Ești bine, micuța mea Jo, duduie viața?

Acesta era felul lui de a vorbi: folosea expresii ieșite din uz. Cu el călătoreai în anii șaizeci-șaptezeci. „Probabil e singura persoană pe care o cunosc și mai spune încă «e șic» sau «duduie»!”

— S-ar putea spune și așa, Șef.

El îi făcu cu ochiul insistent, apoi se întoarse la revista lui; văzând că nu pleca, pricepu că era nevoit să-i facă conversație.

— Și soțul tău, tot pe liber?

Ea clătină din cap fără să răspundă.

— În zilele noastre e dificil. Trebuie să strângi din buci, să aștepți să treacă…

— Continuă să caute… Citește mica publicitate în fiecare dimineață.

— Dacă nu găsește nimic, poate oricând să-mi facă o vizită. Îi găsesc eu un loc undeva.

— Ești amabil, Șef, dar…

— Dar va trebui să se umilească puțin. Pentru că e mândru bărbatul tău, nu, Jo? Și în zilele noastre nu mai are cum să facă pe orgoliosul, în zilele noastre te întinzi pe jos și spui săru' mâna, patroane! Până și marele Marcel se dă de ceasul morții să găsească piețe noi, idei noi și mulțumește Cerului când a semnat un contract nou. Bătându-se pe burtă, afaceristul continuă: Trebuie să-i spui asta lui Antoine. Demnitatea este un lux. Și el, soțul tău, nu-și permite luxul ăsta! Vezi tu, micuța mea Jo, ceea ce mă salvează pe mine este că știu ce înseamnă sărăcia. Așa că mă deranjează să mă întorc la ea. Există un proverb senegalez care spune: „Când nu știi încotro mergi, oprește-te și privește înapoi de unde vii". Eu vin din mizerie, așa că…

Joséphine se gândi că nici ea nu era departe de mizerie, însă nu putea s-o recunoască.

— Dar vezi tu, Jo, trebuie să analizezi serios chestia asta… Dacă ar trebui să angajez o persoană din familie, aș prefera ca aceea să fii tu. Pentru că tu, tu probabil muncești serios… În vreme ce soțul tău nu sunt sigur că vrea să-și murdărească mâinile. Mă rog, mă înțelegi… Râse grosolan. N-o să-i cer să lucreze la garaj.

— Nu, știu, Șef. Știu…

Îl mângâie pe braț privindu-l cu bunăvoință. El se simți stânjenit, se opri brusc din râs, își drese glasul și se cufundă din nou în lectura ziarului.

Joséphine rămase un timp așezată lângă el, sperând că va relua discuția și o va scăpa de curiozitatea maică-sii și a surorii, dar Marcel nu părea dornic de conversație. „Întotdeauna așa se întâmplă cu Șef", își spuse ea, „dacă îmi vorbește zece minute se consideră achitat și trece la altceva. Nu-l interesez. Pentru el trebuie să fie o adevărată corvoadă aceste seri în familie. La fel ca pentru Antoine. Bărbații sunt excluși. Sau mai degrabă nu au voie decât să facă figurație, nimic mai mult. Se simte că adevărata putere este în mâinile femeilor.

Mă rog, nu în mâinile tuturor femeilor! Eu nu particip la petrecere”. Se simțea izolată. Aruncă o ocheadă rapidă spre Iris, care vorbea cu mama ei, jucându-se cu cerceii lungi pe care și-i scosese și legănându-și picioarele cu unghii lăcuite, asortate cu unghiile de la mâini. Câtă eleganță! „E cu neputință”, își zise, „să consideri că această ființă minunată, rafinată aparține aceluiași sex ca mine. Ar trebui inventate subcategorii pentru clasificarea oamenilor. Sexul feminin, categoriile A, B, C, D… Iris ar ilustra categoria A, iar eu, D”. Joséphine se simțea exclusă din această feminitate voluptuoasă și calmă care învăluia fiecare gest al surorii sale. De fiecare dată când încercase s-o imite, experiența se terminase cu o umilință usturătoare. Într-o zi, își cumpărase niște sandale din piele de crocodil, verde-amandă – văzute în picioarele lui Iris –, și începuse să se plimbe în lung și-n lat pe coridorul apartamentului, așteptând ca Antoine s-o observe. El exclamase:

— Ce mers ciudat! Cu chestiile alea în picioare aș zice că ești un travestit!

Sandalele încântătoare deveniseră niște chestii, și ea, un travestit…

Se ridică și se duse lângă fereastră, cât mai departe cu putință de mama și sora ei. Privi copacii din Place de la Muette care se legănau în adierea încă umedă a serii. Clădirile greoaie din piatră se înroșeau sub soarele care apunea, portalurile din fier forjat înrămau un tablou al prosperității, din grădinile în care verdele blând se îmbina cu galbenul pal și cu albul diafan se ridica un abur irizat. Totul respira bogăție și frumusețe, bogăția eliberată de tot ce este material pentru a deveni evanescență, încântare, sugestie. Șef este bogat, dar grosolan. Iris este bogată și suavă. A dobândit incredibila naturalețe pe care o aduc banii. Doamna mamă a încercat din greu să se ridice la nivelul fiicei mai mari, dar va fi întotdeauna o parvenită. Cocul e prea strâns, rujul de buze dat

prea gros, poșeta prea lucioasă – și de ce n-o lasă din mână? Se poartă ca o fostă sărăntoacă: îi este frică să nu i-o fure. Mănâncă cu geanta pe genunchi. L-a putut păcăli pe Șef, cu siguranță n-ar fi putut păcăli un altul: cel pe care i-ar fi plăcut să-l păcălească! A trebuit să se mulțumească cu Șef, Șef cel prost îmbrăcat, Șef care-și bagă degetele în nas și își crăcănează picioarele ca să-și scoată pantalonii din fund. E conștientă de asta și e furioasă pe el. Îi aduce aminte că este și ea la fel, imperfectă și limitată. În vreme ce Iris are o dezinvoltură alcătuită din mister, din taină, o ușurință care o plasează deasupra celorlalte ființe umane, făcând din ea un exemplar unic și rar. Iris a știut să schimbe lumea și să se nască a doua oară.

Asta îl făcea pe Antoine să transpire din abundență: granița asta invizibilă dintre Philippe și el, dintre Iris și el. O diferență subtilă care nu are nimic de-a face cu sexul, nașterea, educația, care desparte eleganța autentică de cea a parvenitului, și care-l trimitea pe Antoine la rangul de mitocan.

Prima oară când Antoine se transformase în arteziană se întâmplase aici, pe acest balcon, într-o seară de mai… Priveau împreună copacii de pe bulevardul Raphaël. Probabil se simțise încurcat, atât de neputincios în fața perfecțiunii copacilor, a clădirilor, a perdelelor din salon, încât își pierduse controlul termostatului interior și începuse să asude. Se strecurase în baie și inventase o explozie a robinetelor ca să explice starea jalnică a hainei sale, a cămășii. „În seara aceea, probabil, l-am crezut”, se gândi Joséphine, „dar pe urmă mi-a fost imposibil. Și tot ce-am făcut eu a fost să-l iubesc și mai mult! Îl înțelegeam atât de bine, eu, care șiroiam în interior”.

Nu se mai auzea decât foșnetul paginilor pe care Șef le întorcea în cea mai mare liniște. „Oare ce face puicuța mea în clipa asta?” se întreba el excitat. „În ce poziție se odihnește? Trântită pe burtă pe canapeaua din salon, gata să se uite la una

din comediile tâmpite după care e înnebunită? Sau întinsă pe pat ca o clătită grasă, blondă, exact în patul în care ne-am tăvălit amândoi în după-amiaza asta și unde…” Trebuia să înceteze imediat. „Mi s-a sculat și o să se vadă!” Îmbrăcase, din porunca Scobitoarei, niște pantaloni din gabardină gri, subțiri, care îl strângeau, așa că fără îndoială ar fi scos în evidență o erecție pe nepregătite. Eventualitatea îl încremeni într-un râs turbat care îl sufoca atât de tare, încât tresări când Carmen se aplecă spre el și-l întrebă:

— Un mic fursec macaron la cafea, domnule?

Și îi prezentă o farfurie cu dulciuri de ciocolată, cremă de migdale și caramel.

— Nu, mulțumesc, Carmen, sunt sătul, îmi vine să vărs!

La auzul acestor cuvinte, pe Henriette Grobz o trecu un frison de silă și-i înțepeni ceafa. Șef se bucură. Totuși, nu trebuia să uite cu cine se măritase! Simțea o plăcere răutăcioasă să i-o amintească. Ca pentru a-și sublinia dezaprobarea mută și a pune o distanță între ea și Șef, Henriette Grobz se ridică și se duse să i se alăture lui Joséphine lângă fereastră. Vulgaritatea bărbatului era pedeapsa ei, crucea pe care trebuia s-o ducă. Reușise să nu mai împartă cu el biroul, nici dormitorul, cu atât mai puțin patul, și se temea mereu să n-o molipsească, ca și cum era purtătorul unui virus periculos. Probabil că nu mai avusese de ales ca să se mărite cu un bărbat atât de necioplit! În plus, se ținea tare ca un stejar. Vigoarea asta o făcea din ce în ce mai nervoasă. Uneori era atât de iritată să-l vadă jovial și puternic, încât nu mai reușea să respire și avea palpitații. Ca să se relaxeze, lua medicamente. Cât timp va mai fi nevoită să-l suporte? Scoase un oftat lung și preferă să-și concentreze atenția asupra fiicei sale, care, sprijinită de fereastră, admira legănarea copacilor în adierea ușoară care

se stârnise, aducând în sfârșit un aer proaspăt peste petrecere.

— Vino aici, scumpa mea, să vorbim amândouă, îi spuse trăgând-o spre o canapea din fundul salonului.

Iris li se alătură imediat.

— Deci… Joséphine, începu Henriette Grobz, ce ai de gând să faci acum?

— Să continui, răspunse ea cu încăpățânare.

— Să continui? Să continui ce?

— Ei bine… păi… Să-mi continui viața…

— Serios, dragă…

Când mama ei îi spunea „dragă” era un moment greu.

Mila, predica sfătoasă, condescendența aveau să urmeze unele după altele ca niște cuplete ale unui cântec vechi, mereu același.

— Mă rog… Asta nu e treaba ta! se bâlbâi ea. E problema mea. Dăduse acest răspuns prea repede ca să-l controleze, pe un ton agresiv, cu care nu era obișnuită mama ei, care se întunecă imediat.

— Halal răspuns! replică Henriette Grobz înțepată.

— Ce-ai hotărât? o întrebă Iris cu vocea ei blândă și învăluitoare.

— Să mă descurc… și de una singură, răspunse Joséphine cu mai multă asprime decât ar fi vrut.

— Ah! Ești nerecunoscătoare dacă refuzi ajutorul care ți se oferă, spuse Henriette Grobz rece.

— Poate, dar asta e. Nu vreau să mai discut, de acord?

Vocea evoluase crescendo, fraza transformându-se la final într-un țipăt ascuțit care răsună în atmosfera catifelată a acelei petreceri liniștite.

„Ia te uită, ce-i cu tămbălăul ăsta?” își zise Șef ciulind urechea. „Mi se ascunde totul! Chiar sunt a cincea roată la căruță în familia asta”. Pe nevăzute, lăsă să alunece ziarul pe masa joasă ca să se apropie de locul unde stăteau cele trei femei.

— Să te descurci cum?

— Muncind, dând lecții… Nu știu, văd eu! Pentru moment, mă descurc, și, crede-mă, e destul de greu. Cred că încă nu-mi dau seama. Iris își privi sora gândindu-se că-i admira curajul.

— Iris, întrebă Doamna mamă, tu ce crezi?

— Jo are dreptate, totul e încă prea nou. S-o lăsăm să se dezmeticească înainte s-o întrebăm ce are de gând să facă.

— Mulțumesc, Iris, oftă Joséphine.

Îndrăznea să creadă că furtuna trecuse, dar asta însemna să nu țină cont de încăpățânarea Doamnei mamă.

— Eu, când m-am trezit că trebuie să vă cresc singură, mi-am suflecat mânecile și am muncit, am muncit…

— Dar eu muncesc, mamă, muncesc! Mereu lași impresia că uiți.

— Eu nu numesc asta muncă, fetița mea.

— Pentru că nu am birou, patron, tichete de masă? Pentru că nu seamănă cu nimic din ce cunoști tu? Dar îmi câștig existența, fie că vrei, fie că nu.

— Un salariu de mizerie!

— Mi-ar plăcea să știu cât câștigai la Șef când ai început. Probabil nu era mai mult.

— Nu-mi vorbi pe tonul ăsta, Joséphine.

Șef, incitat, se ridică. „Să fiu al naibii, se-mpute treaba”, își spuse, „În sfârșit, petrecerea devine amuzantă. Ducesa e pe cai mari, îndeasă minciună peste minciună, scotocește în amintiri și face paradă de vechea imagine a văduvei pioase și a mamei devotate care s-a sacrificat pentru copii!” Cunoștea pe dinafară numărul în care făcea pe victima.

— E adevărat că a fost foarte greu. Am strâns cureaua, dar calitățile mele au făcut ca Șef să mă remarce repede… și am putut face față…

Se umflă în pene, încă emoționată toată de această victorie incredibilă câștigată împotriva

neșansei, și o imagine i se suprapuse în minte peste discurs: cea a unei femei frumoase, înalte, eroice, spintecând valurile dezlănțuite ca sculptura care străjuiește prora unei nave, târând după ea două orfane cu nasul roșu de plâns. Faptul că știuse să crească singură două fete era titlul ei de glorie, *Marseillaise* ei, Legiunea ei de Onoare.

„Ai făcut față pentru că-ți strecuram plicuri pline cu bancnote sub pretexte false și pentru că te făceai că nu observi nimic ca să nu-mi mulțumești”, gândi Șef, scuipând pe arătător ca să dea pagina ziarului. „Ai făcut față pentru că erai o cățea înnăscută, mai lipsită de scrupule și mai nemiloasă decât cea mai vicleană dintre târfe! Dar eram deja prizonier și aș fi făcut totul să-ți fiu pe plac, să-ți fac viața ușoară”.

— … Și pentru că pe urmă munca mea a fost recunoscută de toți, chiar de concurenții lui Șef, care a vrut cu orice preț să mă păstreze…

„Eram atât de dornic să te seduc, încât ți-aș fi dat un salariu de director general fără să fie nevoie să mi-o ceri. Te-am făcut să crezi că toți te voiau ca să accepți banii pe care ți-i dădeam și să nu te simți jignită. Cât de idiot eram! Cel mai idiot dintre toți idioții! Și azi faci pe virtuoasa. Dar îi spui fiică-tii cum m-ai momit? Cum m-ai dus de nas! Credeam că sunt soț, dar eram valet. Te-am implorat să-mi faci un micuț, și tu ai izbucnit în râs. Un copil! Un mic Grobz! Gura ta îmi scuipa numele ca și cum erai deja gata să avortezi. Și râdeai! Ești atât de urâtă când râzi, atât de urâtă! Povestește-le și asta! Spune-le adevărul! Să afle și ele! Că bărbații sunt niște copii întârziați! Că-i păcălești agitând un căpătâi de cârpă roșie! Merg ca soldații de trupă! De altfel, ar trebui să fiu atent cu Scumpetea… Povestea asta cu Chaval nu-mi place decât pe jumătate”.

— O să fac ca tine. O să muncesc. Și o să mă descurc singură.

— Nu ești chiar singură, Joséphine! îți amintesc, ai două fete.

— Nu e nevoie, mamă, știu. Nu se pune problema să uit.

Iris asculta conversația gândindu-se că poate în curând avea să se afle în aceeași situație. Dacă Philippe, cuprins de un curaj nebunesc, își cerea libertatea… Și-l imagină dintr-odată în postura de muschetar curajos, și asta o făcu să zâmbească. Nu! Erau prinși împreună în aceeași plasă: cea a respectabilității. Nu avea niciun motiv să se teamă. De ce-i era mereu frică să nu-i cadă cerul în cap?

— Îmi pari puțin superficială, Joséphine. Întotdeauna am crezut că ești prea naivă pentru viața din zilele noastre. Prea dezarmată, biata mea copilă!

Atunci Joséphine văzu roșu. Ani de-a rândul, pe același ton lacrimogen, insultele răpăiseră pe ea ca niște gloanțe care-i sfâșiau inima. De data asta izbucni:

— Mă scoți din minți, mamă! Mă scoți din minți cu discursul tău binefăcător! Nu te mai suport! Îți imaginezi că înghit poveștile tale moralizatoare de văduvă merituoasă? Crezi că nu știu ce ai făcut cu Șef? Că nu ți-am ghicit manevrele mizerabile? L-ai luat de bărbat pentru banii lui! Așa te-ai salvat, nu altfel! Nu pentru că ai fost curajoasă, muncitoare și merituoasă. Așa că nu-mi ține lecții. Dacă Șef era sărac, nu te-ai fi uitat la el. Ai fi găsit altul. Nu m-am lăsat niciodată păcălită, pricepe. Aș fi acceptat, aș fi înțeles că o faci pentru noi, mi s-ar fi părut chiar frumos, o dovadă de generozitate, dacă nu pozai mereu în victimă, dacă nu foloseai tonul ăsta condescendent când îmi vorbeai ca și cum aș fi o ratată, o nenorocită… Nu-ți mai înghit tonul ipocrit, nu-ți mai înghit minciunile, nu mai suport brațele încrucișate, aerul de sacrificată… Nu mai suport să-mi ții lecții, în vreme ce tu, tu chiar ai practicat cea mai veche meserie din lume!

Apoi, întorcându-se spre Șef, care asculta fără să se mai prefacă: îmi pare foarte rău, Șef…

În fața chipului șocat, cu gura căscată, care brusc nu mai părea ridicol, ci bun și generos, o cuprinseră remușcările. Nu reuși decât să repete:

— Îmi pare foarte rău, foarte rău… Nu voiam să te fac să suferi.

— Nu-ți face probleme, micuță Jo, nu m-am născut ieri.

Joséphine roși. Ar fi vrut să-l scutească, dar nu se putuse stăpâni.

— M-a apucat fără să vreau!

Exprimă acest adevăr în timp ce maică-sa, mută și lividă, se lăsa să cadă pe canapea și-și făcea vânt cu o mână, amenințând să dea ochii peste cap de-adevăratelea, pentru a atrage atenția asupra ei.

Joséphine îi aruncă o privire disperată. Curând avea să ceară un pahar de apă, să se ridice, să ceară să i se pună o pernă sub spate, să geamă, să tremure, să-i arunce o căutătură neagră, ucigașă, în care se puteau citi texte pe care le știa pe dinafară: „După tot ce am făcut pentru tine, așa mă tratezi, nu știu cum te-aș putea ierta, dacă vrei să mor, nu mai ai mult de așteptat, prefer să mor decât să suport o fiică așa cum ești tu…” Știa de minune să trezească un sentiment de culpabilitate sălbatică în celălalt, ca respectivul să-i cadă la picioare și să ceară iertare că a îndrăznit s-o contrazică, s-o înfrunte. Mai întâi Joséphine o văzuse făcând asta cu tatăl ei, apoi cu tatăl vitreg.

Se gândi o clipă să părăsească marele salon ca să se ducă să-și revină în bucătărie, alături de Carmen. Să-și dea cu puțină apă pe față, să-i ceară o aspirină. Era sfârșită. Sfârșită, dar fericită, cu sentimentul că, pentru prima oară în viața ei, îndrăznise să fie ea, Joséphine, acea femeie cu care trăia de patruzeci de ani fără să-i acorde atenție cu adevărat, dar pe care acum murea de dorința de a o cunoaște. Era prima oară când această femeie își înfrunta mama, prima dată când ridica vocea, când

îndrăznea să spună ce gândea. Forma nu fusese foarte elegantă, cam grosolană, cam confuză – recunoștea singură –, dar fondul o încântase. De dragul acelei femei, înainte de a părăsi încăperea, decise să insiste ca să fie sigură că fusese înțeleasă. Întorcându-se spre maică-sa, care gemea pe canapea, adăugă cu o voce blândă, dar decisă:

— Ah! Uitam, mamă… n-o să-ți mai cer nimic, niciun bănuț, nici cel mai mic sfat! O să mă descurc singură, absolut singură, de-ar trebui să crăpăm, eu și fetele mele! Ascultă-mă bine, astăzi îți fac o promisiune: niciodată, dar niciodată, n-o să fiu o rățușcă pierdută pe marginea drumului, căreia tu să-i dai lecții și s-o pui din nou pe drumul cel bun! Pentru că, știi ce? Sunt o femeie matură, responsabilă și o să ți-o dovedesc.

Trebuia să fie atentă: nu se mai putea opri din vorbit.

Henriette Grobz întoarse brusc capul, ca și cum vederea fetei sale îi devenise insuportabilă, și mormăi abia inteligibil:

— Ducă-se! Ducă-se! Nu mai pot! O să mor…

Joséphine, amuzată de reacțiile previzibile ale mamei sale, ridică din umeri și ieși din salon. Când împinse ușa auzi un mic țipăt, era Hortense care asculta cu urechea lipită de panoul de lemn și pe care o făcuse să cadă.

— Ce faci aici, iubito?

— Inteligent! se răsti fiică-sa. Ai făcut pe interesanta? Sper că acum te simți mai bine.

Joséphine preferă să nu răspundă și se retrase în prima cameră de lângă salon. Era biroul lui Philippe Dupin. Nu-l văzu imediat, dar îi auzi vocea. Era în picioare, în parte ascuns între perdelele grele din etamină roșie, bordate cu pasmanterie, și vorbea încet ținând telefonul lipit de ureche.

— Oh, iartă-mă! spuse ea, închizând ușa în urma ei.

El se întrerupse imediat. Spuse în grabă: „Te sun eu”, apoi închise.

— Nu voiam să te deranjez…

— A durat mai mult decât am crezut…

— Voiam doar să mă odihnesc puțin… departe de…

Joséphine își șterse fruntea de sudoare și se legănă de pe un picior pe altul, așteptând ca el s-o invite să se așeze. Nu voia să-l incomodeze, dar nu voia nici să se întoarcă în salon. Philippe o studie o clipă, întrebându-se ce trebuia să spună și cum urma să facă legătura dintre conversația pe care tocmai o scurtase și această femeie stângace și confuză care-l privea așteptând ceva de la el. Niciodată nu se simțea în largul lui cu oamenii care așteptau ceva de la el. Îi detesta. Era incapabil de cea mai mică empatie când îi era cerută sau implorată. Cea mai mică năvală în intimitatea lui îl făcea rece și arțăgos. Joséphine îi făcea milă. Sentimentul de milă îl dezgusta. Își spunea clar că trebuie să fie amabil, s-o ajute, dar n-avea niciun chef: voia să scape de ea cât mai repede. Brusc, îi veni o idee.

— Spune-mi, Joséphine, vorbești englezește?

— Dacă vorbesc englezește? Bineînțeles! Engleza, rusa, spaniola.

Atât de ușurată că în sfârșit îi vorbea, că-i pusese o întrebare personală, căpătase o voce de trompetă ca să-și înșire cunoștințele. Tuși și o luă de la capăt. Se lăudase prea zgomotos. Nu era obișnuită să se scoată în evidență, dar furia, seara aceea, îi anulaseră inhibițiile.

— Am auzit-o spunând pe Iris că…

— Ah! Ea ți-a spus?

— Aș putea să-ți găsesc de lucru ca să câștigi niște bani. Ar fi vorba să traduci niște contracte importante, contracte de afaceri. O, e foarte plicticos! Dar nu se plătește prost. Am avut la cabinet o colaboratoare care se ocupa de asta, dar tocmai a plecat. Rusa, ai spus? Vorbești destul de

bine ca să cunoști subtilitățile când e vorba despre afaceri?

— Vorbesc destul de bine, da…

— Am putea verifica împreună. O să-ți dau un test…

Philippe Dupin rămase tăcut un lung moment. Joséphine nu îndrăznea să-l întrerupă. Deși bărbatul acesta perfect o intimida, în mod ciudat, niciodată nu i se păruse mai omenos. Mobilul lui Philippe începu să sune, însă el nu răspunse. Joséphine îi fu recunoscătoare.

— Singurul lucru pe care o să ți-l cer, Joséphine, este să nu vorbești cu nimeni. Absolut cu nimeni… Nici cu mama, nici cu sora, nici cu soțul tău. Aș prefera ca totul să rămână între noi. Între noi doi, vreau să spun.

— Și eu aș vrea la fel, oftă Joséphine. M-am săturat să mă tot justific față de toți acei oameni care mă consideră moale și toantă…

Cuvintele „moale” și „toantă” îl făcură să zâmbească, și tensiunea scăzu imediat. „Nu se înșală”, își spuse el. „Personalitatea ei are ceva insipid. Sunt exact cuvintele pe care și eu le-aș fi folosit ca s-o descriu”. Fu cuprins de un val de simpatie pentru această micuță cumnată stângace, dar înduioșătoare.

— Țin mult la tine, Jo. Și te respect mult. Nu roși! Îmi pari foarte curajoasă, foarte bună…

— În loc să fiu frumoasă și enigmatică, la fel ca Iris…

— E adevărat că Iris e foarte frumoasă, dar tu ai o altfel de frumusețe…

— Of, Philippe, încetează! O să plâng… Sunt foarte fragilă în momentul ăsta. Dacă ai ști ce-am făcut…

— Antoine a plecat… Asta e?

Nu la asta se gândea, dar, da, își amintea: Antoine plecase. Se corectă:

— Da…

— Sunt lucruri care se întâmplă…

— Da, tresări Joséphine cu un zâmbet, vezi tu, în nefericirea mea, nu am nici măcar apanajul originalității.

Își zâmbiră și rămaseră o clipă tăcuți. Apoi Philippe Dupin se ridică și se duse să-și verifice agenda.

— Să zicem mâine la mine la birou, pe la ora cincisprezece. Îți convine? O să te prezint persoanei care răspunde de traduceri…

— Mulțumesc, Philippe. Mulțumesc mult.

El își puse un deget pe buze ca să-i reamintească secretul pe care se angajase să-l țină. Ea aprobă din cap.

În salon, așezată pe genunchii lui Marcel Grobz, mângâindu-i încontinuu capul chel, Hortense Cortès se întreba ce puteau avea de vorbit mama și unchiul ei ca să stea închiși în birou și cum avea ea să repare uriașa gafă făcută în seara aceea de Joséphine.

PARTEA A DOUA

Așezată la masa din bucătărie, Joséphine făcea socotelile.

Octombrie. Începutul școlii trecuse. Plătise totul: rechizitele școlare, halatele de laborator, ghiozdanele, costumul de gimnastică, masa fetelor la cantină, asigurările, impozitele și creditele la apartament.

— Absolut singură! oftă ea lăsând să-i cadă creionul.

Un adevărat tur de forță.

Bineînțeles, fuseseră traducerile făcute pentru cabinetul lui Philippe. Muncise cu îndârjire în iulie și august. Nu plecase în vacanță, rămăsese în apartamentul din Courbevoie. Unica pauză era când uda plantele de pe balcon! Avusese mari probleme cu camelia albă. Antoine le luase pe micuțe în luna iulie, așa cum se înțeleseseră, iar Iris le invitase la ea, la Deauville, în august. Jo își luase o săptămână în jur de 15 august, ca să fie cu ele. Fetele păreau să fie în plină formă. Bronzate, odihnite, mai înalte. Zoé câștigase concursul de castele de nisip și își flutura câștigul: un aparat foto digital.

— Uau! exclamase Jo, se vede că aici suntem printre bogați! Când Hortense făcuse o mutră dezaprobatoare, stăruise: Ah, scumpa mea, e atât de plăcut să te relaxezi și să spui prostii!

— Da, mami, dar riști să-i superi pe Iris și Philippe, care sunt atât de drăguți cu noi…

Joséphine își promisese să fie atentă și să se gândească de două ori înainte de a deschide gura. Se simțea mult mai bine cu Philippe. Se simțea ca o colaboratoare, cu toate că acest cuvânt îi depășea cu mult funcția. Într-o seară se treziseră amândoi, singuri, pe pontonul de lemn care înainta în mare. Îi vorbise despre o afacere pe care tocmai o încheiase și la care ea contribuise cu traducerea.

Ciocniseră în sănătatea acestui nou client. Ea fusese emoționată.

Casa era frumoasă, cocoțată între mare și dealuri. Se dădeau petreceri în fiecare seară, plecau la pescuit, frigeau pește pe grătar, improvizau rețete noi de cocktail și fetele se trânteau în nisip, lăudându-se că erau criță.

Se întorsese la Paris cu părere de rău. Dar când văzuse valoarea cecului pe care i-l trimisese secretara lui Philippe nu mai regretase. Crezuse că era o greșeală. Îl bănuia pe Philippe că o plătise prea mult. Îl vedea rar. Întotdeauna o primea secretara lui. Uneori îi scria un bilețel în care se declara foarte mulțumit de munca ei. Într-o zi adăugase: „P.S. Nu mă miră la tine”.

Îi cucerise inima. Își amintise de discuția din biroul lui în seara când… în seara când se certase cu maică-sa.

Și apoi, mai de curând, o colaboratoare a lui Philippe, cea căreia îi preda textele, o întrebase dacă se simțea în stare să traducă niște lucrări din engleză.

— Cărți adevărate? întrebase Jo, făcând ochii mari.

— Da, bineînțeles…

— Cărți, pe bune?

— Da… răspunsese colaboratoarea, puțin iritată de întrebările lui Jo. Unul dintre clienții noștri este un editor care ar avea nevoie de o traducătoare rapidă și exactă pentru o biografie a lui Andrey Hepburn. M-am gândit la tine…

— La mine? rostise Joséphine cu o voce ușor alterată, care arăta cât era de năucită.

— Ei bine, da, la tine, răspunsese avocata Caroline Vibert, care nu-și mai ascundea exasperarea.

— O, dar… bineînțeles! spusese Jo ca să recupereze. Fără probleme! Când are nevoie de ea?

Maestra Vibert îi dăduse telefonul persoanei cu care trebuia să vorbească, și totul se terminase

foarte repede. Avea două luni ca să definitiveze traducerea cărții *Andrey Hepburn, o viață,* 352 de pagini, scrise mărunt! În două luni, calculase ea, asta însemna că trebuia să termine la sfârșitul lui noiembrie!

Se șterse pe frunte. Numai că nu avea doar asta de făcut. Se înscrisese la o conferință de la universitatea din Lyon. Trebuia să redacteze vreo cincizeci de pagini despre munca femeilor în atelierele de țesături din secolul al XII-lea. În Evul Mediu, femeile munceau aproape la fel cât bărbații, dar nu făceau aceleași operațiuni. După socotelile postăvarilor, din patruzeci și unu de muncitori, douăzeci erau femei și douăzeci și unu, bărbați. Le era interzis accesul la războaiele de țesut, considerate prea obositoare pentru femei. La fel și tapiseria verticală, căci le obliga să țină brațele în sus. Adesea există idei preconcepute despre acea epocă, ne imaginăm femeile retrase în castelul lor, împodobite cu pălării conice și strânse în centura de castitate, câtă vreme ele erau active, mai ales în popor și printre meșteșugari. Mult mai puțin în rândurile aristocrației, asta cu siguranță.

Joséphine medită o clipă la textul prelegerii sale. Cum să înceapă: Cu o glumă? O statistică? O generalitate?

Cu creionul în aer, se gândea când, dintr-odată, o idee îi trecu prin minte și izbucni ca o bombă: „Am uitat să întreb cât o să fiu plătită pentru Andrey Hepburn! Am acceptat munca la fel ca o bună lucrătoare, uitând să mă interesez de retribuție”. Sufocată de un val de panică, se imaginează prinsă într-o cursă. Cum să facă? Să sune și să spună: „De fapt, cu cât mă plătiți?” S-o întrebe pe maestra Vibert? Imposibil. Toantă și moale, toantă și moale, toantă și moale. „Totul merge prea repede!” se văită ea. „Dar cum altfel? Oamenii nu au timp să aștepte, nu au timp să se gândească. Ar fi trebuit să notez pe o hârtie toate întrebările înainte de a mă duce la întâlnire.

Trebuie să învăț să mă mișc repede, să fiu eficientă. Eu, care duceam o viață modestă de melc studios…”

Pentru traducerea biografiei lui Andrey Hepburn îi dădea o mână de ajutor Shirley. Joséphine nota cuvintele sau expresiile care-i puneau probleme și i le trimitea lui Shirley. Ușile nu încetau să se trântească pe palier.

Dar acolo, pe hârtie, cifrele nu mințeau. Ieșise mai degrabă bine. Încercă un sentiment de euforie și întinse brațele, imitând zborul. Fericită! Fericită! Apoi își reveni și imploră Cerul ca minunea să dureze.

Nicio secundă nu-și spuse: „Asta pentru că muncesc, pentru că nu încetez să muncesc”. Nu! Niciodată Joséphine nu stabilea o legătură între efortul ei și recompensă. Niciodată Joséphine nu se felicita. Îi mulțumea lui Dumnezeu, Cerului, lui Philippe sau maestrei Vibert. Nu se gândea să-și acorde lauri pentru orele petrecute aplecată peste dicționar și foaia de hârtie.

„Ar trebui să-mi cumpăr un computer dacă o să continui munca asta, ar merge mai repede. O altă cheltuială”, își zise ea și alungă gândul cu mâna.

Aliniase de-o parte câștigurile, de cealaltă cheltuielile. Nota cu creionul intrările și ieșirile probabile, iar cu Bic roșu, ceea ce era sigur. Și rotunjea. Rotunjea mult. În dezavantajul ei. „Așa”, își spunea, „nu voi putea fi surprinsă decât plăcut și voi avea o mică marjă”. Dacă i se întâmpla o nenorocire? Nu avea pe nimeni la care să apeleze.

Ăsta trebuie să fie adevăratul sens al cuvântului „singur”. Înainte, erau doi. Înainte, în primul rând, Antoine avea grijă de tot. Ea semna acolo unde el punea degetul. El râdea și spunea: „Te-aș putea face să semnezi orice!”, iar ea răspundea: „Da, bineînțeles! Am încredere în tine!” El o săruta pe gât în timp ce semna.

Nimeni n-o mai săruta pe gât.

Nu discutaseră niciodată despre despărțire, nici despre divorț. Continuase, docilă, să semneze toate hârtiile pe care i le prezenta. Fără să-i pună întrebări. Închizând ochii pentru ca această legătură dintre ei să mai dureze. Soț și soție, soț și soție. La bine și la greu.

El continua „să ia aer”. Cu Mylène. Se împlineau șase luni de când lua aer, gândi ea, simțind cum crește furia. Trăia din ce în ce mai des aceste accese de furie care o copleșeau.

La începutul lui iulie când venise să ia fetele, lui Jo i se făcuse rău. Foarte rău. Ușa ascensorului se trântise.

— La revedere, mamă, spor la treabă!

— Distracție plăcută, fetelor! Profitați cât puteți!

Și apoi liniște în casa scării. Și apoi… alergase pe balcon și-l zărise pe Antoine care încărca mașina, deschidea portbagajul, lua două valize… și, în față, pe locul ei, un cot care ieșea în afară. Un cot în bumbac roșu.

Mylène!

O lua în vacanță cu fetele.

Mylène!

Stătea pe locul ei.

Mylène! Nu se ascundea, lăsa să i se vadă cotul. Cotul ei roșu.

O clipă, Jo simțise dorința de a alerga să-și apuce fetele de ceafa și să le smulgă din ghearele tatălui lor, dar își dăduse seama că Antoine era în dreptul lui, cel mai legal drept. Ea nu avea nimic de spus.

Se lăsase să cadă pe pardoseala de beton a balconului. Își îndesase pumnii în ochi și plânsese, plânsese. Mult timp. Fără să miște. Rulând și derulând fără încetare același film. Antoine care le-o prezenta pe Mylène fetelor, Mylène care le zâmbea. Antoine conducea, Mylène citea harta. Antoine propunea să se oprească la un restaurant, Mylène alegea. Antoine închiriase un apartament

pentru fete și Mylène. Camera fetelor, camera lui cu Mylène. Dormea cu Mylène, și fetele dormeau în camera de alături. Dimineața luau micul dejun împreună. Toți! Antoine făcea piața cu fetele și Mylène. Alerga pe plajă cu fetele și Mylène. Le ducea la bâlci pe fete și pe Mylène. Cumpăra vată de zahăr pentru fete și pentru Mylène. Cuvintele se înșirau într-un refren vechi care spunea: „Fetele și Mylène, Antoine și Mylène". Atunci respirase adânc și uriașe: „Familia refăcută, la dracu'!" O uimise să se audă urlând, așa că încetase să mai plângă.

În ziua aceea Joséphine pricepuse că mariajul ei se terminase. Un cot în pânză roșie fusese mai eficient decât toate cuvintele spuse între Antoine și ea. „Gata", își spusese desenând pe o foaie de hârtie un triunghi pe care-l colorase în roșu-aprins. „Ga-ta. Gata definitiv".

Agățase triunghiul roșu în bucătărie, deasupra prăjitorului de pâine, ca să-l admire în fiecare dimineață.

A doua zi își reluase traducerile.

Mai târziu, când s-a dus la Deauville, la Iris, află că Zoé plânsese mult în acea lună de iulie. Iris știa de la Alexandre, căruia Zoé i se confesase. Antoine le spusese că trebuia să se deprindă cu prezența lui Mylène, deoarece intenționa să trăiască cu ea și aveau un plan de afaceri în toamnă… Ce plan? Nimeni nu știa… Fetele nu vorbeau. Joséphine își mușcase limba ca să nu le pună întrebări.

— Bietele micuțe au pornit cu stângul în viață! îi declară Doamna mamă lui Iris. Doamne, ce sunt nevoiți să trăiască copiii din zilele noastre! Și ne mai mirăm că societatea merge prost. Dacă părinții nu știu să se poarte, la ce te poți aștepta din partea copiilor?

Doamna mamă. Nu se mai vedea cu ea. Din luna mai. De la confruntarea din salonul lui Iris. Nici măcar un cuvânt. Nici măcar un telefon. Nici măcar o scrisoare. Nimic. Nu se gândea la ea tot

timpul, dar când auzea pe stradă o femeie de vârsta ei sprijinind o bătrână căreia îi spunea „mamă”, o lăsau genunchii și căuta o bancă să se așeze.

Și totuși refuza să facă primul pas. Și totuși n-ar fi retras nici un singur cuvânt din discursul pe care-l rostise în seara aceea.

Se întreba dacă nu cumva scena aceea cu maică-sa era cea care-i dăduse energia să muncească. „Ne simțim foarte puternici când nu trișăm. În seara aceea n-ai trișat, și de atunci privește cum progresezi!” Era teoria lui Shirley. Și poate Shirley nu greșise.

Singură. Fără Antoine, fără maică-sa. Fără bărbat. La bibliotecă, pe coridoarele înguste, între rafturile cu cărți, se ciocnise de un bărbat care venea din sens invers. Ea avea brațele încărcate de cărți. Nu-l văzuse. Toate cărțile se prăvăliseră, făcând un zgomot uriaș, iar necunoscutul se aplecase s-o ajute să le adune. Făcuse ochii mari, ceea ce-i stârnise un râs nebun lui Joséphine. Fusese nevoită să iasă ca să se calmeze. Când se întorsese, el îi aruncase o ocheadă complice. Ea fusese tulburată. Toată după-amiaza îi căutase privirea, dar tipul stătuse cu nasul în dosarele lui. Fa un moment dat, când ridicase ochii, plecase.

Îl revăzuse peste câteva zile, și el îi făcuse un mic semn din mână, cu un zâmbet foarte blând. Era înalt, costeliv, părul șaten îi cădea în ochi și obrajii păreau supți, atât erau de scobiți. Înainte de a se așeza, își aranja cu grijă scurta de molton bleumarin pe spătarul scaunului, o scutura, o netezea, apoi se lăsa să cadă ca un dansator în scaun, întorcând spătarul invers. Avea picioare lungi și slabe. Jo și-l imagina bătând step. În colanți negri, vestă neagră, clac negru. Fața își schimba des expresia. O clipă mai târziu, îl găsea frumos și romantic, palid și melancolic. Nu era niciodată sigură că-l recunoaște. Uneori îi uita figura și trebuia să facă eforturi pentru a-l regăsi în carne și oase printre cititorii de la bibliotecă.

Nu îndrăznise să-i spună lui Shirley povestea cu tânărul. Ar fi râs de ea: „Dar trebuia să-l inviți la o cafea, să-l întrebi cum îl cheamă, să știi ce program are! Ești o fraieră”.

„Păi, da… sunt o fraieră, asta nu-i o noutate!” oftă Joséphine, mâzgălind foaia cu socoteli. „Văd tot, simt tot, mii de amănunte intră în mine ca niște spini lungi și mă jupoaie de vie. Mii de amănunte pe care alții nu le observă pentru că au piele de crocodil”.

Cel mai greu era să nu se lase copleșită de panică. Panica lovea întotdeauna noaptea. Asculta crescând în ea pericolul de care n-avea să poată fugi. Se sucea și se răsucea pe saltea fără să reușească să adoarmă. Să plătească ratele la apartament, întreținerea, impozitele, ținutele frumoase ale lui Hortense, service-ul mașinii, asigurările, factura la telefon, abonamentul la piscină, vacanțele, biletele la film, pantofii, aparatele dentare… înșira cheltuielile și, cu ochii larg deschiși, îngrozită, se învelea în pături ca să alunge coșmarul. I se întâmpla să se trezească, să se așeze în pat, să facă și să refacă socotelile în toate direcțiile și să constate că nu, nu va reuși, cu toate că în plină zi cifrele spuseseră că da! Aprindea lumina panicată, se ducea să caute bucata de hârtie pe care mâzgălise socotelile și le lua de la capăt, în toate sensurile, până ce își regăsea bunul-simț și, stoarsă de vlagă, stingea lumina la loc.

Se temea de nopți.

Aruncă o ultimă privire pe cifrele scrise cu creionul și pe cele cu Bic roșu și constată liniștită că, pentru moment, erau în regulă. Mintea îi zbura la conferința pe care trebuia s-o pregătească. Îi reveni în minte un pasaj pe care-l citise. Își spusese că ar fi fost util să-l copieze și să-l folosească la un moment dat. Porni în căutarea lui, îl găsi. Decise să-l pună în introducerea conferinței.

„Toate cercetările de istorie economică scot în evidență anii 1070 – 1130 în Franța: atunci se pun bazele multor târguri rurale, apar și primele semne ale dezvoltării urbane, atât prin pătrunderea monedei în mediul rural, cât și prin stabilirea fluxului comercial interurban. Or, acest moment de dinamism și inovație este și cel al jafului seniorial, care devine sistematic. Cum trebuie privită relația dintre aceste două fapte: avânt economic în pofida senioriei sau datorită ei?”

Cotul aluneca pe mușama și Jo își punea problema dacă întrebarea nu se aplică și în cazul ei. De când era singură, persecutată de facturile de plătit, evolua în cunoaștere și înțelepciune. Ca și cum situația periculoasă o îndemna să facă eforturi duble, să muncească, să muncească…

„Dacă toți banii ăștia nu s-ar evapora atât de repede, aș putea închiria o casă pentru fete vara viitoare, le-aș putea cumpăra hainele frumoase pe care le cer, aș putea să le duc la teatru, la concert… Am putea să mâncăm la restaurant o dată pe săptămână și să ne facem frumoase! M-aș duce la coafor, aș cumpăra o rochie la modă, lui Hortense nu i-ar mai fi rușine cu mine…”

Se lăsă furată de vis o clipă, apoi își reveni: îi promisese lui Shirley s-o ajute să livreze prăjiturile pentru o nuntă. O comandă mare. Shirley avea nevoie de ea ca să țină prăjiturile să nu se împrăștie în break și să rămână la volan în timpul livrării, în caz că nu găsea unde să parcheze.

Își puse în ordine lucrurile, catastifele cu socoteli, creionul, Bicul roșu. Rămase încă o clipă pe gânduri, sugând capătul Bicului, apoi se ridică, își luă haina și i se alătură lui Shirley.

∵

Shirley o aștepta pe palier bătând din picior. Fiul ei, Gary, stătea în cadrul ușii. Îi făcu un semn lui Jo, apoi închise ușa. Joséphine își înăbuși o exclamație de mirare care nu-i scăpă prietenei sale.

— Ce ai? Ai văzut o fantomă?

— Nu, dar Gary… tocmai l-am văzut bărbat, bărbatul care va fi în câțiva ani. Cât e de frumos!

— Da, știu, femeile au început să-l soarbă din ochi.

— El știe?

— Nu! Și nu sunt eu cea care o să-i spună… N-am chef să ajungă un îmbibat.

— Îngâmfat, Shirley, nu îmbibat.

Shirley ridică din umeri. Pusese teanc cutiile în care erau aranjate, învelite în șervete albe, prăjiturile pe care trebuia să le livreze.

— Spune-mi… Probabil că nici tatăl nu arăta rău.

— Tatăl era cel mai frumos bărbat din lume… De altfel, era principala lui calitate!

Încruntă sprâncenele și mătură aerul cu mâna, ca și cum alunga o amintire urâtă.

— Bine, atunci. Cum facem?

— Cum vrei… Tu știi, tu decizi, zise Joséphine.

— Păi, coborâm, tu ai grijă de prăjituri în timp ce eu mă duc să caut mașina, apoi o încarc și hop! am plecat. Cheamă ascensorul și blochează ușa.

— Gary vine cu noi?

— Nu. Profu de franceză e bolnav, tot timpul este bolnav… În loc să stea la școală să piardă vremea, vine acasă și citește Nietzsche! Sunt unii care au adolescenți cu coșuri, eu am un intelectual! Haide! Pierdem timpul pălăvrăgind, *move on*!

Joséphine se conformă. În câteva minute mașina era încărcată, iar Jo ținea o mână pe teancul de cutii cu prăjituri, ca să nu se miște.

— Uită-te pe plan, îi ceru Shirley, și spune-mi dacă există vreun drum fără să trecem pe bulevardul Blanqui.

Joséphine apucă planul care zăcea pe podea și-l studie.

— Te miști încet, Jo.

— Nu eu mă mișc încet, tu ești cea care se grăbește. Lasă-mă să mă uit.

— Ai dreptate. Ești atât de drăguță că mergi cu mine. Ar fi mai bine să-ți mulțumesc în loc să-ți fac scandal.

„Exact ăsta e motivul pentru care o iubesc pe femeia asta”, își spuse Jo în timp ce examina planul. „Când sare calul, recunoaște, când a greșit, recunoaște. E mereu exactă. Cuvintele, gesturile, faptele coincid cu gândurile ei. Nimic nu este fals, nici artificial”.

— Poți s-o iei pe rue d’Artois, să întorci pe Maréchal-Joffre și s-o faci la dreapta, la prima, și dai în Clément-Marot…

— Mersi. Trebuia să livrez la cinci, și uite că mă sună să-mi spună că ori le aduc la patru, ori pot să-mi duc prăjiturile unde mă taie capul. E un client important, așa că știe sigur c-o să mă întorc cu capul în jos ca să-i fac pe plac fără să crâcnesc…

Când Shirley era nervoasă, făcea greșeli de limbă. Altfel, vorbea o franceză excelentă.

— Societatea își bate joc de oameni. Le fură timpul, sigurul lucru netaxat de care dispune fiecare. Totul se întâmplă de parcă ar trebui să ne sacrificăm cei mai frumoși ani pe altarul economiei. Pe urmă ce ne mai rămâne, aud? Anii bătrâneții, mai mult sau mai puțin mizeri, când purtăm placă și pamperși! N-o să-mi spui că nu e nimic rău în asta.

— Poate, dar nu văd cum s-ar putea face altfel. Cel puțin în privința schimbării societății. Au încercat alții înaintea noastră, și nu se poate spune că rezultatele au fost concludente. Dacă-ți trimiți clienții la plimbare, vor găsi pe altcineva, și tu o să pierzi piața de desfacere a prăjiturilor.

— Știu, știu… Dar bombăn pentru că îmi face bine! Elimin tensiunea… Și pe urmă, poți oricând să visezi.

În acel moment, un scuter îi tăie calea, și Shirley lăsă să-i scape o salvă de înjurături în engleză.

— Din fericire, Andrey Hepburn nu vorbea ca tine! Mi-ar fi fost greu să traduc.

— Ce știi tu despre asta? Poate se elibera uneori spunând cuvinte vulgare! Nu apar în biografie, asta e tot.

— Pare atât de perfectă, atât de bine-crescută. Ai observat că nu are o singură poveste de iubire care să nu se termine cu o căsătorie?

— Asta se spune în cartea ta! Când a filmat la *Sabrina,* s-a giugiulit cu William Holden, care era însurat.

— Da, dar ea l-a respins. Pentru că el i-a mărturisit că făcuse o operație pentru a deveni steril, pe când ea voia mulți copii. Adora copiii. Căsătoria și copiii… La fel ca mine, adăugă Jo foarte încet.

— Trebuie spus că, după câte a îndurat în adolescență, probabil că visa la *home, sweet home…*

— Ah! Asta te miră și pe tine? N-aș fi zis niciodată despre ea, atât de delicată, de fragilă.

La cincisprezece ani, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Andrey Hepburn lucrase pentru Rezistență. Transporta mesaje ascunse în tălpile pantofilor. Într-o zi, când se întorcea dintr-o misiune, a fost arestată de naziști și dusă împreună cu vreo zece femei la Kommandantur. A reușit să fugă și s-a ascuns în pivnița unei case, cu ghiozdanul de elevă și fără nimic altceva decât un suc de mere și o bucată de pâine. A petrecut o lună în tovărășia unei familii de șobolani flămânzi. Era în august 45, cu două luni înainte de eliberarea Olandei. Moartă de foame și de spaimă, a reușit să iasă în plină noapte și a rătăcit pe străzi până a ajuns acasă.

— Îmi place la nebunie testul celei mai sexy fete din lume! adăugă Jo.

— Asta ce mai e?

— Un test pe care-l făcea în fiecare seară la începutul carierei, în Anglia. Era foarte complexată că avea picioarele mari și nu avea sâni. Se băga într-un colț și repeta: „Sunt fata cea mai dorită din

lume! Bărbații îmi cad la picioare, nu trebuie decât să mă aplec ca să-i adun”… o repeta de atâtea ori, încât funcționa! La sfârșitul serii era înconjurată de admiratori.

— Ar trebui să încerci și tu.

— Ah! Eu…

— Da, să știi că ai ceva din Andrey Hepburn.

— Încetează să mai râzi de mine.

— Ba da… Dacă ai da jos câteva kile! Ai deja picioarele mari, sânii mici, ochii mari, căprui, păr șaten, aspru.

— Ești rea!

— Deloc. Mă cunoști, spun întotdeauna ce gândesc.

Joséphine șovăi, apoi se aruncă în apă:

— Am observat un tip la bibliotecă…

Îi povesti lui Shirley ciocnirea, cărțile răsturnate, râsul nebun și complicitatea imediată care se stabilise cu necunoscutul.

— Cum arată?

— Are aerul unui student întârziat… Poartă o scurtă de molton. Un bărbat nu poartă scurtă de molton decât dacă este student întârziat.

— Sau cineast care se documentează, sau un explorator sensibil la frig, sau un cercetător în istorie care pregătește o teză despre sora lui Jeanne d’Arc… Sunt nenumărate ipoteze, să știi.

— E prima oară când mă uit la un bărbat de când… Jo se opri. Îi era încă greu să vorbească despre plecarea lui Antoine. Înghiți în sec și murmură: De când a plecat Antoine…

— V-ați mai văzut?

— O dată sau de două ori… de fiecare dată mi-a zâmbit. Nu se poate vorbi la bibliotecă, toată lumea e tăcută… Atunci vorbim din priviri… E frumos, cât e de frumos! Și romantic! Semaforul se făcu roșu, și Jo profită ca să scoată o hârtie și un creion din buzunar și să întrebe: Știi când Andrey a filmat cu Gary Cooper… și când el vorbește o engleză ciudată?

— Era un cowboy adevărat. Venea din Montana. Nu spunea *yes* sau *no*, spunea *yup* și *nope*! Bărbatul acesta, care a făcut să viseze milioane de femei, vorbea ca la fermă. Și fără să vreau să te dezamăgesc, mie mi se pare de-a dreptul searbăd!

— Spunea și: „*Am only in film because ah have a family and we all like to eat!*” Cum ai traduce tu asta exact în limbajul unui cowboy…

Shirley se scărpină în cap și băgă în viteză. Trase o dată de volan în dreapta, o dată în stânga, și reuși, după ce înjură vreo doi-trei șoferi, să scape din ambuteiaj.

— Ai putea să spui: „Pe cinstea mea, fac film pentru că trebuie să-mi hrănesc familia, și tuturor ne place să ciugulim…” O chestie de genul ăsta! Uită-te pe plan dacă pot s-o iau la dreapta, pentru că totul e blocat.

— Poți, dar pe urmă ar trebui să revii la stânga.

— O să mă întorc la stânga. E locul inimii, locul meu preferat.

Joséphine zâmbi. Alături de Shirley viața devenea o centrifugă. Nu rămânea niciodată blocată în aparențe, în convenții, în prejudecăți. Știa exact ce voia. Mergea drept la țintă. După părerea lui Shirley, viața era simplă. Felul în care-l creștea pe Gary o șoca uneori pe Jo. Îi vorbea fiului ei ca unui om mare. Nu-i ascundea nimic. Îi spusese lui Gary că tatăl lui dispăruse la nașterea lui, îi spusese și că, în ziua când avea să i-o ceară, era gata să-i dezvăluie numele lui ca să-l găsească dacă dorea. Adăugase că fusese îndrăgostită nebunește de tatăl lui, că el fusese un copil dorit, iubit. Că viața e dură pentru bărbați în zilele noastre, că femeile le cer mult și că ei nu au întotdeauna umerii destul de lați ca să ducă totul. Atunci, uneori, preferă s-o ia la sănătoasa. Asta părea să-i fie de ajuns lui Gary.

În vacanțe, Shirley pleca în Scoția. Voia ca fiul ei să cunoască țara strămoșilor, să se familiarizeze cu o altă cultură. Anul acesta, când se întorseseră,

Shirley era supărată și morocănoasă. Lăsase să-i scape aceste cuvinte: „Anul viitor ne ducem în altă parte…” Nu mai vorbise niciodată despre asta.

— La ce te gândești? întrebă Shirley.

— Mă gândesc la misterul pe care-l întruchipezi, la tot ce nu știu despre tine…

— Cu atât mai bine! E plicticos să știi totul despre altcineva.

— Ai dreptate… Cu toate astea, uneori, aș vrea să fiu bătrână. Mă gândesc că atunci o să știu cu adevărat cine sunt!

— După părerea mea, dar nu este decât o părere, misterul tău se află în copilărie. A existat ceva ce s-a întâmplat și te-a blocat… Adesea mă întreb de ce faci atât de puțin caz de tine, de ce ești atât de puțin sigură…

— Și eu mă întreb, imaginează-ți.

— Atunci e bine! E un început. Întrebarea e primul element din puzzle. Există oameni care nu-și pun niciodată vreo întrebare, care trăiesc cu ochii închiși și nu găsesc niciodată nimic…

— Nu e cazul tău!

— Nu… Și devine din ce în ce mai puțin al tău. Până acum, erai închisă în căsnicia ta, în studiile tale, dar ești pe cale să scoți nasul și o să se întâmple ceva, o să vezi! Imediat ce ne mișcăm, facem să se miște viața în jurul nostru. N-o să scapi nici tu. Mai e mult?

La ora șaisprezece fix zăriră grilajul firmei Parnell Traiteur. Shirley parcă, împiedicând mașinile să intre sau să iasă.

— Rămâi în mașină și o muți dacă e nevoie, da? Eu mă duc să fac livrarea.

Joséphine aprobă. Trecu pe scaunul șoferului și o privi pe Shirley agitându-se în jurul cutiilor cu prăjituri. Le sălta cu o mișcare din umăr, le făcea teanc până la bărbie, le ținea cu brațul și mergea cu pași mari. Din spate chiar ai fi zis că era un bărbat! Purta o salopetă de lucru și o jachetă grosolană albă, ca morarii de pe vremuri. Dar imediat ce se

întorcea, devenea Uma Thurman sau Ingrid Bergman, o blondă splendidă, hotărâtă, cu un zâmbet dezarmant, cu tenul palid, cu ochii oblici că ai pisicilor.

Se întoarse țopăind și lipi doi pupici pe obrajii lui Jo.

— Mălai! Mălai! O să pot scăpa de datorii! Mă calcă pe nervi clientul ăsta, dar plătește bine! Mergem la o cafenea să luăm o bericică?

La întoarcere, în timp ce, legănată de ruliul breakului, își făcea planul pentru conferință, Joséphine fu smulsă din visare de o siluetă care traversa sub ochii lor.

— Uite! strigă Jo trăgând-o de mânecă pe Shirley. Acolo, în fața noastră.

Un bărbat în scurtă de molton, cu părul lung, șaten, cu mâinile în buzunare, traversa fără să se grăbească.

— Nu s-ar zice că-i un tip agitat. Îl cunoști?

— El este, bărbatul de la bibliotecă! Cel… știi… ai văzut cât e de frumos și nepăsător.

— Pentru un tip nepăsător, e nepăsător!

— Ce ținută! E și mai frumos decât la bibliotecă.

Joséphine se trase înapoi în scaun, de teamă să n-o zărească. Apoi, fără să mai reziste, se apropie și-și lipi nasul de parbriz. Tânărul în scurtă se întorsese și făcea gesturi largi arătând spre semaforul care se făcuse verde.

— Vai! făcu Shirley. Vezi ce văd și eu?

O tânără blondă, subțire, încântătoare se avântă spre el și-l prinse din urmă. Își vârî o mână în buzunarul hainei lui, iar el o mângâie pe obraz cu cealaltă mână, apoi o trase mai aproape și o sărută.

Joséphine scoase un oftat jalnic.

— Ei, iată!

— Iată, ce? urlă Shirley. Iată că nu știa că tu ești aici! Iată că-și poate schimba părerea! Iată c-o să te transformi în Andrey Hepburn și o să-l seduci! Și iată că n-o să mai mănânci ciocolată când

lucrezi! Și iată că n-o să mai vadă decât ochii tăi mari și talia ta de viespe, și-o să-ți cadă la picioare! Și uite că tu o să-i bagi mâna în buzunarul hainei! Și tu îl trimiți furioasă la plimbare! Așa trebuie să gândești, Jo, nu altfel.

Joséphine o asculta cu fruntea plecată.

— Probabil că nu sunt eu făcută pentru o mare poveste de iubire.

— Nu mi-ai spus tu că-ți inventaseși deja un întreg roman?

Tristă, Jo aprobă din cap.

— Mi-e chiar teamă că dacă…

Shirley băgă în viteză, apucă volanul și demară scurt și violent, vărsându-și toată furia pe șosea, lăsând în spate urme negre de cauciucuri.

∵

În dimineața aceea, când ajunse la birou, Josiane primi un apel de la fratele ei, care o înștiință că mama lor murise. Deși nu primise de la maică-sa decât lovituri, o plânse. Își plânse tatăl mort cu zece ani înainte, copilăria plină de suferințe, tandrețea de care nu avusese parte niciodată, râsetele nebune niciodată împărtășite, complimentele niciodată primite, tot acel gol care-i făcea rău. Se simțea orfană. Apoi își dădu seama că era cu adevărat orfană, ceea ce-i înteți hohotele de plâns. Era ca și cum prindea din urmă timpul pierdut: în copilărie nu avusese dreptul să plângă. Doar o strâmbătură care semăna a lacrimi, și scatoalca zbura, șuiera prin aer și-i ardea obrazul. Înțelese că plângând îi întindea o mână acelei fetițe care nu plânsese niciodată, că era un fel de a o consola, de a o lua în brațe, de a-i face loc lângă ea. „E ciudat”, își spuse, „am impresia că mă dedublez: Josiane cea de treizeci și opt de ani, șireată, hotărâtă, care știe să se descurce în viață fără să fie trasă pe sfoară, și cealaltă, fetița murdară și stângace pe care o doare burta din cauză că-i este frică, îi este foame, îi este frig”.

Plângând le aducea împreună, și regăsirea era binefăcătoare.

— Dar ce se petrece aici? E birou de plâns, pe cuvânt. Și nu răspunzi la telefon!

Henriette Grobz, țeapănă ca o umbrelă, cu o plăcintă mare pe post de pălărie, pusă în diagonală pe cap, o cerceta pe Josiane, care abia atunci observă că suna telefonul. Așteptă o clipă și, când țârâitul încetă, scoase o batistă de hârtie din buzunar și-și șterse nasul.

— Mama, oftă ea. A murit…

— Sigur, e trist, dar… într-o zi sau alta toți ne pierdem părinții, trebuie să fim pregătiți.

— Ei bine, să zicem că eu nu eram pregătită…

— Nu mai ești o fetiță. Revino-ți. Dacă toți angajații și-ar aduce problemele personale la serviciu, unde ar ajunge Franța?

„Frământările sufletești la birou sunt un lux pentru patron, nu pentru angajat”, gândea Henriette Grobz. „N-are decât să-și stăpânească lacrimile până diseară și să plângă acasă la ea!” N-o plăcuse niciodată pe Josiane. Nu-i aprecia insolența, felul de a se undui când mergea, suplă, durdulie, felină, părul frumos, blond, ochii. Ah! Ochii ei! Excitanți, îndrăzneți, vii și uneori alunecoși, languroși. De nenumărate ori îi ceruse lui Șef s-o dea afară, dar el refuzase.

— Soțul meu este aici? o întrebă pe Josiane, care, cu privirea întunecată, se îndreptase și se prefăcea că urmărește zborul unei muște ca să n-o privească în față pe acea femeie pe care o detesta.

— E la etaj, dar se întoarce. N-aveți decât să vă instalați la el în birou, trebuie să apară… Cunoașteți drumul!

— Puțină amabilitate, micuțo, nu-ți permit să-mi vorbești așa, o puse la punct Henriette Grobz.

Josiane ripostă ca un șarpe cu clopoței:

— Să nu-mi mai spuneți „micuțo”. Sunt Josiane Lambert și nu micuța dumneavoastră… Din fericire, de altfel! Asta m-ar omorî.

„Nu-mi plac ochii ei”, gândi Josiane. „Ochi mici, reci, duri, lacomi, plini de bănuieli și calcule. Nu-mi plac buzele subțiri, uscate, colțurile albicioase ale gurii. Are ghips în gură femeia asta! Nu suport nici să mi se adreseze ca unei slujnice. Titlul ei de glorie constă în faptul că a luat de bărbat un tip cumsecade, care a scos-o din groapa mizeriei. Și-a pus curul la căldurică, dar i-aș putea tăia încălzirea centrală. Cine râde la urmă râde mai bine!”

— Fii atentă, micuța mea Josiane, am influență asupra soțului meu și aș putea decide că nu mai ai nimic de făcut în firma asta. Secretare se găsesc cu duiumul. Dacă aș fi în locul dumitale, mi-aș măsura cuvintele.

— Și eu, dacă aș fi în locul dumneavoastră, n-aș fi atât de sigură pe mine. Până atunci, lăsați-mă să lucrez și duceți-vă să vă instalați în birou, îi spuse pe un ton atât de autoritar, încât Henriette Grobz, cu mersul ei țeapăn, de automat, se conformă.

În pragul ușii se întoarse și, fluturând un deget amenințător, adăugă:

— Dar nu s-a terminat, micuța mea Josiane. O să mai auzi de mine, așa că ascultă-mi sfatul: pregătește-te să-ți faci bagajul.

— O să vedem, buna mea doamnă. Am întâlnit multe chelioase ca dumneata, și nimeni până acum nu mi-a pus pielea pe băț. Bagă-ți bine asta în cap, sub pălărioiul ăla!

Pe chip îi apăru un zâmbet de satisfacție când auzi ușa de la biroul lui Șef închizându-se violent. „Turbează, capra bătrână! Un punct pentru mine”. Scobitoarea n-o suporta încă de la prima strângere de mână. Josiane luase obiceiul să nu coboare privirea în fața ei. O sfida ochi în ochi. Un duel al curtezanelor feroce. Una uscată, zbârcită, morocănoasă, cealaltă pufoasă, roz și catifelată. La fel de tenace și una și cealaltă!

Formă numărul de telefon al fratelui său ca să afle când urma să aibă loc înmormântarea, așteptă

o clipă, era ocupat, formă din nou numărul, așteptă iar. „Oare chiar ar putea să mă dea afară?” se întrebă dintr-odată, ascultând la telefonul care suna ocupat. „Oare chiar ar putea… Poate că până la urmă, da. Bărbații sunt atât de lași! Mi-ar spune pur și simplu că mă trimite cine știe unde. Într-o sucursală. Și aș fi departe de postul de conducere. Departe de situația pe care mi-am construit-o cu atâta răbdare și care e pe punctul de a da roade. Aș face bine să fiu mai atentă. Nț… Nu va trebui să mă ducă cu vorba ca să mă facă să înghit hapul, bietul Marcel!”

— Alo, Stéphane. Sunt Josiane…

Înmormântarea urma să aibă loc sâmbăta următoare la cimitirul satului unde locuia mama ei, și Josiane, cuprinsă de un sentimentalism subit, decise să se ducă. Voia să fie acolo când o vârau în mormânt. Avea nevoie să-și vadă mama coborând într-o groapă mare, neagră, pentru totdeauna. Intenționa să-și ia la revedere și poate, poate să-i spună în șoaptă că i-ar fi plăcut atât de mult s-o poată iubi.

— A cerut să fie incinerată…

— Ah, da… Și de ce? întrebă Josiane.

— Îi era prea frică să nu se trezească în întuneric…

— O înțeleg.

„Sărmana mea mamă care se teme de întuneric”. Dintr-odată, însuflețită de iubire față de maică-sa, se porni să plângă. Închise, își șterse nasul și simți că o mână i se așază pe umăr.

— Ceva nu e în regulă, Scumpete?

— A murit mama.

— Și ești supărată?

— Păi, da…

— Haide, vino aici… Șef o luă de talie și o puse pe genunchi. Ia-mă cu brațele de gât și lasă-te în voie… ca și cum ai fi copilul meu. Știi cât mi-ar plăcea să am un copil, un copil al meu.

— Da, se smiorcăi Josiane, cuibărindu-se în brațele lui puternice.

— Știi că niciodată n-a vrut să-mi facă unul.

— Până la urmă, cu atât mai bine, spuse ea ștergându-și nasul.

— De asta tu ești totul pentru mine… Femeia și copilul meu.

— Amanta și copilul tău! Pentru că femeia ta este în birou și te așteaptă.

— Nevastă-mea! Șef sări ca și cum l-ar fi înțepat cineva în fund cu un cui ruginit. Ești sigură?

— Am schimbat câteva cuvinte…

Șef își scărpină chelia cu un aer încurcat.

— V-ați certat?

— A căutat-o cu lumânarea!

— Vai de capul meu! Și eu care am nevoie de semnătura ei! Am reușit să le pasez englezilor sucursala părăginită, știi, aia de la Murepain, cea de care voiam să scap… Va trebui s-o împac! Scumpete, puteai să aștepți altă zi să te cerți cu ea! Ce-o să fac acum?

— O să-ți ceară capul meu…

— Chiar așa?

Avea un aer îngrijorat. Începu să umble cu pași mari prin cameră, învârtindu-se în cerc, făcând gesturi dezordonate, lovind cu pumnul în birou, învârtindu-se, vorbind singur, apoi dând din mâini și lăsându-se să cadă pe un scaun.

— Ți-e așa de frică de ea?

El zâmbi trist, ca un soldat învins, cu mâinile ridicate, cu izmenele în vine.

— Aș face poate mai bine să mă duc s-o văd…

— Da, du-te să vezi ce meșterește de una singură la tine în birou.

Șef luă o mutră smerită și se îndepărtă cu brațele deschise, lovindu-se peste șolduri, ca și cum se scuza pentru retragerea rușinoasă. Apoi, gârbovit, amărât, se întoarse și, cu voce slabă, fără pic de curaj, întrebă:

— Mă acuzi, Scumpete?

— Haide, du-te…

Cunoștea curajul bărbaților. Nu se aștepta s-o apere. Îl văzuse atât de des ieșind tremurând de la o întâlnire cu Scobitoarea. Nu aștepta nimic de la el. Poate blândețe, tandrețe, când erau în pat. Îi oferea plăcerea de care era lipsit acest grăsan cumsecade, și asta o umplea de bucurie, căci în iubire este la fel de satisfăcător să dai și să primești. Ce senzație încântătoare să se cațere pe el și să-l simtă abandonat între coapsele ei! Să vadă cum își dă ochii peste cap, cum i se contorsionează gura… Asta îi strângea stomacul de emoție, îi dădea un sentiment de putere aproape maternă. Și apoi, stătuseră atâția între coapsele ei! Ce mai conta unul? Era drăguț cu ea. Și prinsese gustul acestei puteri, acestui schimb amoros între ea și copilașul ei bătrân. Poate că ar fi făcut mai bine să se dea la fund, până la urmă… Josiane nu avusese niciodată încredere în bărbați. De altfel, în femei nici atât. Abia dacă avea încredere în ea însăși! Uneori era derutată pe propriile reacții.

Se ridică, se întinse și decise să se ducă să-și ia o cafea ca să-și pună gândurile în ordine. Aruncă o ultimă privire bănuitoare spre biroul lui Șef. Ce se petrecea între nevasta lui și el? Avea să cedeze șantajului și s-o sacrifice pe altarul banilor? Regele Firfiric. Așa zicea maică-sa. Adorarea regelui Firfiric. „Numai noi, cei mărunți și umili, cunoaștem prosternarea în fața banului! Ni-i însușim ca pe un dat sau printr-un jaf, îi considerăm sublimi, îi idolatrizăm. Ne repezim pe cea mai mică monedă care cade și se lovește de pământ. O luăm. O frecăm până lucește, o mirosim. Aruncăm o privire de câine bătut la bogătanul care a lăsat-o să cadă și nu s-a ostenit să se aplece s-o ridice. Și eu, cu fițele mele de fată liberă, eu, care m-am lăsat toată viața exploatată de regele Firfiric, eu, care-i datorez pierderea virginității, primele lovituri de pumn după ceafa,

primele șuturi în burtă, eu, cea umilită și brutalizată, imediat ce văd un bogătan nu mă pot împiedica să-l privesc ca pe o ființă superioară, să ridic ochii la el ca și cum ar fi Mesia, sunt gata să-l stropesc cu tămâie și mirt!”

Furioasă pe sine, își netezi rochia și se duse să bage o monedă în aparatul de cafea. Paharul căzu sub jetul clocotit, și ea îl aștepta să se umple cu fierea neagră. Strânse paharul cu mâinile, mulțumită de căldura pe care o degaja.

— Ce faci în seara asta? Te vezi cu Bătrânul?

Era Bruno Chaval, care venea să facă o pauză lângă aparatul de cafea. Scosese o țigară pe care o scutura pe pachet înainte de a o aprinde. Fuma Gitanes maïs, cu foița galbenă din porumb, văzuse asta într-un film vechi.

— Hei! Nu-i spune așa.

— Te-ai îndrăgostit din nou, puicuța mea?

— Nu suport când îi spui Bătrânul, asta e tot.

— Pentru că, în cele din urmă, îl iubești pe bunicuțul grăsan?

— Ei bine, da…

— Ah, dar nu mi-ai spus niciodată asta!

— Conversația n-a fost niciodată pe primul loc între noi.

— Am înțeles: nu ești în toane bune, am terminat.

Ea ridică din umeri și-și frecă de obraz paharul cald.

Rămaseră un moment tăcuți, fără să se privească, bându-și cafeaua cu înghițituri mici. Chaval se apropie, își lipi șoldul de cel al lui Josiane, îi dădu o lovitură de șale, ca din întâmplare, ca să verifice dacă era cu adevărat supărată. Apoi, cum ea nu mișcă și nu-l respinse, își afundă nasul în gâtul ei și oftă:

— Hmm! Miroși a săpun bun! Am chef să te întind și să te adulmec fără grabă.

Josiane se eliberă oftând. De parcă și-ar fi pierdut timpul cu ea! De parcă ar fi mângâiat-o! Se

lăsa iubit, da! Se întindea, și ea trebuia să facă toată treaba până ce el începea să geamă și să se agite! Abia dacă-i mulțumea și o alinta la sfârșit.

Cinic și fermecător, cambrându-și talia fină, aprinzând țigara, dând deoparte o șuviță de păr brun care-l deranja, n-o scăpa din ochi și o privea cu mulțumirea proprietarului satisfăcut de achiziția lui. Știa s-o supună, s-o seducă cu vorbe frumoase. De când o avea la mână – sau mai bine zis în pat – devenise vanitos. Ca și cum era o faptă vitejească, își însușea gloria cuceririi lui și încerca să se pună în valoare. Avea acces la patron grație ei, și puterea îi era la îndemână. Nu era un angajat obișnuit, devenise un asociat! Bărbații, asta este, nu știu să accepte succesul sau gloria fără să se umfle în pene. Și de când Josiane îi promisese că va vorbi cu Bătrânul și că va fi avansat, tropăia de nerăbdare. O căuta peste tot, pe coridoare, prin colțuri, în lifturi, ca să-l liniștească. „Deci, a semnat? Suspansul ăsta îmi toacă nervii! Aș vrea să te văd!” gemea el.

De data asta chiar ar fi vrut să întrebe: „Și? A zis ceva?”

Vedea însă limpede că nu era momentul, așa că hotărî să aștepte.

Josiane nu rămase supărată multă vreme. Era fată bună cu bărbații. „Cum de nu le cer mai mult?” se întreba ea. „Cum de-mi place mereu să fac dragoste? Nu-i detest nici măcar pe mitocani, pe urâți, pe violenții care m-au forțat. Nu pot să spun că-mi făcea plăcere, dar mă întorceam întotdeauna. Dacă își ascundeau viciul murdar în blândețe și tandrețe, o luam la galop. E destul să-mi vorbească blând, să mă considere ca pe o ființă umană cu un suflet, un creier, o inimă, să-mi acorde un loc în societate, și redevin un copil. Toată furia, toată ranchiuna și răzbunarea dispar, sunt gata să mă sacrific ca să am parte de respect și considerație. Să-mi spună cuvinte drăguțe. Să-mi ceară părerea. Sunt o proastă!”

— Haide, iubita mea mică, facem pace? șopti Chaval, punându-i mâna pe șold și făcând-o să se întoarcă spre el.

— Termină, o să ne vadă.

— Ba nu! O să spunem că suntem prieteni buni și că glumeam.

— Nu, îți zic. E în birou cu Scobitoarea. Iese, și dacă ne vede, sunt terminată.

„De fapt, se prea poate să fiu deja terminată! Poate că m-a sacrificat deja pe altarul întreprinderii! De când vrea să lichideze fabrica de la Murepain, e în stare de orice ca să-i obțină semnătura. O să-i promită băbătiei capul meu. Nu atârn la fel de greu ca acest contract. Și atunci totul se va termina. Șef, Chaval, zeul Firfiric! O să-și ia toți tălpășița, și eu o să mă trezesc în curul gol în stradă, ca de obicei”. La acest gând, curajul o părăsi, și se lăsă moale pe Chaval.

— Măcar mă iubești puțin? îl întrebă ea cu o voce care cerșea tandrețe.

— Dacă te iubesc, frumoasa mea? Dar te mai îndoiești? Pe cuvânt, ești nebună. Așteaptă puțin și-o să vezi cum îți dovedesc.

Își strecură o mână sub fesele ei și o strânse tare.

— Nu, dar… dacă nu iese, din întâmplare sau ghinion? Mă păstrezi?

— Cum așa? A zis ceva împotriva mea? Spune, spune-mi…

— Nu, doar că mi s-a făcut deodată frică…

Îl simțea pe zeul Firfiric fluturându-i deasupra capului un cuțit, gata să-i taie gâtul. Tremura toată, un gol imens se săpa în ea. Închise ochii și se lipi de el. Chaval dădu puțin înapoi, văzând că devenise albă, o susținu și o luă de mijloc. Ea se lăsă șoptind: „Doar câteva cuvinte, spune-mi câteva cuvinte dulci, mi-e atât de frică, înțelegi, mi-e atât de frică…” El începea să se enerveze. „Doamne, ce complicate sunt femeile!” se gândi, „acum un minut mă trimitea la plimbare și un minut mai târziu îmi cere s-o liniștesc”. Încurcat, o

ținea lipită de el, aproape o susținea, căci simțea clar că nu mai avea putere și că i se abandona. Atât de slabă, tremurând. O mângâia indiferent pe păr. Nu îndrăznea s-o întrebe dacă Bătrânul îi semnase avansarea, dar era ros de nerăbdare, așa că o ținea ca pe un pachet incomod de care nu poți scăpa. Fără să știe foarte bine ce să facă: s-o lipească cu spatele de aparatul de cafea? S-o lase jos? Nu era niciun scaun… „Fir-ar să fie", bombăni în gând, „uite unde ajung dacă îmi las soarta în mâinile unei gagici". Nu avea decât o dorință, să scape din brațele ei. Să i-o tragă, da, dar nu să pălăvrăgească după. Fără jurăminte de amor, fără sărutări lacrimogene. Cum se apropia prea tare, cum simțea miasmele afecțiunii.

— Haide, Josy, revino-ți! O să vedem. Haide, o să distrugi tot!

Josiane se desprinse și se depărtă clătinându-se, cu ochii roșii de lacrimi. Își șterse nasul, își ceru iertare… Dar era prea târziu.

Henriette și Marcel Grobz îi priveau muți din fața ascensorului. Henriette, cu gura pungă, cu fața strâmbă sub pălăria mare. Marcel, terminat, stânjenit, cu obrajii tremurând de suferința pe care o exprima întreaga lui figură.

Henriette Grobz întoarse prima capul. Apoi îl apucă pe Marcel de haină și-l trase în ascensor. Cum se închiseră ușile, lăsă frâu liber bucuriei furioase:

— Vezi, ți-am spus clar că fata asta este o târâtură! Când mă gândesc la felul în care mi-a vorbit. Și, pe deasupra, tu îi luai apărarea. Cât poți fi de naiv, bietul meu Marcel…

Marcel Grobz, cu ochii fixați pe mocheta liftului, numărând găurile făcute de arsurile de țigară, se chinuia să-și stăpânească lacrimile care-l înecau.

*

Scrisoarea avea un timbru bălțat, ștampilat de cel puțin o săptămână. Era adresată lui Hortense și

lui Zoé Cortès. Jo recunoscu scrisul lui Antoine, dar se feri s-o deschidă. O puse pe masa din bucătărie printre cărți și hârtii, se suci și răsuci în jur, o duse la ochi, încercă să zărească niște fotografii, un cec… în zadar. Trebuia să aștepte ca fetele să se întoarcă de la școală.

Hortense fu cea care o zări prima și puse mâna pe ea. Zoé începu să țopăie, strigând: „Și eu! Și eu vreau scrisoarea". Joséphine le potoli și-i ceru lui Hortense să citească cu voce tare, apoi o instală pe Zoé pe genunchi și, ținând-o strâns lipită de ea, se pregăti să asculte. Hortense tăie marginea plicului cu un cuțit, scoase șase foi de hârtie fină, le desfăcu și le întinse pe masa din bucătărie, netezindu-le cu drag cu dosul mâinii. Apoi începu să citească:

Frumoasele mele iubite,

Cum sigur ați înțeles văzând timbrul de pe plic, sunt în Kenya. De o lună. Voiam să vă fac o surpriză, de asta nu v-am spus nimic înainte de a pleca. Dar sunt sigur că veți veni să mă vedeți imediat ce voi fi instalat definitiv. Vom putea stabili asta în vacanțele școlare. O să discut cu mama.

Kenya este (dacă vă uitați într-un dicționar) un stat între Etiopia, Somalia, Uganda și Tanzania, pe coasta de est a Africii, față în față cu insulele Seychelles din Oceanul Indian… Vă spune ceva chestia asta? Nu? Va trebui să vă revizuiți cunoștințele de geografie. Fâșia de coastă unde locuiesc, între Malindi și Mombasa, este regiunea cea mai cunoscută din Kenya. Până în 1890 a depins de sultanul Zanzibarului. Arabii, portughezii, apoi englezii și-au disputat Kenya, care a devenit independentă abia în 1963. Dar destulă istorie pentru astăzi! Sunt sigur că vă puneți o singură întrebare: ce face tata în Kenya? Înainte să vă răspund, vreau să mă asigur de un lucru: stați jos, scumpele mele mici? Stați bine?

Hortense zâmbi îngăduitoare și oftă:

— Asta seamănă leit cu tata!

Jo nu-și revenea: plecase în Kenya! Singur sau cu Mylène? Triunghiul roșu de deasupra prăjitorului își bătea joc de ea. I se părea că clipea.

...Mă ocup de creșterea crocodililor...

De mirare, fetele rămaseră cu gura căscată. Crocodili! Hortense reluă lectura, respirând după fiecare cuvânt, atât era de derutată.

...pentru fabricanții chinezi! China este pe cale să devină o mare putere industrială, care are o varietate extraordinară de resurse naturale și comerciale și o producție ce merge de la computere până la motoarele de mașini, trecând prin tot ce-și poate închipui mintea omenească. Așadar, nu e de mirare că chinezii au decis să exploateze crocodilii ca materie primă! Un anume mister Wei, patronul meu, a instalat la Kilifi o fermă model, și sper că în curând ferma va produce în cantitate mare carne de crocodil, ouă de crocodil, genți de crocodil, pantofi de crocodil, portofele de crocodil... Ați fi uimite dacă v-aș dezvălui planurile investitorilor mei și ingeniozitatea instalațiilor! Așa că au decis să-i crească extensiv într-un parc natural. Mister Lee, adjunctul meu chinez, mi-a povestit că au umplut uriașe Boeing-uri 747 cu zeci de mii de crocodili aduși din Thailanda. Fermierii thailandezi, loviți de criza asiatică, au fost nevoiți să renunțe la ei: prețul crocodilului scăzuse cu 75%! I-au dat pe nimic. Erau la solduri!

— E plin de haz tata! observă Zoé sugându-și degetul. Dar mie nu-mi place că lucrează cu crocodilii. Crocodilii nu fac doi bani!

Au izolat cu plase de oțel brațele unor râuri ca să-i instaleze acolo, apoi s-au pus pe căutat un

deputy general manager… *Acesta este titlul meu, scumpele mele. Sunt* deputy general manager *la Croco Park!*

— E un fel de director general, declară Hortense după o clipă de gândire. Asta am scris și eu pe fișele de prezentare la înscriere, când am fost întrebată ce meserie are tata.

…Și domnesc peste șaptezeci de mii de crocodili! Vă dați seama?

— Șaptezeci de mii! făcu Zoé. Trebuie să nu cadă în apă când se plimbă prin fermă! Nu-mi place deloc chestia asta.

Cel care mi-a găsit postul e un fost client de pe vremea când lucram la Gunman and Co. L-am întâlnit la Paris într-o seară din iunie, când beam un pahar la barul panoramic de la Concorde Lafayette, poarta Maillot. Vă amintiți, v-am dus de mai multe ori acolo. Îi spusesem că eram în căutare de lucru, că-mi doream să părăsesc Franța, iar el s-a gândit la mine când a auzit vorbindu-se despre ferma de crocodili! Ce m-a îndemnat să încerc aventura este avântul economic incredibil pe care-l cunoaște China. E ca Japonia în anii optzeci. Tot ce ating chinezii se transformă în aur! Inclusiv crocodilii. Mă rog, asta va fi treaba mea: să fac să prospere crocodilii. Și chiar, de ce nu, să-i introduc la Bursă. Ar fi simpatic, nu? Muncitorii chinezi care au fost trimiși aici lucrează ore întregi și se îngrămădesc în bungalouri din paiantă. Râd tot timpul. Mă întreb chiar dacă nu râd și când dorm. Sunt atât de nostimi, să-i vezi cu picioarele lor scurte, slabe, care ies din pantalonii scurți, prea largi. Singura problemă este că sunt atacați des de crocodili și au nenumărate răni pe brațe, pe picioare și chiar pe față. Și ghiciți ce? Se cos singuri. Cu ață și ac. Sunt fără pereche! Este și o

infirmieră la fața locului, care are sarcina să-i coasă, dar se ocupă în primul rând de vizitatori.

Căci, am uitat să vă spun, Croco Park este deschis pentru turiști. Europenilor, americanilor, australienilor care vin să facă safari în Kenya. Ferma noastră se află pe loc de frunte în catalogul excursiilor care le sunt propuse. Plătesc suma minimă pentru intrare și primesc o undiță de bambus și două carcase de pui legate de capătul sforii. Se *pot astfel distra lăsând să atârne bucățile de pui în apa bălților și hrănind crocodilii care, trebuie să recunosc, sunt destul de hulpavi. Și la fel de răi! Li se recomandă serios vizitatorilor să fie prudenți, uneori se hazardează, se apropie și se lasă prinși, căci crocodilul este foarte iute și are șiruri de dinți la fel de tăioși ca o drujbă! De asemenea, se întâmplă să doboare oamenii cu o lovitură de coadă și să le rupă gâtul. Încercăm să nu facem prea multă publicitate în jurul acestor incidente. Dar, și nu-i acuz, turiștii nu prea au chef să revină când au fost mușcați cu sălbăticie o dată!*

— E normal, recunoscu Hortense. Când o să mă duc acolo o să mă uit cu binoclul!

Jo asculta năucită. O fermă de crocodili! De ce nu o crescătorie de buburuze?

Dar vă liniștesc imediat: eu nu risc nimic, de crocodili mă ocup de la distanță! Nu mă apropii de ei. Las asta în seama chinezilor. Afacerea promite să fie foarte prosperă. În primul rând pentru că China produce astfel materia primă de care are nevoie pentru a fabrica toate modelele franceze și italiene – genți, pantofi și accesorii – pe care le copiază. Apoi, pentru că chinezii sunt foarte amatori de carne și ouă de crocodil, care sunt ambalate cu grijă și expediate în China cu vapoarele. Vedeți voi, am mult de muncă pentru a organiza acest comerț, nu stau cu mâinile în sân!

Locuiesc în ceea ce se cheamă aici „casa stăpânului”. O locuință mare din lemn, aflată în mijlocul fermei, cu un etaj, mai multe dormitoare și o piscină bine împrejmuită cu sârmă ghimpată pentru cazul în care un crocodil ar avea chef să vină și să se bălăcească. Deja a venit! Directorul parcului, care voia să-mi facă o vizită, a dat într-o zi nas în nas cu un crocodil, și de atunci siguranța a fost întărită. La fiecare colț al fermei există posturi de observație cu gărzi înarmate care mătură spațiul cu fasciculele proiectoarelor. Uneori, noaptea, indigenii vin să fure crocodili ca să mănânce carnea, care să știți că e delicioasă!

Iată, micuțele mele scumpe, ați aflat totul sau aproape totul despre noua mea viață. În zori mă trezesc și mă duc să-mi caut adjunctul pentru a fixa treburile de peste zi. O să vă scriu foarte repede și foarte des, pentru că-mi lipsiți și mă gândesc mult, mult la voi. Am pus pozele voastre pe birou și vă prezint tuturor celor care mă întreabă: „Dar cine sunt cele două frumoase domnișoare?” Eu răspund mândru: „Sunt fetele mele, cele mai frumoase fete din lume!” Scrieți-mi. Spuneți-i mamei să vă ia un computer, așa aș putea să vă trimit fotografii ale casei, cu crocodilii și micii chinezi în pantaloni scurți! Există modele ieftine, n-ar trebui să fie o investiție mare. Vă sărut tare, cum vă iubesc, tata.

P.S. Alătur o scrisoare pentru mama voastră.

Hortense îi întinse ultima foaie lui Joséphine, care o îndoi și o strecură în buzunarul șorțului de bucătărie.

— N-o citești imediat? întrebă Hortense.

— Nu. Vreți să vorbim despre scrisoarea tatei?

Fetele o priveau fără să spună nimic. Zoé își sugea degetul. Hortense se gândea.

— Crocodilii nu fac doi bani! spuse Zoé în cele din urmă. Și de ce n-a rămas în Franța?

— Pentru că în Franța nu creștem crocodili, oftă Hortense. Și tati nu înceta să spună că voia să plece în străinătate. De fiecare dată când l-am văzut, nu vorbea decât despre asta… Chiar mă întreb dacă ea a plecat cu el…

— Sper că e bine plătit și că o să-i placă ce face, adăugă foarte repede Joséphine, astfel ca fetele să nu se apuce să discute despre Mylène. E foarte important pentru el să iasă la suprafață, să aibă din nou răspunderi. Un bărbat care nu muncește riscă să cadă rapid în depresie. Și apoi, e în elementul lui. Întotdeauna i-au plăcut spațiile mari, călătoriile. Africa…

Joséphine încerca să alunge prin vorbe teama nedefinită care o invadase. „Ce nebunie!" se gândea. „Sper că n-a băgat bani în afacerea asta… Ce bani ar fi putut investi? Cei ai lui Mylène? Eu n-aș fi fost în stare să-l ajut, e drept. Dar să nu-l văd că-mi cere într-o zi să-l salvez!" Își aduse atunci aminte că aveau un cont comun în bancă. Își promise să vorbească cu domnul Faugeron, consultantul ei de la filiala locală.

— Eu mă duc să văd în cartea mea despre reptile ce fac crocodilii, anunță Zoé, sărind de pe genunchii maică-sii.

— Dacă aveam internet, n-ar fi trebuit să te uiți în carte.

— Dar n-am internet, spuse Zoé, așa că mă uit în cărți…

— Ar fi bine să ne cumperi un computer, interveni Hortense. Toate colegele mele au unul. Dacă a împrumutat bani de la Mylène, asta înseamnă că povestea lor este serioasă. Poate că se vor căsători…

— Ba nu, proasto, nu se poate căsători cu ea, nu este divorțat! oftă Joséphine exasperată.

— Mami, nu mă asculți!

— Ba da… ba da…

— Ce ți-am spus?

— Că ți-ar trebui un computer.

— Și ce ai de gând să faci?

— Nu știu, scumpo, trebuie să mă gândesc.

— Nu gândind o să poți să plătești.

„Trebuie să fie foarte frumoasă ca stăpână a casei! Roz, proaspătă și subțire”. Joséphine și-o imagina pe verandă, așteptându-l pe Antoine, sărind în Jeep ca să facă înconjurul parcului, preparând masa, răsfoind un ziar într-un balansoar… „Și seara, când se întoarce, un boy le pregătește o cină bună pe care o mănâncă la lumina lumânărilor. Probabil că are senzația că începe o viață nouă. O nevastă nouă, o casă nouă, o slujbă nouă. Probabil că îi părem foarte șterse toate trei, în micul nostru apartament din Courbevoie”.

Chiar în dimineața asta, doamna Barthillet, mama lui Max, o întrebase:

— Deci, doamnă Cortès, aveți vești de la soțul dumneavoastră?

Răspunsese ceva, nu contează ce. Doamna Barthillet slăbise mult, și Joséphine o întrebase dacă urmase un regim.

— O să râdeți, doamnă Cortès, am ținut regimul cu cartofi! Cum Joséphine izbucnise în râs, doamna Barthillet insistase: Vorbesc serios, un cartof în fiecare seară, la trei ore după cină, și orice dorință de dulce dispare! Se pare că un cartof mâncat înainte de culcare neutralizează pofta de zahăr și de glucide în creier. Nu mai ai dorința să mănânci între mese. Deci slăbești, dovedit științific. Max mi l-a găsit pe internet… Aveți internet, nu? Pentru că vă pot da numele site-ului. E uimitor regimul acesta, dar funcționează, vă asigur.

∵

— Mami, nu e un lux, este un instrument de lucru… Ai putea să-l folosești pentru munca ta și noi pentru lecții.

— Știu, scumpo, știu.

— Zici așa, dar nu te interesează. Și totuși, e vorba de viitorul meu…

— Ascultă, Hortense, o să fac totul pentru voi. Totul! Dacă îți spun că o să mă gândesc, este ca să nu-ți fac promisiuni imposibile, dar se poate foarte bine să reușesc.

— Ah, săru' mâna, mami, săru' mâna! Știam eu că pot conta pe tine. Hortense se aruncă de gâtul maică-sii și insistă să i se așeze pe genunchi la fel ca Zoé. Încă mai pot, mami? Nu sunt prea mare?

Joséphine izbucni în râs și o strânse la piept. Se simțea mai emoționată decât ar fi trebuit să fie. Ținând-o lângă ea, simțindu-i căldura, mirosul dulce al pielii, parfumul ușor care se ridica din haine, ochii i se umplură de lacrimi.

— O, scumpa mea, te iubesc atât de mult, dacă ai ști! Sunt atât de nefericită când ne certăm.

— Nu ne certăm, mamă, discutăm. Nu vedem lucrurile la fel, asta e tot. Și știi, dacă mă enervez uneori este pentru că de când a plecat tati mi-e greu, foarte greu, și atunci depășesc măsura țipând la tine pentru că tu ești aici…

Lui Joséphine îi fu greu să-și stăpânească lacrimile.

— Tu ești singura persoană pe care pot conta, înțelegi? Așa că îți cer mult, căci, pentru mine, mămico, tu poți totul… Ești atât de puternică, atât de curajoasă, ne dai atâta siguranță!

Pe măsură ce o asculta, Jo se simțea tot mai bine. Nu-i mai era frică, se simțea în stare de orice sacrificiu pentru ca Hortense să rămână ghemuită lângă ea și să-i dăruiască tandrețea ei.

— Îți promit, scumpo, o să ai computerul tău. De Crăciun… Poți aștepta până la Crăciun?

— O, săru mâna, mămico. Nu mi-ai putea face bucurie mai mare.

Își îmbrățișă mama atât de tare, că aceasta strigă:

— Ai milă! Milă! O să-mi rupi gâtul!

Apoi Hortense alergă s-o caute pe Zoé în camera ei, ca să-i dea vestea cea bună.

Joséphine se simți ușurată. Bucuria fetei reverbera în sufletul ei, eliberând-o de griji. De când acceptase traducerile, le înscrise pe Hortense și Zoé la cantină, iar seara aveau aproape mereu același meniu: jambon și piure. Zoé mânca strâmbându-se, Hortense ciugulea din vârful buzelor. Joséphine termina resturile din farfuriile lor ca să nu arunce nimic. „Și de asta mă îngraș", gândi ea, „mănânc pentru trei". Cum se termina masa, spăla vasele – mașina de spălat vase era stricată și nu avea bani s-o repare ori s-o înlocuiască –, curăța mușamaua de pe masa din bucătărie, scotea cărțile din dulap și se apuca de lucru. Lăsa fetele să deschidă televizorul… și se reapuca de tradus.

Din când în când, le auzea comentariile.

— Mai târziu eu o să mă fac stilistă, spunea Hortense, o să am casa mea de modă…

— Atunci eu aș face haine pentru păpuși, răspundea Zoé.

Joséphine ridica fruntea și-și cufunda nasul din nou în viața lui Andrey Hepburn. Nu se oprea decât ca să se asigure că se spălaseră bine pe dinți și se ducea să le sărute când erau în pat.

— Max Barthillet m-a invitat pe la el, mamă… Tu ce crezi?

— Nu știu, scumpo, răspundea Joséphine absentă. Toți oamenii au probleme…

— Mamă, dacă vreau să fiu stilistă, trebuie să încep să mă îmbrac foarte bine, îi explica Hortense, nu mai pot purta orice.

— Haide, nani, fetelor! striga Joséphine, grăbită să se întoarcă la treabă. Mâine la șapte trebuie să fiți în picioare.

— Crezi că părinții lui Max Barthillet o să divorțeze? întreba Zoé.

— Nu știu, iubita mea, dormi.

— Ai putea să-mi dai ceva bani să-mi cumpăr un tricou Diesel, mămico? o implora Hortense.

— Nani! Nu vreau să mai aud o vorbă.

— Noapte bună, mami…

Ea se apuca din nou de traducere. Ce-ar fi făcut Andrey Hepburn în situația ei? Ar fi muncit, ar fi rămas demnă, s-ar fi gândit la bunăstarea copiilor. SĂ RĂMÂNĂ DEMNĂ ȘI SĂ SE GÂNDEASCĂ LA BUNĂSTAREA COPIILOR. Așa își trăise Andrey viața, demnă și slabă ca un băț. În seara aceea, Joséphine se hotărî să înceapă regimul cu cartofi.

∵

Era o noapte rece și ploioasă de noiembrie. Philippe și Iris Dupin se întorceau acasă. Fuseseră invitați la unul dintre asociații lui Philippe. Un dineu mare, vreo douăzeci de oaspeți, un majordom care dirija circulația platourilor, buchete de flori fastuoase, un foc care trosnea în șemineul din salon, discuții și înțelegeri pe care Iris le-ar fi putut recita dinainte. Lux, mâncare scumpă și… plictiseală, rezumă ea, răsturnându-se în scaunul din față al berlinei confortabile care traversa Parisul. Philippe conducea în liniște. Nu reușise să-i prindă privirea toată seara. Iris privea Parisul fără a se putea împiedica să admire clădirile, monumentele, podurile peste Sena, arhitectura marilor bulevarde. Când locuia la New York, îi era dor de Paris. Străzile Parisului, piatra aurie a imobilelor, aleile plantate cu copaci, terasele cafenelelor, cursul liniștit al Senei. I se întâmpla să închidă ochii și să lase să defileze imagini ale orașului.

Era partea seratelor pe care o prefera: întoarcerea în mașină. Să-și scoată pantofii, să-și întindă picioarele lungi, să-și sprijine ceafa de tetieră, să închidă ochii pe jumătate și să se lase invadată de spectacolul orașului care tremura sub felinare.

Se plictisise de moarte la dineu, așezată între un tânăr avocat entuziast, care debuta în meserie, și unul dintre cei mai importanți notari din Paris, care vorbea despre creșterea prețurilor în domeniul imobiliar. Plictiseala îi stârnea accese de furie. Avea chef să se ridice și să răstoarne masa. În loc de asta, se dedubla și o lăsa pe „cealaltă", frumoasa doamnă Dupin, să-și joace rolul de soție. Lăsa să i se audă râsul, râsul unei femei fericite, pentru a-și potoli furia interioară.

La începutul căsniciei se străduise să participe la conversații, să se intereseze de viața de afaceri, de Bursă, de beneficii, de dividende, de aliațele între marile grupuri, de strategiile inventate pentru a învinge un rival sau pentru a câștiga un aliat. Venea dintr-un mediu diferit: cel al Universității Columbia, al discuțiilor înflăcărate în jurul unui film, al unui scenariu, al unei cărți, și se simțea la fel de stângace și șovăitoare ca o debutantă. Apoi, treptat, înțelesese că era în afara jocului. Era invitată pentru că era frumoasă, fermecătoare, nevasta lui Philippe. Mergeau la pachet. Dar era destul ca vecinul de masă s-o întrebe: „Și dumneavoastră, doamnă, cu ce vă ocupați?", iar ea să răspundă: „Nu cu mare lucru! Mă consacru fiului meu…" pentru ca pe nesimțite să-i întoarcă spatele și să se îndrepte spre o altă invitată.

Fusese rănită, jignită, apoi se obișnuise. Se întâmpla ca unii bărbați să-i facă avansuri discrete, dar, când discuțiile se însuflețeau, rămânea deoparte.

În seara aceea fusese altfel…

Invitatul așezat în fața ei, un editor seducător, cunoscut pentru titlurile publicate și succesul la femei, îi spusese ironic:

— Deci, draga mea Iris, tot Penelopa acasă? Curând o să te împodobim cu un chador!

O usturase și răspunsese fără să se gândească:

— O să te mire, dar am început să scriu!

Abia rostise fraza, că privirea editorului se lumină.

— Un roman? Și ce fel de roman?

— Un roman istoric…

Fără să stea pe gânduri, îi venise în minte Joséphine, cu lucrările ei despre secolul al XII-lea. Sora ei se strecurase între bărbatul acela și ea.

— Ah! Mă interesează! Francezii sunt înnebuniți după istorie și istorie romanțată… Ai început?

— Da, răspunsese ea cu îndrăzneală, încercând să-și aducă aminte ce-i povestise Jo. Un roman care se petrece în secolul al XII-lea… Pe vremea lui Eleanor de Aquitania. Există multe idei greșite despre epoca aceea. Este o perioadă esențială în istoria Franței… Vremuri care seamănă ciudat cu ale noastre: banii înlocuiesc trocul și capătă rol preponderent în viața oamenilor, satele se golesc, orașele se dezvoltă, Franța se deschide influențelor străine, comerțul cuprinde toată Europa, tineretul, negăsindu-și locul în societate, se revoltă și devine violent. Religia are un loc decisiv, e o forță în același timp politică, economică și legislativă. Clerul are un comportament fundamentalist și apar nenumărați fanatici care se amestecă în toate. Este și epoca marilor edificii, a construirii catedralelor, a universităților, a spitalelor, a primelor romane de dragoste, a primelor dezbateri de idei…

Improviza. Toate argumentele lui Jo îi veneau pe buze ca niște râuri de diamante, iar editorul, simțind filonul valoros, n-o mai scăpa din ochi.

— E pasionant. Spune-mi, când luăm masa?

E atât de bine să existi și să nu mai fi doar nevastă și mamă de familie… Simțea că-i cresc aripi.

— O să trec să-ți fac o vizită. Imediat ce voi avea ceva concret să-ți arăt…

— Nu arăți nimănui în afară de mine, promiți?

— Promit!

— Contez pe tine. O să-ți fac un contract bun, nu vreau să mi-l urc pe Philippe în cap.

Îi dăduse numărul de telefon pe linia directă și, înainte de a pleca, îi reamintise promisiunea.

Philippe o lăsă în fața casei și se duse să parcheze.

Iris alergă să se retragă în camera ei și se dezbrăcă gândindu-se din nou la ce inventase. „Ce îndrăzneală! Ce-o să fac acum?" Apoi se liniști: „O să uite, sau o să-i spun că nu sunt decât la început, că trebuie să-mi lase timp…"

Orologiul din bronz pus pe șemineu bătu de douăsprezece ori. Iris se înfioră de plăcere. Fusese încântător să joace un rol! Să devină altcineva. Să-și inventeze o viață. Se simțise transportată în trecut, pe vremea studiilor la Columbia, când învățau în grup să regizeze, să joace un rol, care e locul aparatului de filmat, cum curg dialogurile, impactul înlănțuirii replicilor. Le arăta actorilor începători cum să-și interpreteze personajul. Juca rolul bărbatului, apoi al femeii, era pe rând victima inocentă și manipulatoarea perversă. Viața nu i se părea destul de lungă pentru a cuprinde toate fațetele personalității sale. Gabor o încuraja. Împreună dezvoltau scenariile. Făceau o echipă frumoasă.

Gabor… Se întorcea mereu la el.

Scutură din cap și-și reveni.

Pentru prima oară de multă vreme simțise că trăia. Bineînțeles, mințise… dar nu era o minciună foarte mare!

Așezată pe marginea patului, într-un capot de dantelă bej, începu să-și perie părul lung, negru. Era un ritual la care nu renunța niciodată. În romanele pe care le citea în copilărie, eroinele își periau părul dimineața și seara.

În timp ce periile scăpărau, Iris, cu capul dat pe spate, se gândea la ziua ei lungă și mohorâtă. Încă o zi în care nu făcuse nimic. De ceva vreme, nu mai ieșea din casă. Își pierduse pofta să se distreze

agitându-se fără rost. Luase masa singură, în bucătărie, ascultând vorbăria lui Babette, femeia de serviciu care o ajuta pe Carmen dimineața. Iris o observa pe Babette așa cum cercetezi o amibă pe o lamelă, în laborator. Viața lui Babette era un roman: abandonată în fragedă pruncie, violată, crescută de niște familii de adopție, rebelă, delincventă, măritată la șaptesprezece ani, mamă la optsprezece, fugise tot mai des, făcuse tot mai multe infracțiuni fără să-și abandoneze vreodată fiica, Marilyn, pe care o lua peste tot adăpostind-o sub braț, copleșind-o cu toată iubirea de care ea nu avusese parte. La treizeci și cinci de ani hotărâse „să termine cu porcăriile”. Să se așeze, să muncească cinstit ca să plătească studiile fetei care tocmai dădea bacul. Avea să fie femeie de serviciu. Nu știa să facă nimic altceva. O excelentă femeie de serviciu, cea mai bună dintre toate. Îi „taxa pe bogați”, douăzeci de euro pe oră. Iris, nedumerită de această micuță blondă cu ochi albaștri, de o obrăznicie nedisimulată, o angajase, și de atunci, era încântată s-o asculte! Dialogul era adesea ciudat între cele două femei pe care totul le despărțea și care, în bucătărie, se descopereau complice.

În dimineața aceea, Babette mușcase prea tare dintr-un măr, și dintele din față îi rămăsese înțepenit în fruct. Stupefiată, Iris o văzu recuperând dintele, trecându-l pe sub robinet, scoțând un tub de lipici din geantă și punându-l la loc.

— Ți se întâmplă des?

— Ce? Ah, cu dintele? Din când în când…

— De ce nu te duci la un dentist? Până la urmă o să-l pierzi.

— Știți cât costă dentiștii? Se vede clar că aveți bani.

Babette trăia în concubinaj cu Gérard, gestionar la un magazin de utilaje electrice. Ea dota casa cu becuri, prize, prăjitoare, fierbătoare, friteuză,

congelator, mașină de spălat vase și tutti quanti. La prețuri imbatabile: patruzeci la sută reducere. Carmen aprecia. Iubirea dintre Gérard și Babette era o telenovelă pe care Iris o urmărea cu lăcomie. Nu încetau să se certe, să se despartă, să se împace, să se înșele și… să se iubească. „Viața lui Babette ar trebui s-o povestesc!” gândi Iris, încetinind dansul periilor.

În dimineața aceea, Iris mâncase în bucătărie în timp ce Babette curăța cuptorul. Intra și ieșea din cuptor ca un piston bine uns.

— Cum faci să fii mereu veselă? o întrebase Iris.

— Nu am nimic special. Sunt nenumărate ca mine.

— Cu tot ce ai trăit?

— N-am trăit mai multe decât altele.

— Da, totuși…

— Nu, dumneavoastră nu vi s-a întâmplat nimic.

— Nu ai griji, angoase?

— Deloc.

— Ești fericită?

Babette se extrăsese din cuptor și se uitase la Iris de parcă-i pusese o întrebare despre existența lui Dumnezeu.

— Ce întrebare ciudată! în seara asta o să iau apetitivul la niște amici și sunt mulțumită, dar mâine va fi o altă zi.

— Cum faci? oftase Iris cu invidie.

— Dumneavoastră sunteți nefericită?

Iris nu răspunsese.

— Păi, să vedem… Dacă aș fi în locul dumneavoastră, ce m-aș mai distra! Fără grija zilei de mâine, bani cu ghiotura, un apartament frumos, un soț frumos, un băiat frumos… Nu mi-aș face nicio problemă.

Iris zâmbise ușor.

— Viața e mai complicată de-atât, Babette.

— Poate… Dacă ziceți.

Dispăruse din nou, cu capul înainte, în cuptor. Iris o auzise blestemând cuptoarele care chipurile se curăță singure, dar în realitate nu se curăță deloc. După un lung șir de bombăneli, în sfârșit apăruse din nou ca să conchidă:

— Probabil că nu poți avea totul în viață. Eu m-am săturat și sunt săracă, dumneavoastră v-ați plictisit și sunteți bogată.

În dimineața aceea, după ce o lăsase pe Babette în cuptor, Iris se simțise foarte singură.

Dacă măcar ar fi putut s-o sune pe Bérengère… N-o mai văzuse de mult și se simțea lipsită de o parte din propria persoană. Nu de cea mai bună parte, asta e sigur, dar, trebuia să recunoască, îi era dor de Bérengère. De bârfele ei, de mirosul de canal al bârfelor ei.

„O priveam de sus, îmi spuneam că n-am nimic în comun cu această femeie, dar tremuram de nerăbdare să mai stăm la taclale. Simt în mine ca un fel de furie, o perversiune care mă îndeamnă să doresc ceea ce disprețuiesc mai mult pe lume. Nu rezist la așa ceva. Șase luni de când nu ne mai vedem”, socoti ea, „șase luni de când nu mai știu ce se petrece în Paris, cine cu cine se culcă, cine s-a ruinat, cine a decăzut”.

Rămăsese închisă în birou mare parte din după-amiază. Recitise o nuvelă de Henry James. Dăduse peste o frază pe care o copiase în carnetul ei: „Ce-i caracterizează în general pe bărbați? Dacă nu cumva tocmai capacitatea pe care o au de a-și petrece la nesfârșit timpul cu femei plicticoase, de a-l petrece nu fără să se plictisească, n-aș zice asta, ci, ceea ce e cam același lucru, fără să le pese că se plictisesc, fără să fie deranjați până în momentul în care încearcă să dea bir cu fugiții”.

— Eu sunt o femeie plicticoasă? șopti Iris spre oglinda mare care acoperea ușile dulapului.

Oglinda rămase mută. Iris reluă atunci mai încet:

— Oare Philippe o să dea bir cu fugiții?

Oglinda nu avu timp să răspundă. Sună telefonul. Era Joséphine. Părea foarte agitată.

— Iris, putem sta de vorbă? Ești singură? Știu că e foarte târziu, dar era absolut obligatoriu să-ți vorbesc.

Iris o liniști: n-o deranja.

— Antoine le-a scris fetelor. Este în Kenya. Crește crocodili.

— Crocodili? Și-a pierdut mințile!

— Ah, și tu crezi la fel ca mine.

— Nu știam că crește crocodili.

— Lucrează pentru niște chinezi și…

Joséphine îi propuse să-i citească scrisoarea de la Antoine. Iris o ascultă fără s-o întrerupă.

— Deci, ce crezi?

— Sincer, Jo, și-a pierdut capul.

— Asta nu e tot.

— S-a îndrăgostit de o chinezoaică în pantaloni scurți și oloagă?

— Nu, n-ai nimerit-o.

Joséphine izbucni în râs. Iris aprobă. Prefera s-o audă râzând de acest nou episod din viața ei conjugală.

— A scris o pagină doar pentru mine, la sfârșitul scrisorii pentru fete… și n-o să ghicești niciodată…

— Ce? Dă-i drumul, Jo!

— Ei bine, am pus-o în buzunarul șorțului, știi, șorțul mare, alb, pe care îl port când gătesc… Când m-am culcat, am observat că o lăsasem în buzunarul șorțului… Uitasem… Nu e grozav?

— Dezvoltă, Jo, dezvoltă… Uneori ești greu de urmărit.

— Ascultă, Iris: am uitat să citesc scrisoarea de la Antoine. Nu m-am grăbit s-o citesc. Asta înseamnă că sunt pe cale să mă vindec, nu?

— Adevărat, ai dreptate. Și ce era în scrisoarea aia?

— Așteaptă, o să ți-o citesc…

Iris auzi zgomot de hârtie care se netezea, apoi vocea clară a surorii sale:

— „Joséphine… Știu, sunt laș, am fugit fără să-ți spun nimic, dar n-am avut curaj să te înfrunt. Mă simțeam prea prost. Aici o să-mi încep viața de la zero. Sper că o să meargă, că o să câștig bani și că voi putea da înapoi însutit ce faci pentru copii. Am o șansă să reușesc, să câștig mulți bani. În Franța, mă simțeam zdrobit. Nu mă întreba de ce… Joséphine, ești o femeie bună, inteligentă, blândă și generoasă. Ai fost o soție extraordinară. Nu te voi uita niciodată. Am fost lipsit de tact cu tine și vreau să mă revanșez. Să-ți îndulcesc viața. O să-ți dau regulat vești despre mine. La sfârșitul scrisorii adaug numărul meu de telefon, cel la care mă poți găsi indiferent ce se va întâmpla. Te sărut, cu cele mai calde amintiri din viața noastră în doi, Antoine”. Și mai sunt două post scriptum. Primul zice: „Aici mi se spune Tonino… în caz că-mi telefonezi și dai de un băiat”, iar al doilea: „Nu mai transpir niciodată, și totuși e cald”. Asta e. Ce zici?

Prima reacție a lui Iris fu să gândească: „Sărmanul băiat! E jalnic!”, dar nu știa încă dacă Joséphine atinsese acel nivel de detașare sentimentală, așa că preferă să folosească diplomația.

— Important e ce gândești tu.

— Erai mai brutală înainte.

— Înainte făcea parte din familie. Îl puteam brusca…

— Ah! Așa concepi tu familia?

— Tu nu te-ai jenat acum șase luni cu mama. Ai fost atât de violentă, că nu mai vrea nici să audă vorbindu-se despre tine.

— Și habar n-ai în ce măsură mă simt mai bine de atunci!

După o clipă de reflecție, Iris întrebă:

— După lectura scrisorii fetelor cum te-ai simțit?

— Nu grozav… Dar, să nu uităm: nu m-am grăbit s-o citesc pe a mea, e un semn că merge mai bine, nu? Că nu mă mai obsedează. Joséphine făcu o pauză, apoi adăugă: E adevărat că din cauza muncii nu mai am timp să mă gândesc.

— Te descurci? Ai nevoie de bani?

— Nu, nu… merge. Accept toate slujbele care se oferă. Toate! Peste câteva clipe, Jo schimbă brusc subiectul: Ce face Alexandre? A făcut progrese la dictare?

Alexandre făcuse lungi dictări toată vara, în timp ce verișoarele lui mergeau la plajă sau la pescuit.

— Am uitat să-l întreb. Este atât de rezervat, atât de tăcut. E ciudat, mă intimidează. Nu știu cum să-i vorbesc unui băiat. Fără să-l seduc, adică! Uneori te invidiez că ai două fete. Trebuie să fie mult mai ușor…

Iris se simți brusc incredibil de descurajată. Iubirea maternă i se părea un munte pe care n-avea să-l urce nicicând. „E de necrezut”, gândi ea, „nu lucrez, nu am nimic de făcut în casă decât să aleg flori și lumânări parfumate, am un singur copil, și abia dacă mă ocup de el! Alexandre nu știe despre mine decât zgomotul pachetelor pe care le las la intrare sau pe cel al foșnetului rochiei când mă aplec seara ca să-i spun noapte bună înainte de a ieși! E un copil crescut după ureche”.

— Trebuie să te las, draga mea, aud pașii soțului meu. Te sărut, și nu uita: Cric și Croc îl rontăiau pe marele Cruc care credea că el îi rontăie!

Iris puse jos telefonul și ridică ochii spre Philippe, care o observa din pragul ușii. „Nici pe ăsta nu-l înțeleg”, oftă ea, reluând dansul periilor. „Am impresia că mă spionează, că se strecoară pe urmele mele, că nu-și ia ochii de pe mine. Oare mă urmărește? Încearcă să mă prindă pe picior greșit ca să negocieze un divorț?” Tăcerea se așternuse între ei ca o certitudine, un zid al Ierihonului pe care nicio trâmbiță nu l-ar fi doborât vreodată

pentru că nu țipau, nu trânteau ușile, nu ridicau niciodată tonul. „Fericite cuplurile care își fac scene”, gândi Iris, „totul e mai simplu după o ceartă zdravănă. Te sufoci țipând, te epuizezi, te arunci în brațele altuia. Apoi, armistițiul, când armele cad, când sexul calmează ranchiunele și șterge reproșurile”. Philippe și ea nu cunoșteau decât tăcerea, răceala, ironia jignitoare care săpa puțin mai mult în fiecare zi groapa unei despărțiri sigure. Iris nu voia să se gândească la asta. Se consola spunându-și că nu erau singurul cuplu care alunecă așa într-o indiferență politicoasă. Nu toți divorțează. Era un moment greu de trecut, un moment care putea dura, sigur, dar care uneori evolua lent spre o bătrânețe pașnică.

Philippe se lăsă să cadă pe pat și își scoase pantofii. Întâi dreptul, apoi stângul. Apoi ciorapul drept și ciorapul stâng. Fiecărui gest îi corespundea un zgomot, poc, poc, ftt, ftt.

— Ai o zi plină mâine?

— Întâlniri, o masă, rutină.

— Ar trebui să muncești mai puțin… Cimitirele sunt pline de oameni de neînlocuit.

— Poate… Dar nu văd cum mi-aș putea schimba viața.

Avuseseră discuția asta de mai multe ori. Ca un drum obligatoriu înainte de a se culca. Întotdeauna se termina în același fel: o întrebare rămasă atârnată în aer.

Și acum avea să se ducă în baie, să se spele pe dinți, să-și îmbrace tricoul lung pentru noapte și să vină să se culce oftând: „Cred că o să adorm imediat…” Ea avea să spună… Ea nu avea să spună nimic. Philippe avea s-o sărute pe umăr, șoptind: „Noapte bună, draga mea”. Avea să-și ia masca de dormit și, după ce și-o potrivea, avea să se întoarcă pe partea lui de pat. Ea avea să-și pună la loc periile, să aprindă lampa de la capul patului, să ia o carte și să citească până ce ochii i se închideau.

Și apoi avea să inventeze o poveste. O poveste de iubire sau o alta. În unele seri se învelea în cearșafuri, își strângea perna la piept, săpa o gaură în puf și-l regăsea pe Gabor. Sunt la festivalul de la Cannes. Merg pe nisip, pe malul mării. El e singur, ține un scenariu sub braț. Ea e singură, își întinde fața spre soare. Se întâlnesc. Ea lasă să-i cadă ochelarii. El se apleacă să-i ridice și…

— Iris!

— Gabor!

Se îmbrățișează, el spune: „Ce dor mi-a fost de tine! Nu mi-ai ieșit din minte nicio clipă!” Ea șoptește: „Și mie mi-a fost dor!” Aleargă pe străzile și prin hotelurile din Cannes. El a venit să-și prezinte filmul, ea îl însoțește peste tot, urcă treptele împreună, mână în mână, ea cere divorțul…

În alte seri alege o poveste diferită. Tocmai a scris o carte, este un mare succes, dă interviuri presei internaționale adunate în holul hotelului unde a coborât. Romanul a fost tradus în douăzeci și șapte de limbi, drepturile de ecranizare au fost cumpărate de MGM, Tom Cruise și Sean Penn își dispută rolul masculin. Dolarii se aliniază în teancuri cât vezi cu ochii. Comentariile merg bine, i se fotografiază biroul, bucătăria, i se cere părerea despre tot.

— Mami, pot să dorm cu voi?

Philippe se întoarse dintr-o mișcare și răspunsul fu usturător:

— Nu, Alexandre! Am mai vorbit despre asta. La zece ani un băiat nu doarme cu părinții.

— Mamă, spune da… te rog!

Iris descoperi o sclipire de neliniște în ochii fiului său și, aplecându-se spre el, îl luă în brațe.

— Ce e, iubitule?

— Mi-e frică, mamă… Chiar frică. Am avut un coșmar.

Alexandre se apropiase și încerca să se strecoare sub cearșafuri.

— Du-te în camera ta! urlă Philippe, scoțându-și masca albastră.

Iris citi panica din ochii băiatului. Se ridică, îl luă de mână și spuse:

— Mă duc să-l culc.

— Nu e un mod de a crește un copil. Ce-o să faci din el, băiețelul la mămica? Un bărbat căruia îi va fi frică și de umbra lui?

— Nu fac decât să-l duc în pat, nu merită să faci din asta o dramă. Haide, vino, dragule.

— E uimitor! Uimitor! repetă Philippe, întorcându-se în pat. Copilul ăsta nu va crește niciodată.

Iris îl luă pe Alexandre de mână și-l duse în camera lui. Aprinse veioza fixată la capul patului, desfăcu cearșafurile și îi făcu semn băiatului să se culce. Când el se strecură sub pături, îi puse mâna pe frunte și-l întrebă:

— De ce ți-e frică, Alexandre?

— Mi-e frică…

— Alexandre, ești încă un băiețel, dar curând vei fi un bărbat. O să trăiești într-o lume de brute, trebuie să devii dur. Nu să vii plângând la picioarele patului părinților…

— Nu plângeam!

— Ai dat înapoi în fața fricii. A fost mai puternică decât tine. Nu e bine. Trebuie s-o dobori, altfel vei rămâne mereu un bebeluș.

— Nu sunt un bebeluș.

— Da… Vrei să dormi cu noi ca atunci când erai un bebeluș.

— Nu, nu sunt un bebeluș.

Se strâmbă de furie și supărare. Era în același timp furios pe maică-sa care nu-l înțelegea și sigur că-i era frică.

— Și tu ești rea!

Iris nu știu ce să-i răspundă. Îl privi lung, cu gura căscată, gata să răspundă, dar niciun sunet nu-i ieșea din gură. Nu știa cum să-i vorbească fiului ei. Rămânea pe un mal, Alexandre pe celălalt. Se

observau în tăcere. Începuse încă de la naștere. De la spital. Când îl puseseră pe Alexandre în leagănul transparent alături de patul ei, Iris își spusese: „Ia te uită. O persoană nouă în viața mea!” Niciodată nu rostise cuvântul „bebeluș”.

Tăcerea și încurcătura lui Iris îl făceau pe Alexandre și mai temător. „Trebuie să fie ceva grav dacă mama nu poate să vorbească cu mine. De ce mă privește fără să spună nimic?”

Iris își sărută fiul pe frunte și se îndreptă.

— Mami, poți să rămâi până adorm?

— Tata o să fie furios…

— Mami, mami, mami…

— Știu, dragul meu, știu. O să rămân, dar promite-mi că data viitoare o să fii puternic și o să rămâi în pat.

El nu răspunse. Iris îl luă de mână.

Cu un oftat, Alexandre închise ochii, iar ea îi puse mâna pe umăr, mângâindu-l încetișor. Corpul lung, subțire, genele brune, părul negru și ondulat… Avea grația delicată a unui copil îngrijorat, un copil la pândă. Chiar și atunci când se odihnea, o cută i se forma între sprâncene, iar pieptul se ridica ca zdrobit de o greutate prea mare. Lăsă să-i scape câteva suspine de frică și ușurare, suspine care îi tăiau respirația.

„A venit în camera noastră pentru că a simțit că aveam nevoie de el. Presimțirile copiilor”. Se revăzu mică, râzând foarte tare la glumele tatălui ei, făcând giumbușlucuri ca să alunge norul apăsător dintre părinții săi. „Nu se întâmpla nimic îngrozitor între ei, și totuși îmi era frică…” Tatăl, rotofei, bun, afectuos. Mama, uscată, dură, slabă. Doi străini care dormeau în același pat. Ea continuase să se dea în spectacol.

I se părea că e mai ușor să provoace râsul decât să exprime ce simțea.

Prima oară când șoptiseră în fața ei: „Ce frumoasă e fetița asta! Ce ochi superbi are! N-am văzut niciodată unii la fel!”, schimbase costumul

de clovn cu recuzita fetei frumoase. Toată viața jucase un rol sau altul.

„În clipa asta nu mi-e bine. Aparența asta degajată și naturală pe care am întreținut-o atât de mult timp se sfâșie și scoate la iveală un talmeș-balmeș de contradicții. Ar fi momentul să aleg. Să merg într-o direcție, dar care? Numai omul care se regăsește, omul care se potrivește cu el însuși, cu adevărata lui stare interioară, este un om liber. Știe cine este, găsește plăcere în a se cerceta, nu se plictisește niciodată. Fericirea pe care o simte trăind cu el însuși îl face aproape euforic. Trăiește cu adevărat, în vreme ce alții lasă viața să li se scurgă printre degete… fără ca vreodată să le strângă.

Viața mi se scurge printre degete. N-am reușit să găsesc în ea un sens. Nu trăiesc, orbecăi. Nu mă simt bine cu alții, nu mă simt bine cu mine. Nu-i acuz pe oameni că-mi trimit înapoi imaginea mea care nu-mi place, și nu mă acuz că nu sunt în stare să le impun alta. Mă învârtesc în cerc, fără să am curaj să schimb ceva. E destul să accepți o singură dată să te supui legilor altora, să trăiești în conformitate cu ceea ce gândesc alții, pentru ca sufletul să se simtă epuizat și să se facă bucăți. Ne rezumăm la o aparență”. Dintr-odată, gândul o îngrozi. „Oare nu e prea târziu? N-am devenit deja femeia a cărei imagine o văd reflectată în ochii lui Bérengère?” Se cutremură. Luă mâna lui Alexandre, o strânse tare, și, în somn, el îi răspunse strângându-i-o la rândul lui și mormăind: „Mami, mami”. Lacrimile începură să i se scurgă pe obraji. Se lungi alături de fiul ei, puse capul pe pernă și închise ochii.

∵

— Josiane, te-ai ocupat de biletele mele pentru China?

Marcel Grobz, înfipt în fața secretarei, îi vorbea ca unui stâlp indicator. De la un metru deasupra

capului. Josiane simți o contracție puternică în piept și încremeni în scaun.

— Da… Totul este pe birou.

Nu mai știa cum să i se adreseze. Îi spunea „dumneavoastră”. Se bâlbâia, își căuta cuvintele, topica frazelor. Renunțase la toate pronumele personale din discuția lor și vorbea în infinitive și pronume nehotărâte.

El se scufunda în muncă, pleca tot mai des, avea întâlniri, mese de afaceri. În fiecare seară, Henriette Grobz venea să-l ia. Trecea prin fața biroului lui Josiane fără s-o vadă. O bucată de lemn care se deplasează, purtând o pălărie rotundă. Josiane îi privea plecând, el gârbovit, ea cocoțată pe ghearele ei.

De când îi prinsese pe ea și pe Chaval în fața aparatului de cafea, Marcel o evita. Trecea prin fața ei, se închidea în birou și nu ieșea decât seara, precum vijelia, strigând „Pe mâine!” cu capul întors. Abia dacă avea timp să-l vadă trecând…

„Și eu o să ajung în stradă. Înapoi de unde am plecat. Curând o să mă dea afară, o să-mi plătească zilele de concediu, vechimea, orele suplimentare, o să-mi dea un certificat de recomandare, o să-mi ureze noroc strângându-mi mâna și gata! salut, puicuță! Liberează locul!” Smiorcăindu-se, își șterse lacrimile. „Ce nenorocit, Chaval ăsta! Și ce cretină, eu! Puteam să stau liniștită! Puteam să fiu atentă! Niciodată la serviciu, îi spusesem, niciun gest deplasat, nici urmă de sărut. Anonimat total. Slujba-i slujbă. Și el a trebuit să vină să se instaleze sub nasul lui Marcel. Nu s-a putut abține. I-a dat pe-afară testosteronul! S-a simțit obligat să facă pe Tarzan! Ca pe urmă să-mi dea drumul în plin zbor al lianei”.

Pentru că frumosul Chaval îi dăduse papucii! După ce-i scuipase o grămadă de înjurături. Atât de multe, că rămăsese încremenită. Unele pe care nu le auzise în viața ei!

„Și totuși, în domeniul ăsta, am știința în sânge”.

De atunci plângea căzi întregi de lacrimi.

De atunci era îngrozitor de tristă în fiecare seară. „Probabil că arăt ca după o catastrofă aeriană. Ejectată în plin zbor! Când aveam totul în mână: iubitul meu grăsan, sigur, un amant tânăr și cochet și pe regele Firfiric la picioarele mele. Plus că n-aveam decât să trag sforile ca să se facă nodul! Viață frumoasă la distanță de un scuipat! Ajunsesem chiar să gândesc corect, că am ceva plastilină în cap. La înmormântarea bătrânei îmi pusesem ochelari negri și toată lumea a crezut că eram sufocată de supărare. Mi-a stat foarte bine!”

Înmormântarea mamei sale…

Josiane ajunsese cu trenul, schimbând la Culmont-Chalindrey, luase un taxi (treizeci și cinci de euro, plus bacșișul), trecuse pe jos, prin ploaie, de poarta cimitirului, ca să-i întâlnească, lipiți unii de alții ca niște caramele, sub umbrele, pe toți cei pe care-i abandonase dându-le cu tifla cu douăzeci de ani înainte. „Salut, gagiilor! Am plecat să fac avere și să trăiesc pe picior mare! Mă întorc ori călare pe un munte de bani, ori cu picioarele înainte!” Nu era sigură că avea să-i impresioneze întorcându-se așa, din sărăcie, fără fast și trompete.

— Ai venit cu trenul? Nu ai mașină?

În familia ei mașina însemna valoare internațională, era semnul că „se ajunsese”. Că dormea la Élysée. Că reușita era pe urmele sale.

— Nu, nu am mașină, pentru că la Paris este șic să mergi pe jos.

— Ah, bine… făcuseră ei, ascunzându-și fața în gulerele negre ca să rânjească: „N-are mașină, n-are mașină! Mare sărăntoacă mai e!”

Se desprinsese brusc și se apropiase de groapa unde fusese pusă cutia cu cenușă. Alarmă maximă. „Haos! Totul se amestecă, și cada dă pe-afară: Marcel, mama, Chaval, nimeni, sunt singură, abandonată, fără bani, fără viitor, ruinată. Am opt

ani și aștept speriată scatoalca care o să vină. Am opt ani și mi-e atât de teamă, că-mi tremură curul. Am opt ani, și bunicul intră în camera mea pe furiș când toată lumea doarme. Sau se fac că dorm, pentru că le convine".

Nu pe maică-sa o plângea, ci pe ea însăși. Fusese probabil concepută într-o noapte la beție, fusese întotdeauna nevoită să se descurce singură și nu avusese niciodată copilărie. Din cauza celei care se răcea la doi metri sub pământ și căreia nu-i păsase nici cât negru sub unghie că fiica ei era violată, exploatată sau pur și simplu nefericită. „Frumoasă treabă! Când o să-l am pe regele Firfiric în buzunar, o să mă întind pe canapeaua unui șarlatan și o să-i vorbesc despre bătrânii mei! O să vedem ce-o să zică".

La întoarcerea de la cimitir făcuseră un chiolhan. Vinul roșu curgea în valuri, cârnați și jumări, pizza și paste, brânză mucegăită și chipsuri. Toți veneau s-o privească, s-o cerceteze, să-i ia pulsul.

— Ești bine? Cum e viața la Paris?

— Excelentă, spunea ea, punându-le sub nas diamantul montat în rubine pe care i-l oferise Marcel. Lungind gâtul ca să se holbeze la colierul cu treizeci și una de perle de cultură din mările Sudului, cu fermoar din diamante și montură de platină. Și se întindea, se întindea, ajungea girafa ca să le ofere spectacolul.

— Și ce muncești? Ești bine plătită? Te tratează bine patronul?

— Mai bine ar fi greu de îndurat, răspundea ea strângând din dinți, ca să împiedice cada să dea pe-afară.

Neamurile veneau pe rând, și urmau aceleași întrebări, aceleași răspunsuri, aceleași guri căscate care subliniau dimensiunea succeselor ei. Și salivau de uimire, și-și mai turnau un pahar. „La naiba!" ziceau, „aici și ca să ajungi vânzătoare la supermarket ai nevoie de pile! Aici nu e nimic de

lucru! Aici ne întrebăm unde s-a dus viața…” Bătrânii spuneau: „Pe vremea mea începeam la treisprezece ani, nu contează unde, nu contează ce, dar era de lucru, astăzi nu mai e nimic”. Și se mulțumeau să bea. Curând, umflați ca niște boabe de mazăre, aveau să se apuce de răcnit cântece porcoase. Hotărî să plece înainte ca beția să devină generală. Nu puteai fi sigur de nimic când începeau să se împleticească. Se certau, se înjurau, se amestecau, își reglau conturi de familie vechi de mai mulți ani, spărgeau gâturile sticlelor ca să se omoare.

După un timp, capul începu să i se învârtească, așa că rugă să se deschidă o fereastră.

— De ce, ai bufeuri? Ești borțoasă? Știi cine e tatăl?

Izbucniră toți în hohote impertinente, râsetele repetate în canon porneau în toate direcțiile, urcau și coborau, iar comesenii dădeau din coate ca și cum aveau să pornească dansul rațelor.

— Pe cuvânt, ai zice că sunt singurul vostru subiect de discuție, le-o trânti ea când își recăpătă suflul, nu mai aveți nimic altceva de comentat… Bine că am venit, altfel ați fi putrezit cu toții de vii!

Tăcură jigniți.

— Ah! Nu te-ai schimbat! Mereu la fel de agresivă, îi spuse vărul Paul. Nu e de mirare că nimeni nu te-a lăsat borțoasă! Încă nu s-a născut cel care să rișt e. Douăzeci de ani de muncă forțată în hățuri cu snoaba. Ar trebui să fie anormal sau total smintit!

Un copil! Un copil al lui Marcel! De ce nu se gândise niciodată la asta? În plus, era visul lui. Nu înceta să bombăne că Scobitoarea îi refuzase plăcerea asta legitimă. Avea ochii umezi când zărea unul dintre acei îngerași de care era plină publicitatea, mânjiți de supă sau cu pamperși care put.

Timpul se opri, scris cu literă mare.

Toți participanții la banchetul cu jumări încremeniră, ca și cum apăsase pe tasta „pauză” a telecomenzii și cuvintele prinseră viață. Un bebeluș. Un bebeluș foarte mic. Un prunc Iisus. Un mic Grobz durduliu. Cu o linguriță de aur în gură. Ce zic eu, linguriță? Un serviciu întreg, da. Aproape să-l sufoce, bietul bebeluș! Doamne, cât fusese de tâmpită! Sigur, asta era ce-i trebuia: să-l recupereze pe Șef și să rămână borțoasă, după care avea să fie de neclintit! Un zâmbet angelic îi coborî pe față, bărbia îi căzu de extaz și pieptul se revărsă în valuri tremurătoare în sânii cupa 105 C.

Își cuprinse cu o privire înduioșată verii și verișoarele, frații și unchii, mătușile și nepoatele. Cât de mult îi iubea că-i dăduseră această idee strălucită! Cât de mult le îndrăgea meschinăria, mediocritatea, mutrele de beți! Trăia de prea multă vreme la Paris. Căpătase obiceiuri rafinate. Își ieșise din mână. Uitase lupta dintre clase, sexe și portofele. „Ar trebui să vin aici mai des, să urmez cursuri de reciclare”.

Era o lecție știută de când lumea și pământul: cum să păstrezi un bărbat? Cu un plod în burtă. Cum putuse uita rețeta asta veche care năștea dinastii și umplea casele de bani?

Îi venea să le sară de gât, dar se stăpâni, luă un aer de fecioară jignită, „nu, nu, nu m-am gândit niciodată”, se scuză că se ambalase, „amintirea mamei este cea care m-a întors pe dos! Sunt cu nervii la pământ”, și, cum vărul Georges pleca spre Culmont-Chalindrey cu mașina, îl rugă s-o lase acolo, asta o scutea să schimbe trenul.

— Pleci? Abia te-am văzut. Rămâi să dormi aici!

Ea mulțumi cu un zâmbet mieros, îi sărută pe unii și pe alții, le strecură câte o bancnotă nepoților și nepoatelor și o șterse în Simca veche a vărului Georges, asigurându-se că nimeni nu încercase să-i șterpelească bijuteriile primite de la amantul ei în timp ce ea juca scena Bunei Vestiri.

Rămânea însă de făcut tocmai ce era mai greu: să-l recucerească pe Șef, să-l convingă că aventura cu Chaval fusese un fleac, atât de lipsită de importanță că nu și-o mai amintea, o clipă de rătăcire, de zăpăceală, de slăbiciune de femeie, să inventeze o minciună plauzibilă – fusese forțată? Amenințată? Bătută? Drogată? Hipnotizată? Vrăjită? –, să-și recapete locul de favorită și să hăpăie un mic spermatozoid grobzian, ca să-l pună bine la căldurică.

La Culmont-Chalindrey, pe când se instala în compartimentul de clasa întâi al trenului spre Paris, Josiane își spuse că trebuia să manevreze cu abilitate, s-o ia pe ocolite și cu mare grijă. Totul trebuia luat de la capăt: să mute cu răbdare fiecare piatră fără să crâcnească, fără să se enerveze, fără să se trădeze. Până ce piramida avea să se înalțe, de neclintit.

Avea să fie greu, era sigură, dar adversitatea n-o speria. Ieșise victorioasă și din alte naufragii.

Se aranjă confortabil în scaun și, când simți în șezut primele zgâlțâieli ale trenului care părăsea gara, avu un gând plin de emoție pentru mama ei, datorită căreia se întorcea provocatoare și din nou războinică.

∵

— Ne întâlnim înăuntru, ești sigură? N-aș rata asta pentru nimic în lume. O după-amiază la piscina de la Ritz, asta e culmea luxului! oftă Hortense extrăgându-se din mașină. Nu știu de ce, imediat ce plec din Courbevoie, imediat ce trec podul, simt că prind viață. Urăsc periferia. Spune, mamă, de ce am ales să trăim la periferie?

Joséphine, la volanul mașinii ei, nu răspunse. Căuta un loc să parcheze. În acea după-amiază de sâmbătă Iris le dăduse întâlnire la clubul ei, la marginea piscinei. „O să-ți facă bine, am impresia că ești sub presiune, biata mea Jo…” – și de treizeci de minute se învârtea, se învârtea în cerc. Nu era lucru simplu să găsești un loc în cartierul

ăsta. Majoritatea mașinilor stăteau pe două șiruri, din lipsă de locuri de parcare. Era perioada cumpărăturilor de Crăciun. Trotuarele erau pline de oameni care duceau pachete grele. Își croiau drum întinzându-le ca pe niște scuturi, apoi, dintr-odată, năvăleau pe carosabil. Trebuia să claxonezi ca să nu-i calci. Joséphine întorcea, făcea ochii mari, pândind un loc, în timp ce fetele își pierdeau răbdarea.

— Acolo, mami, acolo!

— Nu! E interzis, și nu țin să iau amendă!

— Of, mamă, strici cheful tuturor!

Era noua lor expresie: „Strici cheful!” O foloseau la fiecare pas.

— Încă mai am urme de la bronzul de vara asta. Nu vreau să semăn cu o andivă, continuă Hortense examinându-și brațele.

„În timp ce eu”, gândi Jo, „o să fiu regina andivelor”.

O mașină plecă de sub nasul lor, așa că frână și puse avariile. Fetele începură să tremure.

— Haide, mamă, haide… fă-ne o parcare laterală perfectă!

Jo reuși să se strecoare fără probleme în locul rămas gol. Fetele aplaudară. Jo, lac de apă, își șterse fruntea.

Când intră în hotel, la gândul că trebuia să înfrunte privirile personalului, care urma s-o măsoare din ochi și să se întrebe cu siguranță ce căuta ea acolo, simți că o treceau din nou sudori reci, dar se trezi urmând-o pe Hortense, care, cât se poate de natural, îi arăta drumul, împărțind priviri arogante livrelelor viu colorate ale personalului.

— Ai mai fost aici? îi șopti Jo fiicei sale.

— Nu, dar îmi imaginez că piscina trebuie să fie pe-acolo, la subsol. Și apoi, dacă ne înșelăm, nu e nicio problemă. O să ne întoarcem. Până la urmă, nu sunt decât niște lachei. Sunt plătiți ca să ne dea informații.

Joséphine, stânjenită, se ținea după ea trăgând-o pe Zoé, care analiza vitrinele unde erau expuse bijuterii, genți, ceasuri și accesorii de lux.

— Uau, mamă, cât e de frumos! Ce mult trebuie să coste! Dacă Max Barthillet ar vedea asta, ar veni să șterpelească tot. Zice că atunci când ești sărac, poți să furi de la bogați, nici măcar nu observă. Și așa se ajunge la echilibru!

— Păi, stai un pic, protestă Joséphine, până la urmă o să cred că Hortense are dreptate și Max este o relație foarte proastă.

— Mamă, mamă, uite un ou din diamante. Crezi că l-a ouat o găină din diamante?

Fa intrarea în club, o tânără le ceru numele, consultă un caiet mare și le confirmă că erau așteptate de doamna Dupin la marginea piscinei. Pe birou ardea o lumânare parfumată. Din niște difuzoare răsuna muzică clasică. Joséphine își privi picioarele și se rușină de pantofii ieftini. Tânăra le arătă drumul spre cabine, urându-le o după-amiază plăcută, și fiecare intră în cabina ei.

Joséphine se dezbrăcă. Frecând urmele lăsate de sutien, îl împături cu grijă, își scoase ciorapii, îi rulă, își aranjă tricoul, puloverul și pantalonii în dulapul care îi era rezervat. Când scoase costumul de baie din punga de plastic în care-l pusese în august anul trecut o cuprinse o angoasă îngrozitoare. Se îngrășase din vară, nu era sigură dacă-i mai venea. „Trebuie neapărat să slăbesc”, se mustră ea, „nu mă mai suport!” Nu îndrăznea să-și privească burta, coapsele, sânii. Își puse costumul pe pipăite, fixând un spot ascuns în tavanul din lemn al cabinei. Trase de bretele ca să-și salte sânii, întinse pliurile costumului pe șolduri, frecă, frecă ca să ascundă preaplinul de grăsime care o făcea greoaie. În sfârșit, coborî privirea și zări un halat alb atârnat de un cuier. Era salvată!

Luă papucii din burete alb pe care-i găsi lângă halat, închise ușa cabinei și-și căută fetele din ochi. Plecaseră deja să-i caute pe Alexandre și Iris.

Pe un șezlong din lemn, somptuoasă în halatul ei alb, cu părul lung, negru, dat pe spate, Iris se odihnea cu o carte pusă pe genunchi. Discuta aprins cu o tânără pe care Jo o zări din spate. O fată subțire într-un costum din două piese minuscul. Un sutien roșu încrustat cu pietre care străluceau precum pulberea Căii Lactee. Fese frumoase, bombate, un slip atât de îngust, încât Joséphine se gândi că era aproape inutil. Doamne, ce frumoasă era femeia asta! Mijlocul subțire, picioarele lungi, ținuta perfectă și dreaptă, părul ridicat într-un coc improvizat… Totul la ea exprima grație și frumusețe, totul la ea era în perfectă armonie cu decorul rafinat al piscinei, a cărei apă albăstruie desena reflexii șanjante pe pereți. Toate complexele i se treziră din nou. Joséphine își strânse nodul cordonului de la halat, gândindu-se: „Promit! începând din clipa asta, încetez să mănânc și fac abdomene în fiecare dimineață. Cândva eram o fată înaltă și subțire”.

Îi zări pe Alexandre și Zoé în apă și le făcu semn cu mâna. Alexandre voi să iasă ca s-o salute, dar Jo i-o luă înainte și plonjă în apă, apucând-o de picioare pe Zoé, care scoase un strigăt de spaimă.

Fata în costum roșu se întoarse, și Jo o recunoscu pe Hortense.

— Hortense, ce înseamnă ținuta asta?

— Haide, mamă, e un costum de baie. Și nu țipa așa! Aici nu e piscina de la Courbevoie.

— Bună ziua, Joséphine, rosti Iris, îndreptându-se ca să se pună între mamă și fiică.

— Bună, mârâi Joséphine, apoi se întoarse imediat la fiică-sa. Hortense, spune-mi de unde ai costumul.

— Eu i l-am cumpărat în vară, și n-ai de ce să intri în starea asta. Hortense este fermecătoare…

— Hortense este indecentă! Și până la noi ordine, Hortense e fata mea, nu a ta!

— Vai, mamă… asta acum! Ce cuvinte mari!

— Hortense, du-te să te schimbi imediat.

— Nu se pune problema! Pentru că tu te ascunzi într-un sac nu trebuie ca eu să mă deghizez în ton.

Hortense înfrunta fără să clipească privirea ameţită de furie a mamei sale. Şuviţe arămii îi ieşeau din bentiţa care-i ţinea părul, iar obrajii împurpuraţi îi dădeau un aer copilăros care contrazicea ţinuta de femeie fatală. Joséphine, neputându-se împiedica să fie afectată de înţepătura fiicei sale, îşi pierdu stăpânirea. Bâlbâi un răspuns slab, greu de auzit.

— Haideţi, fetelor, calm, spuse Iris zâmbind ca să destindă atmosfera. Fiica ta a crescut, nu mai e un bebeluş. Înţeleg că te şochează, dar n-ai ce face! Doar dacă o îndesi între două dicţionare.

— Pot s-o împiedic să se expună aşa cum o face.

— E ca majoritatea fetelor de vârsta ei: încântătoare.

Joséphine se clătină şi fu nevoită să se aşeze pe şezlong aproape de Iris. Să-şi înfrunte sora şi fiica în acelaşi timp era peste puterile ei. Întoarse capul ca să-şi înghită lacrimile de furie şi neputinţa pe care o simţea urcându-i din vintre. Se termina întotdeauna în acelaşi fel când i se opunea lui Hortense: era ridicolă. Îi era frică de ea, de orgoliul ei, de disprețul cu care o trata, dar, în plus, trebuia s-o recunoască, Hortense vedea adesea lucrurile corect. Dacă ar fi ieşit din cabină mândră de silueta ei, în costumul ei de baie, cu siguranţă n-ar fi reacţionat atât de violent.

Rămase o clipă înfrântă, tremurând. Fixând reflexele apei din piscină, cercetând fără să vadă plantele verzi, coloanele de marmură albă, mozaicul albastru. Apoi se îndreptă, respiră profund ca să-şi stăpânească lacrimile – „nu mai rămâne decât să fiu ridicolă şi să mă dau în spectacol” – şi se întoarse, gata să-şi înfrunte fiica.

Hortense plecase. Pe treptele piscinei, încerca apa cu vârful degetelor şi se pregătea să-şi dea drumul în apă.

— N-ar trebui să te pui în astfel de situații în fața ei, îți pierzi toată autoritatea, șopti Iris întorcându-se pe burtă.

— Aș vrea să te văd pe tine! Se poartă oribil.

— E adolescența. E în plină vârstă ingrată.

— Bună scuză pentru orice, vârsta ingrată. Mă tratează de parcă aș fi inferioara ei!

— Poate pentru că mereu i-o permiți.

— Cum adică mereu i-o permit?

— Întotdeauna i-ai lăsat pe oameni să te trateze cum vor! Nu ai niciun respect pentru tine, deci cum vrei ca alții să te respecte?

Joséphine, năucită, își asculta sora vorbind.

— Ei, da, amintește-ți… Când eram mici… te făceam să îngenunchezi în fața mea, tu trebuia să pui pe cap ce aveai tu mai drag pe lume și să mi-l oferi, înclinându-te, fără să-l faci să cadă… Altfel erai pedepsită! Îți amintești?

— Era un joc!

— Nu chiar atât de nevinovat! Te încercam. Voiam să știu până unde puteam merge și aș fi putut să-ți cer orice. Nu mi-ai spus niciodată nu!

— Pentru că te iubeam! Joséphine protesta din răsputeri. Era din iubire, Iris. Din pură iubire. Te veneram!

— Păi… n-ar fi trebuit. Ar fi trebuit să te aperi, să mă insulți! N-ai făcut-o niciodată. Miră-te acum că fiică-ta te tratează așa.

— Termină! Curând o să zici că e vina mea.

— Bineînțeles că e vina ta!

Asta era prea mult pentru Joséphine. Lăsă să-i curgă pe obraji lacrimile grele pe care și le stăpânise până atunci și plânse, plânse în tăcere în timp ce Iris, lungită pe burtă, cu capul pe brațe, continua să evoce copilăria, jocurile pe care le inventa pentru a-și ține sora în sclavie. „Iată-mă înapoi în dragul meu Ev Mediu”, se gândi printre lacrimi. Când sărmanul șerb era obligat să-i dea dijmă seniorului castelului. Se numea asta *chevage,* patru denari pe care șerbul îi punea pe

capul aplecat și pe care i-i oferea seniorului ca dovadă de supunere. Patru denari pe care nu avea de unde să-i dea, dar pe care totuși îi găsea, altfel era bătut, închis, lipsit de pământul pe care îl cultiva, de fiertură… Cu toate că am inventat motorul cu piston, electricitatea, telefonul, televiziunea, raporturile dintre oameni nu s-au schimbat. Am fost, sunt și voi fi întotdeauna umila slugă a surorii mele. Și a altora! Astăzi este Hortense, mâine va fi altcineva”.

Considerând capitolul încheiat, Iris își reluă poziția pe spate și continuă discuția ca și cum nimic nu se întâmplase.

— Ce faci de Crăciun?

— Nu știu, icni Jo înghițindu-și lacrimile. N-am timp să mă gândesc la asta! Shirley mi-a propus să plec cu ea în Scoția…

— La părinții ei?

— Nu… nu vrea să se întoarcă acolo, nu știu de ce. La niște prieteni, dar Hortense face mutre. Scoția i se pare „un rahat”…

— Am putea petrece Crăciunul împreună, la cabană.

— Sigur ar prefera. E fericită la voi!

— Și eu aș fi fericită să vă am alături…

— N-ai chef să rămâi doar cu familia? Mă țin după voi tot timpul… Philippe o să se sature.

— Ei, știi, nu mai suntem un cuplu tânăr!

— Trebuie să mă gândesc. Primul Crăciun fără tatăl lor! oftă. Apoi o idee enervantă și neplăcută îi trecu prin minte: O să fie și Doamna mamă acolo?

— Nu, altfel nu ți-aș fi propus. Am înțeles clar că nu trebuie să vă pun una în prezența celeilalte decât dacă chem pompierii.

— Ai haz! O să mă gândesc… Peste câteva clipe, Jo se interesă: Ai vorbit despre asta cu Hortense?

— Nu încă. Am întrebat-o pur și simplu, așa cum am făcut și cu Zoé, ce cadou vrea de Crăciun.

— Și ți-a spus?

— Un computer. Dar a adăugat că tu te-ai oferit să i-l cumperi și că nu vrea să te supere. Vezi că poate fi delicată și atentă cu alții…

— Se poate spune și așa. De fapt, practic, m-a forțat să-i promit că-i cumpăr unul. Și, ca de obicei, am cedat…

— Dacă vrei, i-l oferim din partea amândurora. E scump un computer.

— Nu-mi mai vorbi despre asta! Și dacă îi fac un cadou atât de scump lui Hortense, ce-i ofer lui Zoé? Urăsc nedreptatea…

— Și cu asta te pot ajuta. Pot participa… Știi, pentru mine nu e mare lucru!

— Și după asta o să ceară un mobil, un iPod, un cititor de DVD-uri, o cameră video… Știi ceva? Sunt depășită! Sunt obosită, Iris, atât de obosită…

— Categoric, lasă-mă să te ajut. Dacă vrei, n-o să le spun nimic fetelor. O să le fac un mic cadou pe lângă și o să te las să-ți asumi toată gloria.

— Foarte generos din partea ta, dar nu! M-ar deranja prea tare.

— Haide, Joséphine, cedează… Ești prea rigidă.

— Nu, îți spun! Și de data asta nu mă înclin.

Iris zâmbi și cedă.

— Nu insist, dar îți amintesc că peste trei săptămâni este Crăciunul și că nu ți-a mai rămas mult timp ca să câștigi niște milioane… Doar dacă joci la Loto.

„Știu”, se gândi Joséphine furioasă. „Asta e tot ce știu. Trebuia să predau traducerea de o săptămână, dar conferința de la Lyon mi-a luat tot timpul. Nu mai am timp să lucrez la dosarul de abilitare pentru coordonarea cercetărilor, lipsesc de la o ședință din două! Îmi mint sora ascunzându-i că lucrez pentru soțul ei, îmi mint conducătorul tezei pretinzând că nu-mi mai stă mintea la treabă de când a plecat Antoine! Viața mea atât de ordonată odinioară, ca o partitură muzicală, seamănă acum cu o hărmălaie îngrozitoare”.

În timp ce Joséphine își continua monologul interior pe marginea unui șezlong, Alexandre Dupin aștepta nerăbdător ca mica lui verișoară să termine să se agite în apă și să se întoarcă la activități mai liniștite, ca să-i pună întrebările care-i bâzâiau în cap. Zoé era singura care-i putea răspunde. Nu i se putea destăinui nici lui Carmen, nici mamei sale, nici lui Hortense, care îl trata întotdeauna ca pe un bebeluș. Așa că atunci când Zoé acceptă să se sprijine în coate pe marginea piscinei și să se odihnească, Alexandre veni să se așeze lângă ea și-i spuse:

— Zoé! Ascultă-mă… E important.

— Dă-i drumul. Te ascult.

— Crezi că oamenii mari, când dorm împreună, o fac pentru că sunt îndrăgostiți?

— Mama a dormit cu Shirley și nu sunt îndrăgostite…

— Da, dar un bărbat și o femeie… Crezi că dacă dorm împreună sunt îndrăgostiți?

— Nu, nu întotdeauna.

— Dar când fac dragoste? Totuși, sunt îndrăgostiți?

— Depinde ce înțelegi tu prin a fi îndrăgostit.

— Crezi că oamenii mari când nu mai fac dragoste nu se mai iubesc?

— Nu știu. De ce?

— Pentru că tata și mama nu mai dorm împreună… De cincisprezece zile.

— Atunci o să divorțeze.

— Ești sigură?

— Păi, da. Tatăl lui Max Barthillet a plecat.

— A divorțat și el?

— Da. Ei bine, mi-a povestit că exact înainte ca tatăl lui să plece nu mai dormea cu mama lui. Nu mai dormea deloc acasă, dormea în altă parte, nu știe foarte bine unde, dar…

— Păi al meu doarme în birou. Într-un pat foarte mic…

— O, vai! Atunci e sigur, părinții tăi o să divorțeze! Și dacă se întâmplă așa, o să te trimită la un psihi… E un domn care îți deschide mintea ca să înțeleagă ce se petrece înăuntru.

— Eu nu știu ce se petrece în capul meu. Mi-e tot timpul frică… Chiar înainte să plece să doarmă în biroul lui, mă ridicam noaptea ca să mă duc să ascult la ușa camerei lor, și nu era decât liniște și mă speria groaznic liniștea asta! Înainte, uneori făceau dragoste, asta făcea zgomot, dar mă calma…

— Nu mai fac deloc dragoste?

Alexandre scutură din cap.

— Și nu mai dorm deloc împreună?

— Deloc… de cincisprezece zile.

— Atunci o să te trezești ca mine: divorțat!

— Ești sigură?

— Da. Nu e vesel. Mama ta o să fie mereu nervoasă. Mama e tristă și obosită de când a divorțat. Țipă, se enervează, nu e deloc vesel, să știi… Păi, și cu părinții tăi o să fie la fel!

Hortense, care se antrena să facă toată lungimea piscinei cu capul în apă, ieși alături de ei în momentul când Alexandre repeta: „Tata și mama! Divorțați!” Decise să facă pe surda, ca să înțeleagă mai bine. Alexandre și Zoé nu aveau încredere și tăcură imediat ce o văzură făcând pluta în fața lor. „Dacă tac, înseamnă că e serios”, gândi Hortense. „Divorțați, Iris și Philippe? Dacă Philippe o părăsește pe Iris, Iris va avea mult mai puțini bani și n-o să mai poată să mă alinte așa cum o face. Costumul de baie roșu, a fost destul să mă uit la el vara asta, că Iris mi l-a și dăruit”. Se gândi la computer. Fusese o proastă să-l refuze pe cel pe care Iris îi propunea să i-l cumpere: ar fi fost de zece ori mai frumos decât cel pe care l-ar fi ales maică-sa. Ea vorbea tot timpul despre economii. „Îți strică tot cheful cu economiile ei! Ca și cum tata ar fi plecat fără să-i lase bani! Nici vorbă, el n-ar fi făcut niciodată așa ceva. Tata e un bărbat

responsabil. Un bărbat responsabil plătește. Plătește lăsând impresia că nu plătește. Nu vorbește despre bani. Asta înseamnă clasă! Viața e un rahat", se gândi ea reluând traseul pe sub apă. „Bine că există Henriette care știe să se descurce. Șef nu va pleca niciodată". Ieși la suprafață și observă oamenii din jurul ei. Femeile erau elegante, iar soții, absenți: ocupați să muncească, să câștige bani pentru ca nevestele lor încântătoare să se poată lăfăi la marginea piscinei în ultimul costum de baie Eres, pe un prosop de baie Hermès. Era visul ei s-o aibă pe una dintre acele femei ca mamă! „Aș lua-o pe oricare de aici", gândi ea. „Nu contează care, în afară de mama. Probabil că am fost schimbată la maternitate". Ieșise repede din cabină ca să vină să-și sărute mătușa și să se lipească de ea. Ca să le facă pe toate acele femei minunate să creadă că Iris era mama ei. Îi era rușine cu maică-sa. Mereu stângace, prost îmbrăcată. Mereu făcând socoteli. Ștergându-și nasul cu degetele când era obosită. Ura gestul ăsta. Tatăl ei era șic, elegant, frecventa oameni importanți. Cunoștea toate mărcile de whisky, vorbea englezește, juca tenis și bridge, știa să se îmbrace… Își întoarse privirea spre Iris. Nu părea tristă. Poate că Alexandre se înșela… Era cam stângaci. La fel ca maică-sa, care rămânea așezată fără să miște, sugrumată în halatul ei. „N-o să înoate", gândi Hortense, „am făcut-o de rușine!"

— Nu intri în apă? o întrebă Iris pe Joséphine.

— Nu… am observat în cabină că am… că nu sunt în perioada bună a lunii.

— Câtă pudibonderie! Ești la ciclu? Când Joséphine aprobă din cap, Iris hotărî: Ei bine, o să mergem să luăm un ceai.

— Dar… copiii?

— Când o să se satură de bălăceală, o să ni se alăture. Alexandre cunoaște drumul.

Iris își închise halatul, își luă geanta, își strecură picioarele fine în papucii delicați și se îndreptă

spre salonul de ceai ascuns în spatele unui gard viu. Joséphine o urmă arătându-i lui Zoé cu degetul unde se ducea.

— Un ceai cu o prăjitură sau o tartă? întrebă Iris așezându-se. Tartele lor cu mere sunt delicioase!

— Doar un ceai! Am început un regim intrând aici și mă simt deja mai subțire.

Iris comandă două ceaiuri și o tartă cu mere. Când chelnerița se îndepărtă, două femei înaintară zâmbind spre masa lor. Iris încremeni. Joséphine fu surprinsă de încurcătura surorii ei.

— Bună! exclamară cele două în cor. Ce surpriză!

— Bună, răspunse Iris. Sora mea, Joséphine… Bérengère și Nadia, niște prietene.

Cele două îi trimiseră un zâmbet scurt lui Joséphine, apoi o ignorară, întorcându-se spre Iris.

— Deci? Ce mi-a spus Nadia? S-ar părea că te lansezi în literatură? întrebă Bérengère, cu fața crispată de concentrare și lăcomie.

— Soțul meu mi-a spus după dineul acela la care eu n-am putut veni, fiică-mea avea febră patruzeci de grade! Era foarte încântat! spuse Nadia Serrurier. Soțul meu e editor, precizează ea întorcându-se spre Joséphine, care lăsă impresia că era la curent.

— Scrii pe ascuns! De asta nu te mai vedem, reluă Bérengère. Mă și întrebam… nu mai aveam vești despre tine. Te-am sunat de mai multe ori. Carmen nu ți-a spus? Acum înțeleg! Bravo, scumpo! E formidabil! De când tot vorbeai despre asta! Cel puțin ai făcut-o… Și când o să putem să citim?

— Deocamdată cochetez cu ideea… Nu am scris cu adevărat, spuse Iris frământând cordonul halatului alb.

— Nu spune asta! exclamă Nadia. Soțul meu îți așteaptă manuscrisul. L-ai ademenit cu poveștile tale din Evul Mediu! Nu-mi mai vorbește decât despre asta. E o idee strălucită să compari

vremurile îndepărtate cu ceea ce se petrece astăzi! Strălucită! Când vezi ce succes au romanele istorice, o poveste frumoasă având ca fundal Evul Mediu o să bată toate recordurile de vânzări.

Joséphine sughiță de uimire, dar sora ei îi dădu un picior pe sub masă.

— Și, apoi, Iris, ești atât de fotogenică! Numai fotografia cu ochii tăi mari, albaștri, pe copertă, va fi de ajuns ca să fie un bestseller! Nu-i așa, Nadia?

— Până la noi ordine nu se scrie cu ochii, ripostă Iris.

— Glumeam, dar nu cu totul…

— Bérengère n-a greșit. Soțul meu spune mereu că în zilele noastre o carte nu e destul să fie scrisă, trebuie să se și vândă. Și în privința asta ochii tăi vor avea un impact nimicitor! Ochii, relațiile, ești făcută pentru succes, draga mea Iris…

— Nu mai rămâne decât să scrii, draga mea! spuse Bérengère bătând din palme, ca să arate cât de tare o încânta povestea asta.

Iris nu răspunse. Bérengère se uită la ceas și strigă:

— Ah, dar trebuie să mă grăbesc, am întârziat!

Se salutară și se retraseră făcând mici semne prietenești. Iris ridică din umeri și oftă. Joséphine tăcea. Chelnerița aduse cele două ceaiuri și o tartă cu mere șiroind de cremă și de caramel. Iris ceru ca nota să fie trecută în contul ei și semnă bonul de casă. Joséphine așteptă să plece chelnerița ca sora ei să-i dea explicații.

— Ca să vezi! Acum tot Parisul o să știe că scriu o carte.

— 0 carte despre Evul Mediu! E o glumă? întrebă Joséphine, ridicând tonul.

— Nu merită să faci o adevărată tragedie din asta, Jo, calmează-te.

— Recunoaște că e surprinzător!

Iris oftă încă o dată și, dându-și părul greu pe spate, începu să-i povestească.

— Într-o seară, la un dineu, mă plictiseam atât de tare, că am spus numai prostii. Am pretins că scriu și când am fost întrebată ce, am vorbit despre secolul al XII-lea… Nu mă întreba de ce. Așa mi-a venit.

— Dar mi-ai spus întotdeauna că e plicticos…

— Știu… Dar am fost luată din scurt. Și născocirea mea și-a atins scopul! Ar fi trebuit să-i vezi mutra lui Serrurier, editorul. Era încântat! Așa că am continuat, m-am aprins la fel ca tine când vorbești despre asta, e nostim, nu? Aproape a trebuit să repet cuvânt cu cuvânt spusele tale.

— Ani de zile v-ați bătut joc de mine și tu și mama.

— Am adus toate argumentele tale, dintr-o mișcare… Ca și cum tu erai în capul meu și vorbeai… și el a luat-o în serios. Era gata să semneze cu mine un contract… Și, aparent, zvonul circulă repede. Nu știu ce-o să fac acum, va trebui să întrețin suspansul…

— N-ai decât să-mi citești lucrările. Pot să-ți dau notele mele dacă vrei. Am o grămadă, idei de romane! Secolul al XII-lea dă pe afară de subiecte pentru romane…

— Nu râde. Sunt incapabilă să scriu un roman. Mor de invidie, dar n-am reușit să scriu mai mult de cinci rânduri.

— Chiar ai încercat?

— Da. De trei-patru luni, și rezultatul: trei-patru rânduri. Nu ies la socoteală! Râse, scurt, sarcastic, apoi reluă: Nu! Ce trebuie este să dau impresia… să las timp să se uite de povestea asta. Să mă prefac, să pretind că muncesc din greu, iar într-o bună zi să spun că am aruncat totul, că era prea prost.

Joséphine își privea sora fără să înțeleagă. Iris frumoasa, inteligenta, minunata, mințise ca să-și găsească o justificare! O observă îndelung, stupefiată, ca și cum ar fi descoperit o altă femeie în spatele personajului mândru și hotărât pe care-l

cunoștea. Iris tăia tarta cu mere în bucățele egale, pe care le așeza apoi pe marginea farfuriei. „Nu e de mirare că nu se îngrașă dacă mănâncă așa”, gândi Jo.

— Îți par ridicolă? făcu Iris. Haide, spune. O să ai dreptate.

— Ba nu, sunt uimită. Accept că e surprinzător din partea ta…

— Ei, da! E surprinzător, dar n-o să facem o tragedie din asta. O să mă descurc. O să povestesc ceva, nu contează. N-o să fie prima oară!

Joséphine se trase înapoi.

— Ce vrei să spui? Nu e prima oară când… minți?

Iris rânji.

— Să mint? Ce cuvânt mare! Are dreptate Hortense. Cât poți fi de prostuță. Nu știi nimic despre viață, biata mea Jo. Sau viața ta e atât de simplă, încât ar trebui să te îngrijorezi… Cu tine există bine și rău, alb și negru, bun și rău, viciu și virtute. Ah! E mult mai simplu așa. Știi numaidecât cu cine ai de-a face.

Joséphine lăsă ochii, rănită. Nu găsea cuvinte să răspundă pe măsură. Nici nu avu nevoie, căci Iris se răsti:

— Nu e prima oară când sunt în căcat, prostănacă mică!

Avea în voce o ironie răutăcioasă. Dar și dispreț și enervare. Joséphine nu auzise niciodată un ton atât de ostil din partea surorii sale. Dar ce o îngrijora cel mai tare era stropul de gelozie pe care-l detectase. Imperceptibil, foarte greu de distins, o nuanță care dispare și reapare și care se pierde… cu toate astea prezentă. Iris, geloasă pe ea? „Imposibil”, își spuse Joséphine. „Imposibil!” Mustrându-se pentru acest gând, încercă să se stăpânească.

— O să te ajut! O să găsesc o poveste de spus… Data viitoare când te întâlnești cu editorul tău, o să-l fascinezi cu cultura ta medievală.

— Ah, da? Și după părerea ta cum o să fac? chicoti Iris, zdrobind porția de tartă sub furculiță.

„N-a mâncat o firimitură”, își spuse Jo. „A tăiat-o bucățele mici pe care le-a împrăștiat în jurul farfuriei. Nu mănâncă, asasinează mâncarea”.

— Cum aș putea uimi cu ignoranța mea un om cultivat?

— Ascultă-mă! Știi povestea lui Rollon, conducătorul normanzilor, care era atât de înalt, încât picioarele i se târau pe pământ atunci când călărea?

— N-am auzit niciodată vorbindu-se despre așa ceva.

— Era un călător neobosit și un mare navigator. Venea din Norvegia și semăna teroare. Susținea sus și tare că paradisul le este rezervat exclusiv războinicilor morți în luptă. Asta nu-ți sugerează nimic? Poți broda pornind de la un personaj ca el. El este cel care a creat Normandia!

Iris ridică din umeri și oftă.

— N-o s-ajung prea departe. Nu știu nimic despre epoca asta.

— Sau ai putea să-i spui că titlul romanului *Pe aripile vântului,* știi, cartea lui Margaret Mitchell, își are originea într-un poem de François Villon.[2]

— A, da?

— *Ca pe aripi de vânt sunt purtați…* este un vers dintr-un sonet de François Villon.

Joséphine ar fi făcut orice ca să aducă din nou zâmbetul pe fața dușmănoasă și întunecată a surorii sale. Ar fi făcut tumbe, și-ar fi turnat în cap farfuria cu tarta de mere ca Iris să-și regăsească zâmbetul și ca ochii să i se umple de albastrul fără urme de negrul ca cerneala care-i murdărea. Se apucă să recite, întinzând mâneca halatului alb ca un tribun roman care predică mulțimii:

Prinții așișderi morții-s dați
Ca orice om de pre pământ,
Geaba îs triști ori mâniați, –

Ca pleava spulberată-n vânt.[3]

Iris zâmbi ușor și o privi curioasă.

Sora ei era transfigurată, emanând o lumină blândă ce o încununa asemenea unei aureole. Dintr-odată devenise alta, savantă și sigură, calmă și încrezătoare, atât de diferită de Joséphine pe care o știa! Iris o privi cu invidie. O sclipire iute care se risipi la fel de repede cum apăruse, dar pe care Jo nu avu timp s-o observe.

— Revino pe pământ, Jo. Puțin le pasă de François Villon!

— Voiam doar să te ajut, suspină Joséphine.

— Știu! Drăguț din partea ta… Ești bună, Jo. Cu totul alăturea cu drumul, dar drăguță!

„O luăm de la capăt. Iar sunt fraiera secolului… Voiam doar s-o ajut. Cu atât mai rău”.

Cu atât mai rău pentru ea.

Și totuși era sigură că auzise o urmă de gelozie în vocea lui Iris. De două ori în două secunde! „Nu sunt chiar un nimeni dacă mă invidiază”, gândi ea îndreptându-se de spate, „un nimeni total… Și apoi nici n-am comandat tartă cu mere. Am pierdut deja o sută de grame, cel puțin”.

Aruncă o privire triumfătoare în jurul ei. „Mă invidiază, mă invidiază! Am ceva ce ea nu are și și-ar dori mult să aibă!” Totul se petrecuse într-o miime de secundă, într-o scânteiere de privire, o alunecare a vocii. „Și tot luxul ăsta, toți palmierii în ghivece, pereții din marmură albă, reflexele albăstrui care joacă pe ferestrele uriașe, femeile în halat alb care se întind făcând să le zornăie brățările, mă doare-n cot de toate astea. Nu mi-aș schimba viața pe nicio alta din lume. Trimiteți-mă în secolele X, XI și XII! Mă întorc, prind viață, mă îndrept, sar fără șa în spatele lui Rollon Magnificul și fug cu el ținându-l de șale… Mă bat alături de el de-a lungul coastelor normande, îl ajut să-și întindă ținutul până la golful Mont-Saint-Michel, îi

înfiez bastardul, îl cresc și devine Wilhelm Cuceritorul!”

Auzi sunând trompetele sfântului Wilhelm și se înroși.

Sau poate…

„Mă numesc Arlette, mama lui Wilhelm… Spăl rufele la fântâna din Falaise până când Rollon, Rollon uriașul, mă vede, mă saltă, mă ia de nevastă și mă lasă grea! Din simplă spălătoreasă devin aproape regină”.

Sau poate…

Ridică marginea halatului așa cum sufleci o fustă. „Mă numesc Mathilde, fiica lui Baudouin, conte de Flandra, care-l ia de bărbat pe Wilhelm. Îmi place la nebunie povestea Mathildei, e cea mai romantică. Mathilde îl va iubi pe Wilhelm până în ziua morții! Era ceva rar în acele vremuri. Și el o iubea la fel. Au poruncit să se construiască două mari abații, abația Bărbaților și abația Femeilor, la porțile orașului Caen, ca să aducă prinos lui Dumnezeu pentru iubirea lor.

Dacă un editor ar veni să mi-o ceară, aș avea istorii de povestit. Cu zecile și cu miile! Aș ști să redau alama trompetelor, galopul cailor, sudoarea bătăliilor, buza care tremură înainte de primul sărut… «Dulceața săruturilor care sunt momeala iubirii.»”.

Joséphine începu să tremure. Și-ar fi dorit să deschidă caietele, să-și răsfoiască notele, să regăsească frumoasa poveste a acelor secole care o fermecau.

Se uită la ceas și decise că era timpul să plece acasă.

— Mă așteaptă o mulțime de treburi, spuse ea luându-și la revedere.

Iris își înălță capul și scăpă un „Ah!” morocănos.

— Iau fetele în drum, nu te deranja. Și mulțumesc pentru tot!

Se grăbea să plece. Să părăsească acest loc unde totul, brusc, îi părea fals și inutil.

— Haideți, fetelor! Ne întoarcem! Și fără proteste!

Hortense și Zoé se supuseră imediat, ieșiră din apă și i se alăturară la vestiare. Joséphine se simți mai înaltă cu zece centimetri. Înainta dansând pe vârful picioarelor, călcând cu mândrie mocheta groasă, de un alb imaculat, măturând din priviri oglinzile care-i reflectau imaginea. „Pff! Câteva kilograme mai puțin și aș fi extraordinară! Iris mi-a folosit cunoștințele pentru a străluci la un dineu parizian! Pfff! Dacă mă întreba pe mine, volume de mii de pagini aș scrie!” Trecu prin fața tinerei distinse de la intrare și-i adresă un zâmbet larg, victorios. „Dacă ar ști ce s-a întâmplat! Nici ea nu s-ar putea împiedica să mă privească altfel”.

Atunci halatul i se deschise, și tânăra o privi cu blândețe și bunăvoință.

— Oh! N-am văzut…

— Ce n-ați văzut?

— Că o să aveți un bebeluș. Cât vă invidiez! Eu și soțul meu încercăm de trei ani, și…

Joséphine se holbă la ea interzisă. Apoi ochii îi căzură pe mijlocul gros și roși. Neîndrăznind s-o dezamăgească pe tânăra distinsă care o proteja cu o privire atât de blândă, se întoarse în cabină târându-și picioarele ca două ghiulele.

Rollon și Wilhelm Cuceritorul trecură fără s-o privească. Arlette, spălătoreasă, îi râse în nas stropind-o cu apa din fântână…

În cabina vecină, Zoé se gândea la vorbele lui Alexandre.

Nu trebuia ca Iris și Philippe să se despartă! Era tot ce-i mai rămânea ca familie: un unchi și o mătușă. Nu cunoscuse niciodată familia tatălui ei. „Eu nu am familie”, îi șoptea tatăl ei sărutând-o pe gât, „singura mea familie sunteți voi!” De șase luni nu se mai vedea cu Henriette. „Mama ta și bunica au o mică neînțelegere”, îi explicase Iris când o

întrebase de ce. Era tristă că nu-l mai vedea pe Șef. Îi plăcea să i se așeze pe genunchi și să-i asculte poveștile de pe vremea când era un băietan sărac pe străzile Parisului, când curăța coșuri sau tăia geamuri pentru câțiva bănuți.

Trebuia să găsească o idee genială ca Iris și Philippe să rămână împreună. Avea să discute cu Max Barthillet. Un zâmbet larg îi lumină fața. Max Barthillet! Formau o echipă faimoasă, ea și Max! O învățase o grămadă de lucruri. Datorită lui, nu mai era o găină plouată. Auzind vocea mamei sale, nerăbdătoare și grăbită, care o chema, strigă: „Da, mami, vin, vin…”

∵

Antoine Cortès fu trezit de un urlet. Mylène se agăța de el, zguduită de frisoane, și arăta cu degetul ceva pe jos.

— Antoine! Uite, acolo!

Se lipea de el cu gura strânsă, cu ochii măriți de groază.

— Antoine, aaah! Antoine, fa ceva!

Lui Antoine îi fu greu să se trezească. Deși trăia în Croco Park de mai bine de trei luni, în fiecare dimineață, în moțăiala care urma după ce suna ceasul, căuta perdelele din camera lui de la Courbevoie și se zgâia la Mylène, mirat că nu o vede pe Joséphine în cămașa de noapte cu flori de nu-mă-uita albastre, mirat că nu aude fetele sărind pe pat și scandând: „Sus, tati! Sus!” în fiecare dimineață trebuia să facă același efort de memorie. „Sunt la Croco Park, pe coasta estică a Kenyei, între Malindi și Mombasa, și cresc crocodili pentru o mare firmă chinezească! Mi-am părăsit nevasta, cele două fetițe”. Era nevoit să-și repete aceste cuvinte. „Mi-am părăsit nevasta, cele două fetițe”. Înainte… înainte, când pleca, se întorcea de fiecare dată. Absențele lui erau niște mici vacanțe. „Astăzi”, se străduia să repete Antoine, „astăzi cresc crocodili și o să ajung bogat, bogat, bogat… Când o să dublez cifra de afaceri, o să-mi dublez și

investiția. Vor veni să-mi propună noi aventuri, iar eu le voi alege, fumând un trabuc, pe cele care-mi vor permite să devin și mai bogat! Apoi o să mă întorc în Franța. O s-o răsplătesc însutit pe Joséphine, o să le îmbrac pe fete ca pe niște prințese rusoaice, o să le cumpăr fiecăreia un apartament frumos. Vom fi familia cea mai fericită și mai prosperă. Când o să fiu bogat…”

∵

În dimineața aceea nu avu timp să-și termine visul. Mylène bătea din picioare, dând tot așternutul pe jos. Căută din ochi ceasul ca să vadă cât era ora: cinci și jumătate!

Deșteptătorul suna la șase în fiecare dimineață, iar la șapte fix se auzea fluierul lui mister Lee, care alinia echipa de muncitori ce avea să lucreze până la ora 15. Fără întrerupere. Plantația Croco Park funcționa nonstop. Cei o sută doisprezece muncitori erau împărțiți în trei echipe, după bunele și vechile principii ale lui Taylor. De fiecare dată când Antoine îi cerea lui mister Lee să stabilească pauze în orarul muncitorilor, acesta îi răspundea: „*But, sir, mister Taylor said…!*” – și știa că era zadarnic să discute. Cu toată căldura, umiditatea, munca grea, muncitorii nu încetineau ritmul. Jumătate dintre ei erau însurați. Locuiau în niște colibe din nuiele. Cincisprezece zile de concediu pe an, niciuna în plus, niciun sindicat care să-i apere, șaizeci de ore de muncă pe săptămână, și o sută de euro salariu lunar, casă și masă. *„Good salary, mister Cortès, good salary. People are happy here! Very happy! They come from all China to work here! You don’t change the organization, very bad idea!”*

∵

Antoine tăcuse.

Așadar, în fiecare dimineață se trezea, făcea duș, se bărbierea, se îmbrăca și cobora să ia micul dejun pregătit de Pong, boy-ul care-i fusese repartizat, și care învățase câteva cuvinte în

franceză pentru a-i face plăcere, salutându-l cu un: „Dolmit bine, mister Tonio? Dolmit bine? *Breakfast is ready!”* Mylène se culca la loc sub pânza contra țânțarilor. La ora șapte Antoine era alături de mister Lee, în fața muncitorilor care, în poziție de drepți, își primeau foaia de lucru pentru ziua respectivă. Drepți ca niște bețișoare parfumate, în pantalonii scurți ce pluteau în jurul coapselor precum chibriturile, cu un veșnic zâmbet pe buze și un singur răspuns: „*Yes, sir*” cu bărbia ridicată spre cer.

În dimineața aceea se părea că lucrurile n-aveau să se desfășoare ca de obicei. Antoine făcu un efort să se trezească de tot.

— Ce se întâmplă, draga mea? Ai avut un coșmar?

— Antoine… Acolo, uite… Nu visez! Mi-a lins mâna.

Nu exista nici câine, nici pisică pe plantație: chinezii nu-i iubesc, așa că până la urmă ajung să fie dați drept hrană crocodililor. Mylène luase o pisicuță de pe plaja de la Malindi, un pisoi încântător, alb, cu urechiușe negre ascuțite. Îi spusese Milou și-i pusese o zgardă din scoici albe. Găsiseră zgarda plutind pe apa unui râu cu crocodili. Mylène plânsese în hohote de groază.

— Antoine, pisicuță e moartă. Au mâncat-o!

— Culcă-te la loc, iubito, mai avem puțin timp…

Mylène își înfipse unghiile în gâtul lui și-l obligă să se trezească. El făcu un efort, se frecă la ochi și, aplecându-se peste umărul lui Mylène, zări pe parchet un crocodil lung, lucios și gras, care-l fixa cu ochii lui galbeni.

— Ah, îngăimă el, de fapt… Avem o problemă. Nu mișca, Mylène, mai ales nu mișca! Dacă miști, crocodilul atacă! Dacă stai nemișcată, nu-ți face nimic!

— Dar uite, ne fixează!

— Pentru moment, dacă nu mișcăm, suntem prieteni.

Antoine observă animalul care-l ținea sub control cu fantele lui subțiri, galbene. Începu să tremure. Dându-și seama, Mylène îl zgâlțâi.

— Antoine, o să ne sfâșie!

— Ba nu, spuse el ca s-o calmeze. Ba nu…

— Îi vezi colții? urlă Mylène.

Crocodilul căscă, lăsându-și la vedere dinții ascuțiți și puternici, și se apropie de pat legănându-se.

— Pong! strigă Antoine. Pong, unde ești?

Animalul amușină marginea cearșafului alb care atârna pe jos, prinse bucata de pânză între falei și începu s-o tragă, antrenându-i și pe Antoine și Mylène, care se agățaseră de barele patului.

— Pong! urlă Antoine, care-și pierdea sângele-rece. Pong!

Mylène răcnea de zor în timp ce crocodilul scotea niște țipete ciudate și părea să vibreze din tot trupul.

— Mylène, taci! Astea-s țipete de mascul! Ești cât pe ce să-l exciți sexual, o să sară pe noi.

Mylène se făcu albă la față și-și mușcă buzele.

— Vai, Antoine! O să murim…

— Pong! strigă Antoine, având grijă să nu miște și să nu se lase copleșit de frică. Pong!

Cu ochii fixați asupra lui Mylène, crocodilul scotea un guițat bizar, care părea că-i iese din piept. Antoine nu-și putu reprima un hohot de râs nebun.

— Mylène… cred că-ți face curte.

Mylène, în culmea furiei, îi dădu o lovitură de picior în coapsă.

— Antoine, am crezut că țineai mereu carabina sub pernă…

— Am avut-o la început, dar…

Fu întrerupt de pași grăbiți care urcau scările. Apoi cineva bătu la ușă. Era Pong. Antoine îi ceru să imobilizeze animalul și trase cearșaful peste

pieptul Mylènei, pe care Pong îl cerceta cu colțul ochiului.

— Bambi! Bambi! chițăi Pong, vorbind dintr-odată ca o chinezoaică bătrână fără dinți. *Come here, my beautiful Bambi… Those people are friends!*

Crocodilul își întoarse încet capul cu ochi galbeni spre Pong, șovăi o clipă, apoi, scoțând un oftat, își roti corpul și se cățără până la Pong, care-l mângâie pe frunte.

— *Good boy, Bambi, good boy…*

Apoi scoase un copan de găină din buzunarul pantalonilor scurți și i-l întinse animalului, care îl apucă scurt și brutal.

Asta fu prea mult pentru Mylène.

— *Pong, take the Bambi away! Out! Out!* îi ceru în engleza ei aproximativă.

Și crocodilul, legănându-se, dispăru pe urmele lui Pong. Mylène, lividă și tremurând, îi aruncă lui Antoine o privire lungă care însemna: „Sper din tot sufletul că n-o să mai văd NICIODATĂ acest animal în casă, ai înțeles?” Antoine aprobă și, luându-și pantalonii scurți și un tricou, plecă în căutarea lui Pong și a lui Bambi.

Îi găsi în bucătărie cu Ming, nevasta lui Pong. Pong și Ming țineau ochii în jos, în timp ce Bambi morfolea piciorul mesei de care Pong agățase o carcasă de pui fript. Antoine aflase că niciodată nu trebuia să înfrunți un chinez din față. Chinezul este foarte sensibil, susceptibil chiar, și fiecare avertisment poate fi interpretat ca o umilire pe care o va rumega multă vreme. Îl întrebă deci cu blândețe de unde venea acest animal fermecător, desigur, dar amenințător, care, în orice caz, nu-și avea locul în casă. Pong îi spuse povestea lui Bambi, a cărui mamă fusese descoperită moartă în Boeingul care-i aducea din Thailanda. Nu era mai mare decât un mormoloc gras, îl asigură Pong, „și atât de drăguț, mister Tonio, atât de drăguț…” Pong și Ming se atașaseră de micul Bambi și-l

domesticiseră. Îl hrăniseră cu biberonul cu supă de pește și fiertură de orez. Bambi crescuse și nu-i atacase niciodată. Câteva mușcături, uneori, dar era normal. De obicei, trăia într-o baltă, înconjurată de un țarc, și nu ieșea de acolo niciodată. În dimineața aceea scăpase.

— Cu siguranță voia să vă cunoască… Nu se va mai întâmpla. N-o să vă facă rău, promise Pong, nu-l trimiteți în mlaștini cu ceilalți, o să-l mănânce, a devenit un pui de om!

„Ca și cum nu aveam destule probleme și așa”, oftă Antoine ștergându-se cu batista. Nu era decât ora șase și jumătate dimineața, și sudoarea îi perla deja fruntea. Îl făcu pe Pong să promită că avea să-l încuie pe Bambi de două ori și să stea cu ochii pe el.

— Nu vreau ca asta să se mai repete vreodată, Pong, absolut niciodată!

Pong zâmbi și se înclină, mulțumindu-i pentru înțelegere.

— *Nevermore, mister Tonio, nevermore!* croncăni el, făcând tot mai multe plecăciuni de supunere.

Plantația avea mai multe departamente. Existau crescătoria de găini pentru hrănirea crocodililor și a angajaților, crescătoria de crocodili care începea la bariera de corali și se întindea pe mai multe sute de hectare pe uscat, pe râurile amenajate, fabrica de conserve unde carnea de crocodil era pusă în cutii și, în fine, fabrica de procesare, unde pielea de crocodil era tăiată, tăbăcită și pregătită ca să plece în China pentru a fi transformată în valize, genți, portvizite, portmonee, marcate cu sigla marilor marochineri francezi, italieni sau americani. Această parte a afacerii îl îngrijora pe Antoine, care se temea de represalii internaționale dacă se descoperea că traficul începea pe plantația lui. Când fusese angajat de proprietarul chinez, care venise de la Beijing ca să-l întâlnească la Paris, această latură a activității sale îi fusese

ascunsă. Yang Wei insistase mai ales pe creșterea reptilelor și pe producția de carne și ouă, care trebuia să fie organizată în cele mai bune condiții financiare și sanitare. Îi vorbise despre activități „anexe” fără să intre în amănunte, promițându-i un procent din tot ce ieșea „viu sau mort” de pe plantație. *„Dead or alive, mister Cortès! Dead or alive.*” Surâsul lui larg îl făcuse pe Antoine să întrevadă profituri miraculoase. Ajuns la fața locului, își dăduse seama că era răspunzător și de fabrica de prelucrare a pielii.

Blue Mounds, preerie 128

Căci Antoine Cortès avea planuri mari. Afectat încă de eșecul la Gunman and Co., investise în Croco Park. Își promisese să nu mai fie niciodată o simplă piesă în angrenaj, ci să devină un om care conta. Cumpărase zece la sută din afacere. Pentru asta făcuse un împrumut la bancă. Se dusese să-l vadă pe domnul Faugeron, la Crédit commercial, îi arătase planurile exploatării Croco Park, profilul profiturilor pe un an, doi ani, cinci ani, și împrumutase două sute de mii de euro. Domnul Faugeron ezitase, dar îi cunoștea pe Antoine și Joséphine, presupunea că în spatele acestui proiect se ascundeau averea lui Marcel Grobz și prestigiul lui Philippe Dupin. Acceptase să-i împrumute suma lui Antoine. Prima rată ar fi trebuit să fie achitată în 15 octombrie trecut. Antoine nu reușise să facă față, plata nu ajunsese. „Probleme de administrație”, îi explicase Yang Wei, pe care reușise în cele din urmă să-l prindă la telefon după mai multe încercări lipsite de succes, „n-o să mai întârzie, și apoi nu uitați că, dacă rezultatele primului trimestru sunt bune, veți avea de Crăciun o primă frumoasă pentru primele trei luni de muncă grea! *You will be Superman!* Căci voi, francezii, aveți multe idei, iar noi, chinezii, multe mijloace pentru a le realiza!”

Mister Wei izbucnise într-un râs răsunător.

— O să plătesc trei rate lunare la un loc, îi promisese Antoine domnului Faugeron. Cel mai târziu în 15 decembrie! Simțind îngrijorarea din vocea bancherului, își folosise tonul cel mai entuziast pentru a-l liniști: Nu vă faceți griji, domnule Faugeron, sunt implicat în treburi importante aici! China se mișcă și prosperă. Este țara cu care trebuie făcute afaceri. Semnez polițe care v-ar face angajații să roșească! Milioane de dolari îmi trec prin mâini, în fiecare zi!

— Sper pentru dumneavoastră că sunt bani curați, domnule Cortès, răspunsese Faugeron.

Până la urmă Antoine îi trântise telefonul în nas.

Asta nu-l împiedica să se trezească în fiecare dimineață la fel de îngrijorat, cu fraza lui Faugeron răsunându-i în urechi: „Sper pentru dumneavoastră că sunt bani curați, domnule Cortès”. De asemenea, în fiecare dimineață se uita în cutia de scrisori, căutându-și în van cecul…

Nu-și mințise fetele: avea grijă de șaptezeci de mii de crocodili! Cei mai mari prădători de pe pământ. Niște reptile care controlează lanțul trofic de douăzeci de milioane de ani. Descind din preistorie, sunt înrudiți cu dinozaurii. În fiecare dimineață, imediat ce sarcinile erau repartizate și ordinea de zi era stabilită, pleca împreună cu mister Lee să verifice dacă totul mergea conform planului. Deocamdată citea lucrări despre comportamentul crocodililor astfel încât să le poată îmbunătăți randamentul și facultățile reproductive.

— Știi, îi explica lui Mylène, care privea reptilele cu neîncredere, crocodilii nu sunt agresivi din plăcere. Este un comportament pur instinctiv: îi elimină pe cei slabi și, ca niște buni gunoieri, curăță cu mare grijă natura. Sunt adevărate aspiratoare de murdărie în râuri.

— Da, dar când te prind te pot devora cât ai clipi. E animalul cel mai periculos din lume!

— E foarte previzibil. Se știe de ce și cum atacă: când facem valuri, crocodilul crede că are de-a face cu un animal în pericol și se aruncă drept asupra lui. Dar dacă aluneci încet în apă, nu se mișcă. Nu vrei să încerci? Tresărirea ei îl făcuse să izbucnească în râs. Pong mi-a arătat, îi explică el. Într-o zi s-a strecurat alături de un crocodil, fără să miște, fără să facă valuri, și crocodilul nu i-a făcut nimic.

— Nu te cred.

— Ba, da, te asigur! Am văzut cu ochii mei.

— Noaptea, știi, Antoine… Uneori mă ridic ca să mă uit la ei și le zăresc ochii în întuneric… Sunt ca niște lanterne în apă. Mici licurici galbeni care plutesc… Nu dorm niciodată?

El râdea de naivitatea ei, de curiozitatea de fetiță și o strângea la piept. Era o companie plăcută. Nu se obișnuise cu totul cu viața pe plantație, dar era plină de bunăvoință.

— Aș reuși poate să-i învăț franceza… sau să scrie și să citească, îi spunea lui Antoine când o trimitea să facă turul colibelor angajaților.

Le spunea câteva vorbe femeilor, le felicita pentru curățenia din casă, lua în brațe primii bebeluși născuți în Croco Park și-i legăna.

— Mi-ar plăcea grozav să mă fac utilă, știi… Ca Meryl Streep în *Out of Africa,* îți amintești filmul? Era atât de frumoasă… Aș putea face la fel ca ea: să deschid o infirmerie. Mi-am luat brevetul de prim ajutor când eram la școală… i-aș învăța să-și dezinfecteze rănile, să le coasă. Cel puțin aș face ceva… Sau aș face pe ghidul pentru turiștii care vin să viziteze…

— Nu mai vin, au fost prea multe accidente! Vizitatorii nu vor să-și asume riscul ăsta.

— Păcat… Aș fi deschis un mic magazin de suveniruri. Asta ar face bani…

Încercase să lucreze la infirmerie. Nu fusese un succes real. Se prezentase în blugi albi și un corsaj din dantelă albă, transparentă, și muncitorii se

grăbiseră să-i arate o bubiță făcută special ca să-i pipăie, să-i îngrijească, să-i asculte cu stetoscopul.

Fusese nevoită să renunțe.

Antoine o lua uneori cu el în Jeep. Într-o zi, când străbăteau amândoi plantația, zăriseră un crocodil care sfâșia o antilopă gnu de cel puțin două sute de kilograme. Crocodilul se rostogolea și se răsucea în toate părțile, atrăgând prada în ceea ce se numea „tăvălugul morții". Mylène urlase de groază, și de atunci prefera să rămână acasă să-l aștepte. Antoine îi explicase că nu avea de ce să se teamă de acel crocodil: după o asemenea masă, urma să se lipsească de mâncare mai multe luni.

Era cea mai mare problemă cu care se confrunta Antoine: să hrănească reptilele în captivitate. Râurile amenajate pentru găzduirea crocodililor străbăteau cu siguranță teritorii unde trăia un vânat bogat, dar animalele sălbatice, neîncrezătoare, nu se mai apropiau de apă, potolindu-și setea mult în amonte. Crocodilii depindeau din ce în ce mai mult de hrana oferită de angajații plantației. Mister Lee fusese obligat să organizeze un „rond alimentar" care consta în a-i pune pe muncitori să meargă de-a lungul râurilor târând după ei șiruri de carcase de găini scufundate în apă. Uneori, când credeau că nu sunt văzuți, angajații trăgeau scurt de ață, înșfăcau o carcasă și o mâncau. O curățau cu grijă, rodeau carnea, scuipau oasele, apoi își reluau rondul.

Trebuiau deci crescute din ce în ce mai multe găini.

„E absolut necesar să găsesc o soluție astfel ca animalele sălbatice să se întoarcă în apropierea râurilor, altfel o să dau de bucluc. Crocodilii nu se pot hrăni exclusiv cu ceea ce primesc din mâna omului, până la urmă n-o să mai vâneze, n-o să se mai miște și o să-și piardă vitalitatea. O să ajungă atât de trândavi, încât n-o să mai vrea nici să se reproducă". Pe deasupra, îl îngrijora raportul dintre masculi și femele. Observase că risca să aibă un

mare număr de masculi la prea puține femele. Greu de descoperit cu ochiul liber sexul acestui animal. Ar fi trebuit să-i adoarmă și să-i însemneze de la sosire, dar nu se făcuse așa ceva. Poate că ar fi fost cazul să se facă într-o zi o mare triere sexuală?

În ținut existau și alte parcuri de crocodili, iar proprietarii nu se confruntau cu astfel de probleme. Rezervațiile lor rămăseseră în stadiul de sălbăticie și crocodilii se hrăneau singuri, devorând vânatul care se aventura prea aproape de apă. Când se ducea la Mombasa, orașul cel mai apropiat de Croco Park, se întâlnea cu alți crescători într-o cafenea, Crocodil Café. Discutau despre ultimele noutăți, despre care era cursul la carne, ultima cotație la piele. Antoine asculta discuțiile acestor bătrâni crescători, tăbăciți de Africa, de experiență și de soare.

— Sunt animale foarte inteligente, să știi, Tonio, de o inteligență înspăimântătoare, în ciuda creierului mic. Ca un submarin complicat. Nu trebuie să-i subestimezi. Ne vor supraviețui, e cert! Comunică între ei: au un repertoriu discret, dar cuprinzător de semne și sunete. Când își îndreaptă capul spre apă înseamnă că lasă altuia rolul celui mai puternic. Când își arcuiesc coada înseamnă: „Sunt prost dispus, șterge-o”. Își trimit fără încetare semnale ca să arate cine e șeful. Foarte important pentru ei e cine este cel mai puternic. E la fel ca la oameni, nu? Cum te descurci cu proprietarul? Își respectă angajamentele? Te plătește cu banii jos, fără întârzieri, sau te amână și-ți spune baliverne? Întotdeauna încearcă să ne-o tragă. Bate cu pumnul în masă, Tonio, bate cu pumnul în masă! Nu te lăsa nici intimidat, nici adormit de promisiuni. Învață să te faci respectat!

Îl priveau pe Antoine râzând. Antoine le observa atunci fălcile deschizându-se și închizându-se. O sudoare rece îi curgea pe ceafă.

Își lua o voce groasă ca să comande un rând pentru toată lumea și ducea o bere rece la buzele crăpate de soare.

— În cinstea voastră, băieți! Și a crocodililor!

Cu toții își ridicau halbele și se apucau să-și ruleze țigări.

— Sunt droguri ca lumea aici, Tonio, ar trebui să iei și tu, ți-ar îndulci serile slinoase când rezultatele sunt sub așteptări și o iei razna!

Antoine refuza. Nu îndrăznea să-i întrebe ce știau despre mister Wei, cum era fostul patron al plantației, de ce plecase.

— În orice caz, n-o să mori de foame, spuneau râzând crescătorii. Ai putea oricând să mănânci ouă de crocodil ochiuri, ouă de crocodil omletă, ouă de crocodil mimoza! Cât se mai ouă și animalele astea mizerabile!

Îl fixau cu ochii lor galbeni și oblici de… crocodil.

Cel mai greu era să-și ascundă îngrijorarea față de Mylène, seara, când se întorcea din expedițiile la Mombasa. Îi punea întrebări despre ce văzuse, despre ce aflase. Simțea clar că voia să fie liniștită. Îi dăduse toate economiile ei ca să plătească pentru călătorie și instalare. Se duseseră împreună să cumpere ceea ce ea numise „primele comodități”. Nu era nimic în casă, locatarul precedent luase totul, mergând până la a smulge perdelele din dormitoare și salon. Aragaz, frigider, masă și scaune, combina hi-fi, patul și covoarele, cratițe și farfurii, trebuiseră să cumpere totul.

— Sunt fericită să particip la această aventură, ofta ea întinzându-i cartea de credit.

Nu se dădea înapoi de la nicio cheltuială pentru „cuibușorul iubirii lor”; datorită ei, casa căpătase un aspect agreabil. Își cumpărase o mașină de cusut, un Singer vechi găsit la piață, și cosea toată ziua perdele, așternuturi, fețe de masă și șervete. Angajatele chinezoaice luaseră obiceiul să-i aducă de lucru, și Mylène se achita cu plăcere de această

sarcină. Când Antoine venea pe neașteptate și voia s-o sărute, ea avea gura plină de ace! În weekend se duceau pe plajele albe de la Malindi ca să facă scufundări.

Trecuseră trei luni, Mylène nu mai ofta de fericire. În fiecare zi aștepta îngrijorată venirea poștei. Antoine citea în ochii ei propria îngrijorare.

În 15 decembrie nu veni nicio scrisoare.

Fu o zi tristă, o zi tăcută. Pong îi servi fără să spună nimic. Antoine nu se atinse de micul dejun. Nu mai suporta să mănânce ouă. „În zece zile vine Crăciunul, și nu le pot trimite nimic lui Joséphine și fetelor. Peste zece zile este Crăciunul și o să mă trezesc, împreună cu Mylène, sorbind o cupă de șampanie la fel de rece ca speranța din sufletele noastre.

În seara asta o să-l sun pe mister Wei și o să ridic tonul…

Diseară, diseară, diseară…”

Seara realitatea era mai puțin crudă, ochii galbeni ai crocodililor în bazine scânteiau mii de promisiuni. Seara, datorită diferenței de fus orar, era sigur că-l va găsi pe mister Wei acasă la el.

Seara vântul înceta, iar căldura sufocantă se lăsa peste iarba uscată și peste mlaștini, făcând să se înalțe un abur fin. Respirau mai bine. Totul devenea vag și liniștitor.

Seara își spuneau că începuturile sunt întotdeauna grele, că să muncești cu chinezii e ca și cum ai lua palme peste gură, dar că, până la urmă, pielea se tăbăcește. Nu ajungi bogat fără să-ți asumi riscuri, mister Wei nu-și investise toți banii în șaptezeci de mii de crocodili fără să spere un beneficiu rotunjor. „Te descurajezi prea repede, Tonio! Haide, revino-ți! Ești în Africa, nu în Franța, aici trebuie să te lupți. Scrisorile, tranzacțiile durează mai mult. Cecul tău este în mâinile unui vameș care-l sucește pe o parte și pe alta, verificându-i originea înainte de a-l trimite. Va ajunge mâine cel târziu… Mai ai răbdare o zi

sau două. Prima adăugată e probabil atât de mare, încât verificările durează mai mult!”

Prima de Crăciun…

Îi zâmbi lui Mylène care, ușurată să-l vadă atât de relaxat, îi întoarse zâmbetul.

∵

„Opt mii doisprezece euro! Un cec de opt mii doisprezece euro. De patru ori salariul meu pe lună la CNRS. Opt mii doisprezece euro! Am câștigat opt mii doisprezece euro traducând viața adorabilei Andrey Hepburn. Opt mii doisprezece euro! Scrie pe cec. N-am zis nimic când mi l-a întins contabila, n-am încercat să aflu suma, l-am luat ca și cum era ceva normal. Transpiram de frică. Doar mai târziu, în lift, am deschis plicul, foarte încet, dezlipindu-l la un capăt, tot mai mult, aveam timp, coboram de la etajul paisprezece, am desprins cecul de scrisoarea de care era prins cu o agrafă și l-am privit… Și acolo, am văzut! Am căscat ochii și am zărit suma: opt mii doisprezece euro! A trebuit să mă sprijin de peretele ascensorului. Totul se învârtea într-o furtună de bancnote care mă amețea. Îmi ridica fusta, mi se năpustea în ochi, în nări, în gură. Opt mii de fluturi pluteau în jurul meu! Când ascensorul s-a oprit, m-am dus să mă așez în marele hol cu geamuri, îmi admiram geanta. Erau acolo opt mii doisprezece euro… Imposibil! Citisem greșit! Mă înșelasem! Am deschis geanta, am descoperit plicul, l-am pipăit, bucurându-mă să-i aud fâsâitul plăcut de mătase, l-am apropiat de ochi fără ca cineva să bănuiască ce făceam și am analizat din nou suma: opt mii doisprezece euro la purtător, doamnei Joséphine Cortès.

Joséphine Cortès sunt eu. Sunt chiar eu. Joséphine Cortès a câștigat opt mii doisprezece euro.

Mi-am îndesat geanta sub braț și am decis să mă duc să depun cecul la bancă. Imediat. Aveam să-i spun: «Bună ziua, domnule Faugeron, ghiciți ce

vânt bun mă aduce? Opt mii doisprezece euro! Deci, domnule Faugeron, gata cu telefoanele în cursul cărora mă întrebați cum am de gând să mă descurc. Ei bine, așa, domnule Faugeron! Lucrând cu încântătoarea, rafinata, minunata, tulburătoarea Andrey Hepburn! Și mâine, la același tarif, vreau să fac un mic tur în viețile lui Liz Taylor, Katharine Hepburn, Gene Tierney și, de ce nu, Gary Cooper sau Cary Grant. Sunt prietenii mei. Îmi șoptesc confidențe la ureche. Vreți să vă imit accentul de țăran al lui Gary Cooper? Nu… Bine… Și cecul ăsta, domnule Faugeron, vine la țanc, când trebuie! Chiar înainte de Crăciun»".

Extrem de fericită, Jo continua în mers dialogul cu domnul Faugeron. Schiță câțiva pași de dans, apoi încremeni brusc ca o statuie de sare și își duse mâna la inimă. Plicul! Dacă-l pierduse? Se opri, crăpă geanta și admiră plicul alb care odihnea, umflat, dolofan, prosper, între trusa de chei, pudrieră, guma de mestecat Hollywood și mănușile din piele de porc pe care nu le punea niciodată. Opt mii doisprezece euro! „Mai bine iau un taxi", își zise. „O să mă duc la bancă cu taxiul. Mi-e prea frică să mă urc în metrou… Să mă urc în metrou!"

Inima îi bătea cu o sută pe minut, gâtul îi era uscat de sete, picături de sudoare îi periau fruntea. Degetele porniră din nou în căutarea plicului și se apucară iarăși să-l pipăie. Scoase un oftat, își liniști bătăile inimii, mângâie plicul.

Opri un taxi și-i dădu adresa băncii din Courbevoie. Să pună cei opt mii de euro la adăpost, apoi… să alinte fetele! Crăciun, Crăciun! *Jingle bells! Jingle bells! Jingle all the way…* „Mulțumesc, Doamne, Mulțumesc, Doamne! Oricine ai fi, oriunde ai fi, Tu care veghezi asupra mea, Tu care mi-ai dat curajul și puterea de a munci, mulțumesc, mulțumesc!"

La bancă se apucă să completeze formularul de depunere și, când scrise cu cifre frumoase,

rotunjite, opt mii de euro, nu se putu împiedica să zâmbească mândră. Ajunsă în fața casierului, întrebă dacă domnul Faugeron era acolo. Nu, i se răspunse, era într-o vizită comercială, dar urma să revină la ora șaptesprezece treizeci. „Spuneți-i să mă sune, sunt doamna Cortès”, îi ceru Joséphine făcând să țăcăne închizătoarea poșetei.

Și țac! Doamna Joséphine Cortès îl convoca pe domnul Faugeron.

Și țac! Doamnei Joséphine Cortès nu-i mai era teamă de domnul Faugeron.

Și țac! Doamnei Joséphine Cortès nu-i mai era teamă de nimic.

Și țac! Doamna Joséphine Cortès era cineva.

Editorul căruia îi dăduse traducerea păruse încântat. Deschisese manuscrisul, își frecase mâinile și spusese: „Să vedem… să vedem”, își umezise arătătorul, întorsese o pagină, apoi două, citise, iar la final dăduse din cap plin de satisfacție.

— Scrieți foarte bine, e curgător, elegant, simplu ca o rochie de Yves Saint Laurent!

— Andrey, ea m-a inspirat, murmurase Joséphine, neștiind cum să răspundă la atâtea complimente.

— Nu fiți modestă, doamnă Cortès. Aveți un real talent… Mai acceptați și alte lucrări de acest gen?

— Da, bineînțeles!

— Ei bine, nu e imposibil să vă contactez curând… Puteți trece pe la contabilitate, la etajul de sus, vi se va da cecul.

Îi întinsese o mână pe care ea o strânsese așa cum strânge naufragiatul un colac de salvare în plină furtună.

— La revedere, doamnă Cortès.

— La revedere, domnule…

Îi uitase numele. Se îndreptase spre ascensor. Spre contabilitate. Și atunci…

Nu-și mai revenea.

„Și acum, o ploaie de cadouri pentru fete”, își spuse ea îndreptându-se spre centrul comercial de la Défense. „Scumpele mele dragi, n-o să le lipsească nimic de Crăciun, ba mai mult: vor fi la egalitate cu vărul lor Alexandre!”

Opt mii doisprezece euro! Opt mii doisprezece euro…

Căscă ochii în fața vitrinelor magazinelor, strângând portofelul unde se odihnea cartea de credit. S-o alinte pe Zoé, s-o alinte pe Hortense, să le impresioneze cu cadourile, să sape un zâmbet pentru totdeauna pe fețele lor de puștoaice fără tată de Crăciun. „Cu o mișcare magică făcută cu cardul, eu, Joséphine, voi fi în același timp tată, mamă și Moș Crăciun. O să le redau încrederea în viață. Nu vreau să aibă aceleași spaime ca mine. Vreau să adoarmă seara gândindu-se că mama este aici, mama este puternică, mama veghează asupra noastră, nu ni se poate întâmpla nimic… Doamne, mulțumesc că mi-ai dat putere!” Joséphine vorbea din ce în ce mai des cu Dumnezeu. „Te iubesc, Doamne, ai grijă de mine, eu care Te uit atât de des”. Și uneori i se părea că îi punea mâna pe cap și o mângâia.

Pe când străbătea galeriile comerciale împodobite cu ghirlande și brazi de Crăciun, zărind ici și colo moșnegi grași cu mantie roșie și barbă albă, îi mulțumea lui Dumnezeu, mulțumea stelelor și Cerului, dar șovăia să deschidă ușa unui magazin. „Trebuie să pun deoparte pentru impozite!”

Joséphine nu era femeia care să-și piardă capul.

Și totuși… într-un ceas cheltuise o treime din cec. O luase cu amețeală. Cât e de tentant să te înfrupți din toate: opțiunile, serviciile de după vânzare, un accesoriu în promoție. Vânzătoarele care bâzâie în jurul tău și te leagănă cu dulci melopee, la fel ca sirenele care l-au fermecat pe Ulise. Nu era obișnuită, nu îndrăznea să spună nu, roșea, punea o întrebare repede alungată de

vânzătorul care descoperise prada ușoară și o lega de catargul tentației.

Pentru câțiva euro în plus îi instalau programele necesare pe computer, pentru câțiva euro în plus îi instalau codurile care să-i permită vizionarea DVD-urilor de peste ocean, pentru câțiva euro în plus primea garanție pe cinci ani, pentru câțiva euro în plus… Joséphine, năucită, spunea: „Da, bineînțeles, da, cu plăcere, da, aveți dreptate, da, puteți livra în timpul zilei, sunt mereu acasă, înțelegeți, lucrez acasă. În timpul școlii, de preferință, ca fetele să nu fie de față, să fie surpriză de Crăciun”. „Nicio problemă, doamnă, dacă doriți, în timpul școlii…”

Plecase, puțin amețită, puțin îngrijorată, apoi zărise în mulțime o fetiță care semăna cu Zoé și care admira cu ochi strălucitori o vitrină cu jucării. Inima i se înmuiase. „Mutra asta o s-o facă fetele când deschid cadourile, mutra asta care va face din mine cea mai fericită femeie…”

Se întorsese pe jos, înfruntând vântul care sufla pe marile bulevarde din cartierul Défense. Era iarnă, se întuneca repede. La patru și jumătate era întuneric, și felinarele chioare se aprindeau unul câte unul în drumul ei. Își ridică gulerul hainei. „Ei, da, mi-aș fi putut cumpăra un palton mai călduros”, se gândi ea plecându-și fruntea ca să se apere de vântul înghețat. „Editorul a vorbit de o altă traducere, atunci o să-mi cumpăr un palton. Pe ăsta mi l-a făcut cadou Antoine acum zece ani! Tocmai ne stabileam în Courbevoie…”

N-avea să se întoarcă de Crăciun. Primul Crăciun fără el…

Cu câteva zile în urmă luase de la bibliotecă o carte despre Kenya. Se uitase unde erau Mombasa și Malindi, plajele albe, casele vechi din Malindi, prăvălioarele cu obiecte de artizanat. Oamenii erau extrem de prietenoși, se spunea în ghid. „Și Mylène? Mylène, ea e prietenoasă?” mormăise ea închizând cartea cu un pocnet sec.

Bărbatul în scurtă de molton nu mai venea. Fără îndoială își terminase cercetările. Traversa străzile Parisului lăsând o blondă frumoasă să-i strecoare mâna în buzunar…

Când ajungea la bibliotecă, punea cărțile pe masă și-l căuta din priviri. Apoi se apuca de treabă. Ridica fruntea, îl pândea, își spunea: „O să vină, mă privește pe ascuns.

Nu mai venea.

La parter se întâlni cu doamna Barthillet, care se ciocni de ea fără s-o vadă. Zărind-o, Joséphine făcu o mișcare să dea înapoi. O sclipire de fiară hăituită îi strălucea în ochi. Lăsă privirea când o văzu pe Joséphine și înaintă curmeziș, cu ochii în pământ. Trecură una pe lângă alta în tăcere. Joséphine nu îndrăzni să-i ceară noutăți despre familia ei. Știa că domnul Barthillet plecase.

Buna dispoziție de la începutul după-amiezii se spulberase. Cu un gest plictisit, ridică telefonul care suna când deschise ușa de la apartament.

Era domnul Faugeron. O felicită pentru cecul pe care-l lăsase la bancă, apoi îi spuse ceva ce ea nu înțelese imediat. Îi ceru să aștepte puțin, cât să-și scoată paltonul și să-și lase geanta, apoi luă din nou telefonul.

— Cecul pică la țanc, doamnă Cortès. Erați descoperită de trei luni…

Joséphine, cu gura uscată, cu degetele crispate pe telefon, nu putea vorbi. Descoperită! De trei luni! Totuși, își făcuse socotelile, soldul ei era pozitiv.

— Soțul dumneavoastră a deschis un cont pe numele lui înainte de a pleca în Kenya. A făcut un împrumut mare și n-a onorat nicio rată prevăzută din 15 octombrie și până acum…

— Un împrumut, Antoine? Dar…

— În nume personal, doamnă Cortès, dar sunteți responsabilă și dumneavoastră. A promis că rambursează și… Doar ați semnat actele, doamnă Cortès! Amintiți-vă…

Joséphine făcu un efort să-și amintească. Într-adevăr, Antoine o pusese să semneze numeroase formulare de bancă înainte de a pleca. Vorbise despre un plan, de investiții, de asigurare pentru viitor, de câștigat un pariu. Era pe la începutul lui septembrie. Avusese încredere în el. Semna mereu cu ochii închiși.

Asculta, ca într-un vis urât, explicațiile bancherului. Dârdâind în lumina palidă de la intrare. „Ar trebui să dau drumul la căldură, e prea frig”. Cu dinții strânși, ghemuită în scaunul de lângă măsuța pe care se afla telefonul, cu ochii fixați pe mocheta tocită.

— Sunteți responsabilă în numele lui, doamnă Cortès. Îmi pare rău să vă spun… Acum, dacă doriți să treceți pe la bancă vă putem reeșalona datoria… Ați putea chiar să-i cereți tatălui vitreg să vă ajute…

— Niciodată, domnule Faugeron, niciodată!

— Totuși, doamnă Cortès, ar trebui…

— O să mă descurc, domnule Faugeron, o să mă descurc…

— Până atunci, cecul de opt mii de euro va acoperi gaura lăsată de soțul dumneavoastră. Ratele sunt de o mie cinci sute de euro pe lună, așa că faceți și dumneavoastră socoteala…

— Am făcut cumpărături în după-amiaza asta, reuși să îngaime Joséphine. Pentru fete, de Crăciun, fetele… Am cumpărat un computer și… așteptați, am bonurile…

Scotoci în geantă, smulse portmoneul, îl deschise în grabă și scoase chitanțele. Adună încet sumele cheltuite și i le comunică bancherului.

— Suma rămasă este la limită, doamnă Cortès, mai ales dacă soțul dumneavoastră nu onorează rata din 15 ianuarie… N-aș vrea să vă supăr de Crăciun, dar este la limită.

Joséphine nu mai știa ce să spună. Privirea îi căzu pe masa din bucătărie, unde trona mașina ei

de scris, un model IBM vechi, cu bilă, cadou de la Șef.

— O să mă descurc, domnule Faugeron. Lăsați-mi timp să-mi revin. În dimineața asta mi s-a promis un nou contract bine plătit. E o chestiune de zile…

Spunea orice. Era cât pe ce să se înece.

— Nu e urgent, doamnă Cortès. Ne revedem la începutul lui ianuarie, dacă doriți, poate o să aveți vești…

— Mulțumesc, domnule Faugeron, mulțumesc.

— Haideți, doamnă Cortès, nu vă îngrijorați, o să vă descurcați! Până atunci încercați să petreceți cu bine Crăciunul. V-ați făcut planuri?

— O să mă duc la sora mea, la Megève, răspunse Joséphine ca un boxer doborât pe care arbitrul se pregătește să-l numere.

— E bine să nu fii singur, să ai familie… Haideți, doamnă Cortès, sărbători fericite!

Joséphine închise și se bălăbăni până la balcon. Luase obiceiul să se refugieze acolo. Din balcon admira stelele. Interpreta o scânteiere, drumul unei stele căzătoare ca pe un semn că era ascultată, că cerul veghea asupra ei. În seara aceea îngenunche pe beton, împreună mâinile și, ridicând ochii, spuse o rugăciune:

— Voi, stele, vă rog, faceți să nu mai fiu singură, faceți să nu mai fiu săracă, faceți să nu mai fiu hărțuită. Sunt slabă, atât de slabă… Nu fac nimic bine singură, stelelor, și sunt atât de singură! Dați-mi pace și liniște interioară, dați-mi-l pe cel pe care-l aștept în taină. Fie înalt sau scund, bogat sau sărac, frumos sau urât, tânăr sau bătrân, mi-e totuna. Dați-mi un bărbat care mă va iubi și pe care-l voi iubi. Dacă e trist, îl voi face să râdă, dacă se teme, îl voi liniști, dacă se luptă, voi fi alături de el. Nu vă cer imposibilul, vă cer un bărbat pur și simplu, pentru că, vedeți voi, stelelor, iubirea este cea mai mare dintre bogății… iubirea

pe care o dăruiești și pe care o primești. Și de această bogăție nu pot să mă lipsesc…

Înclină capul spre podeaua de beton și se lăsă purtată într-o rugăciune fără sfârșit.

∵

Pe bulevardul Niel, la numărul 75, își stabilise Marcel Grobz birourile. Nu foarte departe de Place de l'Étoile, nu foarte departe de bulevardul periferic. „Într-o parte bani, într-o parte baștani", hohotea el când își prezenta domeniul, sau: „Intră la o centimă, iese la zece euro!" când era singur cu René.

Cumpărase cu mulți ani în urmă un imobil cu două etaje cu intrarea printr-o curte pavată, unde o glicină desena rotocoale și broderii. Îi sărise în ochi. Tânărul Marcel Grobz căuta un loc nou și burghez unde să-și stabilească afacerea. „Doamne, Dumnezeule!" exclamase el văzând bucata de pământ pe care i-o propuneau pe nimic, „dacă nici asta n-o să facă impresie!" Țopăia ca un păduche în capul unui păduchios. „Ai zice că ești într-o mănăstire de carmelite! Aici o să am parte de respect, și-o să fiu păsuit dacă întârzii cu o rată. Locul emană bonomie, blândețe provincială, dă senzația de afaceri cinstite și prospere".

Cumpărase totul: imobilul și atelierul, curtea și glicina, fostele grajduri cu geamurile sparte, pe care le amenajase pentru a face niște localuri suplimentare.

La numărul 75 pe bulevardul Niel afacerea lui prinsese aripi.

Tot acolo, într-o frumoasă zi de octombrie din 1970, îl văzuse venind pe René Lemarié, un tip cu zece ani mai tânăr decât el, a cărui talie îngustă de domnișoară se lățea până la umerii de cariatidă. „Capul ras, nasul rupt, fața roșie, un haidamac de toată frumusețea!" își spusese Marcel pe când asculta argumentele lui René, care căuta o slujbă.

— Nu ca să mă laud, dar știu să fac orice. Și nu pierd vremea. N-am un nume celebru, nu vin de la

Politehnică, dar o să vă fiu de folos! Puneți-mă la încercare și-o să mă implorați să rămân.

René era proaspăt căsătorit. Ginette, nevasta lui, o blondă micuță care râdea tot timpul, a fost angajată la atelier. Lucra sub ordinele soțului ei. Conducea microbuze, bătea la mașină, număra și renumăra containerele, verificându-le conținutul. I-ar fi plăcut să fie cântăreață, dar viața decisese altfel. Când îl întâlnise pe René era coristă în spectacolele Patriciei Carli, și trebuise să aleagă: fie René, fie microfonul. Îl alesese pe René, dar continua să urle când avea chef: „Termină, termină! Nu mă atinge! Te implor, ai milă de mine! Nu mai pot, nu mai supooort cu alta să te împaaart… De altfel, mâine te însori, ea are bani, ea e frumoasă! Are toate calitățile, singurul meu defect este că te iubeeesc!!!", sub veranda mare a atelierului. Cânta imaginându-și o sală plină de spectatori care urlau la picioarele ei. Făcuse acompaniament vocal și pentru Rocky Volcano, Dick Rivers și Sylvie Vartan. În fiecare sâmbătă seara, la René și Ginette era karaoké. Ginette nu depășise anii șaizeci, purta balerini și pantaloni trei sferturi și se pieptăna precum Sylvie în perioada rochiței albastre și a margaretei prinse după ureche. Avea o întreagă colecție de *Salut les copains* și de *Mademoiselle Âge tendre* și le răsfoia ori de câte ori o năpădea nostalgia.

Marcel le dăduse celor doi un spațiu deasupra grajdurilor, pe care îl transformaseră în locuință. Își crescuseră acolo cei trei copii, Eddy, Johnny și Sylvie.

Când Marcel îl angajase pe René, nu-i stabilise imediat fișa postului. „Eu încep, iar dumneata o să începi odată cu mine!" De atunci, cei doi bărbați erau nedespărțiți ca două ramuri noduroase ale glicinei.

Sigur, se vedeau rar în afara biroului, dar nu era zi fără ca Marcel să treacă să-i ridice cascheta lui

René, care, în salopetă, cu țigara în gură, mormăia: „Ce faci, Bătrâne?”

René ținea o socoteală exactă a tuturor mărfurilor, nota intrările și ieșirile, promoțiile și produsele care nu se vindeau și de care era urgentă nevoie să scape:

— De chestia asta scapi la promoția din luna viitoare. O pasezi printre prostiile, fleacurile și alte trăsnăi care zac în magazinele tale, nu vreau s-o mai văd! Și, în cazul în care chinezii au început producția în serie, blochezi tot. Altfel te trezești în curul gol, bătând step în metrou. Nu știu ce te-a apucat în ziua când ai comandat treizeci de paleți, dar probabil că în loc de creier ai avut o stafidă uscată în cap!

Marcel clipea din ochi, asculta și urma aproape toate sfaturile lui René.

Pe lângă gestionarea depozitului din bulevardul Niel, René era însărcinat cu repartizarea mărfurilor între magazinele din Paris și provincie, cu administrarea stocurilor și comandarea articolelor lipsă sau care urmau să lipsească. În fiecare seară, înainte de a părăsi biroul, Marcel cobora la depozit ca să bea un pahar de vin roșu cu René. René scotea un cârnat, o rotiță de camembert, o baghetă și niște unt sărat, și cei doi bărbați stăteau de vorbă admirând glicina prin ferestrele atelierului. O cunoscuseră tânără, timidă, șovăielnică, iar acum, după aproape treizeci de ani, se răsucea după bunul plac, se încolăcea, creștea sub ochii lor încântați.

De o lună, Marcel nu mai venea să-l vadă pe René.

Sau, când venea, o făcea pentru că avea o problemă, pentru că vreun șef de magazin îl sunase să se plângă. Venea morocănos, lătra o întrebare, scuipa un ordin și pleca din nou, evitând să întâlnească privirea lui René.

La început René fu jignit. Îl ignoră pe Marcel. Îi răspundea prin Ginette. Când Marcel năvălea cu o

mulțime de reproșuri, René urca pe un căruț și pleca în fundul depozitului să-și numere lăzile. Acest mic spectacol dură trei săptămâni. Trei săptămâni fără feliuțe de cârnați, nici pahare de vin roșu. Fără confidențe în fața cârceilor de glicină. Apoi René pricepu că-i făcea jocul prietenului său și că Marcel nu va veni să dreagă lucrurile.

Într-o zi, își înghiți mândria și urcă s-o întrebe pe Josiane. Ce se petrecea cu Bătrânul? Spre marea lui mirare, Josiane îl refuză.

— Întreabă-l tu, nu mai vorbim! Se poartă îngrozitor cu mine.

Părea distrusă. Slăbită, palidă, cu puțin roșu întins pe pomeți, ca într-o reclamă proastă. Roz de la cutie. Nu roz de fericire, roz care vine din inimă.

— E în birou?

Josiane aprobă cu un gest scurt din bărbie.

— Singur?

— Singur… Profită, acum apare Scobitoarea. E aici tot timpul!

René împinse ușa biroului lui Marcel și îl surprinse îndesat în fotoliu, cu fața aplecată, mirosind un obiect.

— Testezi un produs nou? întrebă el dând ocol mesei de lucru ca să-i ia din mână ceea ce părea a fi o cârpă. Ce-i asta?

— Un ciorap…

— Te lansezi în ciorapi?

— Nu…

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, ce te-a apucat să miroși nailon?

Marcel îi aruncă o privire nefericită și furioasă. René se așeză pe birou în fața lui și, scrutându-l, așteptă o explicație.

Scos din sediul lui, din reușita lui financiară, Marcel redevenea puștiul mitocan de pe vremuri, care bântuia străzile Parisului toată ziua, iar seara se întorcea acasă, unde nimeni nu-l aștepta. Nu știuse să-și stăpânească pasiunile decât ca să evolueze: să devină bogat și puternic. Odată scopul

atins, inteligența vieții îl părăsise. Continua să jongleze cu cifrele, fabricile, continentele, așa cum o gospodină bătrână bate ouăle spumă fără ca măcar să se uite, dar în rest își pierduse îndemânarea. Cu cât prospera, cu atât devenea mai vulnerabil, își pierdea bunul-simț de țăran. Nu mai avea repere. Era orbit de bani, de puterea pe care i-o dădea averea, sau, dimpotrivă, uimit, incapabil să priceapă cum de reușise să ajungă până acolo? Pierduse îndemânarea și intuiția pe care i le dădea furia de începător ca să se piardă în lux și confort? René nu înțelegea cum era posibil ca omul care le ținea piept capitaliștilor chinezi sau ruși să se lase dus cu preșul de Henriette Grobz.

René nu văzuse cu ochi buni căsătoria lui Marcel cu Henriette. Contractul pe care-l forțase să-l semneze în ajunul nunții era, după părerea lui, ca o luare de ostatici. Marcel era prizonier. O asociere totală, cu separarea bunurilor, pentru ca ea să nu fie răspunzătoare în caz de faliment, dar o donație pentru ultima persoană rămasă în viață, astfel încât Henriette să moștenească în caz de profit. Și, cireașa de pe tort, titlul de președinte al consiliului de administrație al întreprinderii. Nu putea decide nimic fără ea. Marcel era legat de mâini și de picioare!

— Nu vreau să las impresia că te iau pentru bani, pretextase ea, vreau să lucrez pentru tine. Să fac parte din întreprindere. Am atâtea idei!

Marcel înghițise totul.

— Nebunie curată! urlase René când aflase termenii contractului. O escrocherie! Un jaf perfect, pe față! Nu e o femeie, e un gangster. Și pretinzi că te iubește, imbecil nenorocit? Îți taie coaiele cu foarfecă de unghii. Pe cuvânt, ai mintea până la genunchiul broaștei?

Marcel ridicase din umeri:

— O să-mi facă un copil, și atunci totul o să aparțină micuțului!

— O să-ți facă un copil? Aiurezi, sau ce?

Marcel, jignit, trântise ușa depozitului.

De data aceea stătuseră mai mult de o lună fără să-și vorbească. Și când se regăsiseră, deciseseră de comun acord să nu mai abordeze subiectul.

Iar acum îl scotea din minți Josiane, aducându-l în starea de a mirosi un ciorap vechi.

— O să stai multă vreme așa? Vrei să-ți zic, semeni cu un broscoi bătrân pe o cutie de chibrituri.

— Nu mai vreau nimic, răspunse Marcel având în glas dezamăgirea unui om căruia viața i-a luat tot și care se instalează supus în mizeria lui.

— Vrei să spui că aștepți moartea fără să miști?

Marcel nu răspunse. Slăbise, și fața îi cădea în două pungi moi care-i atârnau de fălci. Devenise un bătrân năucit, livid, tot timpul gata să plângă. Ochii, cu margini roșii, erau umezi.

— Revino-ți, Marcel, îmi faci milă. Și curând o să le faci tuturor silă. Puțină demnitate!

Marcel Grobz ridică din umeri auzind cuvântul „demnitate”. Aruncându-i o privire lăcrimoasă vechiului său camarad, dădu din mână ca pentru a spune: „La ce bun?”

Lui René nu-i venea să creadă. Nu putea fi același bărbat care-l învățase arta războiului în afaceri. Numea asta lecțiile lui de seară. René îl bănuia că-și declama preceptele cu atâta hotărâre ca să se convingă pe sine și să se îmbărbăteze.

— Cu cât calculezi mai la rece, cu atât mai departe ajungi. Fără sentimente, bătrâne. Trebuie să ucizi cu sânge-rece! Și ca să-ți impui definitiv autoritatea, dă o lovitură puternică de la bun început, îngroapă-l pe unul care te incomodează, lichidează un dușman, așa vei fi temut tot restul vieții tale!

Mai spunea:

— Există trei metode ca să reușești: forța, geniul sau corupția. Corupția nu e genul meu, geniu nu am… așa că nu-mi mai rămâne decât forța! Știi ce spunea Balzac? „În mulțimea asta de oameni

trebuie să intri ca un obuz de tun sau să se strecori ca ciuma". Frumos, nu?

— Și tu de unde știi, tu, care n-ai fost niciodată la școală?

— Henriette, bătrâne, Henriette! Ea îmi face fișe ca să par mai puțin tâmpit la dineuri. Le învăț pe dinafară și le repet.

„Un caniș savant", gândise René. Tăcuse. Marcel era mândru pe vremea aceea. S-o ia pe Henriette la braț și să învețe pe dinafară citate ca să aibă succes la dineuri. Ehei, ce vremuri! Avea totul: reușită, bani, nevastă. „Caută greșeala", îi spunea René bătându-l pe spate. „Am totul, bătrâne! Am totul! Și curând pe cine o să salt pe genunchi? Pe Marcel junior în persoană". Desena în aer un biberon de bebeluș, o bavetă, o zornăitoare și le zâmbea îngerilor. Marcel Junior! Un moștenitor. Un mic mascul de instalat la comandă. Încă îl mai aștepta!

Uneori René surprindea felul în care Marcel se uita la copiii lui.

Îi saluta cu o mână ca de plumb, un adio pe care-l trimitea unui vis.

René scutură scrumul de țigară care cădea de pe salopetă și gândi că orice învingător ascundea un învins. O viață înseamnă nu doar reușitele, ci și pierderile de pe traseu. Marcel obținuse bani și succes, dar pierduse iubirea și copilul. El, René, îi avea pe Ginette și pe cei trei mormoloci, dar n-avea economii deloc.

— Haide, dă-i drumul… Ce este? Ar fi mai bine să lămurești ce s-a întâmplat atât de grav, ca să-ți justifici tăcerea de o lună.

Marcel șovăi, ridică o pleoapă grea spre amicul lui și se puse la masă. Îi povesti tot: Chaval și Josiane lângă aparatul de cafea, reacția lui Henriette care, de atunci, cerea plecarea lui Josiane, și el care își pierdea pofta de viață, de a face afaceri.

— Până și ca să-mi bag picioarele în pantaloni dimineața stau pe gânduri. Am chef să rămân întins pe spate și să număr florile de pe perdea. Nu mai am chef, bătrâne. E foarte simplu: de când i-am văzut pe amândoi lipiți unul de altul, mi-am încasat drept în bot certificatul de naștere! Când o țineam în brațe, îmi spuneam povești, îmi spuneam că-s grozav, c-o să schimb hotarele lumii, o să construiesc un nou zid chinezesc, că sunt mai tare decât un miliard de chinezi mititei! Nu e greu: simțeam cum îmi creștea părul. A fost de ajuns o imagine, imaginea aia, Scumpetea mea în brațele altuia, mai tânăr, mai slab, mai viguros, ca să chelesc la loc, să beneficiez de cardul de senior! Dintr-o singură mișcare! Am pierdut tot… Mătură suprafața biroului, aruncând pe jos dosare și telefoane. La ce bun toate astea, poți să-mi spui? Vânt, cacealma, deghizare! Și, cum René rămânea tăcut, continuă: Ani de muncă pentru nimic. Apă de ploaie! Tu cel puțin ai copiii, pe Ginette, o casă unde te așteaptă seara… Eu am bilanțurile, clienții, containerele cu marfa. Dorm pe o canapea, mănânc în capul mesei, dau bășini și râgâi pe ascuns. Port pantaloni prea strâmți. Vrei să-ți spun? Nu sunt dat afară pe ușă pentru că încă pot fi de folos, altfel…

Mimă aruncarea unui cocoloș în aer și se prăbuși cu toată greutatea în fotoliu.

René rămase o clipă pe gânduri, apoi, foarte încet, așa cum îi vorbești unui copil furios, unui copil care se încăpățânează și nu vrea să asculte, începu:

— Ce văd eu este că Scumpetea ta n-o duce nici ea mai bine. Sunteți ca două foci eșuate pe o banchiză goală, care-și arată spatele una alteia. Chaval al ei n-a însemnat nimic! I s-a-ncins puțin fundul, a luat-o o poftă de primăvară timpurie, a zărit o savarină care-ți face cu ochiul și pe care o iei pe furiș. Nu-mi spune că nu ți s-a întâmplat niciodată?

— Cu mine nu e același lucru, protestă Marcel, îndreptându-se și bătând cu toată puterea în masă.

— Pentru că ești bărbat? E vechi argumentul! Miroase a micul Napoleon! Femeile s-au schimbat, imaginează-ți. Sunt la fel ca noi acum, și când au un mic Chaval bine pomădat care le bate pe crupă, se joacă și ele puțin, dar asta nu înseamnă absolut nimic. N-are nicio valoare. Josiane te iubește pe bune! Nu trebuie decât să-i vezi botul pe care-l face. Măcar te uiți la ea? Nu. Treci prin fața ei țeapăn ca un cârnat cu viziera mândriei. Nu vezi că a slăbit, că plutește în pulover și are părul ca mâncat de molii? N-ai văzut că roșul pe care și-l dă în obraji e fals, l-a cumpărat la pachet de șase de la Monoprix pentru că altfel rivalizează cu chiuveta?

Marcel scutură din cap încăpățânat și trist. René o luă de la capăt, amestecând ironia cu sentimentul, bunul-simț și rațiunea, pentru a-l pune pe picioare pe vechiul lui prieten care amenința să se sugrume cu ciorapul de nailon.

Dintr-odată îi veni o idee și privirea i se lumină.

— Mă întrebi măcar de ce am urcat să te văd când jurasem să-ți tai macaroana? Ești atât de obișnuit cu lingușelile, încât ți se pare normal să vin să te reanimez la domiciliu. Pe cuvânt, până la urmă o să mă jignești!

Marcel se uită la el, își trecu mâna pe ceafa și, jucându-se cu un stilou care scăpase de tsunamiul de pe masa de lucru, mormăi:

— Te rog să mă ierți… Voiai să-mi spui ceva?

René încrucișă brațele și-l anunță că temerea lor cea mai mare risca să devină realitate: chinezii îi interpretaseră greșit indicațiile, încurcaseră centimetrii cu incii!

— Tocmai am observat asta analizând în detaliu bonurile de comandă pentru fabrica ta din Beijing. Au înțeles totul pe dos, dacă vrei să împiedici catastrofa trebuie să vii să vezi imediat și să-i suni.

— Pentru numele lui Dumnezeu! urlă Marcel. S-au băgat acolo miliarde! Și n-aveai de gând să-mi spui?

Se ridică dintr-un salt, își apucă haina și ochelarii și se năpusti pe scară ca să coboare în biroul lui René.

René se luă după el. Când trecu prin dreptul lui Josiane, îi ordonă:

— Ia-ți pixul și carnetul… E scandal cu chinezoii!

Josiane se supuse și se grăbiră toți trei spre nivelul inferior.

Biroul lui René era o cămăruță, aproape în întregime numai gemuri, care dădea spre depozit. La început fusese un vestiar, dar René se instalase acolo, considerând că era mult mai practic ca să supravegheze intrarea și ieșirea mărfurilor. În cele din urmă, devenise sanctuarul lui.

Era prima oară de la întâmplarea cu aparatul de cafea când Marcel și Josiane dădeau nas în nas. René deschise catastifele de socoteli de pe birou, apoi se lovi peste frunte și strigă:

— Pe toți dracii! L-am uitat pe celălalt… cel important! A rămas la intrare. Nu mișcați, mă duc să-l caut.

Ieși din birou, scoase cheia din buzunar și, clic-clac, îi încuie pe amândoi. Apoi se îndepărtă frecându-și mâinile și făcând să zornăie cataramele salopetei.

În birou, Josiane și Marcel așteptau. Josiane puse mâna pe calorifer și o trase imediat: era fierbinte! Micul ei țipăt îl făcu pe Marcel s-o întrebe:

— Ai zis ceva?

Ea scutură din cap. Măcar o privise. În sfârșit, întorcea capul spre ea și nu se răsucea strâmbând din nas.

— Nu. Caloriferul e fierbinte…

— Ah…

Între ei se lăsă tăcerea. Nu se auzeau decât motoarele camionetelor, strigătele muncitorilor care dădeau indicații pentru manevrare, la dreapta, la stânga, mai sus, înjurături care izbucneau când manevrele prea bruște amenințau să trântească totul pe jos.

— Ce dracu' face? mormăi Marcel privind pe fereastră.

— Nimic. Se pare că a vrut să ne pună pe amândoi față în față, și uite că a reușit. Povestea lui cu comanda ratată a fost o capcană.

— Crezi asta?

— N-ai decât să încerci să ieși. Părerea mea este că e încuiat.

— Ne-a păcălit ca pe ultimii fraieri!

Marcel apăsă pe clanță, o scutură, dar degeaba. Se enervă și trase un picior în ușă.

Josiane zâmbi.

— Mai am și altele de făcut pe ziua de azi! izbucni el.

— Mie-mi spui? Ce crezi, că e Club Med aici?

Aerul din birou era cald și împuțit. Mirosea a tutun stătut, a calorifer electric încins la maximum și a pulover de lână care se usucă pe un scaun. Josiane încreți nasul și pufni ușor. Când se aplecă peste birou, văzu lipit de partea de jos a radiatorului un pulover vechi, jacard, întins pe spătarul scaunului. „A uitat să-l ia cu el, o să crape de frig!" Se întoarse spre glicină, și acesta fu momentul când o zări pe Scobitoare sosind cu pasul ei soldățesc.

— Rahat, Marcel! E Scobitoarea! șopti ea.

— Lasă-te jos, dacă îi vine ideea să treacă pe-aici.

— Și de ce m-aș lăsa? Nu facem nimic rău.

— Lasă-te, îți zic! Altfel o să ne zărească pe geam.

O trase spre el și se ghemuiră lipiți unul de celălalt la perete.

— De ce tremuri în fața ei? întrebă Josiane.

Marcel îi puse palma pe gură și o trase mai aproape.

— Uiți mereu că la ea e semnătura.

— Pentru că ai fost destul de tâmpit să i-o dai.

— Încetează să vrei să faci revoluție tot timpul.

— Și tu încetează să te lași tras pe sfoară!

— Da, sigur, cine dă lecții… Erai mai puțin dură data trecută lângă aparatul de cafea, nu? Moale, topită în brațele frumosului care și-ar vinde și mama pentru bani!

— Beam o cafea, pur și simplu!

Marcel mai avea puțin și se sufoca de indignare. Cu glas înfundat, aproape șters, protestă:

— Acum pretinzi că nu erai în brațele lui Chaval?

— Ne frecam puțin, e adevărat. Dar era doar ca să te înfurii.

— Păi, ai reușit.

— Da, am reușit. Și de atunci nu-mi mai vorbești!

— După cum vezi, nu mă așteptam la asta…

— Te așteptai la ce? Să tricotez bonete de lână pentru când o să fii tu bătrân?

Marcel ridică din umeri și, trăgând mâneca hainei, se apucă să-și lustruiască vârful pantofilor.

— M-am săturat, Marcel…

— Ah, da? făcu el, prefăcându-se absorbit de curățenia pantofilor.

— M-am săturat să te văd plecând în fiecare seară cu Scobitoarea! M-am săturat! M-am săturat! Nu te gândești niciodată că asta mă face să-mi pierd mințile? Tu instalat comod în viața ta dublă, eu rămânând cu firimiturile pe care binevoiești să mi le lași. Apucându-le cu vârful degetelor, fără zgomot, ca nu cumva să audă Scobitoarea! Viața mea trece în viteză fără să pot s-o stăpânesc. Sunt ani de când stăm așa! Și continuăm să ne vedem pe ascuns! Niciodată nu te afișezi cu mine, niciodată nu mă plimbi prin cartier, niciodată nu mă expui la soare în insule îndepărtate! Nu, pentru Scumpete

este întuneric total… Mese ieftine și flori din plastic! Futai, Cocoșelul se umflă, și hop! Îți iei jucăriile și te întorci acasă! Ah, bineînțeles… când îți fac scandal, când amenință că-l înțarc pe Cocoșel, îmi strecori o bijuterie. Asta ca să mă faci să am răbdare… să calmezi furtuna din capul meu. Altfel, ce de promisiuni! Promisiuni fără sfârșit! Atunci, în ziua aia, am cedat… în plus, în ziua aia se dăduse la mine. Era ziua când îmi pierdusem mama, și ea mi-a interzis să plâng la birou. Îmi furam leafa, așa mi-a zis. Aș fi omorât-o…

Marcel asculta, lipit de perete. Se lăsase invadat de muzica vorbelor ei și, încet, încet, tandrețea îl copleșea. Furia dispărea ca mătasea unei parașute care se lasă pe pământ. Conștientă că se înduioșa, Josiane întindea povestea, o dezvolta, adăuga niște lacrimi, suspine, rugăciuni, mov, maro, negru și roz. Tot șoptindu-și drama, însoțea lenta alunecare a corpului lui Marcel pe lângă al ei. El încă rezista, își strângea genunchii în mâini ca să nu-i lase să se proptească de ai ei, dar se legăna încetișor și se apropia.

— A fost greu să-mi pierd mama. Nu era o sfântă, departe de asta, știi! Dar era mama… Credeam c-o să fiu tare, că o să îndur fără să spun nimic, și apoi, bum, nu mă așteptam să mi se întâmple, mi-am pierdut răsuflarea…

Ea îi luă mâna și o puse între sâni, acolo unde o rănise atât de tare. Mâna lui Marcel se încălzi în a ei și-și găsi locul de odinioară în adâncitura dulce și liniștitoare.

— M-am simțit ca la doi ani și jumătate… Când ridici capul încrezător spre adultul care ar trebui să te protejeze și o încasezi, o călătorie din care nu te vei mai întoarce… Acele răni nu se vindecă niciodată, niciodată. Suntem mândri, ținem capul sus, dar inima bate ca nebuna…

Vocea devenise un firicel, o șoaptă de confidențe dulci care-l învăluiau pe Marcel Grobz într-un puf fin. „Scumpetea, Scumpetea mea, ce

bine e să te aud din nou, fetița mea, frumoasa mea, amazoana mea aurie… vorbește-mi, vorbește-mi, când ciripești, când împletești cuvintele cum fac andrelele cu lâna simt că mă întorc la viață, viața este pustie fără tine, nu mai curge, nu mai merită să te trezești dimineața ca să-ți lipești nasul de fereastră”.

Henriette Grobz urcase în biroul lui Marcel și, negăsind-o nici pe Josiane, nici pe soțul ei, plecase în căutarea lui René. Îl văzu în depozit, într-o discuție aprinsă cu un muncitor care se scărpina în cap: nu mai era loc în înălțime ca să aranjeze paleții. Ceva mai la distanță, Henriette așteptă să-i acorde atenție. Avea fața pictată ca o frescă restaurată, iar pălăria înfiptă pe cap trona ca un trofeu smuls de la dușman. René se întoarse și o zări. O privire rapidă aruncată în biroul lui îl liniști: cei doi amanți erau la pământ! îi dădu liber muncitorului și o întrebă pe Henriette ce putea face pentru ea.

— Îl caut pe Marcel.

— Trebuie să fie la el în birou…

— Nu este.

Răspundea cu o voce serioasă și spartă. René făcu pe miratul, continuând s-o cântărească din priviri.

Fardul roz de pe obraji desena plăci uscate și iritate care subliniau ridurile fine din jurul gurii și fălcile fleșcăite. Fața bătrână din care răsărea un nas ca al unei păsări de pradă înconjura o gură atât de subțire, încât rujul dădea pe-afară de pe buzele pungă. Henriette Grobz încercă să afișeze zâmbetul forțat al celei care așteaptă în speranța unei recompense grase, urmând ca, dezamăgită, să-l scuipe pe impostorul care a făcut-o să spere o secundă că-și va primi răsplata. Făcuse un efort față de René, crezând că-i va spune, dar, în fața ineficienței lui, își reluă ținuta de plutonier și se răsuci pe călcâie. „Doamne”, gândi René, „ce femeie! Țeapănă și uscată! Văzând-o, îți poți

imagina că nu simte nicio plăcere nici când mănâncă, nici când bea, nici în cea mai nevinovată plăcere. Ar trebui să arunci în aer totul cu dinamită! La ea totul e controlat, totul exprimă constrângere, interes. Calculul se combină cu încremenirea atitudinilor și a gesturilor. Un apret perfect, turnat într-un cofraj de calcule financiare”.

— O să aștept la el în birou, șuieră ea îndepărtându-se.

— E bine, răspunse René, dacă-l văd o să-i spun că sunteți acolo.

În timpul ăsta, în biroul lui René, ghemuiți în întuneric și șușotind, Marcel și Josiane continuau să se regăsească.

— M-ai înșelat cu Chaval?

— Nu, nu te-am înșelat… M-am lăsat dusă într-o seară de deprimare. Am căzut peste el pentru că era acolo… Dar ar fi putut fi oricine.

— Mă iubești măcar puțin?

Se apropiase, și coapsa i se sprijinea de a lui Josiane. Respirația lui scurtă era caldă și sacadată din cauza poziției.

— Te iubesc pur și simplu, lupul meu puternic… Oftă și-și lăsă capul să-i cadă pe umărul lui Marcel. Ah, mi-a fost atât de dor de tine, să știi!

— Și mie! Habar n-ai.

Stăteau acolo, amândoi uimiți, strânși unul în altul, ca doi elevi care chiulesc și se ascund să fumeze. Șușoteau în întuneric, și căldura puțea a lână udă.

Rămaseră fără să se miște un lung moment. Degetele se strângeau, se cercetau, se recunoșteau, iar Josiane regăsea toată tandrețea și toată căldura ca într-un decor pentru copii. Ochii li se obișnuiseră cu întunericul, distingeau conturul obiectelor. „Puțin îmi pasă că e bătrân, că e gras, că e urât, e bărbatul meu, grăsuțul pe care-l iubesc, grăsuțul care mă face să râd. Grăsuțul pe care-l frământ, grăsuțul care mă face să sufăr, știu totul despre el, pot să-l descriu cu ochii închiși, pot să

spun ce cuvinte o să-i iasă pe gură înainte să le pronunțe, pot să citesc în mintea lui, în ochii lui mici și vicleni, în burdihanul mare… toate le-aș povesti cu ochii închiși despre bărbatul ăsta”.

Rămaseră multă vreme fără să-și vorbească. Își spuseseră totul și mai ales se regăsiseră. Apoi, dintr-odată, Marcel se ridică.

— Ai grijă! Poate fi în spatele ușii! îi șopti Josiane.

— Puțin îmi pasă! Ridică-te, Scumpete, ridică-te… Suntem niște idioți să ne ascundem așa. N-am făcut nimic rău, nu, Scumpete?

— Haide, vino, liniștește-te.

— Nu, în picioare! Am o chestie să te întreb. O chestie prea serioasă ca să rămâi ghemuită.

Josiane se ridică, își scutură fusta și spuse râzând:

— Vrei să-mi ceri mâna?

— Mai mult decât asta, Scumpete, mai mult!

— Nu înțeleg… Știi, la treizeci și opt de ani numai asta n-am făcut, nu m-am măritat! Nimeni nu m-a cerut de nevastă. Crezi una ca asta? Și totuși am visat… Adormeam zicându-mi că într-o zi o să fiu cerută și o să spun da. Că o să am verighetă și nu o să mai fiu singură. Că o să mâncăm amândoi pe o mușama povestindu-ne ziua, că o să ne punem picături în nas, că o să tragem la sorți cine va avea colțul de la baghetă…

— Mă asculți, Scumpete? Am zis „mai mult de-atât”.

— Atunci haide, spune-mi. Promit că tac!

— Uită-te la mine, Scumpete. Uită-te aici, în ochi…

Josiane îl privi. Era serios ca un papă care-i binecuvântează pe credincioși în ziua de Paște.

— Te privesc… în ochi.

— E important ce-o să-ți spun… Foarte important!

— Te ascult.

— Mă iubești, Scumpete?

— Te iubesc, Marcel.

— Dacă mă iubești, dacă mă iubești cu adevărat, dovedește-mi-o: fă-mi un copil, un micuț al meu, căruia o să-i dau numele meu. Un mic Grobz…

— Poți să repeți, Marcel?

Marcel repetă, repetă și iar repetă.

Ea îl urmărea din priviri ca și cum cuvintele defilau pe un ecran. Și-i era greu să citească. El adăugă că aștepta acest micuț de secole și secole, că știa deja totul despre el, forma urechilor, culoarea părului, dimensiunea mâinilor, crețurile tălpii, marmura feselor, unghiile fermecătoare și năsucul care se încrețește când apucă sânul.

Josiane asculta cuvintele, dar nu le înțelegea.

— Pot să mă trântesc pe jos, Marcel? Mi s-au înmuiat picioarele…

Se lăsă să cadă drept peste el, iar el veni să se ghemuiască lângă ea, strâmbându-se pentru că-l dureau genunchii.

— Ce zici, Scumpete? Ce zici?

— Un copil? Un copil al nostru?

— Exact.

— Copilul… o să-l recunoști? O să-i dai drepturi? Nu va fi un mic bastard de toată rușinea?

— O să-l așez la masa familiei. Va purta numele meu… Marcel Grobz Junior.

— Promiți, juri?

— Jur pe coaie, zise el întinzând mâna spre testicule.

— Vezi? Îți bați joc de mine.

— Nu, dimpotrivă! Ca pe vremuri. Pentru un angajament adevărat, trebuie să te juri pe coaie. Testicule, testament… Jo m-a învățat asta.

— Ascuțita?

— Nu, grăsuța. Cea drăguță. Cel mai serios e când juri pe coaie! Ce vorbești! Dacă nu mă țin de cuvânt, îmi cad în praf. Și la asta, Scumpete, la asta nu rezist.

Josiane începu să chicotească, apoi izbucni în hohote de plâns.

Erau prea multe emoții într-o zi.

∵

O mână cu niște gheare roșii și ascuțite veni să se așeze peste cea a lui Iris, care scoase un țipăt și-i trimise, fără să se întoarcă, o lovitură furioasă de cot atacatoarei, făcând-o să guițe de durere.

— Nu, zău! se răsti Iris strângând din dinți. Nu vă jenați! Eram înainte. Și compleul ăsta din mătase crem bordat cu șiret maro, pe care se pare că-l pândiți, este al meu. Nu am chiar nevoie de el, dar pentru că păreți să vi-l doriți atât, îl iau. Și îl iau chiar și pe roz și verde-migdală, numai pentru că insistați!

N-o putea vedea pe atacatoare, deoarece îi întorcea spatele în grămada furioasă unde mii de brațe, mii de picioare țâșneau, se amestecau, dar, hotărâtă să nu se lase, continuă căutarea, aplecată în față, cu un braț întins, cu celălalt crispat pe geantă ca să nu i-o smulgă. Puse mâna pe articolele dorite, le strânse bine între degete și începu să se elibereze din haita dezlănțuită care încerca să prindă articolele soldate la primul etaj al casei Givenchy. Se arcui, se agită, dădu lovituri de pumni, lovituri de șolduri, lovituri de genunchi, ca să se extragă din hoarda care o făcea să se clatine. Mâna roșie încă trăgea, încercând să agațe orbește ceea ce se găsea la îndemână. Iris o văzu răsucindu-se ca un crab încăpățânat. Atunci, ca din întâmplare, calculând cu grijă efectul, Iris apăsă cu toată puterea cu închizătoarea brățării și-i sfâșie pielea. Odioasa scoase un țipăt de fiară rănită și își retrase mâna în grabă.

— Nu, așa ceva nu se poate! Sunteți total sărită! orăcăi proprietara mâinii, încercând să-și identifice agresoarea.

Iris zâmbi fără să se întoarcă. „Bună lovitură! Va rămâne însemnată multă vreme și va trebui să poarte mănuși, Scarface de saloane din lumea bună!”

Se îndreptă, se eliberă din grămada de șolduri anonime și, fluturând captura deasupra capului, se grăbi spre raionul de pantofi. Din fericire, aceștia erau aranjați pe mărimi, pe rafturi, ceea ce făcea căutarea mai puțin periculoasă.

Apucă din zbor trei perechi de escarpeni de seară, o pereche de pantofi fără tocuri, pentru zi, de purtat, comozi, și o pereche de ghete din crocodil, cam rock, dar nu rele… „Calitatea pielii e bună", își spuse, strecurând mâna în interiorul ghetei. „Poate ar trebui să văd dacă a rămas un smoking care să meargă cu ghetele astea?" Se întoarse și, zărind în acțiune hoarda urlând de furie, decise că mai bine nu. Jocul nu merita neplăcerile. Și, apoi… avea deja un dulap întreg! Inclusiv smokinguri Saint Laurent! Nu merita totuși osteneala să se bată. „Femeile astea sunt de temut, scăpate din jungla soldurilor!" Așteptaseră o oră și jumătate în ploaia torențială, fiecare strângând în mână prețiosul carton care-i permitea accesul la sfânta sfintelor, o săptămână înainte de Crăciun, la soldurile private. *Happy few,* cantitate limitată, ocazia de a alege, prețuri mici. O mică inițiere înainte de adevăratele solduri din ianuarie. Atât cât să le stârnească pofta, să le facă să saliveze, să-și petreacă sărbătorile Crăciunului gândindu-se la cumpărăturile de făcut în timpul următoarei corrida.

În plus nici nu erau cine știe cine, gândise Iris, privindu-le aliniate pe stradă. Neveste de industriași, de bancheri, de oameni politici, de ziariști, de atașați de presă, manechine, actrițe! Fiecare așteptând concentrată pe pătratul ei de macadam ca să nu-i scape rândul la intrare. Ai fi zis că e o procesiune de tinere care merg pline de fervoare la comuniune: voracitatea le strălucea în priviri. Lăcomia, frica de a pierde, îngrijorarea de a trece pe lângă articolul care le-ar schimba viața! Iris o cunoștea pe directoarea magazinului și urcase direct la etaj, fără să trebuiască să aștepte,

aruncând o privire plină de milă la sărmanele oi îngrămădite în ploaie.

Îi sună telefonul, dar nu răspunse. Cumpăratul de solduri cerea o concentrarea maximă. Ochii ei examinau cu raze laser rafturile, umerașele și coșurile puse pe jos. „Cred că am făcut turul”, își spuse, mușcându-și falca pe interior. „Nu mai am decât să ciugulesc câte ceva pentru cadourile de Crăciun și am terminat”.

Puse mâna în trecere pe cercei, brățări, ochelari de soare, eșarfe, un pieptăn din sidef, o poșetuță din catifea neagră, o mână de cordoane, de mănuși – „Carmen e înnebunită după mănuși!” – și, ciufulită, sufocată, se prezentă la casă.

— Ați avea nevoie aici de un dresor, îi spuse râzând vânzătoarei. Cu un bici mare! Și să dați drumul la câțiva lei din când în când, ca să facă loc…

Vânzătoarea îi zâmbi politicos. Iris își aruncă prada minune pe tejghea și scoase cardul cu care își făcu vânt, aranjând câteva șuvițe.

— Dumnezeule, ce aventură! Am crezut că mor.

— Opt mii patru sute patruzeci de euro, spuse vânzătoarea, începând să pună teanc articolele în pungi maro din hârtie albă cu sigla Givenchy.

Iris îi întinse cardul.

Telefonul sună din nou. Iris ezită, dar îl lăsă să sune.

Numără pungile pe care trebuia să le ducă și se simți sfârșită. Din fericire, rezervase un taxi pentru toată ziua. Aștepta pe rândul al doilea. Avea să lase pungile în portbagaj, după care intenționa să bea o cafea la braseria Alma, ca să-și revină din emoții.

Când întoarse capul o zări pe Caroline Vibert care termina de plătit, maestra Caroline Vibert care lucra cu Philippe. Cum de căpătase invitație? se întrebă Iris, trimițându-i cel mai frumos zâmbet.

Schimbară câteva suspine de combatanți istoviți și fiecare agită pungile uriașe, ca să se consoleze.

Apoi își făcură un semn în limbajul mut: „Mergem să luăm o cafea?”

Se întâlniră curând la Francis, la adăpost de gloata furioasă.

— Genul ăsta de expediții devine periculos. Data viitoare iau o gardă de corp care să-mi deschidă drumul cu un kalașnikov!

— Închipuie-ți că pe mine una m-a tăiat, exclamă Caroline. Mi-a înfundat ceva ascuțit în piele, privește…

Își desfăcu mănușa și Iris, încurcată, zări pe dosul mâinii o tăietură lată și adâncă, unde se uscau încă niște picături de sânge.

— Femeile astea sunt nebune! Ar sacrifica totul pentru o cârpă! oftă Iris.

— Da, în cazul meu, i-ar sacrifica pe alții. Toate astea pentru ce? Avem dulapurile pline! Nu mai știm ce să facem cu ele.

— Și de fiecare dată când ieșim plângem că nu avem nimic de îmbrăcat, completă Iris izbucnind în râs.

— Din fericire, nu toate femeile sunt ca noi. Uite, am cunoscut-o pe Joséphine în vara asta. Trebuie să știi, pentru că sunteți surori! Nu sare în ochi.

— Ah, da… la piscina de la Courbevoie? glumi Iris, făcând semn chelnerului că vrea altă cafea. Când acesta se apropie, o întrebă pe Caroline Vibert: Tu vrei ceva?

— Un suc de portocale proaspăt.

— Ah, bună idee. Două sucuri de portocale, vă rog… Am nevoie de vitamine ca după o expediție. De fapt, ce căutai la piscina din Courbevoie?

— Nimic. N-am pus niciodată piciorul acolo.

— Nu mi-ai spus că mi-ai întâlnit sora în vara asta?

— Da, la birou. A lucrat pentru noi… Nu ești la curent?

Iris se bătu peste frunte, făcându-se că-și amintea.

— A, da, bineînțeles. Ce proastă sunt…

— Philippe a angajat-o ca traducătoare. A lucrat pentru noi toată vara. Și în toamnă i-am făcut legătura cu un editor care i-a dat la tradus o biografie, viața lui Andrey Hepburn. Îi înalță osanale peste tot. Un stil elegant. Muncă impecabilă. Lucrare predată la timp, fără o greșeală de ortografie, și tot așa! În plus, nu e scumpă. Nu întreabă dinainte cât o să fie plătită. Ai mai văzut așa ceva? Nu discută, își ia cecul și pur

și simplu îți sărută picioarele când pleacă. O furnicuță umilă și tăcută. Ați fost crescute împreună, sau ea a crescut într-o mănăstire? Aș vedea-o foarte bine la carmelite.

Caroline Vibert izbucni în râs. Iris simți o nevoie bruscă s-o tragă de nas.

— Este adevărat că treaba bine făcută, bunătatea, modestia, astăzi sunt rare… Așa e surioara mea.

— O, nu voiam să spun nimic de rău!

— Nu, dar vorbești despre ea de parcă ar fi boschetară…

— Nu voiam să te supăr, credeam doar că e amuzant.

Iris se răzgândi. Nu trebuia să-și facă o dușmancă din Caroline Vibert. Tocmai fusese promovată la rangul de asociată. Philippe vorbea despre ea cu mult respect. Când avea dubii într-o afacere, pe Caroline se ducea s-o caute. „Îmi stimulează neuronii”, spunea el cu un zâmbet plictisit, „are un fel de a mă asculta, ai zice că ia notițe, dă din cap, clasifică informațiile punând două întrebări și totul devine limpede. Și apoi mă cunoaște atât de bine…” Poate Caroline Vibert știa ceva despre Philippe? Iris se îmblânzi și decise să înainteze prudent cu pionii.

— Nu, stai liniștită! îmi iubesc mult sora, dar trebuie să recunosc că mi se pare total demodată. Lucrează la CNRS, știi, și nu e deloc aceeași lume.

— Vă vedeți des?

— În timpul reuniunilor de familie. De exemplu, anul ăsta o să petrecem Crăciunul împreună, la cabană.

— Asta o să-i facă bine soțului tău. Mi se pare tensionat în ultimul timp. Sunt momente când e total absent. Într-o zi, am intrat la el în birou după ce am bătut de mai multe ori, nu auzise, privea copacii pe fereastră și…

— Muncește prea mult…

— O săptămână la Megeve, și va fi în plină formă. Nu-l lăsa să muncească. Confiscă-i computerul și telefonul.

— Imposibil, oftă Iris, doarme cu ele. Și chiar pe ele!

— E doar oboseală, pentru că în privința dosarelor este la fel de activ. E un animal cu sânge-rece. Foarte greu să afli cu adevărat ce gândește, dar în același timp e fidel și drept. Și asta nu se poate spune despre toată lumea din birou.

— Au venit răpitori noi? întrebă Iris luând o rondelă de portocală.

— Un arivist clasa-ntâi, maestrul Bleuet! Nu face cinste numelui, n-are nimic dintr-o albăstrea. Stă lipit de Philippe ca să se facă bine văzut, numai miere, numai dulceață, dar simți că pe la spate înfige cuțitul. Nu vrea să rezolve decât dosare importante…

Iris i-o reteză:

— Și Philippe îl place?

— Îl găsește eficient, cultivat, expert… îi place conversația lui, pe scurt, îl privește cu ochi de îndrăgostit: normal, este la început, dar pot să-ți spun că eu, baracuda, l-am descoperit și-l aștept cu harponul.

Iris zâmbi și, cu o voce blândă, se interesă:

— Căsătorit?

— Nu. O prietenă care vine să-l ia uneori seara… Doar dacă nu e sora lui. E posibil. Măcar ea îl tratează de sus! Oricum, ce vrea Philippe este să se muncească. Pretinde rezultate. Cu toate că… a devenit mai uman de la o vreme. E mai puțin dur… într-o seară, l-am surprins visând în timpul ședinței. Eram vreo zece în birou, toți în blocstarturi, se discuta aprins, așteptam ca Philippe să tranșeze disputa, și el… el era dus. Avea un dosar mare deschis în față, zece persoane cu ochii lipiți de buzele lui, și el era în derivă, cu un aer serios, îndurerat. Avea ceva ca o rană în privire… E prima oară în douăzeci de ani de colaborare că-l

surprind așa. Mi s-a părut ciudat, obișnuită fiind cu războinicul neîndurător.

— Mie nu mi s-a părut niciodată neîndurător.

— Normal… E soțul tău și este nebun după tine. Te adoră! Când vorbește despre tine îi scânteiază ochii ca turnul Eiffel. Îl impresionezi, cred!

— Oh, exagerezi!

„E sinceră sau încearcă să înece baracuda?” se întrebă Iris cercetând figura lui Caroline, care sorbea din sucul de portocale. Nu observă nicio duplicitate pe chipul avocatei care se relaxa după proba epuizantă de două sute de metri solduri.

— Mi-a zis că te-ai apucat de scris…

— A spus el asta?

— Atunci e adevărat, ai început?

— Nu chiar… am o idee, mă joc cu ea.

— În orice caz, te încurajează, e evident. Nu e genul de soț care să fie gelos pe succesul jumătății sale. Nu ca maestrul Isambert, nevastă-sa a scris o carte, ei bine, tipul e furios la culme, doar că nu i-a deschis proces ca să-i interzică să publice sub numele LUI…

Iris nu răspunse. Temerile cele mai negre erau pe cale să se concretizeze: toată lumea vorbea despre cartea ei, toată lumea se gândea la cartea ei. În afară de ea. Ea n-avea nici cea mai mică idee. Și, mai rău: se simțea incapabilă! Se imagina chiar gata să vorbească despre asta, să se prefacă, să discute cu emfază despre scris, singurătatea scriitorului, cuvinte care-ți scapă, tracul înainte de a începe, pana de inspirație, personajele care se invită sigure în povestire, care te trag de mânecă… Dar să se pună pe treabă, singură, în biroul ei? Imposibil. Mințise într-o seară ca să facă pe nebuna, ca să se facă remarcată, și minciuna era gata s-o înghită.

— Mi-ar plăcea să găsesc un soț ca al tău, oftă Caroline, care-și continua gândurile fără să observe tulburarea lui Iris. Ar fi trebuit să pun mâna pe el înainte să-l înhați tu.

— Tot nemăritată? întrebă Iris, străduindu-se să se intereseze de soarta avocatei.

— Mai mult ca oricând. Viața mea este o petrecere permanentă. Plec de acasă la opt dimineața, mă întorc la zece seara, înghit o supă la plic și hop! în pat cu televizorul sau un roman care nu mă enervează… Evit romanele polițiste ca să nu aștept să se facă două dimineața ca să aflu numele asasinului. Pasionantă viață! Fără soț, fără copii, fără amant. Fără animal de casă, cu o mamă bătrână care nu mă recunoaște când o strig! Ultima dată mi-a trântit-o drept în față, pretinzând că n-a avut niciodată copii. Am râs cu lacrimi…

Izbucni într-un râs care nu era al ei. Un râs care să-i ascundă singurătatea, goliciunea vieții. „Avem aceeași vârstă", gândi Iris, „dar eu am un soț și un copil. Un soț care rămâne un mister și un copil care este gata să devină o persoană! Cu ce îți poți umple viața ca să devină interesantă? Cu Dumnezeu? Cu un peștior de acvariu? Cu pasiune? Cu Evul Mediu ca Jo… De ce nu mi-a spus de traduceri? De ce Philippe nu mi-a spus nimic? Viața mea este pe cale să se destrame, roasă de un acid invizibil, și asist, neputincioasă, la această lentă descompunere. Singura energie care-mi rămâne o consum în tranșeele soldurilor, la primul etaj al casei Givenchy. Sunt o găină de lux cu un creier de găină de crescătorie, pentru că la fel ca mine sunt cu lopata în lumea celor privilegiați".

Caroline terminase să se joace cu paiul de la sucul de portocale.

— Mă întreb de ce-mi risc viața la solduri, având în vedere că nu ies niciodată, sau ies în trening, duminica dimineața, când cumpăr bagheta!

— Greșești. Ar trebui să te îmbraci în Givenchy ca să te duci să cumperi bagheta. Riști mult o întâlnire duminica dimineața când toată lumea umblă prin brutării.

— Halal loc de întâlnire! Familii care cumpără croasanți, bunicuțe care șovăie între un foietaj și un aluat nisipos ca să nu-și rupă placa și pușți obezi care-și burdușesc buzunarele cu dulciuri. Nu risc să-l întâlnesc pe Bill Gates, nici pe Brad Pitt. Nu, nu-mi mai rămâne decât internetul… Dar mi-e greu să mă decid. Prietenele mele fac asta, și uneori merge. Își aranjează întâlniri.

Caroline Vibert continua să vorbească, dar Iris n-o mai asculta. O cerceta cu un amestec de tandrețe și milă. Așezată în X, cu ochii încercănați, cu gura amară, Caroline Vibert semăna cu un biet lucru uzat, obosit, în timp ce, cu jumătate de ceas înainte, era o harpie, gata să-și împuște aproapele ca să pună mâna pe un mic corsaj de mătase bej de la Givenchy. „Caută greșeala”, gândi Iris. „Unde este? Ascunsă în crengile unui copac, ca în acele șarade pe care adoram să le dezleg când eram mică? Lupul cel rău este ascuns în desen și micuța Scufiță Roșie nu știe că e-n primejdie, găsiți-l și salvați-o pe Scufița Roșie!” Ea întotdeauna găsea lupul mare și rău.

— Of, nu mai trebuie să discut cu tine, oftă Caroline, mă deprimă. De obicei nu mă gândesc la toate astea. Mă întreb dacă nu e mai bine să mă întorc să-mi risc viața la Givenchy. Asta măcar îți oțelește caracterul… Cu condiția ca nebuna cu cuțitul să fi dispărut!

Cele două femei se sărutară și se despărțiră. Iris se urcă în taxi, sărind peste bălți. Se gândi la ghetele de crocodil și se felicită că le cumpărase. La adăpost, în mașină, o privi pe Caroline Vibert așezându-se la coadă ca să ia un taxi, în Place de l’Alma. Ploua, șirul era lung. Își băgase cumpărăturile sub haină, ca să le protejeze. Semăna cu una dintre acele glugi care se pun peste ceainice ca să păstreze ceaiul cald. Gândindu-se să-i propună s-o însoțească, Iris se aplecă pe fereastră s-o strige, dar în acel moment îi sună telefonul.

— Da, Alexandre iubitule, ce s-a întâmplat? De ce plângi, iubirea mea? Spune-mi…

Îi era frig, era ud. Aștepta de o oră în fața școlii să vină să-l ia ca să se ducă la dentist.

∵

— Ce s-a întâmplat, Zoé? Vorbește cu mama… Știi că o mamă înțelege totul, iartă totul, își iubește copiii chiar dacă sunt asasini sângeroși… Știa asta?

Zoé, dreaptă în pantalonii ei ecosez, își băgase degetul într-o nară și-și sonda nasul cu sârguință.

— Nu mai băga degetele în nas, iubirea mea… Chiar când ai o mare supărare.

Zoé îl scoase cu regret, îl examină și-l șterse pe pantaloni. Joséphine se uită la ceasul din bucătărie. Era patru și jumătate. Avea întâlnire într-o jumătate de ceas cu Shirley, ca să se ducă la coafor. „O să-ți plătesc coaforul”, îi spusese Shirley, „am luat o grămadă de bani. O să te transform în bombă sexy”. Joséphine se holbase ca un marțian amenințat cu un bigudiu. „O să mă faci sexy? O să mă vopsești blond-platinat?” „Nu, nu, o mică tunsoare și câteva șuvițe ca să aducă puțină lumină”. Jo se temea. „O să mă schimbi prea mult, nu?” „Ba nu, o să te fac frumoasă ca o rândunică, și pe urmă sărbătorim Crăciunul cu toții înainte să pleci la neamurile tale bogate!” Nu avea decât o jumătate de oră să discute cu Zoé. Trebuia să profite: Hortense nu era de față.

— Pot să fac pe bebelușul? întrebă Zoé cățărându-se pe genunchii mamei sale.

Jo o ridică până la ea. Aceiași obraji bucălați, aceleași bucle încurcate, aceeași burtică rotundă, același stil stângaci, aceeași puritate neliniștită. Jo se vedea pe sine la aceeași vârstă în fotografiile de familie. O fetiță grăsuță într-un tricou mulat care-i scotea în evidență burta, privind obiectivul cu un aer neîncrezător.

— Iubirea mea, fetița mea pe care o iubesc la nebunie, îi șopti lipind-o de ea. Știi că mama e

aici? Mereu, mereu?

Zoé dădu din cap și se ghemui lângă ea. „Probabil că e deprimată”, gândi Jo, „se apropie Crăciunul și Antoine este departe. Nu îndrăznește să-mi spună”. Fetele nu vorbeau niciodată despre tatăl lor. Nu-i arătau scrisorile pe care el le trimitea o dată pe săptămână. Suna uneori, seara. Întotdeauna cea care răspundea era Hortense, apoi îi întindea aparatul lui Zoé, care bâlbâia niște „da” și „nu”. Făcuseră o separare foarte clară între tatăl și mama lor. Jo se apucă s-o legene pe Zoé, fredonându-i vorbe dulci.

— O, ce mare s-a făcut bebelușul meu! Nu mai e deloc un bebeluș! E o fetiță frumoasă, cu păr frumos, cu nas frumos, cu gură frumoasă…

La fiecare cuvânt o mângâia pe păr, apoi reluă cântecelul pe același ton fredonat:

— O fată frumoasă, de care în curând toți băieții vor fi îndrăgostiți nebunește. Toți băieții din lumea întreagă vor veni să-și lipească scara de turnul castelului unde locuiește Zoé Cortès, ca să primească un pupic…

La aceste cuvinte, Zoé izbucni în hohote de plâns. Joséphine se aplecă spre ea și-i șopti la ureche:

— Spune, copilaș… Spune-i mamei ce te necăjește așa de tare.

— Nu e adevărat, minți, nu sunt o fată frumoasă și nu e niciun băiat care să vrea să-și pună scara până la mine!

„Ah! iată-ne ajunse și aici”, își spuse Jo. „Prima suferință din iubire. Și eu aveam tot zece ani. Îmi ungeam genele cu jeleu de afine ca să crească. Pe Iris a sărutat-o”.

— Mai întâi, iubirea mea, nu-i spui niciodată „minți” mamei tale…

Zoé încuviință din cap.

— Și nu mint cum ai zis tu, ești o fată foarte frumoasă.

— Nu! Pentru că Max Barthillet nu m-a pus pe lista lui.

— Ce e cu lista asta?

— Max Barthillet a făcut-o. E mare și el știe. A făcut o listă împreună cu Rémy Potiron, și pe mine nu m-a pus! A pus-o pe Hortense, dar nu pe mine.

— Ce fel de listă, iubita mea?

— O listă de fete vaginabil folositoare, și eu nu sunt pe ea.

Jo o lăsă pe Zoé să-i alunece pe genunchi. Era pentru prima oară când una dintre fetele ei era asociată cu un vagin. Își trecu limba peste dinți ca să calmeze tremurul buzelor.

— Măcar știi ce înseamnă asta?

— Înseamnă că sunt fete cu care se pot culca! El mi-a spus…

— Și-a mai spus și altceva?

— Da, mi-a zis că trebuie să fiu foarte atentă. Pentru că, într-o zi, o să am și eu un vagin exploatabil… dar că nu imediat.

Zoé apucase un capăt al mânecii puloverului și-l molfăia cu o mutră suferindă.

— În primul rând, scumpo, începu Joséphine, întrebându-se cum trebuia să răspundă acestei jigniri, un băiat nu clasifică fetele după calitatea vaginului. Un băiat sensibil nu folosește o fată ca pe o marfa.

— Da, dar Max este prietenul meu…

— Atunci trebuie să-i spui că ești mândră că nu te afli pe lista lui.

— Chiar dacă este o minciună?

— Cum, o minciună?

— Păi, da… mi-ar plăcea grozav să fiu pe listă.

— Adevărat? Ei bine… du-te să-i spui că nu e delicat să clasifice fetele așa. Că între un bărbat și o femeie nu se vorbește despre vagin, ci despre dorință…

— Ce e dorința, mamă?

— Este atunci când ești îndrăgostit de cineva, când îți dorești foarte mult să-l săruți, dar când

aștepți. Toată așteptarea asta înseamnă dorință. Este atunci când încă nu te-ai sărutat, când visezi la asta când adormi, când îți imaginezi, când tremuri imaginându-ți, și este plăcut, Zoé, în tot timpul ăsta îți spui că poate, poate o să vă sărutați, dar nu este sigur…

— Atunci sunt tristă.

— Nu. Aștepți, inima se umple de această așteptare… și în ziua când te sărută… Atunci este ca un foc de artificii în inima ta, în mintea ta, îți vine să cânți, să dansezi și te îndrăgostești.

— Atunci sunt deja îndrăgostită?

— Ești încă prea mică, trebuie să aștepți…

Jo căută o imagine ca să-i arate lui Zoé că Max nu era un iubit demn de ea.

— E ca și cum tu i-ai vorbi lui Max despre cocoșelul lui. Ca și cum tu i-ai spune: „Vreau să te sărut, dar trebuie mai întâi să-ți văd cocoșelul”.

— Mi-a propus deja să-i văd cocoșelul. Atunci și el este îndrăgostit?

Joséphine își simți inima bătând cu toată puterea. Să rămână calmă, să nu-și arate tulburarea, să nu se enerveze, nici să nu fie împotriva lui Max.

— Și… ți l-a arătat?

— Nu. Pentru că n-am vrut eu…

— Ei bine, vezi… Tu ai avut dreptate! Tu, cea mai mică! Pentru că, fără să știi, nu voiai să-i vezi cocoșelul, voiai tandrețe, atenție, voiai să rămână alături de tine și să așteptați amândoi înainte de a face ceva…

— Da, mamă, dar l-a arătat altor fete și de atunci zice că-l refuz, că sunt un bebeluș.

— Zoé, trebuie să înțelegi ceva. Max Barthillet are paisprezece ani, aproape cincisprezece, are vârsta lui Hortense, cu ea ar trebui să fie prieten. Nu cu tine! Poate ar trebui să-ți găsești alt prieten…

— Pe el îl vreau, mamă!

— Da, știu, dar nu sunteți deloc pe aceeași lungime de undă. Trebuie să te depărtezi ca să devii din nou valoroasă. Să faci pe Prințesa Misterioasă. Asta funcționează mereu cu băieții. O să-ți ia puțin timp, dar într-o zi se va întoarce la tine și va învăța să fie delicat. Asta este misiunea ta: să-l înveți pe Max să fie un îndrăgostit adevărat.

Zoé se gândi o clipă, lăsă să cadă mâneca și adăugă dezamăgită:

— Asta înseamnă că o să fiu singură.

— Sau că o să-ți găsești alți prieteni.

Fetița oftă și coborî de pe genunchii mamei, trăgând de pantalonii ecosez.

— Vrei să vii cu Shirley și cu mine la coafor? O să-ți facă bucle frumoase, așa cum îți plac…

— Nu, nu-mi place la coafor, te trage de păr.

— Bine. Mă aștepți aici și îți faci lecțiile. Pot să am încredere?

Zoé își luă un aer serios. Joséphine o privi în ochi și-i zâmbi.

— E în regulă, iubirea mea?

Zoé se apucase iar să molfăie mâneca puloverului.

— Știi, mami, de când a plecat tata, viața nu mai e plăcută…

— Știu, iubita mea.

— Crezi c-o să se întoarcă?

— Nu știu, Zoé. Nu știu. Până atunci, fă-ți o mulțime de prieteni, ca să nu mai fi mereu însoțită de Max. Sunt cu siguranță o grămadă de băieți și fete care vor să fie prieteni cu tine, care cred că Max ocupă tot locul.

— Viața e grea nu numai de asta, oftă Zoé. E grea pentru tot.

— Haide, gândește-te la Crăciun, gândește-te la cadourile pe care o să le primești, la zăpadă, la schi… Nu e vesel?

— Eu aș prefera să mă dau cu sania.

— Păi atunci, o să ne dăm cu sania amândouă, bine?

— Nu-l putem lua și pe Max Barthillet cu noi? I-ar plăcea grozav să schieze, și mama lui nu are bani pentru…

— Nu, Zoé! strigă Joséphine în pragul unei crize de nervi. Apoi se calmă și reluă: Nu-l luăm pe Max Barthillet la Megève! Suntem invitate la Iris, nu ne ducem acolo cu străini în bagaje.

— Dar e Max Barthillet!

O salvară de la disperare două țârâituri scurte ale soneriei. Recunoscu mâna energică a lui Shirley și, aplecându-se s-o sărute pe Zoé, îi recomandă să învețe la istorie până ce venea sora ei de la școală.

— După ce vă faceți lecțiile, seara asta sărbătorim Crăciunul cu Shirley și Gary.

— O să primesc cadourile dinainte?

— O să primești cadourile dinainte…

Zoé se depărtă cu pași mari spre camera ei. Privind-o, Joséphine își spuse că în curând risca să fie depășită de fete. Depășită de viață, în general.

„Ne întoarcem la timpurile lui *Erec și Enide.* Iubirea din cartea lui Chrétien de Troyes.

Iubirea curtenească și misterele ei, suspinele ei, suferințele fericite, săruturile furate și concepția nobilă despre celălalt, pentru care-ți înfigi inima în vârful lancei. Am fost făcută să trăiesc în epoca aceea. Nu e o întâmplare că sunt pasionată de acel secol. Prințesa Misterioasă! Bună ocazie să-i vorbesc fetei mele despre asta, tocmai eu, care nu sunt în stare de așa ceva”.

Oftă, își luă geanta și cheile și trânti ușa.

Abia la coafor, cu capul plin de papiote din aluminiu, Joséphine își reluă firul gândurilor și i se confesă lui Shirley, care își decolora în blond-platinat șuvițele băiețești.

— Am o mutră caraghioasă, nu? întrebă Jo zărindu-și în oglindă capul plin de noduri argintii.

— Nu ți-ai făcut niciodată șuvițe?

— Niciodată.

— Jură-te că e prima oară.

Joséphine privi clovnul din oglindă și șopti:

— Jur că fetele mele nu vor suferi prea mult în viață.

— Hortense? A atacat din nou?

— Nu, Zoé… suferințe din amor din cauza lui Max Barthillet.

— Nimic nu e mai rău decât suferințele din amor ale copiilor noștri. Suferim la fel ca ei, dar suntem neputincioase. Prima oară când i s-a întâmplat lui Gary, am crezut că o să mor. Aș fi sugrumat-o pe gagică.

Când Joséphine îi povesti de „lista vaginelor exploatabile", Shirley izbucni în râs.

— Mie nu mi se pare nostim, ci îngrijorător!

— Nu e îngrijorător, pentru că ți-a vorbit despre asta: e extraordinar, are încredere în tine. *She trusts you!* Felicită-te că ești o mamă iubită în loc să te tângui pe seama moravurilor din zilele noastre. Așa este astăzi și așa este peste tot. În toate domeniile, în toate cartierele… Deci, suportă cu resemnare și fă exact ce faci: fii blândă. Avem noroc, lucrăm acasă, suntem aici ca să ascultăm cele mai mici necazuri și să corectăm direcția.

— Nu ești șocată?

— Sunt șocată de atâtea lucruri, că nu mai apuc să respir! Așa că am decis să devin pozitivă, altfel îmi pierd mințile.

— E împotriva bunului-simț, Shirley, dacă niște puștani de cincisprezece ani clasifică fetele după accesul la vaginul lor.

— Calmează-te. Pariez că până și Max Barthillet o să devină o floricică în ziua când va fi cu adevărat îndrăgostit. Până atunci se joacă de-a șeful și face pe nebunul! Ține-o pe Zoé departe de el un timp, și o să vezi, vor ajunge din nou prieteni fără probleme.

— Nu vreau s-o agreseze!

— N-o să-i facă nimic, și dacă o să facă ceva, va face cu alta. Pariez pe ce vrei tu că a zis așa ca s-o impresioneze… pe Hortense! Toți visează la mica ta pacoste. Primul, fiul meu! Crede că eu nu-l văd: o mănâncă din ochi!

— Când eram mică, la fel eram și eu cu Iris. Toți băieții erau nebuni după ea.

— Am văzut unde a dus așa.

— Păi… s-ar zice că a reușit, nu?

— Da. A făcut o căsătorie reușită… dacă tu numești asta reușită. Dar fără banii soțului e un nimeni!

— Ești rea.

— Nu, sunt lucidă… Și tu ar trebui să te antrenezi în direcția asta.

Lui Jo îi reveni în amintire tonul agresiv al lui Iris din urmă cu câteva zile, la piscină. Într-o altă seară, la telefon, când Jo încercase să-i dea câteva idei pentru cartea ei… „O să te ajut, Iris, o să-ți găsesc povești, documente, n-o să ai altceva de făcut decât să le scrii! Uite, știi cum se numeau impozitele pe vremea aceea?” Neprimind răspuns, continuase: „ «Banalități[4]», se numeau «banalități»! Nu ți se pare hazliu?” Și atunci… atunci… Iris, sora ei, sora ei iubită, îi replicase: „Ești enervantă, Jo. Ești enervantă! Ești prea…” Și închisese. Prea cum? Se întrebase Jo, luată prin surprindere. Simțise o adevărată răutate în acest „ești enervantă, Jo”. N-avea să-i povestească lui Shirley, ar fi însemnat să-i dea dreptate. Iris probabil că era nefericită ca să reacționeze așa. „Asta e, e nefericită”, repetase Jo ascultând telefonul care suna ocupat.

— E drăguță cu fetele.

— Ce-o costă?

— Nu ți-a plăcut niciodată, nu știu de ce.

— Și Hortense a ta… dacă n-o oprești, o să ajungă ca mătușă-sa. Nu e o meserie să fii „nevasta lui cutare…” În ziua când Philippe o s-o lase baltă

pe Iris, n-o să-i mai rămână decât chiloții sexy în care să plângă.

— N-o s-o lase baltă niciodată, e îndrăgostit nebunește de ea.

— Ce știi tu despre asta?

Jo nu răspunse. De când lucra pentru Philippe, învățase să-l cunoască. Când se ducea la cabinetul lui de avocatură din bulevardul Victor-Hugo, arunca un ochi în biroul lui, dacă ușa era deschisă. O dată îl făcuse să râdă… „Trebuie să apăs pe telecomandă ca să te fac să ridici capul din dosare?" întrebase ea din crăpătura ușii. Îi făcuse semn să intre.

— Încă un sfert de oră, anunță Denise, coafeza, scoțând moațele argintii cu vârful pieptănului. Prinde bine, o să fie minunat! Și dumneavoastră, i se adresă lui Shirley, zece minute și vă duc la spălat.

Se îndepărtă unduindu-și șoldurile în halatul roz.

— Ia zi, șopti Jo urmărind cu privirea fundul Denisei, nu lucra aici Mylène?

— Ba da. Mi-a făcut unghiile o dată. Foarte bine, de altfel. Ai vești de la Antoine?

— Niciuna. Dar fetele au…

— Asta e important. E un tip cumsecade, Antoine. Cam slab, cam moale. Încă unul care nu s-a făcut băiat mare.

La auzul numelui lui Antoine, Jo își simți stomacul strângându-se. O masă neagră se aruncă peste ea și o apucă de gât: datoria! O mie cinci sute de euro pe lună! Domnul Faugeron… Crédit commercial! Dacă socotea polița din ianuarie, nu-i mai rămânea nimic din cei opt mii doisprezece euro. Cheltuise ultimii bănuți cumpărând cadouri pentru Gary și Shirley. Își spusese: „în situația în care sunt, câțiva euro în plus, câțiva în minus… și apoi, mutra lui Gary când o să deschidă pachetul…"

Se lăsă să alunece în fotoliu, deranjând ordinea moaților.

— Nu e în regulă?

— Ba da…

— Ești albă ca un lințoliu… Vrei ceva de citit?

— Da, mulțumesc!

Shirley îi dădu revista *Elle.* Jo o deschise. Fără să reușească să citească. O mie cinci sute de euro. O mie cinci sute de euro. O angajată veni s-o ducă pe Shirley la vasul de spălat.

— În cinci minute e rândul dumneavoastră, îi spuse fata.

Joséphine aprobă și se strădui să se uite în revistă. Nu citea niciodată presa. Privea coperțile de pe tarabele chioșcurilor sau în metrou, peste umărul vecinilor, descifra jumătate dintr-un regim, începutul horoscopului, pândea fotografia unei actrițe care-i plăcea. Uneori lua un ziar uitat pe o banchetă și-l ducea acasă.

Deschise revista, o răsfoi și scoase un țipăt.

— Shirley, Shirley, privește!

Se ridică și se duse la ligheanul de șamponare, fluturând publicația. Cu capul dat pe spate, cu ochii închiși, Shirley spuse:

— Vezi foarte bine că nu pot citi.

— Uită-te doar la o poză! Reclama asta pentru o marcă de parfum. Joséphine se așeză pe fotoliul de lângă Shirley și-i puse revista sub nas.

— Ei, ce e? făcu Shirley strâmbându-se. Mi-ai băgat spumă în ochi. Joséphine flutură revista, obligând-o să-și răsucească gâtul pe lighean.

— Uită-te la bărbatul din fotografie…

Shirley căscă ochii.

— Nu e rău! Nu e rău deloc!

— Asta e tot?

— Am zis că nu e rău… *You want me to fall on my knees?*

— E tipul de la bibliotecă, Shirley! Tipul în scurtă de molton! E manechin. Și fata blondă e în

poză, e cea de pe trecerea de pietoni! Făceau fotografia când i-am văzut!

— Ciudat. Pe trecerea de pietoni nu m-a impresionat…

— Ție nu-ți plac bărbații.

— *Sorry*, mi-au plăcut prea mult, de asta îi țin la distanță.

— Nu contează, e frumos, e viu, face fotografii de modă.

— Și o să leșini!

— Nu, vreau să decupez fotografia și s-o bag în portofel… Ah, Shirley, e un semn!

— Un semn că ce?

— Un semn că se va întoarce în viața mea.

— Crezi în tâmpeniile astea?

Jo încuviință din cap. „Da, și vorbesc cu stelele”, gândi, fără să îndrăznească s-o spună.

— Haideți, doamnă, veniți să vă clătesc, o întrerupse Denise. O să fiți alta…

„Și părul blondei Isolda, așa auriu-lucios cum era, nu va fi nimic în comparație cu al meu”, își zise Joséphine așezându-se la ligheanul pentru șamponare.

∵

Limbile orologiului se fixară la ora cinci și jumătate. Iris se surprinse pândind cu îngrijorare ușa cafenelei. Dacă nu venea? Dacă în ultimul minut hotărâse că nu merita? La telefon, directorul agenției i se păruse curtenitor, exact.

— Da, doamnă, vă ascult…

Ea explicase ce dorea. El îi pusese câteva întrebări, apoi adăugase:

— Cunoașteți tarifele noastre? Două sute patruzeci de euro pe zi, dacă este în timpul săptămânii, dublu în weekend.

— Nu, în weekend nu voi avea nevoie de dumneavoastră.

— Foarte bine, doamnă, am putea deci fixa prima întâlnire, să zicem, într-o săptămână…

— O săptămână, sunteți sigur?

— Absolut, doamnă… O întâlnire într-un cartier, de preferință unde nu vă duceți niciodată, unde nu riscați să vă întâlniți cu vreo cunoștință.

— Gobelins, propusese Iris.

Suna misterios, clandestin, chiar puțin dubios.

— Les Gobelins, doamnă? Foarte bine. Să zicem la ora șaptesprezece și jumătate, la cafeneaua cu același nume, bulevardul Gobelins, în dreptul străzii Pirandello. O să-l recunoașteți ușor pe omul nostru: va purta o pălărie de ploaie Burberry, e sezonul, nu se va face remarcat. O să vă spună: „E un frig de crapă pietrele”, iar dumneavoastră o să-i răspundeți „Mi-ați luat vorba din gură”.

— Perfect, spusese calm Iris. Voi fi acolo, la revedere, domnule.

Ce simplu fusese! Ezitase atât de mult timp înainte să se decidă să sune, și uite, se rezolvase! întâlnirea era stabilită.

Privi oamenii așezați în jurul ei. Studenți care citeau, una sau două femei singure care păreau și ele că așteaptă. La bar, niște bărbați care beau cu ochii pierduți în gol. Auzi zgomotul filtrului, comenzile date, vocea lui Philippe Bouvard care spunea o glumă la radio, era ora emisiunii „Grosses têtes”.

— Știți gluma cu soțul care-i spune soției: „Scumpo, nu-mi spui niciodată când juisezi”? Și femeia răspunde: „Cum aș putea? Nu ești niciodată acolo!”

Chelnerul din spatele tejghelei izbucni în râs.

La ora șaptesprezece și treizeci fix intră pe ușa cafenelei un bărbat care purta faimoasa pălărie cu desen ecosez. Un bărbat frumos, tânăr, suplu, zâmbitor. Făcu un rapid tur de orizont și ochii se fixară imediat pe Iris, care înclină capul ca să-i confirme. Părând mirat, el se apropie și rosti cu jumătate de gură parola stabilită:

— E un frig de crapă pietrele…

— Mi-ați luat vorba din gură.

El îi întinse mâna și-i făcu semn că ar fi preferat să se așeze lângă ea dacă avea amabilitatea să elibereze scaunul de alături de pardesiu și de geantă.

— Nu e prudent să vă lăsați poșeta la îndemâna oricui, pe un scaun…

Ea se întrebă dacă era tot o frază codată, căci o rostise pe același ton ca observația despre vreme.

— O, n-am nimic de valoare înăuntru…

— Da, dar geanta în sine este valoroasă, remarcă el fixându-și privirea pe însemnele Vuitton.

Iris făcu un gest din mână ca să arate că nu era o problemă, că nu ținea la ea în mod special, și bărbatul făcu un mic gest din bărbie în semn de dezaprobare.

— V-aș sfătui să fiți mai prudentă. A fi jefuit este oricând o experiență dureroasă, nu ispitiți diavolul!

Iris îl asculta fără să-l audă. Tuși ca să arate că era vremea să treacă la lucruri serioase, dar el nu părea să priceapă, se uita insistent la ceas.

— Sunteți nerăbdătoare, doamnă, deci o să încep…

Îi făcu semn chelnerului și comandă o Orangina foarte rece, fără gheață.

— Nu-mi place gheața. E foarte rău pentru ficat să bei rece…

Iris își frecă mâinile pe sub masă, cu inima bătând darabana. „Încă aș putea să plec, să plec imediat.

El își drese vocea, apoi se decise să vorbească:

— Deci, așa cum ne-ați cerut, am fost însărcinat să vă urmăresc soțul, pe domnul Philippe Dupin. Am început să-l filez joi, 11 decembrie, la ora zece dimineața, în fața casei dumneavoastră și l-am urmărit, secondat de doi colegi, fără încetare, până ieri seară, 20 decembrie, ora douăzeci și două treizeci, când s-a întors la domiciliul comun.

— Exact, răspunse Iris cu voce egală.

Chelnerul veni să lase Orangina în fața lor și le ceru să plătească, pentru că își termina programul. Iris plăti și făcu semn că nu aștepta restul.

— Soțul dumneavoastră are o viață foarte organizată. Nu pare să se ascundă. Filajul a fost deci foarte simplu. Am putut identifica majoritatea contactelor sale, cu excepția unuia care mi-a făcut probleme…

— Ah! făcu Iris, simțindu-și inima cum o lua razna.

— Un bărbat pe care l-a văzut de două ori, la interval de trei zile, într-o cafenea din aeroportul Roissy. O dată dimineața la ora unsprezece treizeci, altă dată după-amiaza la orele cincisprezece. Fiecare întâlnire a durat cam un ceas… Un bărbat la vreo treizeci de ani, cu o servietă diplomat neagră, un bărbat cu care pare să aibă discuții serioase. Bărbatul i-a arătat niște fotografii, documente scrise, tăieturi din ziare. Soțul dumneavoastră a dat din cap, l-a lăsat să vorbească un timp lung la fiecare întâlnire, apoi i-a pus numeroase întrebări în timp ce bărbatul asculta și lua notițe…

— Lua notițe? repetă Iris.

— Da. Mi-am zis atunci că era o întâlnire de afaceri… M-am descurcat, nu vă spun cum, ca să obțin o copie după agenda lui, dar nicăieri nu era trecută această întâlnire. N-a notat-o în carnețelul lui, n-a vorbit despre ea secretarei, nici celei mai apropiate colaboratoare, maestra Vibert…

— De unde știți toate astea? întrebă Iris, uimită de un asemenea amestec în viața soțului ei.

— Asta este treaba mea, doamnă. Pe scurt, fără să vă dezvălui mica noastră bucătărie internă, știu că nu sunt întâlniri de afaceri…

— Aveți fotografii ale bărbatului în chestiune?

— Da, spuse el scoțând un teanc de poze dintr-un dosar.

Le întinse sub ochii lui Iris, care, cu inima bătându-i nebunește, se aplecă să se uite. Bărbatul

avea într-adevăr vreo treizeci de ani, părul șaten, tăiat scurt, buzele subțiri și ochelari de baga. Nici frumos, nici urât. Un bărbat obișnuit. Făcu un efort de memorie, dar fu nevoită să recunoască că nu-l văzuse niciodată.

— Soțul dumneavoastră i-a dat bani lichizi și s-au despărțit strângându-și mâna. În afară de aceste întâlniri, soțul dumneavoastră pare să aibă o viață organizată doar în jurul afacerilor sale. Nicio întâlnire între patru ochi, nicio întâlnire pe furiș, nicio ședere la hotel… Doriți să continui filajul?

— Mi-ar plăcea să știu cine este acel bărbat, spuse Iris.

— L-am urmărit pe necunoscut după cele două întâlniri. O dată a luat un avion spre Basel, altă dată spre Londra. Este tot ce am putut obține. Aș putea afla mai multe, dar va trebui un filaj mai aprofundat, mai lung… Să putem merge în străinătate. Asta înseamnă costuri în plus, obligatoriu…

— A venit la Paris anume ca să se vadă cu soțul meu, gândi cu voce tare Iris.

— Da, și acesta e misterul.

— În același timp, intrăm în perioada Crăciunului. Soțul meu o să plece cu noi în vacanță câteva zile și…

— Nu vreau să vă presez, doamnă. Un filaj este un lucru dificil. Poate că e mai bine să vă luați un timp de gândire și să ne sunați din nou dacă doriți să continuăm.

— Da, răspunse Iris preocupată. Aveți dreptate.

Exista totuși o întrebare pe care nu îndrăznea s-o adreseze și care-i ardea buzele. Șovăi. Luă o gură de apă.

— Aș vrea să vă întreb, începu ea bâlbâindu-se. Aș vrea să știu dacă… au avut gesturi…

— Gesturi fizice, lăsând să se ghicească intimitatea dintre ei?

— Da, înghiți Iris, rușinată să-și arate dubiile față de un necunoscut.

— Niciunul nu părea să știe exact ce aștepta de la celălalt.

— Dar de ce soțul meu i-a dat bani?

— N-am nicio idee, doamnă. Aș avea nevoie de mai mult timp ca să aflu.

Iris ridică ochii spre ceasul din cafenea. Șase și un sfert. N-avea să mai afle nimic în plus. O cuprinse o descurajare imensă. Era în același timp decepționată și ușurată că nu aflase nimic, dar simțea cum un pericol se strângea în jurul ei.

— Cred că am nevoie să mă gândesc, șopti ea.

— Perfect, doamnă. Rămân la dispoziția dumneavoastră. Dacă doriți să continuați, sunați la agenție, mă vor trimite din nou în misiune. Își termină paharul, pocni de mai multe ori din limbă, ca și cum gusta un vin bun, și, luându-și un aer mulțumit, adăugă: în așteptarea veștilor de la dumneavoastră, vă doresc sărbători fericite…

— Mulțumesc mult, îl întrerupse Iris fără să-l privească. Mulțumesc mult…

Îi întinse mâna distrată și îl urmări depărtându-se. În ajun, Philippe se întorsese să doarmă cu ea. Spusese simplu:

— Cred că Alexandre își face griji, nu e bine pentru el să ne vadă dormind separat.

Tăcerea poate fi semnul unei mari bucurii care nu-și găsește cuvintele. E uneori și un fel de a-și exprima disprețul. Asta simțise Iris în seara precedentă. Disprețul lui Philippe. Pentru prima oară de când se știa. Privi pălăria ecosez dând colțul și își spuse că trebuia cu orice preț să recâștige stima soțului ei.

*

Era ora șase și jumătate când Joséphine și Shirley ieșiră de la coafor. Shirley o apucă pe Jo de braț și o forță să se privească în vitrina unui magazin Conforama, luminată de un neon mare, roșu, pe care se lăfăiau literele mărcii de mobilă.

— Vrei să cumpăr un pat sau un dulap? întrebă Jo.

— Vreau să vezi cât ești de frumoasă!

Joséphine privi imaginea pe care o reflecta vitrina și trebui să recunoască aproape fără voia ei că nu era rău deloc. Coafeza dăduse părului o tentă luminoasă, în degradé, care o făcea să pară mai tânără. Se gândi imediat la bărbatul în scurtă de molton și își spuse că poate dacă se întorcea la bibliotecă avea s-o invite la o cafea.

— E adevărat, ai avut o idee bună. N-am fost niciodată la coafor. Bani aruncați pe fereastră…

Regretă imediat că rostise aceste cuvinte, căci spectrul lipsei banilor o prinse de gât, făcând-o să tremure.

— Și eu, eu cum îți par?

Zâmbitoare, Shirley se întoarse și-și atinse buclele platinate. Își ridicase gulerul înalt al pardesiului și se învârtea, cu brațele coroană, cu capul dat pe spate, ca o dansatoare grațioasă și delicată.

— Ah, tu ești mereu frumoasă! Frumoasă de stârnești toți sfinții din calendar, răspunse Jo, dornică să-și alunge din cap spectrul falimentului.

Shirley izbucni în râs și fredonă un cântec vechi al formației Queen, făcând salturi pe stradă. *We are the champions, my friend, we are the champions of the world… We are the champions, we are the champions!* Se apucă să danseze pe străzile goale, mărginite de clădiri lungi, cenușii și reci. Sărea pe picioarele zvelte plutind, legănându-se, prefăcându-se că zdrăngănea la o chitară electrică, cântându-și bucuria de-a o fi făcut mai frumoasă pe Joséphine.

— De-acum înainte îți plătesc eu coaforul o dată pe lună.

O rafală de vânt înghețat se porni ca să-i întrerupă numărul muzical. O luă de braț pe Jo ca să se încălzească și merseră un moment fără să spună nimic. Era întuneric, și puținii pietoni pe care-i întâlneau înaintau orbește, cu fruntea plecată, grăbiți să se întoarcă acasă.

— Nu în seara asta poți verifica dacă ai succes, mormăi Shirley, toți se uită la picioare.

— Crezi că el o să se uite la mine, bărbatul în scurta de molton? o întrebă Jo.

— Dacă nu te vede înseamnă că are căcat în ochi.

Răspunsese pe un ton atât de categoric, încât Joséphine se simți luată pe sus de fericire. Se poate să fi devenit frumoasă? se întrebă, căutând o vitrină ca să se privească. Strânse brațul prietenei sale mai aproape de ea. Și, deoarece pentru prima oară în viața ei se simțea frumoasă, prinse curaj.

— Spune, Shirley… pot să-ți pun o întrebare? O întrebare cam personală. Dacă nu vrei să răspunzi, nu răspunde…

— Dă-i drumul, totuși.

— E indiscretă, te previn… n-aș vrea să te superi.

— Oh! Joséphine, *come on…*

— Bine, atunci… De ce n-ai un bărbat în viața ta?

Abia pusese întrebarea, că Joséphine o regretă. Shirley își trase brațul dintr-odată, cu o mișcare bruscă, făcu un salt într-o parte și continuă să înainteze cu pași mari, depărtându-se repede de Jo. Joséphine fu nevoită să alerge ca s-o prindă din urmă.

— Îmi pare foarte rău, Shirley, foarte rău… n-ar fi trebuit, dar înțelege-mă, ești atât de frumoasă, și să te văd mereu singură… eu…

— E multă vreme de când mă tem c-o să-mi pui întrebarea asta.

— Nu ești obligată să-mi răspunzi, te asigur.

— Și n-o să-ți răspund! Bine?

— Bine.

O nouă rafală de vânt le izbi în față și se aplecară în aceeași mișcare, agățându-se una de alta.

— E sinistru, înjură Shirley. Ai zice că ești în Ziua Judecății de Apoi!

Joséphine se strădui să râdă, ca să risipească tensiunea dintre ele.

— Ai dreptate, ar putea pune ceva mai mulți stâlpi de iluminat, nu? Ar trebui să-i scriem primarului…

Spunea orice, ca să schimbe dispoziția prietenei sale.

— Atunci, o altă întrebare… Mai banală.

Shirley mormăi ceva ce Joséphine nu pricepu.

— De ce îți tai părul așa de scurt?

— N-o să-ți răspund nici la asta.

— Ah… N-a fost o întrebare indiscretă.

— Nu, dar are o legătură directă cu prima întrebare.

— Vai, îmi pare rău! Nu mai vorbesc.

— Dacă vorbești ca să mai pui alte întrebări de același fel, mai bine taci, într-adevăr!

Continuară să meargă în tăcere. Joséphine își mușca limba. Întotdeauna e așa când se simte bine, prinde curaj și spune orice. „Aș fi făcut mai bine să tac!” Pierdută în gânduri, nu observă că Shirley se oprise și se ciocni de ea.

— Vrei să-ți spun o chestie, Jo? Una singură… *I give you a hint…*

Jo aprobă din cap, recunoscătoare că Shirley nu mai era supărată.

— Părul blond și lung poartă ghinion… Mulțumește-te cu asta.

Și porni din nou la drum, singură. Joséphine o urmă, lăsând-o s-o ia câțiva metri înainte. Părul lung și blond aduce ghinion… Asta îi adusese ghinion lui Shirley? Își imagină adolescenta cu părul lung și blond și toți băieții satului gata s-o spioneze, s-o urmărească, s-o hărțuiască. Părul ei lung și blond flutura în vânt ca o flamură care aduna dorințe, pofte. Și îl tăiase.

Și atunci, pe neașteptate, apărură trei băieți care se năpustiră asupra lor și le smulseră gențile. Jo primi o lovitură violentă de pumn și gemu, ducând mâna la nasul plin de sânge. Shirley, scoțând un

val de înjurături în engleză, porni în urmărirea lor. Jo privea încremenită ciomăgeala pe care le-o trăgea Shirley. Singură contra trei. Cu o străfulgerare de braț, o lovitură de picior, un pumn, îi puse la pământ și se înverșună împotriva lor cu o violență nemaipomenită. Unul dintre cei trei agită un cuțit, însă Shirley îl aruncă în aer cu vârful piciorului, făcându-l să zboare la câțiva metri mai încolo.

— Vă ajunge sau mai vreți? îi amenință ea, aplecându-se ca să recupereze gențile.

Cei trei băieți se țineau de coaste și se rostogoleau pe pământ.

— M-ai lăsat fără un dinte, târfă, îi spuse cel mai solid.

— Numai unul? i-o trânti Shirley, dându-i o nouă lovitură de picior în gură.

El scoase un urlet și se făcu ghem ca să se apere. Ceilalți doi se opintiseră să se ridice și-și luaseră picioarele la spinare. Cel care rămăsese pe jos începu să se târască pe coate gemând.

— Curvă, târfă nenorocită, bolborosi el, constatând că scuipa sânge.

Shirley se aplecă, îl prinse de gulerul jachetei și, obligându-l să rămână în patru labe, îl lăsă gol. Îi smulse hainele una câte una, îi scoase pantalonii ca unui copil până ce rămase în chiloți și ciorapi, ghemuit, în mijlocul esplanadei. În cele din urmă, îi smulse plăcuța de metal pe care o purta la gât și-l sili s-o privească în ochi.

— Acum, căcănar mic, o să mă asculți… De ce ne-ai atacat? Pentru că suntem două femei singure, nu?

— Dar n-a fost ideea mea, amicu' e cel care…

— Fricosule, lașule, ar trebui să-ți fie rușine!

— Dați-mi înapoi plăcuța, vă rog, dați-mi-o înapoi…

— Tu ne-ai fi dat gențile? Hai, răspunde!

Îl lovi cu capul de pământ. El țipă, promise să nu mai facă, să nu se mai atingă de o femeie

singură. Se răsucea gol și alb pe pământul negru.

Fără să-i dea drumul, Shirley se apropie de un grilaj de aerisire și lăsă plăcuța de metal să cadă înăuntru. Se auzi zgomotul înfundat al plăcii care se lovi de peretele conductei. Cum băiatul scăpă o înjurătură, îl izbi iar în ceafa, cu cotul de data asta. Îndoit de durere, preferă să nu se mai opună și se întinse pe jos.

— Uite, îți fac exact ce ne-ai făcut tu adineaori. Plăcuța ta, s-a zis cu ea… Așa că ia o pauză și meditează. Ai înțeles, cur pictat?

Cu brațul ridicat ca să se apere, puștiul se ridică împleticindu-se și făcu un gest ca să-și adune hainele, dar Shirley scutură din cap.

— O să pleci așa, în chiloți și ciorapi. Haide, nemernicule!

El o tuli fără să protesteze. Shirley așteptă până dispăru, apoi strânse ghem hainele și le aruncă într-o benă de pe șantier. Se aranjă, își ridică pantalonii, își puse la loc pardesiul și scoase o ultimă înjurătură în engleză. Joséphine o fixa, stupefiată de dezlănțuirea de violență la care tocmai asistase. Avea respirația tăiată. Îi aruncă o privire mută prietenei sale, care se mulțumi să ridice din umeri:

— Și asta are legătură cu faptul că n-am un logodnic… Al doilea indiciu.

Observă că nasul îi sângera, așa că scoase o batistă de hârtie din buzunar și-i tamponă fața. Joséphine se strâmbă de durere.

— Merge, spuse Shirley. Nu e rupt. Doar o lovitură puternică! Mâine o să fie vânăt. O să spui că ți l-ai prins în ușa cu geamuri a salonului când ai ieșit. Nicio vorbă copiilor în seara asta, bine?

Joséphine aprobă din cap. Ar fi întrebat-o unde învățase să se bată, dar nu mai îndrăznea să pună întrebări.

Shirley deschise geanta și verifică dacă nu lipsea nimic.

— Tu ai tot?

— Da…

— Haide!

O luă de braț și o obligă să înainteze. Întrucât îi tremurau genunchii, Jo voi să se așeze să-și revină.

— E normal, zise Shirley. E prima ta încăierare. Pe urmă o să te obișnuiești… Ești în stare să dai ochii cu fetele fără să spui nimic?

— O să beau un păhărel de alcool. Of, mi se învârtește capul!

La intrarea în clădire îl zăriră pe Max Barthillet, așezat pe treptele de lângă ascensor.

— N-am cheie, și mama nu s-a întors, le explică el.

— Lasă-i un bilet și spune-i că o aștepți la mine, îi spuse Shirley pe un ton atât de autoritar, încât puștiul acceptă. Ai cu ce să scrii?

Max încuviință din cap, arătând ghiozdanul. În timp ce el urca pe jos cele două etaje ca să lase biletul pe ușă, Jo și Shirley luară ascensorul.

— Nu am cadou pentru el! spuse Jo, privindu-și nasul în oglinda ascensorului. Vai de mine, sunt desfigurată!

— Joséphine, când o să zici și tu „căcat”, ca toată lumea! O să-i dau o bancnotă într-un plic, de asta are nevoie mai mult familia Barthillet în momentul ăsta. O întoarse pe Jo cu fața spre ea și-i cercetă nasul îndelung. O să-ți pun puțină gheață pe el… Și nu uita: l-ai prins în ușa de sticlă a salonului de coafură. Fără boacăne! E Crăciunul, nu e nevoie să le strici sărbătoarea și să le bagi frica în oase!

Ajunsă acasă, Joséphine se duse să caute cadourile pe care le ascunsese pe cel mai de sus raft al dulapului din camera ei. Stângăcia mamei și nasul ei umflat le făcură pe fete să se prăpădească de râs. Când sunară la Shirley, din apartamentul căreia se auzeau cântece englezești de Crăciun, aceasta le deschise ușa cu un zâmbet larg. Lui Jo îi fu greu s-o recunoască pe furia care scosese din funcție trei derbedei.

Hortense și Zoé țipară de fericire când își văzură cadourile. Descoperind iPod-ul oferit de Jo, Gary sări în sus de bucurie.

— Da, Jo! urlă el, mama nu voia să am așa ceva! Ești chiar grozavă…! Chiar grozavă!

Se aruncă de gâtul ei, zdrobindu-i nasul. Zoé privea fără să-i vină să creadă filmele Disney și mângâia DVD playerul. Hortense era uimită: mama ei îi cumpărase ultimul model de Apple, nu o chestie la reduceri! Și Max Barthillet admira bancnota de o sută de euro pe care Shirley o strecurase într-un plic împreună cu un bilețel.

— La naiba! exclamă el cu un zâmbet încântat. E prea mult, Shirley, te-ai gândit la mine! De asta mama nu e acasă… Știa că tu dai o petrecere și nu mi-a zis nimic, ca să-mi facă o surpriză.

Joséphine întoarse capul spre Shirley, făcându-i un semn de complicitate. Îi întinse apoi cadoul: o ediție originală a cărții *Alice în Țara Minunilor,* în engleză, pe care o găsise la talcioc. Și Shirley îi dărui un minunat pulover pe gât, din cașmir negru.

— Ca să te dai mare la Megève!

Jo o strânse în brațe, iar Shirley se lăsă în voia alintului, redevenind femeia necomplicată și blândă pe care o știa prietena ei.

— Facem o echipă grozavă, șopti Shirley.

Jo, neștiind ce să răspundă, o strânse mai tare. Gary pusese mâna pe computerul lui Hortense și îi arăta cum să-l folosească. Max și Zoé stăteau aplecați peste filmele lui Walt Disney.

— Încă te mai uiți la desene animate? îl întrebă Jo pe Max.

Uimirea sinceră de pe chipul redevenit de băiețel îi aduse lacrimi în ochi. „Trebuie să fiu atentă să nu ajung arteziană”, își spuse. Sărbătoarea asta, de care se temuse atâta din cauza lipsei lui Antoine, se desfășura cum nu îndrăznise să-și imagineze.

Shirley împodobise un brad mare. Masa era decorată cu crenguțe de vâsc, fulgi de zăpadă din

vată, stele de hârtie aurie. Lumânări înalte, roșii ardeau în sfeșnice de lemn, făcând ca totul să pară un vis. Desfăcură șampania, mâncară curcanul cu castane, un tort-buturugă din ciocolată și cafea, după o rețetă secretă a lui Shirley, apoi dădură masa deoparte și se puseră pe dansat. Gary o luă pe Hortense la un slow languros sub ochii celor două mame, care-și sorbeau șampania.

— Sunt drăguți, spuse Jo, puțin ametită. Ai văzut, Hortense nu s-a lăsat rugată. Mi se pare chiar că dansează prea aproape!

— Pentru că știe că o s-o ajute să-și pună computerul în funcțiune.

Joséphine îi dădu un cot în coaste, și Shirley scoase un mic țipăt de uimire.

— N-o atinge pe karatistă dacă vrei să-ți fie bine!

— Și tu termină să vezi răul peste tot!

Joséphine ar fi vrut să oprească timpul în loc, să prindă acest moment de fericire și să-l pună într-o sticlă. „Fericirea”, gândi ea, „este făcută din lucruri mărunte. O așteptăm mereu cu literă mare, dar vine pe picioarele ei plăpânde și ne poate trece pe sub nas fără s-o observăm”. În seara asta era hotărâtă să n-o lase să-i scape. Zărind stelele pe fereastră, întinse paharul spre ele, rugându-se ca dorința să i se împlinească.

Sosi și momentul retragerii la culcare.

Erau pe palier când doamna Barthillet veni după Max. Avea ochii roșii și pretindea că-i intrase praf în ochi când ieșise din metrou. Max îi arătă bancnota de o sută de euro. Doamna Barthillet le mulțumi lui Shirley și Jo că avuseseră grijă de fiul ei.

Lui Jo îi fu greu să-și culce fetele. Săreau în pat și urlau de bucurie la gândul că vor pleca a doua zi la Megéve. Zoé voi să verifice de zece ori dacă valiza era plină, dacă nu uitase nimic. Jo reuși în cele din urmă s-o prindă, s-o convingă să-și pună pijamaua și s-o culce.

— Sunt beată, mamă, complet beată!

Băuse prea multă șampanie. În baie, Hortense își curăța fața cu un lapte demachiant pe care i-l cumpărase Iris. Trecea iar și iar vata pe piele și inspecta impuritățile rămase. Auzind-o pe Jo, se întoarse și-o întrebă:

— Mami, toate cadourile astea tu le-ai plătit? Cu banii tăi?

Joséphine aprobă din cap.

— Înseamnă că… acum suntem bogate?

Joséphine izbucni în râs și veni să se așeze pe marginea căzii.

— Am găsit o slujbă nouă: fac traduceri. Dar, șșttt! Este un secret, nu trebuie să spui nimănui… Altfel se termină! Promiți?

Hortense ridică mâna și promise solemn.

— Am primit opt mii de euro pentru traducerea unei biografii a lui Andrey Hepburn, și dacă merge, o să fac multe altele…

— Și o să avem o grămadă de bani?

— Și o să avem o grămadă de bani…

— Și aș putea avea un telefon mobil? se interesă Hortense.

— Poate, spuse Joséphine, fericită să vadă strălucind bucuria în ochii fiicei sale.

— Și o să ne mutăm?

— Te deranjează atât de tare că locuim aici?

— Of, mami… este atât de la țară! Cum vrei să-mi fac relații aici?

— Avem prieteni. Gândește-te la seara formidabilă pe care am petrecut-o. Asta face cât tot aurul din lume!

Hortense se strâmbă.

— Mie mi-ar plăcea să locuiesc la Paris, într-un cartier frumos… Știi, relațiile sunt la fel de importante ca studiile pe care le faci.

Era proaspătă, înaltă și frumoasă în micul ei tricou cu bretele și pantalonii roz de la pijama. Totul pe fața ei exprima seriozitate și hotărâre. Jo se auzi spunând:

— Îți promit, scumpo, când o să câștig destui bani o să ne mutăm la Paris.

Hortense aruncă vata și se agăță cu brațele de gâtul mamei sale.

— Ah, mami, scumpa mea mămică! Te iubesc când ești așa! Când ești puternică! Decisă! De fapt, nu ți-am spus: îți stau foarte bine noua tunsoare și șuvițele! Ești frumoasă! Frumoasă ca iubirea…

— Atunci, mă iubești puțin? o întrebă Joséphine, încercând să evite un ton implorator.

— O, mami, te iubesc la nebunie când ești câștigătoare! Nu suport când ești o făptură ștearsă, mică și tristă. Asta mă deprimă… mai rău, mă sperie. Îmi zic c-o să ne ducem de râpă…

— Cum adică?

— Îmi spun că la prima dificultate mare o să te clatini, și asta mă sperie.

— Îți promit, dulceața mea scumpă. N-o să ne ducem de râpă. O să muncesc ca o nebună, o să câștig o grămadă de bani și ție n-o să-ți fie frică niciodată!

Joséphine strânse în brațe trupul cald și dulce al fiicei sale spunându-și că acel moment, acel moment de intimitate și iubire cu Hortense, era cel mai frumos cadou de Crăciun pentru ea.

*

A doua zi dimineață, pe peronul F de la Gare de Lyon, peronul unde staționa trenul 6745 în direcția Lyon, Annecy, Sallanches, pe Zoé o durea capul, Hortense căsca și Joséphine arbora un nas în nuanțe de violet, verde și galben. Așteptau pe peron, cu biletele compostate în mână, ca Iris și Alexandre să li se alăture.

Așteptau cu mâinile înșurubate pe mânerul valizelor, de teamă să nu fie lăsate fără haine, și se lăsau împinse de călătorii grăbiți. Așteptau supraveghind acul mare al orologiului care înainta inexorabil spre ora de plecare.

În zece minute trenul avea să plece. Joséphine își sucea capul în toate direcțiile, sperând să prindă

din zbor imaginea surorii ei flancate de micul Alexandre. Nu imaginea asta liniștitoare îi sări în ochi, ci alta, care o încremeni într-o atitudine de câine la pândă. Întoarse capul, rugându-se ca fetele să nu vadă ce văzuse ea: Șef pe același peron, sărutând-o pe gură pe Josiane, secretara lui, apoi ajutând-o să se urce în tren cu mii de sfaturi, pupături zgomotoase, dulcegării. „E ridicol", își spuse Joséphine, „ai zice că poartă sfintele taine!" Întoarse pentru ultima dată capul ca să verifice dacă nu avusese orbul găinilor și își surprinse tatăl vitreg împingând-o din spate pe grăsana Josiane ca s-o urce pe treptele vagonului.

Iscă atunci o îmbulzeală generală, îndemnându-le pe fete să ajungă cât mai repede la vagonul 33, care era în capătul peronului.

— Nu-i așteptăm pe Iris și Alexandre? spuse Zoé. Mă doare capul, mamă, am băut prea multă șampanie.

— O să-i așteptăm înăuntru. Au locurile lor, o să ne găsească. Haide, să mergem, porunci Jo cu glas ferm.

— Și Philippe, el nu vine? se îngrijoră Hortense.

— Vine mâine, are de lucru.

Târându-și valizele, descifrând numărul vagoanelor pe lângă care treceau, se îndepărtară de locul fatal unde Șef o îmbrățișa pe Josiane.

Jo se întoarse pentru ultima dată, și chiar atunci îi zări de departe pe Iris și Alexandre, care soseau în goană. Se așezară pe locurile lor când trenul pleca. Hortense își împături cu grijă pufoaica și o puse pe locul rezervat hainelor. Zoé și Alexandre se apucară imediat să-și povestească seara din ajun cu mișcări agitate, atrăgându-și o mustrare aspră din partea lui Iris.

— Până la urmă o să ajungă niște tâmpiți, îți jur. Dar ce-ai pățit? Te-ai desfigurat? Ai făcut judo? Să știi că te îmbătrânește. Haide mai bine să bem o cafea.

— Acum, imediat? întrebă Jo, care se temea să nu dea peste Josiane și Șef la vagonul restaurant.

— Trebuie neapărat să-ți vorbesc. Și cât mai repede cu putință!

— Dar putem vorbi aici.

— Nu, zise Iris printre dinți. Nu vreau să audă copiii.

Jo își aminti atunci că Șef și mama ei își petreceau Crăciunul la Paris. Deci nu se urcase în tren. Se resemnă s-o urmeze pe Iris. Avea să rateze partea preferată din drum: când trenul traversa periferia pariziană, se înfigea ca o săgeată de oțel într-un peisaj de case și gări mici și lua viteză tot mai mare. Ea încerca să ghicească numele stațiilor. La început reușea, apoi sărea o literă sau două, până când capul i se învârtea și nu mai putea citi nimic. Atunci închidea ochii și se lăsa purtată de plăcerea călătoriei.

Cu coatele pe barul vagonului restaurant, Iris tot învârtea lingurița din plastic în cafea.

— Ești bine? o întrebă Jo, mirată s-o vadă așa de nervoasă.

— Sunt în căcat, Jo, un căcat din alea, știi tu!

Jo nu spuse nimic, dar se gândi că nu era singura. „În cincisprezece zile eu o să intru în belea. Începând din 15 ianuarie, mai exact”.

— Și numai tu mă poți scoate!

— Eu? îngăimă Joséphine, năucită.

— Da, tu. Ascultă-mă și nu mă întrerupe. E destul de greu de explicat, așa că, dacă mă întrerupi…

Joséphine aprobă din cap. Iris bău o gură de cafea și, fixându-și sora cu ochii ei mari, albastru-violet, începu:

— Îți amintești de cacealmaua din seara când am pretins să scriam o carte?

Joséphine, mută, încuviință. Ochii lui Iris aveau întotdeauna același efect: era hipnotizată. Ar fi vrut să-i ceară să întoarcă ușor capul, să n-o fixeze așa, dar Iris o străpungea cu privirea aceea intensă,

aproape neagră. Genele lungi adăugau o nuanță de gri sau auriu, în funcție de lumina pe care o captau, închizându-se sau mărindu-se.

— Ei bine, o să scriu!

Joséphine tresări mirată.

— Dar e mai degrabă o veste bună.

— Nu mă întrerupe! Crede-mă, am nevoie de toată puterea ca să-ți spun ce am de spus, pentru că nu este ușor. Respiră adânc, scuipă aerul enervată, ca și cum îi arsese plămânii, și continuă: O să scriu un roman istoric despre secolul al XII-lea, așa cum m-am lăudat în seara aceea. Ieri am vorbit cu editorul, și e încântat. Ca să-l momesc, i-am strecurat câteva glumițe pe care tu mi le-ai suflat cu amabilitate, povestea cu Rollon, cu Wilhelm Cuceritorul, cu mama lui, spălătoreasă, amănuntul despre „banalități", etcetera, etcetera, am făcut un fel de ghiveci din toate astea și el a părut vrăjit! „Când poți să mi-o faci?" m-a întrebat. I-am spus că nu știu nimic, dar absolut nimic. Atunci mi-a promis un avans mare dacă-i trimit vreo douăzeci de pagini cât mai repede posibil. Ca să vadă cum scriu și dacă țin la tăvăleală. Pentru că, mi-a spus el, pentru astfel de subiecte trebuie știință și rezistență!

Joséphine asculta și aproba în tăcere.

— Singura problemă, Jo, este că eu nu am nici știință, nici rezistență. Și aici intervii tu.

— Eu? făcu Jo ducându-și mâna la piept.

— Da, tu.

— Nu văd foarte bine cum, fără să vreau să te jignesc…

— Tu intervii, pentru că noi două am făcut un pact secret. Îți aduci aminte când eram mici și am făcut jurământul sângelui amestecat?

Joséphine confirmă. „Și apoi, făceai ce voiai din mine. Eram terorizată la gândul că rupem jurământul și murim pe loc!"

— Un pact despre care n-am spus nimănui. Mă auzi? Nimănui. Un pact care ne folosește

amândurora. Tu ai nevoie de bani… Nu spune nu. Ai nevoie de bani… Eu am nevoie de respectabilitate și de o nouă imagine… nu-ți explic de ce, ar deveni prea complicat, și apoi nu sunt sigură că ai înțelege. N-ai sesiza situația gravă în care sunt.

— Pot încerca dacă-mi explici, propuse timid Joséphine.

— Nu! Și apoi n-am chef să-ți explic. Prin urmare, vom face un lucru foarte simplu: tu scrii cartea și iei banii, eu o semnez și mă duc să-i fac publicitate la televiziune, la radio, în ziare… Tu produci materia primă, eu asigur serviciile de marketing. Pentru că astăzi nu e totul să scrii o carte, trebuie s-o și vinzi! Să te expui, să faci să se vorbească despre tine, să ai părul curat și strălucitor, să fii bine machiată, să ai o atitudine, nu știu încă precis de ce fel, ți se fac fotografii în timp ce faci cumpărături, în baie, mână în mână cu soțul sau iubitul, sub turnul Eiffel, și mai știu eu ce? O grămadă de lucruri care n-au nicio legătură cu cartea, dar care asigură succesul… Eu sunt foarte bună la asta, tu ești zero! Eu sunt zero la scris, tu excelezi! Între noi fie vorba, adunând ce e mai bun din fiecare, radem tot! îți repet: pentru mine nu e o chestiune de bani, toți banii îți revin.

— Dar e o escrocherie! protestă Joséphine.

Iris șuieră exasperată. O cercetă câteva secunde clipind a disperare, ridică din sprâncene, apoi reveni la atac, adâncindu-se în privirea surorii ei ca o pasăre de pradă.

— Eram sigură. Și de ce este o escrocherie dacă toți banii sunt ai tăi? Eu nu păstrez o centimă pentru mine. Îți dau tot. Mă auzi, Jo? Tot! Nu te exploatez, îți dau lucrul de care tu ai cea mai mare nevoie în acest moment: bani. Și, în schimb, îți cer o foarte mică minciună… nici măcar o minciună, un secret.

Joséphine răspunse printr-o grimasă disprețuitoare.

— Nu-ți cer să faci asta toată viața. Îți cer s-o faci o dată și apoi să uităm. Apoi, fiecare își reia locul și-și continuă viața banală, liniștită. Numai că…

Joséphine o întrebă din priviri.

— Numai că între timp tu vei câștiga bani și eu îmi voi rezolva problema…

— Și care este problema ta?

— Nu am chef să-ți vorbesc despre ea. Trebuie să ai încredere în mine.

— Ca atunci când eram mici…

— Exact.

Fără să răspundă, Joséphine privi peisajul care defila prin dreptul geamului.

— Jo, te implor, fă asta pentru mine! Ce ai de pierdut?

— Eu nu gândesc în termenii ăștia…

— Of, încetează! Nu-mi spune că tu ești curată ca lacrima și că nu-mi ascunzi nimic! Am aflat că lucrai pentru cabinetul lui Philippe pe ascuns, fără să-mi spui. Ți se pare corect? Ai secrete cu soțul meu!

Joséphine se îmbujoră și bâigui:

— Philippe mi-a cerut să nu spun nimic, și, cum aveam nevoie de banii ăia…

— Ei bine, și eu la fel: te rog să nu spui nimic și-ți dau banii de care ai nevoie.

— N-am fost foarte mândră că ți-am ascuns asta.

— Da, dar ai făcut-o, Joséphine. Deci vrei s-o faci pentru Philippe și nu pentru mine? Propria soră!

Joséphine începea să cedeze. Iris o simți. Luă o voce mai blândă, aproape implorând, își umplu ochii cu o tandrețe mută.

— Ascultă, Jo! În plus, îmi faci un serviciu. Un imens serviciu! Mie, surorii tale… Te-am sprijinit mereu, m-am ocupat întotdeauna de tine, nu te-am lăsat niciodată în sărăcie și mizerie. Cric și Croc… îți amintești? De când eram foarte mici… Sunt

singura ta familie. Nu mai ai pe nimeni! Nici mamă, pentru că nu te mai vezi cu ea și ea este CU ADEVĂRAT enervată pe tine, fără tată, fără bărbat… Nu mă ai decât pe mine.

Joséphine tremură și-și strânse brațele în jurul trunchiului. Singură și abandonată. Crezuse, după euforia primului cec, că propunerile aveau să curgă, or era nevoită să constate că nu venea nimic. Omul care o felicitase pentru excelenta ei lucrare n-o mai sunase. În 15 ianuarie trebuia să plătească. În 15 februarie și 15 martie, 15 aprilie și 15 mai, 15 iunie și 15 iulie… Cifrele îi făceau capul să se învârtă. Masa neagră a nenorocirii iminente se prăbuși peste ea și o menghină i se închise peste piept. Avea respirația tăiată.

— Pe deasupra, continuă Iris, observând că privirea lui Joséphine se încețoșa, nu-ți vorbesc despre sume mici de bani! Îți vorbesc de minimum cincizeci de mii de euro!

Joséphine scoase o exclamație de mirare.

— Cincizeci de mii de euro!

— Douăzeci și cinci de mii imediat ce predau primele douăzeci de pagini și un plan al poveștii…

— Cincizeci de mii de euro! repetă Joséphine nevenindu-i să creadă. Dar e nebun, editorul tău!

— Nu, nu este nebun. Se gândește. Socotește, calculează. O carte costă opt mii de euro de tipărit. Începând de la cincisprezece mii de exemplare își scoate banii. Costurile de producție, inclusiv avansul. Or, el zice, și aici trebuie ascultat, Jo… zice că prin relațiile mele, atitudinea mea, ochii mari, albaștri, simțul replicii, o să amețesc media și cartea va pluti pe valul succesului! Așa a spus: cuvânt cu cuvânt.

— Da, dar… protestă Joséphine din ce în ce mai slab.

— Tu scrii. Cunoști subiectul pe dinafară, o să jonglezi cu faptele istorice, cu amănuntele epocii, cu vocabularul, personajele… O să fii încântată! Va fi un joc de copii pentru tine. Și în șase luni,

ascultă-mă, Jo, în șase luni bagi în buzunar cincizeci de mii de euro! Și nu trebuie să-ți faci cea mai mică grijă! Te întorci la vechile tale pergamente, la poemele lui François Villon, la *langue doïl* și *langue d'oc.*

— Amesteci totul! o dojeni Joséphine.

— Mă doare-n cot că amestec totul. Eu va trebui să promovez ceea ce-o să scrii tu! Facem asta o dată, și pe urmă nu mai vorbim…

Joséphine simți o gâdilătură de plăcere în plex. Cincizeci de mii de euro! Cu care să plătească… Făcu repede o socoteală… cel puțin treizeci de rate! Treizeci de luni de răgaz! Treizeci de luni în cursul cărora avea să doarmă bine noaptea și să țească povești ziua, îi plăcea atât de mult să le spună povești fetelor când erau mici, știa să-i invoce pe Rollon și Arthur și Henri și Eleanor și Enide! Să-i facă să se distreze la baluri, să se întreacă la turniruri, să lupte în bătălii, să-și ducă viața de zi cu zi în castele, să urzească tot felul de comploturi…

— O singură dată, absolut sigur?

— O singură dată! Fie ca marele Cruc să mă rontăie.

Când trenul intră în „gara Lyon-Perrache, oprire trei minute", Joséphine oftă:

— Da, dar o singură dată… Hei, Iris, îmi promiți?

Iris promise. „Doar o singură dată. Cruce de lemn, cruce de fier, dacă mint să ajung în infern…"

PARTEA A TREIA

Așadar, trebuia să se apuce de scris!

Nu mai putea da înapoi. Abia încuviințase în gara Lyon-Perrache, „Lyon-Perrache, oprire trei minute”, că Iris îi șopti:

— Mulțumesc, surioară, nici n-ai idee din ce rahat mă scoți! Viața mea este o mizerie, o imensă mizerie, un haos uriaș, nu mai pot face calentoarsă, pot salva niște resturi, să le aranjez mai mult sau mai puțin atrăgător, dar trebuie să fiu conștientă că tot ce fac e să salvez niște resturi! Nu e o glorie, recunosc, dar în situația asta sunt!

O sărutase, apoi se retrăsese ca s-o învăluie iarăși cu ochii ei albaștri, întunecați de umbre negre:

— Te faci frumoasă, Joséphine, din ce în ce mai frumoasă, îți vin foarte bine șuvițele blonde, ești îndrăgostită? Nu? N-ar fi prea târziu, îți prezic c-o să ai frumusețe, talent, avere, adăugase ea pocnind din degete, ca și cum sfida soarta. O să vină și rândul tău. Eu am primit la naștere mai mult decât tine, e adevărat, dar am stors viața ca pe o lămâie și nu mi-a mai rămas decât niște coajă veche căreia încerc să-i dau un gust. Am sperat o clipă că pot să pun în scenă un spectacol, că pot scrie. Îți amintești, Jo… e mult timp de-atunci, aveam talent… Se spunea: „Iris e talentată, este o artistă, o să ajungă departe, va reuși la Hollywood! Hollywood!”

Rânjise amar.

— Am ajuns să cobor la Bécon-les-Bruyéres! A trebuit să recunosc până la urmă: poate că am talent, dar sunt neputincioasă. Între idee și realizare e un hău pe care eu nu-l pot trece, rămân prostită pe margine, holbându-mă în gol. Am dorința să scriu, o dorință înverșunată, îmi vin în minte începuturi de povești care se aprind pe rând, dar când mă aplec asupra lor, cuvintele fug pe

labele lor lipicioase ca niște gângănii mârșave! Așa că tu… tu o să știi să le prinzi, să le aliniezi în fraze frumoase, fără să lase impresia că o iau la goană. Tu spui atât de frumos poveștile… Îmi amintesc de scrisorile pe care mi le trimiteai când erai în tabără, în vacanță, le citeam prietenelor, ele te botezaseră Doamna de Sévigné!

Emoționată de abandonul brusc al lui Iris, excitată de propriile previziuni, Joséphine se simțise importantă. Importantă, dar și amenințată, se gândea. Tonul emfatic al lui Iris o fura și, în același timp, declanșa o alarmă: avea să fie destul de puternică pentru a îndeplini rolul de negru sprinten? Știa să scrie o teză, prelegeri, texte universitare, îi plăcea să spună povești, dar era o mare diferență între epopeile cărora le dădea glas la capul patului fetelor și romanul istoric pe care Iris i-l promisese editorului.

— În privința părții administrative, nu-ți face probleme, continuase Iris, smulgând-o din uluială, o să-ți cumpăr un computer, o să te conectez la internet.

Jo protestase:

— Nu, nu, nu-mi da nimic atâta vreme cât nu mi-am dovedit competența.

Iris stăruise, și Jo cedase încă o dată.

Și acum trebuia să treacă la fapte.

Privea computerul, un laptop foarte frumos, alb, care aștepta deschis pe masa de la bucătărie plină de cărți, facturi, carioci, pixuri Bic, foi de hârtie, firimituri de la micul dejun. Privirea îi căzu pe discul galben lăsat de ceainic, pe capacul de la borcanul cu dulceață de caise, un șervet rulat ca o viperă albă… Trebuia să facă loc ca să scrie. Să-și pună de-o parte dosarul de atestare în calitate de conducător științific. „Ar fi nevoie de atâtea lucruri, atâtea lucruri”, oftă ea, brusc obosită la gândul efortului pe care trebuia să-l facă. „Cum decizi subiectul unei cărți? Cum creezi niște personaje? O poveste? Răsturnări de situație? Se

nasc din evenimente exterioare sau din evoluția personajelor? Cum începi un capitol? Cum îl aranjezi?" Trebuia să scormonească prin lucrările și cercetările ei, să se inspire din gloria lui Rollon, Wilhelm Cuceritorul, Richard Inimă de Leu, Henric al II-lea, să se roage ca spiritul lui Chrétien de Troyes să coboare asupra ei? Sau să se inspire din Shirley, Hortense, Iris, Philippe, Antoine și Mylène, să le pună un coif, o pălărie în formă de con, o pereche de pantofi cu vârful întors sau niște saboți, să-i găzduiască la fermă sau la castel? Decorul se schimbă, bătăile inimii rămân aceleași. Inima bate la fel pentru Eleanor, Scarlett sau Madonna. Croiala rochiilor se schimbă, armurile de zale se fac praf, dar sentimentele rămân. De unde să înceapă? își repeta Joséphine, observând cum în acea lună de ianuarie intensitatea luminii din bucătărie scădea încetișor, rămânând doar o lucire palidă pe marginea chiuvetei. Există o carte în care să se afle rețete pentru scris? Cinci sute de grame de iubire, trei sute cincizeci de grame de intrigi, trei sute de grame de aventură, șase sute de grame de trimiteri istorice, un kilogram de sudoare… lăsați să se gătească la foc mic, în cuptorul cald, întoarceți, săltați ca să nu se prindă, evitați cocoloașele, lăsați să se odihnească trei luni, șase luni, un an. Stendhal pretindea că a scris *Mănăstirea din Parma* în trei săptămâni, Simenon dădea viață romanelor sale în zece zile. Dar cu cât timp înainte le gândise, le dăduse consistență când se trezea, când își trăgea pantalonii, își bea cafeaua, lua corespondența, privind cum lumina dimineții se întindea pe masa de mic dejun, numărând firele de praf în razele soarelui? Să lase totul să se infuzeze. Să-și găsească propriul mod de întrebuințare. Să bea cafea precum Balzac. Să scrie în picioare precum Hemingway. Să se închidă într-o mănăstire, așa cum i se întâmpla lui Colette când o închidea Willy. Să facă cercetări la fel ca Zola. Să fumeze opiu, să bea vin roșu, să ia hașiș.

Să urle precum Flaubert. Să alerge, s-o ia razna, să doarmă. Sau să nu doarmă, precum Proust. „Și eu? Mușamaua de pe masa din bucătărie, față în față cu chiuveta, ceainicul, tic-tacul ceasului, firimiturile de la micul dejun și ratele de plătit! Léautaud spunea: «Scrieți ca și cum ați scrie o scrisoare, nu recitiți, nu-mi place literatura mare, nu-mi place decât conversația scrisă». Cui i-aș putea trimite o scrisoare? Nu am un iubit care m-așteaptă în parc. Nu mai am un soț. Cea mai bună prietenă a mea locuiește pe același palier. Să-i scriu unui bărbat pe care l-aș inventa… Un bărbat care m-ar asculta”.

Computerul era tot timpul deschis, ca o gură căscată. Iris îl cumpărase a doua zi de la sosirea la Megève. „Dacă îmi pun degetele pe tastatură, o să mi le taie”. Râse nervos și se cutremură.

— Cu banii de pe traduceri l-ai cumpărat? îi șoptise Philippe în păr.

Jo roșise puternic. Iris era ocupată să aprindă focul în cămin.

— Sunt încântat de noua mea colaboratoare, adăugase el ridicându-se. La contractul cu Massipov ne-ai ajutat să evităm o mare greșeală.

„Sunt pe cale să devin regina minciunii și a disimulării”, gândise Jo. „Să traduc contracte pentru Philippe, mai treacă, meargă, dar dacă editura cu Andrey Hepburn îmi propune o carte de tradus, dacă conducătorul tezei cere să-mi citească dosarul, n-o să mai pot face față, va trebui să-mi angajez un negru”. Pufnise în râs. Iris se întorsese:

— E așa de amuzant ce-ți povestește Philippe? Ar trebui să auzim cu toții, să ne distrăm și noi…

Jo bâlbâise o scuză. Trebuia s-o recunoască, se simțea din ce în ce mai în largul ei cu Philippe. Nu erau încă intimi, și probabil n-aveau să fie niciodată, Philippe nu te inspira nici să te lași pe mâna lui, nici să ai încredere, dar se înțelegeau foarte bine. Există oameni a căror privire îți face bine. Este foarte rar, dar când îi întâlnim nu trebuie să-i lăsăm să treacă. Philippe avea o ciudată

blândețe în privirea cu care o fixa uneori, o tandrețe uimită. „De obicei”, gândea ea, „oamenii mă privesc numai dacă vor să mă întrebe ori să-mi ceară ceva. Philippe oferă. Și sub privirea lui binevoitoare, înfloresc. Poate într-o zi o să fim prieteni?”

Raza de soare se stinsese, marginea chiuvetei nu mai lucea. Bucătăria era cufundată într-o lumină rece și tristă de ianuarie. Joséphine oftă, trebuia să facă ordine ca să-și amenajeze un spațiu de lucru. Curând avea să fie strânsă cu ușa.

Când împinse masa, dădu peste triunghiul roșu. Alunecase în spatele prăjitorului de pâine. Se aplecă, apucă foaia de hârtie cu degetele, o suci, o răsuci, închise ochii și se întoarse în timp. Iulie trecut. Antoine vine să ia fetele să le ducă în vacanță. Ea încrucișează brațele în pragul ușii. Își mușcă buzele ca să nu-și arate emoția. Strigă: „Vacanță plăcută, iubitele mele, să vă distrați!” Apăsându-și tare buzele cu degetele ca să nu plângă. Aude pașii care coboară scara. Dintr-odată, se ridică, se grăbește spre balcon. Se apleacă. Zărește un cot roșu care iese din mașină. Cotul roșu al lui Mylène… și Antoine care pune valizele în portbagaj, împinge una, mută alta cu grija unui tată de familie care pleacă în vacanță. Un fulger o lovește în creștet, înțelege într-o fracțiune de secundă că s-a terminat. Un bărbat aranjează valizele în portbagaj, un cot roșu iese pe geam, o femeie în balcon privește. Cuplul se destramă, și femeia de pe balcon are poftă să sară în gol.

Joséphine rupse triunghiul roșu și-l aruncă la gunoi.

„E totuși greșeala mea. L-am plictisit cu prea multă iubire. Mi-am golit inima într-a lui. Până la ultima picătură. L-am agasat. «Nu există numai iubire», spunea Barbey d’Aurevilly, «există și politica iubirii.»”.

Ridică ochii spre ceas și exclamă: „E șapte!” Se gândea de patru ore. Patru ore zburaseră ca și când

ar fi fost doar zece minute! Fetele urmau să se întoarcă de la școală. Orele se terminau la șase și jumătate.

Nu pregătise cina.

Scoase o cratiță, o umplu cu apă, aruncă în ea cartofi, „o să-i curăț când vor fi fierți, iau o salată din frigider, o bag în apă”, se încuraja, „nu intra în panică, o să reușești, un scriitor n-are nevoie să fie inteligent, trebuie să știe să transpună ce simte, să găsească precis cuvintele care îmbracă emoțiile, cui ar trebui să-mi doresc să-i scriu o scrisoare? Să seduc scriind, să seduc un bărbat, nu vreau să seduc pe nimeni, asta este problema mea, mă consider urâtă, grasă, cu toate astea am slăbit…” Se apucă să facă o vinegretă, ulei de floarea-soarelui sau ulei de măsline, „cu banii de pe carte n-aș mai lua decât ulei bun de măsline, prima presă la rece, cel care costă cel mai scump, care a câștigat o grămadă de concursuri, banii n-o să-mi mai lipsească, cincizeci de mii de euro totuși, nebuni mai sunt editorii, oare chiar am slăbit sau nu m-am uitat bine pe cântar, o să mă cântăresc din nou mâine, *Erec și Enide,* ce poveste frumoasă, ce bună idee să începi un roman cu o căsătorie și să cercetezi apoi supraviețuirea dorinței, invers față de ce se întâmplă de obicei în basme, de ce trebuie să fii slabă ca să le placi bărbaților, în secolul al XII-lea femeile erau șifoniere cu oglindă, trebuia să fie grase, oare eroina mea va fi zdravănă, sau o voi face delicată, în orice caz, va fi frumoasă și lucind de pomezi, epilată îngrijit cu rășină, căci părul nu era bine văzut, și cum o s-o botez, nu pun prea mult muștar în vinegretă, lui Hortense nu-i place, să fie oare și copii în povestea mea? Când ne-am căsătorit, Antoine voia patru, ne-am oprit la doi, astăzi regret, a exagerat luând împrumutul fără să-mi spună, ar fi putut să-mi vorbească despre asta! Și eu, amabilă, am semnat cu ochii închiși, asta n-o să-i aducă fericirea! Și cealaltă, Mylène, pariez că-mi cheltuiește banii, o detest, aș vrea să

cheleaască, să-i cadă dinții, să se îngrașe, să piardă… Și cum o să găsesc numele și prenumele? Eleanor? Nu… prea previzibil… Emma, Adèle, Rose, Gertrude, Marie, Godelive, Cécile, Sibylle, Florence… Și el? Richard, Robert, Eustache, Baudouin, Arnoud, Charles, Thierry, Philippe, Henri, Guibert… Și de ce să aibă doar un iubit, nu e la fel de fraieră ca mine! Sau e o fraieră care reușește… fără vrerea ei! Ar fi nostim, o fată care nu dorește decât fericirea pur și simplu și care se trezește furată de succes, glorie și avere, căci tot ce atinge se transformă în aur! La începutul poveștii vrea să fie călugăriță, dar părinții refuză, așa că trebuie să se mărite. Cu un nobil bogat, căci ea aparține unei familii din mica nobilime ruinate de războaiele locale, care nu-și poate întreține pământurile și este deposedată. Trebuie să se mărite cu Guibert trădătorul, cu barba în furculiță, dar…”

O picătură de apă clocotită sări din cratiță și-i arse mâna. Sări în spate cu un țipăt, apoi înțepă cartofii cu vârful cuțitului, să verifice dacă erau fierți.

— Mami, mami! Ne-am întors cu doamna Barthillet, e slabă ca un băț! Mami, dacă ajung vreo grăsană, pune-mă să țin regimul doamnei Barthillet, da?

— Bună seara, mami, spuse Hortense, s-a anunțat că mâine cantina e închisă, ai să-mi dai cinci euro ca să-mi cumpăr un sandviș?

— Da, scumpo, dă-mi portofelul… E în geanta mea, adăugă Jo, arătând spre poșeta pusă pe caloriferul din bucătărie. Și tu, Zoé, tu nu vrei un sandviș mâine la prânz?

— Eu mănânc de prânz la Max. El m-a invitat. Am luat treisprezece la lucrarea de la istorie[5]. Și mâine ni le aduce la franceză, cred că am o notă bună!

— De unde știi dacă nu v-a adus lucrările?

— Am văzut în ochii doamnei Portal, mă privea cu mândrie.

Joséphine își privi admirativ fiica. „Trebuie neapărat să introduc o mică Zoé în povestea mea”. Și-o imagină în chip de țărăncuță rumenă în obraji, adunând fânul sau gătind supa în oala mare agățată deasupra vetrei. „O să-i schimb numele ca să nu se recunoască, o să-i păstrez buna dispoziție, bucuria de a trăi, mimica. Și Hortense? Hortense, din tine o să fac o prințesă, foarte frumoasă, puțin cam arogantă, care stă la castel… tatăl este plecat în cruciadă și…”

— Hei, mami, pe ce lume ești? Revino pe pământ, îi zise Hortense întinzându-i geanta. Cei cinci euro ai mei, ai uitat?

Joséphine își luă portofelul. Îl deschise, scoase o bancnotă de cinci euro și i-o întinse fiicei sale, moment în care dinăuntru căzu o bucată tăiată dintr-un ziar. Aplecându-se s-o ridice, își dădu seama că era fotografia bărbatului cu scurta de molton. O mângâie cu tandrețe. Acum știa cui îi scria scrisoarea aceea lungă.

Seara, după ce fetele se culcară, se înfășură în pilotă și se duse să stea de vorbă cu stelele. Le ceru puterea de a începe o carte, le ceru să-i trimită idei, le mai spuse s-o ierte, era îngrozitor să intre în combinația lui Iris, dar avea oare alte mijloace de subzistență? Nu? „Mi-ați lăsat de ales?” Privea atent cerul înstelat și mai ales ultima stea din capătul oiștii Carului Mare. În copilărie era steaua ei. Tatăl ei i-o oferise, într-o seară când era foarte supărată, spunându-i: „Vezi, tu, Jo, steluța aia de la coada cratiței este la fel ca tine, dacă te ridici, cratița își pierde echilibrul, așijderea și tu, dacă pleci din familie, familia se prăbușește, pentru că tu ești întruchiparea bucuriei, a bunei dispoziții, a generozității… și, cu toate astea”, continuase tatăl ei, „pare foarte modestă, steaua aia de la capătul constelației abia dacă se vede… în fiecare familie există oameni care lasă impresia unor șuruburi

lipsite de importanță, și totuși fără ei viața n-ar fi posibilă, n-ar mai fi iubire, râsete, sărbători, n-ar mai fi lumină care să-i lumineze pe ceilalți. Tu și cu mine suntem micile șuruburi ale iubirii…” De atunci, de fiecare dată când privea cerul înstelat descoperea steluța de la coada cratiței. Nu clipea niciodată. Lui Joséphine i-ar fi plăcut să clipească din când în când, și-ar fi zis că tatăl ei îi făcea un semn. „Ar fi prea simplu”, se certă ea, „vorbești cu stelele, o să pui o întrebare și steaua o să-ți răspundă direct din cer! Și ce mai vrei? Să-ți trimită răspunsul cu confirmare de primire?” Peste câteva clipe se răzgândi însă: „Mă rog, mulțumesc că a căzut fotografia străinului cu scurta de molton din portofel, mulțumesc mult, pentru că tipul îmi place, îmi place să mă gândesc la el. Nu e o problemă că el nu se uită la mine. Pentru el o să inventez o poveste, o poveste frumoasă…”

Ridică pilota, o strânse în jurul umerilor, își suflă în degete și, aruncând o ultimă privire spre cerul înstelat, plecă la culcare.

∵

— Îmi ascunzi ceva!

Shirley împinsese ușa de la apartamentul lui Joséphine și stătea în picioare în pragul bucătăriei, cu mâinile în șolduri. De un ceas și jumătate, Jo se juca pe computer, așteptând inspirația. Nimic. Nici cel mai mic freamăt narativ. Fotografia bărbatului în scurta de molton, lipită într-o parte a tastaturii, nu era de ajuns. Putea spune chiar că-și juca execrabil rolul de muză. „Inspirație”, cuvânt din secolul al XII-lea, provenit din vocabularul creștin, care poartă în el noțiuni amețitoare precum entuziasmul, furia, uitarea de sine, exaltarea, geniul, sublimul. Tocmai citise un text minunat al unui anume domn Maulpoix despre inspirația poetică[6] și nu putea decât să constate că în privința asta era cu totul lipsită de dăruire. Țintuită la pământ, asista neputincioasă la inerția propriei gândiri. O apostrofase, o implorase, îi poruncise să

se pună în mișcare, să tragă cu arcul astfel ca mintea ei să se scuture, să se agite, să se încălzească, să-și dea drumul, să ofere imagini și cuvinte, conflicte cu alte imagini, alte cuvinte, să facă să iasă la iveală Frumosul, Ciudatul, Curajosul, dar se lăsa rugată, așa că Joséphine, așezată pe scaunul de la bucătărie, ara masa cu degete nerăbdătoare. Nici urmă de cel mai modest elan liric, de germene al unei idei creatoare. În ajun crezuse că avea una, dar în dimineața asta, la trezire, ideea se spulberase. Să aștepte, să aștepte. Să se facă foarte mică în fața acestui hazard fulgerător care ne pune la picioare ce am căutat în zadar ceasuri întregi. Asta i se întâmplase deja când își scrisese teza, o ciocnire a două idei, a două cuvinte, ca două bucăți de silex care se aprind. Acea revelație glorioasă exista! N-avea decât să citească poemele lui Rimbaud sau Éluard… Exista și la alții! Amintindu-și de încercările nefericite ale surorii sale, se temea ca aceeași sterilitate să nu se abată și asupra ei. Adio, viței, vaci, porci și euro cu miile! Donița cu lapte amenința să se răstoarne, iar ea avea să redevină lăptăreasa Perrette[7]. Luă o decizie bruscă: avea să învingă această amețeală paralizantă scriind orice, cu orice preț, avea să adopte tenacitatea și să ignore inspirația cu scopul ca aceasta, dezamăgită, să cedeze și să-și arate primele sclipiri. Se pregătea să pună degetele pe tastatură… când Shirley împinsese ușa și se proțăpise în fața ei.

— Mă eviți, Joséphine, mă eviți.

— Shirley, ai picat prost, am de lucru.

— Mă îngrijorezi foarte tare, Joséphine. Ce se petrece, de ce mă eviți așa? Știi foarte bine că noi ne putem spune orice.

— Ne putem spune totul, dar nu e obligatoriu s-o spunem tot timpul! Există tăceri care fac parte din prietenie.

„Chiar în momentul când îmi dădeam drumul!” își zise Joséphine furioasă. „Chiar în momentul

când găsisem o soluție, un subterfugiu care m-ar fi scăpat de această teamă de nedescris care-i amenință pe autori în fața foii albe”. Ridică fruntea, își fixă prietena și găsi că nasul lui Shirley era prea în vânt. Mult prea scurt! Un nas din plastilină! Un nas de operetă, un nas de croitoreasă, un nas tâmpit! „Pleacă de-aici cu nasul tău de trompetă cu tot”, se auzi gândind, îngrozită de violența care crescuse în ea.

— Mă eviți, o simt. Mă eviți. De când te-ai întors de la schi, acum trei săptămâni, nu te mai văd… Shirley întinse mâna spre gura deschisă a laptopului. Este cel al lui Hortense?

— Nu, e al meu, mormăi Jo printre dinți.

Zgomotul unui creion pe care tocmai îl rupsese între degete o făcu să tresară. Hotărâtă să se calmeze, respiră adânc, coborând partea de sus a trunchiului, întoarse capul de la dreapta la stânga și își scuipă enervarea într-un jet lung și puternic de aer expirat.

— Și de când ai tu computer? Ai acțiuni la Apple? O poveste de amor cu Steve Jobs? Îți trimite *computere* în loc de flori?

Joséphine lăsă garda, zâmbi și acceptă ideea de a abandona treaba. Shirley părea cu adevărat enervată.

— Iris mi l-a dat de Crăciun, spuse ea, reproșându-și imediat că dezvăluise prea mult.

— Nu e în regulă, aici se ascunde ceva!

— De ce zici asta?

— Sora ta nu dă nimic fără să primească ceva în schimb. Nici măcar timpul! O cunosc bine! Așa că, dă-i drumul, spune-mi tot.

— Nu pot, e un secret…

— Și crezi că eu nu sunt în stare să țin un secret?

— Cred în primul rând că un secret e făcut să rămână secret.

Shirley ridică din sprâncene, se relaxă și zâmbi.

— E adevărat, ai marcat un punct. Îmi dai o cafea?

Joséphine aruncă o privire de adio tastelor negre ale computerului.

— De data asta fac o excepție, dar e ultima! Altfel n-o să reușesc niciodată.

— Lasă-mă să ghicesc: scrii o scrisoare pentru sora ta, o scrisoare oficială și grea pe care ea nu e în stare s-o scrie?

Joséphine dădu autoritar din degete către Shirley, prevenind-o că era zadarnic să insiste.

— N-o să mă duci tu pe mine așa.

— O cafea foarte tare cu două bucăți de zahăr brun…

— Nu am decât zahăr alb și nu am timp de cumpărături.

— Să presupun că ești ocupată cu munca?

Joséphine își mușcă buzele, amintindu-și de decizia de a nu scoate un cuvânt.

— Deci nu e o scrisoare… Și apoi, nu dai cadou un computer pentru o singură scrisoare! Până și frumoasa doamnă Dupin știe asta…

— Shirley, termină.

— Nu mă întrebi cum mi-am petrecut vacanța?

O cerceta cu un aer ironic, ceea ce-i aminti Joséphinei că partida avea să fie dificilă. Shirley nu renunța ușor. Se săturase să-i ascundă povestea cu împrumutul lui Antoine. Fusese Crăciunul, mintea îi stătuse la ghirlande, la cadouri, la curcanul umplut, la tort, dar sărbătorile trecuseră, Shirley revenise la viața reală cu intenția de a-și repune în funcțiune „radarul de tertipuri”. Așa își numea ea nasul, ridicându-l în sus, ca să arate cât era de eficient.

— Cum ți-ai petrecut vacanța? întrebă Jo politicoasă.

— Foarte rău, Gary a stat bosumflat tot timpul. De când ți-a ținut fata în brațe e într-o dispoziție teribilă! suspină ceasuri întregi citind sonete de amor patetice. Rătăcea pe coridoarele din casa

prietenei mele, Mary, declamând poezii sinistre și amenințând că se spânzură cu gulerul de la pulover. Jo, îți spun, Jo, trebuie să i-o scoatem din cap pe puștoaica asta!

— O să-i treacă, cu toții am trăit în adolescență o iubire imposibilă. Ne-am revenit!

— Eu n-o să-mi mai revin. Am găsit în camera lui douăzeci și patru de ciorne de scrisori de dragoste pe cât de înflăcărate, pe atât de disperate! Unele scrise în versuri alexandrine. N-a trimis nici măcar una.

— A făcut bine. Hortense are foarte puțină îngăduință pentru plângăcioși. Dacă vrea să-i cucerească inima, trebuie să ajungă nabab! Hortense are nevoi mari, pretenții mari și puțină răbdare.

— Mulțumesc mult.

— Îi plac rochiile frumoase, bijuteriile frumoase, mașinile frumoase, idealul ei de bărbat este Marlon Brando în *Un tramvai numit dorință*… Pentru început, să facă mușchi și să poarte un tricou rupt, asta nu costă mult, și ar putea să-i atragă privirea.

— Draga mea, te găsesc adorabil de sarcastică astăzi. Noul tău secret îți dă această vivacitate impetuoasă?

„Se fac două ceasuri și jumătate de când încerc să fiu vioaie în scris, și iată că-mi regăsesc verva vorbind!” gândi Joséphine decepționată. Simțea o dorință imperioasă să fie singură.

— Marlon Brando! Pentru mine era Robert Mitchum. Eram nebună după el! Uite, aseară am văzut un film foarte bun pe Cinétoile. Cu Robert Mitchum, Paul Newman, Dean Martin, Gene Kelly și Shirley MacLaine. În perioada filmărilor trăia o iubire focoasă cu Mitchum.

— Ah… făcu Joséphine distrată, căutând o scuză ca să scape de Shirley.

„E incredibil”, își spuse. „Este cea mai bună prietenă a mea, țin foarte mult la ea, și totuși acum

aș putea s-o fac terci și s-o vâr în congelator ca să n-o mai văd”.

Shirley terminase de înșirat toate numele actorilor din film, încheind cu costumiera. „Edith Head, foarte cunoscută, știi, Jo, mare doamnă a costumului, ea le-a îmbrăcat pe cele mai frumoase actrițe de la Hollywood, niciun film elegant nu s-ar fi făcut fără contribuția ei pe vremea aceea”. Se apucase să-i povestească filmul când Joséphine ciuli urechea.

— Și cum nu voia cu niciun chip să devină bogată, a încercat să se mărite cu bărbatul cel mai modest. Cel mai șters, ca să aibă o viață modestă, banală… Căci, după părerea ei, banii nu aduc fericirea, chiar exact invers, nenorocirea. E atât de hazliu, Jo! Pentru că, deși a ales bărbatul cel mai șters, cel mai modest, acesta a cunoscut o ascensiune fulgerătoare datorită ei, a câștigat mulți bani, s-a omorât muncind, și ea a rămas văduvă a cincea oară, ceea ce i-a confirmat ideea că banii nu aduc fericirea!

— Stai așa, spuse Joséphine, oprind-o din elan. Ia povestea de la început… N-am ascultat…

Pusese mâna pe brațul lui Shirley și i-l strânse ca și cum viața ei depindea de asta. Shirley cercetă expresia lacomă și pasionată a prietenei sale și-și dădu seama că nu era foarte departe să descopere secretul pe care-l ascundea. Totul avea să se lămurească. Jo căuta o poveste de spus. Ca să scrie o carte? Un scenariu? Soluția enigmei îi scăpa încă, dar nu-și pierdea speranța. Shirley acceptă să-i spună povestea din *Moartea și impozitele,* filmul lui Jack Lee Thompson, pe care-l văzuse la televizor.

— Dar e ideea mea. Ideea pe care am avut-o ieri! Povestea unei fete care nu vrea să fie nici bogată, nici puternică, se mărită cu bărbați săraci care reușesc în viață pentru că e destul s-o aibă pe ea alături ca să triumfe. Cum se cheamă filmul?

Shirley repetă titlul. Agitată, Joséphine își strângea și-și desclește pumnii.

— Nu te-am văzut niciodată atât de pasionată de un program de televiziune, o ironiză Shirley.

— Dar nu contează programul de televiziune! Istoria voiam să mi-o povestești pentru romanul meu blestemat.

Își mușcă buzele, dându-și seama că spusese prea mult. Shirley își savură triumful în tăcere.

— M-am trădat…

— N-o să spun nimic. Promit, jur pe capul lui Gary!

Shirley întinse o mână ca să jure și încrucișă două degete de la cealaltă mână la spate, căci avea de gând să-i spună lui Gary. Îi povestea totul fiului ei. Tot ce era important ca să înțeleagă viața. Cum te folosesc oamenii, te culpabilizează, te terorizează. Ca să aibă grijă și să se ferească. Îi povestea și ce se întâmpla, dragostea, întâlnirile, petrecerile. Ea nu făcea parte dintre acei adulți care consideră că „anumite lucruri” nu trebuie discutate de față cu copiii. Ea dădea asigurări că tinerii știu tot, înaintea noastră. Au o intuiție diabolică sau angelică, la alegere, dar știu. Știu înaintea părinților că se vor despărți, că mama bea pe ascuns, că tata se culcă cu casierița de la Shopi sau că bunicul n-a murit de o criză de inimă în patul lui, ci și-a dat sufletul cățărat pe corpul unei stripteuze din Pigalle. Se simt jigniți că sunt luați drept ignoranți. „În sfârșit”, rezuma ea, „credeți ce vreți, dar eu nu-mi consider fiul sărac cu duhul!”

— Imediat ce am intrat aici am simțit că ceva nu e clar, continuă Shirley, încercând să obțină o mărturisire completă din partea prietenei sale. Nu era sigură că a înțeles totul. Îi lipseau câteva elemente.

— E din vina mea, îngăimă Joséphine, te-am subestimat…

— Sunt foarte tare la jocurile astea mărunte ale vieții. Am tras prea multe… am dezvoltat o

anumită sensibilitate pentru descoperirea vicleșugurilor.

— Dar n-o să spui nimic!

— N-o să spun nimic.

— O să fie furioasă dacă ar afla că știi…

La cine făcea aluzie Joséphine? La Iris? Shirley luă aerul serios al celei care a înțeles totul ca s-o împingă la ultimele mărturisiri.

— Va trebui cu adevărat să învăț să mint…

— Și nu ești foarte talentată, Joséphine!

— Când Iris mi-a propus să scriu pentru ea, la început, te asigur, am refuzat…

„Bingo!” gândi Shirley, „Iris e în spatele înșelătoriei. Știam eu, știam, dar oare despre ce e vorba?”

— Să scrii acel roman pentru care cauți ideea…

— Da. Mi-a propus să-mi vând așa-zisul talent pe bani gheață… Cincizeci de mii de euro, Shirley! Sunt bani mulți.

— Și tu ai nevoie de atâția bani? întrebă Shirley, cu adevărat mirată.

— E o chestie pe care nu ți-am spus-o…

Sub privirile încurajatoare ale lui Shirley, Joséphine povesti totul. Shirley încrucișă brațele și o cercetă oftând.

— N-o să te schimbi niciodată… te lași înghițită de primul rechin ipocrit! Ce nu pricep foarte bine este de ce Iris are nevoie ca tu să scrii un roman…

— Ca să-l semneze ea și să devină, în ochii tuturor, o scriitoare. E ceva foarte bine văzut în zilele noastre, știi, toată lumea vrea să scrie, toată lumea crede că poate scrie. A început prin a se lăuda într-o seară, la un dineu, în fața unui editor…

— Da, dar de ce? Pe cine vrea să impresioneze? Ce-i va aduce asta?

Joséphine își plecă ochii.

— N-a vrut să-mi spună…

— Și tu ai acceptat?

— Mi-am zis că asta e treaba ei.

— Mă rog, Jo, te faci complice la o escrocherie și nu vrei să știi mai multe? Mă uimești în permanență!

Joséphine își mușca degetele, își rupea pielițele din jurul unghiilor și arunca priviri speriate spre Shirley.

— Ceea ce mi-aș dori ar fi ca data viitoare când o vezi să-i pui întrebarea! E important. O să-și pună numele pe o carte pe care tu o s-o scrii, și asta o să-i aducă ce? Glorie? Pentru asta cartea ta ar trebui să se vândă ca pâinea caldă. Avere? Îți dă toți banii. Doar dacă nu s-a gândit să te escrocheze… Ceea ce nu-i imposibil. Îți promite bani, dar n-o să-ți dea decât o mică parte. Cu restul va pleca să-și întâlnească amantul în Venezuela…

— Shirley! Tu ești gata să scrii un roman. Nu-mi băga idei din astea în cap, sunt destul de îngrijorată…

— Sau scrie ca să aibă un alibi… Coace o ticăloșie pe la spatele tău. Se închide într-o cameră, pretinde că lucrează, iese pe balcon și… Regretând că semănase îndoiala și îngrijorarea în mintea lui Jo, Shirley adăugă: Am înregistrat filmul de aseară, vrei să-l vezi?

— Acum?

— Acum. Într-o oră și jumătate am curs la conservator, dacă nu se termină, te las în fața televizorului.

În timp ce rula filmul, Joséphine îi povesti totul în amănunt: împrumutul lui Antoine, propunerea lui Iris, teama ei de a scrie:

— Mi-e teamă că n-o să reușesc, când ai intrat în bucătărie eram chinuită de îndoieli, îmi căutam inspirația. E bine că până la urmă ți-am vorbit, pentru că nu mai sunt cu totul singură. M-aș putea confesa când nu va merge… Mai ales că Iris este grăbită, trebuie să-i prezinte editorului douăzeci de pagini la sfârșitul lunii!

Se instalară amândouă pe canapea, iar Shirley apăsă pe tasta telecomenzii și strigă: „Motor!”

Apăru atunci pe ecran încântătoarea, adorabila, emoționanta Shirley MacLaine, îmbrăcată toată în roz, cu o pălărie mare roz, într-o casă roz cu coloane roz, în urma unui sicriu roz purtat de opt bărbați în negru. Joséphine uită de carte, uită de sora ei, de editor, de ratele la creditul lui Antoine și urmări silueta lungă, fină și roz care cobora scara clătinându-se de durere.

— Fotografia bărbatului în scurtă de molton pusă pe tastatură ai văzut-o? îi șopti ea lui Shirley în timp ce curgea genericul.

— Da, și mi-am zis că trebuie să faci ceva important ca să-i ții fotografia permanent sub ochi, ai nevoie de inspirație…

— N-a funcționat. Nu m-a inspirat deloc!

— Fă din el unul dintre soți și va funcționa.

— Mulțumesc mult, mi-ai zis că mor toți.

— Nu ultimul!

— Ah, făcu Joséphine cu voce slabă. Asta pentru că n-am eu chef să moară!

— *Silly you!* Nu știi nici măcar dacă există.

— Mi-l imaginez, și e încântător. E aproape mai bine să trăiești o iubire în vis, nu riști să fii decepționat…

— Și să faci amor în vis, cum e?

— N-am fost acolo, oftă Joséphine cu ochii lipiți de ecranul unde sicriul scăpase din mâinile cioclilor și se rostogolea pe scară în timp ce Shirley MacLaine, imperturbabilă, continua să înainteze sub pălăria ei mare, roz.

*

Nu-și putea găsi odihna pe timpul nopții. Degetul amenințător al lui Faugeron îl smulgea din somn. Se trezea transpirat, cu perna și cearșafurile ude. Se sufoca, își pierdea respirația, gâfâia, se răsucea, se asfixia până ce scăpa de nodul din gât și nările i se umpleau de aerul rece al nopții. Se ridica, se ducea să facă un duș, își trăgea pantalonii de pijama curați și uscați. Asculta zgomotele nopții africane prin fereastra larg deschisă a camerei.

Țipetele papagalilor refugiați pe acoperișul casei, scâncetul maimuțelor care se urmăreau din creangă în creangă în acaciile mari, cursa rapidă a unei impala prin iarba înaltă, totul i se părea străin, amenințător. În timpul zilei se simțea un intrus pe acest pământ… dar noaptea era ca și cum întreaga natură îi striga să plece, să se întoarcă la albi, la acei oameni mărunți și delicați care transpiră și care nu suportă căldura Africii și se burdușesc cu chinină.

Auzea respirația liniștită a lui Mylène alături de el și nu reușea să adoarmă. Atunci cobora în salon, își punea un whisky și ieșea pe terasa din lemn care înconjura casa. Se așeza pe trepte, bea o gură de alcool, apoi alta și încă una. Ochii i se obișnuiau cu întunericul. Încet, încet se desprindeau din umbră pete galbene, pâlpâinde, care se aprindeau unele după altele și păreau că se îndreaptă spre el: ochii galbeni ai crocodililor. Plutind pe apă, așezați precum licuricii pe suprafața moarată a iazului, îl priveau. Le auzea coada bătând apa, corpurile clătinându-se greoi, apropiindu-se de mal și așteptând. În fața casei. Unu, apoi doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt… Tăiau întunericul ca niște scufundători tăcuți. Câte unul deschidea larg fălcile, și un șir de dinți albi dunga noaptea neagră. Apoi gura se închidea cu o lovitură seacă, nemaizărindu-se decât fantele galbene care-l fixau. „De douăzeci de milioane de ani există ca specie”, gândea el, „de atâta amar de vreme rezistă la toate catastrofele naturale, pământul care se crapă, se încrețește, se rupe, arde și curge, îngheață și încremenește. Au văzut dispărând dinozaurii, au văzut primate, oameni în patru labe, oameni aplecați, oameni drepți, oameni uciși, și sunt mereu aici, la pândă. Eu nu reprezint nimic în fața lor. Sunt atât de singur aici. N-am pe nimeni cu care să vorbesc. Și nicio veste de la mister Wei. Nici vești, nici cec, nici explicații. Secretara îmi răspunde mereu că da, da, *mister Wei*

is going to call you back, dar nu sună niciodată. *Don't worry, mister Tonio, he'll call you, he'll call you, everything's all right!*" Dar nu, nimic nu era *all right*, nu pusese mâna pe niciun ban de când era în Kenya. Trăia din economiile lui Mylène. Când le suna pe fete inventa povești, vorbea de profituri mărețe, promitea să le aducă la el curând, nu mai era decât o chestiune de zile. Probabil că-i simțeau chinul din voce, pentru că răspundeau monosilabic ca să nu-l supere. „Și Jo?" șoptea el cu ochii la un crocodil ce venea să se alăture grupului, adăugând două lămpi galbene șirului de luminițe care-l observau.

Fără îndoială, Faugeron o pusese la curent. Ea nu-l sunase. Nu-i făcuse nici cel mai mic reproș. Îi era rușine. Ochii i se întoarseră spre petele galbene din beznă; îi veni să plângă. Se simțea atât de laș! Mai mult decât rușinea, simțea crescând în el o teamă rece și perseverentă. Nu-i dădea pace. Teama luase locul minunatei siguranțe de odinioară când își dădea aere seara, după safari, sub cortul de pânză, bând whisky. N-avea cui să-i spună că îi era frică. Crocodilii o știau. „Îmi simt frica din adâncul iazului, vin să se adune aici ca să se hrănească cu ea. Așteaptă. Au timp, tot timpul din lume, ce contează că-i omorâm, ei știu că vor învinge, că forța brută învinge întotdeauna". Așteptau fixând asupra lui lămpile galbene. Ca să-i facă frica și mai mare. Frica lui mare… o cavernă care-l rodea pe dinăuntru.

„Joséphine. Mylène. Cu timpul, ele au prins putere, în vreme ce eu m-am înmuiat, ele au capul pe umeri, pe când al meu se învârte ca o giruetă". Mylène se arăta calmă și senină când Pong aducea poșta. Nu spunea nimic, nu simțea nici măcar nevoia să întrebe dacă cecul venise, îl privea cum aduna plicurile de pe farfuria din lemn pe care i-o întindea Pong, apoi tăia escalopul de bivol, zgâriind farfuria. Pe Antoine îl lua cu frisoane pe șira spinării. Ea întreba:

— E bun? Îți place?

Învățase să gătească bivol lăsându-l la marinat într-un sos cu verbină sălbatică și mentă, care-i dădea un gust delicios. În loc de pui.

Făcea planuri, căci nu-i plăcea să lenevească. Învăța chineza, învăța să gătească chinezește, să facă brățări și coliere ca femeile din piață, poate avea o șansă să le vândă în Franța, făcea produse cosmetice din semințe și coloranți locali, înființase un cineclub, un atelier de desen. În fiecare zi avea o altă idee. Joséphine nu se ostenise nici măcar să ridice telefonul ca să-l insulte, să-l trateze de laș, hoț. Două femei în cuirasă. „O piele de crocodil", gândea el, zâmbind la comparația pe care îndrăznea să o facă. „Femeile au învățat atât de bine să fie puternice, încât și-au făurit o armură. Uneori par de-a dreptul nemiloase. Au dreptate, în zilele noastre trebuie să fii nemilos". Vedea malurile, blocurile de piatră care delimitau iazurile, grilajele care-i împiedicau pe crocodili să umble de colo colo. Simți o adiere ușoară care-i turti părul pe vârful capului. Un crocodil încerca că se cațere afară din apă. Își scosese corpul din baltă și înainta pe labele îndesate și scurte, labe de infirm, gândi Antoine. Reptila rămase o clipă cu botul în sârma ghimpată, încercă s-o răsucească, scoase un soi de strigăt aspru, strânse de mai multe ori fălcile pe grilaj. Apoi se culcă și-și închise ochii galbeni ca pe niște obloane care se lasă în jos cu regret.

În ajun, Mylène spusese că i-ar fi plăcut grozav să dea o tură prin Paris. O săptămână. „Așa ai putea să-ți vezi fetele". Și gaura mare săpată în stomacul lui se umpluse de frică. Începuse să asude, să picure. Să le înfrunte pe Joséphine și pe fete, să recunoască faptul că se înșelase, că nu fusese o idee atât de bună să crească crocodili. Că se lăsase păcălit o dată în plus…

Privi iarba înaltă și acaciile mari care tremurau în adierea dimineții, „Îmi plac zorile și roua care

strălucește pe iarba încă mustoasă, înainte ca soarele să o usuce. Îmi place mirosul de verbină, trunchiurile copacilor care se conturează în ziua care se naște, bruma umedă care se evaporă la primele raze de soare. Sunt chiar eu, Antoine Cortès, așezat pe treptele verandei?" Crocodilul începuse din nou să lovească în grilaj. Nu renunța. Ochii lui mari, galbeni păreau mai mici de furie, iar ghearele scobeau pământul ca și cum ar fi vrut să sape o galerie subterană ca să evadeze. „E probabil un mascul", gândi Antoine, „un blestemat de mascul! O să-mi facă zeci de micuți. Trebuie să-mi facă pui. Trebuie ca nenorocita asta de crescătorie să funcționeze! Am patruzeci de ani, să fiu al dracului, dacă nu reușesc acum, sunt terminat! Nimeni n-o să mai aibă nevoie de mine. O să fac parte dintre cei bătrâni, dintre perdanți, și asta nu intră în discuție, băga-mi-aș…!" Începu să înjure ca să alimenteze ura pe care o simțea crescând în el, ura față de mister Wei, ura față de crocodili, ura față de această lume unde, dacă n-ai reușit la vârsta lui, ești bun de aruncat, ura față de cele două femei ale lui pe care nimic nu le dobora! Scârbit și de el. „Te afli aici de doar șase luni și ești deja gata să te predai…"

Se ridică ca să-și pună în pahar, decise să ia sticla și să bea direct din ea. Dacă se ducea la Paris, avea să pună la cale o strategie cu Faugeron ca să-și achite împrumutul. Faugeron fusese întotdeauna binevoitor. „Cu siguranță din cauza banilor lui Șef și a relațiilor lui Philippe", rânji el ducând încă o dată sticla la buze. „E drăguț, o să vorbesc cu el și o să găsesc un mijloc să scot banii de la chinezul bătrân. Drept cine se crede? Împăratul Chinei? Gata, e momentul!"

Ar fi crezut că la numele lui mister Wei frica avea să-i înnoade din nou mațele, dar nu se întâmplă nimic. Nu numai că nu-i era frică, dar era entuziasmat. Era plin de o bucurie nebună, bucuria omului care știe exact cum o să-i zdrobească mecla

nemernicului care-l escrochează de câteva luni. Vedea foarte clar ce avea de făcut: să se ducă la Paris, să discute cu Faugeron, să pună un plan la punct și să-l facă să plătească. Avea el cu siguranță o metodă să scoată banii de la Croco Park!

„Cine salvează plantația asta de la ruină? Eu, Tonio Cortès… Nimeni altul. Și nu un puștan în pantaloni scurți care nu-și lasă mama de mână, nu! Un tip adevărat, cu ditamai boașele! Un tip care ar putea chiar să-i dea un pupic reptilei ăsteia arțăgoase…” Izbucni în râs și ridică sticla în sănătatea crocodilului.

Lumina zorilor șterse petele galbene ale ochilor ficși. Soarele se înălța în spatele acoperișului casei cu o lentoare maiestuoasă care-l umplu pe Antoine de un respect emoționat. Se înclină adânc, mimă o reverență, apoi alta, își pierdu echilibrul și se întinse în praf.

Se ridică, bău un gât din sticlă, apoi, fixând fiecare pereche de ochi galbeni, se descheie la prohab și dădu drumul unui jet cald, auriu, sonor, în fața reptilelor. Avea să le arate el nu numai că nu-i era rușine, dar că nu-i era nici frică, și că era interesul lor să rămână în țarc.

— Ai ceva de dovedit ca să te pișii așa în fața fiarelor ăstora mizerabile? întrebă o voce adormită în spatele lui.

Se întoarse și o văzu pe Mylène, care cobora treptele strângând pe șolduri o țesătură de bumbac. Se holbă la ea ametit.

— Ce atitudine! râse ea.

Antoine se întrebă dacă visa sau chiar era un strop de dispreț în vocea ei.

Izbucni și el într-un râs zgomotos, care se voia firesc, și se înclină din nou, spunând:

— *The new Tonio is facing you!*

— Vorbește franțuzește, te rog! Mi-ar plăcea să înțeleg totul…

— Fă și tu un efort! Dar eu știu ce știu, și știu că nu va ține multă vreme așa…

— Exact de asta mă temeam, oftă Mylène strângând pânza în jurul șalelor. Haide, vino să luăm micul dejun, Pong e deja la bucătărie… în timp ce Antoine se îndrepta clătinându-se spre casă, ridică vocea destul de tare ca s-o audă: Grozav mi-ar plăcea să fii la fel de curajos față de escrocul ăla de Wei. Când mă gândesc că suntem gata să cheltuim toate economiile mele, mă umplu de draci!

Antoine nu auzea. Ratase o treaptă a verandei și se întinsese cât era de lung pe dușumea. Sticla de whisky se rostogoli pe trepte și răspândi pe pământ o baltă de lichid chihlimbariu care prinse cele mai înalte raze ale soarelui.

∵

— Atunci i-am spus că ar trebui să vă vedeți din nou, că e o prostie să nu vă mai vorbiți, mama a spus nu, „nu atât timp cât ea nu-și cere scuze, scuze simțite, scuze venite din inimă, nu scuze la întâmplare. Ea este cea care m-a atacat, este fiica mea, trebuie să mă respecte!” I-am zis că o să-ți spun și…

— E totul clar, nu-i cer scuze.

— Deci nu sunteți pregătite să vă revedeți…

— Trăiesc foarte bine fără ea. Nu am nevoie nici de sfaturile, nici de banii, nici de iubirea ei pe care crede că mi-o dă și care nu este de fapt decât abuz de autoritate. Crezi că mă iubește, draga mea mamă? Chiar crezi asta? Eu nu cred, cred că și-a făcut datoria crescându-ne, dar nu ne iubește. Ea nu iubește decât banii și propria persoană. Pe tine te respectă pentru că ai făcut o căsătorie bună, că se laudă vorbind despre ginerele ei minunat, despre apartamentul tău mare, despre prietenii tăi, despre stilul tău de viață, dar eu… pe mine mă disprețuiește.

— Jo, sunt opt luni de când n-ai mai văzut-o. Imaginează-ți că i se întâmplă ceva… Totuși, e mama ta!

— N-o să i se întâmple nimic, răutatea conservă! Tata a murit la patruzeci de ani de o criză de inimă, ea o să ajungă centenară.

— Aici ești chiar rea.

— Nu, nu rea, vie! De când n-o mai văd, mă simt minunat!

Iris nu răspunse. Aruncă o privire ascuțită spre o blondă care intra râzând în hohote.

— Te schimbi, Jo, te schimbi. Devii dură, fii atentă!

— Spune-mi, Iris, doar nu mi-ai dat întâlnire aici, la Porte d'Asnières, ca să-mi vorbești de mama și să-mi faci morală?

Iris ridică din umeri și oftă.

— Am trecut pe la Șef înainte de a veni, Hortense era acolo deoarece caută un stagiu pentru luna iunie, pentru școală. Pot să-ți spun că puștanilor de la depozit le dăduse sângele în clocot. Când apare Hortense, viața se oprește…

— Știu, are efectul ăsta asupra tuturor…

În Café des Carrefours, Jo și Iris luau masa de prânz. Camioanele făceau să tremure pereții cu geamuri ai imobilului, frânând chiar înainte de a întoarce și de a o lua pe bulevardul periferic. Obișnuiții intrau trântind ușile. În cea mai mare parte tineri, care lucrau probabil în birourile de alături. Intrau scuturându-se de praf, strigau că mor de foame și alegeau meniul de zece euro, cu sfertul de vin inclus. Iris ceruse ouă ochiuri cu șuncă, Joséphine, o salată verde cu un iaurt.

— L-am văzut pe Serrurier… editorul, începu Iris. A citit… și…

— Și? șopti Joséphine, crispată de îngrijorare.

— Și… e încântat de ideea ta, încântat de cele douăzeci de pagini pe care mi le-ai dat, m-a sufocat cu complimentele și… și… își luă geanta, o deschise și scoase un plic pe care-l agită în aer. Mi-a dat un prim avans. Jumătate din cincizeci de mii de euro… restul o să vină când o să-i dau tot manuscrisul. Ți-am scris imediat un cec de

douăzeci și cinci de mii de euro, așa că n-am văzut, n-am auzit, îl bagi în buzunar.

Îi întinse plicul lui Joséphine, care îl luă cu infinit respect. Brusc, când închidea geanta, o întrebare începu s-o chinuie.

— Cum faci cu impozitele? o întrebă pe Iris.

— Ai salată în dinții din față, o întrerupse sora ei, făcând gestul de a-și curăța dinții.

Joséphine se conformă și puse din nou întrebarea.

— Nu-ți face probleme, Philippe n-o să afle nimic. Oricum, nu el face declarația, are un contabil, și plătește atâta impozit, că asta n-o să schimbe mult lucrurile!

— Ești sigură? Și eu ce fac, dacă mă întreabă de unde vin banii?

— O să spui că sunt un cadou de sora ta cea bogată.

Joséphine se încruntă a îndoială.

— Nu te mai tortura atâta, Jo. Profită, profită, nu e grozav? Planul nostru este acceptat, și cu felicitările juriului.

— Nu-mi mai revin. Și tu îmi vorbeai de otrava noastră de mamă! Dar îți dai seama, Iris? I-a plăcut! I-a plăcut ideea mea! A scris un cec de douăzeci și cinci de mii de euro doar la ideea mea!

— Și pentru cele douăzeci de pagini pe care le-ai scris… Foarte îndrăzneț planul tău. Te face nerăbdător să citești urmarea…

O clipă Joséphine fu tentată să comande o mâncare alsaciană cu varză murată ca să serbeze evenimentul, dar se stăpâni.

— Nu e grozav, surioară? chicoti Iris cu o sclipire tinerească în ochi. O să devenim bogate și celebre!

— Bogăția pentru mine, celebritatea pentru tine!

— Te deranjează?

— Nu… Dimpotrivă. Pot scrie ce vreau: nimeni nu va ști că eu sunt. Asta mă scapă de un trac imens, îți jur! Și apoi, n-aș fi în stare! Când văd ce

trebuie să faci și să spui ca să ajungi la televizor, îmi vine să mă bag sub pat.

— Eu, una, o să mă distrez. M-am săturat de imaginea mea de femeie corectă, Jo, m-am săturat…

Iris rămase o clipă visătoare, răspunzând tăcerii lui Joséphine, care își păzea geanta din priviri. Apoi se lovi peste frunte.

— Era să uit. Voiam să-ți arăt un articol din ziarul pe care l-am decupat pentru tine. Vârî mâna în geantă și scoase un ziar îndoit pe care-l deschise cu grijă, căutând pasajul care o interesa. Uite! Este un portret al lui Juliette Lewis, știi, fosta actriță de film… mă rog, când zic „fosta", nu-i cine știe ce fosilă, are vreo treizeci de ani, dar nu i se mai propun roluri, așa că s-a apucat de cântat. Ascultă cu atenție ce scrie în ziar! „Juliette Lewis este astăzi în fruntea grupului rock *Juliette and the Licks,* adică în franceză *Juliette et les Léchouilles*, limbiștii, un nume incitant, mai ales când tânărul care se ocupă de relațiile cu presa ale trupei confirmă că Juliette Lewis poartă pe scenă acele slipuri atât de mici, încât ești îndreptățit să le numești string. «Da, se întâmplă să-i vezi o mare parte din fese», afirmă numitul Chris chiar în momentul când Juliette se întoarce spre noi spunând: *«Here we go, man»,* cu acea voce aspră care i se cunoaște atât de bine…"

— Mi se pare o tâmpenie…

— Iar eu sunt gata să intru în joc!

— Să-ți arăți stringul?

— Să creez astfel de imagini ca să vând cartea.

Joséphine își privi sora întrebându-se dacă nu era pe cale să facă o mare tâmpenie devenind complicea ei.

— Iris, vorbești serios?

— Bineînțeles, toantă mică. O să fac un spectacol… Un adevărat spectacol pe care o să-l organizez în amănunt, și am chiar intenția să fac furori. Serrurier nu încetează să-mi spună: „Cu

ochii dumitale, relațiile, frumusețea”… Toate astea fac mai mult decât degețelele tale pe tastatură și toată erudiția ta! Ca să vinzi, vreau să zic, ca să vinzi… Își dădu părul lung, negru, pe spate, apoi întinse brațele spre cer ca și cum deschidea un drum fără obstacole și oftă: Așa de tare mă plictisesc, Jo, așa mă plictisesc…

— De asta o faci? întrebă Jo timid.

Iris făcu ochii mari lăsând impresia că nu înțelegea.

— Păi, da… Din ce alt motiv?

— Corect. Mi-ar plăcea să știu. Data trecută, în tren, mi-ai spus că te scot dintr-o situație proastă… Ai folosit chiar cuvântul „mocirlă”, așa că mă întrebam…

— Ah! Ți-am spus eu asta!

Făcu o mutră ca și cum Joséphine tocmai îi adusese în memorie o amintire neplăcută.

— Așa mi-ai spus, exact… și cred că am dreptul să știu.

— Ce hotărâtă ești, Jo. „Am dreptul să știu!”

— Păi, da… Mă îmbarc alături de tine la o galeră și mi se pare corect să am în mână aceleași cărți pe care le ai și tu.

Iris își cântări sora din priviri. Se schimba, Joséphine! Mai revendicativă, mai îndrăzneață. Pricepând că nu mai putea să tacă, scoase un oftat lung, fără să se uite la Jo:

— E din cauza lui Philippe… Am impresia că s-a săturat de mine, că nu mai sunt a opta minune a lumii… Mi-e teamă să nu mă lase și îmi spun că scriind această carte îl voi seduce din nou.

— Pentru că-l iubești? întrebă Joséphine cu speranță în glas.

Iris îi aruncă o privire în care se amestecau mila și disperarea.

— Se poate spune și așa. Nu vreau să mă părăsească. Am patruzeci și patru de ani, Jo, n-o să mai găsesc altul ca el. Pielea o să se zbârcească, sânii o să se lase, dinții se vor îngălbeni, părul se

va rări. Țin la viața aurită pe care mi-o oferă, țin la apartament, la cabana de la Megève, la călătorii, la lux, la cardul Gold, la statutul de doamna Dupin. Vezi, sunt cinstită cu tine. N-aș suporta să cad într-o viață modestă, banală. Fără bani, nici relații, nici scăpare… Și apoi poate că până la urmă îl iubesc!

Dăduse de-o parte farfuria și își aprinsese o țigară.

— Acum fumezi? o întrebă Joséphine.

— Este pentru personajul meu! Mă antrenez. Josiane, secretara lui Șef… Avea un pachet vechi, s-a lăsat de fumat, ea mi l-a dat.

Joséphine își aminti scena zărită pe peronul gării: Șef sărutându-și secretara, instalând-o în tren ca și cum ducea sfânta taină. Nu spusese nimănui despre asta. Tremură și se gândi la maică-sa: ce avea să se întâmple cu ea dacă Șef o abandona ca să-și refacă viața?

— Te temi că te părăsește? o întrebă ea încetișor pe Iris.

— Asta nu mi-a trecut niciodată prin minte… dar de ceva timp, da, mi-e frică. Simt că se depărtează de mine, că nu mă mai privește cu aceiași ochi. Am fost chiar geloasă pe complicitatea voastră de Crăciun, îți vorbește cu mai multă afecțiune și respect decât mie.

— Spui prostii!

— Vai, nu… Sunt nemilos de lucidă. Am multe defecte, dar nu sunt oarbă. Simt când îi interesez pe oameni și când nu. Și nu suport să fiu tratată cu indiferență.

În timp ce urmărea volutele fumului de țigară se gândi la întâlnirea ei cu Serrurier. O primise în micul lui birou, îi adusese numai laude, o privise cu ochii strălucind de interes. Se simțise din nou vie. Era în același timp grăbit și plin de respect. Trăgea din trabucul lui gros, al cărui fum iute invada biroul, și își imagina răsturnările de situație din povestea inventată de Joséphine.

— Foarte bună ideea cu tânăra care vrea să se retragă la mănăstire și care este obligată să se mărite. Foarte bună ideea că-și atinge scopul cu fiecare soț, se trezește plină de aur și de glorie, și văduvă de fiecare dată. Foarte bună ideea smereniei pe care o urmărește cu înverșunare și care-i scapă printre degete, e foarte ingenios că e pusă să se confrunte cu un cavaler, un trubadur, un predicator, un prinț al Franței…

Măsura cu pași mari biroul și îi dădea târcoale.

— E modern, adorabil de demodat, nostim, naiv, viclean, popular! Ar trebui adăugat un strop de mister, atunci ar fi perfect… Oamenii se dau în vânt după intrigi care combină istoria Franței, religia, asasinatele, iubirea, Dumnezeu și diavolul… dar dumneavoastră știți s-o faceți, nu vreau să vă influențez! Ce am citit m-a încântat. Ca să fiu sincer, nu mă gândeam că un cap atât de frumos conține atâta știință și talent… Și unde ați găsit povestea asta a treptelor smereniei? E minunat! Minunat! Transformarea unei femei care se chinuie să fie smerită în eroină în pofida ei! Ce idee de geniu!

Îi strânsese mâinile cu entuziasm și emoție, apoi îi dăduse cecul, adăugând că era gata să-i dea restul când dorea. Iris preferase să nu-i spună acest amănunt lui Joséphine. Ieșise din biroul lui Serrurier cu inima bătând nebunește și picioarele moi.

— Unde ai găsit povestea asta cu treptele smereniei? întrebă ea, încercând să-și ascundă admirația.

— În regula sfântului Benedict. Mi-am zis că i s-ar potrivi unei tinere care visează să i se dedice lui Dumnezeu. Se antrenează să nu fie decât o sărmană slujnică în serviciul oamenilor și trece cu umilință fiecare treaptă…

— Și ce înseamnă exact această regulă? Va trebui să-mi explici.

— După gândirea sfântului Benedict, există mai multe trepte de dăruire, cu scopul de a ajunge la perfecțiune și la Dumnezeu. Este ceea ce el numește scara smereniei. Biblia spune: „Oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța”. Pe primele trepte ți se cere să-ți supraveghezi dorințele, egoismul și să te supui Domnului întru totul. Apoi vei învăța să dăruiești, să-l iubești pe cel care te nedreptățește sau te vorbește de rău, să fii răbdător și bun. A șasea treaptă înseamnă să fii mulțumit de condiția cea mai sărmană și cea mai josnică. În tot ce i se poruncește să facă, eul crede că este doar un muncitor prost și incapabil. Repetă recunoscându-și vinovăția: „Sunt un nimic și nu știu nimic. Sunt ca un animal în fața Ta, Dumnezeul meu. Cu toate astea sunt mereu cu Tine”. A șaptea treaptă nu înseamnă numai să zici din gură: „Sunt cel din urmă, sunt cel mai mizerabil”, înseamnă s-o și crezi în adâncul inimii. Și așa mai departe până la a douăsprezecea treaptă, până ce nu mai ești decât o gânganie în slujba lui Dumnezeu și a oamenilor, și dacă te preamărești te distrugi. Eroina mea, la începutul cărții, înainte ca părinții ei să se amestece, visează să se supună regulii sfântului Benedict…

— Ei bine, i-a plăcut la nebunie ideea asta!

— Charles de Foucauld, de exemplu, s-a desconsiderat toată viața lui. Sfânta Tereza de Lisieux la fel…

— Ia zi, Jo, din întâmplare nu devii cam mistică? Fii atentă, o să sfârșești la mănăstire!

Joséphine decise să nu răspundă.

— Spune-mi, reluă Iris după un lung moment de tăcere, dacă ai decis să mergi pe drumul sfințeniei, de ce n-o ierți pe mama?

— Pentru că nu sunt decât la prima treaptă… Nu sunt decât o umilă ucenică! Și apoi îți amintesc că nu este vorba despre mine, ci despre eroina mea. Nu confunda!

Iris scutură din cap râzând.

— Ai dreptate! Amestec totul. În orice caz, i-a plăcut, asta este important. Prenumele eroinei tale la fel! Florine! E frumos Florine… Să bem o cupă mică de șampanie în sănătatea lui Florine?

— Nu, mulțumesc. Trebuie să-mi păstrez capul limpede ca să lucrez în după-amiaza asta. Când vrea să-mi publice cartea?

— Cartea noastră, Joséphine, nu uita! Și când va ieși, va fi cartea MEA. Doamne ferește să faci vreo gafă!

Joséphine simți o mică strângere de inimă. Se atașase deja de povestea ei, a lui Florine, a părinților ei, a soților ei. Adormea seara alegându-le numele, culoarea părului, a ochilor, stabilindu-le caracterul, inventându-le o viață, un trecut, un prezent, inventând o fermă, un castel, o moară, o prăvălie, călărea cu cavalerii, învăța să facă pâine, începea o tapiserie lungă, le trăia viețile și-i era greu să adoarmă. „E povestea mea”, avu chef să-i spună surorii sale.

— Suntem în februarie… Cred că va ieși în octombrie sau noiembrie viitor. Septembrie este deschiderea anului literar, e prea multă lume! Va trebui să dai manuscrisul în iulie. Asta îți lasă șase-șapte luni de scris… E destul, nu?

— Nu știu, răspunse Joséphine, rănită că Iris îi vorbea ca unei secretare.

— O să te descurci foarte bine. Încetează să-ți faci griji! Dar, mai ales, Jo, mai ales, niciun cuvânt vreunui suflet viu! Dacă vrem ca afacerea noastră să meargă, trebuie să nu vorbești cu nimeni, absolut cu nimeni. Ai înțeles clar…

— Da, oftă Jo cu voce slabă.

Ar fi vrut să-și corecteze sora: „Nu vorbim aici despre o afacere, ci despre cartea mea, cartea mea… Doamne, sunt prea sensibilă, observ totul, orice fleac mă rănește”.

Iris întinse mâna spre chelner și comandă o cupă de șampanie.

— Una singură? întrebă el uimit.

— Da, sunt singura care sărbătorește.

— Dacă nu vă supărați, aș vrea să sărbătoresc cu dumneavoastră, spuse el bombându-și pieptul.

Iris îl fixă cu ochii ei mari, albaștri, tulburați, și băiatul se depărtă fluierând: „Amorul e-un copil pribeag, și-n veci de veci nu poți să-l stăpânești… De nu ți-s dragă, tu mi-ești drag, și de mi-ești drag, să te ferești!”

∵

— Deci, tot nimic?

— Absolut nimic, sunt disperată!

— Ba nu, e normal. Iei pilule de ani de zile, iar acum te aștepți să pocnești din degete și embrionul să se formeze! Răbdare, răbdare! O să vină copilul sfânt, dar când vrea el.

— Sunt aproape prea bătrână, Ginette… treizeci și nouă de ani, curând. Și Marcel care își pierde mințile!

— Mă faceți să râd amândoi, ai zice că sunteți un cuplu de tineri căsătoriți. Sunt doar trei luni de când încercați!

— Mă pune să fac tot felul de investigații ca să verifice dacă totul funcționează bine. În timp ce pe vremuri era destul să mă privești ca să rămân gravidă!

— Ai mai rămas?

Josiane încuviință din cap cu un aer grav.

— Am avortat de trei ori! Atunci…

— Atunci poate că i-e teamă că ți-ai făcut rău.

— Ești nebună! Lui nu i-am spus nimic. Gura!

— Ai avortat un mic Grobz? întrebă Ginette uluită.

— Păi tu ce crezi? Că era să mă joc de-a Fecioara Maria? Eu n-aveam un Iosif! Și Marcel, cum moare de frica Scobitoarei, nu-mi inspira siguranță… Față de ea nu e un bărbat, e un mâner de tras apa! Până și astăzi mă întreb. Cine îmi spune că o să-mi recunoască micuțul după ce o să mă lase borțoasă?

— Ți-a promis.

— Știi foarte bine că în promisiuni nu cred decât cei care le fac.

— Of, exagerezi, Josiane. Nu de data asta! E întors pe dos, nu vorbește decât despre micul Grobz, s-a pus la regim, merge cu bicicleta, mănâncă, nu mai fumează, își ia tensiunea seara, știe toate cataloagele pentru bebeluși, doar că nu probează costumase!

Josiane o privi cu îndoială.

— Deh… Mă rog, o să vedem când o să se prindă sămânța. Dar, te previn, dacă se mai umilește încă o dată în fața Scobitoarei, eu scot cuiul grenadei și arunc totul în aer, tată și copil.

— Gata! Vine.

Marcel urca scările, urmat de un bărbat corpolent care gâfâia la fiecare treaptă. Intrară în biroul lui Josiane. Marcel li-l prezentă lui Ginette și Josiane pe domnul Bugalkoviev, un om de afaceri ucrainean. Cele două femei se înclinară zâmbind. Marcel îi aruncă o ocheadă tandră iubitei lui și-i dădu un sărut pe creștet imediat ce ucraineanul dispăru în biroul lui.

— Ești bine, Scumpete?

Îi pusese mâna pe burtă, însă Josiane i-o înlătură mormăind:

— Încetează să mă tratezi ca pe o cloșcă, o să termin prin a face un ou.

— Tot nimic?

— De azi-dimineață? răspunse ea cu un zâmbet ironic. Nu, absolut nimic. Nimeni la orizont…

— Nu-ți bate joc, Scumpete.

— Nu-mi bat joc, am obosit… E o nuanță!

— Mai este whisky în biroul meu?

— Da, și gheață în minifrigider. Intenționezi să-l îmbeți pe ucrainean?

— Dacă vreau să-mi semneze condițiile, vă trebuie să ajungă și acolo! Se îndreptă, intră în birou și, înainte de a închide ușa, îi șopti lui

Josiane: Ah! Dacă nu ne deranjează nimeni, l-am și înhățat!

— Bine… Nici la telefon?

— Doar dacă este urgent… Te iubesc, Scumpete! Sunt cel mai fericit dintre bărbați.

Când Șef dispăru, Josiane îi aruncă o privire neputincioasă lui Ginette. „Cum pot să-i rezist?" păreau să spună ochii ei. De când Marcel îi propusese să-i facă un copil, nu-l mai recunoștea. De Crăciun, o trimisese la sporturi de iarnă. O suna în fiecare zi ca să știe dacă respira bine, se îngrijora când tușea, o trimitea să consulte un medic imediat, îi poruncea să mănânce carne roșie, să ia vitamine, să doarmă zece ore pe noapte, să bea suc de portocale și de morcov. Citea și recitea *Aștept un copil,* lua notițe, le comenta la telefon, se informa în legătură cu diferitele modalități de a naște, „și așezată, te-ai gândit? Așa se năștea pe vremuri, și pentru bebeluș este mai puțin obositor, coboară încet, nu luptă să găsească ieșirea, am putea găsi o moașă care să fie de acord, nu?" Ea mergea ore întregi prin zăpadă gândindu-se la acel copil. Se întreba dacă va fi o mamă bună. „Cu mama pe care am avut-o… oare te naști mamă sau devii? Și de ce mama n-a fost niciodată mămoasă? Și dacă, fără să vreau, o să mă port la fel ca ea?" Tremura, își strângea gulerul paltonului și pornea din nou. Se întorcea epuizată la hotelul de patru stele pe care i-l rezervase Marcel, comanda o supă și un iaurt în cameră, deschidea televizorul și se strecura în cearșafurile moi și calde ale patului uriaș. I se întâmpla să se gândească la Chaval. La trupul subțire și nervos al lui Chaval, la mâinile lui pe sânii ei, la gura lui care o mușca până ce țipa „Ai milă"… Scutura capul ca să-l alunge din minte.

— O să-mi pierd mințile! oftă ea acum cu voce tare.

— Ia spune, visez, sau Marcel și-a pus implanturi?

— Nu visezi. O dată pe săptămână își curăță pielea la un institut de frumusețe! Vrea să fie tatăl cel mai frumos din lume…

— E drăguț!

— Nu, Ginette, e plictisitor!

— Bine, dă-mi borderourile de livrare pe care ți le-am cerut. Am un stoc care a venit, și René mi-a cerut să verific…

Josiane căută printre hârtiile îngrămădite în clasor, găsi bonul cerut de Ginette și i-l întinse. Pe când ieșea din birou, Ginette dădu peste Chaval.

— Ea este? întrebă el fără ca măcar să-i dea bună ziua.

— „Ea” are un nume, îți amintesc.

— Da, sigur… Mă duc să-ți mănânc amica.

— Atenție, Chaval, mare atenție!

El o împinse de umăr și intră în biroul lui Josiane.

— Deci, frumoasa mea, tot bătrânește o facem?

— E treaba ta unde-mi pun eu fesele?

— Calm! Calm! E aici? Pot să-l văd?

— A cerut să nu fie deranjat sub niciun motiv.

— Chiar dacă am o chestie foarte importantă să-i spun?

— Exact.

— Foarte importantă?

— E un client mare. Nu se compară cu tine, micuțule…

— Asta crezi tu.

— Și am dreptate! O să te întorci când o să binevoiască el să te vadă.

— Atunci va fi prea târziu…

Lăsă impresia că se întoarce pe călcâie, așteptând ca Josiane să-l cheme înapoi. Cum ea nu mișca, o întrebă cu un aer jignit:

— N-ai vrea să știi?

— Nu mă mai interesezi deloc, Chaval. Am nevoie de un efort supraomenesc până și ca să ridic o geană spre tine. Nu sunt decât două minute de când ești aici, și deja am crampe.

— Vai, cum s-a schimbat micuța prepeliță! De când a ajuns din nou în patul marelui boss, gângurește de importanță, se umflă în pene de atâtea pretenții.

— Și mai ales e liniștită. Și asta, băiete, asta face cât toate partidele de sex. Fac bulbuci de plăcere!

— E o bucurie a vârstei înaintate.

— Stai așa, Ben Hur, oprește caii! Pentru că ai cu trei ani mai puțin decât mine trebuie să te consider un tinerel? Te pândește guta și pe tine.

Chaval zâmbi cu un aer suficient pe sub mustăcioara subțire pe care și-o aranja cu lama și spuse nonșalant:

— Până la urmă, poți să afli și tu, oricum Șef îți spune tot: mă car de-aici! Mi s-a propus postul de director la Ikea Franța și am zis da…

— Au venit ei după tine? Au chef să li se scufunde barca?

— Rânjește, rânjește! Erai prima care voiai să ajung în vârf. Probabil că nu sunt chiar așa de rău. Am fost vânat, bătrânica mea. Nici n-am ridicat un deget, și au venit să-mi ceară să-mi las postul pe loc. Salariu dublu, diferite avantaje, m-au acoperit cu aur și eu am spus da. Cum sunt un tip corect, am venit să-l previn pe Bătrân. Dar o să-i spui tu când veți avea un moment de răgaz pe pernă… Și vom avea o întâlnire ca să aranjăm toate astea. Cu cât mai repede, cu atât mai bine, nu am chef să mucezesc aici. Am deja niște ciuperci care cresc și mă enervează… O să vă împușc pe amândoi de la distanță mică, scumpa mea! De la distanță mică!

— Groaznic ce m-ai speriat, Chaval, mi s-a făcut pielea de găină.

Îl măsură de sus până jos.

— Iată! Pentru că tot vorbeam de piele… am cunoscut-o pe domnișoara Hortense în dimineața asta. Bună bucățică, puștoaica! învârte din șolduri mai ceva ca Jeanne d'Arc…

— Are cincisprezece ani.

— Păi, arată de douăzeci bătuți pe muchie! Asta îți cam bagă moralul în draci. Tu mai ai puțin și intri la menopauză…

— Valea, Chaval. Valea! O să-i spun și o să te cheme el.

— Cum vrei, scumpă doamnă, și… ia-o încet cu Viagra!

Izbucni într-un hohot răutăcios și plecă. Ridicând din umeri, Josiane scrise o notă pentru Marcel: „Ia legătura cu Chaval. Are propuneri de la Ikea. A zis da”. Își aminti că nu trecuse un an de când se tăvălea în brațele lui Chaval. „Bărbatul ăsta are ceva rău, vicios, care mă atrage și mă înnebunește. De ce virtutea nu are asupra mea același efect? Probabil că și eu sunt vicioasă…”

„Necazul cu delocalizările e că, odată ce intri în jocul ăsta, nu mai termini cu mutatul”, gândea Marcel cercetând ochii mici, ridați ai ucraineanului așezat în fața lui, îngrămădit într-un pardesiu vechi cu model *pied de poule.* „Abia găsești o țară bună de stors, unde salariile sunt mici, asigurările sociale inexistente și mâna de lucru făcută să fie exploatată, că intră în Europa, sau altă chestie de genul ăsta, și încetează să mai fie rentabilă”. Își petrecea timpul mutându-și fabricile, găsind intermediari care-i vindeau la cheie localuri și oameni, dând șpagă în dreapta și-n stânga, învățând obiceiurile locului, dar la scurt timp după ce se instala era nevoit să se mute. Mereu mai în est. Făcea drumul invers față de cel al soarelui. După Polonia și Ungaria venise rândul Ucrainei să se deschidă și să i se ofere. Mai bine s-ar fi dus direct în China. Dar China era departe. Și era greu de lucrat cu chinezii. Instalase deja câteva fabrici acolo. I-ar fi trebuit un om de nădejde. Și Marcel Junior care se lăsa rugat! „O să rezist până la majoratul lui…”

Oftă și se întoarse la discuția cu ucraineanul. Îi oferi încă un pahar de whisky, adăugă două cuburi de gheață, i-l întinse cu un zâmbet larg, împingând

spre el contractul. Omul se ridică într-o rână ca să ia paharul, scoase un stilou, îi deșurubă capacul. „S-a făcut!” își spuse Marcel. „O să semneze”. Dar bărbatul șovăia. Scoase un plic gros din buzunarul vestonului și i-l întinse lui Marcel, spunând:

— Astea sunt cheltuielile mele pentru călătorie, le puteți deconta dumneavoastră?

— Nicio problemă.

Marcel îl deschise, aruncă o privire iute peste teancul de hârtii mototolite, note de plată de la restaurant, o chitanță exorbitantă de la un hotel, facturi de la marile magazine, o casetă de șampanie, parfumuri de la Yves Saint Laurent, un inel și o brățară Mauboussin.

Toate facturile fuseseră eliberate pe numele Marcel Grobz. Viclean ucraineanul! Nu mai avea decât să plătească și să rezolve cu o trăsătură de stilou nebuniile porcului ăluia gras!

— Nicio problemă, zise el făcându-i cu ochiul ucraineanului, care aștepta cu stiloul în aer. Nicio problemă, repetă el, o trimit la contabilitate și iau totul în seama mea.

Zâmbi mai larg, ca să-l facă pe om să înțeleagă că totul era rezolvat, ce aștepta ca să semneze, ce mai voia în plus?

Omul nu se clintea, și ochii lui mici străluceau de o nerăbdare furioasă.

— Nicio problemă, sunteți prietenul meu și… de fiecare dată când veniți la Paris, veți fi invitatul meu.

Ucraineanul zâmbi, se relaxă, ochii îi deveniră două linii lipsite de lumină, lăsă să cadă penița pe contract și semnă.

∵

Philippe Dupin își întinse picioarele pe birou și începu să citească un dosar pe care i-l trimisese Caroline Vibert. Nota spunea: „Suntem blocați, nu găsim nicio soluție, trebuie sfătuit clientul să cumpere din nou, dar el refuză să investească, totuși, aparent, numai fuziunea ar salva afacerea,

nu mai e loc pentru două afaceri rivale de genul ăsta pe piața franceză…” Oftă și luă dosarul de la capăt. Se terminase cu textilele în Franța, asta era sigur, dar o afacere ca Labonal realiza încă beneficii pentru că era specializată în ciorapi de mare calitate. Trebuia ca fabricile franceze să se specializeze în lux și să le lase chinezilor calitatea inferioară. Trebuia ca fiecare țară europeană să se specializeze în arta sa pentru a înfrunta mondializarea. Asta cerea bani: să cumperi mașini noi, să depui brevete, să investești în cercetare, în publicitate. Cum să-l facă pe client să înțeleagă asta? Așadar, Caroline conta pe el să găsească argumente. Lăsă pantofii să-i cadă, își mișcă degetele de la picioare în ciorapi. „Ciorapi Labonal”, remarcă el. „Englezii au înțeles asta de multă vreme. Nu mai au industrie grea, nu mai au decât servicii, și țara lor merge peste așteptări”. Oftă. Își iubea bătrâna țară, iubea Franța, dar asista neputincios la naufragiul celor mai frumoase întreprinderi ale ei din lipsă de mobilitate, de imaginație, de îndrăzneală. Ar fi trebuit schimbate mentalitățile, explicat, făcută pedagogie, dar niciun director nu voia să riște. Riscul de a fi nepopular un sfert de ceas ca să salvezi frumoasele ore ale viitorului. Sună telefonul. Linia directă cu secretara.

— Un anume domn Goodfellow. Vrea să vă vorbească, zice că este important… Insistă.

Philippe se îndreptă de spate cu o mină încruntată.

— Bine, fă-mi legătura.

Auzi un declic și vocea lui Goodfellow, iute, sacadată, jumătate în engleză, jumătate în franceză.

— *Hello*, *Johnny! How are you?*

— *Fine, fine.* Ne-au reperat, Philippe…

— Cum adică, reperat?

— Sunt urmărit, sunt sigur… Mi-au pus un detectiv pe urme.

— Sigur?

— Am verificat… Omul e un detectiv privat. L-am filat și eu pe el. Nu e foarte bun. Un amator. Am numele lui, adresa agenției, o agenție din Paris, mai rămâne să fie identificat. Ce facem?

— *Wait and see!* spuse Philippe. *Just give me his name and the number where I can reach him and I'll take care of him…*

— Continuăm sau ne oprim? întrebă Johnny Goodfellow.

— Bineînțeles, continuăm, Johnny. Cum interlocutorul său tăcea, Philippe insistă: Continuăm, Johnny. OK? De restul mă ocup eu. Lunea viitoare la Roissy, cum ne-am înțeles.

— OK…

Din nou un declic, și Philippe închise. Deci era urmărit. Cine avea interes să-l fileze? Nici el, nici Goodfellow nu făceau rău nimănui. O afacere particulară. Sută la sută privată. Un client care încerca să se amestece în viața lui personală ca să-l șantajeze? Totul era posibil. Unele dosare ale agenției erau foarte importante. Uneori soluționarea lui decidea soarta a sute de angajați. Privi bucata de hârtie pe care notase numele detectivului și telefonul agenției și decise să sune mai târziu. Nu se temea. Reluă dosarul, dar îi fu greu să se concentreze. Adesea era tentat să lase totul baltă. La patruzeci și opt de ani arătase ce putea. Câștigase bani mulți, își asigurase viitorul, putea hrăni mai multe generații de mici Dupin. Se gândea din ce în ce mai des să vândă afacerea și să păstreze un statut de consultant. Să se pensioneze și să facă ce-i plăcea. Voia să se bucure de fiul lui. Alexandre creștea, devenea un străin. „Salut, tati! Ce faci, tati?" Și dispărea în camera lui, stângaci, deșirat ca un fir de sârmă, cu căștile pe urechi. Dacă Philippe încerca să lege o discuție, nu-l auzea. Cum să-l acuze? Adesea intra la el în cameră cu dosarele sub braț. Se închidea în birou după o masă luată în grabă și nu mai ieșea decât

după ce Alexandre se culcase. Fără să pună la socoteală serile când ieșea împreună cu Iris. „Nu vreau să trec pe lângă fiul meu”, rosti cu voce tare, privind vârfurile ciorapilor Labonal, cu cusătura perfectă. „Iris mi i-a cumpărat. Îi cumpără cu duzina: albaștri, gri, negri. Lungi. Stau bine pe pulpă. Nu se întind la spălat”. Într-o zi îi venise o idee: avea să-i scrie o scrisoare lungă fiului său. Tot ce nu-i putea spune prin viu grai, avea să aștearnă pe hârtie. „Nu e bine ca băiatul ăsta să nu vadă decât femei. Maică-sa, Carmen, Babette, verișoarele Hortense și Zoé… E înconjurat de femei! O să facă unsprezece ani, e vremea să iasă din gineceu. Să mergem la fotbal împreună, la rugby, la muzeu. Nu l-am dus niciodată la Luvru! Și nu maică-sa este cea care o să se gândească la asta… O să-i scriu o scrisoare lungă în care o să-i spun că-l iubesc, că mă consider vinovat că nu-mi fac timp să mă ocup de el, o să-i povestesc copilăria mea, cum eram la vârsta lui, fetele și bilele, încă mă jucam cu bilele pe vremea mea, el cu ce se joacă? Nici măcar nu știu”. Philippe își cumpărase un laptop. Voia să bată fără să se uite la taste. Angajase o dactilografă ca să-l învețe partea importantă a metodei, după care avea să se descurce singur. Voia întotdeauna să facă totul la perfecție. „Scrisoare pentru fiul meu”. Avea să fie o scrisoare frumoasă. Avea să pună în ea toată iubirea lui. Avea să-și ceară scuze așa cum nu procedase niciodată vreun tată față de fiul său. Avea să-i propună s-o ia din nou de la zero. Își ciufuli cărarea prea dreaptă și zâmbi, gândindu-se la Alexandre. Își reluă dosarul. Înainte de toate trebuia să găsească bani. Să-i convingă pe salariați să cumpere întreprinderea ca să fie interesați în redresare? Cum să-și înceapă scrisoarea? „Alex, Alexandre, fiul meu”? Ar fi fost o idee s-o întrebe pe Joséphine. Ea știa, cu siguranță. I se adresa din ce în ce mai des lui Joséphine. „Îmi place să vorbesc cu ea. Îmi place sensibilitatea ei. Are

mereu idei bune. E strălucită, fără să aibă habar de asta. Și e atât de discretă! Stă mereu în pragul ușii ca și cum s-ar teme să nu deranjeze”. „Mă gândesc să închid prăvălia și să mă retrag”, îi mărturisise el într-o zi, „mă plictisesc, meseria asta devine din ce în ce mai grea, colaboratorii mă plictisesc”. Ea protestase: „Dar sunteți cei mai buni din Paris!” „Da, sunt cei mai buni, dar sunt pe cale să se plafoneze și din punct de vedere uman nu mai sunt foarte interesanți. Știi ce-aș visa, Jo?” Ea negase din cap. „Aș visa să devin consultant… Să-mi dau părerea din când în când și să am timp pentru mine”. „Și ce ai face atunci?” O privise și spusese: „Bună întrebare! Ar trebui s-o iau de la zero, să găsesc ceva nou”. Ea îi replicase zâmbind: „E nostim că spui mereu «de la zero», tu, care câștigi atâtea zerouri!”

Când îi vorbise despre Alexandre, Joséphine zisese: „E neliniștit, ar avea nevoie de tine, nevoie să petreci timp cu el. Ești aici, dar în același timp nu ești… Se spune că importantă este calitatea timpului pe care i-l oferi copilului, dar este și cantitatea, pentru că un copil nu vorbește la comandă. Uneori poți petrece o zi întreagă cu el, și seara, în mașină, când te întorci acasă, se eliberează și spune un secret, o confidență, o spaimă. Și tu îți zici că ai așteptat tot timpul ăsta, tot timpul pe care-l credeai pierdut și care până la urmă n-a fost…” Pe urmă, roșind, murmurase: „Nu știu dacă m-am exprimat foarte clar”. Plecase, puțin cocoșată, luând încă trei contracte de tradus. Părea obosită. Avea să-i mărească tariful pentru traducere, se gândise Philippe.

O chemase înapoi și o întrebase: „N-ai nevoie de nimic, Jo? Ești sigură că te descurci?” îi spusese: „Da, da”, însă peste câteva clipe adăugase:

— Știi, Iris a aflat că lucrez pentru tine…

— Cum a aflat?

— De la maestra Vibert… Au luat un ceai împreună. Era cam jignită că nu i-ai spus nimic, așa că poate ar trebui…

— O s-o fac, promit. Nu-mi place să amestec familia și munca… Ai dreptate. E o tâmpenie din partea mea. Cu atât mai mult cu cât nu era un secret atât de groaznic, nu? Suntem niște conspiratori de toată jena! Nu suntem în stare să mințim…

Păruse foarte stânjenită de ultima lui remarcă.

— Nu trebuie să roșești așa, Jo! O să-i vorbesc, promit! Trebuie dacă vreau s-o iau de la zero!

Izbucnise în râs. Ea îl privise jenată și ieșise din biroul lui cu spatele.

„Ce fată ciudată”, își spusese el. „Atât de diferită de sora ei! Ai crede că a fost schimbată la maternitate și că familia Plissonnier a plecat cu copilul care nu trebuia. Nu m-ar mira s-o aflăm într-o zi. Vai de Henriette dacă descoperă asta. Și-ar pierde veșnica pălărie”.

Caroline Vibert împinse ușa biroului.

— Deci, ai găsit o strategie pentru dosarul pe care ți l-am dat?

— Nu, n-am făcut decât să visez. N-am niciun chef să muncesc. Cred că o să-mi invit fiul la prânz, e miercuri!

Cu gura căscată, Caroline îl privi cum forma numărul mobilului lui Alexandre, care urlă de bucurie la vestea că urmau să meargă la restaurantul lui preferat. Philippe Dupin puse telefonul pe speaker, astfel ca bucuria fiului să răsune în birou.

— Și pe urmă, fiule, te duc la cinema și tu alegi filmul.

— Nu, strigă Alexandre, o să mergem în Bois de Boulogne și o să tragem la țintă.

— Pe vremea asta? O să alunecăm în noroi!

— Da, tati, da! O să tragem la tir și dacă nimeresc, o să-mi spui bravo.

— De acord, tu decizi.

— Da! Da!

Maestra Vibert duse un deget la tâmplă și-l răsuci, făcându-l pe Philippe să înțeleagă că era total nebun.

— Ciorapii franțuzești mai pot să aștepte. Mă car, am întâlnire cu fiul meu.

∵

Mai întâi se auzi zgomotul pașilor lui în holul de la intrare. Pereții îmbrăcați în carouri de faianță galben-pal, cu margine albastră, oglinda mare ca să te vezi de sus până jos, cutia poștală cu vechea lor carte de vizită, „domnul și doamna Antoine Cortès", Joséphine n-o schimbase. Apoi, mirosul din ascensor. Un miros acru de țigară, de mochetă veche și amoniac. În sfârșit, zgomotul pașilor lui pe coridorul de la etajul lor. Nu avea chei. Ridică arătătorul ca să bată. Ținea minte că soneria nu mergea când plecase. Poate ea o reparase. Își dori să sune ca să verifice, dar Joséphine deschisese deja ușa.

Erau acolo, față în față. Aproape un an, păreau să spună privirile lor care întârziau fiecare pe fața celuilalt. „Încă un an și am fi fost cuplul perfect". Căsătoriți, două fetițe. Ce se întâmplase ca totul să se spulbere? Și de-o parte și de cealaltă exista aceeași întrebare discretă și mirată. „Și totuși cum s-a schimbat totul într-un an", își spunea Joséphine, cercetând pielea de băutor obosit de sub ochii lui Antoine, vinișoarele sparte pe față, ridurile săpate pe frunte. Se apucase să bea, de aici pielea umflată, stacojie pe alocuri… „Și cu toate astea nimic nu s-a schimbat", gândea Antoine, voind să mângâie șuvițele blonde care încadrau fața mai hotărâtă, mai subțire a lui Joséphine. „Ești frumoasă, draga mea", i-ar fi plăcut să șoptească. „Pari obosit, prietene", se stăpâni ea să spună.

Din bucătărie venea un miros greu de ceapă prăjită.

— Pregătesc un pui cu ceapă pentru fete, le place la nebunie.

— Mă gândeam să le scot la restaurant, e atât timp de când…

— Vor fi încântate. Nu le-am spus nimic, nu știam dacă… Dacă ești singur, dacă ești liber pentru cină, dacă cealaltă nu te va însoți…

Tăcu.

— Probabil că s-au schimbat mult! Sunt bine?

— La început a fost puțin cam greu…

— Și la școală?

— N-ai primit mediile? Ți le-am trimis…

— Nu. Probabil s-au pierdut…

Își dorea să se așeze și să tacă. S-o privească gătind puiul cu ceapă. Joséphine avea întotdeauna efectul ăsta asupra lui, îl liniștea. Avea acest dar, așa cum unii au darul vindecării prin simpla apropiere a mâinilor. I-ar fi plăcut să se odihnească după întorsătura amenințătoare pe care o lua viața lui. Avea impresia că se face fărâme. Își simțea ființa plutind și divizată în mii de identități pe care nu le stăpânea. În mii de răspunderi prea grele pentru el. Venea de la întrevederea cu Faugeron. Abia dacă-l primise zece minute, timp în care răspunsese la trei telefoane.

— Mă scuzați, domnule Cortès, dar e important…

— Pentru că eu nu sunt important! sfârșise prin a striga într-o ultimă tresărire de revoltă.

Își revenise. Așteptase ca Faugeron să încheie convorbirea și să reia firul discuției:

— Dar soția dumneavoastră s-a descurcat foarte bine! Nu am nicio problemă cu conturile dumneavoastră. Cel mai bine ar fi să vă vedeți cu ea… pentru că, până la urmă, e o chestiune de familie și păreți o familie foarte unită.

Apoi fusese întrerupt de un alt telefon: „Îmi permiteți?” La al doilea nu se mai scuzase. La al treilea luase receptorul fără să spună nimic. În cele din urmă, se ridicase și-i strânsese mâna repetând: „Nicio problemă, domnule Cortès, câtă vreme soția dumneavoastră este aici…” Antoine plecase

fără să-i fi putut prezenta problema cu domnul Wei.

— Tot iarnă la Paris?

— Da, spuse Joséphine. Suntem în martie, e normal.

Era ora la care se înnopta, luminile de pe bulevard se aprindeau, o lumină albă, slabă urca spre cerul întunecat. În față, prin fereastra de la bucătărie, se zăreau luminile Parisului. Când se mutaseră acolo, le plăcea să privească metropola și să-și facă planuri. Când aveau să stea la Paris aveau să meargă la cinema, la restaurant… Când aveau să stea la Paris aveau să ia metroul și autobuzul, lăsând mașina în garaj… Când aveau să stea la Paris aveau să-și bea cafeaua în bistrouri pline de fum… Parisul devenise o carte poștală, cupa care aduna toate visurile lor.

— Până la urmă nu vom locui niciodată la Paris, șopti Antoine cu o voce atât de tristă, că lui Joséphine îi fu milă de el.

— Mă simt foarte bine aici. Întotdeauna mi-a fost bine aici…

— Ai schimbat ceva în bucătărie?

— Nu.

— Nu știu… Pare altfel.

— Sunt mai multe cărți, asta e tot… Și computerul! Mi-am făcut un colț de lucru, am schimbat locul prăjitorului, al fierbătorului și al cafetierei. Asta trebuie să fie…

Rămase încă un moment tăcut, ușor cocoșat. Atinse mușamaua cu degetele, alungă câteva firimituri de pâine. Ea îi observă părul alb de pe ceafa și se gândi că, de obicei, tâmplele albesc primele.

— Antoine, de ce ai luat acel împrumut fără să mă anunți? Nu e bine.

— Știu. Tot ce fac de ceva vreme nu e bine… Nu am nimic de spus în apărarea mea. Dar, vezi tu, când am plecat credeam… Înghiți în sec, ca și cum ceea ce urma să spună era prea greu de formulat,

apoi murmură: Credeam c-o să reușesc, c-o să câștig mulți bani, c-o să te pot răsplăti din plin, chiar să te despăgubesc. Aveam planuri mari, îmi imaginam că totul o să meargă ca pe roate și apoi…

— Nu s-a terminat, totul se poate aranja…

— Africa, Jo! Africa! Înghite un om alb într-o clipă, îl face să putrezească încet, dar sigur… Numai fiarele mari rezistă în Africa, ele și crocodilii…

— Nu spune asta.

— Îmi face bine, Jo. N-ar fi trebuit să te părăsesc niciodată, n-am vrut cu adevărat. De altfel, n-am vrut cu adevărat nimic din ce-am făcut… Asta e cea mai mare slăbiciune a mea.

Joséphine pricepu că era copleșit de melancolie. Nu trebuia ca fetele să-l vadă în starea asta. O bănuială teribilă îi trecu atunci prin minte.

— Ai băut… Ai băut înainte de a veni.

Antoine negă din cap, dar ea se apropie și-i mirosi respirația.

— Ai băut! Du-te să faci un duș, să te schimbi, mi-au mai rămas cămăși de-ale tale și un sacou. Stai drept și fii puțin mai vesel dacă vrei să le iei la restaurant!

— Mi-ai păstrat cămășile?

— Sunt foarte frumoase cămășile tale. Nu voiam să le arunc! Haide, ridică-te și fă un duș. Mai e un ceas până vin fetele, ai timp.

Era mai bine. Simțea din nou plăcerile familiei. Avea să facă un duș, să se schimbe, iar la întoarcerea fetelor avea să se poată preface că nu plecase niciodată. Puteau chiar să meargă să ia cina toți patru, ca înainte.

Se așeză sub duș și lăsă apa să-i șiroiască pe ceafă.

Joséphine privea hainele pe care Antoine le pusese pe un scaun în dormitor înainte de a intra în baie. Era uimită de simplitatea revederii lor. De cum deschisese ușa pricepuse: nu era un străin, n-

avea să fie niciodată un străin, avea să rămână mereu tatăl fetelor sale, dar, din nefericire, se despărțiseră. Despărțirea se consumase fără lacrimi și țipete. Cu calm. În timp ce ea lupta singură, el îi ieșise de la inimă. Pe nesimțite.

— Întotdeauna am fost sigur că există oameni perfect fericiți și am vrut să fac parte dintre ei, îi mărturisi el după ce se spălă, se bărbieri și se îmbrăcă.

Joséphine îi făcuse o cafea și-l asculta cu capul proptit în mână.

— Mi se pare că acum tu faci parte dintre acei oameni fericiți, continuă el. Și nu știu cum ai ajuns aici. Nimic nu te sperie… Faugeron mi-a spus că ai dat înapoi împrumutul de una singură.

— Mi-am luat de lucru în plus. Fac traduceri pentru biroul lui Philippe și mă plătește bine, prea bine chiar…

— Philippe, soțul lui Iris?

În glasul lui Antoine se citea neîncrederea.

— A devenit mai omenos. S-a întâmplat ceva în viața lui, dă atenție oamenilor acum…

„Trebuie să țin minte clipa asta. Trebuie să mai dureze puțin ca să mi se imprime în memorie. Momentul când a încetat să mai fie bărbatul pe care-l iubesc și care mă chinuie ca să devină un bărbat ca oricare altul, un camarad, nu încă un prieten. Să calculez timpul de care am avut nevoie ca să ajung la acest rezultat. Să savurez momentul când m-am desprins de el. Să fac un pas. Să mă gândesc exact la acest moment care-mi va da putere mai târziu, când o să șovăi, o să mă îndoiesc, o să fiu descurajată”. Trebuia să mai stea de vorbă puțin ca această clipă să se desăvârșească, să devină reală și să însemne o cotitură în viața ei. O bornă pe drumul ei. „Datorită acestui moment o să fiu mai puternică și o să reușesc să progresez știind că are un rost, că toată durerea pe care am adunat-o de când a plecat s-a transformat într-un pas înainte, un progres

invizibil. Nu mai sunt aceeași, m-am schimbat, am crescut, am suferit, dar n-a fost în zadar”.

— Joséphine, cum fac oamenii care reușesc? Sunt pur și simplu atinși de noroc, sau au o rețetă?

— Nu cred că există o rețetă… Trebuie de la început să alegi costumul care ți se potrivește, în care te simți bine, și, încet, încet, să-l mărești, să-l faci pe măsura ta. Puțin câte puțin, Antoine… Tu mergi prea repede. Vezi imediat situația de ansamblu și sari peste micile amănunte importante. Nu reușești din prima încercare, pui piatră peste piatră… Când te întorci la crocodilii tăi, învață să faci lucrurile pe rând, așa cum se arată ele, și abia apoi privește situația de ansamblu, la scară tot mai mare. Dacă mergi încet, construiești, dacă mergi prea repede, totul se prăbușește la fel de repede…

Antoine îi urmărea cuvintele așa cum urmărești gesturile salvatorului care te readuce la viață.

— La fel și cu alcoolul, adăugă ea. În fiecare dimineață când te trezești, spune-ți: „Nu mai beau până diseară”. Nu spune: „Nu mai beau toată viața”. E o promisiune prea drastică. Un pas mic în fiecare zi, și-o să reușești.

— Patronul meu chinez nu mă plătește.

— Dar din ce trăiești?

— Din banii lui Mylène. De asta n-am înapoiat împrumutul.

— Vai de mine, Antoine…

— Voiam să vorbesc cu Faugeron, să mă ajute să găsesc o soluție, dar el abia dacă m-a ascultat.

— Nici chinezii nu sunt plătiți?

— Ei primesc niște mărunțiș, însă dintr-un buget separat. Nu vreau să le iau banii.

Joséphine se gândi, făcând să zornăie linguriță de cafea în cană.

— Trebuie să pleci! Să-l amenințI că pleci…

Antoine o privi năucit.

— Și să fac ce dacă plec?

— S-o iei de la început aici sau în altă parte… foarte încet… puțin câte puțin.

— Nu pot! Am investit acolo. Și sunt prea bătrân.

— Ascultă-mă bine, Antoine: oamenii ăștia nu înțeleg decât raporturile de forță. Dacă rămâi, dacă muncești fără să fii plătit, cum vrei să te respecte? Pe de altă parte, dacă pleci și-i lași crocodilii în brațe, o să-ți trimită un cec pe loc! Gândește-te, e clar. N-o să-și asume riscul de a lăsa să moară mii de crocodili. Atunci, el o să fie la ananghie, nu tu!

— Poate ai dreptate… Oftă, ca și cum partida de skanderberg pe care trebuia s-o inițieze cu domnul Wei îl obosea deja, apoi repetă încet: Ai dreptate, așa o să fac.

Joséphine se ridică să scadă focul sub tigaia cu ceapă, scoase bucățile de pui pe care le pusese la rumenit în cratiță. Mirosul îl smulse pe Antoine din visare.

— E atât de simplu când vorbesc cu tine… Te-ai schimbat.

Întinse brațul ca să-i apuce mâna, i-o strânse și șopti: „Mulțumesc!” de mai multe ori. Soneria. Erau fetele.

— Revino-ți acum! Zâmbește, fii vesel… Nu trebuie să știe. Nu e problema lor. Bine?

El aprobă în tăcere.

— Aș putea să te sun dacă nu merge?

Ea ezită o clipă, dar aerul lui implorator o făcu să accepte.

— Bine. Dar nu-i permite lui Hortense să acapareze discuția în seara asta, las-o și pe Zoé să vorbească. Întotdeauna se intimidează în fața surorii ei.

Antoine încuviință zâmbind ușor. Când erau gata de plecare, o întrebă:

— Vii să iei cina cu noi?

— Nu, am de lucru, distrați-vă și nu vă întoarceți prea târziu, mâine aveți școală!

Când închise ușa de la intrare, prima ei reacție fu să zâmbească. „Trebuie să scriu, trebuie să scriu scena asta și s-o pun în carte. Nu știu exact unde,

dar știu că tocmai am trăit un moment frumos, un moment în care emoția unui personaj face acțiunea să meargă înainte. E minunat când acțiunea vine din interior și nu e provocată din afară.

Se așeză în fața computerului și se apucă de scris.

În acest timp, Mylène Corbier se întorcea în camera de la hotelul Ibis din Courbevoie. Antoine o rezervase pe numele domnului și doamnei Cortès. Ceea ce ar fi uimit-o pe Mylène un an în urmă o lăsa rece acum. Era atât de încărcată, că-i fu greu să strecoare cheia în ușa camerei. Făcuse un tur al magazinelor Monoprix, Sephora, Marionnaud, Carrefour și Leclerc în căutare de produse de machiaj ieftine. De câteva săptămâni îi dădea târcoale o idee: să le învețe pe chinezoaicele de la Croco Parte să se machieze și să facă din asta o afacere. Să cumpere din Franța fond de ten, rimel, lac de unghii, farduri de obraz și pentru pleoape, rujuri de buze, și să le revândă acolo, păstrând pentru ea un oarecare câștig. Observase că de fiecare dată când se machia, chinezoaicele se țineau după ea, șușoteau pe la spate, apoi o abordau întrebând-o într-o engleză stâlcită cum să procure roșu, verde, albastru, roz, ocru, bej-rosé, „cacao pentru gene”. Arătau cu degetul ochii, genele, buzele, pielea lui Mylène, îi luau brațul ca să miroasă crema pentru corp, îi atingeau părul, îl ciufuleau, scoțând mici țipete excitate. Mylène le observa, slabe și jalnice, în șorturile lor prea mari, cu pielea neîngrijită, cu tenul fără lumină, îmbâcsit. Observase și că erau înnebunite după produse pe care scria Paris sau *made in France* pe cutie. Erau gata să i le cumpere pe bani grei. Asta îi dăduse o idee: să deschidă un salon de frumusețe în Croco Park. Ar fi făcut tratamente de curățare a pielii și de înfrumusețare. Ar fi vândut produsele aduse de la Paris. Trebuie să calculeze cu grijă prețurile, ca să amortizeze cheltuielile de transport și să și câștige ceva.

Nu se putea bizui pe Antoine. Se deteriora pe zi ce trecea. Se apucase să bea. Era un alcoolic blând și resemnat. Curând, dacă nu lua frâiele în mâini, n-avea să le mai rămână niciun ban. În seara asta se dusese să-și vadă nevasta și fetele. Poate că avea să fie un declic. Nevastă-sa părea drăguță. Era o femeie cumsecade. Muncitoare. Nu se plângea.

Mylène aruncă pachetele pe patul mare din cameră, deschise geanta de călătorie și o umplu. „De altfel", continuă ea îndesând produsele înăuntru, „cu ce te ajută văicăreala? Asta nu schimbă situația, nu te jelești decât pe tine, timpul care s-a dus, și timpul care s-a dus nu se mai întoarce, așa că, la ce bun?" Mai numără o dată ambalajele, notă pe o foaie cantitatea cumpărată din fiecare articol și prețul achitat. „Nu m-am gândit la parfumuri! Nici la șampoane colorante! Nici la ojă! Drace! Ei, nu e grav, o să văd mâine sau la o călătorie viitoare. Și apoi e mai bine să vinzi puțin…"

Se dezbrăcă, scoase cămașa de noapte din valiză, desfăcu ambalajul săpunului din baie și făcu un duș. Se grăbea să se întoarcă în Kenya ca să-și deschidă salonul de frumusețe. În pat, pe când se gândea la numele salonului – Beauté de Paris, Paris Chic, Vive Paris, Paris Beauty –, o cuprinse brusc îngrijorarea. „Doamne, fă să nu rămân în brațe cu toate astea, am cheltuit tot ce mi-a mai rămas în contul de la bancă, nu mai am nimic!" Pipăi pe întuneric în căutarea unei bucăți de lemn în care să bată, apoi adormi.

∵

Joséphine cercetă calendarul din bucătărie și tăie cu o carioca neagră următoarele două săptămâni. Erau în 15 aprilie, fetele se întorceau pe 30, avea două săptămâni să se consacre cărții. Două săptămâni, adică paisprezece zile, adică minimum zece ore de lucru pe zi. „Poate douăsprezece, dacă beau multă cafea". Se întorcea de la Carrefour,

unde făcuse plinul pentru toată perioada. Nu cumpărase decât alimente la cutie, la plic, de întins pe pâine. Pâine pentru sandvișuri, sticle de apă, cafea măcinată, batoane de Ovomaltine, iaurturi, ciocolată. Avea să înnegrească foi după foi și voia să termine în iulie.

Când Antoine propusese să ia fetele în vacanța de Paște, ezitase. O neliniștea gândul de a le lăsa să plece în Kenya fără altă însoțitoare decât Mylène. Și dacă fetele se apropiau prea tare de crocodili? Vorbise despre asta cu Shirley, care spusese:

— Aș putea pleca cu ele, l-aș lua și pe Gary… Pot să lipsesc două săptămâni, nu sunt cursuri la conservator, nu am comenzi foarte mari de livrat, îmi plac la nebunie călătoriile și aventura! Întreabă-l pe Antoine dacă este de acord.

Antoine spusese da. În ajun, Joséphine le dusese pe fete, pe Shirley și pe Gary la Roissy.

Să-și impună un program. Să nu lase să zboare timpul. Să mănânce între două capitole. Să bea multă cafea. Să întindă cărțile și notele pe masa de la bucătărie fără să-i fie teamă că deranjează. Și să scrie, să scrie…

Întâi să stabilească decorul.

„Unde să se desfășoare acțiunea poveștii mele? În cețurile Nordului sau la soare? La soare!”

Un sat din sudul Franței, aproape de Montpellier. În secolul al XII-lea. Existau douăsprezece milioane de locuitori în Franța și numai un milion opt sute de mii în Anglia. Franța era împărțită în două: regatul Plantageneților, având-i în frunte pe Henric al II-lea și Eleanor de Aquitania, și cel al lui Ludovic al VII-lea, regele Franței, tatăl viitorului Filip August. Plugul cu cormană a înlocuit plugul drept și recoltele sunt mai bogate. Morile cu valțuri iau locul morilor de vânt. Oamenii sunt mai bine hrăniți, alimentația se diversifică și mortalitatea infantilă scade. Comerțul se dezvoltă în piețe și târguri. Banul circulă și

devine o valoare râvnită. În burguri, evreul este tolerat, dar detestat. Cum creștinii nu mai au dreptul să dea bani cu dobândă, evreul face oficiul de bancher. Cel mai adesea este un cămătar. Este interesat să sărăcească poporul, iar acesta nu-l iubește. Trebuie să poarte steaua galbenă.

În înalta societate, singura valoare a femeii este virginitatea pe care o aduce în ziua căsătoriei. Viitorul soț o consideră un pântec de însămânțat. Cu băieți. Nu trebuie să-i arate că o iubește. Așa cum îl învață Biserica: cel care-și iubește femeia cu prea multă înflăcărare se face vinovat de adulter. Din acest motiv numeroase femei visează să se retragă la mănăstire. În secolele al XI-lea și al XII-lea, mănăstirile se înmulțesc.

„Lucrarea zămislirii este îngăduită în căsnicie, dar plăcerile în felul târfelor sunt osândite”, spune preotul în predicile lui. Foarte important preotul! El face legea. Chiar și regele i se supune. O fată care iese din casă neînsoțită și este violată devine un „chilipir”. Este arătată cu degetul și nu se mai poate mărita. Bande de derbedei, de soldați fără conducători, cavaleri fără castel, fără stăpân, fără armată, bântuind țara în căutarea unei prospături căreia să-i suflece poalele sau a unei băbătii pe care s-o jefuiască. Este o perioadă de mare violență socială.

Florine a înțeles toate astea. Nu vrea să facă parte dintre femeile care sunt duse la măritat ca la abator. Cu toate că iubirea curtenească se răspândește treptat datorită baladelor trubadurilor, n-a ajuns până în satul ei. Când se vorbește despre căsătorie, se spune că tânărul cavaler vrea „să se bucure și să se așeze la casa lui, să aibă o femeie și niște pământ”. Ea refuză să fie un obiect. Preferă să i se dăruiască lui Dumnezeu.

Florine începea să prindă contur. Joséphine o vede cu ochii minții, înaltă, blondă, atrăgătoare, tenul alb ca zăpada, gâtul lung și elegant, ochii verzi-migdalați, mărginiți cu gene negre, frunte

înaltă și bombată, gură roșie, bine conturată, obraji rumeni, șuvițe blonde prinse într-o bentiță brodată, alunecând în valuri pe umeri. Între alte minunate calități are mâini de fildeș, mâini lungi, moi, cu degete subțiri ca de ceară, terminate cu unghii strălucitoare. Mâini de aristocrată.

„Nu ca ale mele”, își spuse Joséphine, aruncând o privire tristă spre unghiile înconjurate de pieliță mici.

Părinții sunt nobili ruinați care trăiesc într-o casă prin care trec ploaia și vântul. Visează să-și regăsească splendoarea trecută măritându-și unica fiică. Aparțin atât lumii rurale, cât și clasei târgoveților. Trăiesc din modestele venituri pe care le obțin din pământuri. Nu mai au decât un cal, o cloșcă, un bou, capre și oi. Dar blazonul lor, reprodus pe o tapiserie mare, împodobește peretele sălii unde se adună la șezătoare.

Istoria începe deci în timpul unei șezători…

O șezătoare într-un mic burg din Aquitania, în secolul al XII-lea. „Ar trebui să inventez un nume pentru burg”. Seara se adună laolaltă membrii familiei, uneori și vecinii. Într-o seară, așadar, când bunicii, copiii, nepoții, verii și verișoarele, adunați cu toții, află că tocmai s-a întors din cruciadă contele de Castelnau. Guillaume Spadă-Lungă este un nobil curajos, bogat și chipeș.

„Aici îi fac portretul lui Guillaume…”

Părul lui precum aurul strălucește în soare, în bătălie soldații îl descoperă după coama fluturând ca un stindard. Regele l-a remarcat și i-a dat pământuri pe care Guillaume le-a alipit comitatului său. Are un castel foarte frumos pe care mama sa, văduvă, l-a îngrijit în absența lui, pământuri întinse și roditoare. Dorește să se căsătorească și toată lumea se pierde în presupuneri despre identitatea viitoarei contese. În seara asta Florine intenționează să-și anunțe părinții că a ales să se supună regulii sfântului Benedict și să intre la mănăstire.

Încep deci cu șezătoarea. Florine caută ocazia să-i vorbească mamei sale. Nu, tatălui său… Tatăl este important.

Îi vedem curățând mazăre, răzând sfeclă, cârpind haine, făcând ordine, fiecare se ocupă de treburi folositoare în timp ce discută. Întorc pe toate fețele viața de zi cu zi, ultimele scandaluri de prin târg (bărbați acuzați de bigamie, o fermieră care a făcut să dispară un nou-născut, preotul care dă târcoale fetelor…), fac haz, oftează, vorbesc despre oi, despre grâu, despre boul care este bolnav, despre lâna de dat la darac, despre vița-de-vie și despre sămânța care trebuie cumpărată. Apoi conversația trece la veșnicele subiecte: clădirile de reparat, copiii de căsătorit, impozitele prea multe, nașterile prea apropiate, copiii care „nu fac decât să mănânce!”…

„Acum insist asupra mamei lui Florine”. O femeie lacomă, fără inimă, interesată, pe când tatăl e mai degrabă cumsecade și bun, dar dominat de nevastă-sa.

Florine încearcă să atragă atenția tatălui său și să intre și ea în vorbă. În zadar. Copiii nu au dreptul să vorbească neîntrebați. Când li se adresează părinților, Florine trebuie să facă o reverență. Așa că tace și pândește momentul când va putea deschide gura. O mătușă bătrână tună și fulgeră, susținând că nu trebuie să vorbească despre fleacuri, ci despre lucruri mărețe. Florine ridică ochii spre ea cu speranța că va vorbi despre Dumnezeu și că atunci va putea și ea să se exprime. Vai! Nimeni n-o ascultă pe bătrâna mătușă, așa că Florine rămâne tăcută. În sfârșit, stăpânul casei, cel pe care toată lumea îl respectă, i se adresează fiicei sale și îi cere să-i aducă pipa.

„Ca atunci când eram mică! Eu îi întindeam pipa tatei. Mama îi interzicea să fumeze în casă. Se ducea să fumeze pe balcon și eu mă țineam după el. Îmi arăta stelele și mă învăța care era numele lor…”

Tatăl lui Florine fumează în casă. Florine este cea care-i umple pipa. Profită ca să-i spună ce planuri are. Mama aude și țipă. Nu se pune problema: se va mărita cu contele de Castelnau!

Florine se revoltă. Îi convinge că Dumnezeu este mirele ce i-a fost sortit. Tatăl îi poruncește să se ducă în camera ei, unde să rămână închisă și să se gândească la prima poruncă a lui Dumnezeu: îți vei cinsti tatăl și mama.

Florine se retrage în camera ei.

„Aici o să descriu camera”. Cuierele, tapiseriile, icoanele, băncile și scăunelul de rugăciune, patul. Cuierele și sipetele cu nenumărate încuietori. A avea cheile cuferelor este semn de importanță casnică. Când toată lumea a plecat, Florine își aude părinții în camera vecină. Uneori mama ei se vaită: „N-am cu ce să mă îmbrac, mă neglijezi… Una e mai bine îmbrăcată decât mine, alta mai respectată, toată lumea mă găsește caraghioasă…” Geme tot timpul, pe când bărbatul ei rămâne tăcut. În seara aceea vorbesc despre ea, despre rolul ei de fiică. O fată de familie bună face pâine, face paturile, spală, gătește, se ocupă de toate muncile cu ața și acul, brodează punguțe. Totul este stabilit de părinți: ea trebuie să li se supună întru totul.

— Se va mărita cu Guillaume Spadă-Lungă, declară mama, n-o să renunț pentru nimic în lume.

Tatăl ei tace.

A doua zi, când Florine intră în bucătărie, dădaca ei leșină. Maică-sa vine în goană și leșină la rândul ei! Florine s-a ras în cap și repetă cu încăpățânare:

— N-o să mă mărit cu Guillaume Spadă-Lungă, vreau să intru la mănăstire.

Mama își revine și o închide în camera ei.

E indignare generală: reproșurile și jignirile curg. I se ia cheia, i se ia libertatea, e trimisă la bucătărie ca o cerșetoare murdară. Florine este foarte frumoasă. Florine este perfectă. Nicio bârfa nu circulă pe seama ei, chezaș pentru asta e

preotul. Merge la spovedanie de trei ori pe săptămână. Va fi o soție ideală. Totul le permite părinților să spere într-o căsătorie frumoasă.

Este încuiată în casă. Supravegheată de mamă, tată și servitori. O corvoadă casnică de înfăptuit în singurătate și tăcere ar trebui să vină de hac visurilor ridicole pe care le nutrește descreierata asta. O țin departe de ferestre. Au mare grijă de ferestre, pentru că pot fi periculoase pentru virtutea fetelor. Dacă dau spre stradă, apărate de obloane, permit cele mai periculoase libertinaje. Poți să spionezi, să zărești, să discuți de la un geam la altul.

Reputația lui Florine a ajuns până la urechile lui Guillaume Spadă-Lungă. Cere s-o vadă. Mama o acoperă cu un văl brodat și mii de zorzoane, ca să ascundă capul ras.

Întrevederea are loc. Guillaume Spadă-Lungă este fascinat de frumusețea tăcută a fetei și de mâinile ei lungi, ca de fildeș. O cere de nevastă. Florine trebuie să se supună. Decide că asta va fi prima treaptă a smereniei.

Căsătoria. Guillaume dorește o căsătorie cu fast. Pune să se ridice o estradă uriașă, acoperită de mese unde petrec timp de opt zile aproape cinci sute de persoane. Estrada este împodobită cu tapiserii, mobilă scumpă, stofe aduse din Orient. Miresme ard în cupe. Ca să-i apere pe musafiri, a fost întins un imens velum de pânză albastră, brodat și mărginit cu ghirlande de verdeață împletită cu trandafiri. Un sipet de argint lucrat tronează pe estradă. Podeaua este plină de verdeață. Cincizeci de bucătari și ajutoare se agită în bucătării. Se aduc tăvi după tăvi. Mireasa are o coafură cu pene de păun care costă cât cinci sau șase simbrii ale unui zidar priceput. Pe tot parcursul acelei zile, ea ține ochii în pământ. S-a supus. A promis în fața lui Dumnezeu să fie o soție bună. Își va ține promisiunea.

„Și aici”, își spuse Joséphine, „îi creionez primele zile de femeie măritată. Noaptea nunții. Teroarea nopții nunții! Aceste copile sunt date pe mâna unor războinici care nu știu nimic despre plăcerea femeii. Ea tremură din tot trupul, goală pe sub cămașă. Poate că Guillaume este blând… O să văd câtă simpatie îmi trezește! În timpul căsătoriei cu Florine, Guillaume Spadă-Lungă prosperă și devine foarte bogat. Cum? Trebuie să mă gândesc… Cât despre al doilea soț…”

În acel moment sună la ușă. La început, Joséphine nu voi să deschidă. Cine putea veni s-o deranjeze acasă? Se mișcă pe vârful picioarelor până la vizor. Iris!

— Deschide, Jo, deschide.

Joséphine deschise ușa în silă.

— Cum te-ai îmbrăcat? Ai zice că ești o cerșetoare!

— Păi, lucrez.

— Am venit să-ți fac o mică vizită ca să văd ce face cartea mea și cum mai merge eroina noastră.

— S-a ras în cap, mormăi Joséphine, care ar fi vrut să-și radă sora în cap.

— Vreau să citesc! Vreau să citesc!

— Ascultă, Iris, nu știu dacă… Sunt în mijlocul acțiunii.

— Nu rămân, îți promit. Sunt doar în trecere.

Intrară în bucătărie, iar Iris se aplecă peste computer să citească. Mobilul sună și răspunse:

— Nu, nu, nu mă deranjezi, sunt la sora mea. Da! în Courbevoie! Imaginează-ți! Mi-am luat o busolă. Și pașaportul! Ah! Ah! Ah! Nu! Adevărat? Povestește… A spus el asta? Și ea, ea ce a zis?

Joséphine simți că-i fierbea sângele. „Nu numai că mă deranjează, în plus se oprește din citit ca să pălăvrăgească la telefon”. Își împinse sora din fața computerului și o fulgeră cu privirea.

— Oh! Oh! Sunt nevoită să te las, Joséphine mă ucide din priviri! Te sun eu înapoi. Iris închise clapeta mobilului. Te-ai supărat?

— Da. M-am supărat. Întâi apari fără să anunți, mă deranjezi în plină muncă, și apoi te întrerupi când îmi citești textul ca să vorbești cu o cretină și să-și bați joc de mine! Dacă nu te interesează ce scriu, nu veni să mă deranjezi, bine?

Furia lui Florine îi clocotea în piept.

— Credeam că te ajut venind să-ți spun părerea mea.

— Nu am nevoie de părerea ta, Iris. Lasă-mă să scriu în liniște, și când eu o să decid o să citești.

— Bine, bine. Calmează-te! Pot să citesc puțin, totuși?

— Cu condiția să nu mai răspunzi la telefon.

Iris fu de acord, și Joséphine o lăsă să se apropie de computer. Iris citi în liniște. Telefonul sună. Nu răspunse. Când ridică fruntea, își fixă sora și spuse:

— E bine. E foarte bine.

Joséphine simți că-i revenea calmul. Până ce Iris zâmbi și adăugă:

— E o idee bună că s-a ras în cap… Bună găselniță!

Joséphine nu răspunse. N-avea decât o grabă: să reia cursul romanului.

— Vrei să plec acum?

— N-o să te superi pe mine?

— Nu… Dimpotrivă, mă felicit că iei lucrurile în serios.

Își luă geanta, își sărută sora și plecă, lăsând în urmă un miros stăruitor de parfum. Joséphine se duse până la ușa de la intrare, răsuflă cu zgomot, apoi se întoarse în bucătărie. Se apucă din nou să scrie la poveste, dar trebui să renunțe: nu mai avea nicio idee.

Scoase un urlet de furie și deschise ușa frigiderului.

∵

— Tati, crocodilii o să mă mănânce?

Antoine strânse mâna micuță a lui Zoé în mâna lui și o liniști. N-aveau s-o mănânce crocodilii. Nu

trebuia să se apropie prea tare, nici să le dea de mâncare. „Nu suntem la zoo, nu există paznici. Trebuie să fii atent, asta e tot”.

O luase pe Zoé să facă o plimbare de-a lungul iazurilor cu crocodili. Voia să-i arate unde lucra, ce făcea. Ca s-o convingă de faptul că plecase pentru un motiv serios. Își amintea de sfatul lui Joséphine: „Dă-i timp lui Zoé, nu te lăsa acaparat de Hortense”. Fetele, Shirley și Gary sosiseră în ajun, obosiți de călătorie și căldură, dar emoționați la gândul că vor descoperi Croco Park, marea, laguna, reciful de corali. Shirley le cumpărase un ghid despre Kenya și le citise în avion. Luaseră cina pe verandă. Mylène părea fericită să aibă companie. Gătise toată ziua pentru ca masa să fie reușită. Și era. Antoine se simțise, pentru prima oară de la sosirea în Kenya, fericit. Fericit să aibă fetele cu el. Fericit să refacă o viață de familie. Mylène și Hortense păreau să se înțeleagă foarte bine. Hortense îi promisese lui Mylène s-o ajute să vândă produsele de frumusețe.

— Atunci eu o să machiez și tu o să fii un fel de reclamă ambulantă, dar fii atentă să nu-i înnebunești pe chinezi!

Hortense făcuse o mutră de dezgust: „Sunt prea mici, prea slabi, prea tineri, mie îmi plac bărbații adevărați, cu mușchi peste tot!” Antoine ascultase uimit de siguranța fiicei lui. Gary își cerceta bicepșii. Mai era loc de cincizeci de flotări dimineața și seara. „Încă un efort, piticule, și o să te bag în seamă!” Shirley se încruntase. Nu suporta ca fiul ei să fie considerat pitic.

Dimineață Zoé intrase în camera lor fără să bată. El o avertizase printr-un semn să nu facă zgomot, apoi plecaseră amândoi la plimbare.

Mergeau în liniște. Antoine îi arăta lui Zoé instalațiile din parc. O învăța numele unui copac, al unei păsări. Avusese grijă să-i dea cu cremă de protecție solară și-i pusese o pălărie cu boruri mari. Ea alungă cu mâna o muscă și oftă.

— Tati, o să rămâi mult timp aici?

— Încă nu știu.

— Când o să omori toți crocodilii, când o să fie toți în conserve ori transformați în poșete, o să poți pleca, nu?

— Vor fi alții. Vor face pui…

— Și puii, îi omori și pe ei?

— Voi fi nevoit…

— Chiar bebelușii?

— O să aștept să crească… Sau n-o să aștept, dacă găsesc altceva de lucru.

— Aș prefera să nu aștepți. La ce vârstă e mare un crocodil?

— La doisprezece ani.

— Atunci, nu aștepta! Nu, tati?

— La doisprezece ani ia în stăpânire un teritoriu și o femelă.

— Atunci e cam ca la noi.

— Puțin, adevărat. Mama crocodil face vreo cincizeci de ouă și apoi stă trei luni și le clocește. Cu cât temperatura cuibului e mai mare, cu atât vor fi mai mulți crocodili masculi. Asta nu e ca la noi.

— Atunci va avea cincizeci de pui!

— Nu, pentru că unii vor muri din ou și alții vor fi mâncați de prădători. Manguste, șerpi, păianjeni. Pândesc lipsa mamei și vin să scotocească în cuib.

— Și când se nasc?

— Mama crocodil îi ia în gură foarte delicat și-i pune în apă. Va rămâne cu ei luni întregi, un an sau chiar doi, ca să-i apere, dar se descurcă singuri cu mâncarea.

— Are mulți copii de care să se ocupe!

— Nouăzeci și nouă la sută dintre puii de crocodil mor la vârste mici. E legea naturii…

— Și mama e supărată?

— Ea știe că așa stau lucrurile. Se luptă pentru supraviețuitori.

— Totuși, trebuie să fie supărată. Pare să fie o mamă bună. Se străduiește foarte mult. E ca

mama. Se străduiește mult pentru noi. Toată ziua are de muncă…

— Ai dreptate, Zoé, mama ta este extraordinară.

— Atunci de ce-ai plecat?

Se oprise, ridicase borul pălăriei și-l privea serioasă.

— Asta este o problemă între oamenii mari. Când ești mic, crezi că viața este simplă, logică, dar când te faci mare, îți dai seama că e mai complicată. O iubesc foarte mult pe mama ta, dar…

Nu mai știa ce să spună. Își punea aceeași întrebare ca Zoé: de ce plecase? După ce le aducea înapoi pe fete, într-o seară, avea să rămână cu Joséphine. Avea să se bage în pat, să adoarmă, și viața avea s-o ia de la capăt, liniștitoare, plăcută.

— Trebuie să fie complicat dacă nici tu nu știi… Eu n-aș vrea să mă fac niciodată mare! Sunt atâtea necazuri. Poate că o să cresc fără să devin adult…

— Aici e toată problema, scumpo: să înveți să ajungi un adult bun. E nevoie de ani ca să înveți, și uneori nu înveți… Sau înțelegi prea târziu că ai făcut o prostie.

— Când dormi cu Mylène, dormi îmbrăcat?

Antoine tresări. Nu se aștepta la întrebarea asta. Luă din nou mâna fetei, dar ea se eliberă și repetă întrebarea.

— De ce mă întrebi asta? E important?

— Faci dragoste cu Mylène?

— Mă rog, Zoé, asta nu te privește! bolborosi el.

— Ba da! Dacă faci dragoste cu ea, o să ai o grămadă de copii, și eu nu vreau…

El se ghemui, o luă în brațe și-i șopti foarte blând:

— Nu vreau alți copii, nu vă vreau decât pe Hortense și pe tine.

— Îmi promiți?

— Îți promit… Sunteți fetele mele iubite și îmi umpleți inima.

— Atunci, dormi îmbrăcat!

Nu se decise să mintă. Hotărî să schimbe subiectul discuției.

— Ți-e foame? N-ai chef de un prânz bun cu ouă, șuncă, tartine și dulceață?

Ea nu răspunse.

— O să ne întoarcem, bine?

Zoé încuviință din cap, căzută pe gânduri. Antoine o observa, temându-se de o altă întrebare derutantă.

— Mylène face pâine aici. E foarte bună, uneori prea arsă, dar…

— Alexandre își face și el griji pentru părinții lui. Într-un timp dormeau împreună, și Alexandre mi-a spus că făceau dragoste!

— Și de unde știa?

Ea chicoti și-i aruncă tatălui ei o privire care spunea clar: „Mă iei drept copil, sau ce?”

— Pentru că auzea mai mult zgomot în camera lor! Așa afli.

Antoine se gândi că trebuia să fie atent cât erau fetele acolo.

— Și asta îl îngrijorează?

— Da, pentru că pe urmă vine divorțul…

— Nu întotdeauna, Zoé. Nu întotdeauna… Mama și cu mine încă n-am divorțat.

Se opri brusc. Era mai bine să schimbe subiectul, ca să evite alte întrebări complicate.

— Da, dar asta urmează totuși… Nu mai dormiți împreună.

— Ți se pare drăguță camera ta de aici?

— Mda, merge, spuse ea cu o strâmbătură.

Se întoarseră spre casă în tăcere. Antoine îi luă din nou mâna în a lui, și Zoé îi dădu voie. Petrecură după-amiaza la plajă. Fără Mylène, care își deschidea magazinul la ora șaisprezece. Antoine avu un șoc când Hortense își scoase tricoul și fusta ușoară: avea un corp de femeie. Picioare lungi, o talie cambrată, fese frumoase, rotunde, o mică burtică, mușchi, sâni plini pe care costumul de baie abia îi cuprindea. Un corp și o

ținută de femeie. Felul în care își ridica părul lung și-l lega, cum își ungea cu cremă coapsele, umerii, gâtul, îl tulbură. Întoarse ochii și privi spre plajă să vadă dacă erau bărbați care s-o privească. Se simți ușurat să constate că erau aproape singuri, în afară de câțiva copii care se jucau în valuri. Shirley, observându-i tulburarea, comentă:

— Uimitor, nu? Îi va înnebuni pe bărbați! De cum o vede, fiul meu se împiedică în șireturi.

— Când am plecat, era încă un copil.

— Vă trebuie să te obișnuiești. Și ăsta nu e decât începutul.

Copiii alergaseră spre mare. Nisipul alb li se lipea de tălpi și se aruncau țipând în valuri.

Antoine și Shirley, așezați unul lângă altul, îi priveau.

— Are un iubit? întrebă Antoine.

— Nu știu. E foarte secretoasă.

— Of, și eu nu sunt acolo ca s-o supraveghez.

Shirley zâmbi ironic.

— Te duce de nas! Nu e bărbat pe care să nu-l farmece. Va trebui să te pregătești pentru ce e mai rău, n-ai ce face.

Antoine își îndreptă privirea spre mare, unde cei trei copii săreau în valuri. Gary o apucă pe Zoé și o aruncă într-un val. „Atenție!” vru să strige Antoine, apoi își aminti că apa nu era adâncă și că Zoé ajungea cu picioarele la fund. Își întoarse din nou privirea spre Hortense, care se îndepărtase și făcea pluta pe burtă, cu brațele de-a lungul corpului, cu picioarele lipite într-o lungă coadă de sirenă, lăsând afară doar ochii pe jumătate închiși, care atingeau suprafața apei. Îl trecu un frison. Se ridică și-i propuse lui Shirley:

— Mergem la ei? O să vezi, apa e minunată.

Pe când intra în apă, Antoine își aminti că nu băuse o picătură de alcool de la venirea fetelor.

∵

Henriette Grobz era pe picior de război.

În fața oglinzii, termina de aranjat pălăria și înfigea zdravăn un ac lung dintr-o parte în alta a construcției din fetru ca să stea dreaptă pe cap și să nu zboare la prima adiere de vânt. Apoi își trase pe buze o dâră roșu-purpuriu, pe obraji două pete de fard închis la culoare, își prinse în clipsuri doi cercei pe lobii uscați și fleșcăiți și se ridică, gata să pornească în cercetare.

Era 1 Mai, și de 1 Mai nimeni nu muncește.

Nimeni, în afară de Marcel Grobz.

O anunțase la micul dejun că pleca la birou și nu se întorcea decât seara, târziu, să nu-l aștepte la cină.

„La birou?” repetase încet Henriette Grobz, aplecând capul din cauza părului lipit de craniu cu nenumărate jeturi de fixativ. Locul era atât de strâns, că nu mai avea nevoie de lifting. Îmbătrânea cu zece ani când îl desfăcea: carnea fleșcăită și moale cădea în lipsa agrafelor care îl țineau. La birou, de 1 Mai? Asta ascundea ceva. Era chiar confirmarea presimțirii sale din ajun.

O a doua bombă pe care o lansă bunul Marcel în timp ce tăia căpăcelul oului fiert moale și își înmuia bagheta cu unt. Îl contemplă pe bărbatul îndesat și gras căruia îi curgea o dâră de gălbenuș pe bărbie și avu o strângere de inimă.

Prima bombă explodase în ajun. Luau cina amândoi, fiecare la un capăt al mesei lungi din sufragerie, în timp ce Gladys, bona lor din Mauritius, își termina serviciul, când Marcel o întrebase: „Ai avut o zi bună?” așa cum făcea în fiecare seară când mâncau împreună. Dar în seara precedentă adăugase două cuvintele care avuseseră efectul unui tir de mitralieră. Marcel nu întrebase numai: „Ai avut o zi bună?”, ci adăugase și „scumpa mea”.

— Ai avut o zi bună, scumpa mea?

Și își băgase din nou nasul în tocana de vită cu morcovi, fără să dea atenție furtunii pe care o declanșase.

Se făceau douăzeci de ani, dacă nu mai mult, de când Marcel Grobz nu-i mai spunea lui Henriette „scumpa mea”. În primul rând pentru că ea îi interzisese să-i mai spună așa în public, apoi pentru că aceste două cuvintele i se păreau „grotești”. „Grotesc” era interpretarea pe care o dădea ei acestui semn de tandrețe între soți. Din cauză că era bruftuluit de fiecare dată când greșea, Marcel nu i se mai adresa decât folosind termeni mai neutri, cum ar fi „draga mea” sau pur și simplu „Henriette”.

Dar în ajun îi spusese „scumpa mea”.

Fusese ca o vână de bou care o biciuise peste față.

Evident, acest „scumpa mea” nu-i era destinat.

Petrecuse noaptea sucindu-se și răsucindu-se în patul mare, odinioară conjugal, și, când se trezise la trei dimineața ca să se ducă să bea un păhărel de vin roșu care, spera ea, avea s-o ajute să adoarmă, împinsese încetișor ușa camerei lui Șef ca să constate că patul nu era desfăcut.

Încă un indiciu!

I se întâmpla să plece în diverse deplasări, dar nu era vorba de așa ceva, pentru că luaseră cina împreună și se retrăsese în camera lui imediat, ca în fiecare seară. Pătrunsese în camera lui Șef, aprinsese lumina: fără nicio îndoială, pasărea zburase, cearșafurile nu erau nici măcar date deoparte! Privise cu uimire încăperea în care nu intrase niciodată, patul îngust, o noptieră șchioapă, covorul ieftin, o lampă cu abajurul rupt, ciorapi pe jos. Inspectase baia: aparatul de ras, after-shave, pieptăn, perie, șampon, pastă de dinți și… și o linie întreagă de produse cosmetice pentru bărbați, *Bonne gueule,* marca Nickel. Cremă de zi, cremă pentru ten pătat, cremă exfoliantă, cremă emolientă, cremă hidratantă, cremă contur pentru ochi, cremă fortifiantă, cremă contra grăsimii. Panoplia de înfrumusețare masculină de pe marginea chiuvetei o sfida pur și simplu.

Țipase șocată. Șef avea o amantă! Șef era îndrăgostit! Șef azvârlea cu banii! Șef ieșea pe furiș!

Plecase la bucătărie să termine sticla de bordeaux *grand cru* pe care o începuse la cină.

Nu închisese ochii toată noaptea.

Povestea cu 1 Mai de la micul dejun îi confirma bănuielile.

Era nevoie să întreprindă o anchetă în toată puterea cuvântului. În primul rând, să dea o fugă în biroul lui Șef ca să afle dacă era acolo cu adevărat. Să scotocească prin scrisori, prin agendă, să verifice întâlnirile, să cerceteze cotorul carnetului de cecuri, chitanțele de la cartea de credit. Pentru asta trebuia să treacă peste trupul nenorocitei de Josiane, dar nu era 1 Mai? „Birourile sunt goale și voi putea scotoci în voie! N-am decât să-i evit pe imbecilul de René și curva de nevastă-sa, doi mari tâmpiți întreținuți de neghiobul de Marcel Grobz. Ce nume mizerabil! Și îl mai și port”, scrâșni ea, verificând dacă acul de pălărie era bine înfipt.

Ce nu făcuse ca să-și crească copiii! Se sacrificase pe altarul maternității. Iris știa să fie recunoscătoare, drăguță, plăcută, dar Joséphine! O rușine! Și rebelă pe deasupra! „Face crize de adolescentă la patruzeci de ani, nu-i ridicol? Mă rog, nu ne mai vedem și e mai bine așa. N-o mai suportam! Nu mai suport viața mediocră pe care și-a ales-o: un prostănac de bărbat, un apartament într-un fund de mahala și un salariu jalnic de profesoară modestă. Și mai vorbim de reușită! E ridicol”. Numai micuța Hortense îi punea puțin balsam pe rană. O adevărată domnișoară, o ținută bună, atitudine, și alte ambiții decât biata maică-sa!

Își întinse gâtul ca să șteargă ridurile și, străduindu-se să păstreze gura țuguiată, ieși din casă și chemă ascensorul.

Trecând prin fața lojii portăresei, înclină capul și zâmbi larg. Portăreasa îi făcea numeroase servicii.

Ținea să-i rămână prietenă.

Henriette Grobz era la fel ca mulți alți oameni: detestabilă cu apropiații, amabilă cu primul venit. Cum considera că n-avea nimic de câștigat de pe urma persoanelor alături de care trăia și ignora tot ce primea, iubire și generozitate, nu mai făcea niciun efort și exercita asupra apropiaților o tiranie brutală, nemiloasă, pentru a-i ține sub jug. Dar, plină de orgoliu, ducea lipsa acelor dulci lingușeli dragi inimii ei, lingușeli pe care nu le putea primi decât de la niște necunoscuți care nu-i știau adâncul sufletului, o considerau fermecătoare, minunată și dotată cu toate calitățile. Calități cu care se lăuda și le repeta, menționându-i pe acei oameni care o iubeau atât încât s-ar fi făcut bucăți pentru ea, care o considerau atât de distinsă, atât de merituoasă, atât de uimitoare… Așa că făcea eforturi lăudabile pentru a câștiga stima acelor oameni, în timp ce-și bănuia apropiații, mai ales pe fiica ei, Joséphine, că-i descoperiseră golul din inimă. Spera astfel să câștige respectul străinilor și să-și lărgească cercul social. Făcând servicii unor necunoscuți, își sporea respectul de sine, întărindu-și părerea bună despre propria persoană.

Portăreasa făcea parte din curtea ei. Henriette îi dădea hainele sale vechi asigurând-o că proveneau de la cele mai mari croitorese, îi dădea o bancnotă fiului ei care-i urca pachetele când era prea încărcată și-i îngăduia să-și parcheze gratis mașina în locul gol pe care-l avea în clădire. Prin aceste false generozități, se asigura de o recunoștință care-i consolida opinia pe care o avea despre ea însăși și-i permitea să-i terorizeze în continuare pe cei din jur. Rețeaua asta de prieteni îndepărtați o liniștea. Putea să se folosească de ei și să povestească la nesfârșit miile de neplăceri la care o supunea fiica mai mică; odinioară, Joséphine era uimită de aerul înțepat pe care-l aborda portăreasa când o vizita pe maică-sa.

În dimineața aceea, lui Henriette Grobz i se părea firesc să bănuiască tot ce putea fi mai rău în legătură cu soțul ei. Vedea răul peste tot, pentru că îl purta în ea.

Fu mai întâi mirată să nu găsească mașina și șoferul la dispoziție în fața ușii, apoi își aminti că nu se lucra de 1 Mai – „blestemate fie sărbătorile astea care întreține lenea francezilor și încetinesc activitatea țării!” – și acceptă să întindă mâna ca să oprească un taxi.

— Bulevardul Niel, lătră ea la șoferul unui Opel gri, care se opri aproape atingând-o.

Așa cum se aștepta, sediul era gol.

Nici urmă de Șef, nici de secretara lui. Nici de cei doi tâmpiți de la depozit. Râzând răutăcios, urcă scările spre birou și vârî cheia în broască.

Se instală confortabil și începu să inspecteze hârtiile. Deschise un clasor, apoi altul, verifică întâlnirile din agendă. Niciun nume de femeie, nicio inițială suspectă. Fără să se lase descurajată, se apucă să golească sertarele în căutarea carnetului de cecuri și a chitanțelor de la cartea de credit. Cotoarele cecurilor nu-i spuneau nimic. Nici chitanțele. Începuse să-și piardă speranța când găsi în fundul unui sertar un plic gros pe care stătea scris „Diverse”. Deschise plicul, și bucuria răzbunătoare o sufocă trimițându-i prin corp un val de căldură. Asta era! O factură de la un hotel, patru nopți la Plazza pentru două persoane, cu mic dejun. „Ia te uită, ia te uită”, rânji ea, „caviar și șampanie la micul dejun, nu se-ncurcă când e cu puicuța! O factură piperată pe numele unui bijutier din Place Vendome, și încă altele, șampanie, parfumuri, haine de la magazine de firmă! Măi să fie! Se dă de ceasul morții pentru cuceririle lui, nimic nu e prea scump pentru ele! Când ești bătrân, plătești! Și plătești scump!”

Se ridică și trecu în biroul lui Josiane ca să copieze prada. În timp ce aparatul își făcea treaba, se întrebă de ce Șef păstrase facturile. Le plătise cu

cecurile întreprinderii? În cazul ăsta se făcea vinovat de delapidare, îl prindea de două ori!

Se întoarse să se așeze la birou și să continue cu scotocitul. Poate erau și alte plicuri suspecte. La un moment dat, piciorul i se lovi de o cutie aflată sub masă. Se aplecă, o trase, o deschise și-i privi năucită conținutul: zeci de salopete roz, albastre, albe, din catifea de bumbac, cu model fagure, din amestec de mătase, bavete, mănuși pentru bebeluși ca să nu se zgârie pe față, șosete din lână de toate culorile, șaluri luxoase de la Châtelaine și cataloage elvețiene, englezești, franțuzești, cu leagăne, landouri, jucării de agățat deasupra patului îngerașului. Reflectă câteva clipe. Avea să lanseze o linie pentru copii! Copia modelele marilor firme, urmând să le fabrice la prețuri mici în China sau în altă parte. Se strâmbă scârbită. Bătrânul Grobz ataca o altă piață. Cea a bebelușilor. Jalnic! Închise la loc cutia și o împinse sub birou cu vârful pantofului. „Așa se consolează el că n-a avut niciodată un copil! Bătrânețea e o vârstă de plâns când pierzi simțul convenienței, trebuie să știi să renunți”. Numai Dumnezeu știa câte făcuse din dorința lui de a avea un copil… Dar ea se ținuse tare! Pumnul de oțel nu slăbise. Era și așa destul de penibil să-i suporte asalturile, să-i simtă degetele mici, butucănoase frământându-i sânii și… Se strâmbă de silă și își reveni. Stătuse destul, nu mai avea ce face acolo.

Coborî pe scară, deoarece îi era frică să ia ascensorul singură. I se întâmplase o dată să rămână închisă și crezuse că avea să moară. Se sufoca, înghițea aerul dând din cap, horcăia. Trebuise să-și scoată pălăria, să-și desfacă bluza și să scoată una câte una agrafele din coc ca să-și recapete răsuflarea, așa că pompierii recuperaseră în final o femeie bătrână, înnebunită și în agonie. Episodul durase o oră întreagă, însă ea n-avea să uite niciodată privirile uimite ale personalului când

ieșise clătinându-se. Nu îndrăznise să mai pună piciorul în sediul firmei multă vreme.

În curte se auzea o muzică de sălbatici dinspre locuința lui Ginette și a lui René, și un individ, beat probabil, scoase capul ca s-o strige:

— Hei, coană mare! Vino să dansezi cu noi! Hei, băieți! Veniți să vedeți o băbătie cu o tichie pe cap care fuge!

— Gura, Régis! urlă un bărbat care părea a fi René. E coana Grobz. Ea ridică din umeri și grăbi pasul, strângând plicul compromițător sub braț. „Puteți să vă bateți joc, vă am la mână pe toți și n-o să scăpați așa”, blestemă ea rugându-se să găsească un taxi imediat, ca să-și ducă prada la adăpost, în cufărul din camera ei.

∵

— De asta nu te mai vedem pe nicăieri? Te închizi și scrii?

Iris încuviință cu un aer misterios. Se transportă în gând în bucătăria lui Joséphine și-i descrise chinurile creației unei Bérengère năucite de transformarea prietenei sale.

— Este epuizant, să știi. Dacă m-ai vedea! Aproape nu ies din birou. Carmen îmi aduce tava cu mâncare. Mă obligă, pentru că uit total să mănânc!

— Este adevărat, ai slăbit…

— Toate acele personaje în capul meu! Mă stăpânesc. Sunt mai reale decât tine, Alexandre sau Philippe! Nu e greu: mă vezi aici, dar nu sunt aici! Sunt cu Florine, acesta este numele eroinei mele.

Bérengère asculta cu gura căscată.

— Nu mai dorm. Mă trezesc noaptea ca să-mi fac note. Mă gândesc la asta tot timpul. Și apoi trebuie să-i găsești fiecăruia limbajul potrivit, evoluția interioară care va face să progreseze acțiunea fără să lase impresia că nu evoluează de la sine. Totul trebuie să curgă, totul trebuie să pară că este scris fără efort astfel ca cititorul să se

cufunde în poveste și să se delecteze. Să lași niște goluri, niște elipse…

Bérengère nu era sigură că înțelegea sensul cuvântului „elipsă”, dar nu îndrăzni să-i ceară o explicație lui Iris.

— Și cum faci cu poveștile din Evul Mediu?

— Din secolul al XII-lea, scumpa mea! Un punct de cotitură în istoria Franței… Am cumpărat o grămadă de cărți și am citit, am citit. Georges Duby, Georges Dumézil, Philippe Ariès, Dominique Barthélemy, Jacques Le Goff… Citesc și Chrétien de Troyes, romanele lui Jean Renart, precum și pe marele poet al secolului al XII-lea, Bernard de Ventadour!

Iris își luă un aer preocupat și-și îndoi gâtul în față, ca și cum toate aceste cunoștințe îi apăsau pe umeri.

— Uite. Știi cum i se spunea desfrâului pe vremea aceea?

— Habar n-am!

— Poftă. Și cum se avorta? Cu cornul-secarei.

„Încă un cuvânt pe care nu-l știu”, își spuse Bérengère, stupefiată de cunoștințele prietenei sale. Cine ar fi crezut că disprețuitoarea, superficiala Iris Dupin avea să se bage într-o treabă atât de complicată, să scrie un roman? Pe deasupra, un roman cu acțiunea în secolul al XII-lea!

„Funcționează de minune”, se felicită Iris. Dacă toți cititorii sunt la fel de ușor de păcălit ca Bérengère, nimic n-o să-mi stea în cale. Nu va trebui decât să-mi găsesc o deghizare potrivită, o coafură, o atitudine, două sau trei ticuri de limbaj, un viol când aveam unsprezece ani, două sau trei linii de cocaină, și bingo! Iau potul cel mare”. Mesele cu Bérengère erau un antrenament foarte bun pentru ceea ce o aștepta; o invita cu regularitate, ca să exerseze răspunsurile la întrebările pe care urmau să i le pună mai târziu ziariștii.

— Și Decretum? Ai auzit vorbindu-se despre Decretum?

— Nu am luat bacul, Iris, răspunse Bérengère panicată. Nici măcar n-am fost admisă la oral!

— Era un chestionar foarte dur, stabilit de Biserică cu scopul de a reglementa comportamentul sexual al femeilor. Cu întrebări îngrozitoare: „Ai făcut un instrument de dimensiunea pe care o dorești, l-ai legat pe locul sexului tău sau al celui al unei tovarășe și ai păcătuit trupește cu alte femei ticăloase cu acest instrument sau cu altul?”

— Existau vibratoare pe vremea aia?

Bérengère nu-și mai revenea.

— „Ai păcătuit trupește cu băiețelul tău? L-ai așezat pe sexul tău și ai imitat adulterul?”

— Uau! exclamă Bérengère, năucită.

— „Te-ai dăruit unui animal? Prin ce găselniță l-ai făcut să i se scoale? Ai gustat sămânța bărbatului tău ca să ardă de mai multă dragoste pentru tine? L-ai făcut să-ți bea sângele menstrelor sau să mănânce pâine frământată pe fesele tale?”

— Niciodată n-am făcut asta, spuse Bérengère derutată.

— Ți-ai vândut trupul amanților pentru ca aceștia să se desfete? Ai vândut corpul fiicei tale sau al nepoatei?”

— Era la fel ca astăzi!

— Asta mă ajută grozav. Decorul, hainele, mâncarea, ritmul vieții se schimbă, dar sentimentele și purtările intime sunt mereu aceleași, vai…

Încă un argument pe care-l auzise de la Joséphine. Era destul de mulțumită de ea. Învățase pe dinafară pasaje din Decretum și le recitase fără greșeală. „Curca asta fraieră e perfectă, va povesti despre masa noastră tuturor personalităților din Paris și nimeni nu mă va bănui că n-am scris eu cartea. Mai târziu, când apare, va spune: «Dar am fost acolo, am fost acolo, am văzut-o trudind la

romanul ei!» Mă opresc sau dau un ultim atac?” Hotărând să dea un ultim atac, se aplecă spre Bérengère, care avortase de mai multe ori, și șopti cu un aer amenințător:

— „Ți-ai ucis copiii? Ai avortat fetusul din uter fie prin farmece, fie prin ierburi?”

Bérengère își ascunse fața în mâini.

— Termină, Iris. Mă sperii!

Iris izbucni în râs.

— Nou-născuții nedoriți erau sufocați ori azvârliți în apă clocotită. Și celor care plângeau prea mult le dădeau drumul prin ambrazuri rugându-l pe Dumnezeu sau pe diavol să-i schimbe cu alții mai liniștiți.

Bérengère scoase un strigăt de groază și ceru îndurare.

— Termină, sau nu mai iau niciodată masa cu tine!

— „Ah! Suflet blestemat, calc în picioare sexul și vanitățile acestei lumi și fac din trupul meu o ostie vie!”

— Amin, răspunse Bérengère, care voia să termine. Și Philippe, el cum reacționează?

— E destul de mirat, trebuie să spun, dar îmi respectă izolarea. E un scump, se ocupă de Alexandre tot timpul.

Nu era o minciună. Philippe privea pretinsa nouă ocupație a nevestei sale cu uimire. Nu-i vorbea despre asta niciodată; în schimb, avea într-adevăr mare grijă de Alexandre. Se întorcea în fiecare seară de la birou la ora șapte și petrecea toată seara în camera lui, punându-l să-și repete lecțiile. Îi explica problemele de matematică, îl ducea să vadă meciuri de fotbal sau de rugby. Alexandre era încântat. Își imita tatăl întru totul, îi împrumuta ticurile verbale și putea repeta „este consternant” cu toată seriozitatea lui Philippe. Iris sunase la agenția de filaj ca să contramandeze ancheta.

— Pică foarte bine, replicase directorul agenției, se pare că am fost descoperiți.

— Ah! M-am agitat degeaba, era vorba pur și simplu despre o afacere profesională a soțului meu! spusese Iris, ca să termine mai repede.

„Nu e chiar așa de simplu”, gândise directorul agenției. Primise o vizită a lui Philippe Dupin. Acesta îl făcuse să înțeleagă că, dacă nu punea capăt filajului, urma să i se ridice licența profesională. Avea puterea asta. Nu părea să glumească. Se așezase autoritar în fotoliul mare din piele din fața biroului, își proptise brațele de mânere, pusese picior peste picior, își trăsese manșetele. Rămăsese o clipă fără să spună nimic. Apoi, cu pleoapele pe jumătate închise, lăsând să-i scape o privire necruțătoare, i se adresase cu voce joasă:

— Aici se va încheia, sper că am fost clar…

Se ridicase, iar privirea făcuse înconjurul biroului, ca și cum i-ar fi inventariat conținutul. Directorul dăduse să-l însoțească, dar Philippe Dupin îi mulțumise așa cum mulțumești unui servitor și ieșise pe ușă fără să spună un cuvânt. Directorul agenției preferase să închidă dosarul înainte chiar ca frumoasa doamnă Dupin să-l sune.

Cum termină masa, Iris își luă mașina și se îndreptă spre Courbevoie, s-o vadă pe Joséphine. Trebuia să-i povestească în ce fel o păcălise pe Bérengère. Găsi ușa încuiată. Își blestemă sora că nu avea mobil, ca să fie găsită. Renunță și se întoarse acasă lustruindu-și imaginea de romancieră de succes. Nu trebuia să lase niciun amănunt la întâmplare. Să se antreneze să răspundă la toate întrebările, să pregătească răspunsuri convingătoare. Și să citească, să citească. Îi ceruse lui Jo să-i facă o listă de câteva lucrări indispensabile și le studia, luând notițe. Carmen fu autorizată să-i aducă ceaiul. În liniște.

I se întâmpla să se gândească la Gabor. Poate avea să citească și el cartea? I-ar fi putut veni ideea

s-o aibă în vedere pentru un film! Ar fi lucrat împreună la scenariu… Ca înainte!

Ca înainte… Oftând, se afundă în canapeaua moale în fața tabloului ei preferat, cel care-i amintea de Gabor. Nu reușea să-l uite.

Joséphine se refugiase la bibliotecă. Ferestrele deschise dădeau spre o grădină în stil francez, lăsând să pătrundă o lumină liniștitoare, o lumină de mănăstire, care nimba atmosfera cu un halou blând, liniștitor. Se auzeau păsările cântând, zgomotul ritmat al unui furtun de stropit. Atmosfera era în același timp bucolică și fără vârstă.

„Aș putea la fel de bine să fiu în castelul lui Florine…”

Își întinsese notele pe masă și urmărea desfășurarea planului. Florine este văduvă pentru prima dată. Guillaume Spadă-Lungă, la sfaturile ei, a plecat la cruciadă. „Nu e de bun-simț, prietene, să rămâi la castel când numele Domnului are nevoie de curajul tău pe pământurile îndepărtate și profanate. Oamenii tăi îți iau în zeflemea iubirea înflăcărată, și-i aud pe ticăloși cârtind în legătură cu bărbăția ta, ceea ce mă rănește și mă chinuie. Ia deci armele!” Guillaume se supusese îndemnului tinerei sale soții și, după șase luni de iubire fericită, îmbrăcase din nou armura, încălecase și pornise să se bată în Orient. Acolo, după ce a descoperit o comoară pe care se grăbea s-o trimită înapoi în țară, la Florine, și-a dat duhul, cu gâtul spintecat de un maur gelos pe îndrăzneala și frumusețea lui. Florine plângea pe maldărul de scuzi, copleșită de suferință și devoțiune. Dar statutul ei de tânără văduvă înlăcrimată o făcea extrem de ispititoare.

Au vrut s-o oblige să se mărite din nou. Au hărțuit-o cu pretendenți pe care ea nu-i băga în seamă. Au amenințat-o că-i iau bunurile. Soacra ei gemea. Florine trebuia să facă ceva! Era datoria ei de femeie și de contesă. Implora, dar nu-i lăsau

deloc răgaz. Florine nu dorea decât un lucru: să trăiască în pace în castelul ei, să trăiască în post și rugăciune, în iubirea de Dumnezeu. N-a avut timp să conceapă un moștenitor care s-o apere de aceste asalturi, ducând mai departe numele tatălui său…

În acea perioadă, viața unei tinere văduve este o luptă dură, și Florine este nevoită să se recăsătorească dacă nu vrea să piardă comoara lui Guillaume și să vadă numele familiei târât în noroi. Nu are de ales. Mai mult, Isabeau, slujnica ei credincioasă, o anunță că se urzește un complot împotriva ei. Castelanul vecin, Étienne cel Negru, a cumpărat serviciile unei bande de mercenari pe care să-i trimită s-o răpească și s-o dezonoreze, astfel încât să poată pune mâna pe pământurile ei fără nicio dificultate! Răpirea era pe vremea aceea o modalitate obișnuită de a lua în stăpânire un domeniu. Florine se decide să se mărite. Alege pretendentul cel mai blând, cel mai modest, cel care nu va sta în calea planurilor ei de devoțiune: Thibaut de Boutavant, zis Trubadurul. Este de familie bună, cinstit și drept, își petrece zilele scriind poeme despre *fin' amor*[8] și cântă la mandolină, visând la Florine. Trebuie din nou ca mariajul să fie acceptat de ceilalți seniori! Florine îi va pune în fața faptului împlinit și se va mărita în secret, într-o noapte, în capela castelului. Îi dă o sumă mare de bani preotului care oficiază ceremonia. În ziua următoare invită pe toată lumea la ospăț și li-l prezintă pe soțul ei pretendenților păcăliți. Vinul curge în valuri, vinul gascon, căci vinul englezesc „trebuie băut cu ochii închiși și cu dinții strânși", atât este de rău, până când pretendenții cad sub masă. Thibaut se duce să-și înfigă flamura pe zidul castelului, ca să le arate tuturor că el este singurul stăpân.

Ca să scrie, Joséphine se folosea adesea de personalitatea unui cunoscut. Un amănunt sau altul, chiar o impresie trecătoare. Nu-i era de folos decât dacă era adevărată. Astfel, folosise imaginea

propriului tată pentru a-l întrupa pe tatăl lui Florine. Și era ca și cum abia făcea cunoștință cu el. Își amintea cum, copilă fiind, își admira tatăl și-i ierta jocurile de cuvinte deoarece înțelesese că le făcea ca să se destindă. Se întorcea acasă îngrijorat și obosit și se lăsa furat de calambururi facile. Îi reveneau în minte frânturi de amintiri. Atunci înțelegea tăcerile, cuvintele cărora la vremea respectivă nu le pătrunsese sensul. Își spunea că iubea munca, legea și autoritatea pentru că tatăl ei întrupa aceste valori. „Nu sunt o revoltată, nici o luptătoare, am moștenit umilința lui. Respect această atitudine față de viață. Îmi place să admir. Fără îndoială, pentru că sunt fiica tatălui meu, îmi plac oamenii care-mi sunt superiori. Pentru mine, el era un personaj misterios, șters, dar exigent. Pricepusem că tăcerea era felul lui de a lupta, de a căuta. Întâlnind oameni care nu așteaptă nimic, care nu caută nimic, am observat, prin contrast, bogăția tatălui meu. Este cineva care întotdeauna se îndreaptă către ceva ce nu folosește la nimic. De asta am nevoie de cavaleri, de regi cerșetori, de acele vremuri îndepărtate când regula sfântului Benedict propovăduia umilința”.

Uneori îi reveneau amintiri pe care nu le înțelegea bine. Așa cum erau lemnele aduse de apă, alcătuind un desen pe care nu reușea să-l descifreze. Acea furie îngrozitoare și tăcută a tatălui ei, într-o zi de furtună, vara, în landă… Singura dată când el ridicase vocea la mama ei, când o numise „criminală”. Singura dată când mama ei nu răspunsese, își amintea foarte bine că plecase, dusă în brațe de tatăl ei. El mirosea a sare. Era marea sau lacrimile? Amintirea asta venea și pleca, lăsând de fiecare dată o nouă recoltă de emoții, făcând să-i urce lacrimile în ochi fără să știe de ce. Ghicea că revolta ascundea o enigmă, dar semnificația scenei îi scăpa. „Într-o zi o să descifrez enigma lemnului plutitor”, gândea Joséphine.

Se întreba, ronțăind capacul pixului, pe cine putea să ia ca model pentru Thibaut, blândul trubadur, când privirea îi căzu pe bărbatul cu scurta de molton, instalat la celălalt capăt al mesei lungi. Era acolo, la câțiva metri. Purta un pulover pe gât, negru, care se potrivea cu atmosfera primăvăratică a după-amiezii de mai. Haina de molton bleumarin stătea pe spătarul scaunului. „El va fi trubadurul meu!" Dar se răzgândi imediat: „Va trebui să moară, pentru că nu este decât al doilea soț!" Șovăi. Îl cercetă. Scria cu mâna stângă, aplecat pe cot, își ținea capul în jos, ignorând privirea ei stăruitoare.

„Are mâini lungi, albe, obraji umbriți de începutul unei bărbi aspre, gene dese care ascund niște ochi căprui stropiți cu puncte verzi, e palid, atât de slab. Cât este de frumos! Inspiră iubirea! Cât pare de departe de vanitățile acestei lumi!

Va fi Thibaut și n-o să-l fac să moară: va dispărea și se va întoarce la sfârșitul poveștii! Va fi o nouă aventură. Îl vor crede mort, Florine își va plânge toate lacrimile, se va recăsători, dar inima ei îi va aparține pentru totdeauna lui Thibaut Trubadurul.

Nu… Trebuie să moară. Altfel povestea nu stă în picioare. Nu trebuie să mă las derutată. Thibaut este în același timp senior și trubadur. Scrie cântece de iubire, dar și pamflete împotriva puterii regelui Franței sau a lui Henric al II-lea. Cântă bucuria pe care o dau luptele, loviturile de spadă, dar și prada de război, manevrele de încercuire a cetății, rapacitatea cuceritorilor. Condamnă politica celor doi suverani, impozitele prea apăsătoare, campaniile devastatoare. Cântecele lui sunt reluate în orașe și târguri. Devine influent, prea influent. Banul, scrie el, trebuie să fie cheltuit pentru binele supușilor și nu pentru gloria prinților. Preia plângerile șoptite de țărani, șerbi și vasali. Seduce, enervează. Lansează polemici. Este acoperit de aur ca să cânte balade omagiale. Henric al II-lea oferă

o recompensă pentru capul lui. Moare otrăvit după ce a cunoscut gloria”.

În cele din urmă, oftând, Joséphine se resemnează cu moartea lui Thibaut Trubadurul.

Lucră toată după-amiaza, mâncă de față cu bărbatul în scurtă de molton, observând mâna care trecea mereu pe începutul de barbă, ochii care se închideau în căutarea unei idei, pumnul slab și descărnat care se odihnea pe foaia albă, venele de pe frunte care se umflau, obrajii scobiți… și turna toate aceste amănunte în personajul Thibaut. Florine, emoționată de blândețea acestui bărbat, descoperă iubirea, uită de Dumnezeu, apoi se scufundă în lungi rugăciuni ca să fie iertată… Florine descoperă plăcerile patului conjugal. Joséphine roșește când se apucă de istorisit noaptea nunții. Thibaut, în cămașă, vine să se culce lângă Florine, în patul mare, închis între perdele… O lăsă pe mai târziu, când nu va fi la bibliotecă, față în față cu el!

Timpul trecea. Abia băgă de seamă că bărbatul își strângea lucrurile și se pregătea să plece. Șovăi o clipă între Thibault și bărbatul cu scurtă de molton și… îl urmă pe drumul spre ieșire, împingând la rândul ei ușa dublă care apăra sala de lectură de zgomotele de afară. I se alătură pe bulevardul plin de mașini până la stația de autobuz, unde necunoscutul se puse pe așteptat cu mintea pierdută în gânduri.

Se apropie de el și lăsă să-i cadă o carte. El se aplecă s-o ridice, moment în care o recunoscu pe Joséphine și zâmbi.

— Este un obicei al dumneavoastră să scăpați lucrurile din mână!

— Din cauză că sunt foarte distrată!

— Dar eu o să fiu mereu aici, replică el.

Rostise aceste cuvinte pe un ton egal și șters. Fără cea mai mică nuanță jucăușă. Făcea o constatare, iar Jo se rușina de manevra ei. Nu mai știa ce să răspundă. Cum nu putu găsi o replică

spirituală, îl privi fâstâcită. În cele din urmă își adună tot curajul și spuse:

— Suntem în primăvară și continuați să purtați scurta de molton.

— Întotdeauna mi-e frig…

Ea rămase din nou tăcută, lucru pentru care se dojeni aspru. Autobuzul se opri în dreptul lor. Bărbatul o lăsă să treacă și urcă în urma ei, ca și cum mergeau amândoi în aceeași direcție. „Doamne, nu e deloc drumul meu”, bombăni în gând Jo, văzând că autobuzul o lua spre Place de la Boule. Se duse să se așeze și-i făcu loc să stea alături de ea. Îl văzu ezitând o clipă, dar într-un final îi mulțumi și se așeză.

— Sunteți profesoară? întrebă el politicos.

Avea un nas lung, nări bine conturate. „Thibaut Nas Mare? Ar fi mai original decât Thibaut Trubadurul”.

— Lucrez la CNRS, secolul al XII-lea.

El făcu o mutră care dovedea apreciere.

— Frumoasă epocă, secolul al XII-lea. Puțin ignorată, fără îndoială…

— Și dumneavoastră? îl iscodi ea.

— Eu scriu o istorie a lacrimilor… Pentru un editor străin. Un editor universitar. Nu e vesel, înțelegeți.

— O, dar trebuie să fie pasionant!

Se mustră în gând: „Ce remarcă idioată. Idioată și banală. La așa ceva nu ai replică”.

— Într-un fel, este filmul epocii, spuse el. Un mijloc de a exprima emoțiile atât în particular, cât și în public. Atât femeile, cât și bărbații plâng mult…

Se afundă în haina de molton și își reluă visarea. „Omul ăsta e cu adevărat friguros”, își spuse Joséphine, care se gândi imediat să folosească acest amănunt pentru Thibaut, cu bronhii delicate.

Se uită pe fereastră: se îndepărta din ce în ce mai mult! Trebuia să se gândească să se întoarcă. Fetele urmau să vină de la școală și aveau să se

mire dacă n-o găseau acasă. „Și când mă gândesc că înainte le întâmpinam întotdeauna, atentă, disponibilă”. „Îmi place să sun și îmi place când tu deschizi ușa”, spunea Zoé agățându-se de gâtul ei.

— Veniți des la bibliotecă? întrebă ea prinzând curaj.

— De fiecare dată când vreau liniște ca să lucrez. Sunt atât de concentrat în acele momente, că nu suport nici cel mai mic zgomot.

„E însurat, are copii”, își zise Joséphine. Trebuia să știe mai mult. Căuta o modalitate de a pune întrebarea fără să pară prea curioasă, când el se ridică și spuse:

— Eu cobor aici… Cu siguranță ne mai vedem.

Îi aruncă o privire încurcată. Ea aprobă din cap, răspunse: „Da, pe curând” și-i zâmbi. Bărbatul se îndepărtă cu mersul cuiva care se uită în sine și nu la drumul pe care înaintează.

Jo n-avea decât să ia autobuzul în direcția inversă. Uitase să-l întrebe cum îl cheamă. Atitudinea lui nu îndemna deloc la conversație. Pentru un individ care poza pentru reclame părea mai degrabă urâcios.

La intrarea în imobil erau o mulțime de oameni. Inima lui Joséphine o luă razna: fetele pățiseră ceva. Grăbită, îi dădu la o parte pe toți curioșii care-i admirau pe doamna Barthillet și pe Max, așezați pe treptele scării.

— Ce se întâmplă? o întrebă pe vecina de la trei, care-i privea cu brațele încrucișate.

— Au venit portăreii. Au pus sigiliu. Trebuie să plece. Prea multe luni de chirie neplătite!

— Dar unde se vor duce?

Femeia ridică din umeri. Nu era problema ei. Ea constata, asta era tot. Joséphine se apropie de doamna Barthillet care plângea încetișor, cu fruntea plecată. Întâlni privirea lui Max, sumbră, liniștită.

— Știți unde o să vă duceți în seara asta? Când doamna Barthillet clătină din cap, Jo insistă: Doar

n-o să dormiți pe stradă.

— Și de ce nu? făcu doamna Barthillet.

— N-au dreptul să vă dea afară! În plus, și cu un copil!

— Nu s-au jenat.

— Veniți la mine. În seara asta, în orice caz…

Doamna Barthillet ridică fruntea și șopti:

— Vorbiți serios?

Joséphine aprobă și-l luă pe Max de braț.

— Ridică-te, Max, ia-ți lucrurile și vino cu mine.

Vecina de la trei scutură din cap cu un aer posomorât și comentă:

— Nu știe ce face, sărmana! Nu mai scapă de necazuri.

∵

— Mamă, eu când pot să mi-o trag?

Shirley spuse câteva cuvinte în engleză și închise telefonul. Trebuia să plece. Întrebarea lui Gary o luă pe neașteptate.

— Dar, bine, Gary… Ai șaisprezece ani! Nu e urgent!

— Pentru mine, da.

Își privi fiul. „Are dreptate. Acum e un bărbat. Un metru optzeci și cinci, mâini, brațe, picioare ca spaghetele. O voce de bărbat, un început de barbă, păr negru, destul de lung, hirsut. Se bărbierește, petrece ceasuri întregi în baie, refuză să iasă când are un coș, se omoară cu cremele și loțiunile. Vocea i s-a schimbat. Trebuie să fie tulburător să simți că un bărbat crește într-un trup de copil. Îmi amintesc când mi-au crescut sânii, i-am legat, și primele cicluri, credeam că dacă strâng picioarele…”

— Ești îndrăgostit? Te gândești la o fată?

— Mi-e atât de poftă, mamă… Mă sufocă! Își duse mâna la gât și scoase limba pentru a-și arăta dorința. Nu mă gândesc decât la asta.

Să-și facă valizele, să ia primul avion spre Londra. Să-i ceară lui Joséphine să stea cu ochii pe

Gary. Nu era chiar momentul să înceapă o discuție despre sexualitatea adolescenților.

— Ascultă, scumpule, o să mai vorbim când o să fii îndrăgostit…

— E obligatoriu să fii îndrăgostit?

— E mai bine! Nu e un gest oarecare… Și apoi, prima oară este importantă. Nu trebuie s-o faci cu oricine și oriunde. O să-ți amintești toată viața de prima dată.

— E chiar Hortense, dar ea nu se uită la mine.

În timpul vacanței de Paște, în Kenya, Gary își petrecuse timpul ținându-se după Hortense ca un fluture atras de lumină. Ea îl respingea spunându-i: „Te lipești, Gary! Ce lipicios ești! Valea! Valea!” Mama lui era tulburată. Strângea din dinți. Dezamăgirea lui Gary îi stricase concediul lui Shirley, care observa stângăcia fiului ei fără s-o poată îndrepta. Într-o seară îi explicase că nu proceda corect:

— O femeie are nevoie de mister, de distanță. Are nevoie să-l dorească pe bărbatul pe care-l place, să fie nedumerită, să se îndoiască de puterea ei de seducție. Cum vrei să te dorească dacă o urmărești peste tot ca un bărzăune, îi anticipezi toate dorințele, toate capriciile, nu te respectă!

— Mami, e mai tare decât mine, mă înnebunește!

El tăcu și-și înfundă mâinile în pantalonii prea mari din care se vedea marginea chiloților. Shirley întinse mâna să-i ridice pantalonii, dar Gary o respinse.

— Niciodată nu e momentul potrivit să-ți vorbesc!

— Exagerezi, dragule. Sunt întotdeauna aici să te ascult, dar acum pică prost.

Gary pufni zgomotos și plecă să se închidă în camera lui. Shirley era furioasă. În mod normal s-ar fi așezat, ar fi pus întrebări, ar fi ascultat, ar fi propus o soluție, dar ce-i putea spune unui băiat de șaisprezece ani pe care-l amețea pubertatea? Ar fi

avut nevoie de timp și, pur și simplu, nu avea. Trebuia să închidă valiza, să rezerve un bilet de avion, s-o anunțe pe Joséphine că pleca.

Se duse să sune la Jo. Îi deschise doamna Barthillet.

— Joséphine e acasă?

— Da, în camera ei.

Shirley, uimită de cele două valize mari de la intrare, se duse după Joséphine.

— Ce caută aici doamna Barthillet?

— Tocmai a fost dată afară din casă. I-am spus să vină la mine până se poate întoarce.

— Pică prost… Voiam să-ți cer un serviciu.

Joséphine lăsă cearșafurile pe care tocmai le scotea din dulap.

— Dă-i drumul, te ascult.

— Trebuie să plec la Londra. O urgență… Slujba! Aș vrea să te rog, dacă ai putea, să ai grijă de Gary cât lipsesc.

— Pleci pentru multă vreme?

— Doar o săptămână.

— Nicio problemă. În situația în care sunt! O să-mi desenez o cruce roșie pe frunte.

— Îmi pare rău, Jo, dar nu pot refuza. O să te ajut cu doamna Barthillet când o să mă întorc.

— Sper că o să fie plecată când te vei întoarce tu. Și cartea mea! Nu mai am decât două luni până când trebuie să predau manuscrisul. Și nu sunt decât la al doilea soț. Mai sunt alți trei care așteaptă.

Se așezară amândouă pe patul lui Joséphine.

— O să doarmă în cameră cu Max. Eu o să mă instalez în salon și o să mă duc să scriu la bibliotecă.

— Nu are serviciu?

— Tocmai a fost concediată.

Shirley îi luă mâna, o strânse și-i mulțumi.

— O să mă revanșez, promit!

Când fetele se întoarseră de la școală, Zoé bătu din palme aflând că Max urma să stea cu ele.

Hortense își luă mama deoparte în baie și întrebă:

— E o glumă?

— Nu. Ascultă, Hortense… N-o să-i lăsăm să doarmă sub poduri.

— La dracu', mamă!

— Dar nu-ți cer nimic.

— Ba da. Va trebui să fac loc acestei familii fără casă. Știi cine e doamna Barthillet? Un caz social. O să vezi, o să regreți! În orice caz, nu se pune problema să-mi invadeze camera! Sau să-mi atingă computerul!

— Hortense, e doar pentru câteva zile! Scumpo, șopti Jo încercând s-o ia în brațe, nu fi egoistă! Și, apoi, nu e camera TA, este și a lui Zoé…

— Mă scoți din minți cu aerele tale de călugăriță. Cât ești de demodată, sărmana de tine!

Palma porni fără ca Joséphine să bage de seamă. Hortense își duse mâna la obraz și-și fulgeră mama din priviri.

— Nu mai pot să trăiesc aici! șuieră ea. Nu mai pot trăi aici cu tine! N-am decât un gând, să plec, și te previn…

O altă palmă porni, și de data asta Joséphine își puse toată furia în lovitură. În bucătărie, Zoé, Max și doamna Barthillet pregăteau cina. Max și Zoé așterneau masa în timp ce doamna Barthillet punea la încălzit apă pentru paste.

— O să-ți revii și-o să faci o impresie bună, altfel o să fie foarte rău, șopti Joséphine printre dinți.

Hortense o privi, se clătină și se lăsă să cadă pe marginea căzii. Apoi, râzând ușor, își privi mama și trânti cu un dispreț furios:

— Biată imbecilă!

Joséphine o prinse de mâneca puloverului și o aruncă afară din baie. Apoi, lăsându-se să alunece pe dușumea, luptă cu greața care i se ridica din stomac. Îi venea să vomite. Îi venea să plângă. Se învinovățea că se lăsase pradă furiei. Nu rezolvi nimic dând palme unui copil. Se recunoscu

învinsă. Hortense ieșea întotdeauna victorioasă din aceste înfruntări. Joséphine își dădu cu apă pe ochii înroșiți și se duse să bată la ușa camerei fetei.

— Mă disprețuiești, nu-i așa?

— Of, mamă, termină! Tu și cu mine nu mai avem nimic să ne spunem. Aș face mai bine să stau în Kenya cu tata. Până și cu Mylène mă înțeleg mai bine decât cu tine!

— Dar ce ți-am făcut, Hortense, spune-mi?

— Nu suport ceea ce ești. Aerul tău de bleagă, discursurile tale tâmpite! Și apoi, nu mai pot trăi aici… Deși mi-ai promis c-o să ne mutăm, vegetăm în locul ăsta mizerabil, în periferia asta jalnică, cu oameni demni de milă.

— Nu am posibilități să mă mut, Hortense! Și-am promis c-o s-o fac dacă pot și dacă asta te face fericită.

Hortense o cercetă cu un aer disprețuitor, trecându-și mâna pe obraz ca să șteargă amintirea usturătoare a palmelor. Plină de remușcări, Joséphine murmură:

— N-ar fi trebuit să te plesnesc, scumpo, dar m-ai scos din minți.

Hortense ridică din umeri.

— Nu contează… O să încerc să uit.

Cineva bătu la ușa camerei. Zoé anunță că cina era gata. Nu le mai așteptau decât pe ele. Joséphine ar fi vrut ca fiica ei să-i spună că o ierta, ar fi vrut s-o ia în brațe, s-o sărute, dar Hortense răspunse: „Acum, acum, venim” și ieși din cameră fără să se întoarcă.

Joséphine își reveni, își șterse ochii și se îndreptă spre bucătărie. Pe coridor se opri gândindu-se: „Cu familia Barthillet nu voi putea lucra nici în bucătărie, nici în salon. Unde o să-mi pun cărțile, hârtiile, computerul? Când o să ne mutăm, o să iau un apartament cu un birou pentru mine… Dacă merge bine cartea, dacă o să câștig mulți bani, ne vom putea muta”. Ar fi vrut să dea fuga să-i anunțe vestea cea bună lui Hortense, dar

se stăpâni. Trebuia mai întâi să termine cartea. Avea să se ducă să lucreze la bibliotecă. Alături de bărbatul în scurtă de molton. Nu mai avea vârsta să se îndrăgostească. Era ridicolă. Ce-ar fi spus Hortense? Tolomacă. Avea dreptate. Hortense avea întotdeauna dreptate.

— Nu aveți televizor? întrebă Max când intră în bucătărie.

— Nu, și trăim foarte bine fără, îi răspunse Joséphine.

— Încă o idee de-a mamei, oftă Hortense ridicând din umeri. A dus televizorul în pivniță. Preferă să citească în patul nostru seara! Ce ne mai distrăm!

— O, dar este marele bal dat de Charles și Camilla la castelul Windsor, spuse doamna Barthillet. N-o să ne putem uita. O să fie acolo regina, prințul Philip, William, Harry și toate capetele încoronate!

— O să mergem la Gary, interveni Zoé. Ei au televizor. Dar noi avem internet. Mătușa Iris l-a instalat ca să poată mama să lucreze. A fost cadoul ei de Crăciun. Nici măcar nu trebuie să se branșeze, este wifi!

— Nimeni nu se atinge de computerul meu, mârâi Hortense. Sunteți preveniți.

— Nu te ambala. Am reușit să-l păstrez pe al meu, zise doamna Barthillet. Unul pe care l-am cumpărat la piața hoților din Colombes, pe nimic…

Era vorba despre subsolul unui magazin unde puteai cumpăra cu o treime din prețul mărfii furate. Joséphine simți un frison pe ceafă. Nu mai lipsea decât să apară poliția!

— Atunci v-au luat tot? întrebă Zoé cu un aer trist.

— Tot… nu ne-a mai rămas nimic! oftă doamna Barthillet.

— Bine, nu vă mai văitați! o mustră Hortense. Duceți-vă să căutați serviciu și munciți. Pentru cei

care vor cu adevărat, există întotdeauna de muncă. Iubitul lui Babette a găsit în douăzeci și patru de ore la o agenție de plasare. A deschis ușa și a avut de ales. Trebuie să se scoale devreme dimineața, asta e tot! Eu am primit răspunsul pentru stagiu. Șef mă ia zece zile în iunie. Mi-a spus că, dacă muncesc bine, o să mă și plătească!

— E bine, scumpa mea, spuse Joséphine. Te-ai descurcat singură!

— A trebuit! Haideți, pastele sunt gata sau nu? Încă mai am o grămadă de treabă.

Joséphine se duse să guste pastele și le servi având grijă să le împartă egal. Trebuia să fie atentă, să menajeze susceptibilitățile.

Mâncară în liniște. Hortense luă din brânza rasă fără să le ofere și celorlalți. Joséphine încruntă din sprâncene și-i aruncă o privire urâtă.

— E destulă în sertarul de la frigider. Nu e o dramă, nu? Se pot ridica să-și ia.

Joséphine se întrebă dacă nu făcuse o mare greșeală luând în gazdă familia Barthillet.

∵

Doctorul Troussard trebuia să-i primească la ora cincisprezece. Sosiră la paisprezece și treizeci, îmbrăcați ca de duminică, și luară loc în sala de așteptare a elegantului cabinet medical de pe bulevardul Kléber. Marcel obținuse numele medicului discutând cu unul dintre directorii săi de magazin.

— Dar fii atent, Marcel, noi am avut trei dintr-odată. A fost extenuant! Era să lăsăm trei orfani!

— Trei, patru, cinci, iau tot, răspunsese Marcel.

Directorul de magazin păruse mirat.

— E pentru tine? întrebase, curios.

Marcel răspunsese:

— Nu, e pentru nepoțica mea, e disperată să aibă un copil, și văzând că se ofilește, m-am întristat! Eu am crescut-o, e ca fiica mea, pricepi…

— Ah! făcuse celălalt. Mă bucur, am crezut că era pentru tine! Vine o vârstă când e mai bine să te

uiți la televizor decât să alinți bebelușii, nu-i așa?

Marcel plecase cu mutra lui vicleană. „N-a greșit individul, m-am trezit cam târziu să cânt cântece de leagăn! Iar Josiane nu e nici ea prea tinerică. Să sperăm că nu facem vreo lepădătură! Un avorton bolnăvicios. Ah, cât de bine îmi imaginez copilul ăsta! Îl și văd. Un zdrahon de la Hale pe care o să-l cresc la fel ca pe prințul de Wales. N-o să-i lipsească nici vitaminele, nici aerul proaspăt, nici lecțiile de călărie, fac pariu, amice!”

Doctorul Troussard le ceruse să facă analize, o pagină întreagă, scrisă mărunt! Și îi aștepta la ora șaisprezece ca să „discute rezultatele”. Erau acolo, în sala de așteptare, tremurând. Intimidați de canapele, de scaunele moi, de covorul care le mângâia gleznele, de draperiile grele.

— Uită-te la modelul draperiilor, ai zice că-s coaie de rinocer!

— Nu se-ncurcă cu mărunțiș doctorul ăsta, șopti Josiane. Prea mult bănet! Miroase a șarlatan.

— Ba nu! Tipul mi-a zis că e cam cu nasu’ pe sus, nu e genul să te pupe pe gură, dar e foarte eficient.

— Of, am emoții, Marcel! Pipăie-mi mâinile, sunt înghețate.

— Ia o revistă, asta o să-ți schimbe gândurile…

Marcel luă două ziare și-i întinse unul Josianei, care îl refuză.

— Nu-mi stă mintea la citit cărți.

— Citește, Scumpete, citește!

Ca să-i dea exemplu, se cufundă în lectură.

Deschise la întâmplare o pagină și citi: „Se știe că pentru femeile de patruzeci de ani riscul de avorta e de trei ori mai mare decât pentru cele de douăzeci și cinci, dar astăzi un studiu franco-american arată că vârsta tatălui mărește riscul. Pentru că spermatozoizii suportă și ei efectele îmbătrânirii: își pierd din mobilitate și există mai multe anomalii genetice care pot duce la un avort spontan. Riscul de avort este cu treizeci la sută mai

mare atunci când viitorul tată are mai mult de treizeci și cinci de ani. Riscul crește odată cu vârsta tatălui, indiferent de vârsta mamei…”

Înnebunit, alb la față, Marcel închise ziarul. Josiane îl văzu cum își umezea buzele, de parcă nu mai avea salivă.

— E în regulă? Ți-e rău?

El îi întinse ziarul, copleșit. Ea citi, îl puse jos și spuse:

— Nu folosește la nimic să te lași chinuit de îngrijorare. Doctorul are rezultatele analizelor noastre și o să ne spună ce este…

— Visez la un mic Hercule, și o să reușim doar să-i facem o bretea la izmene.

— Termină, Marcel! îți interzic să vorbești urât despre fiul tău.

Se depărtă și-și încrucișă brațele pe piept. Strânse din buze ca să nu plângă. Doamne, cât dorea și ea acest copil! Avortase de trei ori, fără cea mai mică șovăire, și acum, când dorea mai mult decât orice să fie însărcinată, nu reușea. Se ruga în fiecare seară, aprindea o lumânare albă la statuia Fecioarei, se punea în genunchi spunând *Tatăl Nostru* și *Slavă Ție, Marie.* Trebuise să le învețe din nou, pentru că le uitase. Îi vorbea mai ales Fecioarei: „Ești mamă și Tu, știi ce înseamnă, nu-ți cer să fie ca al Tău, unul despre care și astăzi vorbim, doar unul obișnuit, sănătos, cu toate la locul lor și o gură mare, ca să glumească. Unul care să-și pună brațele în jurul gâtului meu și să zică: «Te iubesc, mămicuțo», unul pentru care mi-aș da viața! Nu-Ți cer lucruri complicate, vreau doar un mic zvâc în pântecul meu, nu e mare lucru, zău așa…” Se dusese la o clarvăzătoare care o asigurase că va avea un copil. „Un băiețel frumos, te asigur, îl văd… să mi se ia darul dacă mă înșel!” Și îi luase o sută de euro, dar Josiane s-ar fi întors în fiecare zi ca să se asigure. Băiat sau fată, nu-i păsa! Măcar să aibă un bebeluș, un bebeluș pe care să-l iubească, să-l alinte, să-l legene în brațe. Cu

cât întârzia să vină acest copil, cu atât îl îndrăgea mai tare. Acum puțin îi păsa dacă Marcel o părăsea pe Scobitoare sau nu! Măcar să aibă ea copilul ei…

Rămaseră tăcuți până ce asistenta veni să-i anunțe că doctorul îi primea. Marcel se ridică, își strânse nodul la cravată și-și trecu limba peste buze.

— Cred că fac un atac de cord.

— Nu e momentul, îl repezi Josiane.

— Dă-mi brațul, nu pot să merg drept!

Doctorul Troussard îi liniști imediat. Totul era în ordine. Și Josiane și Marcel. Rezultate de părinți tineri! Nu aveau decât să-și suflece mânecile și să se pună pe treabă.

— Dar nu facem decât asta! strigă Marcel.

— Și nu reușim! De ce? gemu Josiane.

Doctorul Troussard depărtă brațele a neputință.

— Eu sunt precum mecanicul, ridic capota și pun un diagnostic: totul este în ordine, totul funcționează. Acum, voi sunteți la volan și conduceți!

Se ridică, le întinse dosarul și îi însoți spre ieșire.

— Dar… zise Josiane, însă medicul o întrerupse imediat:

— Încetați să vă mai gândiți! Altfel va trebui să vi se facă analize la cap. Și asta, credeți-mă, e mult mai complicat!

Marcel plăti consultația, o sută cincizeci de euro, în timp ce Josiane ofta: „O sută cincizeci de parai ca să afli că totul e bine, e totuși cam scump!”

În stradă, Marcel o luă de braț și merseră în liniște. Apoi el se opri și, privind-o fix în ochi, o întrebă:

— Ești sigură că vrei copilul ăsta?

— Foarte sigură. De ce?

— Pentru că…

— Vrei să spui că mă prefac, că nu vreau?

— Nu. Mă întrebam dacă nu ți-e frică… din cauza mamei tale?

— Mi-am pus deja întrebarea…

Își reluară drumul. Apoi Josiane apucă brațul lui Marcel.

— Poate ar trebui să mă duc la un psihiatru?

— Nu mi-aș fi închipuit niciodată că e atât de complicat să faci un copil!

— Poate că ne complicăm prea tare viața! Dacă am fi mai relaxați, ar răsări ca o floare, nu?

Marcel decise că trebuia să nu se mai gândească, să scoată numele de Junior din discuții, să pretindă că problema nu exista.

— Nu mai vorbim de nimic, ne distrăm, facem dragoste, și dacă în șase luni ești tot turtită ca un calcan normand… te bag într-o eprubetă!

Josiane îi aruncă brațele în jurul gâtului și-l sărută. Se opriseră în fața unei vitrine mari de la Nicolas. Marcel se apropie de partea cu oglindă, trase de pielea gâtului și se strâmbă:

— Ce-ar fi să-mi fac un mic lifting pentru Junior? Să nu mă ia drept bunicul când iese de la școală?

— Am zis că nu mai vorbim! urlă ea dându-i un cot zdravăn în coaste.

El își duse mâna la gură ca să fie sigur că n-o să mai spună o vorbă pe tema asta. O plesni ușurel peste fund și o luă din nou la braț.

— O sută cincizeci de boabe ca să citești niște rezultate, are ceva pretenții, decise Josiane. Ne rambursează Casa de Asigurări?

Marcel nu răspunse. Se oprise în fața unui chioșc cu ziare și cerceta fațada cu ochii cât cepele.

— Hei, Marcel, ce faci acolo? La ce te gândești?

El făcu semn că nu putea vorbi.

— Ți-ai înghițit limba?

El scutură din cap.

— Atunci?

Josiane se proțăpi în fața chioșcului cu ziare, cercetând revistele expuse până ce dădu peste un număr special consacrat lui Yves Montand. „Yves Montand, viața, iubirile, cariera. Yves Montand și Simone. Yves Montand și Marilyn. Yves Montand, tată la șaptezeci și trei de ani… Ultima lui iubire se numea Valentin”.

Oftă, deschise portofelul, luă revista și i-o întinse lui Marcel, care îi mulțumi în tăcere. Se întoarseră la birou pe jos.

Era frumos. Arcul de Triumf se detașa victorios pe cerul albastru, mici drapele albastru-alb-roșu fluturau pe retrovizoarele autobuzelor, femeile aveau brațele goale și băieții le strângeau de talie. Marcel și Josiane se țineau de braț ca un cuplu de plimbăreți care și-au luat cele mai șic haine ca să hoinărească prin cartierele elegante.

— Nu ne-am plimbat niciodată așa. Ca îndrăgostiții, observă Josiane. Mereu ne-a fost frică să nu dăm nas în nas cu cineva.

— Mica Hortense o să facă un stagiu la magazin în iunie…

— Știu. Chaval m-a anunțat… El când pleacă?

— La sfârșitul lui iunie. Părea foarte bucuros când și-a depus demisia. Mi-ar fi plăcut să-l las să plece înainte, dar am încă nevoie de el. Trebuie să-i găsesc un înlocuitor.

— Bine c-am scăpat! Nu-l mai suportam…

Marcel îi aruncă o privire îngrijorată. Spunea adevărul, sau era puțină iubire și dezamăgire în vocea ei? Ar fi preferat să-l păstreze pe Chaval în firmă ca să-l supravegheze, să știe cum își folosea timpul, deplasările.

— Nu te mai gândești la asta deloc?

Josiane scutură din cap și dădu un picior unei cutii care se rostogoli în rigolă.

— Ia te uită! exclamă Marcel. Vorbești de lup…

La semaforul de la intersecția bulevardului Ternes cu bulevardul Niel, o decapotabilă roșie torcea așteptând să demareze. Bruno Chaval era la

volan. Ochelari de soare, vestă de căprioară, gulerul de la cămașă deschis, fredona dând mai tare volumul la radio. Își verifică imaginea în oglinda retrovizoare, trecu de mai multe ori mâna prin părul negru, își aranjă cu degetul mustața subțire, făcu motorul să vibreze și lăsă urma cauciucurilor pe asfalt în timp ce demara.

∵

Marele bal de la castelul Windsor se transmitea sâmbătă seara. Erau cu toții instalați în fața televizorului lui Shirley. Toți în afară de Hortense, care refuzase să vină să vadă capetele încoronate defilând cu mare tam-tam. Gary le deschisese ușa mormăind: „Ce e porcăria asta la care o să vă uitați? Eu rămân în camera mea”. Joséphine, Zoé, Max și Christine Barthillet se instalaseră pe jos în salon, în fața televizorului, împrăștiaseră în jur pungi cu chipsuri, Coca, bomboane Tagada, două baghete și niște paté de porc pe care-l întindeau cu degetele.

Joséphine își spunea c-ar fi trebuit să rămână acasă și să lucreze. Al doilea soț era tot în viață! Se atașase de el, nu-i venea să-l trimită pe lumea cealaltă. N-avea să termine la timp, asta era sigur. Al treilea trebuia să moară mai repede! Se dusese la bibliotecă trei zile la rând și nu progresase deloc. Avea prea multe pe cap. Hortense nu-i mai spunea o vorbă, iar Zoé fugise de două ori de la școală într-o săptămână, ca să-l urmeze pe Max în expedițiile lui ciudate.

— Ne-am dus doar ca să recuperăm mobilul pe care o colegă de-a lui Max îl furase! Dar Max își lăsase ghiozdanul la colegul lui și m-am dus cu el să-l luăm înapoi…

— Și acum trebuie să te machiezi ca o negustoreasă de bâlci ca să te duci la școală?

Adorabila Zoé se transforma într-o femeiușcă excitantă. Se închidea în baie. Ieșea în minijupă, cu ochii dați cu negru, cu gura roșie ca de vampir! Joséphine era nevoită s-o curețe cu o mănușă și

săpun în timp ce ea se zbătea și urla că este siluită. Hortense ridica din umeri cu un aer indiferent. Probabil i se plânsese tatălui ei, căci Antoine sunase nervos:

— Ce e cu conviețuirea asta cu familia Barthillet? Joséphine, întotdeauna ți-am spus să nu te apropii de ei, sunt oameni răi!

— Și atunci ce trebuia să fac? Să-i las pe palier?

— Da, răspunsese Antoine. Mai întâi trebuie să te gândești la fete…

Christine Barthillet își petrecea cât era ziulica de lungă pe canapeaua din salon în pijama, navigând pe internet. Găsise un site de întâlniri și răspundea la e-mailurile masculilor în călduri. Când Jo se întorcea de la bibliotecă, îi povestea ce legături mai făcuse peste zi.

— Nu vă faceți griji, doamnă Joséphine, scăpați de mine curând. Mai las nițel să dea mustul în fiert și mă car. Am doi gata încinși care se oferă să mă primească. Un tinerel care dă înapoi din cauza lui Max, și un altul, mai copt, însurat, cu patru copii, dar care-i gata să-mi plătească o garsonieră ca să aibă puțină companie la sfârșit de după-amiază. Are o firmă de instalații și curăță căcatul altora, asta aduce bani frumoși.

Joséphine o asculta năucită.

— Dar nu știi nimic despre ei, Christine, doar n-o să te duci să dai de alte belele?

— De ce nu? Ani de zile am jucat cinstit, și uite unde am ajuns… Nu mai am nimic, nici acoperiș, nici bani, nici bărbat, nici de lucru! Acum vreau să profit! Mă înscriu la toate ajutoarele sociale, storc de bani un moșneag!

Când nu răspundea la e-mailurile necunoscuților, juca pocher pe internet cu cartea de credit.

— Studiez pocherul, doamnă Joséphine, poate aduce bani frumoși! Deocamdată învăț, dar pe urmă o să rup tot!

Până când să pună mâna pe potul cel mare, făcea tot mai multe datorii și se îndrepta spre faliment.

Joséphine era consternată. Bâlbâia niște argumente care o făceau pe Christine Barthillet să izbucnească în râs.

— Dar ești un om în toată firea, responsabil, trebuie să-i dai exemplu copilului tău!

— S-a zis cu vremurile alea! răspundea Christine Barthillet. Definitiv. Nu câștigi nimic fiind cinstit. Trăiască dezmățul!

— Dar nu sub acoperișul meu! protesta Joséphine.

Doamna Barthillet mormăia ceva de genul: „Nu vă faceți probleme, Max și cu mine o să ne cărăm curând”, și începea din nou să tasteze.

— E unul nou care mă întreabă dacă am accesorii. Ce înțelege oare prin asta?

Joséphine avea un nod în gât când pleca să lucreze la bibliotecă. Trăia un moment de panică de fiecare dată când băga cheia în broască seara, la întoarcere. Nici măcar bărbatul cu scurtă de molton nu reușea s-o înveselească.

— Nu merge? Văd că nu mai scăpați nimic, îi spusese în ajun.

O invitase la o cafea. Era pasionat de istoria sacră. Îi vorbise îndelung despre lacrimi sfinte, lacrimi profane, lacrimi de extaz, lacrimi de bucurie, lacrimi ofrandă… și toate acele lacrimi umpluseră inima lui Joséphine, care începuse să plângă.

— Am avut dreptate, nu merge deloc… Mai vreți o cafea?

Joséphine zâmbise printre lacrimi.

— Nu e foarte vesel ce povestiți… zisese ea trăgându-și nasul și căutând o batistă în buzunare.

— Dar precis sunteți familiară cu toate lucrurile astea. Secolul al XII-lea este foarte religios, foarte mistic. Mănăstirile se înmulțesc. Predicatorii

străbat țara amenințând oamenii cu osânda veșnică dacă nu se spală de toate păcatele.

— Este adevărat, oftase ea înghițindu-și lacrimile, căci nu avea batistă.

O observa atent. Uneori, Jo își spunea că asta era probabil cel mai greu în munca ei: secretul. Toată energia pe care o cheltuia, toate ideile care-i veneau noaptea și o împiedicau să doarmă, toate poveștile pe care le inventa nu le putea împărtăși cu nimeni. De parcă avea o activitate clandestină. Mai rău: de parcă era o criminală. Cu cât vorbea mai mult cu Iris despre „combinația" lor, cu atât se convingea că înainta pe drumul infamiei. „Toate astea se vor termina prost", își zicea ea când nu reușea să-și găsească somnul. „Vom fi date în vileag și voi sfârși ca doamna Barthillet, ruinată și alungată din casă".

— Nu trebuie să vă lăsați impresionată așa de tare de ceea ce vă povestesc, reluase bărbatul cu scurtă de molton. Sunteți prea sensibilă…

În acel moment ea îngăimase:

— Nu vă știu nici măcar numele.

— Luca, italian de origine, treizeci și șase de ani, toți dinții și o mare dragoste pentru cărți, îi spusese el zâmbind. Sunt un călugăr de bibliotecă.

Ea îi zâmbise trist, gândind că nu-i spunea tot, gândind că la treizeci și șase de ani era cam bătrân să facă pe manechinul. „Dar mie îmi stă bine să fac pe negrul la patruzeci de ani!" Nu îndrăznea să-i vorbească despre fotografiile din revistă. Nu știa de ce, dar i se părea absurd că putea face meseria asta.

— Și familia dumitale e în Franța sau în Italia? se hazardase ea.

Trebuia să știe dacă era căsătorit.

— Nu am familie, răspunsese el trist.

Joséphine nu insistase.

Shirley nu era acolo ca să-i povestească. Sunase de trei ori la Londra. Trebuia să se întoarcă luni.

— O să fiu acolo luni, promit, și o să sărbătorim!

— Nu petrecere mi-ar trebui, ci o cură de somn! Sunt obosită, atât de obosită…

Emisiunea începuse, și Christine Barthillet se lingea pe degete, înghițind o altă bomboană Tagada. Se zăreau luminile castelului Windsor, Charles și Camilla, pe treptele de sus, își primeau prietenii și familia.

— Ce frumos e! Cât sunt de drăguți! Ați văzut cum strălucește, ați văzut buchetele, muzicienii, decorațiunile! E frumos, o iubire care ține de atâta timp! Treizeci și cinci de ani, doamnă Joséphine, treizeci și cinci de ani! Nu toată lumea se poate lăuda cu atât.

„Cu siguranță nu tu!” gândi Joséphine. „Treizeci și cinci de secunde pe internet, și ești gata să te muți cu primul venit!”

— Cum se numește bărbatul însurat, cu patru copii? șopti ea la urechea lui Christine Barthillet.

— Alberto… E portughez…

— Nu va divorța niciodată! Portughezii sunt foarte credincioși.

„De ce-i spun toate astea? Mă doare-n cot dacă divorțează sau nu”.

— Nu țin să mă mărit. Vreau doar să am o locuință și să fiu scutită de griji un timp.

— Atunci… bineînțeles…

— Nu toată lumea e sentimentală ca dumneata!

După ce băuseră o cafea, se îndreptaseră, normal, spre stația de autobuz și, normal, ea se urcase odată cu el. Când coborâse, îi spusese la revedere și adăugase: „Pe mâine”, făcându-i un mic semn cu mâna. Jo se gândise la drumul pe care trebuia să-l facă până acasă. Să înfrunte fetele, să pregătească cina… Doamna Barthillet nu se pricepea la bucătărie. Nu cumpăra decât supă la pachet, legume în conservă, creveți ambalați sau pește congelat în bucăți dreptunghiulare. Se mira când Joséphine prepara cina și o privea dându-și

cu lac pe unghii. Zoé se înarma cu o pensulă, Joséphine îi trăgea mâinile.

— De ce? E frumos!

— Nu la vârsta ta!

— Dar sunt mare!

— Nu, nu ești!

— Greșiți, doamnă Joséphine, asta le place băieților.

— Zoé nu are vârsta să le placă băieților!

— Așa spuneți dumneavoastră! „E fetiță, e cochetă prea devreme!” Eu, la vârsta ei, aveam doi iubiți…

— Mama spune mereu că sunt prea mică, se văita Zoé, uitându-se pe furiș la unghiile roșii ale doamnei Barthillet.

— Uitați-vă, doamnă Joséphine, uitați-vă! Regina și prințul Philip! Ce frumos este! Are pieptul musculos și bombat! Un adevărat prinț din basme!

— Cam bătrân, nu? făcu Joséphine enervată.

Regina Elisabeta înainta, îmbrăcată într-o rochie lungă de seară, turcoaz, cu o poșetă neagră pe braț. Urma prințul Philip, în frac.

— Dar, dar… sughiță Joséphine. Chiar în spatele reginei, acolo, la doi pași de ea, în umbră, priviți, priviți!

Se ridică, având arătătorul întins spre ecran, repetând: „Priviți, priviți odată”, și, cum nimeni nu reacționa, se duse să pună degetul pe ecran, pe o femeie tânără care înainta cu fruntea plecată, în rochie roz, cu o trenă lungă, siluetă pe care o puneau în evidență cerceii care scânteiau ca niște picături de soare.

— Ați văzut?

— Nu, răspunseră Zoé și doamna Barthillet în cor.

— Acolo, vă spun, acolo!

Joséphine ciocănea ecranul cu degetul.

Tânăra înainta ținându-și trena. Era evident că încerca să rămână în umbra reginei, dar o urma de

aproape.

— Păi, da… Regina are o geantă neagră. Și rochia turcoaz nu-i prea frumoasă.

— Nu, nu regina. Chiar alături! Gary, urlă Joséphine spre camera băiatului. Gary, vino încoace!

Tânăra apărea acum pe ecran, pe jumătate ascunsă de regina care zâmbea de după ochelari.

— Acolo, exact în spatele reginei!

Gary intră în salon și întrebă:

— Ce s-a întâmplat? De ce strigați așa?

— Maică-ta! La Windsor! Alături de regină! urlă Joséphine.

Gary își ciufuli părul, veni să se înfigă în fața ecranului televizorului și mormăi: „Ah, da! mama…”, după care porni spre camera lui târându-și picioarele.

— Dar ce caută acolo? strigă Joséphine în direcția camerei lui Gary. Faceți parte din familia regală?

Niciun răspuns.

— Doamna Shirley! icni Christine Barthillet, încetând să mai sugă o bomboană Tagada. Adevărat. Ce caută acolo?

— Mi-ar plăcea grozav să știu, spuse Joséphine urmărind silueta înaltă, roz, care se pierdea acum în mulțimea de invitați.

— Asta acum! cotcodăci Christine Barthillet. E mai tare decât șnapsu’ nemțesc…

— Sau mai iute decât muștaru’ englezesc, comentă insinuant Zoé.

— Va trebui să-mi dea o explicație, murmură Joséphine.

O descoperi pe Shirley în mulțimea de invitați, iar când o zări încă o dată în urma reginei rămase cu gura căscată. Chiar era posibil ca Shirley să facă parte din familia regală? Dar atunci ce căuta într-o periferie pariziană să dea lecții de muzică, de engleză, să facă prăjituri?

Joséphine își petrecu seara punându-și întrebări, în timp ce Christine Barthillet, Max și Zoé terminau chipsurile, Coca, bomboanele Tagada, curgându-le balele în fața frumuseții spectacolului și defilării prinților și a prințeselor. „Vai! Vai! William s-a îngrășat! Se zice că are o logodnică și că Charles o va invita la dineu!” „Și Harry! Cât e de drăguț! Câți ani are acum? Nu e combinat cu nimeni și are un aer mai nostim decât William…”

Luni, Shirley nu se întoarse. Nici marți, nici miercuri, nici joi. Gary venea să mănânce la Joséphine. Când fetele îl bombardau cu întrebări, el răspundea:

— N-ați văzut bine, v-ați înșelat!

— Dar, Gary, ai văzut-o și tu!

— Am văzut o femeie care semăna cu ea, asta e tot! Sunt o grămadă de blonde cu părul scurt! Ce dracu’ ar fi căutat acolo?

— Asta e adevărat, doamnă Joséphine, munciți prea mult! Vi se urcă la cap.

— Dar ați văzut-o toți. N-am visat.

— Gary are dreptate… Am văzut pe cineva care îi seamănă, dar se întâmplă, nu era ea!

Joséphine era de neclintit: era Shirley, în rochie lungă, roz, în umbra reginei. Simțea o furie teribilă împotriva lui Shirley. „Eu îi spun tot, mă trage de limbă, dar ea tace! Nu am nici măcar dreptul să-i pun întrebări”. I se părea că este înșelată. Că toată lumea o înșela. Totul se amesteca în capul ei: Iris, Antoine, doamna Barthillet și amanții ei de pe internet, Shirley la Windsor, disprețul lui Hortense, Zoé care se destrăbăla… „Toți mă iau de idioată!” Și de altfel exact asta și era.

Furia îi dădu aripi. Puse capăt zilelor blândului trubadur care își dădu sufletul, otrăvit, după ce avusese bucuria enormă de a asista la nașterea fiului său. Florine nu mai avea nevoie să se lupte pentru existență: avea copilul ei legitim, moștenitorul domeniului, Thibaut cel Tânăr. Jo profită ca s-o omoare și pe soacra care începea s-o

calce pe nervi cu veșnicele ei văicăreli. Apoi făcu să apară al treilea soț, Baudouin, un cavaler blând și foarte credincios. Baudouin, om cumsecade, visează să cultive pământul, să se ducă la slujbă și să-și spele păcatele. Foarte repede o enervă pe Joséphine cu dulcegăriile lui, astfel că trebuia să plece cât mai repede pe lumea cealaltă. „Pe ăsta cum să-l fac să dispară? E tânăr, e sănătos, nu bea, nu face orgii, se împreunează cu măsură…” Se gândi din nou la balul lui Charles și al Camillei, la silueta discretă a lui Shirley, la o posibilă înrudire cu casa de Windsor, și mânia ei se abătu asupra lui Baudouin cel Blând.

Baudouin și Florine sunt invitați la un mare bal dat de regele Franței, care vânează pe pământurile învecinate de la Castelnau. Regele îl observă pe Baudouin în mulțimea de invitați în ținute sclipitoare. Pălește și scapă sceptrul, care se rostogolește sub tron. Apoi, cu un semn al mâinii îi invită pe tinerii însurăței să ia loc alături de el ca să bea o cupă cu vin. Baudouin roșește, își lasă spada la picioarele suveranului. Florine e neliniștită: se teme de o nouă avansare. Va cunoaște o altă avere care o va înlătura de pe treapta a șasea unde a stat atât de mult timp? Ei, drace! La sfârșitul petrecerii, când tânărul cuplu, uimit de atâtea onoruri, se îndreaptă spre apartamentele pe care regele i le-a pus la dispoziție, la un cot al coridorului, lui Baudouin i se taie gâtul sub ochii îngroziți ai tinerei neveste. Trei haidamaci năvălesc, îl imobilizează, îl ucid. Sângele curge valuri. Florine leșină și se prăbușește peste trupul fără viață al soțului ei. Vom afla mai târziu că era un bastard al regelui Franței și putea pretinde coroana. De teamă să nu se declare moștenitor, regele a preferat să-l asasineze. Pentru a o consola pe tânăra văduvă, o acoperă cu aur, blănuri, pietre prețioase, o trimite la castelul din Castelnau, escortată de patru cavaleri însărcinați s-o apere. Florine, văduvă încă o dată,

imploră Cerul să-i potolească mânia ca să urce în liniște ultimele trepte.

„Și al treilea!” oftă Joséphine, într-o dispoziție sângeroasă. „Ah!” scrâșni ea numărând paginile scrise în câteva zile, „furia e o muză bună și înnegrește pagina albă cu mii de semne!”

— Se pare că merge mai bine, constată Luca la cafeneaua bibliotecii.

— Sunt furioasă, și asta îmi dă aripi!

El o cercetă. O expresie rebelă și înflăcărată i se așternuse pe față, dându-i un aer de adolescentă care se războia cu toată lumea.

— Aveți un aer… un aer de șmecherie răutăcioasă!

— Este adevărat că face bine să-ți dai frâu liber câteodată. Sunt mereu atât de cumsecade! Bună prietenă, bună soră, bună mamă…

— Aveți copii?

— Două fete… Dar n-am soț! Probabil că n-am fost o soție bună. A plecat cu alta.

Râse prostește și roși. Tocmai lăsase să-i scape o confidență.

Luaseră obiceiul să se întâlnească la cafenea. El îi vorbea despre manuscrisul lui. „Vreau să scriu o istorie a lacrimilor pentru contemporanii mei care confundă sensibilitatea cu sentimentalismul, care plâng ca să facă paradă, ca să-și facă reclamă, să se arate cu un suflet frumos, să retrăiască emoții pe care nu le simt. Vreau să le redau lacrimilor noblețea așa cum era înțeleasă pe vremea lui Jules Michelet. Știți ce scria? «Misterul Evului Mediu, secretul lacrimilor lui nesecate și geniul lui profund. Lacrimi valoroase au curs în scânteietoare legende, încântătoare poeme, și, adunându-se spre cer, s-au cristalizat în uriașe catedrale care voiau să urce la Domnul!»” Cita cu ochii închiși, și miere îi curgea de pe buze. Cita din Michelet, Roland Barthes și Părinții Pustiei, împletind degetele ca și cum spunea o rugăciune.

Într-o după-amiază se întoarse spre ea și-o întrebă:

— Ce-ați zice să mergem la film sâmbătă seara? Se dă un film vechi de-al lui Kazan, care n-a ajuns niciodată în Franța, *Râul sălbatic,* într-un cinematograf de pe Rue des Écoles. Îmi ziceam…

— De acord, spuse Joséphine. Întru totul de acord.

El o privi, mirat de entuziasmul ei.

Ea tocmai înțelegea ceva foarte important: când scrii, trebuie să deschizi larg toate ușile către viață, astfel ca ea să fie cuprinsă în cuvinte și să hrănească imaginația.

Sâmbătă seara, Luca și Joséphine se duseră la film. Își dăduseră întâlnire în fața cinematografului. Joséphine sosi prima. Dorea să aibă timp să capete curaj înainte să apară Luca. Nu se putea împiedica să roșească atunci când o privea și, dacă, din întâmplare, mâinile li se atingeau, inima era pe cale să-i sară din piept. O neliniștea fizic, și asta o tulbura mult. Până acum experiența ei sexuală fusese destul de ștearsă. Antoine se dovedise blând și grăbit, dar nu-i trimitea prin corp valul de căldură pe care o singură privire de-a lui Luca era de-ajuns ca să-l stârnească. Asta o amețea. Nu voia s-o abată nimic de la scrierea cărții, dar în același timp nu se putea opune dorinței de a fi în apropierea lui într-o sală întunecată. „Și dacă își trece brațul în jurul umerilor mei? Și dacă mă sărută? Să nu mă las în voie prea repede, să-mi păstrez mintea limpede. Mai am încă o lună întreagă de muncă încrâncenată și nu trebuie să mă pierd pe drum. Nici să mă rătăcesc într-o idilă. Florine are nevoie de mine”.

Joséphine era uimită de ușurința cu care scria. De plăcerea pe care i-o trezea construirea poveștilor. De locul pe care-l căpăta cartea în viața ei. Tot timpul își purta în gând personajele și-i venea foarte greu să se intereseze de viața reală.

Făcea figurație, zicea da, zicea nu, dar ar fi fost incapabilă să repete ceea ce abia i se spusese sau ceruse. Cu un ochi distrat își vedea fetele, îi vedea pe Max și doamna Barthillet mișcându-se prin casă, în timp ce ea refăcea o frază sau inventa o nouă aventură. De altfel, acceptând invitația lui Luca, nu-și spusese oare că avea să folosească propria emoție pentru a traduce emoția amoroasă a Florinei, aspect pe care-l neglijase până acum? Florine era o femeie puternică, o *perpulchra* devotată și curajoasă, dar nu era mai puțin femeie. „Va trebui să se îndrăgostească de unul dintre cei cinci soți”, gândea Jo pe când se foia de colo colo în fața cinematografului, „cu adevărat îndrăgostită, îndrăgostită să-și piardă capul, răsuflarea… Nu se poate mulțumi cu treapta sfântului Benedict și cu Mirele Divin. Dorința trupească trebuie să-i sfâșie măruntaiele. Și cum este când e îndrăgostită de-și pierde capul?” Putea ghici văzându-se pe sine cum se purta cu Luca.

Scoase un carnețel ca să-și noteze ideea. Nu pleca nicăieri fără carnet și stilou.

Tocmai închidea carnetul când, ridicând capul, îl zări pe Luca aplecat spre ea. O privea cu o siguranță senină, cu detașarea afectuoasă care caracteriza relația lor. Ea făcu un salt, iar geanta i se răsturnă, așa că se ghemuiră să adune conținutul.

— Ah! Vă regăsesc așa cum v-am cunoscut, spuse el răutăcios.

— Eram cufundată în carte…

— Scrieți o carte? Mi-ați ascuns lucrul ăsta!

— Ei… Nu… vreau să zic teza și…

— Nu vă scuzați. Sunteți harnică. Nu e nicio rușine în asta.

Se așezară la coadă ca să cumpere bilete. Când să plătească, Joséphine deschise portofelul, dar Luca îi făcu semn că era invitata lui. Ea roși și întoarse capul.

— Preferați în spate, la mijloc sau în față?

— Mi-e indiferent…

— Atunci, puțin mai în față? Îmi place să văd tot…

Își scoase scurta de molton și o puse pe scaunul gol de lângă Joséphine. Se simți emoționată văzând haina îndoită lângă ea, își dori s-o pipăie, să-i adulmece mirosul, căldura lui Luca, să-și bage mâinile în mânecile abandonate care atârnau.

— O să vedeți, este o poveste despre apă…

— Lacrimi?

— Nu, un baraj… Aveți voie să plângeți dacă sunteți sinceră. Fără lacrimi de crocodil, lacrimi adevărate, de emoție!

Îi adresă acel surâs ce părea că vine dintr-o singurătate imensă. Lui Joséphine i se păru că dacă i-ar fi putut vedea zâmbetul, fie și câteva minute în fiecare zi, ar fi fost cea mai fericită femeie. Totul la acest bărbat era unic și rar. Nimic nu era mecanic sau jucat. Nu îndrăznise niciodată să-i vorbească despre activitatea lui de manechin. O lăsa mereu pe mai târziu.

Luminile sălii se stinseră și filmul începu.

Imediat apăru apa, o apă galbenă, o apă puternică, o apă noroioasă, care te făcea să te gândești la bălțile crocodililor. Liane care atârnau, arbuști uscați de soare – și dintr-odată Antoine răsări în fața ei. Fără să-l fi chemat. Credea că-i aude vocea, îi revedea spatele aplecat când se așezase în bucătărie, mâna care se întinsese s-o ia pe a ei, invitația de a veni să cineze împreună cu fetele. Clipi din ochi ca să-l facă să dispară.

Filmul era atât de frumos, că Joséphine se simți transportată pe insula fermierilor. Se lăsă răpită de frumusețea tristă a lui Montgomery Clift, cu ochii plini de o hotărâre deopotrivă blândă și sălbatică. Când fermierii îi zdrobeau fața, îl strânse pe Luca de braț și el o mângâie pe cap… „O să scape, o să scape”, șopti el în întuneric. Joséphine uită tot pentru a nu reține decât acea clipă, mâna lui pe capul ei, tonul liniștitor. Așteptă, agățată în

întuneric de mâna asta, așteptând s-o tragă spre el, să-i pună brațul în jurul umerilor, să-și amestece răsuflarea cu a ei. Așteptă, așteptă… El își trăsese mâna de-a lungul corpului. Ea își retrase capul, și lacrimile îi urcară în ochi. Să fie atât de aproape de el și să nu se poată abandona! Coatele li se atingeau, la fel și umerii, dar el părea refugiat pe Marele Zid chinezesc.

„Pot să plâng, o să creadă că e apa din film. Nu va ști că e din cauza acelui mic moment de așteptare, acele câteva secunde când m-a tras spre el, când poate că m-a sărutat, acel scurt moment sufocat de așteptare care s-a terminat, arătându-mi că sunt doar o bună prietenă, o medievalistă cu care discută despre lacrimi, despre Evul Mediu, despre sacru și cavaleri”.

Și plânse. Plânse de tristețea de a nu fi o femeie pe care s-o tragă lângă el în întuneric. Plânse de decepție. Plânse de oboseală. Plânse în liniște, plânse dreaptă, fără ca trupul să-i tremure. Se miră că plângea atât de demn, prinzând cu vârful limbii apa care-i curgea pe obraji, cu gust de vin sărat, ca apa care curgea pe ecran, luând casa fermierilor, luând-o pe vechea Joséphine, cea care nu și-ar fi imaginat niciodată că va plânge alături de un alt băiat decât Antoine în întunericul unui cinematograf. Îi spunea adio. Plângea pentru că-i spunea adio. Această Joséphine înțeleaptă, rezonabilă, blândă, care se măritase în rochie albă, crescuse doi copii, se străduia să facă tot ce putea, mereu dreaptă, mereu cumpănită. Fugea din fața noului. Cea care scria o carte, se ducea la cinema cu un băiat și aștepta s-o sărute! Nu mai știa dacă trebuia să râdă sau să plângă.

Mergeau pe străzile Parisului. Ea privea vechile imobile, porțile maiestuoase pentru trăsuri, copacii seculari, luminile cafenelelor, oamenii care intrau și ieșeau, energia trecătorilor care se împingeau, se apostrofau, râdeau. Agitația vieții de noapte. Antoine revenea și se suprapunea. Visaseră atât de

mult să se mute la Paris! Visele păreau să se întoarcă mereu și mereu, ca o momeală. Era în toți acești oameni pe care-i întâlnea o dorință de a trăi, de a petrece, de a se îndrăgosti, care îi determina să intre în horă. Ea, noua Joséphine. Ar fi avut destulă energie să întindă mâna sau s-ar fi mulțumit să rămână acolo, pe marginea dansului, ca un copil căruia îi este frică să intre în mare? Ridică fața spre Luca. Părea din nou un turn solitar și sălbatic care înainta, zidit în tăcerea lui.

„La câte vieți avem dreptul în timpul trecerii noastre pe pământ? Se zice că pisicile au șapte vieți… Florine are cinci soți. De ce n-aș avea dreptul la o a doua iubire? Oare am explicat suficient cum funcționa negoțul în acea epocă? Am uitat să vorbesc despre finanțe. Se plătea cu bani sau în natură: grâu, ovăz, vin, claponi, găini, ouă. Fiecare oraș mai mare bătea moneda lui, unele monede erau mai valoroase decât altele. Era în funcție de oraș”.

Simți că Luca o luase de braț.

— Oh! exclamă ea tresărind, ca și cum ar fi trezit-o.

— Dacă nu vă opream, ajungeați sub mașină. Chiar că sunteți distrată… Am impresia că merg alături de o fantomă!

— Îmi pare rău… Mă gândeam la film.

— O să-mi dați cartea s-o citesc când o s-o terminați?

— Dar eu nu, dar eu nu… bâigui ea, ceea ce-l făcu să zâmbească.

— E un mister, întotdeauna este un mister scrierea unei cărți, aveți mare dreptate să nu vorbiți despre asta, puteți s-o distrugeți oferind-o când nu este gata, și apoi se schimbă tot timpul, crezi că scrii o poveste, dar scrii alta, nimeni nu poate ști până când n-a fost așternută ultima frază. Știu toate astea și le respect. Mai ales nu-mi răspundeți!

O însoți până la ușă. Aruncă o privire la imobil, apoi îi spuse: „O s-o mai facem, nu-i așa?” îi întinse mâna, o strânse încetișor, îndelung, ca și cum i se părea nepoliticos s-o lase prea repede.

— Atunci, bună seara…

— Bună seara și mulțumesc de o mie de ori. Filmul a fost foarte frumos, sincer…

El plecă cu pas grăbit, ca un om mulțumit că a scăpat din capcana despărțirii în fața ușii casei. Joséphine îl privi depărtându-se. O senzație îngrozitoare de gol crescu în ea. Știa acum ce însemna „să fii singură”. Nu „să fii singură” ca să plătești facturile sau să crești copiii, ci „să fii singură” pentru că un bărbat de la care sperasești să te ia în brațe se depărta întorcându-ți spatele. „Prefer singurătatea cu facturi”, oftă ea apăsând pe butonul ascensorului, „cel puțin știi pe ce lume ești”.

Luminile din salon erau aprinse. Fetele, Max și Christine Barthillet, în jurul computerului, scoteau țipete și se prăpădeau de râs: „Uite și la asta! Și la ăla!” arătând cu degetul pe ecran.

— Nu v-ați culcat? E ora unu dimineața!

Abia dacă ridicară capul, fermecați de ceea ce vedeau pe ecran.

— Vino să vezi, mamă, strigă Zoé făcându-i semn să se apropie.

Nu era sigură că voia să participe la agitația generală. Era încă pătrunsă de dulceața tristă a acelei seri. Își desfăcu cordonul impermeabilului, se trânti pe canapea și își scoase pantofii.

— Ce se întâmplă, mai exact? Aveți aerul că sunteți gata să explodați!

— Haide, mamă, vino să vezi. Nu-ți putem spune, trebuie să vezi cu ochii tăi, declară Zoé cât se poate de serioasă.

Joséphine se apropie de computerul pus pe masă.

— Ești pregătită? o întrebă Zoé.

Joséphine aprobă. Degetul lui Christine Barthillet dădu clic pe ecran.

— Ați face mai bine să vă luați un scaun, doamnă Joséphine, o să fiți al naibii de impresionată…

— Nu sunt poze porno? întrebă Jo, îndoindu-se de discernământul vecinei sale.

— Nici vorbă, mamă! o asigură Hortense. E mult mai interesant.

Doamna Barthillet dădu clic pe un simbol, și pe ecran apărură câteva fotografii cu niște băieței.

— Am spus fără pornografie, dar și fără pedofilie, mormăi Joséphine. Și nu glumesc!

— Așteaptă, spuse Max. Uitați-vă mai de aproape!

Joséphine se aplecă spre ecran. Erau chiar doi băieți, foarte blonzi, și un altul, mult mai mic, cu păr castaniu-închis. Se jucau într-un parc, într-o piscină, schiau, făceau călărie, tăiau un tort de aniversare, erau în pijama, mâncau înghețată…

— Și ce-i cu asta? întrebă ea.

— Nu-i recunoști? pufni Zoé.

Joséphine se uită mai atent.

— Sunt William și Harry…

— Da, și al treilea?

Joséphine se concentră și-l recunoscu pe al treilea copil. Gary! Gary în vacanță cu micii prinți, Gary ținând-o de mână pe Diana, Gary pe un ponei ținut în frâu de prințul Charles, Gary jucând fotbal într-un parc mare…

— Gary? șopti ea.

— În persoană! strigă Zoé. Îți dai seama? Gary are sânge regal!

— Gary? repetă Jo. Sunteți siguri că nu este un montaj?

— Le-am găsit navigând prin albumul cu fotografii de familie pus pe net de un valet cam neglijent…

— Puțin zis! exclamă Joséphine.

— Te lasă crăcănat, nu-i așa? zise doamna Barthillet.

Joséphine privea ecranul, dădea clic pe o fotografie, apoi pe alta.

— Și Shirley? Nu e nicio fotografie cu Shirley?

— Nu, răspunse Hortense. În schimb, s-a întors. A venit adineauri, cât tu erai la cinema… A fost bine la film?

Joséphine nu răspunse.

— A fost bine la film cu Luca?

— Hortense!

— A telefonat chiar după ce plecaseși. Ca să spună că o să întârzie puțin. Biata mama, ai ajuns înainte! Nu trebuie niciodată să ajungi înainte. Pariez că nici măcar nu te-a sărutat. Nu săruți femeile punctuale!

Puse mâna la gură ca să oprească un căscat, arătându-se plictisită de lipsa de iscusință a maicăsii.

— Și nu te gătești ostentativ! Joci subtil. Te machiezi fără să te machiezi! Te îmbraci fără să te îmbraci! Sunt lucruri pe care le știi sau nu, și tu, aparent, nu ești dotată pentru asta.

Umilind-o în fața doamnei Barthillet, Hortense știa că Joséphine nu va putea reacționa violent. Era obligată să se stăpânească. Ceea ce și făcu. Joséphine strânse din dinți, păstrându-și cumpătul.

— Are un nume frumos… Luca Giambelli! E la fel de frumos ca numele? Ridicându-și părul ca o perdea grea, adăugă: Nu știu de ce-ți pun întrebarea asta. Ca și cum m-ar interesa! Trebuie să fie unul dintre acei șoareci de bibliotecă pe care tu îi placi atât de mult… Are mătreață și dinții galbeni?

Izbucnise în râs privind-o lung pe Christine Barthillet, care încerca să stea deoparte, puțin stânjenită.

— Hortense, șterge-o la culcare, strigă Joséphine pierzându-și calmul. Și voi la fel! Mi-e somn. E târziu.

Se retraseră din salon. Joséphine întinse canapeaua cu un gest atât de brutal, că-și dădu peste cap o unghie. Se lăsă să cadă pe patul întins.

„Seara asta a fost un eșec. Sunt atât de nesigură, încât nu impresionez pe nimeni. Nici în bine, nici în rău. Sunt femeia invizibilă. M-a tratat ca pe o bună prietenă, nu i-a trecut prin minte că aș putea fi altceva. Hortense a simțit-o imediat, imediat ce am intrat în cameră. Mi-a simțit mirosul de perdantă".

Se făcu ghem pe canapea și fixă un fir roșu de pe mochetă.

∵

A doua zi dimineață, după plecarea lui Max și a fetelor la un târg de vechituri de pe străzile învecinate, Joséphine făcu ordine în bucătărie și o listă cu lucruri care lipseau: unt, dulceață, pâine, ouă, jambon, brânză, salată, mere, căpșune, un pui, roșii, fasole verde, cartofi, conopidă, anghinare… Era zi de piață. Se pregătea să mâzgălească ceva când Christine Barthillet apăru târându-și picioarele.

— Am gura iască, mormăi ea ținându-se de cap. Am băut prea mult aseară.

Avea în mână aparatul de radio și căuta postul preferat ducându-l la ureche. „Totuși, nu e surdă", își spuse Jo.

— Când zici „noi" sper să nu le incluzi și pe fete.

— Aveți haz, doamnă Joséphine.

— Nu poți să-mi spui Joséphine, pur și simplu?

— Mă intimidați. Nu suntem din aceeași lume.

— Încearcă!

— Nu, m-am gândit, n-o să reușesc…

Joséphine scoase un oftat.

— „Doamna Joséphine” sună a matroană de bordel.

— Ce știți dumneavoastră despre curve și bordel?

Cuprinsă brusc de o bănuială, Joséphine o fixă pe doamna Barthillet. Își pusese aparatul de radio pe masă și asculta muzică sud-americană dând din umeri.

— Pentru că dumneata știi ce înseamnă?

Christine Barthillet își adună la piept marginile capotului, cu solemnitatea acuzatei care se drapează în demnitate.

— Din când în când, așa, ca să mai faci rost de niște pițule.

Joséphine înghiți în sec.

— Atunci…

— Nu sunt singura, știți…

— Înțeleg mai bine povestea lui Alberto…

— Oh! E drăguț. Azi avem prima întâlnire. Ne vedem la Défense, la o cafea. Vă trebuie să mă îmbrac bine! Hortense a promis că mă ajută…

— Ai noroc! Hortense se interesează de foarte puțini oameni.

— La început, nu mă plăcea. Acum mă suportă. Știu cum să fac. Fata dumneavoastră trebuie lingușită, mângâiată pe ceafa, să-i spui că este frumoasă, inteligentă și…

Joséphine se pregătea să răspundă când telefonul sună. Era Shirley. O invita să treacă pe la ea.

— Înțelegi, cu doamna Barthillet care mi se încurcă printre picioare nu pot vorbi liniștită, ar fi mai bine la mine.

Joséphine fu de acord. Îi puse în mână lista de cumpărături lui Christine Barthillet, îi dădu bani și o grăbi să se îmbrace și să iasă. Doamna Barthillet mormăi că era duminică dimineața, cu Joséphine nu puteai niciodată să scapi de griji, că era mereu

pe fugă. Joséphine o făcu să tacă asigurând-o că piața închidea la douăsprezece și jumătate.

— Nu e adevărat! mormăi Christine Barthillet cercetând lista.

— Și nu schimba fructele și legumele pe dulciuri! strigă Joséphine ieșind. Nu sunt bune nici pentru dinți, nici pentru ten și nici pentru fund.

— Puțin îmi pasă mie, eu îmi mănânc cartofii în fiecare seară.

Ridică din umeri și se apucă să citească lista de cumpărături ca și cum descifra un mod de întrebuințare. Joséphine vru să spună ceva, dar se răzgândi.

Când Shirley îi deschise ușa, vorbea la telefon. În engleză. Furioasă. Spunea: *„No, no, nevermore! I'm through with you…"* Joséphine îi făcu semn că avea să se întoarcă mai târziu, dar Shirley, după o ultimă serie de înjurături, închise.

Figura obosită a lui Shirley, cu cearcăne mari sub ochi, îi potoli instantaneu furia care o stăpânise toată săptămâna.

— Îmi face plăcere să te văd. Te-ai descurcat bine cu Gary?

— E o drăgălășenie fiul tău… Bine-crescut, frumos, inteligent! Are totul ca să placă.

— Mulțumesc mult. Îți fac un ceai?

Joséphine acceptă. O studia pe Shirley ca și cum n-o mai văzuse niciodată. Ca și cum prezența în suita reginei făcea din ea o străină totală.

— Jo… Ce ai de te uiți așa la mine?

— Te-am văzut la televizor… într-o seară. Alături de regina Angliei. Cu Charles și Camilla. Și nu-mi spune că nu erai tu, pentru că atunci… își căuta cuvintele, tăia aerul cu mâinile, ca și cum se sufoca. Era clar ce voia să spună, dar nu știa cum să formuleze. În cele din urmă reluă: Dacă îmi spui că nu erai tu, când eu te-am recunoscut foarte clar, o să știu că minți și n-aș suporta. Ești singura mea prietenă, singura persoană căreia mă confesez, n-aș vrea să pun la îndoială prietenia, încrederea asta.

Așa că spune-mi că nu am visat. Nu mă minți, te rog, nu mă minți.

— Eram chiar eu, Joséphine. De asta am plecat în ultimul minut. Nu voiam să mă duc și…

— Ai fost obligată să te duci la un bal cu regina Angliei? rosti Joséphine uimită.

— Obligată…

— Îi cunoști pe Charles, Camilla, William, Harry și toată familia?

Shirley aprobă cu un semn din cap.

— Și Diana?

— Am cunoscut-o foarte bine. Gary a crescut cu ei, cu ea…

— Dar, Shirley… Trebuie să-mi explici!

— Nu pot, Jo.

— Cum adică?

— Nu pot.

— Chiar dacă îți promit că nu vorbesc despre asta nimănui?

— Pentru siguranța ta, Jo. A ta și a fetelor tale. Nu trebuie să știi.

— Nu te cred.

— Și totuși…

Shirley o privea cu afecțiune și cu o mare tristețe.

— Ne cunoaștem de atâția ani, vorbim despre tot, ți-am spus singurul meu secret, citești în mine ca într-o carte deschisă, și tu îmi răspunzi că nu poți să-mi explici de teamă să nu fiu… Joséphine se sufoca de furie. Te-am detestat toată săptămâna, Shirley! Toată săptămâna am avut impresia că mi-ai furat ceva, că m-ai trădat și nu vrei să-mi spui nimic. Dar prietenia funcționează în două sensuri!

— Ca să te apăr. Când nu știi, nu vorbești…

Joséphine izbucni într-un râs decepționat.

— Ca și cum o să fiu torturată din cauza ta.

— Poate fi periculos. Cum este pentru mine! Dar eu, eu sunt obligată să trăiesc cu asta, nu tu…

Shirley vorbea pe un ton indiferent. Făcea o constatare. Joséphine nu descoperea nicio

exagerare, nimic fals în vocea ei. Enunța un fapt, un fapt îngrozitor, fără a lăsa să răzbată vreo emoție. Frapată de sinceritatea prietenei sale, pentru o clipă dădu înapoi.

— Chiar așa?

Shirley veni să se așeze alături de Jo. Îi înconjură umerii cu brațul și, în șoaptă, i se destăinui.

— Nu te-ai întrebat niciodată de ce am venit să locuiesc aici? În periferia asta? În clădirea asta? Singură, fără familie în Franța, fără soț, fără o meserie adevărată?

Joséphine scutură din cap.

— De asta te iubesc, Joséphine.

— Pentru că sunt proastă? Pentru că nu văd mai departe de vârful nasului?

— Pentru că nu vezi răul peste tot! Am venit să mă refugiez aici. Într-un loc unde eram sigură că nu sunt recunoscută, căutată, hărțuită. Acolo am dus o viață opulentă și frumoasă până când… s-a întâmplat ce s-a întâmplat. Aici, fac meserii mărunte, supraviețuiesc…

— Așteptând ce?

— Așteptând nu știu ce. Așteptând să se rezolve acolo, în țara mea… Să pot să mă întorc și să-mi reiau viața normală. Am uitat totul și m-am stabilit aici. Mi-am schimbat personalitatea, mi-am schimbat numele, mi-am schimbat viața. Pot să-l cresc pe Gary fără să tremur de frică când întârzie de la școală, ori să ies fără să mă uit dacă sunt urmărită, pot să dorm fără să-mi fie teamă că mi se sparge ușa…

— De asta ți-ai tăiat părul foarte scurt? De asta mergi ca un băiat? Te bați ca un bărbat?

Shirley încuviință.

— Am învățat totul. Am învățat să mă bat, am învățat să mă apăr. Am învățat să trăiesc singură…

— Gary știe?

— I-am spus. Am fost nevoită. Înțelesese multe lucruri, trebuia să-l liniștesc. Să-i spun că nu se

înșela. Asta l-a făcut mult mai matur, mult mai mare… A făcut față. Uneori am impresia că mă protejează! Strângându-și prietena în brațe, Shirley adăugă: în toată nenorocirea am găsit aici un fel de fericire. O fericire liniștită, fără fasoane sau tremurici. Fără bărbat…

Un frison o străbătu. Ar fi vrut să spună fără „acel" bărbat. Îl revăzuse. Din cauza lui își prelungise șederea la Londra. O sunase, îi dăduse numărul camerei de la Park Lane Hotel spunându-i doar atât: „Te aștept în camera 616". Închisese fără să aștepte ca ea să răspundă. Privise telefonul spunându-și: „N-o să mă duc, n-o să mă duc, n-o să mă duc!" Alergase până la Park Lane Hotel, Piccadilly colț cu Green Park. Chiar în spatele palatului Buckingham. Holul mare, cafeniu și roz cu lustre în formă de ciorchini din sticlă venețiană. Canapelele unde oameni de afaceri luau ceaiul și vorbeau cu voce discretă.

Enormele buchete de flori. Barul. Ascensorul. Coridorul lung cu pereți cafenii, mocheta groasă, aplicele împodobite cu mici abajururi crețe. Camera 616… Decorul trecea în goană ca într-un film. Întotdeauna îi dădea întâlnire în hoteluri la marginea parcurilor. „Îl lași pe micuț în iarbă și urci să mă întâlnești. Va observa îndrăgostiții și veverițele, asta o să-l învețe ce e viața". Într-o zi îl așteptase toată ziua. În Hyde Park. Gary era mic. Alerga după veverițe. „Îmi plac de departe, mami, de aproape ai zice că sunt șobolani". „Eu, dimpotrivă", gândise ea, „îl plac de aproape, de departe îl iau drept ce este: un șobolan". În ziua aceea nu venise. Shirley și Gary se duseseră la Fortnum and Mason. Mâncaseră înghețată și prăjituri. Ea băuse ceai aburind, închizând ochii. Gary stătea drept în fotoliu și gusta prăjiturile ca un cunoscător, din vârful furculiței. „Are ținuta unui prinț", îi spusese chelnerița. Shirley se albise. „E bine în parc în după-amiaza asta", îi spusese

Gary luând-o de mână. „Green Park e preferatul meu”. Cunoștea toate parcurile din Londra.

Altă dată, când ea urcase în camera de hotel, Gary se dusese să discute cu oratorii de la Marble Arch. Avea vreo unsprezece ani. Spunea:

— Nu te grăbi, mami, nu-ți face griji pentru mine, mă antrenez să vorbesc engleza, nu vreau să-mi uit limba natală.

Discutase despre existența lui Dumnezeu cu un individ taciturn care, cățărat pe scăunelul lui, aștepta să-i vină rândul să vorbească, îl întrebase pe Gary: „Dacă Dumnezeu există, de ce l-a cufundat pe om în suferință?”

— Și tu ce i-ai răspuns? îl întrebase Shirley ridicându-și gulerul jachetei, ca să ascundă urma sărutului violent de pe gât.

— I-am vorbit despre filmul *Noaptea vânătorului,* binele și răul, omul trebuie să facă o alegere, și cum poate alege, dacă nu cunoaște suferința și răul…

— I-ai spus tu asta? exclamase Shirley încântată.

„Vorbește-mi, dragul meu, mai vorbește-mi ca să uit acea cameră și acel bărbat, să uit scârba pe care o simt față de mine însămi când ies din brațele lui”, implorase în liniște. El aștepta în cameră. Lungit pe pat, încălțat. Citea ziarul. O privise fără să spună nimic. Lăsase ziarul, îi pusese mâna pe șold, îi ridicase fusta și…

Era mereu la fel. De data asta fusese liberă să rămână prizoniera lui: Gary nu aștepta în parc. Nu văzuse trecând orele. Nici zilele. Tăvile se îngrămădeau la picioarele patului. Femeile de serviciu erau trimise înapoi când băteau la ușă.

Să nu se mai întâmple niciodată, niciodată. Trebuia ca asta să înceteze!

Trebuia să rămână departe de el. O găsea peste tot. Nu venea niciodată în Franța, era căutat și îi era frică să treacă frontierele. În Franța era apărată. În Marea Britanie era la mila lui. Din vina ei. Nu

reușea să-i reziste. Îi era rușine când își revedea fiul. El o aștepta, încrezător, în fața hotelului sau în hol, atunci când ploua. Se întorceau amândoi pe jos traversând parcul.

— Tu crezi în Dumnezeu? întrebase Gary într-o zi, după ce-și petrecuse după-amiaza vorbind cu un alt orator din Hyde Park.

Începuse să-i placă.

— Nu știu, îi răspunsese Shirley, mi-ar plăcea atât de mult să cred…

— Tu crezi în Dumnezeu? o iscodi acum pe Joséphine.

— Păi, da… răspunse Joséphine, uimită de întrebare. Îi vorbesc seara. Mă duc pe balcon, privesc stelele și îi vorbesc. Mă ajută mult…

— *Poor you!*

— Știu. Când spun asta, oamenii mă consideră o înapoiată. Atunci prefer să evit subiectul.

— Eu nu sunt credincioasă, Joséphine… Nu încerca să mă convertești.

— N-o să încerc, Shirley. Dacă nu crezi, e din decepție pentru că lumea nu e făcută cum ai vrea tu. E la fel ca în iubire, trebuie să ai curaj ca să iubești. Să dai, să dai, fără să te gândești, fără să calculezi… Cu Dumnezeu trebuie să spui „cred” și totul devine atunci perfect, logic, totul capătă un sens, totul se explică.

— Nu în cazul meu, rânji Shirley. Viața mea este un șir de întâmplări imperfecte, fără logică… Dacă ar fi fost un roman, ar fi fost o melodramă care să-ți stoarcă lacrimi, iar mie nimic nu mi se pare mai oribil decât să inspir milă. Se opri, ca și cum vorbise prea mult, și schimbă subiectul: Și cu doamna Barthillet cum merge?

— Asta înseamnă că ai închis discuția? oftă Joséphine.

— Sunt obosită, Jo. Vreau să respir… Sunt fericită că m-am întors, crede-mă.

— Totuși, te-am văzut cu toții la televizor. Ce-o să le spui fetelor sau lui Max dacă îți pun

întrebări?

— Că am o sosie în Anglia.

— N-o să te creadă: au găsit fotografiile lui Gary pe internet, împreună cu William și Harry! Un fost servitor care…

— N-a putut să le vândă ziarelor, așa că le-a pus pe internet. Dar o să neg, o să spun că nimic nu seamănă mai mult cu un băiețel decât alt băiețel. Ai încredere în mine, o să știu cum s-o-ntorc. Am trecut prin lucruri mai rele. Mult mai rele!

— Viața mea modestă trebuie să ți se pară foarte plictisitoare…

— Viața ta se va complica odată cu povestea cărții. Când încerci să trișezi, să minți, intri în aventuri ciudate…

— Știu. Uneori asta mă sperie…

Fierbătorul începuse să fluiere, capacul dansa săltat de aburi. Shirley se ridică să facă ceaiul.

— Am adus un ceai Lapsang Souchong de la Fortnum and Mason. O să-mi spui ce părere ai…

Joséphine o privi oficiind ceremonia ceaiului: opărirea ceainicului, numărarea linguriților de ceai, turnarea apei clocotite, ceaiul lăsat să se odihnească, totul cu seriozitatea unei adevărate englezoaice.

— Ceaiul se face la fel în Scoția și în Anglia?

— Nu sunt scoțiană, Jo. Sunt o lady englezoaică adevărată…

— Dar mi-ai spus că…

— Mi se părea romantic.

Joséphine ar fi vrut s-o întrebe ce alte minciuni mai erau, dar se răzgândi. Își savurau ceaiul vorbind despre copii, despre doamna Barthillet, despre iubiții ei găsiți pe internet.

— Te ajută puțin cu bani?

— N-are o lețcaie.

— Vrei să spui că tu cumperi mâncare pentru toată lumea?

— Păi, da…

— Ești chiar prea amabilă, spuse Shirley dându-i o pălmuță peste nas. Face gospodărie? Gătește? Calcă?

— Nici măcar.

Shirley ridică din umeri, apoi îi lăsă să cadă, oftând adânc.

— Îmi petrec timpul la bibliotecă, urmă Joséphine. Mă duc la film cu bărbatul cu scurtă de molton. Este italian, îl cheamă Luca. Mereu la fel de tăcut. Asta îmi convine într-un fel. În primul rând trebuie să termin cartea…

— Unde ai ajuns?

— La al patrulea soț.

— Și ăsta cine este?

— Încă nu știu. Aș vrea ca ea să trăiască o pasiune fierbinte! O pasiune fizică…

— Ca Shelley Winters și Robert Mitchum în *Noaptea vânătorului*? Ea îl dorește ca o nebună și el o respinge… așa că-l dorește mai tare. El se dă drept pastor și se folosește de Biblie ca să-și ascundă lăcomia. Când ea încearcă să-l seducă, îi ține o predică și-i întoarce spatele. Până la urmă o omoară. Este răul întrupat…

— Asta e! exclamă Joséphine strângând între mâini ceașca de ceai. Va fi predicator, va străbate țara, ea îl va întâlni, se va îndrăgosti nebunește de el, o va lua de nevastă, va râvni la castelul și aurul ei și va încerca s-o omoare. Florine se va teme pentru viața ei, el îi va lua fiul ostatic… Dar tipul ăsta n-o s-o îmbogățească.

— De ce nu? Poți inventa că a escrocat deja numeroase văduve, că a ascuns agoniseala undeva și că ea o va moșteni…

— Luca mi-a vorbit chiar alaltăieri despre predicatorii din acea epocă.

— I-ai spus că scrii o carte? întrebă Shirley îngrijorată.

— Nu… dar am făcut o gafa de toată frumusețea.

Joséphine povesti cum amintise de carte când au fost la film. Se întrebă cu voce tare dacă nu-i ghicise secretul.

— Ești ultima căreia îi voi încredința un secret, spuse zâmbind Shirley. Vezi că am dreptate să nu dezvălui nimic?

Joséphine își plecă ochii încurcată.

— O să trebuiască să fiu atentă când o să iasă cartea…

— Iris se va descurca astfel încât toată atenția să fie concentrată asupra ei. N-o să-ți lase o firimitură. Apropo, Iris ce mai face?

— Repetă pentru ziua cea mare… Vine din când în când să vadă ce-am scris, citește toate cărțile pe care i le-am recomandat. Uneori îmi dă idei. Voia să scriu o scenă în care studenții parizieni fac o adevărată revoltă, urlând și agitând cuțite pe străzile orașului. Studenții aparțineau clerului, ceea ce-i punea la adăpost de justiția laică. Regele nu putea face nimic împotriva lor, ei depindeau de justiția lui Dumnezeu și abuzau de asta, ceea ce făcea să fie foarte complicat să menții ordinea în Paris. Comiteau crime fără să fie pedepsiți! Furau, omorau. Nimeni nu-i putea judeca sau pedepsi.

— Și atunci?

— Am impresia că sunt o pâlnie mare, ascult tot, adun povești, mici amănunte ale vieții și le torn în carte. Nu voi mai fi niciodată aceeași după cartea asta. Mă schimb, Shirley, mă schimb mult, chiar dacă nu se vede!

— Descoperi viața spunând povestea asta. Te atrage spre tărâmuri unde nu te-ai fi dus niciodată…

— Mai ales, Shirley, nu-mi mai este frică. Înainte mi-era frică de tot! Mă ascundeam după Antoine. După teză. După umbra mea. Astăzi îmi permit lucruri pe care mi le interziceam înainte, mă aventurez! râse ca o fetiță, acoperindu-și fața cu mâna. Trebuie doar să am răbdare, s-o las pe noua Jo să crească, și într-o zi va ocupa tot locul,

îmi va da toată puterea ei. Deocamdată învăț… Am înțeles că fericirea nu înseamnă să trăiești o viață simplă, fără complicații, fără să faci greșeli, fără să te miști. Fericire înseamnă să accepți lupta, efortul, îndoiala, să mergi mai departe trecând de fiecare piedică. Înainte nu progresam, dormeam. Mă lăsam purtată de o obișnuință liniștită: soțul meu. Copiii. Studiile. Confortul meu. Astăzi am învățat să mă lupt, să găsesc soluții, să disper pentru moment, apoi să-mi revin și să înaintez, Shirley. Absolut singură! Mă descurc… Când eram mică, repetam ce spunea mama. Viziunea ei despre viață era și a mea. Apoi am ascultat-o pe Iris. Mi se părea atât de inteligentă, de strălucitoare… A urmat Antoine: semnam tot ce voia, îmi potriveam viața după a lui. Chiar și tu, Shirley… gândul că ești prietena mea mă liniștea, îmi spuneam că sunt un om interesant pentru că tu mă iubești. Ei bine, toate astea s-au terminat! Am învățat să gândesc singură, să merg singură, să mă lupt singură…

Shirley o asculta pe Joséphine gândindu-se cum fusese ea însăși în copilărie. Obraznică, aproape arogantă. Într-o zi, când guvernanta o trimisese să se plimbe în parc, ea îi lăsase mâna și plecase. Avea probabil vreo cinci ani. Gusta încântătoarea senzație de a fi liber, de a alerga fără ca miss Barton să-i spună că nu era bine, că o fetiță bine-crescută trebuia să meargă cu pas egal. Un polițist o întrebase dacă se pierduse. Răspunsese: „Nu, dar ar trebui să-mi căutați guvernanta, ea s-a rătăcit!” „Nu-mi era frică. Mă țineam pe picioare singură. Pe urmă totul s-a dus de râpă. Am făcut drumul lui Jo în sens invers”.

— Nu mă mai asculți!

— Ba da…

— Accept partea întunecată a vieții, nu mă mai descurajez, nu-mi mai este frică.

— Și cum ai reușit? întrebă Shirley înduioșată.

— Vezi tu, cred că… lupta asta de fiecare zi se bazează pe iubire. Nu pe ambiție, pe nevoia de a

avea, ci pe iubire… Nu iubirea de sine, nici atât. Asta e nenorocirea, cea care ne face să ne învârtim în cerc. Nu! Pe iubirea pentru alții, pe iubirea de viață. Când iubești, ești salvată. Iată, pe scurt, ce s-a întâmplat în ultimul timp în viața mea.

Schiță un mic zâmbet, ca și cum se mira că putuse rosti toate aceste cuvinte pompoase. Privind-o cercetător, Shirley murmură:

— Eu încă sunt în faza în care mă zbat, nu mă lupt ca să avansez!

— Ba da, înaintezi în felul tău. Fiecare are felul lui de a înainta.

— N-am știut să înfrunt, am preferat s-o iau la fugă. Și de atunci trăiesc o veșnică evadare.

Scoase un oftat ca și cum nu trebuia să spună mai mult. Joséphine o cercetă o clipă și zise:

— Ca să trăiești bine, trebuie să te arunci în viață, să te pierzi și să te regăsești și să te pierzi din nou, să abandonezi și s-o iei de la capăt, dar niciodată, niciodată să nu crezi că într-o zi te poți odihni, pentru că nu se termină prea curând… Liniștea o vom avea mult mai târziu.

— Când o să murim?

Jo izbucni în râs.

— Suntem pe pământ ca să ne luptăm. Nu suntem pe pământ ca să ne strecurăm încet. Făcu o pauză, întinse ceașca să mai ceară ceai, închise ochii și chicoti: Și cum e regina Angliei?

Shirley luă ceainicul, turnă ceai și răspunse:

— Folosesc jokerul!

*

Doamna Barthillet se întorsese de la piață. O dureau brațele de la căratul pungilor de plastic și își freca mâinile care aveau încheieturile zdrobite. O clipă se gândi să lase cumpărăturile pe masa din bucătărie, apoi se răzgândi și decise să pună totul la loc. „Toate legumele pe care m-a pus să le cumpăr și costă atât de scump! Când este atât de simplu să deschizi o conservă. Și apoi trebuie să le speli, să le cureți, asta ia timp. Până și supa o

găsești astăzi deshidratată. Trebuie să mă car de aici! Să încep o viață nouă, lipsită de griji. Să nu mai fac eforturi, să-mi găsesc un tip mișto care să plătească chiria și să mă lase să mă uit la televizor toată ziua. Max o să se descurce. Creșterea unui copil înseamnă prea multă muncă. Când sunt mici, e ușor, dar când cresc trebuie să le ții piept. Să impui reguli. Să te lupți ca să te respecte. N-am chef, eu am chef să fie liniște. Copiii sunt nerecunoscători. Fiecare pentru sine!" La ora șaptesprezece avea întâlnire cu Alberto la Défense. Să facă un duș, să se pregătească, să se facă frumoasă. „Mai am încă urme de frumusețe. Pot încă să păcălesc. Și apoi nu mai sunt chiar tinerică, el nici atât! Mi-a trimis o fotografie tulbure în care nu se vedea nimic. N-o să fie prea arătos".

Când Hortense se întoarse de la talcioc, doamna Barthillet o aștepta în halat pe canapeaua din salon. Se uita la Michel Drucker în timp ce mesteca niște gumă.

— Ați găsit chestii faine? îi întrebă ea ridicându-se.

— Numai porcării, răspunse Max, dar ne-am distrat bine. Ne-am dus să ne jucăm la flippere și am băut Coca. E un tip care a plătit pentru tot… De dragul ochilor frumoși ai lui Hortense.

— Cum era? întrebă Christine Barthillet.

— Sub orice critică, zise Hortense. Dar își închipuia c-o să mă las pe trei Coca și câteva jetoane pentru joc. Bietul tont!

— Ai înțeles tot, glumi Christine Barthillet.

— Nu e greu să înțelegi genul ăsta de tipi. Bălesc de poftă, fac baltă pe jos!

— Eu m-am săturat să fiu mică, nimeni nu se uită la mine, mormăi Zoé.

— Vine și asta, puicuță, vine… Ai uitat că mi-ai promis că mă îmbraci pentru întâlnire? o întrebă Christine Barthillet pe Hortense.

Hortense o măsură din priviri.

— Aveți niște cârpe ca lumea?

— Nu mare lucru, eu nu umblu după mărci, îmi cumpăr hainele prin poștă, oftă doamna Barthillet.

— Atunci va trebui să adoptați o ținută decontractată, declară Hortense cu voce de profesionistă. Aveți vreo saharianã?

Doamna Barthillet încuviințã din cap.

— Un model din catalogul *La Redoute.* De anul ãsta…

— Un trening?

— Da.

— Bun… Aduceți-mi-le să le văd!

Doamna Barthillet se întoarse cu hainele fãcute ghem. Hortense le ridică cu vârful degetelor, le întinse pe canapea, le cercetă un moment. Max și Zoé o priveau fascinați.

— Să vedem… să vedem…

Încreți nasul, țuguie gura, pipăi un pulover, un top, întinse o șemizetă albă, o aruncă.

— Accesorii aveți?

Doamna Barthillet ridică fruntea mirată.

— Câteva coliere, brățări, o eșarfă, o pereche de ochelari, îi explică Hortense.

— Am niște fleacuri de la Monoprix…

Se duse în cameră să le caute. Zoé îi dădu un cot lui Max și șopti:

— O să vezi, cască ochii bine! O s-o transforme pe maică-ta într-o bombă sexuală.

Doamna Barthillet pusese un maldăr de zorzoane alături de hainele întinse care păreau că așteaptă lovitura baghetei magice a lui Hortense. Aceasta se gândi puțin, apoi, pe un ton savant, declară:

— Dezbrăcați-vă!

Femeia fãcu o mutră interzisă.

— Vreți să vă îmbrac sau nu?

Christine Barthillet se supuse. Era în chiloți și sutien în fața lui Max și a fetelor. Își ascunse sânii cu mâinile și-și drese vocea stânjenită. Pe Max și Zoé îi apucă un râs nebun.

— Un *must*: sahariana. Regula numărul unu: însoțită de un pantalon de jogging Adidas, cu dungă albă, asta da. Pică bine. Aveți o pereche. E de altfel singurul mod de a fi șic în ținută sport!

— Cu o sahariană?

— Absolut. Regula numărul doi: sub sahariană, un pulover cu decolteu în V și un top care se vede discret de sub pulover…

Îi făcu semn doamnei Barthillet să tragă pe ea hainele pe care i le întindea.

— Nu e rău… Nu e rău! făcu Hortense cântărind-o din priviri. Regula numărul trei: totul se garnisește cu câteva accesorii ieftine, o să luăm colierele și brățările de la Monoprix…

O găti ca pe un manechin din vitrină. Dădu un pas înapoi. Suflecă o mânecă. Încă un pas înapoi. Întinse decolteul puloverului. Adăugă un ultim colier și o pereche de ochelari de aviator în păr.

— În picioare, bascheți… și partida s-a terminat! declară ea mulțumită.

— Bascheți! protestă Christine Barthillet. Nu e foarte feminin.

— Vreți să arătați ca o momâie sau ca o profesionistă a modei? Trebuie să alegeți! Mi-ați cerut să vă ajut, vă ajut, dacă așa vă place, puneți-vă pantofii cu tocuri ascuțite și o s-o dați în bară.

Doamna Barthillet tăcu și încălță baschetii.

— Asta e, spuse Hortense trăgând de pulover și lăsând să se vadă bretelele topului. Mergeți să vă vedeți în oglindă.

Madame Barthillet se duse în camera lui Joséphine; peste un minut reveni cu un zâmbet larg.

— E genial! Nu mă mai recunosc. Mulțumesc, Hortense, mulțumesc. Se învârti prin salon, apoi se lăsă să cadă pe canapea bătându-se pe coapse de bucurie. E o nebunie ce se poate face cu trei cârpe când ai gust! Și de unde ți se trage?

— Întotdeauna am știut că sunt talentată la asta.

— Un adevărat tur de forță! Ca și cum ai fi văzut pe altcineva în mine! Ca și cum aș ști în sfârșit cine sunt.

Ghemuită pe covor, Zoé murmură:

— Mi-ar plăcea grozav să știu și eu cine sunt. Mă faci și pe mine, Hortense?

— Să-ți fac ce? întrebă sora ei distrată, observând un ultim amănunt în ținuta lui Christine Barthillet.

— Cum ai făcut-o pe doamna Barthillet…

— Îți promit.

Zoé sări în sus de bucurie și veni să se agațe de gâtul lui Hortense, care se eliberă.

— Învață mai întâi să te stăpânești, Zoé. Nu-ți arăta niciodată emoțiile. Păstrează distanța. Este regula numărul unu pentru a avea clasă. Disprețul… Ia oamenii de sus, și ei o să te respecte. Dacă n-ai înțeles asta, nu-ți da osteneala să ieși în oraș.

Zoé se corectă și făcu trei pași înapoi cu un aer trufaș.

— Așa? E bine?

— Trebuie să fie natural, Zoé. Să fie disprețuitoare natural. Să existe ceva mai dur în „atitudine”. Atitudinea trebuie să fie naturală…

Zoe își răsuci părul și oftă scărpinându-se pe burtă.

— E prea greu…

— Trebuie să lucrezi, asta e sigur, îi răspunse Hortense din vârful buzelor. O întrebă apoi pe Christine Barthillet: Știți cum arată Alberto ăsta?

— Habar n-am. O să aibă sub braț *Le Journal du dimanche*! O să-ți povestesc… Haide, plec. Ciao! Ciao!

Își luă geanta și se pregăti să iasă. Hortense o opri, făcându-i observația că geanta nu se potrivea deloc cu ținuta.

— Cu atât mai rău, făcu Christine Barthillet. Știu că trebuie să întârzii un pic, dar dacă mă mai lungesc mult, adio Alberto!

Se pregătea să coboare scările când Max și Zoé îi strigară să facă o fotografie, ca să știe și ei cum arăta Alberto.

— Înțelegi, șopti Zoé îngrijorată, poate va deveni tatăl tău vitreg…

∵

În bucătărie, cu transperantele trase ca să se apere de căldură, Joséphine scria. Ziua când trebuia să predea manuscrisul se apropia, nu mai avea decât trei săptămâni. Iris venea în fiecare zi să ia copiii și-i ducea la film, să se plimbe prin Paris sau în Jardin d'Acclimatation. Mânca înghețată și plătea tururi la mașinuțe și la concursurile de tir cu carabina. Cum școala fetelor era centru de examinare pentru bacalaureat, Max și Zoé erau pe cont propriu. Joséphine îi explicase lui Iris că nu putea să termine romanul dacă nu avea liniște și nu scăpa de grija copiilor.

— N-o pot lăsa pe Zoé să hoinărească prin oraș cu Max, va sfârși făcând trafic cu telefoane furate sau vânzând canabis!

Iris protestase.

— Dar ce-o să fac?

— Descurcă-te, răspunsese Jo, ori așa, ori nu mai scriu!

Hortense își făcea stagiul la Șef și își trăia viața, dar cineva trebuia să se ocupe de Zoé și de Max.

Doamna Barthillet își continua povestea de amor cu Alberto. Își dădeau întâlnire pe terasele cafenelelor, dar încă nu finalizaseră.

— Ascunde el ceva, spunea Christine Barthillet, ascunde ceva fără îndoială! De ce nu mă duce la hotel? Mă sărută, mă pipăie, îmi face cadouri, dar nimic altceva. Nu vreau decât să termine treaba! În loc să ne-o tragem, ne petrecem ore întregi vorbind, stând jos și bând cafele! Până la urmă o să știu toate barurile din Paris. E întotdeauna punctual, vine mereu primul, și șmecheria lui cea mai tare este să se uite la mine cum merg. Zice că mersul meu îl stârnește, că e înnebunit să mă vadă

venind, să mă vadă depărtându-mă! Tipul ăsta e cu siguranță impotent. Sau nebun. Visează să aibă o legătură, dar nu e în stare să treacă la fapte. Asta e norocul meu! Am impresia că sunt cu un olog! Nu l-am văzut niciodată în picioare!

— Ba nu, spusese Zoé, este un romantic, nu se grăbește.

— Eu n-am timp de pierdut. N-o să prind rădăcini la voi. Vreau să mă stabilesc, și așa pierdem timp, pierdem timp. Nu-i știu nici măcar numele de familie. Vă zic eu că e dubios!

Joséphine, în ce-o privea, nu avea timp de pierdut. Al patrulea bărbat al lui Florine tocmai își dăduse sufletul, ars pe rugul ereticilor. „Uf!” gândi ea ștergându-și fruntea. „Era și timpul! Ce om îngrozitor și periculos!” Sosise la castel călare pe un armăsar înalt, negru, și având cu el Sfintele Evanghelii. Ceruse adăpost, iar Florine îl primise. În prima noapte nu voi să doarmă într-un pat, ci pe pământ, sub cerul liber, învelit în pelerina lui mare, neagră. Guibert cel Pios era un bărbat splendid. Părul lung și castaniu, pieptul puternic, brațe de tăietor de lemne, dinți frumoși, albi, un zâmbet de carnasier, ochi albaștri, pătrunzători… Florine simțise flacăra arzându-i măruntaiele. Vorbea citând versete din Evanghelii, recita textul din Decretum pe care-l știa pe dinafară și blama păcatul sub toate formele lui. Se stabilise la castel și organiza viața tuturor. Îi cerea lui Florine să poarte ținute austere, fără pic de culoare. „Răul sălășluiește în sânul fiecărei femei”, declara el ridicând degetul spre cer. „Femeile sunt ușuratice, vorbărețe, ucigătoare de copii, lepădătoare, lascive, desfrânate, prostituate. Dovada: nu există femei în Paradis”. Ceruse să fie scoase tapiseriile și picturile de pe pereții castelului, confiscase blănurile, golise cuierele de bijuterii. Cu vocea lui frumoasă de bărbat sigur pe sine, arunca anatema de jur-împrejur. „Fardurile sunt boielile purpurii ale adulterului, folosite de urâtele pământului și de

cele frumoase, trebuie să ne ferim, căci nu sunt decât o aparență care ascunde o grămadă de mizerii. Pretinzi că vrei să urmezi regula sfântului Benedict și tu tremuri când îți poruncesc să dormi pe pământ, în cămașă? Dar nu vezi că diavolul e cel care te închide în acest confort de regină, diavolul e cel care ți-a umplut lăzile cu argint și nestemate, diavolul e cel care-ți șoptește să-ți îngrijești frumusețea ca să te întorci de la Soțul tău Divin?" Florine asculta spunându-și că acest om îi fusese trimis ca s-o readucă pe calea cea dreaptă. Se rătăcise cu soții precedenți. Își uitase chemarea. Vocea lui o vrăjea, statura o tulbura, privirea o străpungea. Tremura atât de tare de dorință pentru el, încât era de acord cu tot. Isabeau, credincioasa ei servitoare, speriată de fanatismul lui Guibert, fugise într-o noapte luându-l pe tânărul conte. Florine rămăsese singură, printre servitorii terorizați. Cei care nu se supuneau erau închiși în temnițele castelului. Nimeni nu îndrăznea să i se opună lui Guibert. Într-o seară, totuși, își trece brațul pe după umerii lui Florine și-i cere să-l ia de bărbat. În culmea fericirii, Florine îi mulțumește Domnului și acceptă. Va fi o nuntă tristă și austeră. Mireasa este în picioarele goale, mirele o ține la distanță. În noaptea nunții, când Florine se strecoară în patul conjugal tremurând de bucurie, el se învăluie în mantie și se lungește alături de ea. Nu este de acord să consume căsătoria. Ar însemna să cedeze păcatului desfrâului. Florine hohotește, dar strânge din dinți ca să n-o audă. O face să repete în rugăciune: „Eu sunt nimic, sunt mai puțin decât nimic, sunt o femeie rea, cea mai rea dintre cele mai rele fiare. Mi-am întâlnit salvatorul luând acest bărbat de soț și trebuie să mă supun lui întru totul". Ea se înclină. A doua zi îi taie părul lung, ca aurul, cu pumnalul și-i înseamnă fruntea cu două linii groase de cenușă. „Cenușă ești și în cenușă te vei întoarce", proclamă el plimbându-și degetul mare pe fruntea ei. Florine leșină de plăcere

simțindu-i degetul pe piele, dar când își recunoaște plăcerea, Guibert dublează cruzimea. O istovește cu munca, o pune la post perpetuu, îi ordonă să facă singură toate treburile gospodărești, să bea apa murdară din gospodărie. Îi gonește pe servitori unul câte unul copleșindu-i cu daruri ca să nu vorbească. Îi poruncește să-i dea banii, iar ea îi spune unde a ascuns aurul. „Aurul pe care ți l-a dat regele Franței după ce ți-a ucis soțul, aurul pe care tu l-ai ascuns. Acești bani sunt blestemați, trebuie să mi-i dai să-i arunc în râu”. Florine se opune. Nu sunt banii ei, sunt ai fiului său. Nu vrea să-l dezmoștenească pe Thibaut cel Tânăr. Guibert o supune atunci unei adevărate torturi. O leagă în fiare, o atârnă în lanțuri într-o carceră până când vorbește. Uneori, ca s-o îmbuneze, o ia în brațe și se roagă împreună. „Dumnezeu m-a trimis la tine să te curăț”. Ea îi mulțumește, îi mulțumește lui Dumnezeu care a condus-o pe calea supunerii și a ascultării.

Este pe punctul de a renunța la tot, de a-i da averea, când credincioasa Isabeau se întoarce cu o trupă de cavaleri ca s-o elibereze. În timp ce răscolește castelul în căutarea lui Florine, Isabeau descoperă o adevărată comoară: cea a lui Guibert și a tuturor văduvelor pe care le-a vrăjit înainte de a o întâlni pe stăpâna ei. I-o dă lui Florine, care își revine din năuceală. Florine decide să renunțe la calea perfecțiunii și să-și trăiască viața normal, fără să râvnească la sfințenia pe pământ, căci săvârșești păcatul orgoliului dacă te crezi egalul lui Dumnezeu ca puritate. Îl privește pe Guibert arzând pe rug și nu se poate împiedica să plângă văzându-l pe omul atât de iubit pierind ca o torță aprinsă fără să țipe sau să ceară iertare. „Va merge direct în infern și așa este drept!” declară Thibaut cel Tânăr. Iată că este văduvă încă o dată, mai bogată decât înainte.

„Aproape la fel ca mine”, gândi Joséphine, ridicându-se ca să se întindă. „Curând o să pun

mâna pe încă douăzeci și cinci de mii de euro și nu am un bărbat în viața mea. Cu cât îmi merge mai bine, cu atât sunt mai singură!" Luca dispăruse din nou. Nu mai avea vești de zece zile. Nu mai venea la bibliotecă. Probabil că plecase să facă poze în celălalt capăt al lumii. Oftă, își masă șalele și se întoarse să se așeze din nou la computer. Nu mai rămânea decât un soț pentru Florine… Ultimul. „Acesta", decise ea, „va fi cel bun. Vreau un sfârșit fericit". Avea o mică idee. Se numește Tancrède de Hauteville. Florine îl cunoaște de multă vreme. Este un senior vecin. Un individ neglijent, fără credință și lege, un lacom. A făcut parte din complotul urzit împotriva ei de către Étienne cel Negru în momentul morții primului soț. A încercat s-o răpească pentru a pune mâna pe castel și pământuri. De atunci s-a căit, s-a întors din cruciadă și vrea să-și ducă viața ca un bun creștin, departe de tentațiile pământești. Vine să-i ceară iertare lui Florine pentru fărădelegile de odinioară. Florine îl ia de bărbat, îi lasă castelul fiului ei, mare acum, și pleacă să trăiască cu Tancrède pe domeniul lui. Pe drum, se refugiază într-o pădure din Poitou, în regiunea Melle, găsesc o colibă, se stabilesc acolo și trăiesc în rugăciune, mâncând legumele pe care le cultivă, bând apă de ploaie, îmbrăcați în blănuri, dormind pe lângă foc. Sunt fericiți, se iubesc cu tandrețe până în ziua când Tancrède, ducându-se să caute apă, dă peste un filon de argint. Un minunat zăcământ de argint! Din care fabrică o grămadă de denari, monede inventate de Carol cel Mare. Vor deveni bogați, acoperiți de un munte de monede! Întâi Florine se prăbușește, dar până la urmă vede un semn de la Dumnezeu în faptul că destinul ei se repetă. Trebuie să-și accepte soarta și banii. Își folosește noua bogăție ca să ridice un refugiu pentru dezmoșteniții sorții și oamenii fără adăpost, pe care îl va conduce împreună cu Tancrède, căruia îi va dărui mulți copii. SFÂRȘIT.

Nu mai trebuia decât să scrie. Cel puțin întrezărea finalul. „Un ultim efort și o să termin. Și atunci… atunci va trebui să dau cartea pe mâna lui Iris. Va fi o încercare. Nu trebuie să mă gândesc la asta, nu trebuie să mă gândesc la asta. Am acceptat. Nu din motive dubioase, sigur, dar am acceptat. Trebuie să mă despart de cartea asta și să nu-mi mai fac griji".

Se temea de acest moment. Cartea îi devenise prietenă, personajele cărții îi umpleau viața, le vorbea, le asculta, le însoțea. „Cum o să mă pot despărți de ea?"

Ca să nu se mai gândească se duse să-și verifice e-mailurile. Era unul de la Antoine. Ultima dată când vorbiseră, aproape se certaseră. Din cauza doamnei Barthillet.

„Draga mea Jo,

Câteva cuvinte ca să-ți dau vești. O să fii fericită să afli că în cele din urmă ți-am urmat sfaturile și am intrat în grevă. A fost un adevărat dezastru! Lee nu făcea față sarcinilor. Alerga peste tot cu ochii ieșiți din cap. Crocodilii, înfometați, au distrus barierele și au devorat doi muncitori. Au trebuit să-i omoare, pe ei și pe toți cei care au scăpat! Nu e ușor să tragi în crocodili. Gloanțele ricoșează de peste tot, au fost mai mulți răniți! Era să iasă o revoltă. Toată lumea a vorbit despre asta, a ținut pagina întâi a ziarului local, iar domnul Wei mi-a trimis un cec consistent, plătindu-mi în sfârșit tot ce-mi datora!

Acestea fiind zise, mi-am dat seama că Lee era de partea lui Wei. Când am declarat că nu mai vreau să muncesc, nu m-a crezut. Mă observa cu ochii lui mici, galbeni, întrebându-se dacă vorbeam serios. Mă urmărea peste tot, răsărea în spatele meu când nu mă așteptam, mă urmărea când mă duceam la magazinul lui Mylène și l-am surprins de mai multe ori la telefon, vorbind încet, ca un conspirator. Ascundea ceva. Altfel de ce ar fi

șoptit când eu nu înțeleg un cuvânt în chineză? De atunci nu mai am încredere în el. Am prins un câine și-i dau să guste discret, pe sub masă, o bucată din tot ce mănânc. O să-mi spui că sunt paranoic, dar am impresia că văd crocodili peste tot.

În timp ce sunt în grevă, îi dau o mână de ajutor lui Mylène. Este fată bună, să știi. E plină de resurse. Se omoară cu munca, lucrează douăsprezece ore încontinuu pe zi, chiar și duminica! Magazinul ei nu se golește. Câștigă o grămadă de bani. Deschiderea a fost un triumf, și de atunci, succesul e la fel de mare. Chinezoaicele își toacă toți banii ca să fie la fel de frumoase ca occidentalele. Face tratamente și vinde produse de machiaj. A trebuit să se ducă de două ori în Franța ca să se aprovizioneze. În lipsa ei am avut grijă de magazin și, pe legea mea, asta mi-a dat niște idei. Așteaptă-te să ajung bogat și important chiar dacă, la nevoie, o să mă mut în China! Căci un lucru e clar: dacă chinezii ne inundă cu produse ieftine, putem să le închidem ciocul vânzându-le știința noastră!”

„Asta e!” își spuse Joséphine devastată. „Încă vrea să ajungă mare, prea repede. N-a priceput nimic”.

∵

„Aproape nu mai beau. Doar un whisky seara, când apune soarele. Dar asta e tot, îți jur… Pe scurt, sunt un om fericit și în sfârșit îmi ating scopul! De altfel mă gândesc că va trebui să divorțăm. Ar fi mult mai practic dacă trebuie să mă lansez în noi afaceri…”

Să divorțeze! Cuvântul o lovi ca un baros. Să divorțeze… Nu se gândise niciodată la asta.

— Dar tu ești soțul meu, spuse ea cu voce tare privind ecranul. Ne-am luat la bine și la rău.

„Vorbesc cu fetele regulat și lasă impresia că sunt foarte bine. Mă bucur enorm. Sper că familia Barthillet a plecat în sfârșit și că o să încetezi să faci pe saint-bernardul! Oamenii ăștia sunt niște paraziți ai societății. Și un exemplu foarte rău pentru fetele noastre…”

„Dar cine se crede? Pentru că prietena lui face avere cu puncte negre și fond de ten îmi dă el mie lecții!”

„Va trebui să discutăm despre vacanța din vara asta. Nu știu încă în ce fel o să mă organizez. Nu cred că pot să stau departe de crocodili. Urmează să am prima serie de pui. Spune-mi la ce te-ai gândit, și o să fiu de acord. Te îmbrățișez, Antoine.

P.S.: Acum, când câștig, o să pot plăti împrumutul. Nu mai ai de ce să-ți faci griji. O să-l sun pe Faugeron. Va trebui să-mi vorbească pe alt ton!

P.S.: Ieri, la televizor, am descoperit că pot urmări *Întrebări pentru un campion!* Se retransmite cu un decalaj de o zi! Nu e grozav?”

*

Joséphine ridică din umeri. Citirea e-mailului de la Antoine născuse în ea sentimente atât de contradictorii, că rămase prostită în fața ecranului.

Se uită la ceas. Iris se întorcea cu copiii. Doamna Barthillet se întorcea de la întâlnirea cu Alberto. Hortense, de la ziua ei de muncă la Șef. „S-a terminat cu liniștea! Mâine o s-o iau de la capăt”. Era grăbită să reînceapă.

Închise computerul și se ridică să pregătească cina. Sună telefonul. Era Hortense.

— O să mă întorc puțin mai târziu. E o băută la atelier…

— Ce înțelegi prin „puțin mai târziu”?

— Nu știu… Nu mă așteptați la cină. N-o să-mi fie foame.

— Hortense, cum te întorci?

— Unul o să mă însoțească.

— Cine e acest „unul”?

— Nu știu, o să găsesc eu pe cineva! Mămicuța scumpă. Te rog… Nu-mi strica plăcerea! Sunt atât de mulțumită să muncesc, și toată lumea pare încântată de mine. Mi s-au făcut o groază de complimente.

Joséphine se uită la ceas. Era ora șapte seara.

— Bine, dar nu te întorci mai târziu de…

Șovăi. Era pentru prima dată când fiica ei îi cerea voie să iasă, nu știa ce trebuia să spună.

— Ora zece? Bine, mami, o să fiu acolo la zece, nu-ți face griji… Vezi, dacă aș avea un mobil ar fi mai practic. Ai putea să mă găsești mereu și ai fi mai liniștită. Mă rog…

Vocea se calmase; Joséphine putea să-și închipuie ce mutră făcea.

După încheierea convorbirii rămase năucită. Să-i telefoneze lui Șef ca să-i ceară s-o urce pe fiica ei într-un taxi? Hortense avea să fie furioasă că făcea pe jandarmul pe la spatele ei. Mai mult, nu mai vorbise cu Șef de la cearta cu maică-sa…

Își mușca degetele lângă telefon. Se profila un nou pericol: să pună limite libertății lui Hortense. Schiță un zâmbet slab. Două concepte care chiar nu se potriveau, „a pune limite” și „Hortense”. Nu știuse niciodată să-i „pună limite” lui Hortense. Era uimită ori de câte ori fiica ei i se supunea.

Auzi o cheie răsucindu-se în broasca ușii. Doamna Barthillet intră în bucătărie și se lăsă să cadă pe un scaun.

— Asta e!

— Asta e ce?

— Îl cheamă Alberto Modesto și e șchiop.

— E frumos, Alberto Modesto…

— Da, dar e șchiop. Ăsta e norocul meu! Dau peste un infirm.

— Mă rog, Christine, nu e grav!

Joséphine o cercetă uimită.

— Și, pe deasupra, mi-am dat seama pentru că am fost isteață! Altfel m-ar mai fi păcălit. Când am ajuns la cafenea, era acolo, frumos îmbrăcat, foarte parfumat, așezat pe scaunul lui, cu gulerul cămășii deschis și un mic cadou… Uitați-vă! întinse mâna, arătând ceea ce părea a fi un mic diamant pe inelar. Ne sărutăm, el îmi laudă ținuta, comandă un sirop de mentă pentru el și o cafea pentru mine și vorbim, și vorbim… El zice că se atașează din ce în ce mai tare de mine, că s-a gândit bine, c-o să-mi închirieze apartamentul ăla de care am atâta nevoie. Atunci îl sărut cu drag, mă agăț de gâtul lui, mă fâțâi, pe scurt, sunt ridicolă! El toarce de plăcere, dar tot nu-mi propune să mergem la hotel. Timpul trece, încep să-mi spun că nu e normal și pretextez că am o întâlnire ca s-o șterg. La asta, Alberto îmi sărută mâna și-mi spune că data viitoare cumpărăm ziarul și cercetăm împreună mica publicitate. Mă ridic și mă duc să mă postez în colțul străzii, așteptându-l să plece. Așa l-am văzut trecând. Cu piciorul lui șchiop! Ai zice că are piciorul prins într-o ladă de unelte! Șchiopătează, doamnă Joséphine, șchiopătează! Merge într-o parte!

— Și ce-i cu asta? Are dreptul să trăiască, nu? Joséphine își urlase dezgustul. Are dreptul să aibă un picior șchiop pentru că dumneata ai dreptul să-l escrochezi.

Christine Barthillet o asculta cu gura căscată.

— Păi, doamnă Joséphine… Nu trebuie să vă înfuriați.

— Sunt de-a dreptul scârbită! Dacă n-ar fi Max, te-aș da afară pe ușă! Locuiești la mine, nu faci nimic, absolut nimic, îți petreci timpul cochetând pe internet sau mestecând gumă în fața televizorului și faci gură pentru că amorezul tău nu corespunde ideii pe care o aveai în cap. Ești jalnică… Nu ai nici inimă, nici demnitate.

— Păi, atunci… mormăi Christine Barthillet. Dacă nu mai putem discuta…

— Trebuie să-ți cauți de lucru, să te scoli de dimineață, să te îmbraci, să te ocupi de fiul tău și să-mi dai o mână de ajutor. Asta nu ți-a trecut niciodată prin cap, nu?

— Credeam că vă place să vă ocupați de oameni. Vă lăsam s-o faceți…

Joséphine își reveni și, punând coatele pe masă ca și cum urma să poarte niște negocieri, spuse:

— Ascultă… Sunt depășită de muncă, nu fac decât asta. Suntem în 10 iunie, vreau ca la sfârșitul lunii să fii plecată. Cu sau fără Alberto! Mai vreau, pentru că sunt prea cumsecade, să-l țin pe Max până când vei găsi o soluție ca lumea, dar nu mai vreau niciodată, mă auzi, nu mai vreau niciodată să am grijă de dumneata!

— Cred că am înțeles… șopti Christine Barthillet scoțând un oftat nefericit.

— Cu atât mai bine, pentru că nu eram pregătită să-ți fac un desen! Amabilitatea are limite, și, ca să fiu sinceră, cred că eu le-am atins pe ale mele…

∵

Josiane o văzu venind pe micuța Cortès. Punctuală ca în fiecare dimineață. Intra în sediul firmei cu mersul ei legănat, un șold la dreapta, un șold la stânga, deplasându-se cu eleganța și atitudinea unui manechin. Fiecare gest era corect, dar studiat. Îi spunea „Bună ziua” fiecărui angajat, zâmbea cu un aer atent și își amintea toate numele lor. În fiecare zi schimba un amănunt vestimentar, dar nu puteai decât să-i admiri picioarele lungi, talia fină, sânii ridicați, ca și cum învățase să-și pună în valoare fiecare parte a corpului fără să poată fi acuzată că o făcea anume. Pentru muncă își lega părul lung, șaten-roșcat, și-i dădea drumul cu un gest teatral la sfârșitul zilei, dând șuvițele pe după urechi pentru a scoate în evidență ovalul grațios al feței, strălucirea sidefie a pielii și delicatețea trăsăturilor. Dar muncea! Nu se putea spune că-și fura pâinea, asta e sigur. Ginette o luase sub aripa ei și-i arătase cum să gestioneze

stocurile. Micuța știa să folosească un computer și prindea repede. Acum însă își dorea să facă altceva, așa că se învârtea în jurul lui Josiane.

— Cine se ocupă aici de cumpărături? o întrebă cu un zâmbet larg, dezmințit de strălucirea tăioasă din privire.

— Chaval, răspunse Josiane făcându-și vânt cu o foaie de hârtie.

Era o căldură sufocantă, și Marcel încă nu montase aparate de aer condiționat în birouri. „Căldura asta o să-mi blocheze ovulația!”

— Cred că o să mă duc să lucrez cu el. Stocurile sunt pasionante, dar mi-ar plăcea să învăț altceva.

„Și mereu zâmbetul ăla artificial care mă ia de fraieră!” se revoltă Josiane. „Ginette și René nu pricep nimic. Cât despre muncitori, le curg balele de poftă”.

— N-ai decât să-l întrebi… Sunt sigură că va fi încântat să aibă o stagiară ca tine.

— Pentru că ce mă interesează pe mine este să cunosc gusturile oamenilor și să le modelez. Putem vinde chestii ieftine și frumoase!

— Pentru că e urât ce se vinde aici? nu se putu împiedica să întrebe Josiane, enervată de condescendența puștoaicei.

— O, nu, Josiane, n-am zis asta!

— Nu, dar asta ai lăsat să se înțeleagă! Du-te să-l vezi pe Chaval… O să te ia sigur, dar grăbește-te, pleacă la sfârșitul lunii. Are biroul la etajul de deasupra.

Hortense îi mulțumi și-i aruncă un nou zâmbet la fel de fabricat, care o lăsă rece pe Josiane. „Va fi interesantă ciocnirea dintre cei doi!” gândi ea. „Mă întreb cine pe cine o să mănânce”.

Se uită pe fereastră ca să vadă dacă mașina lui Chaval era în curte. Era. Parcată ca miercurea, în mijloc! Ceilalți n-aveau decât să se descurce ca să găsească un loc.

Ledul telefonului se aprinse, indicând un apel. Era Henriette Grobz, care își căuta soțul.

— Încă n-a sosit, răspunse Josiane. Avea o întâlnire la Batignolles, trebuia să fie acolo pe la zece…

De fapt, făcea jogging ca în fiecare dimineață. Ajungea la birou lac de transpirație, făcea un duș la René, își înghițea vitaminele, se schimba și începea ziua cu energia unui bărbat tânăr.

Henriette Grobz mormăi că soțul ei trebuia s-o sune imediat ce sosea. Josiane promise că avea să-i transmită. Henriette închise fără să spună nici „la revedere”, nici „mulțumesc”, și Josiane simți că i se strânge inima. Ar fi trebuit să se obișnuiască după toți acești ani, dar nu reușea. „Sunt mici umilințe care te marchează mai sigur decât o palmă peste gură, și ea mă înțeapă de prea multă vreme. Ah! totul se va schimba în curând, iar atunci… Atunci, nimic, mă doare-n cot de Scobitoare, singură și-a făcut rău”.

În timp ce Hortense își făcea de cap la firma lui Șef, Zoé, Alexandre și Max se plimbau agale prin sălile muzeului d’Orsay. Iris îi dusese acolo de dimineață, sperând că toate capodoperele impresioniștilor vor calma agitația copiilor. Nu mai suporta Jardin d’Acclimatation, cozile în fața atracțiilor, țipetele, praful, plușurile oribile pe care trebuiau să le care pentru că le câștigaseră și le expuneau ca pe niște trofee. „E vremea ca Jo să termine și să-mi reiau viața dinainte. Nu-i mai suport pe adolescenții ăștia în călduri! Alexandre, treacă-meargă, dar ceilalți doi! Cât sunt de prost crescuți! Micuța Zoé, odinioară fermecătoare, a devenit un monstru. Probabil este influența lui Max”. După vizita la muzeu avea să-i ducă să ia masa de prânz la cafeneaua Marly și să-i întrebe ce au văzut. Le ceruse să-și aleagă fiecare trei tablouri și să vorbească despre ele. Cel care se exprima cel mai bine avea dreptul la un cadou. „Așa o să pot și eu să fac puțin shopping. Asta o să mă relaxeze”. Philippe avusese ideea cu muzeul. În ajun, la culcare, îi spusese:

— De ce nu-i duci la Orsay, eu am fost cu Alexandre și i-a plăcut mult.

Puțin mai târziu, înainte de a stinge, adăugase:

— Și cartea ta avansează?

— Cu pași de uriaș.

— O să mi-o dai s-o citesc?

— Promit, imediat ce-o termin.

— Ei bine, termin-o repede, așa o să am ce să citesc vara asta.

Crezuse că descoperă un strop de ironie în vocea lui Philippe.

Acum rătăceau prin sălile muzeului Orsay. Alexandre privea atent tablourile, înaintând, dând înapoi, ca să-și facă o idee. Max își târa picioarele, râcâind cu vârful baschetților parchetul, pe când Zoé ezitând între a-și imita prietenul sau vărul.

— De când Max stă la voi nu mai vorbești cu mine, i se plânse Alexandre lui Zoé, care venise să se așeze lângă el în timp ce privea o pânză de Manet.

— Nu e adevărat… Te iubesc la fel.

— Nu. Te-ai schimbat… Nu-mi place verdele ăsta pe care ți-l pui pe ochi, îl găsesc vulgar. Te îmbătrânește. E îngrozitor!

— Tu ce tablouri alegi?

— Încă nu știu…

— Mie mi-ar plăcea grozav să câștig. Știu ce i-aș cere cadou mamei tale!

— Ce i-ai cere?

— O trusă întreagă ca să mă fac frumoasă. Ca Hortense.

— Dar ești frumoasă!

— Nu, nu ca Hortense…

— Nu ai personalitate! Vrei să faci totul ca Hortense.

— Și tu, nici tu nu ai personalitate, faci totul ca tatăl tău! Crezi că n-am observat?

Se despărțiră jigniți și Zoé se duse să-l găsească pe Max, care căzuse pe spate în fața unui nud de Renoir.

— Tipesă în pielea goală! Nu știam că există asemenea chestii în muzee.

Zoé chicoti și-l trase de cot.

— Nu-i spune asta mătușii mele, o să leșine.

— Puțin îmi pasă. Eu am notat deja trei tablouri!

— Le-ai notat unde?

— Aici…

Arătă palma unde notase de trei ori tabloul lui Renoir.

— Nu poți să alegi de trei ori aceeași pictură, trișezi.

— Îmi plac grozav tipele lui. Par lipsite de griji, au un aer amabil și le place viața.

În timpul prânzului, lui Iris îi fu foarte greu să-l facă pe Max să vorbească.

— Chiar n-ai un vocabular prea bogat, dragul meu, nu se putu împiedica să remarce. Nu e vina ta, reține, e o chestiune de educație!

— Da, dar știu lucruri pe care voi nu le știți! Lucruri care n-au nevoie de vocabular. La ce folosește vocabularul?

— Păi, te ajută să gândești. Să exprimi în cuvinte emoții, sentimente… îți limpezești mintea știind să legi cuvântul potrivit de lucrul potrivit. Limpezindu-ți mintea, îți construiești o personalitate, înveți să gândești, devii cineva.

— Dar mie nu mi-e frică! Sunt respectat! Nu mă calcă nimeni pe picioare!

— Nu asta voiam să spun… începu Iris, dându-și seama că trebuia să abandoneze conversația.

Era o prăpastie între acest băiat și ea, și nu era sigură că voia s-o astupe. Ca să nu-i facă geloși, decise să-i lase pe cei trei să aleagă un cadou și plecară în Marais să se uite la magazine. „Sper să se termine corvoada asta, Jo să termine cartea, să i-o duc lui Serrurier și să ne întâlnim în familie la Deauville. Vom aștepta împreună s-o citească și să-și spună părerea. Acolo vor fi Carmen sau Babette și n-o să mai suport ifosele pușt anilor

ăstora în fiecare zi”. Reușise s-o convingă pe Joséphine să petreacă luna iulie cu ei.

— Dacă sunt modificări de făcut, vei fi acolo, va fi mai practic.

Joséphine acceptase fără entuziasm.

— Nu-ți place casa noastră?

— Ba da, răspunsese Joséphine, doar că n-aș vrea să-mi petrec toate vacanțele cu voi. Am impresia că sunt un copil întârziat.

Pe când se plimbau pe străzile din Marais, Zoé, cuprinsă de remușcări, se apropie din nou de Alexandre și își strecură mâna într-a lui.

— Ce vrei? bodogăni el.

— Vreau să-ți spun un secret…

— Puțin îmi pasă de secretele tale!

— Nu, dar ăsta e un secret uriaș.

Alexandre cedă. Nu-i plăcea că era nevoit să-și împartă verișoara cu Max Barthillet, pe care i-l băga pe gât la fiecare ieșire. „Nu pot să scap de ăsta, și pe deasupra se și poartă de parcă n-aș exista! Totul pentru că locuiește la periferie și eu în Paris. Mă consideră mic-burghez și mă disprețuiește. Era mai bine când o aveam pe Zoé numai pentru mine”.

— Care e secretul tău?

— Ah, vezi că te interesează? Dar nu-l spui nimănui, promiți, juri?

— Bine…

— Atunci, uite… Gary, băiatul lui Shirley, are sânge regal.

Zoé îi povesti totul: seara în fața televizorului, fotografiile de pe internet, William, Harry, Diana, prințul Charles. Alexandre ridică din umeri spunând că era o făcătură.

— Nicio făcătură, Alex, jur! De altfel, e simplu să-ți dovedesc că e adevărat: Hortense crede. Acum a devenit foarte drăguță cu Gary. Nu-l mai tratează de sus, îl apreciază… înainte nici măcar nu-l vedea!

— Acum vorbești la fel de prost ca el.

— Nu e frumos să fii gelos.

— Nu e frumos să inventezi minciuni.

— Dar nu sunt minciuni, țipă Zoé, ăsta e adevărul…

Se duse să-l caute pe Max și îi ceru să fie martor. Max îl asigură pe Alexandre că totul era adevărat.

— Dar el, Gary, el ce-a zis? întrebă Alexandre.

— N-a zis nimic… Zice că ne înșelăm. Zice la fel ca maică-sa, că are o sosie, dar noi, noi nu credem în povestea cu sosia, nu, Max?

Max aprobă serios.

— Și tu crezi că este adevărat? îl întrebă Alexandre pe Max.

— Păi, da… pentru că i-am văzut. La televizor și pe internet. Poate nu am eu vocabular, dar am ochi!

Alexandre zâmbi.

— Te-a jignit mama?

— Păi, da, rău… Pentru că înoată în bani nu trebuie să se ia de cei care n-au!

— Asta e sigur. Nu e vina ta.

— Nu e vina mamei, nici atât. Și acum maică-ta mă îndoapă cu discursuri burgheze! Caraghioasă!

— Hei, termină, pentru că e mama…

— Ah, nu vă certați… Haideți, împăcați-vă!

Alexandre și Max își dădură câte un brânci. Merseră un timp toți trei. Iris îi strigă cerându-le s-o aștepte, văzuse o cămașă în vitrină. Se opriră, și Max îl întrebă pe Alexandre:

— Tu ai mobil?

Când Alexandre își scoase mobilul, Max strigă:

— La fel ca al meu, amice! La fel! Și cum e soneria?

— Am mai multe. Depinde de cine sună…

— Mă lași să ascult? Am putea s-o schimbăm…

Cei doi băieți se apucară să-și examineze telefoanele, lăsând-o pe Zoé deoparte.

— Eu știu ce vreau, mormăi ea. Vreau un mobil. O să mă duc la piața hoților din Colombes și o să

fur unul!

∵

Joséphine se trezi prima și coborî să-și pregătească micul dejun. Îi plăceau dimineţile când era singură în bucătăria mare al cărei balcon cu perete de sticlă dădea spre plajă. Punea feliile de pâine în prăjitor, punea la încălzit apa pentru ceai, scotea untul sărat și dulcețurile. Uneori își gătea un ou ochi cu un cârnat sau cu bacon. Mânca privind marea.

Îi lipseau personajele ei. Florine, Guillaume, Thibaut, Baudouin, Guibert, Tancrède, Isabeau și ceilalți. „Am fost nedreaptă cu sărmanul Baudouin. Abia intrase în scenă, și l-am executat. Toate astea pentru că eram furioasă pe Shirley”. Guibert o făcea să tremure. Era ca Florine: subjugată. Uneori, noaptea, visa că venea s-o sărute, îi simțea mirosul, buzele calde și moi, îi răspundea la sărut, însă el îi punea un pumnal la gât. Se trezea tremurând. Oamenii erau atât de violenți pe vremea aceea! își amintea de o scenă pe care o citise într-un manuscris vechi. Un soț care-și asistă soția la naștere. „Mai mult de o sută de kile de carne, de sânge și de furie. Într-o mână un vătrai, în cealaltă un ibric uriaș plin cu lichid clocotit. Văzând că pruncul era băiat, tatăl se destinse, începu să plângă, să se roage și să râdă!” Femeile nu erau bune decât să nască. Isabeau cântă o poezioară elocventă: „Mama zice că mi-a dat un bărbat cu inimă bună. Dar ce inimă e asta? Îmi înfige sfredelu-n pântec și mă bate ca pe măgar”. Îi dăduse manuscrisul lui Iris, care i-l dusese lui Serrurier. De fiecare dată când suna telefonul, ambele surori tresăreau.

În dimineața aceea Philippe dădu peste ea în bucătărie. Și el se trezea devreme. Se ducea să cumpere ziarul și croasanți, lua o primă cafea afară și se întorcea să-și termine micul dejun în casă. Nu venea decât în weekend. Sosea vinerea seara și pleca din nou duminica. Își lua concediu în luna

august. Îi luă pe copii la pescuit. În afară de Hortense, care prefera să rămână la plajă cu prietenii. „Ar trebui să-i cunosc”, gândi Jo. Nu îndrăznea s-o roage să-i prezinte. Hortense ieșea des seara. Spunea:

— Of, mami! Sunt în vacanță, lucrez tot anul, nu mai sunt un copilaș, pot să ies…

— Dar, asemenea Cenușăresei, te întorci la miezul nopții, decretase Joséphine, pe un ton de glumă care-i ascundea prost neliniștea.

Se temea ca fata să nu se revolte, însă aceasta acceptase fără comentarii. Joséphine, ușurată, nu mai abordase subiectul, iar Hortense se întorcea, punctuală, la miezul nopții. După cină se auzea un claxon scurt, Hortense termina de înghițit desertul și părăsea masa. La început, Joséphine veghease până la miezul nopții, pândind zgomotul pașilor fiicei sale pe scară. Apoi, liniștită de punctualitatea lui Hortense, se lăsă furată de somn. Era singurul mod de a avea liniște! „Nu am curaj s-o înfrunt în fiecare seară. Dacă era aici tatăl ei, s-ar fi împărțit rolurile, dar singură, nu mă simt în stare să mă arunc în luptă, și ea știe asta”.

În luna august, fetele plecau să-și întâlnească tatăl în Kenya, deci avea să fie rândul lui Antoine să facă pe jandarmul. Pentru moment, Joséphine dorea mai mult ca orice să nu se istovească în certuri interminabile cu fiica sa.

— Vrei un croasant cald? o întrebă Philippe punând ziarul și punga de la brutărie pe masă.

— Da, cu plăcere.

— La ce te gândeai când m-am întors?

— La Hortense și la ieșirile ei noaptea…

— E dură fata ta. Ar avea nevoie de un tată cu mână de fier…

Joséphine oftă.

— Adevărat… în același timp, este atât de dură, că nu-mi fac griji pentru ea. Nu cred că s-ar lăsa amestecată în povești urâte. Știe exact ce vrea.

— Erai la fel la vârsta ei?

Joséphine rămase fără suflare.

— Glumești, sper. Vezi cum sunt astăzi? Ei bine, eram la fel, doar că mai toantă.

Se opri, regretând că spusese aceste cuvinte: avea impresia că cerșea milă.

— Copil fiind, ce ți-a lipsit?

Se gândi că trebuia să-i mulțumească pentru întrebare. Ea nu și-o pusese niciodată, dar de când lucra la carte, diverse fragmente din copilăria ei ieșeau la iveală, aducându-i lacrimi în ochi. Ca acea scenă când era în brațele tatălui ei, care țipa la maică-sa: „Ești o criminală!” O după-amiază târzie cu un cer apăsător, nori negri și zgomotul asurzitor al valurilor. „Devin de o sensibilitatea prostească, trebuie să-mi revin”. Încercă să facă o relatare fără sentimentalism.

— Nu mi-a lipsit nimic. Am primit o educație bună, am avut un acoperiș deasupra capului, un tată și o mamă, un echilibru sigur. Chiar am simțit de mai multe ori iubirea tatălui meu pentru mine. Dar am fost lipsită de… Era ca și cum nu existam. Nu mă luau în seamă. Nu mă ascultau, nu mi se spunea că sunt frumoasă, inteligentă, nostimă. Nu se făcea așa ceva pe vremea aceea.

— Dar îi spuneau lui Iris…

— Iris era mult mai frumoasă decât mine. M-am pierdut repede în fața ei. Mama o dădea mereu de exemplu. Simțeam clar că era mândră de ea și nu de mine…

— Și acum e tot la fel, nu-i așa?

Ea roși, mușcă din croasant, așteptă să i se topească în gură.

— N-am urmat același drum. Dar este adevărat că ea e mai…

— Dar astăzi, Jo? o întrerupse Philippe. Astăzi…

— Fetele îmi dau un rost, un scop în viață, dar nu mă fac să exist, este adevărat. Scrisul îmi dă un început de existență. Când mă pregătesc să scriu,

căci atunci când recitesc… nu! Aș putea arunca totul!

— E vorba de dosarul tău de atestare în calitate de conducător științific?

— Da… bâigui Joséphine, dându-și seama că fusese iarăși pe punctul de a gafa. Știi, sunt una dintre acele ființe care evoluează încet. Mă întreb dacă n-o să mă trezesc prea târziu, dacă n-o să las să treacă pe lângă mine norocul. În același timp, nu știu ce poate fi acest noroc pe care-l chem din toate puterile…

Philippe simți dorința de a o liniști, de a-i spune că prea punea totul la inimă, că își făcea reproșuri fără motiv. Atitudinea lui rigidă, ochii ficși exprimau ceva prea intens; spuse, de parcă i-ar fi putut citi gândurile:

— Deci tu crezi că ai lăsat să-ți scape șansa? Că viața ta e terminată…

Ea îl privi cu multă seriozitate, apoi zâmbi ca să destindă atmosfera.

— Într-un sens, da… Dar, știi, n-o să fie grav. Nu va fi o renunțare tragică, doar o mică alunecare spre nimic. Dorința de viață se pierde și, într-o zi, ne dăm seama că se reduce aproape la zero. Tu nu știi ce înseamnă asta. Tu ți-ai luat întotdeauna viața în mâini. Tu n-ai lăsat niciodată pe nimeni să-ți impună legea.

— Nimeni nu este cu adevărat liber, Joséphine. Regula asta mi se aplică și mie! Și poate într-un sens tu ești mai liberă decât mine… Dar n-o știi, asta e tot. Într-o zi îți vei putea atinge cu degetul libertatea, și, în acea zi îți va fi milă de mine…

— Cum îți este ție de mine în acest moment…

Philippe zâmbi; nu voia să mintă.

— E drept, am simțit milă pentru tine și chiar enervare uneori! Dar te-ai schimbat. O să observi când transformarea va avea loc. Suntem mereu ultimii care ne dăm seama de drumul parcurs. Dar eu sunt sigur că într-o zi vei avea acel gen de viață

care îți place, și acea viață, o să știi să ți-o faci singură!

— Crezi cu adevărat?

— Tu ești dușmanul tău cel mai mare, Jo, spuse el cu un surâs trist. Apoi își luă ziarul și ceașca de cafea și o întrebă: Nu te deranjează dacă mă duc să citesc ziarul pe terasă?

— Deloc. O să-mi pot relua visarea. Fără Sherlock Holmes lângă mine!

El deschise *Herald Tribune* gândindu-se la seara din ajun. „E atât de ușor să vorbești cu Jo. Să vorbești cu adevărat. Cu Iris sunt închis ca o stridie". Ea îi propusese să meargă să bea un pahar la barul Royal. Nevrând s-o supere, spusese da. De fapt, n-avea decât o dorință: să-l regăsească pe Alexandre. Terminase de scris scrisoarea. Bucuria lui Alexandre când o primise! Babette îi povestise. „Trebuia să-l vezi! Avea ochii strălucitori și fața numai un zâmbet. S-a grăbit spre bucătărie și m-a anunțat: «Am primit o scrisoare de la tata! O scrisoare unde spune că mă iubește și că o să-mi dăruiască tot timpul lui! Îți dai seama, Babette! E genial, nu?» Atâta a fluturat scrisoarea aceea, că mi-a dat amețeli". De atunci, Philippe se ținuse de cuvânt. Îi promisese lui Alexandre că-l învață să conducă și în fiecare sâmbătă și duminică dimineața îl ducea pe drumuri scurte, îl punea pe genunchii lui și-l învăța să țină volanul.

Iris comandase două cupe de șampanie. O tânără în rochie lungă cânta la harpă cu degetele ei lungi și fine.

— Ce faci săptămâna asta la Paris?

— Trudesc…

— Povestește-mi.

— O, Iris, nu e interesant, și apoi când sunt aici n-am chef să vorbesc despre afacerile mele.

Se așezaseră la marginea terasei. Philippe observa o pasăre: încerca să ducă în cioc o bucată de miez care căzuse dintr-o farfurie.

— Ce mai face maestrul Bleuet?

— Mereu la fel de eficient. Și din ce în ce mai pătruns de propria persoană!

Într-o zi, în avionul care-l ducea la New York, la clasa întâi, nemulțumit de cum era făcut steak-ul, scrisese un mesaj de protest pe care-l pusese în plicul Air France prevăzut pentru comentariile despre călătorie. Înainte de a închide plicul, adăugase cartea de vizită și… steak-ul! Air France îi dublase numărul de mile.

— Te deranjează dacă îmi scot jacheta și-mi desfac cravata?

Ea îi zâmbise și-l mângâiase ușor pe obraz. O mângâiere care dovedea o oarecare obișnuință conjugală. Afecțiune, tandrețe, sigur, dar și un fel de a-l reduce la rangul de copil nerăbdător. Nu suporta să-l trateze ca pe un copil. „Da, știu, ești frumoasă”, gândi el, „ești minunată, ai ochii de albastrul cel mai profund din lume, ochi unici, o ținută de sultană anorexică, frumusețea ta nu e afectată de nicio grijă, domnești, suverană și senină, asupra iubirii mele și verifici cu o palmă ușoară pe obraz dacă sunt tot supusul tău. Toate astea, odinioară, m-au emoționat, m-au fermecat, luam condescendența ta afectuoasă drept o dovadă de iubire, dar, vezi tu, Iris, acum mă plictisesc cu tine, mă plictisesc pentru că toată această frumusețe se bazează pe niște minciuni. Te-am cunoscut datorită unei minciuni și de atunci n-ai încetat să minți. Inițial am crezut c-o să te schimb, dar tu n-o să te schimbi niciodată, pentru că ești mulțumită așa cum ești”.

Zâmbise ușor mușcându-și buzele, iar Iris se lăsase înșelată.

— Nu-mi spui niciodată nimic…

— Ce vrei să-ți spun? o întrebase el urmărind legănarea păsării care apucase bucata de pâine și încerca s-o fixeze în cioc.

Iris aruncase un sâmbure de măslină în pasărea care încercă să zboare cu tot cu pradă. Eforturile pe care le făcea să se ridice erau caraghioase.

— Ești rea! Este poate masa întregii familii.

— Tu ești rău! Nu mai vorbești cu mine.

Ea se încruntase, făcuse pe fetița, se bosumflase, dar el își întorsese privirea la pasărea care, constatând că nu mai era atacată, își lăsase povara și încerca s-o rupă în două cu mici lovituri de cioc. Philippe zâmbise mulțumit și întinsese brațele scoțând un oftat de ușurare.

— Ah! În sfârșit, departe de Paris!

O observa cu coada ochiului: era tot bosumflată. Cunoștea atitudinea asta care striga: „Ocupă-te de mine, privește-mă, sunt buricul pământului”. „Nu mai este buricul pământului. M-am plictisit. Totul mă plictisește: afacerile, colaboratorii, căsnicia. Maestrul Bleuet mi-a adus o afacere formidabilă, și totuși abia l-am ascultat. Nu-mi mai place cuplul pe care-l formăm. Aceste ultime luni au fost incredibil de găunoase. Oare eu m-am schimbat, sau ea? Oare de ce nu mă mai mulțumesc cu resturile pe care binevoiește să mi le acorde? În orice caz, trebuie să constatăm că nimic nu se mai întâmplă. Și totuși, durează. Ne petrecem vara împreună, în familie. Vara viitoare vom fi tot împreună? Sau o să întorc foaia? Cu toate astea, nu am nimic să-i reproșez. Probabil că mulți bărbați mă invidiază. Unele căsătorii secretă o plictiseală atât de plăcută, încât are efect anesteziant. Rămânem pentru că nu avem nici forța, nici energia să plecăm. Acum câteva luni, nu știu de ce, m-am trezit. Din cauza întâlnirii mele cu John Goodfellow? Sau l-am întâlnit fix pentru că m-am trezit?”

Pasărea reușise să rupă bucata în două și zburase atât de repede, încât curând dispăruse în albastrul cerului. Philippe privise jumătatea lăsată pe jos: „O să se întoarcă, o să se întoarcă, ne întoarcem întotdeauna la prada noastră”.

— Tată! Tată! Mă lași să conduc azi? strigă Alexandre zărindu-și tatăl pe terasă.

— Promit, fiule! Mergem când vrei…

— Și o luăm pe Zoé! Nu vrea să creadă că știu să conduc…

— Întreab-o pe Jo dacă este de acord.

Alexandre se întoarse în bucătărie și-i ceru voie lui Joséphine, care acceptă cu plăcere. De când nu mai era mereu cu Max, Zoé redevenise fetița care era înainte. Se întorsese la vârsta ei, nu mai vorbea despre machiaj, nici despre băieți. Își reluase vechile obișnuințe cu Alexandre. Puseseră la punct un limbaj secret care nu era secret decât pentru ei. *The dog is barking* însemna „atenție, pericol”, *the dog is sleeping,* „totul e în regulă”, *the dog is running away,* „și dacă ne-am duce să ne plimbăm?” Părinții se făceau că nu înțeleg și copiii își luau un aer misterios.

Joséphine primise o carte poștală de la doamna Barthillet. Alberto îi găsise o cameră mobilată în Rue des Martyrs, nu departe de întreprinderea lui. Îi dădea noua ei adresă. „Totul merge bine. Vremea e frumoasă. Max își petrece vara la taică-său, care face brânză de capră în Masivul Central cu prietena lui. Îi place mult să lucreze cu animalele, și taică-său spune că ar putea să-l țină la el, ceea ce mi-ar conveni de minune. Vă doresc numai bine, Christine Barthillet”.

— În ce zi suntem astăzi? o întrebă Joséphine pe Babette, care intra în bucătărie.

— Păi, e 11 iulie… Mai avem puțin până să tragem cu artificii!

„E cam devreme să tragem cu artificii”. În două zile era aniversarea morții tatălui său. Nu era o dată pe care s-o poată uita.

— Ce gătim pentru prânz? Aveți vreo idee? întrebă Babette.

— Niciuna… Vreți să mă duc la piață?

— Nu. O să mă duc eu, sunt obișnuită… Voiam doar să știu dacă e vreun fel care v-ar face plăcere.

Carmen își lua concediu în iulie. La Paris. Se ocupa de mama ei, o văduvă supărăcioasă care suferea de emfizem, dar avea mintea întreagă. Își

ținuse fiica în sclavie, o împiedicase să-și facă o viață proprie. Joséphine se simțea mai în largul ei cu Babette. Carmen o intimida. Manierele ei de guvernantă stilată o paralizau. Avea întotdeauna impresia că greșise cu ceva în prezența ei.

— Ești drăguță, Babette. Ce mai face fata dumitale?

— Marilyn? E bine. Și-a terminat studiile de secretară. Ea e deșteaptă. Nu e ca mine!

— Ești mândră de ea…

— Nu-mi mai încap în piele de bucurie că am o copilă inteligentă! Și drăguță! Am tras lozul cel bun. Nu poți ști niciodată dinainte, nu?

Deschisese frigiderul ca să vadă ce lipsea. Se așeză apoi ca să facă o listă de cumpărături, căută un creion, pipăi printre obiectele puse pe masă, își aminti dintr-odată că avea unul care-i ținea părul și, izbucnind în râs, îl luă.

— Cât pot să fiu de aiurită! Nu țin minte nimic. Uite, mi-am adus aminte: am găsit chestia asta în buzunarul blugilor fetei dumneavoastră. Era cât pe ce să-i bag la mașină! Punând pe masă un telefon mobil, adăugă: N-ar trebui să li se spună portabile, ci pierdabile. Am scăpat deja două în apă când curățăm closetele.

— Probabil te înșeli, Babette, fetele mele nu au mobile.

— Nu vreau să vă contrazic, dar ăsta e al lui Hortense. Era în buzunarul blugilor.

Joséphine cercetă telefonul uimită.

— Fă-mi o plăcere, Babette, nu spune nimic. O să vedem cum reacționează.

Luă telefonul și-l băgă în buzunar. Babette o privi cu un zâmbet complice.

— Nu știți de unde-l are, așa-i?

— Exact. Și cum nu am chef să deschid eu focul prima, o să aștept să se dea de gol…

∵

În 13 iulie, pe la sfârșitul dimineții, Joséphine se întorcea după o alergare prin pădure. O adiere de

vânt îi ridica părul care-i cădea în șuvițe subțiri pe vârful nasului și tricoul portocaliu i se lipea de piele, lăsând pete neplăcute de transpirație. Sudoarea îi tulbura privirea picurându-i în ochi.

Sătulă de amintirile dureroase – „acum treizeci de ani tata murea, acum treizeci de ani tata murea, acum treizeci de ani tata murea” –, își încălțase bascheții și plecase să alerge. Patruzeci și cinci de minute! Rezistase patruzeci și cinci de minute! Se uită la ceas și se felicită. Alergatul o ajuta să gândească. Își lăsa gândurile să curgă pe măsură ce pașii se măreau. Plouase în timpul nopții. Simțea mirosul de pământ reavăn, miros care face să se ridice toate aromele, cele pe care le împrăștie feriga, caprifoiul, mușchiul de pădure, ciupercile, frunzele moarte, amestecate într-un buchet olfactiv și, peste toate, ca o brumă evaporată în aer, mirosul sărat al mării care venea să i se așeze pe față și pe care-l lingea cu mici atingeri ale limbii. Alerga ascultând pasărea care ciripea „cip, cirip, cip, cirip”, ceea ce în urechile ei devenea „lipa, lip, lipa, lip”, făcând-o să grăbească pasul. Îi vorbea tatălui ei. „Tată, dragă tată, dacă ești acolo, dă-mi un semn…” Pasărea parcă ciripea: „Spui, spui, spui”. „O să răspundă în curând editorul? Ce intenții are? L-a primit de aproape cincisprezece zile!” „Spui, spui…” răspundea pasărea. „Ar fi bine dacă ar da răspunsul astăzi, asta ar însemna că tu veghezi asupra manuscrisului meu!”

În ajun, maică-sa o sunase pe Iris și stătuseră de vorbă o grămadă.

— Mama crede că Șef are o amantă, îi șoptise Iris lui Jo. Ți-l imaginezi pe Șef cum e la pat?

Își pusese un deget pe gură ca să nu vorbească în fața copiilor și-i dăduse întâlnire în bucătărie după ce toată lumea se culcase.

— Îl găsește schimbat, bucuros, întinerit. Se pare că își dă cu creme de frumusețe, își vopsește părul, a mai pierdut din burtă și nu doarme acasă! Mama miroase o rivală. Scotocindu-i prin lucruri,

a găsit o fotografie cu Șef îmbrățișând o femeie. O brunetă voluptuoasă cu decolteu tentant, cu păr lung, negru. O tinerică. Pe spatele fotografiei își mâzgălise numele, Natacha, și o inimă. Fotografia era de la un dineu la Lido. Se pare că se ruinează pentru ea și decontează notele de plată pe post de cheltuieli de serviciu. La vârsta lui! îți dai seama!

— Ce-o să facă? întrebase Joséphine, amintindu-și de scena văzută pe peronul gării.

Josiane era o blondă durdulie care trecuse de vârsta la care să fie numită tinerică. „Deci are mai multe amante”, își zise ea, aproape cu admirație. „Ce crai!”

— Pretinde că are o rachetă Scud împotriva lui! Puțin îi pasă că o înșală, dar dacă vrea să divorțeze, îl amenință cu racheta Scud.

— O rachetă Scud? întrebase Joséphine. Ce poate însemna asta?

— Un caz de delapidare. A dat peste un dosar compromițător! Este adevărat că lucrurile de genul ăsta pot dăuna grav. Șef are interesul să nu se afle dacă nu vrea să se trezească ruinat și pe prima pagină a ziarelor.

„Sărmanul Șef!” se gândi Joséphine privind indicatorul roșu care marca intrarea pe proprietatea familiei Dupin. „Are dreptul să se îndrăgostească, probabil că n-a glumit niciodată cu mama noastră!” Pe cer pluteau nori albi care formau litere albe și rotunde pe fundalul albastru.

Iris o aștepta triumfătoare pe treptele casei, îmbrăcată cu ultimul model de cămașă Lacoste și niște pantaloni trei sferturi albi. Ochii imenși, albaștri păreau și mai mari când era bronzată. Aruncă o privire plină de milă spre îmbrăcămintea caraghioasă a surorii sale și anunță cu mândrie:

— Cric și Croc îl rontăie pe marele Cruc care credea că el îi rontăie pe ei!

Joséphine se lăsă să cadă pe trepte și, ștergându-și fruntea cu tricoul, întrebă:

— Ai reușit să faci un sufleu?

— N-ai nimerit-o.

— Alexandre a condus pentru prima oară singur în jurul casei?

— Nici atât…

— Aștepți un copil?

— La vârsta mea? Ești nebună!

Dintr-odată ridică fruntea, și sora sa pricepu.

— A telefonat Serrurier.

— Bingo! ȘI ÎI PLACE LA NEBUNIE!

Joséphine se rostogoli pe jos și rămase lungită, cu brațele cruciș, privind norii ce scriau pe cer. Desenă literele ÎI PLACE LA NEBUNIE. Reușise! Florine avea să se nască a doua oară! Și Guillaume, și Thibaut, și Baudouin, și Guibert, și Tancrède! Erau până acum niște figurine aliniate într-o cutie, învelite în hârtie de mătase, așteptând lovitura baghetei magice… Aveau puterea să prindă viață și să stea pe rafturile librăriilor și bibliotecilor!

Iris veni să se instaleze în fața ei, bine înfiptă pe picioare. Gambele lungi, bronzate și fine desenau un V întors, V de la victorie.

— O adoră. Nicio corectură. Totul e perfect. Iese în octombrie. Tiraj mare. Succes pentru sărbători. Mare campanie de publicitate. Spoturi la radio. Spoturi la televiziune. Spoturi în ziare. Afișe în stațiile de autobuz. Publicitate peste tot! Ridică brațele în aer și se lăsă să cadă alături de sora ei. Ai reușit, Jo. Ai reușit! L-ai dat pe spate! Fără suflare! Mulțumesc! Mulțumesc! Ești magnifică, minunată, incredibilă!

— Acum fix treizeci de ani murea tata. „Artificiile de 14 iulie…” Lui trebuie să-i mulțumești.

— Ah? Se împlinesc treizeci de ani?

— Astăzi.

— Da, dar tu ai scris cartea! În seara asta sărbătorim. Mergem la restaurant. Bem șampanie, mâncăm caviar cu polonicul, raci fierți, profiterol cu ciocolată!

— Am alergat gândindu-mă la el și i-am cerut să dea o mână de ajutor cărții, și…

— Termină! Tu ai scris cartea, nu el! i-o trânti Iris cu un strop de enervare în glas.

Biata Jo. Trista Jo. Dependentă de sentimentele și de iluziile ei prostești. Jo și nesătula ei nevoie de a iubi, de a lăsa pe alții să decidă în locul ei. Jo, care nu-și recunoștea niciodată vreun merit. Iris ridică din umeri, și gândul i se întoarse la carte. Acum era rândul ei să joace. Rândul ei să preia flamura.

Se sprijini în coate și declară:

— Începând din acest moment, sunt o scriitoare! Va trebui să gândesc ca un scriitor, să mănânc ca un scriitor, să dorm ca un scriitor, să mă pieptăn ca un scriitor, să mă îmbrac ca un scriitor…

— Să faci pipi ca un scriitor!

Iris nu auzi. Pierdută în gânduri, construia planuri de carieră. Se opri brusc și reflectă cu glas tare:

— Cum o să fac toate astea?

— Habar n-am. Am zis că ne împărțim rolurile. E rândul tău!

Încerca să pară indiferentă, dar inima îi bătea să-i sară din piept.

În aceeași seară, Philippe, Iris și Jo se duseră să ia cina la Cirro, pe malul mării. Philippe își parcă berlina mare între două mașini. Iris și Joséphine se răsuciră ca să iasă. Când Iris atinse cu mâna caroseria unei decapotabile roșii, un bărbat brunet, în jachetă din piele de căprioară, cu mustăcioară subțire, urlă:

— Atenție! E mașina mea!

Iris îl măsură din priviri fără să răspundă.

— Ce imbecil! șopti ea îndepărtându-se. Mai avea puțin și voia să completăm formularul de constatare. Ce sensibili sunt bărbații cu mașina lor! Pariez că ia cina sub capotă ca să nu se apropie nimeni.

Se depărtă făcând să țăcăne papucii Prada, urmată de Joséphine, cu spatele încovoiat. Luca lua autobuzul. Luca purta un hanorac vechi. Luca se rădea la trei zile. Luca nu țipa. Se întorsese la bibliotecă la sfârșitul lui iunie și își reluaseră lungile lor pauze la cafenea.

— Ce faci în vara asta? o întrebase el cufundându-și ochii în ai ei.

— În iulie o să mă duc la sora mea, la Deauville. În august, nu știu. Fetele vor fi la tatăl lor…

— O să te aștept atunci. Eu rămân aici toată vara. O să pot să lucrez în liniște. Îmi place vara la Paris. Ai zice că ești într-un oraș străin. Și apoi biblioteca este goală, nu trebuie să aștepți să primești cărțile…

Își dăduseră întâlnire la începutul lui august și se întorsese fericită la gândul să-l revadă.

Iris comandă șampanie și ridică un pahar în cinstea cărții.

— În seara asta mă simt ca nașa unui vas care se lansează la apă, spuse ea afectată. Îi doresc cărții viață lungă și prosperitate…

Philippe și Joséphine ciocniră cu ea. Gustară în tăcere din cupele cu șampanie rosé. Un abur ușor glasa marginea paharelor, dându-i o tentă irizată. Dintr-odată, telefonul lui Philippe sună, iar el, după ce aruncă o privire la număr, spuse că era obligat să răspundă. Se ridică și se duse să discute pe terasă. Atunci, Iris își vârî mâna în geantă și scoase un plic frumos, alb, cartonat.

— Pentru tine, Jo. Ca seara asta să fie și pentru tine o sărbătoare!

— Ce e? întrebă Joséphine mirată.

— Un mic cadou… care o să-ți fac viața mai ușoară!

Joséphine luă plicul, îl deschise, scoase un carton cu chenar roz pe care scria cu litere aurii, cu scrisul mare al lui Iris: „Happy you! Happy book! Happy life!” Un cec era îndoit în interiorul

felicitării. Douăzeci și cinci de mii de euro. Joséphine roși și puse totul în plic, umilită. Își mușcă buzele ca să nu plângă.

N-avu inima să bâiguie o mulțumire. Îl zări pe Philippe care o observa de departe. Terminase discuția și se întorcea spre ele. Ea se strădui să zâmbească.

Iris se ridicase și făcea gesturi largi în direcția unei tinere care se îndrepta spre o masă de la marginea plajei.

— Hei! Dar e Hortense! Ce face ea aici?

— Hortense? repetă Joséphine.

— Păi, da… privește.

Strigă în direcția fetei, care veni spre ei.

— Ce faci aici, scumpa mea? o întrebă Iris.

— Am venit să vă salut în trecere! Babette mi-a spus că cinați aici și nu voiam să rămân singură cu cei mici…

— Stai cu noi, o invită Iris arătându-i un fotoliu.

— Nu, mersi, mă văd cu prietenii la barul de alături. Făcu turul mesei, își sărută mătușa, mama, unchiul, apoi i se adresă lui Joséphine: îmi dai voie, mămico? Ești foarte frumoasă în seara asta!

— Ți se pare? făcu Joséphine. Totuși, n-am nimic special. Da, am alergat azi-dimineață, poate asta…

— Asta trebuie să fie! Haide, pe curând! Distracție plăcută!

Joséphine o privi intrigată. „Îmi ascunde ceva, nu e normal ca Hortense să-mi facă un compliment”.

— Haide, spuse Philippe. În sănătatea cărții!

Își reluară cupele. Peste câteva clipe, chelnerul veni cu meniul.

— În seara asta vă recomandăm raci, sunt delicioși…

— De fapt, ce titlu are cartea asta? vru Philippe să știe.

Joséphine și Iris se priviră năucite. Nu se gândiseră la titlu.

— La naiba! spuse Jo. E adevărat, nu m-am gândit la titlu!

— Și totuși ne-am sfătuit destul de des! i-o reteză Iris. Întotdeauna mi-ai spus că ești foarte bună la titluri, dar nu mi-ai găsit unul! Încercând să ascundă sub preș gafa surorii sale, insistă: De când ți-am dat manuscrisul implorându-te să-mi dai sugestii, și nimic! Absolut nimic! Îmi promiseseși, Jo, nu e drăguț din partea ta!

Joséphine, cu nasul cufundat în meniu, nu îndrăznea să se uite la Philippe. El o cerceta fără să spună nimic, cu privirea grea de furie. Scena asta îi amintea de altă scenă, din urmă cu cincisprezece ani. „Ambiția este o pasiune devastatoare", gândi el. „Avarul se satură cu aurul său, dezmățatul se mulțumește cu trupul, orgoliosul se satură cu vanitatea, dar ambițiosul care n-a reușit, cu ce să se hrănească, dacă nu cu el însuși? Se sfâșie, se distruge lent, nimic nu-i poate potoli setea de a străluci, de a-și îndeplini visul. E gata să se vândă sau să pună mâna pe sufletul și pe talentul altora ca să se cațere până la succes. Pentru ca în sfârșit să fie aplaudat." Ceea ce nu reușea să facă singură, Iris îi punea pe alții să facă, după care se împăuna cu o glorie obținută prin procură. Asta funcționase o dată. Recidiva, însă de data asta victima consimțise. Privirea îi căzu pe Joséphine, care se ascundea după meniu.

— Ai meniul greșit, Jo. Este cel de vinuri.

— Îmi pare rău, m-am înșelat, bâigui ea.

Philippe îi veni în ajutor.

— Nu e grav! N-o să-ți stricăm sărbătoarea, nu-i așa, iubita mea? spuse el întorcându-se spre Iris.

Vocea lui urcase într-o blândă ironie, pentru a încheia cu acel „iubita mea" suav și mușcător.

— Haide, Jo, continuă el, zâmbește! O să găsim noi titlul ăla.

Ciocniră din nou în timp ce chelnerul se apropia iarăși ca să le ia comanda. Un vânt ușor se stârnise, franjurii umbrelelor tremurau, nisipul se mișca

foșnind. Simțeau mirosul mării care acoperea tufele de verdeață plantate în jardiniere mari din lemn alb. O răcoare bruscă se lăsă pe umerii celor de la masă. Iris tremură și își strânse șalul pe umeri.

— Am venit să sărbătorim, nu? Atunci, pentru succesul cărții, și pentru succesul nostru, pentru noi tustrei!

PARTEA A PATRA

— Ce faceți din ceea ce alții nu fac?
— Încă sug la mama.
— Ce vă lipsește să fiți fericită?
— O haină monahală de carmelită.
— De unde veniți?
— Am căzut din cer.
— Sunteți fericită?
— Da… pentru cineva care vrea să se sinucidă în fiecare zi.
— La ce ați renunțat?
— Să fiu blondă.
— Ce faceți cu banii?
— Îi dau. Banii aduc ghinion.
— Care sunt plăcerile dumneavoastră cele mai mari?
— Suferința.
— Ce v-ar plăcea să primiți de ziua dumneavoastră?
— O bombă atomică.
— Numiți trei contemporani pe care îi detestați.
— Eu, eu și iar eu.
— Ce apărați?
— Dreptul de a-mi face rău.
— Ce sunteți în stare să refuzați?
— Tot ce mi se impune cu forța.
— Ce ați fi în stare să faceți pentru iubire?
— Totul. Când ești îndrăgostit, nouăzeci și opt la sută din creier nu funcționează.
— La ce vă folosește arta?
— Să aștept să se facă noapte.
— Ce vă place mai mult la dumneavoastră?
— Părul meu lung.
— Ați fi în stare să-l sacrificați pentru o cauză?
— Da.
— Care?
— Toate cauzele apărate cu sinceritate sunt bune.

— Dacă vi s-ar cere să-l sacrificați acum ați face-o?

— Da.

— Cine îmi aduce o foarfecă?

Iris nu se clinti. Ochii mari, albaștri priveau camera de televiziune și fața nu trăda nicio temere. Ora nouă seara. Un canal public important. Toată Franța privea. Răspunsese bine, nu uitase nimic. O asistentă aduse pe o tavă argintată o foarfecă mare. Prezentatorul o luă, se apropie de Iris, o întrebă:

— Știți ce voi face?

— Vă tremură mâinile.

— Acceptați și nu depuneți plângere? Spuneți: „Da, jur”.

Iris întinse mâna și rosti: „Da, jur” pe un ton egal, ca și cum n-ar fi fost vorba despre ea. Prezentatorul luă foarfecă și o agită spre cameră. Asistența își ținea răsuflarea. Omul făcu un ușor gest de renunțare și îndreptă din nou foarfecă spre cameră, mișcând-o cu încetinitorul. Făcea să se prelungească acest insuportabil suspans, așteptând ca Iris să se răzgândească și să protesteze. „Ah! dacă ar putea să taie și să bage publicitate! Minutul ar costa enorm! La următoarea mea emisiune, ecranele publicitare vor exploda”. Apoi el se apropie, îi mângâie părul lung, îl cântări, i-l întinse pe umeri și aplică prima tăietură de foarfecă. Făcu un zgomot surd, o suprapunere între scrâșnetul pilei și foșnetul mătăsii. Bărbatul prinse șuvița tăiată, se întoarse spre public și agită trofeul deasupra capului. Se auzi un murmur de stupefacție îngrozită. Iris nu mișca. Rămânea dreaptă, indiferentă, cu ochii larg deschiși. Un ușor zâmbet i se schița pe buze, sugerând un fel de extaz. Prezentatorul luă un nou mănunchi de păr des, negru, lucios, îl netezi și apropie foarfecă.

Șuvițele de păr căzeau pe masa ovală. Ceilalți invitați se depărtau ca și cum nu voiau să fie complici la această execuție audiovizuală.

Tăcerea era totală. Cei din regie alegeau planuri cu spectatori uimiți pe care le intercalau între tăieturile de foarfecă.

Nu se mai auzeau decât lamele foarfecii în părul mătăsos. Scârțâitul lor ritmic era de-a dreptul îngrozitor, dar nu răsună niciun glas care să protesteze. Niciun țipăt. Doar o stupoare generală care se strecura într-un murmur printre buzele închise ale spectatorilor.

Prezentatorul tăia acum direct în masa părului, ca un grădinar înarmat cu o foarfecă de grădină care nivelează un gard viu. Clinchetul foarfecii devenise mai potolit, mai puțin violent. Lamele argintii dansau deasupra capului lui Iris într-un balet metalic. Rămăseseră niște smocuri de păr, și omul se încăpățâna cu exactitatea unui muncitor zelos. Aparatele de măsurare a audienței aveau să sară în aer. Scena avea să fie incluse în toate rezumatele săptămânii. N-avea să se vorbească decât despre emisiunea lui. Își imagina titlurile, comentariile, gelozia confraților.

Lăsă în sfârșit să cadă foarfecă grea și declară triumfător:

— Doamnelor, domnilor, Iris Dupin tocmai a dovedit că ficțiunea și realitatea sunt una, căci…

Se opri în fața valului de aplauze care urca spre el, eliberându-i de spaimă pe toți cei care asistaseră perplecși la scenă.

— Căci, în cartea sa, Iris Dupin aduce în scenă o tânără femeie, Florine, care, pentru a scăpa de căsătorie, se rade în cap! Apare la Editura Serrurier, cartea poartă titlul O *regină atât de smerită* și este povestea… Fac eu rezumatul sau îl faceți dumneavoastră?

— O să vă descurcați perfect, mi-ați înțeles atât de bine eroina…

Iris își trecu mâna prin păr și zâmbi. Luminoasă și senină. Ce contau câțiva centimetri de păr mai puțin! „Mâine își vor smulge cartea, mâine toți librarii din Franța îl vor implora pe editor să le dea

lor mai întâi mii și mii de exemplare din O *regină atât de smerită,* va trebui chiar să subliniez că nu este povestea unei regine a Franței, ci a unei regine a inimii". Editorul îi recomandase, mai ales, să nu uite acest amănunt. Să nu-și imagineze oamenii că era o simplă relatare istorică, să le spună clar că era asemenea unei tapiserii în care mai multe fire ale mai multor povești se împleteau cu marea Istorie, purtându-l pe cititor în secolul al XII-lea, în vremurile întunecate ale castelelor fortificate – „iar aici adăugați un amănunt, niște expresii, puțin sex, emoție… Roșiți, aveți o lacrimă în ochi, vorbiți despre Dumnezeu, e foarte bine în acest moment să vorbiți despre Dumnezeu, despre Dumnezeul străbunilor noștri, despre iubitul pământ al Franței, despre legea lui Dumnezeu, despre legea oamenilor, mă rog, am încredere în dumneavoastră, o să fiți magistrală!" Nu prevăzuse că o să se tundă în direct. Iris își savura triumful cu o expresie modestă, cu ochii plecați, concentrată pe povestea pe care o înșira prezentatorul.

„Pentru că este un circ, pentru că sunt în arenă, cu atât mai mult trebuie să fiu regina circului", gândi ea ascultându-l distrată pe prezentator. Pentru ultima dată fură amintite titlul cărții și numele editorului, pentru ultima dată numele ei fu ovaționat de membrii publicului, care se ridicară la fel ca romanii la jocurile din Colosseum. Iris se înclină ca să mulțumească și, cu o mină serioasă, cu pas ușor, coborî din scaunul pe care era cățărată și se întoarse în culise.

Specialista în relații cu presa, care vorbea la telefon, ridică degetul mare în semn de triumf.

— Ai reușit, draga mea! Ești minunată, eroică, divină! spuse ea lipind mâna de microfon, sună toți, ziariștii, posturile de radio, celelalte televiziuni, te vor, sunt în delir, ai dat lovitura!

∵

În salonul lui Shirley, adunați în jurul televizorului, Joséphine, Hortense, Zoé și Gary se

uitau la emisiune.

— Ești foarte sigură că este Iris? întrebă Zoé cu o voce slabă, îngrijorată.

— Păi, da…

— De ce face asta?

— Ca să vândă, răspunse Hortense. Și o să vândă! Nu se va mai vorbi decât despre ea! Frumoasă lovitură! Crezi că a fost premeditată? Că au aranjat totul cu prezentatorul? o întrebă ea pe Shirley.

— O cred în stare de orice pe mătușa ta. Dar cu asta… trebuie să recunosc că mă pune la pământ!

— *She knocks me down too!* bolborosi Gary. E prima dată când văd așa ceva la televizor. Vreau să spun nu într-un film, pentru că tunderea lui Jeanne d'Arc am văzut-o, dar, bine, era o actriță și avea o perucă.

— Vrei să spui că nu mai are păr de-adevăratelea? strigă Zoé, gata să-i dea lacrimile.

— După părerea mea, nu!

Zoé își privi mama, care nu spusese nimic.

— Dar e îngrozitor, mami, e îngrozitor. N-o să scriu niciodată o carte și n-o să mă duc niciodată la televizor!

— Ai dreptate, e îngrozitor… reuși să spună Joséphine, înainte de a se grăbi spre toaleta lui Shirley ca să vomite.

— Continuarea în ediția viitoare! zise Shirley stingând televizorul. Căci, după părerea mea, acesta nu este decât începutul.

Se auzi apa trasă la toaletă, apoi Joséphine se întoarse palidă, ștergându-se la gură cu dosul mâinii.

— De ce îi e rău mamei? îi șopti Zoé lui Shirley.

— Pentru că a văzut-o pe mătușa ta purtându-se așa! Haideți, puneți masa, eu scot puiul de fermă care, probabil, e gata să se rumenească în cuptor. Bine că Iris a fost în prima parte a emisiunii, altfel s-ar fi ars.

Gary se ridică primul și dintr-o singură mișcare se întinse pe toată lungimea de un metru nouăzeci și doi. Joséphine nu reușea să se obișnuiască. Nu-l recunoscuse când se întorsese în septembrie. Îl zărise din spate în holul imobilului și se gândise că era un nou locatar. Crescuse, acum își depășea mama cu un cap și jumătate. Se mai și împlinise. Umerii păreau înghesuiți în cămașa în carouri purtată peste un tricou negru cu inscripția „Fuck Bush”. Nu mai avea nimic din adolescentul pe care-l lăsase la începutul lui iulie. Părul negru, până la umăr, îi încadra fața și-i scotea în evidență ochii verzi, dinții albi și frumos aliniați. O barbă rară îi creștea pe bărbie. Vocea se schimbase. Aproape șaptesprezece ani! Devenise un bărbat, dar păstra încă, în unele momente, grația stângace a adolescentului, care se arăta într-un zâmbet, un anume fel de a-și îndesa mâinile în buzunare sau de a se legăna de pe un picior pe altul. „Câteva luni încă și va trece definitiv în tabăra adulților”, își zise ea. „Are clasă în mod firesc, se deplasează cu eleganță, poate că prin venele lui chiar curge un sânge regal!”

— Nu cred c-aș putea înghiți vreo îmbucătură, spuse Joséphine așezându-se la masă.

Shirley se aplecă la urechea ei și șopti:

— Revino-ți, o să se întrebe de ce ești în starea asta!

Shirley îi povestise lui Gary despre secretul lui Joséphine:

— Dar nu spui nimănui!

— Promit, jur! răspunsese el.

Putea avea încredere în el: știa să țină un secret.

Petrecuseră o vară minunată împreună. Două săptămâni la Londra și patru săptămâni în Scoția, într-un conac pe care li-l împrumutase un prieten. Vânaseră, pescuiseră, făcuseră lungi plimbări pe colinele verzi. Gary își petrecea serile cu Emma, fata care lucra ziua într-un pub din sat. Într-o seară, se întorsese și-i spusese mamei sale: „*I did it”* cu

un zâmbet de fiară sătulă. Ciocniseră pentru noua lui viață.

— Prima dată nu e cine știe ce, dar pe urmă, o să vezi, o să fie din ce în ce mai bine!

— N-a fost rău! De când muream de poftă! Știi, e ciudat, dar am impresia că acum sunt la egalitate cu tata.

Voise să adauge: „Vorbește-mi despre el”, dar Shirley văzuse întrebarea murindu-i pe buze.

În fiecare seară pleca s-o caute pe Emma, care locuia într-o cămăruță deasupra cârciumii. Shirley aprindea un foc în sala mare a armelor și, ghemuită pe canapeaua din fața șemineului, citea o carte. Uneori se întâlnea cu bărbatul acela. Venise să petreacă două sau trei weekenduri cu ea. Se întâlneau în aripa de est a castelului, după căderea nopții. Nu îl văzuse niciodată pe Gary.

Își privi fiul, care termina de pus masa. Ocheada pe care observă că i-o arunca Hortense o făcu să jubileze. „Ah! nu va mai fi cățelandrul cu limba scoasă care era odinioară. *Well done, my son!”* „Ceva s-a schimbat la Gary”, își spunea Hortense. „Bineînțeles, a crescut, dar e altceva”. Ca și cum câștigase un fel de independență nouă. Ca și cum nu mai era la mila ei. „Nu-mi place ca admiratorii să nu mă bage în seamă”, gândi ea, pipăind mobilul îndesat în buzunarul blugilor. „Și ea s-a schimbat”, își zise Shirley privind-o. „Era frumoasă, a devenit periculoasă. Răspândește o senzualitate tulburătoare. Numai Jo nu observă și o tratează încă la fel ca pe o fetiță”. Stropi puiul cu sos din tavă, constată că era bine făcut, bine rumenit, și-l așeză pe masă. Întrebă cine voia piept, cine voia pulpe. Fetele și Gary ridicară mâna cerând piept.

— Păstrăm pulpele pentru noi? o întrebă Shirley pe Jo, care cerceta puiul cu un aer scârbit.

— Îți dau partea mea, spuse Jo împingând farfuria.

— Mami, trebuie să mănânci, o dojeni Zoé. Ai slăbit prea mult, nu ești frumoasă, știi, nu mai ai gropițele tale.

— Ai ținut regimul doamnei Barthillet? se interesă Shirley în timp ce servea bucățile de piept.

— Am muncit în august și n-am mâncat prea mult. A fost atât de cald…

„Și mi-am petrecut timpul pândindu-l pe Luca la bibliotecă, obosind de atâta așteptare, nu puteam înghiți nimic”.

— N-a ieșit puțin cam repede cartea asta? întrebă Shirley.

— Editorul a încercat să dea lovitura la sfârșitul vacanței.

— Probabil că este foarte sigur pe el.

— Sau pe ea! Și dovada: a avut dreptate, mormăi Jo.

— Mai știi ceva despre familia Barthillet? întrebă Shirley, dornică să schimbe subiectul conversației.

— Nimic, și mă simt foarte bine.

— Max nu s-a întors la școală, oftă Zoé.

— Foarte bine. Avea o influență proastă asupra ta.

— Nu e un băiat rău, Jo, interveni Gary. E doar lăsat în voia sorții… Să recunoaștem, cu niște părinți care se tot mută, nu se poate spune că e răsfățat! Acum se ocupă de oile tatălui său. Probabil că nu se distrează în fiecare zi. Am un amic care-l cunoaște bine, el mi-a spus că Max a renunțat la școală și s-a apucat de făcut brânză. *Good luck!*

— Cel puțin muncește, zise Hortense. În zilele noastre asta devine ceva rar. Eu m-am înscris la opționalul de teatru. Asta o să mă ajute să mă descurc în viață…

— De parcă ți-ar lipsi încrederea în tine însăți, pufni Shirley. Eu aș lua mai degrabă lecții de umilință.

— Foarte simpatic, Shirley! Mă faci să mă prăpădesc de râs.

— Te tachinez, scumpo.

— De altfel, mamă, ar trebui să mă abonez la câteva reviste, să fiu la curent cu ultimele tendințe. Ieri, cu un prieten, ne-am dus la Colette și a fost grozav!

— Nicio problemă, scumpa mea. O să te abonez… Ce este „Colette”?

— Un magazin ultra la modă! Am văzut un sacouaș Prada absolut superb. Puțin cam scump, dar face toți banii… Evident, aici aș sări în ochi, dar când o să locuim la Paris, o să fie perfect.

Shirley lăsă osul de pui și se întoarse spre Jo.

— O să vă mutați?

— Hortense vrea foarte mult și…

— Eu nu vreau să mă duc la Paris, bombăni Zoé, dar mie nu-mi cere nimeni părerea!

— O să pleci de-aici? insistă Shirley.

— Nu e decis, Shirley. Ar trebui să câștig mulți bani…

— Sunt șanse ca asta să se întâmple mai repede decât crezi, spuse Shirley aruncând o ocheadă spre televizorul stins.

— Shirley! protestă Joséphine ca s-o facă să tacă.

— Iartă-mă… Emoția. Tu ești toată familia mea… Voi sunteți toată familia mea. Dacă vă mutați, vin după voi.

Zoé bătu din palme.

— O să fie super! O să luăm un apartament mare…

— N-am ajuns acolo, i-o reteză Joséphine. Mâncați, fetelor, se răcește.

Savurară puiul în liniște. Shirley făcu observația că era semn bun: le plăcea. Se lansă într-o lungă explicație despre cumpărarea unui pui bun, crescut cu boabe, ce marcă era demnă de încredere, ce însemnau informațiile de pe etichetă despre

mărimea cotețelor și calitatea alimentației, însă fu întreruptă de soneria unui mobil.

Cum nimeni nu părea dornic să răspundă, Joséphine întrebă:

— E al tău, Gary?

— Nu, l-am lăsat în cameră.

— E al tău, Shirley?

— Nu, nu e soneria mea…

Joséphine se întoarse atunci spre Hortense, care termină de mestecat, se șterse cu un colț de șervet și răspunse pe un ton indiferent:

— E al meu, mami.

— Și de când ai tu mobil?

— Un prieten mi l-a împrumutat pe al lui. Are două…

— Un prieten îți plătește convorbirile?

— Părinții lui. Sunt plini de bani.

— Iese din discuție. O să i-l dai înapoi și o să-ți cumpăr eu unul…

— Și mie la fel? imploră Zoé.

— Nu. Tu așteaptă să faci treisprezece ani.

— M-am săturat să fiu mică! M-am săturat!

— Ești drăguță, mamă, interveni Hortense, dar câtă vreme îl am pe ăsta prefer să-l păstrez. O să vedem pe urmă.

— Hortense, o să-l dai înapoi imediat!

Hortense se strâmbă nemulțumită, mormăind: „Dacă vrei tu…”

Apoi se întrebă ce-i permitea maică-sii să fie atât de generoasă. Poate făcuse o nouă traducere… Va trebui să-i ceară să-i dea mai mulți bani de buzunar. Nu era urgent. Pentru moment, tipul îi dădea bani pentru tot ce voia, dar, în ziua când avea să-i dea papucii, era înțelept să aibă ceva pus deoparte.

∵

Josiane avea să-și amintească toată viața de acea zi de 1 octombrie.

Zgomotul tocurilor pe dalele inegale ale curții avea să-i răsune multă vreme în amintire. Ce zi!

Nu știa dacă să râdă sau să plângă.

Venise prima la birou, se retrăsese în toaletă și făcuse testul de sarcină pe care îl cumpărase trecând prin fața farmaciei de pe bulevardul Niel, colț cu strada Rennequin. Avea o întârziere: de zece zile ar fi trebuit să-i vină ciclul! în fiecare dimineață se trezea cu teamă, își ridica poalele cămășii de noapte, depărta încet picioarele și cerceta bucățica de bumbac alb a chilotului. Nimic! împreună mâinile și se ruga să fie „asta”: micul Grobz în papucei albaștri sau roz care se instala acolo. „Dacă ești tu, iubirea mea, o să vezi, o să-ți fac o casă frumoasă!”

În acea dimineață, în toaleta de la primul etaj, aștepta de zece minute, așezată pe tron, spunând toate rugăciunile pe care le știa, rugându-se la Dumnezeu și la toți sfinții, cu ochii ridicați spre tavan ca și cum cerul avea să se deschidă, apoi privi ecranul testului: „Bingo, Josiane, de data asta s-a făcut, copilul divin a hotărât să vină la tine!”

Fu o explozie de bucurie. Un balon îi explodă în piept și o ridică de fericire. Scoase un țipăt de triumf, se îndreptă dintr-un salt și înălță brațele spre cer. Cu obrajii șiroind de lacrimi, se așeză din nou, zguduită de emoție. „Mamă, o să fiu mamă”, repeta ea ghemuită, cu brațele strânse în jurul umerilor ca și cum își dădea o îmbrățișare. „Mamă, eu, mamă…” Pantofiorii roz și albaștri îi dansau sub ochi într-o ploaie de lacrimi.

Alergă să bată la ușa lui Ginette și a lui René. Terminau de luat micul dejun când o văzură năvălind ca o tornadă. Cu greu așteptă ca René să se ridice și să se ducă în depozit, apoi, imediat ce rămaseră singure, o trase pe Ginette de mânecă și i se confesă:

— Este! Micuțul e acolo…

Arătă cu degetul spre burta plată.

— Ești sigură? întrebă Ginette, cu ochii holbați.

— Tocmai am făcut testul: po-zi-tiv!

— Știi că trebuie să faci altul la doctor, pentru că poate să iasă pozitiv și totuși să nu fii însărcinată…

— Chiar? făcu Josiane dezamăgită.

— Unu la o mie… Totuși, e mai bine să fii sigură.

— Eu deja îl simt. N-are nevoie să-mi telefoneze, știu că e acolo. Uită-te la sânii mei: nu sunt mai mari?

Ginette zâmbi.

— Vrei să-i spui lui Marcel?

— Crezi că ar trebui să aștept să fiu sigură?

— Nu știu…

— Bine, o să aștept. O să fie greu. O să-mi fie greu să-mi ascund bucuria.

„Un bebeluș, un mic Iisus, un îngeraș de alintat! Ah! O să-l iubesc ca pe mine însămi! Toată viața o să fie alintat, și asta datorită cui? Mie!” La gândul că în curând avea să-și țină bebelușul în brațe se puse pe plâns în hohote, și Ginette trebui s-o ia în brațe ca s-o calmeze.

— Haide, frumoasa mea, relaxează-te! E o veste bună, nu?

— Asta mă emoționează, nici n-ai idee! Sunt cutremurată. Am crezut că n-o să mai ajung până la tine. Și totuși nu e departe. Nu-mi mai simțeam picioarele, nu le mai aveam! Ce vrei? La cât am așteptat, nu mai credeam că e posibil. Cuprinsă brusc de spaimă, se agăță de masă și gemu: Măcar să nu-l pierd! Se spune că până la trei luni se poate desprinde! îți imaginezi supărarea lui Marcel dacă îi sparg oul?

— Nu te apuca să vopsești totul în negru. Ești însărcinată, e o veste bună!

Ginette luă cafetiera și-i oferi o cafea.

— Vrei un sandviș? Acum va trebui să mănânci pentru doi!

— O, sunt gata să mănânc pentru patru, numai să fie durduliu! în curând fac patruzeci de ani! îți dai seama? Nu e un miracol asta?

Își duse mâna la piept ca să-și potolească inima care bătea darabana.

— Păi, va trebui să-ți revii, pentru că mai ai încă opt luni de așteptat și, dacă plângi tot așa, o să ai ochii roșii.

— Ai dreptate. Dar e atât de bine să plângi de bucurie! Nu mi s-a întâmplat des, jur.

Ginette zâmbi emoționată și o mângâie pe mână.

— Știu, dragă Josiane, știu… acum începe partea cea mai bună a vieții tale. O să vezi cum o să te alinte Marcel al tău.

— În privința asta n-am nicio îndoială! Chiar va trebui să fiu atentă cu anunțul, pentru că poate să-i explodeze inima…

— Cu tot sportul pe care-l face, acum inima lui e vânjoasă, stai liniștită. Du-te la treabă și încearcă să-ți ții gura câteva zile…

— Va trebui să-mi înnod limba.

Se întoarse în biroul ei, își pudră nasul și tocmai punea la loc pudriera când auzi zgomotul pașilor Henriette Grobz pe scară. „Are felul ei de a merge! își lovește picioarele unul de altul. Probabil că are genunchii tociți din cauză că-i freacă atâta”.

— Bună ziua, Josiane, spuse Henriette, privind-o pe secretara soțului ei cu un aer mai amabil decât de obicei. Ești bine?

— Bună ziua, doamnă, răspunse Josiane.

„Ce caută la birou cu noaptea-n cap gătită cu pălăria? Și vocea asta de catifea reiată ce ascunde? Are să-mi ceară un serviciu, cu siguranță”.

— Mica mea Josiane, începu Henriette cu voce șovăitoare, voiam să te întreb ceva, dar aș vrea să rămână strict între noi, să nu afle soțul meu. Ar putea să se simtă jignit că trec așa peste el pentru o chestiune legată de businessul lui…

Lui Henriette Grobz îi plăcea să-și garnisească frazele cu cuvinte englezești. I se părea că suna șic.

— Știi, bărbaților nu le place că suntem mai clarvăzătoare decât ei, dar de data asta mă tem că e

posibil ca soțul meu să fi greșit și…

Își căuta cuvintele. „Trebuie să aibă o mare nelămurire, își spuse Josiane, altfel n-ar face așa pe simpatica. Are să-mi ceară o favoare și se învârte în jurul străchinii ca o găină chioară”.

— Nu vă jenați, îi spuse în cele din urmă.

Josiane cerceta atent poșeta lui Henriette. „Sigur nu e din plastic. Nu cumpără decât crocodil, capra bătrână! îi merge bine, dacă ar trebui, și-ar mânca și fata”.

Henriette scoase o fotografie din geantă și i-o arătă.

— O cunoști pe femeia asta? Ai mai văzut-o pe la birou?

Josiane aruncă un ochi la tânăra frumoasă, cu piept generos, pe care Henriette Grobz tocmai i-o băga sub nas și scutură din cap.

— Nu… Niciodată n-am văzut-o aici.

— Ești sigură? stărui Henriette. Uită-te mai de aproape.

Josiane luă fotografia în mâini și avu un șoc. De fapt, acționase puțin prea brusc. Alături de frumoasa bună, puțin ascuns, stătea Marcel, radios și fericit, cu brațul pe după mijlocul necunoscutei. Nicio îndoială! Era chiar el. Îi recunoscu șevaliera, acel inel pe care și-l dăruise când făcuse primul miliard. Un monument de prost gust: uriaș, cu un rubin fixat în mijlocul unei împletituri aurii care forma inițialele lui. Era foarte mândru de el. Îl pipăia tot timpul, îl răsucea. Zicea că-l ajuta să gândească.

Henriette, observându-i schimbarea de atitudine, zise:

— Ah! L-ai recunoscut, nu-i așa?

— Doar că… îmi dați voie să fac o fotocopie?

— Fă, micuța mea… Dar n-o lăsa la vedere. Știu că domnul Grobz este la Shanghai, dar n-aș vrea să dea peste ea la întoarcere.

Josiane se ridică și se duse să pună fotografia pe capacul copiatorului. Profitând de faptul că

Henriette era cu spatele, o întoarse și descoperi o inimă frumos desenată și, cu scrisul lui Marcel, cuvintele „Natacha, Natacha, Natacha”. Era chiar el, nu era chioară. Își înghiți saliva și gândi repede. Nu trebuia ca Henriette Grobz să-i observe tulburarea.

— Mă duc să văd în fișier, pentru că am impresia că am văzut-o pe această femeie o dată în birou… Cu soțul dumneavoastră…

Prin mici semne din cap, Henriette Grobz o încurajă să vorbească. Sublinia fiecare cuvânt al lui Josiane printr-o înclinare a pălăriei.

— Numele ei… Numele ei… Nu-mi amintesc prea bine… Îi zicea Tacha, Tacha nu știu cum…

— Natacha? Ar putea fi acesta?

— Absolut! Natacha…

— Numele de familie nu-l știu. Dar mi-e foarte teamă să nu fie o spioană a concurenței trimisă la domnul Grobz ca să-l tulbure și să-i fure secretele de fabricație. E atât de naiv, că se lasă păcălit ca un copil! Cu o femeie frumoasă își pierde capul!

„Asta e”, gândi Josiane furioasă, „crăpi de frică să nu te părăsească pentru știoarfa asta, și îmi inventezi o poveste cu o spioană venită din Est! O târfa care ar fi trimisă de concurență!”

— Ascultați, doamnă Grobz, o să verific în fișierul meu, și dacă găsesc o informație care vă poate interesa, vă anunț…

— Mulțumesc, micuța mea Josiane, ești foarte amabilă.

— E normal, doamnă, până la urmă sunt angajata dumneavoastră.

Josiane îi zâmbi cât mai lingușitor cu putință și o însoți până la ușă.

— Spune-mi, micuța mea Josiane, sigur n-o să-i zici nimic?

— Nu vă temeți, știu să păstrez un secret.

— Ești foarte amabilă.

„Ei bine, o să-l bag mai puțin în seamă când o să vină, să se gudure, tremurând tot, proaspăt spălat

după joggingul lui, o să vadă el, regele minciunii”.

Înfipse penița stiloului în fața frumoasei Natacha și îi scoase ochii.

∵

— Oprește-te, porunci Hortense arătând cu degetul spre colțul străzii.

— Dacă vreau…

— Vrei să ne mai vedem, sau nu?

— Ești proastă, glumeam…

— Dacă mama sau Zoé m-ar vedea cu tine, totul s-ar termina.

— Dar mama ta nu mă cunoaște, nu m-a văzut niciodată.

— Mă cunoaște pe mine. Ar face imediat legătura. E învechită, dar știe să adune unu și cu unu.

Chaval parcă și opri motorul. Își trecu un braț după umerii lui Hortense și o trase spre el.

— Sărută-mă.

Ea îl sărută repede și încercă să deschidă portiera.

— Mai mult de-atât!

— Ce te-a apucat?

— Păi, nu la fel te purtai și adineaori, când mi-ai cerut cardul.

— Asta era adineaori.

Își strecură o mână sub tricoul ei încercând să-i apuce un sân.

— Termină, Chaval, termină!

— Am un prenume, îți amintesc. Detest când îmi spui Chaval.

— E numele tău, nu-ți place?

— Mi-ar plăcea să fii puțin mai blândă, puțin mai tandră…

— Îmi pare rău, nu e genul meu.

— Care e genul tău, Hortense? Nu dai nimic, niciun gram din persoana ta…

— Dacă nu ești mulțumit, renunțăm. Eu nu ți-am cerut nimic, tu ești cel care s-a ținut după mine!

El își îngropă fața în părul lung, îi inhală mirosul pielii, parfumul, și șopti:

— Mă faci să-mi pierd mințile! Nu e vina mea. Te rog, nu fi rea… Mi-e atât de poftă de tine. O să-ți plătesc tot ce-o să vrei.

Hortense ridică ochii spre cer. Cât era de jalnic! Ajunsese chiar s-o scârbească de shopping!

— E șapte și jumătate, trebuie să mă întorc.

— Când ne mai vedem?

— Nu știu. O să încerc o păcăleală pentru sâmbătă seara, dar nu știu dacă merge…

— Am două invitații pentru o seară Galliano, vineri… îți convine?

— John Galliano?

Hortense căscă ochii mari cât niște farfurii zburătoare.

— *Personal!* Dacă vrei, te iau.

— Bine. Inventez eu o chestie!

— Dar trebuie să fii foarte drăguță cu mine…

Hortense oftă și se întinse cu o mișcare de pisică lenevă:

— Mereu condiții! Dacă tu crezi că asta trezește dorința…

— Hortense, se fac trei luni de când mă duci cu zăhărelul. Răbdarea are și ea limite…

— Eu n-am nicio limită, imaginează-ți! Ăsta e farmecul meu, și de asta ești interesat de mine.

Chaval își puse mâinile pe volanul decapotabilei Alfa Romeo și mormăi:

— M-am săturat să faci pe fecioara sfioasă.

— O să mă culc cu tine când o să decid eu, și pentru moment nu se pune problema. E clar?

— Cel puțin nu încerci să mă iei pe ocolite.

Ea deschise portiera, arătă un picior lung, nervos și fin pe care îl puse delicat pe asfalt și, suflecându-și fusta până la stinghie, își luă rămas-bun cu un zâmbet fermecător.

— Ne sunăm?

— Ne sunăm.

Luă geanta mare cu inscripția Colette de pe scaunul din spate și ieși. În timp ce o privea înaintând ca un manechin pe podium, Chaval înjură în barbă. Târfa! îl scotea din minți. Era de-ajuns să-i simtă buzele dulci și moi sub ale lui ca sângele să-i dea în clocot. Și limba ei delicată care dansa când o săruta… închise ochii și dădu capul pe spate, îl făcea să i se scoale ca unui măgar și să lumineze asemenea unui licurici. „Nu mai pot, trebuie să i-o trag!”

Mica lor poveste dura din iunie. Și din iunie îl tot ademenea: petrecea o noapte întreagă cu el, îl lăsa s-o dezbrace încetișor, s-o mângâie… Petrecuse fiecare weekend din iulie la Deauville, de dragul ei. Îi plătise toate capriciile, plătise pentru toți prietenii, și jocul de-a șoarecele și pisica o luase de la capăt la Paris. Când credea că a pus mâna pe ea, îi scăpa și-i dădea cu tifla. Se blestema: „Tâmpitul tâmpiților, te duce cu zăhărelul, da! Și o face pe mironosița când vine vorba să treci la treabă! Ce ai obținut de la ea? Zero barat! în afară de niște săruturi pe gură și două sau trei pipăieli. Cum mi se duce mâna mai jos, face mai urât ca o ceată de talibani! Vrea să se afișeze cu mine în restaurante la modă, să devalizeze magazinele, să mănânce înghețată, să se tolănească pe fotolii la cinema, dar în rest ușile sunt ferecate! Și ca recompensă, bagatele. Dacă pun la socoteală țoalele pe care mă pune să i le cumpăr, telefoanele pe care are o plăcere bizară să le piardă, gadgeturile pe care le aruncă la gunoi pentru că n-are răbdare să citească instrucțiunile, am investit degeaba! Nicio fată nu m-a tratat așa vreodată. Niciuna! De obicei, îmi pupă tălpile, pe când ea își șterge pantofii de fundul pantalonilor mei, își întinde rujul pe bancheta mașinii, lipește guma în torpedou și izbește cu geanta Dior în capotă când nu e mulțumită!” Se privi în oglinda retrovizoare întrebându-se ce făcuse ca să merite așa ceva. „Nu ești fiul lui Frankenstein, nu miroși

a stătut, ai snagă în tine, și nici măcar nu te observă!” Oftă și porni mașina.

Ca și cum i-ar fi urmărit derularea gândurilor, Hortense se întoarse și, înainte de a dispărea după colțul străzii, îi trimise o bezea, fluturându-și jucăuș o șuviță de păr. El îi răspunse cu farurile și demară revărsându-și furia pe cauciucuri.

„Ce ușor e să-i duci de nas! Tâmpenia dorinței erotice! Tirania sentimentelor! Se îngrămădesc cu toții ca în niște peșteri pline de pericole, după care se laudă! Până și bătrânul Chaval! Își cerșește plăcerea, tremură, imploră. Treizeci și cinci de ani, totuși!” gândi Hortense. „Ar trebui să aibă experiență. Ei bine, nu! Se înmoaie tot. E destul să-i promit o mică plăcere ori să-mi ridic puțin fusta pe coapse ca să toarcă la fel ca un cotoi fără dinți. Oare o să mă culc cu el? Nu prea am chef, dar e foarte posibil să se sature, și atunci s-a terminat balul. Mi-ar plăcea să fac asta cu puțină tragere de inimă. Mai ales prima oară. Cu Chaval, riscă să fie pur și simplu pentru bani. Și apoi este atât de lipicios, și lipiciul nu e sexy!”

Înainte de a se întoarce acasă trebuia să se schimbe. În cușca unde erau depuse produsele de curățenie pentru scara imobilului. Își scoase fusta mini, își trase blugii, un pulover gros ca să ascundă tricoul care lăsa la vedere buricul, își frecă fața ca să înlăture machiajul și să redevină fetița mamei. „Ce proastă și asta, nu are nicio bănuială!” Mută un bidon de ceară de parchet ca să ascundă hainele, moment în care zări o revistă deschisă unde era expusă fața mătușii sale. „Înainte și după: nașterea unui star”, spunea titlul. Chiar dedesubt, o fotografie a lui Iris cu părul lung și o alta cu tunsoarea lui Jeanne d’Arc și următoarele cuvinte: „Nu fac decât să urmez sfaturile lui André Gide către un tânăr scriitor!” Gura lui Hortense se rotunji și lăsă să-i scape un fluierat admirativ.

Urcase acasă când observă că ținea în mână sacoșa mare, albă, de la Colette. Sacoul Prada!

După o clipă de gândire, decise să rupă eticheta și să susțină că o cumpărase de la talciocul din Colombes, weekendul trecut.

∵

Antoine observa crocodilul care se tolănea la soare în fața lor. Se opriseră la umbra unei acacii mari să contemple animalul care se încălzea la soare, cu ochii întredeschiși. Uriaș, respingător, lucios. „Tu ce ești?” medită el. „O amintire de dinozaur? Un trunchi cu două fante galbene? O viitoare poșetă? De ce mă privești insolent cu ochii tăi pe jumătate închiși? Nu ți-e de-ajuns că mă scoți din minți în fiecare zi lăsată de la Dumnezeu?”

— O, uite ce drăguț e, strigă Mylène de lângă el. Doarme la soare, pare atât de liniștit. Îmi face poftă să-l iau în brațe!

— Te-ar sfâșia cu cei optzeci de colți ai lui!

— Ba nu… Ne cercetează și el. E curios. Am învățat să-i iubesc, să știi! Nu-mi mai e frică…

„Iar eu îi urăsc!” își zise Antoine trăgând un glonț în aer ca să-l alunge. Animalul nu se clinti; mai mult, părea să-i zâmbească. De la revolta crocodililor și moartea celor doi chinezi, Antoine nu umbla decât înarmat. Își purta pușca sub braț și ținea cartușele în buzunarul bermudelor. Asta îi amintea de vremurile trecute de la Gunman and Co., când totul mergea ca pe roate și animalele sălbatice nu erau decât niște ținte atrăgătoare pentru miliardarii leneși.

Mister Wei îl plătea regulat. La fiecare sfârșit de lună își primea banii pe card. „Ca un ceas cu cuc elvețian”, rânjea Antoine desfăcând plicul unde era socoteala detaliată. „A crezut că mă păcălește, dar am fost mai tare decât el. Știu și eu să-mi arăt dinții”.

Cu toate astea, problemele lui Antoine erau tot mai mari. Fusese nevoit să primească o echipă de oameni de știință veniți să facă cercetări pe sângele crocodililor în vederea fabricării unor noi

antibiotice. Reptilele uriașe erau uimitor de rezistente. Când se răneau, în loc să facă infecții sau o septicemie, se vindecau și o luau din loc mai vioaie ca oricând. Aveau în sânge o moleculă care-i imuniza. Trebuise să-i găzduiască și să-i hrănească pe oamenii de știință, să le pună spații la dispoziție. Griji în plus pentru Antoine. Profit în plus pentru mister Wei! „M-am săturat ca totul să meargă în același sens”, mormăi el trăgând o nouă salvă.

— Termină! protestă Mylène. Nu ți-au făcut nimic bietele animale…

Chinezul folosea toate mijloacele ca să obțină ce voia! Când aflase cu ce se ocupa, o sunase pe Mylène. Îi propusese să se asocieze cu el și să lanseze o linie de produse cosmetice „Belles de Paris”. Voia să facă ambalajele în Franța ca să aibă „Made in France” gravat pe cutii. Asta ar fi garantat succesul pe piața chineză. „În plus, e teribil de norocos”, își zise Antoine încărcând din nou pușca. „Cum atinge ceva se transformă în aur!”

Nu era cazul lui.

Visurile lui de a deveni miliardar fabricând genți și conserve intra la apă. Crocodilii se dovedeau o materie primă nesigură: obezi, neputincioși, pretențioși. Nu voiau să mănânce decât pui sau carne de om. Lăsau să putrezească la soare ce nu le era pe plac! „Parcă au fost crescuți la cinci stele”, bombănea Antoine în timp ce muncitorii descărcau mormane de orez asezonat cu un amestec special de stridii și alge pe care îl aducea de la São Paulo. Nu se atingeau de el. Nici de rață, nici de mâncarea de pește. Cereau pui. Când li se arăta amestecul conceput anume pentru ei, întorceau capul.

— Nu, visez! scrâșni Antoine. Sunt atât de grași, încât nici măcar nu mai reușesc să-și călărească femelele, ai văzut? Chiar dacă își dau toată silința să-i dezmierde, ei abia dacă deschid o pleoapă.

— Sunt sătui să te vadă enervându-te singur. Știu foarte bine că ei sunt câștigătorii…

— N-o să mai câștige multă vreme dacă se tot îngrașă așa.

— Pff! O să fie în plină formă mult timp după moartea ta. Pot trăi o sută de ani!

— Nu și dacă-i lichidez eu pe toți!

— Pentru că presupui că ar fi o soluție?

— Nu există soluție, Mylène, m-am purtat ca un nepriceput! Lui Wei puțin îi pasă, o să se descurce întotdeauna, dar eu… Am investit într-un parc de ovipare obeze și impotente.

În afară de asta, Antoine observase că femelele trimise de thailandezi erau aproape toate la menopauză. Îl sunase pe directorul crescătoriei care umpluse Boeingul cu șaptezeci de crocodili și i se plânsese. Thailandezul îl asigurase: „*Forty eggs a day! Forty eggs a day”.*

— *Zero egg a day,* urlase Antoine în receptor.

— *Oh,* făcuse thailandezul, *they must be grandmothers then! You are not lucky, we put the wrong ones in the plane, we didn’t know…*

Crocodili la menopauză! Și cu asta trebuia să facă să explodeze natalitatea! Uzina încetinise ritmul prelucrării pieilor, iar nivelul de umplere a conservelor fusese redus la jumătate. „Dacă e ceva care-o să meargă, asta e treaba cu antibioticele, dar acolo eu n-am contract. Sunt tras pe sfoară! Reptile nemernice!”

Trase încă o dată în aer. Crocodilul ridică o pleoapă.

Mylène ridică din umeri și hotărî să se întoarcă la birou. Avea de recitit niște e-mailuri înainte de a le trimite la Paris pentru noi comenzi. Produsele de machiaj se vindeau mult mai bine decât produsele de îngrijire, mai scumpe și mai greu de conservat din cauza căldurii mari. „Cu atât mai bine! Machiajele le cumpăr angro din Passage de l’Industrie de la Paris și câștig de patru ori mai mult. Clientele mele nu pricep nimic. Nu

comentează niciodată prețul! Venerează rujul sau fardul de pleoape și și-ar tăia venele ca să-și facă tenul mai luminos. Produsul-vedetă: fondul de ten alb folosit de mine. Îl adoră! Se transformă în păpușele rotunde și palide. Abia puse pe rafturi, mărfurile dispar, înghițite de mânuțele lor lacome. Mister Wei mi-a propus o asociere. Cincizeci-cincizeci. Eu pun iscusința, filosofia, spiritul, bunul-gust franțuzesc, el se ocupă de fabricare și de vânzare. Spune că nu va costa nimic să producem. Trebuie să vorbesc cu Antoine. Are atâtea probleme, că mi-e frică să-l încarc cu proiectele mele".

În aceeași seară, în timp ce Pong îi servea în tăcere, Mylène anunță că-i trimisese un proiect de contract lui mister Wei și că se gândea să se asocieze cu el.

— Ai semnat?

— Nu, nu încă, dar e ca și făcut…

— Nu mi-ai spus nimic!

— Ba da, dragul meu, ți-am vorbit, dar nu m-ai ascultat… Credeai că era o mică distracție de fetiță! Ies mulți bani din afacere, să știi!

— Te-ai sfătuit cu cineva înainte de a semna?

— Am stabilit un contract foarte simplu, cu valoarea investițiilor, cea a procentelor, o cerere de înregistrare a mărcii pe numele meu, plătită de Wei… O chestie foarte clară, pe care s-o pot înțelege.

Râse scurt, înăbușit, ca să-i arate lui Antoine că era perfect conștientă de lipsa ei de experiență.

— Ai făcut studii de drept? o întrebă el sarcastic. Dă-mi sarea, te rog… Din ce e tocana asta? Nu are niciun gust!

— De antilopă.

— Păi, e scârboasă.

— Nu prea am timp să fac gospodărie acum…

— Dar era mai bine când aveai! Ai face mai bine să deschizi un restaurant…

— Vezi? Nu putem vorbi serios.

— Dă-i drumul, te ascult.

— Uite: la ultima mea călătorie la Paris, m-am dus să consult un avocat specializat. Pe Champs-Elysées…

— Și de la cine ai numele lui?

— Am sunat-o pe secretara socrului tău. Josiane o cheamă. Foarte amabilă. Ne-am simpatizat. I-am zis că sun din partea ta, că ai nevoie de o informație, de numele unui avocat bun, unul șmecher învățat să discute cu cei mai mari rechini de pe planetă…

— Și…

— N-a fost nicio problemă: mi-a dat un nume, un număr de telefon, și eu am sunat. Cum veneam din partea lui Marcel Grobz, a fost foarte amabil și a acceptat să se ocupe de afacerea mea. Chiar m-a invitat la cină. Ne-am dus într-un cabaret rusesc, foarte aproape de biroul lui.

— Ai făcut tu asta? Te-ai folosit de relațiile lui Șef când tu nu-l cunoști? Află că te urăște.

— De ce m-ar urî? Nu i-am făcut nimic…

— Îți aduc aminte că din cauza ta mi-am lăsat baltă familia și cele două fete! Pari să uiți…

— Nu eu ți-am cerut să pleci. Ai plecat singur… Și tu m-ai atras în această aventură!

— Pe care acum o regreți?

— Nu. Nu regret nimic. Nu folosește la nimic să regreți. Încerc să ies la liman, asta e tot. Și n-ai niciun motiv să mă acuzi…

Se certau cu voce joasă ca să nu-i stârnească bănuielile lui Pong. Se certau zâmbind, dar fiecare cuvânt șoptit era o săgeată otrăvită. „Cum a început?” se întrebă Antoine turnându-și din nou vin. „Gândesc prea mult. Ar trebui să fac la fel ca toată lumea și să nu mă gândesc. Să câștig bani în primul rând, nu să gândesc. În Africa am fost cel mai fericit și am crezut că acum va fi la fel, o să fiu din nou fericit. Am adus această adorabilă curvișină care spunea că va avea grijă de mine. Palavre! Numai eu pot avea grijă de mine, și eu mă

sabotez cu metodă și încăpățânare. De ce îi reproșez? Nu e vina ei. Plapuma e prea mare pentru mine. Jo are dreptate. Toate au dreptate". Zâmbi ironic, un zâmbet prin care își bătea joc de el însuși, dar Mylène crezu altceva.

— Vai, nu te supăra! Te iubesc mult. Am lăsat tot ca să te urmez. Aș fi plecat oriunde… Vreau doar să am treabă. Nu sunt obișnuită să stau degeaba. Întotdeauna am muncit, de când eram foarte mică…

Rotunjea gura ca o fetiță prinsă cu minciuna și care își apără nevinovăția. Ochii mari, albaștri îl priveau cu o candoare care îl scotea din minți.

— Și n-a încercat să sară pe tine după cabaret?

— Pui mereu răul înainte.

— Ești extraordinară, Mylène. Ai făcut toate astea fără să-mi spui nimic.

— Voiam să-ți fac o surpriză… Și apoi, de fiecare dată când am încercat să-ți vorbesc, tu schimbai subiectul. Atunci am renunțat. Dar nu trebuie să te superi, dragul meu, e doar ca să mă distrez, știi… în definitiv, dacă mister Wei o dă în bară, eu n-am nimic de pierdut, n-am investit niciun ban! Pe de altă parte, dacă merge, eu îmi umplu buzunarele, iar tu devii director comercial al micii mele afaceri…

Antoine o cercetă uluit. Avea de gând să-l angajeze. Probabil că deja îi calcula salariul și valoarea primei de sfârșit de an! Un șuvoi de sudoare i se scurse pe spate, apoi pe tâmple, brațe, piept… „Nu asta! Nu asta!" Strânse din dinți.

— Dragul meu, ce ai? Ești ud tot! Ai zice că ieși de la duș. Ești bolnav?

— Probabil am mâncat vreo porcărie. Tocana asta de antilopă chiar e nedigerabilă.

Își aruncă șervetul pe masă și se ridică pentru a se duce să se schimbe.

— Știi, iubirea mea, nu trebuie să te superi… Este un pariu. Cine știe, n-o să meargă. Și la fel,

cine știe, o să meargă. Și atunci eu o să fiu bogată, bogată, bogată! O să fie nostim, nu?

Antoine se opri în prag. Nu spusese „noi”, spusese „eu”. Își scoase cămașa udă și intră în casă.

∵

Philippe Dupin se trânti în fotoliul din biroul soției sale și oftă. Dacă i s-ar fi spus că într-o zi va scotoci printre lucrurile lui Iris ca un soț gelos! Când vedea într-un film un bărbat care făcea asta, îl plângea. Deschise un clasor roz pus pe birou, pe care Iris scrisese cu litere mari: ROMAN. Dedesubt, cu carioca verde: O *regină atât de smerită.* „Intenționează poate să scrie altele”, gândi el deschizând clasorul. „Sau să pună să se scrie altele”. Dorința era mai puternică decât el, trebuia să știe. Mai elegant ar fi fost s-o înfrunte. Dar nu o înfruntai pe Iris. Întotdeauna ieșea din încurcătură. Când se întorsese de la emisiunea de la televiziune la care Philippe se uitase cu Alexandre și Carmen, luând cina la masa joasă din salon, se proptise în fața lor și le spusese triumfătoare:

— Cum am fost? Superbă, nu?

Ei nu avuseseră curaj să-i răspundă. Așteptase, apoi, în tăcerea care se prelungea, scosese un oftat:

— Nu știți nimic! Asta se cheamă marketing, și dacă nu fac asta, cartea nu se vinde. Sunt total necunoscută, este primul roman, trebuie să-l pun pe orbită! De altfel, o să crească la loc! adăugase ea trecându-și mâinile prin păr.

Sfârșitul discuției. A doua zi alergase la coafor ca să-i dea o altă linie, una adevărată, de o sută șaizeci și cinci de euro. Părul scurt îi sublinia imensitatea și misterul ochilor mari și albaștri. Linia gâtului lung, ovalul perfect al feței, umerii aurii străluceau precum monograma unui blazon pe o tapiserie. Avea aerul unui paj nevinovat.

— Mamă, mamă, s-ar zice că ai paisprezece ani! exclamase Alexandre.

Philippe fusese tulburat și, dacă n-ar fi fost dezgustul confuz pe care i-l stârnea toată această poveste, ar fi simțit un fior de emoție.

Deschise clasorul. Era plin de tăieturi din ziare. Cotidiene. „Lunarele încă n-au ieșit. Vor fi pline de ea, de minciunile ei, de născocirile ei". Parcurse cu privirea primele articole. Unele erau semnate de ziariști pe care-i cunoștea. Toți vorbeau despre Iris și îndrăzneala ei. „A *star is born*" titra unul. „Surpriza bucătarului", titra un altul. Un ziarist mai serios se întreba unde se termina spectacolul și unde începea literatura, dar recunoștea că romanul era bine scris, deși „cam academic", și foarte bine documentat. „Se vede că Iris Dupin are secolul al XII-lea la degetul mic și ne face să-l retrăim cu virtuozitate. Începi să urmărești regula sfântului Benedict așa cum ai urmări un film de Hitchcock". Urmau gândurile lui Iris despre scris, dificultatea unui prim roman, cuvintele care-ți alunecă printre degete, angoasa paginii albe. Vorbea foarte bine despre asta, amintea de anii de studii la Columbia, de începuturile ei ca scenaristă, cita sfaturile lui Gide pentru un tânăr scriitor: „Ca să nu fii tentat să ieși, rade-te în cap!" „Ceea ce eu n-am îndrăznit să fac, din cochetărie, mi-a fost impus. Cu literatura nu poți trișa. Te prinde întotdeauna. Nu regret, nu trăiesc decât pentru literatură". Sau: „Am trăit nouă luni bând numai apă și mâncând cartofi roșii. Numai așa îmi găseam inspirația". Într-o fotografie, purta niște blugi cu talie joasă și un tricou care se oprea deasupra buricului, și, cu noua ei tunsoare de băiețandru, afișa un aer de adolescentă rebelă. În alta avea scris pe ceafa „love" și „money" cu ruj de buze și se lăsase fotografiată cu capul aplecat, astfel încât cele două cuvinte să se vadă bine. Legenda spunea: „Poartă pe ceafă povestea romanului și destinul lumii". „Doar atât!" oftă Philippe. „Destinul lumii pe ceafa soției mele!" în alt articol se afirma: „Adolescenții vor fi înnebuniți, bărbații o vor

adora, femeile vor găsi în ea purtătoarea lor de cuvânt. Cartea înseamnă reconcilierea Vechiului cu Modernul”. Mai departe, Philippe află că un miliardar rus îi pusese lui Iris la dispoziție avionul său privat ca să se ducă să facă shopping la Londra sau Milano, și că o marcă de parfum voia să cumpere titlul cărții pentru a lansa o nouă aromă. La toate aceste propuneri, Iris răspundea cu modestie că era flatată, dar că totul era „foarte departe de literatură. Nu vreau să devin un fenomen de bâlci. Orice s-ar întâmpla, fie că romanul va fi un succes sau un eșec, eu voi continua să scriu, numai asta mă interesează”.

„Am hrănit un monstru”, își zise Philippe. Constatarea nu era dureroasă. „Așa îți dai seama că iubirea s-a desprins de tine: nu-ți mai face rău. Privești ființa odinioară iubită cu ochi reci, constați că e așa, că e pe dincolo, n-o s-o schimbi. Eu m-am schimbat. Așadar, s-a terminat. Definitiv”. Tot ce simțea acum era un dezgust amestecat cu o furie nedefinită. Ani întregi fusese obsedat de ea, nu avusese decât o grijă: să-i placă, s-o uimească, să devină cel mai bun avocat din Paris, apoi cel mai bun avocat din Franța, apoi la nivel internațional. Se apucase să colecționeze opere de artă, să cumpere manuscrise, să finanțeze spectacole de balet și de operă, crease un fond pentru mecenat… Pentru ca Iris să fie mândră de el. Mândră că se numea doamna Philippe Dupin. Știa că nu respecta banul: Șef îi dăduse toți banii de care ar fi avut nevoie. Ea voia să fie o creatoare. Să scrie, să deseneze, să dirijeze, orice! Doar ca să i se recunoască talentul. Îi oferise o paletă de opțiuni. Crezuse, naiv, că-i va fi destul să-i stea alături când alegea tablourile sau finanța crearea unui spectacol încât să fie fericită. Ar fi dorit ca ea să-l însoțească la târgurile internaționale de artă modernă, să asiste la ședințele de lectură a pieselor de teatru, să-l ajute să aleagă, să urmărească repetițiile. Fusese prezentă la început, apoi își

pierduse interesul. Nu ea era cea onorată, ci banii, numele, gustul soțului ei.

Își roti privirea prin încăpere și recunoscu fiecare operă de artă. „Asta este povestea iubirii noastre. A iubirii mele", se corectă el, „căci ea nu m-a iubit. M-a plăcut. M-a apreciat. Minciunile ei au reușit acolo unde iubirea mea a eșuat. N-o mai iubesc și nu voi putea susține mult timp contrariul. Pentru ca un cuplu să supraviețuiască sunt mai bune două minciuni frumoase decât două adevăruri urâte". Era sfârșitul, îi mai rămânea de pus la punct un lucru, după care avea să plece. Intenționa să-și facă o ieșire grandioasă din scenă. Cam ridicolă, sigur, dar grandioasă. Un final cu panaș. „Va fi opera mea de artă!"

Îi căzură ochii pe ultima tăietură din ziar. Un articol care nu vorbea despre ea, ci despre festivalul de film de la New York. Subliniase un nume cu carioca galbenă: Gabor Minar. Era invitat de onoare. Urma să-și prezinte ultimul film, *Gypsies,* premiat la Festivalul de la Cannes. „Ia te uită", gândi Philippe, „Gabor Minar…" Veșnicul Gabor Minar, încremenit în postura lui de regizor excentric. Cu fizicul lui de rebel nepăsător, cu filmele lui cu ritm sufocant. Se spunea despre el că trezise la viață a șaptea artă încremenită în efecte speciale. Că știuse să redea filmului sens și bogăție. În fotografie zâmbea, cu șuvițele de păr în ochi, cu gulerul tricoului descheiat. Închise dosarul cu un gest scurt și se uită la ceas; era prea târziu să-l sune pe Johnny Goodfellow. Avea să-l sune a doua zi.

Când Iris se întoarse seara, flutura un număr din *L'Express*.

— Locul patru în clasamentul vânzărilor! în cincisprezece zile. L-am sunat pe Serrurier, au scos patru mii cinci sute de exemplare pe zi. În plus față de ce s-a stabilit inițial. Îți dai seama? În fiecare zi patru mii cinci sute de persoane cumpără cartea lui Iris Dupin! Ajung în frunte. Pariez că săptămâna

viitoare sunt pe primul loc! Și tu mă întrebai dacă era necesar să mă tund în public, izbucni în râs și sărută revista. Trebuie să trăiești în pas cu timpurile, dragul meu. Nu mai e vremea trubadurilor, asta e sigur! Carmen, repede, repede, la masă, mi-e o foame de lup!

În ochi îi strălucea o mică flacără aurie care ardea revista pe care o ținea în mână. O lăsă jos, se întoarse spre el, uimită de tăcerea lui, îi trimise un zâmbet larg și se întinse spre el, așteptând s-o felicite. Philippe se aplecă politicos și o felicită.

∵

Joséphine se frecă la ochi și își spuse că nu visa: femeia așezată în fața ei în autobuzul 163 îi citea romanul. Îl citea cu sufletul la gură, aplecată pe carte, întorcând fiecare pagină cu grijă, urmărind fiecare rând, ca și cum nu voia să piardă o fărâmă. În jurul ei, oamenii se mișcau, telefonau, tușeau, se certau, ea nu se clintea. Citea.

Joséphine o cerceta uimită. O *regină atât de smerită* în autobuzul 163!

Deci era adevărat ce se scria în ziare: cartea ei se vindea. Ca pâinea caldă. La început, nu crezuse. Chiar își spusese că probabil Philippe cumpărase tot tirajul. Dar cititoarea din 163 îi dovedea că succesul nu era un miraj.

De fiecare dată când citea o critică pozitivă îi venea să scoată strigăte de victorie, să râdă cu lacrimi, să sară ca un cangur. Alerga la Shirley. Era singurul loc unde putea da frâu liber bucuriei.

— Merge, Shirley, merge, am scris un bestseller! Îți dai seama, eu, mărunta cercetătoare obscură, cu salariu de mizerie și conferințe prăfuite, oița bleagă care nu pricepe nimic din viață!

Shirley striga: „Olé!” și dansau un flamenco îndrăcit. O dată Gary le surprinsese. Se opriseră, roșii la față, gâfâind.

Apoi, odată cu trecerea timpului, în sufletul ei se săpase o prăpastie tot mai adâncă. Senzația că

fusese furată, jefuită, folosită. Murdărită. Iris se expunea peste tot. Iris zâmbea peste tot. Ochii albaștri ai lui Iris o surprindeau la fiecare chioșc de ziare. Iris vorbea despre problemele scrisului, despre singurătate, despre secolul al XII-lea, despre sfântul Benedict. Cum îi venise ideea acestei povești? Intrând în Sacré-Cœur, într-o seară de melancolie. Privind statuia unei sfinte atât de frumoase, cu fața atât de blândă, încât îi croise o poveste pe măsură. Ideea de-a o boteza Florine? „Făceam o prăjitură pentru fiul meu și am turnat niște făină Francine în formă. Francine-Florine-Francine-Florine!”

Joséphine asculta perplexă: „Dar de unde scoate toate aiurelile astea?” într-o zi o auzi chiar invocându-l pe Dumnezeu și inspirația divină ca să explice cursivitatea scrierii sale: „Nu eu am scris, mi s-a dictat”. Joséphine căzuse brusc pe un scaun lângă chiuvetă. „Ce tupeu!”

Deschisese ușa care dădea spre balcon și privea stelele. „E prea mult, nu mai pot! E destul de greu s-o văd pozând, însușindu-și-o pe Florine, dar dacă, pe deasupra, te confiscă și pe Tine! Mie ce-mi mai rămâne? Să stau ca cioara-n gard? Ciorile sunt urâte. Și de unde știe că am vorbit cu Tine? Nu i-am spus niciodată sau, da, poate o dată… Se folosește de orice amănunt! E un vampir”.

În seara aceea, după ce-și descoperise cititoarea în autobuz, sună la ușa lui Shirley, însă nu era nimeni acasă. Întoarsă în apartamentul ei, găsi un bilet de la Zoé care spunea: „Mamă, mă duc să dorm la Alexandre, Carmen vine să mă ia. Hortense mi-a zis să-ți spun să iese în seara asta și se întoarce târziu, nu-ți face griji, te iubesc, Zoé”.

Era singură. Puse la încălzit restul de quiché lorraine, spălă două frunze de salată, privi cum se lăsa noaptea. Trist, atât de trist.

Când se întunecă, împinse ușa care dădea spre balcon și privi stelele.

— Tati, încercă ea. Tati? Mă auzi? adăugă cu un glas subțire de copil: Nu e drept… De ce ea e mereu în primul rând? Încă o dată m-a eclipsat. Când eram mici și făceam fotografii, mama insista întotdeauna ca Iris să se vadă bine. „Ochii lui Iris, părul lui Iris, dă-te puțin la o parte, Jo, nu prind poalele rochiei lui Iris”.

„Criminală, ești o criminală”, auzea vocea tatălui ei. Brațele lui cuprinzând-o, gustul sărat al pielii sau al lacrimilor, pașii lui mari. O ducea ca un salvator. Erau pe plajă, era vară, „eu ieșisem din mare, scuipam apă, ochii mă usturau, plângeam, plângeam… Pe urmă, îmi amintesc, n-a mai dormit niciodată în aceeași cameră cu mama. S-a refugiat în cuvintele lui încrucișate, în calamburile tâmpite, în pipa de lemn. Și pe urmă a murit. Și-a spart pipa[9]… Râse ușor de propria glumă. Ți-ar fi plăcut! Tati, tati”, fredonă ea în întuneric, sub stele. „Într-o zi o să găsesc bucata de puzzle care-mi lipsește… Într-o zi o să înțeleg. Până atunci, tăticule, mulțumesc pentru succesul acesta. Mi-a dat o oarecare stare de bine. Și apoi, nu-mi mai este frică. Asta este important. Nu mă mai simt amenințată. Nu sunt întotdeauna foarte sigură pe mine, dar nu-mi mai este frică. Trebuie să fii mândru de mine, tu care știi că eu am scris cartea”.

Oftă din rărunchi. „Mai am încă multe lucruri de învățat, asta e sigur. Credem că am câștigat când obținem o victorie, dar întotdeauna există altcineva care primește cununa de lauri. Viața mea era atât de simplă înainte. Cu cât înaintez în viață, cu atât mi se pare mai complicată. Poate că înainte nu trăiam…”

Înălță capul. Furia dispăruse.

Întinse brațele spre cer și-și trimise toată iubirea, toată bucuria spre stele. N-o invidia pe Iris. „Iris știe că eu am scris cartea. Știe. Minunata ei glorie se bazează pe o minciună”.

Se liniștise. Îi mai rămânea dosarul de atestare pentru titlul de îndrumător științific. Trebuia să lucreze la el. „O să mă întorc la bibliotecă, o să regăsesc vechile cărți de magie, cărțile de istorie”.

Și apoi, într-o zi, va scrie altă carte.

„O carte care va fi a mea, doar a mea.

Voi ce spuneți, stelelor?”

∵

Marcel Grobz ieși din aeroport și, după ce-și aruncă valizele în portbagaj, urcă în mașină alături de șofer.

— Sunt terminat, dragul meu Gilles! Sunt prea bătrân pentru zborurile astea lungi.

— Pe bună dreptate. O lună de turneu, cu toate schimbările de hotel și de fus orar, n-are cum să vă prindă bine!

— ÎnghețI aici! Sfârșit de octombrie, și iată că vine înghețul. Acolo, cel puțin, cireșii sunt în floare… Nu arăt prea dărâmat?

Gilles aruncă o privire iute spre Marcel Grobz și trase concluzia că nu, patronul arăta ca o undiță de pescuit foarte dreaptă.

— Ai haz! Undița are câțiva colaci de grăsime prost plasați. Am alergat ca nebunul, dar nu-i pot da jos. Altfel, ce e nou? Mi-ai cumpărat ziarele?

— Sunt pe bancheta din spate. Fiica vitregă, doamna Dupin, a făcut furori cu cartea…

— A scris o carte?

— Până și mama a cumpărat-o, și i-a plăcut la nebunie!

— La naiba, o să aud vorbindu-se despre asta, n-am cum să scap. Și altfel…

— Altfel, nimic. Eu am făcut revizia la mașină, așa cum mi-ați cerut. Totul e în regulă. Unde mergem?

— La birou.

— Nu treceți mai întâi pe acasă?

— La birou, ți-am spus.

S-o revadă pe Josiane. De fiecare dată când îi telefonase fusese rece. Abia o auzeai, amabilă cu

sila. „Da”, „nu”, „nu știu”, „o să văd”, „vorbim când te întorci”. „Dacă nu cumva se vede iar cu lunganul de Chaval! Nemernicul are viciul în sânge”.

— Ai noutăți despre Chaval?

Șoferul, Gilles Larmoyer, era prieten cu Chaval. Trăgeau adesea câte o raită prin localurile de noapte. Gilles îi povestea șefului despre nopțile lor agitate, cabaretele cu partuze „un cur la dreapta, un cur la stânga, cu Chaval e ideal”, diminețile devreme când își puneau cravata, Chaval ca să vină la lucru, Gilles ca să conducă mașina. Gilles nu avea nicio ambiție. Marcel încercase să-l ajute, dar șoferului nu-i plăcea decât un lucru: mașinile. Ca să-i facă plăcere, Marcel le schimba la fiecare doi ani.

— Ah! Nu știți?

Marcel se examina în oglinda de la parasolar. „N-am pungi sub ochi, ci ditamai sacoșele!”

— Ce să știu?

— Chaval. A căzut lat, tras pe sfoară de nepoata dumneavoastră…

— Mica Hortense?

— Chiar ea! Și îi curg balele! Nu vă spun… În patru labe, îl face să se târască! Și-ar mânca și pălăria dacă ar avea. Se fac șase luni de când încearcă s-o răstoarne, dar trebuie să-și pună pofta-n cui! A ajuns să facă bătături în palmă, îl înnebunește.

Ușurat, Marcel izbucni în râs. Deci nu era Chaval cel care o tulbura pe Josiane. Își scoase mobilul și sună la birou.

— Scumpete, sunt eu. Sunt în mașină, vin. E totul în regulă?

— E în regulă…

— Îți pare bine că mă vezi?

— Joc de bucurie!

Și închise.

— Vreo problemă, șefu’?

— E Josiane. Mă tratează cu sictir. M-a trimis la plimbare.

— Ah, femeile… E destul să fie la ciclu ca să le pută tot fără să știi de ce.

— Păi atunci ea e la ciclu de o lună. Și o să-mi toarne o găleată de izmeneli în cap! Se îndesă în scaunul mașinii și decise să tragă un pui de somn. Trezește-mă înainte să ajungem, să am timp să mă dezmorțesc!

Când îl văzu intrând, Josiane nu se arătă veselă. Nici măcar nu ridică ochii din hârtii. El deschise brațele ca s-o îmbrățișeze, ea îl respinse.

— Corespondența te așteaptă pe birou. Lista de apeluri la fel. Am triat totul.

Marcel deschise ușa biroului, se instală și descoperi pe teancul de scrisori o fotografie pusă la vedere: fata de la Lido cu amândoi ochii scoși. O luă și se ridică amuzat.

— Scumpete, de asta faci tu urât de o lună?

— Nu văd ce e de râs în asta. Mă rog, pe mine nu mă face să râd!

— Dar n-are treabă cu tine. Absolut deloc! A fost ca să-i joc o festă lui Henriette! Am aflat de la René că a venit și a stat aici într-o zi când nu era nimeni la birou, din cauză că era 1 Mai! Mi-am zis că era foarte suspect, mi-am verificat bine hârtiile și mi-am dat seama că un plic fusese deschis și fără îndoială fotocopiat: cel cu decontul ucraineanului. Biata scorpie! Pe scurt, își închipuie că a dibuit existența unei puicuțe, alături de dovada delapidării. Crede că m-a prins! Am decis să-i răspund pe măsură. Am lăsat la îndemână în camera mea fotografia asta făcută într-o seară la Lido cu un client important, acum mult timp. Într-o seară când n-ai vrut să mă însoțești. Am inventat un nume, și hop! Caută, Henriette, caută! Și a funcționat. Din cauza asta ai clocotit tu timp de o lună?

Josiane îl cerceta neîncrezătoare.

— De ce te-aș minți, Scumpete? N-o cunosc pe fată. Am pozat alături de ea în glumă, dar asta e tot… Amintește-ți, era într-o seară când nu ai vrut să ieși, e cel puțin un an și jumătate, erai obosită…

„Într-o seară când mă întâlneam cu Chaval”, își aminti Josiane. „Bietul grăsan bătrân! Are dreptate. Pretextase o migrenă și-l lăsase singur să bea cu clienții”. Apropiindu-se de biroul ei, Marcel se lovi de o geantă de călătorie.

— Ce e cu geanta asta?

— Aveam de gând să fug. Așteptam să-mi dai explicații, după care urma să ridic pânzele…

— Dar ești nebună! Ți s-a umflat creierul!

— Sunt delicată, o nuanță.

— Chiar nu ai încredere în mine.

— Încrederea nu e un articol pe care l-am găsit des la magazin…

— Păi, va trebui să te obișnuiești. Pentru că sunt aici și numai aici! Și numai pentru tine, puicuță! Tu ești toată viața mea.

O luase în brațe și o legăna mormăind: „Dar cât e de proastă! Cât e de proastă! Și eu, care mi-am făcut sânge rău o lună de zile din cauza tăcerilor tale la telefon!”

Se lăsă trasă lângă el, așteptând să termine de mormăit ca să-i dea vestea cea bună, confirmată de moartea fulgerătoare a unui iepure în laborator. „Încă o emoție”, își spunea ea, „îl las să coboare cu picioarele pe pământ, după care îl trimit direct în cer anunțându-i sosirea micului Grobz”.

— Mai ales că, Scumpete, cu fotografia am dat o lovitură dublă. Am păcălit-o pe Henriette, iar pe tine te-am scăpat de bănuieli. Gândește-te când o să ai burta mare… N-o să înțeleagă nimic! se gândea la Natacha și nu la tine. Ție o să-ți crească burta în liniște în timp ce ea amușină pista falsă.

Josiane se eliberă încetișor. Nu-i plăcea foarte mult ce auzea.

— Pentru că nu ai de gând să-i spui, când o să fiu însărcinată? Intenționezi să lași să plutească

îndoiala?

Marcel roși violent, prins în flagrant delict de lașitate.

— Ba nu, Scumpete, ba nu… Doar că o să am nevoie de timp să mă organizez! Cu ea am mâinile legate.

— Deci, ia zi, de când vorbim despre acest micuț tot neorganizat ești, cum spui?

— N-o să te mint, Scumpete, mi-e frică. Nu știu cum s-o iau, cum să i-o spun pe ocolite ca să nu se răzbune și să-mi facă mizerii.

— Te-ai întâlnit cu notarul?

— Nu îndrăznesc să-i spun, de frică să n-o prevină. Sunt foarte apropiați, se duce des să-l vadă.

— Deci n-ai făcut nimic? Absolut nimic? Mă duci cu zăhărelul cât e ziua de lungă vorbind despre îngeraș, în timp ce stai cu curul pe scaun.

— Dar o s-o fac, Scumpete, o s-o fac în ziua când va trebui. Îți promit, o să fiu la înălțime!

— La înălțimea josniciei tale! Nu te mai chinui, ai ajuns deja acolo. Ai ajuns la capăt!

Josiane se ridică, își netezi rochia, își potrivi topul, își luă poșeta și, arătând spre biroul ei cu un gest teatral, declară:

— Privește-mă bine, Marcel Grobz, pentru că n-o să mă mai vezi. Renunț, evadez, mă topesc în atmosferă. Nu-ți da osteneala să mă cauți, plec pentru totdeauna! Să zicem că m-am săturat că ești prea moale, că mă dezgușți cu lașitatea ta.

— Scumpete, îți promit…

— De cât timp nu înghit decât promisiuni? De când te cunosc, nu fac decât asta. Mi s-au pus în gât. Îmi vine să vărs. Nu te mai cred, Marcel…

Se aplecă să-și ia geanta de voiaj și, făcând să-i țăcăne tocurile cât se poate de decis, părăsi sediul firmei lui Marcel Grobz în 22 octombrie, la ora unsprezece cincizeci și opt, fix.

Nu se opri să-l salute pe René.

Nu se opri s-o sărute pe Ginette.

Nu oftă trecând pe lângă glicină.

Nu se întoarse după ce trecu de grilaj.

„Dacă încetinesc pasul”, se gândi ea privind drept înainte, „n-o să mai plec niciodată”.

∵

În seara aceea, după cină, Alexandre o duse pe Zoé în ascunzătoarea lui secretă.

Într-un dulăpior normand pe care tatăl lui îl cumpărase de la un anticar. La Saint-Valéry-en-Caux. Plecaseră acolo toți trei, în familie. Tata trebuia să se întâlnească cu un client în micul port normand. Englezul îi dăduse întâlnire pe vasul lui. După ce petrecuseră câteva ore la bord, se duseseră să se plimbe prin port. Se opriseră la un anticar. Alexandre răsfoise vechile cărți cu benzi desenate, în timp ce părinții lui se duseseră să scotocească în spatele magazinului în căutarea vreunei pânze uitate. Nu găsiseră niciun tablou, dar tatăl lui făcuse o pasiune pentru acest dulap. Mama protestase spunând nu mergea cu mobila lor, că o să pară demodat, nepotrivit, chiar de prost gust…

— Nimeni nu mai cumpără dulapuri normande, Philippe!

Dar tatăl lui insistase:

— Nu există de dimensiunea asta, în orice caz eu n-am mai văzut, o să-l pun în biroul meu, n-o să te deranjeze și o să scoată în evidență mobila mai modernă, îmi place să amestec stilurile, știi foarte bine, și, apoi, o să aducă puțină căldură, amintirea familiei burgheze, ceea ce noi suntem, nu, o familie burgheză?

Alexandre nu pricepuse sfârșitul frazei, dar înțelesese că tatăl lui avea să cumpere dulapul.

Pusese să fie dus în biroul lui, și Alexandre luase obiceiul să se ascundă acolo. Mirosea a ceară de parchet și levănțică, și, dacă se concentra, puștiul reușea să audă zgomotul mării și clinchetul catargelor. Era tapetat cu creton verde cu galben. Închidea ușile după el, își punea pe urechi

walkmanul, lipea capul de un perete și, făcut ghem, pleca în LISS. Lumea lui Imaginară Super Secretă. În LISS călătorea într-o țară unde oamenii trăiau conform preceptelor din cântecul lui John Lennon, *Imagine.* Alt accesoriu indispensabil pentru LISS: o pereche de ochelari rotunzi care-l ajutau să vadă invizibilul. Adesea o lua pe Zoé cu el.

— Vezi tu, în LISS peisajele sunt din prăjituri, oamenii sunt îmbrăcați în alb, nu se spală, sunt mereu curați și toată lumea face ce vrea. Nu există stăpâni, bani, școală, note, ambuteiaje, părinți divorțați, toată lumea se iubește, singura regulă este să nu-i deranjezi pe ceilalți locuitori din LISS.

Și să vorbești englezește.

Ținea mult la asta. La început, lui Zoé îi fusese greu. Alexandre vorbea engleza curent, părinții îl trimiteau în fiecare vară la o școală în Anglia. Învățase să se lase ghidată de vărul ei, și, când nu înțelegea, el traducea. Îi plăcea grozav și când nu traducea: o luau frisoanele când îl asculta pe Alexandre vorbind fără să înțeleagă nimic. Îi era frică, îl lua de mână și aștepta urmarea aventurilor pe care el le inventa. Alexandre juca toate rolurile, chiar pe cel al vântului și pe cel al furtunii!

În seara aceea, Carmen pregătise cina devreme. Iris era plecată la un târg de carte, și Philippe, la un dineu de afaceri. Alexandre și Zoé se strecurară în biroul lui Philippe și, cu aere de conspiratori, intrară în dulapul magic. Alexandre instituise un adevărat ritual. Trebuia mai întâi să-și pună micii ochelari rotunzi și să rostească: „Hello, John, Hello, John, Hello, John". Apoi se așeza făcut ghem, închidea ochii și recita cuvintele cântecului lui Lenon: *„Imagine no possession, it's not hard to do, no reason to kill or die for, and no religion too".* La sfârșit se luau de mână și așteptau un emisar din LISS să vină să-i caute.

— N-o să dea peste noi Carmen?

— Se uită la serialul ei în bucătărie.

— Și tatăl tău?

— Se întoarce târziu. Nu te mai gândi la asta! Concentrează-te, o să chemăm mai întâi Marele Iepure Alb…

Zoé închise ochii, și Alexandre rosti cuvintele magice:

— *Hello*, *White Rabbit, where are you, White Rabbit?*

— *Here I am, little children… Where de you want to go today?* răspunse Alexandre cu o voce gravă.

Îi aruncă o ocheadă lui Zoé și tot el răspunse:

— *Central Park… New York… The Imagine garden…*

— *Okay, children, fasten your seat belts!*

Se prefăcură că-și pun centura.

— Eu n-am fost niciodată în Central Park, șopti Zoé.

— Eu, da. Taci. Să-l urmăm… O să vezi cât e de frumos. Imaginează-ți… Sunt călești trase de cai, lacuri cu rațe și o sculptură care o reprezintă pe Alice în Țara Minunilor… Acolo, în Central Park, are statuia lui și Marele Iepure Alb!

Erau pe punctul de a pleca spre Central Park, când ușa biroului se deschise și auziră niște pași.

— Tatăl tău?

— Ssst! Așteaptă… O să vedem.

— Nu pot să văd, e închis.

— Nu fi fraieră! Așteaptă… Poate e Marele Iepure Alb.

Era Philippe. Îi auziră vocea. Vorbea la telefon. În engleză.

— Crezi că se joacă cu noi? Știe despre LISS?

— Ssst!

Puse mâna pe gura lui Zoé și amândoi ascultară ținându-și răsuflarea.

— *She didn't write the book, John, her sister wrote it for her. I am sure of it…*

— Ce zice?

— Așteaptă!

— Yes, *she's done it before! She's such a liar. She made her sister write the book and she is taking advantage of it! It's a big hit here în France… No, really! I'm not kidding!*

— Ce zice? Nu înțeleg nimic!

— Ești enervantă, Zoé! Așteaptă. O să-ți traduc pe urmă. Mă faci să pierd șirul.

— *So let's do it. In New York… At the film festival. I know for sure he's going to be there. Can you manage everything? OK… We'll talk soon. Let me know…*

Închise.

Amândoi copiii rămaseră încremeniți în dulap. Nu îndrăzneau să miște, abia șopteau.

Philippe porni combina hi-fi; pe fundalul muzicii clasice, copiii puteau să vorbească în șoaptă.

— Ce a zis? Ce a zis? insistă Zoé, scoțându-și ochelarii rotunzi.

— A zis că mama n-a scris cartea. Că mama ta a scris-o. A zis că mama a mai făcut asta, că este o mare mincinoasă.

— Tu îl crezi?

— Dacă spune, înseamnă că e adevărat… El nu minte, sunt sigur de asta.

— E sigur că secolul al XII-lea e mai degrabă domeniul mamei. Atunci ea ar fi scris cartea și mama ta… Dar de ce, Alex, de ce?

— Habar n-am…

— L-am putea întreba pe Marele Iepure Alb?

Alexandre o privi serios.

— Nu, o să mai rămânem puțin. Poate o să mai dea un telefon!

Îl auziră pe Philippe mergând prin birou. Se opri. Pricepură că se pregătea să-și aprindă o țigară și simțiră curând mirosul de tutun umplând camera.

— Pute! protestă Zoé. Trebuie să ieșim. Mă înțeapă la nas…

— Așteaptă să plece el mai întâi. Nu trebuie să fim văzuți… După aia, s-a zis cu LISS. Un loc secret, dacă e descoperit, nu mai există… Stăpânește-te și așteaptă.

Nu fu nevoie să aștepte prea mult. Philippe părăsi încăperea ca s-o întrebe pe Carmen unde erau copiii.

Ieșiră din dulap fără să facă zgomot și se duseră în camera lui Alexandre, unde Philippe îi găsi, așezați pe jos, pregătiți să citească niște BD-uri.

— Sunteți bine, copii?

Ei se priviră stânjeniți.

— V-am speriat? Vreți să ne uităm la un film împreună? Mâine nu e școală, puteți să vă culcați târziu.

Aprobară ușurați și se ciondăniră pe alegerea filmului. Cum Alexandre alesese *Matrix* și Zoé, *Frumoasa din pădurea adormită,* Philippe îi împăcă propunându-le să revadă *Asasinul locuiește la numărul 21.*

— Așa, Zoé, o să fii mulțumită. O să-ți fie puțin frică, dar știi că filmul se va termina cu bine.

Se așezară în fața televizorului. În timp ce Philippe punea filmul, cei doi copii își aruncară o privire complice.

∵

Luca îi vorbise despre asta cu șase luni înainte:

— În octombrie va fi un colocviu despre sacrul în Evul Mediu la Montpellier, eu particip, ar trebui să vii și să ai o comunicare. Un articol în plus ți-ar prinde bine.

Pleca să-l întâlnească la Montpellier. El vorbea vineri. Ea se înscrisese pentru sâmbătă după-amiază.

Se întorsese după ce fusese dispărut toată vara. Fără explicații. Într-o bună zi, dăduse peste el la bibliotecă. Nu îndrăznise să-i pună întrebări. El îi zisese:

— Ai avut o vară frumoasă? Arăți grozav, ai slăbit, îți stă bine… Eu mi-am cumpărat un mobil,

detest ideea de a avea așa ceva, dar trebuie să recunosc că este practic. Nu știam unde umbli în vara asta și nu aveam numărul tău. Chiar că suntem niște demodați amândoi.

Joséphine îi zâmbise, emoționată să-l audă spunând „amândoi", emoționată că se compara cu ea. Apoi își revenise și lăudase farmecul verii, Deauville, Parisul în luna august, biblioteca aproape goală, circulația ușoară, malurile Senei, plaja din Paris.

El veni s-o ia de la gară. În veșnica lui scurtă de molton, cu zâmbetul pe buze, cu o barbă de trei zile care îi umbrea obrajii scobiți. Lăsa impresia că era fericit s-o revadă. Îi luă geanta și o conduse spre ieșire punându-i o mână ușoară pe umăr. Ea mergea privind în dreapta și în stânga, să vadă dacă oamenii observau că era însoțită de un bărbat atât de frumos. Îi creștea respectul de sine.

— Mi-am cumpărat și eu un telefon mobil.

— Ah! Asta e bine, o să-mi dai numărul.

Trecură prin fața unui chioșc: exemplarele din *O regină atât de smerită* se lăfăiau pe toată lățimea vitrinei. Joséphine tresări.

— Ai văzut? spuse Luca. Ce succes! Am cumpărat-o, incitat de faptul că s-a vorbit atât de mult despre ea, și nu e rea deloc. Nu citesc niciodată romane recente, dar ăsta, datorită epocii în care se petrece acțiunea, mi-a stârnit curiozitatea. L-am devorat. Tu l-ai citit?

Joséphine încuviință jenată și se grăbi să schimbe subiectul discuției întrebându-l cum mergea conferința. Era interesantă, da. Intervenția lui fusese bine primită, urma să scrie un articol pe baza ei.

— Și în seara asta, dacă nu ai nimic împotrivă, te invit la cină. Am rezervat o masă la un restaurant de la malul mării. Mi s-a vorbit despre el numai de bine…

După-amiaza trecu repede. Joséphine vorbi douăzeci de minute cu o voce clară și sigură, într-

un amfiteatru, în fața a vreo treizeci de persoane. Rămase dreaptă și fu mirată de noua ei siguranță. Câțiva colegi veniră s-o felicite. Unul dintre ei aduse vorba despre succesul romanului O *regină atât de smerită,* declarându-se încântat că secolul al XII-lea a fost în sfârșit pus la loc de cinste, fără clișeele obișnuite. „Reușită lucrare, o muncă impresionantă", conchisese el înainte de a se îndepărta.

Joséphine se întrebă dacă vorbea despre expozeul ei sau despre roman, apoi își reveni spunându-și că aceeași persoană le scrisese. „Până la urmă o să uit!" își zise, aranjându-și hârtiile.

Se revăzu cu Luca la hotel. Luară un taxi ca să ajungă la restaurantul de pe plaja Carnon și se așezară la o masă lângă mare.

— Nu ți-e frig? întrebă el deschizând meniul.

— Nu. Cu încălzirea exterioară care îmi arde umerii merge, glumi ea arătând cu bărbia spre braseroul din apropiere.

— Până la urmă o să ajungi friptură! Și o să te treacă în meniu.

Râsul îl schimba mult. Părea mai tânăr și mai relaxat, scăpat de umbrele care îl înconjurau de obicei.

Ea se simțea bine dispusă, dezinvoltă. Aruncă un ochi pe meniu și decise să ia același lucru ca el. El comandă vinul cu un aer serios. „E prima oară când îl văd așa de relaxat, poate până la urmă este fericit să fie în compania mea".

O întrebă despre fete, vru să știe dacă dintotdeauna își dorise să aibă copii sau dacă Hortense și Zoé fuseseră rodul unei întâmplări conjugale. Ea îl privi uimită. Nu-și pusese niciodată întrebarea asta.

— De fapt, știi, nu obișnuiam să reflectez prea mult. De la despărțirea mea de Antoine viața a devenit mai complicată. Dar și mai interesantă… înainte trăiam pur și simplu, îmi urmam drumul liniștită, fără să mă abat: m-am măritat, am avut

copii, m-aș fi văzut foarte bine îmbătrânind cu soțul meu, apoi devenind bunică. O viață măruntă, fără istorie. Despărțirea m-a trezit…

— Și trezirea a fost dură?

— Destul de dură, da.

— Îți amintești când am fost la film? Mi-ai spus că scriai la o carte, dar apoi te-ai răzgândit, voiam să știu dacă a fost o greșeală de exprimare sau…

— Am zis eu asta? întrebă Joséphine, ca să câștige timp.

— Da. Ar trebui să scrii, ai un mod foarte antrenant de a vorbi despre istoria veche. Te-am ascultat în după-amiaza asta.

— Și tu? Tu de ce nu scrii?

— Ca să scrii trebuie să creezi. Să ai un punct de vedere. Să știi cine ești… Și asta eu încă nu știu.

— Totuși, lași exact impresia opusă…

— Ah, da? Ridicase dintr-o sprânceană și se juca alene cu paharul de vin. Atunci o să-ți spun că aparențele sunt înșelătoare… De altfel, aparențele sunt aproape întotdeauna înșelătoare. Știi, noi avem ceva în comun, amândoi suntem niște singuratici… Te observ la bibliotecă, nu vorbești cu nimeni, sunt foarte măgulit că ți-am atras atenția.

— Îți bați joc de mine! bâigui ea roșind.

— Nu, vorbesc serios. Lucrezi, cu ochii nedezlipiți de cărțile tale, pleci ca un șoricel. În afară de cazul când ții cartea pe dos!

Joséphine începu să râdă.

În jurul cinei domnea o atmosferă ireală. Jo nu reușea să se convingă de faptul că era realmente acolo, așezată în fața lui, pe terasa aceea, la malul mării. Timiditatea o părăsea, avea chef să se confeseze, să vorbească. Restaurantul se umplu și o hărmălaie sonoră înlocuise liniștea de la începutul serii. Erau nevoiți să se aplece unul spre altul ca să se audă, și asta îi făcea să fie mai apropiați.

— Luca, aș vrea să-ți pun o întrebare foarte personală…

Își puse îndrăzneala pe seama vinului, a aerului de mare, a acestui sfârșit de vară care întârzia pe fețele de masă albe, pe fustele scurte ale femeilor. Se simțea bine. Tot ce o înconjura părea stăpânit de aceeași stare de bine. Ceața nopții desena umbre pe parchetul de lemn, și citea în ele un mesaj de încurajare. Avea impresia, neobișnuită pentru ea, că era în armonie cu decorul. Simțea că fericirea era la îndemână și nu voia s-o lase să scape.

— N-ai fost niciodată căsătorit? Nu ți-ai dorit niciodată să ai copii?

El nu răspunse. Se întunecă, privi în depărtare și buzele i se strânseră în două linii dure.

— Aș prefera să nu-ți răspund, Joséphine…

Ea trăi din nou acea senzație neplăcută că făcuse o prostie.

— Îmi pare rău, nu voiam să te rănesc.

— Nu m-ai rănit. Până la urmă, eu am început să-ți pun întrebări personale…

„Dar dacă vorbim numai generalități sau despre Evul Mediu nu vom ști niciodată nimic unul despre altul”, protestă ea în gând. În vara asta, răsfoind presa, îl descoperise iarăși în reclame, una dintre ele pentru un parfum bărbătesc. Ținea în brațe o femeie înaltă, brunetă, care dădea capul pe spate râzând, lăsând să se vadă o talie fină și musculoasă. Se oprise îndelung asupra fotografiei: în privirea lui Luca era o intensitate pe care încă nu i-o văzuse niciodată. O dorință puternică și imperioasă. Bărbații aveau să dorească să cumpere apa de colonie ca să-i semene. Se întreba dacă ea n-o să-și lase să-i crească părul după modelul fetei brunete.

— Te-am văzut în vara asta într-o campanie pentru o apă de toaletă, cred, spuse ea dorind să schimbe subiectul.

— Să nu vorbim despre asta, vrei?

Privirea îi devenise din nou de nepătruns. Întoarse capul spre interiorul restaurantului ca și cum aștepta pe cineva. Bărbatul amabil, vesel care îi vorbea cu câteva minute înainte se transformase într-un străin.

— E frig, nu vrei să plecăm?

În taxiul care îi ducea la hotel, Luca se retrase într-un colț, uitându-se pe fereastră.

— Îmi pare rău, n-ar fi trebuit să-ți pun întrebările astea. Mă simțeam atât de bine, încât m-am lăsat furată…

El o privi cu nesfârșită blândețe și, trăgând-o lângă el, îi înconjură talia cu brațul.

— Ești adorabilă, Joséphine. Nici nu știi cât mă înduioșezi. Nu te schimba, te rog, nu te schimba!

Rostise aceste ultime cuvinte ca pe o implorare. Joséphine fu mirată de intensitatea care-i răzbătea din glas.

Îi săltă capul, îi puse un deget sub bărbie și, obligând-o să-l privească în ochi, adăugă:

— Eu sunt imposibil. Mă simt mai bine când ești aici. Mă liniștești, îmi place să vorbesc cu tine…

Jo își puse capul pe umărul lui. Îi inhala mirosul, încerca să identifice verbina și lămâia, lemnul de santal și coaja de portocal, se întreba dacă era același parfum ca în reclamă. Felinarele de pe bulevarde defilau dincolo de geam. Și-ar fi dorit ca plimbarea în noapte să nu se termine niciodată. Cu brațul lui Luca strângând-o, tăcerea nopții, legănarea regulată a mașinii și copacii subțiri care se înălțau livizi în lumina farurilor. Se abandonă fără să se gândească atunci când el o sărută. Un sărut lung, dulce, tandru, care nu se sfârși decât pentru că taxiul se oprise în fața hotelului.

Își luară cheia în tăcere, urcară la etajul trei unde erau cazați, iar când Luca, în pragul camerei ei, întinse brațul să intre, Joséphine îl lăsă.

Îl lăsă s-o facă atunci când îi puse mâinile pe umeri și o sărută din nou.

Îl lăsă s-o facă atunci când îi ridică puloverul ca s-o mângâie.

Îl lăsă s-o facă…

Dar în clipa când era gata să i se abandoneze, imaginea femeii brune din reclamă se interpuse între Luca și ea. Îi văzu talia subțire, pântecul bronzat, musculos, brațele delicate date pe spate. Strânse din dinți, își trase burta, inspiră din toate puterile ca el să nu-i simtă colacii din talie – „sunt grasă, sunt urâtă, o să mă dezbrace, o să-și dea seama…” Se imagină goală lipită de el: o mamă de familie cu părul moale, fără formă, cu mici coșuri pe spate, o talie groasă, chiloți groși de bumbac alb…

Îl respinse șoptind: „Nu, nu, nu, te rog, nu”.

El se îndreptă uimit și se retrase, apoi zise pe un ton senin:

— N-o să te mai deranjez. Să nu mai vorbim despre asta. Ne vedem mâine la micul dejun?

Ea dădu din cap, cu gura plină de lacrimi, și îl privi cum dispare.

∵

— Jalnică, Shirley! Am fost jalnică. Era lipit de mine, mă săruta, era atât de bine, atât de bine, și eu nu mă gândeam decât la colacii mei, la chiloții din bumbac alb… A plecat și eu am plâns, am plâns… A doua zi, la micul dejun, am luat-o de la capăt ca și cum nimic nu s-a întâmplat. El foarte politicos, foarte blând, mi-a oferit coșul cu croasanți, m-a întrebat dacă am dormit bine, la ce oră aveam trenul. Și eu, refuzând să mănânc măcar un croasant din ură pentru colacii cotropitori. Bărbatul acesta e visul vieții mele, și eu îl resping! Sunt nebună, cred că sunt nebună… S-a terminat, n-o să mi se mai întâmple nimic bun. Viața mea este sfârșită.

Shirley o lăsă să-și termine discursul, apoi, în timp ce întindea cu sucitorul aluatul pentru tarta

albă și moale, declară:

— Viața ta nu este sfârșită, abia începe. Singura problemă este că tu nu știi. Tocmai ai scris o carte de succes…

— Nu datorită mie.

— Nu tu ai scris cartea asta?

— Ba da, dar…

— Tu și nimeni altcineva, insistă Shirley, făcând un gest amenințător cu sucitorul.

— Da, dar…

— Dar nu știai că poți scrie. Deci, să gândim pozitiv, sora ta ți-a făcut un serviciu… N-ai fi știut că scrii dacă ea nu ți-ar fi cerut-o, și, în plus, o să câștigi și o grămadă de bani.

— Asta e sigur.

— Datorită ei știi că poți s-o faci. O notă bună pentru tine. Acum, fă-mi plăcerea și uită de cartea asta. Uită cartea și mergi liniștită pe drumul tău… Scrie. Scrie pentru tine. Ține cont de tine. Îți dorești un bărbat și-l respingi, îți dorești să scrii și stai pe gânduri, la dracu', Jo, aruncă-te puțin, ești exasperantă cu ezitările și îndoielile tale. Și, mai ales, mai ales, termină cu prostiile c-ai fi urâtă și grasă! Nu ești.

— Atunci de ce mă văd așa, poți să-mi explici?

— Andrey Hepburn era convinsă că era urâtă, îți amintești? Toate ne considerăm urâte!

— Nu tu!

— Să zicem că eu am primit mai multă iubire decât tine de la început. Am primit iubirea nebună a unei mame care trebuia să se ascundă ca să mă iubească, dar mă iubea la nebunie. Și tata la fel!

— Cum era mama ta?

Shirley șovăi o clipă, făcu niște găuri cu furculița în aluatul întins, apoi murmură:

— Nu spunea nimic, nu arăta mare lucru, dar era destul să intru în camera unde se afla ca fața să i se lumineze, fruntea să i se descrețească, toate grijile să-i dispară. Nu-mi întindea brațele, nu mă îmbrățișa, dar îmi arunca o privire iubitoare pe

care o primeam închizând ochii de fericire. O simțeam atât de tare, că uneori îmi făceam anume de lucru și mă întorceam în încăperea respectivă numai ca să mai citesc o dată bucuria de pe fața ei! M-a construit fără o vorbă, fără un gest. Mi-a dat o bază solidă, așa că nu am aceleași îndoieli ca tine…

— Și tatăl tău? întrebă Joséphine, mirată că Shirley se apucase să vorbească despre copilăria ei.

— Tata, la fel. La fel de tăcut și discret ca mama. Niciodată un gest în public, niciodată un sărut, o mângâiere. Nu putea. Dar era prezent întotdeauna. Amândoi. Erau mereu prezenți, și te pot asigura că nu era simplu pentru ei… Tu n-ai avut asta. Tu ai crescut de capul tău, nesigură pe picioare. Încă te clatini, dar o să reușești, Jo, o să reușești!

— Crezi? După tot ce s-a întâmplat noaptea trecură cu Luca nu mai am multe speranțe…

— A fost o întâmplare. Dar nu s-a terminat. Și dacă nu cu el, va fi cu altul…

Joséphine numără oftând feliile de măr pe care Shirley le întindea acum pe aluat.

— De ce le tai așa subțiri?

— Pentru că ies mai crocante.

— Unde ai învățat să gătești?

— Gătind…

— Ești simpatică!

— Gata cu confidențele pentru astăzi, frumoasa mea. Am vorbit prea mult… Știi că devii vicleană?

Shirley băgă tarta la cuptor, puse în funcțiune temporizatorul și-i propuse lui Joséphine să deschidă o sticlă de vin ca să-și sărbătorească viața cea nouă.

— Viața mea nouă sau ultimul eșec?

— *Your new life, stupid!*

Erau gata să ciocnească pentru noua versiune îndrăzneață a lui Joséphine când Gary intră în bucătărie, urmat de Hortense. Ținând o cască de

motociclist sub braț, tânărul își sărută mama pe creștet.

— Ți-ai terminat tartele, mămico scumpă? Dacă vrei, pot să mă duc să le livrez. Am scuterul unui amic…

— Nu vreau să mergi cu scuterul. E prea periculos! strigă Shirley bătând în masă cu palma. Ți-am spus de o sută de ori!

— Dar o să fiu cu el și o să am grijă, zise Hortense.

— Exact! O să conducă având capul întors spre tine și o să faceți un accident. Nu! O să mă descurc singură, eventual o să mă ajute Jo.

Jo confirmă din cap. Cei doi adolescenți se priviră oftând.

— N-a rămas o bucată de tartă? Mor de foame, mormăi Gary.

— Articulează cuvintele când vorbești, nu înțeleg nimic. Poți să mănânci colțul acela, e prea copt… Vrei și tu, Hortense?

Hortense luă niște firimituri de aluat umezindu-și vârful degetelor.

— Îngrașă…

— Nu riști nimic, îi spuse Joséphine zâmbind.

— Mamă, dacă vrei să rămâi slabă, trebuie să fii atentă tot timpul.

— Uite, am vești de la Max, zise Gary cu gura plină. S-a întors la Paris și locuiește cu mama lui… Nu mai suporta căprițele!

— S-a întors la școală?

— Nu. Are mai mult de șaisprezece ani, nu mai e obligat să se ducă…

— Dar atunci ce face? întrebă Joséphine îngrijorată.

— Lâncezește… S-a dus la liceu.

— O să sfârșească rău, își dădu cu părerea Hortense. Face trafic cu porcării și joacă pocher pe internet cu maică-sa…

— Și doamna Barthillet? întrebă Joséphine.

— Se pare că se lasă întreținută de un șchiop. Așa îi zice Max… Șchiopul!

— Max ar fi putut fi atât de drăguț, oftă Joséphine. Poate ar fi trebuit să-l țin la mine…

— Cu Max în casă mă lua dracu'! protestă Hortense. Vino, Gary, să încercăm scuterul… îți promit, Shirley, nu facem nebunii.

— Unde vă duceți?

— Iris ne-a propus s-o vizităm la studioul Pin-up. Face o serie de fotografii pentru *Elle.* Începe într-o oră. Stăm puțin, Iris vrea să-i spun ce părere am despre ținutele ei. Mi-a cerut să-i creez un look. O să mergem săptămâna viitoare să facem cumpărături împreună…

— Nu-mi place, nu-mi place, bombăni Shirley. Fii foarte atent, Gary, promiți? Și pune-ți casca! Și veniți înapoi la cină!

Gary își sărută mama pe frunte, Hortense îi făcu un semn cu mâna lui Joséphine, și cei doi se grăbiră să iasă.

— Nu-mi place să umble cu scuterul, nu-mi place… Și apoi nici atât nu-mi place că Hortense îi dă târcoale. Astă-vară, în Scoția, o uitase. N-aș vrea să-l apuce din nou obsesia pentru ea…

— Eu am capitulat în privința lui Hortense. Ce vrei? O să facă șaisprezece ani, este prima din clasă, profii o ridică în slăvi. N-am nimic să-i reproșez… Și, oricum, nu am mijloace să mă opun. E din ce în ce mai independentă. E ciudat când mă gândesc la asta: acum doi ani era o fetiță…

— Hortense n-a fost niciodată o fetiță, Jo. Îmi pare foarte rău să te supăr: fata ta a fost întotdeauna o muiere.

— Să schimbăm subiectul dacă nu vrei să ne certăm. Nu ți-a plăcut niciodată.

— Ba da, însă e mult de-atunci. Dar nu-mi place cum îi tratează pe cei din jur. Îi manipulează pe unii, îi exploatează pe alții, nu are strop de inimă.

— Tu, imediat ce ne atingem de fiul tău…

— Steagul alb! Să terminăm. Vii cu mine să livrez prăjiturile?

∵

Marcel Grobz, înfășurat într-un pardesiu din tweed și cu un fular ecosez, stătea pe o bancă, sub glicina din curte, și privea mohorât curpenii noduroși și uscați de pe care șiroiau picăturile de ploaie. Josiane plecase. Dispăruse de cincisprezece zile. Își luase geanta de călătorie și clic, clac, pe tocurile ei mici și ascuțite, ajunsese la ușă. Clic, clac pe dalele curții, clic, împingând poarta. El nu avusese putere să fugă după ea. Distrus de supărare, ascultase zgomotul tocurilor și se trântise pe scaun în fața biroului ei. De atunci se așeza peste tot unde putea, imediat ce avea un moment de odihnă, și auzea zgomotul sec și decis al tocurilor lui Josiane. Asta îi sfâșia inima.

O frunză moartă se desprinse dintr-un copac și căzu învârtindu-se la picioarele lui. Se aplecă, o luă, o mototoli între degete. Fără Josiane nu mai avea chef să se lupte. Și Dumnezeu știe că avea nevoie de toate forțele în acel moment. Dădea bătălia cea mai dură din cariera lui. Pentru ea, pentru ei, pentru acel bebeluș despre care nu încetau să vorbească și care se lăsa așteptat.

Ginette, zărindu-l de la fereastra atelierului, își lăsă motostivuitorul și veni să i se alăture pe bancă. Își șterse mâinile pe salopetă și, dându-i o palmă peste spate, se așeză alături de el.

— Nu prea ești în formă, bietul meu bătrânel?

— Nu. Fără ea nu mă descurc…

— Nu trebuia s-o lași să plece. Exagerezi, Marcel, exagerezi! Eu o înțeleg… Nu mai putea aștepta, biata copilă!

— Și crezi că mie îmi face plăcere s-o las să aștepte?

— Nu ține decât de tine ca lucrurile să se rezolve. De când vorbești despre asta și n-ai făcut nimic! Obligatoriu crede că e ceva putred la

mijloc. Nu ai decât să ceri divorțul, și totul se va aranja.

— Nu pot să cer divorțul în momentul ăsta, dau o lovitură uriașă! Nu spui la nimeni, Ginette, promite! Nici măcar lui René…

— Promit. Mă cunoști, sunt la fel de vorbăreață ca o lespede de mormânt!

— Sunt pe punctul să cumpăr cel mai mare fabricant asiatic de mobilă și articole de casă. Este uriaș, uriaș! Mi-am ipotecat toate bunurile, nu mai am nimic, așa că nu pot să-mi permit luxul unei despărțiri de Henriette. O să-mi ceară imediat să-i dau drepturile: jumătate din avere! Negocierile durează de un an și jumătate. Nimeni nu știe. Trebuie să acționez în cel mai mare secret. Și asta trenează, trenează, am angajat un batalion de avocați și am încercat cât am putut să grăbesc lucrurile, n-am reușit. De ce crezi că mi-am petrecut o lună întreagă în China? De plăcere?

— De ce nu i-ai spus?

Marcel se strâmbă și se strânse mai tare în pardesiu.

— De la povestea cu Chaval am mai puțină încredere în ea. Nu pentru că o iubesc mai puțin, nu, dar nu am încredere. Sunt bătrân, ea e tânără, poate din nou să cadă în brațele lui Chaval, lacom de carne proaspătă. Un instinct vechi, pe care îl am din copilărie. Am învățat să mă tem de ce e mai rău, să pândesc trădarea. Așa că prefer să mă creadă sub papuc…

— Sigur crede că faci pe tine de frică și că n-o s-o lași niciodată pe madam Pălărie!

— După ce totul va fi semnat, o să am mâinile libere. Am manevrat astfel încât Henriette să nu aibă nicio legătură cu noua societate, nici cea mai mică participare la cifra de afaceri, nici în consiliul de administrație, o să-i fac o rentă bună până la sfârșitul zilelor, o să-i las apartamentul, n-o să-i lipsească nimic, n-o să fiu câine, te asigur…

— Știu, Marcel. Ești băiat bun…

— Dar dacă Josiane nu este aici, la ce bun toate astea? La nimic… Mai adună o frunză moartă, se jucă o clipă răsucind-o între degete, apoi o aruncă pe jos. Atât așteptam copilul acesta. Așteptam atât să trăiesc alături de ea! Era motorașul meu. Să muncim amândoi liniștiți, fără probleme, cu micuțul umblându-ne printre picioare. Toată viața mea am visat să am un copil, și acum credeam că mi-am atins scopul…

Ginette își înfundă mâinile în buzunarele salopetei și respiră adânc.

— Bine, Marcel. Am două vești pentru tine: una bună și una proastă. Cu care să încep?

— Cu cea proastă. În starea în care sunt… Mă simt tot mai slab!

— Cea proastă este că nu știu unde este. N-am nicio idee. Nu mi-a spus nimic, n-am primit niciun telefon, nici cel mai mic semn de viață din partea ei…

— Ah! suspină Marcel. Credeam că tu știi, că nu-mi spui nimic pentru că ea ți-a cerut-o. Contam chiar să te iau la întrebări, înțelegi…

— Nu m-a sunat… trebuie să fie chiar furioasă. Mă bagă în aceeași oală cu tine.

El își lăsă capul să cadă între genunchi și așteptă un moment. Apoi se îndreptă și, cu privirea goală, întrebă:

— Și cea bună?

— Cea bună? Păi, e însărcinată. În trei luni. Cu siguranță avea să-ți spună când v-ați certat…

Gura lui Marcel se rotunji într-o exclamație de încântare uimită, iar privirea lui căpătă o nevinovăție copilărească. Bâigui, clătină din cap, din umeri. Trupul începu să-i tremure ca și cum bebelușul dansa în pântecul lui. Apucă mâna Ginettei, o strânse de să-i rupă oasele.

— Poți să repeți? Spune, poți să repeți…

— E însărcinată, Marcel. E nebună de bucurie… A aflat la puțină vreme după plecarea ta în China, și dacă n-ar fi vizitat-o madam Pălărie cu

fotografia rusoaicei, ți-ar fi trâmbițat la telefon de ți-ar fi spart timpanele…

— E însărcinată! E însărcinată! Mulțumesc, Doamne, mulțumesc!

Privea cerul cu mâinile împreunate, degetele i se albiseră, atât de tare le strângea. Apoi își plecă iarăși fruntea, ca să scuipe pe pământ tot preaplinul așteptării și angoasei ultimelor luni. „Ai zice că e o maimuță mare”, gândi Ginette cu drag. Brusc, se ridică, iar privirea îi deveni dură. Întorcându-se spre Ginette, o întrebă:

— O să-l păstreze?

— Când mi-a spus, îi tremurau picioarele de bucurie. Și în zilele care au urmat, mergea pe marginea netedă a dalelor ca să nu deranjeze bebelușul! Atunci, crezi…

— O să fiu tată, Doamne! Ginette, îți dai seama…

O luă în brațe și o frecă pe cap.

— Calm, Marcel. Calm. Nu vreau să chelesc!

— Dar asta schimbă tot! Eram pe cale să mă dau bătut, renunțasem la antrenament și la vitamine, începând de astăzi o să reiau totul. Dacă este însărcinată, o să se întoarcă… N-o să rămână singură cu păpușica ei în sertar. Eu am toate scutecele în birou, am leagănul, căruciorul, pompa de lapte, interfonul, am până și trenuleț electric! Știe, o să se întoarcă… N-o să țină bucuria numai pentru ea. Nu e o zgârcită! Știe cât țin la mucosul ăsta.

Ginette îl privi zâmbind. Bucuria lui Marcel o tulbura, dar era mai puțin sigură de întoarcerea lui Josiane. Să crească singură un copil n-o speria. Probabil pusese bani deoparte, cu suma pe care i-o dăduse Marcel de-a lungul anilor era la adăpost pentru moment.

Când se ridică să plece, îl puse să jure că n-avea să-i spună nimic lui Josiane, în caz că hotăra să revină în viața lui.

— Liniște și gura cusută, da, Marcel?

Marcel făcu o cruce mare pe gura înveselită și-și împleti degetele.

— Dacă te sună, promite-mi că-mi spui imediat.

— Exagerezi! E prietena mea, n-o s-o trădez.

— Nu trebuie să-mi spui unde este. Îmi spui doar atât: „Uite, a sunat, e bine, a luat trei kile, o dor șalele, își pune perne la spate, e nebună după înghețată de castane…” Și nu uita s-o întrebi dacă are burta țuguiată, e semn că e băiat, sau dacă e umflată într-o parte, atunci e fată… Spune-i și să mănânce bine, să nu facă economie la carnea roșie, să se culce devreme, să doarmă pe spate ca să nu-l zdrobească…

— O, Marcel! Nu exagerezi un pic?

— Spune-i mai ales, și asta o să fie tot, contul din bancă o să crească de n-o să-i vină să creadă! Să nu-i lipsească nimic Scumpetei mele, să nu-i lipsească nimic! Și să se menajeze!

— Ascultă, Marcel, eu am făcut asta de trei ori. Am supraviețuit. Liniștește-te!

— Nu ești niciodată destul de prudent. Nu e obișnuită să stea degeaba! Ar putea să-și facă rău.

— Mă întorc la treabă. Mă plătești să stau lângă telefon?

Marcel se ridică brusc, apucă o ramură de glicină și o îmbrățișă. Picăturile de ploaie îi șiroiră pe obraji. Ai fi zis că plângea de fericire.

∵

Iris aruncă revista pe măsuță strâmbându-se. Se lăsase prinsă în capcană. O primise pe ziaristă acasă, îi ceruse lui Carmen să servească ceaiul pe o tavă mare, întunecată, din lemn fasonat, de la Brown and Birdy, o delectase cu o tartă de lămâie cu mereng și răspunsese la întrebări cu seninătate și detașare. Totul era perfect. „Aș fi putut spune «Motor!» și camera ar fi început să filmeze!” Scena 14. Biroul scriitoarei în chestiune, sfârșitul unei zile de toamnă: ea primește vizita unei ziariste. A risipit cărți pe jos, a mototolit hârtii, a deschis un carnet pe care a așezat un stilou și a pus

în surdină muzică de jazz, vocea spartă a lui Billie Holiday care scoate în evidență melancolia.

Atitudinea ei nonșalantă fusese percepută ca aroganță. „Mai că mă descrie drept o burgheză elegantă și plină de ifose!” izbucni Iris. Reciti articolul. Mereu aceleași întrebări: în ce măsură raportul bărbați-femei era în secolul al XII-lea diferit de cel de astăzi? De ce sufereau femeile? Sunt într-adevăr mai fericite acum decât în secolul al XII-lea? Ce s-a schimbat cu adevărat? Modernitatea și egalitatea nu compromit *in fine* pasiunea?

— Femeile nu au mai multă siguranță afectivă decât în trecut, răspunsese Iris, se adaptează mai bine, asta e tot. Unica siguranță posibilă ar fi să întoarcă spatele bărbaților, să nu mai aibă nevoie de ei, dar asta, după părerea mea, ar însemna să moară puțin.

„Nu e rău, totuși. Și nu e arogant”.

— Nu există bărbatul ideal. Bărbatul ideal este cel pe care-l iubești. Poate să aibă optsprezece sau nouăzeci de ani, nu există regulă. Numai să-l iubești! Eu nu cunosc bărbatul ideal, eu cunosc bărbați, unii care îmi plac, alții care nu-mi plac.

— Ați putea iubi un băiat de optsprezece ani?

— De ce nu? Când iubești nu numeri.

— Ce vârstă aveți?

— Vârsta pe care bărbatul pe care îl iubesc dorește să mi-o dea.

Simți lacrimi de enervare urcându-i în ochi. Luă o altă revistă, căută pagina în care se vorbea despre ea. Nu putea răsfoi un ziar fără să dea nas în nas cu propria persoană. Uneori se privea cu tandrețe, alteori cu enervare. „Prea mult roșu în obraji, lumină proastă, oh! cât sunt de drăguță acolo!” Mai presus de orice îi plăcea să pozeze pentru fotografi. Li se oferea, făcea mutre, izbucnea în râs, își punea o pălărie mare, își turtea nasul cu arătătorul în mănușă… Nu se plictisea.

Pagina 121. Articolul unui critic literar bătrân, intelectual și cârcotaș. Era cunoscut pentru săgețile ascuțite și judecățile fără drept de apel. Iris citi primele cuvinte cu îngrijorare, apoi oftă ușurată. Îi plăcea cartea: „Știința și talentul reunite sub aceeași pană. Amănunte care atrag, impulsuri sufletești care înflăcărează. Un vocabular care nu cultivă ermetismul, ci știe să fie limpede fără a fi transparent…” Frumos spus, „limpede fără a fi transparent”! Iris așeză capătul șalului pe picioare, îi era frig, și o sună pe Carmen, îi era sete. Își amintea foarte bine de acel critic. Îl întâlnise la un dineu împreună cu Philippe, pe vremea când Joséphine scria de zor. Luase un aer umil ca să-l asculte și-i vorbise despre Chamfort. Era un specialist în Chamfort. „Orice om care nu este mizantrop la patruzeci de ani, n-a iubit niciodată oamenii”. Citise în ochii lui o sclipire de recunoștință emoționată și tăcuse.

„În următorul roman, Joséphine va trebui să joace o partidă mai erudită, mai puțin simplistă. E bună povestea asta cu soții care vin unul după altul și o îmbogățesc, dar aduce puțin a midinetă. Până la urmă, mă dezavantajează. Nu e de mirare că mă iau de proastă! Următorul va trebui să fie mai misterios, mai demonic, mai puțin orientat către marele public, dar la fel de bine scris”.

Dădu un picior teancului de reviste și decise să nu le ia în seamă. „Data viitoare o să-mi vorbească așa cum te adresezi unui scriitor adevărat. O să renunțe să-mi mai pună întrebări tâmpite! Ce știu eu despre raporturile bărbați-femei! Sunt măritată de cincisprezece ani, fidelă până la a muri de plictiseală, și singurul bărbat pe care îl iubesc trăiește nu știu unde, între Londra, New York, Budapesta, sudul Franței și nordul statului Mali. Stă mai mult acolo unde i se pare bine, nu aparține nici unei țări, nici unei femei, oprește o filmare din cauza amenințărilor cu moartea și se întoarce, amuzat, nepăsător, să-i regăsească pe actorii care îl

venerează și acceptă totul din partea lui! Poartă mereu aceiași blugi jegoși și o tichie de lână. Un țigan de geniu. Asta ar fi trebuit să-i trântesc acelui imbecil! Gabor Minar. Frumosul, celebrul Gabor Minar a fost amantul meu și încă îl iubesc. «A rămâne mereu credincios unei vechi iubiri, acesta este uneori secretul unei întregi vieți.» Cu asta aș ține prima pagină a ziarelor!”

Gabor…

Avea să-l revadă.

Philippe îi propusese s-o ducă la New York pentru festivalul filmului. Gabor avea să fie acolo. Era invitat de onoare. Iris se ghemui sub șal și medită: „Oare iubirea lui o regret, sau gloria, celebritatea și strălucirea pe care le-aș fi cunoscut rămânând cu el? În definitiv, pe atunci era un nimeni. Pasiunea mea a crescut odată cu depărtarea noastră și celebritatea lui. Nu cumva îl iubesc pe Gabor pentru că a devenit Gabor Minar, marele regizor, celebru în lumea întreagă?” Alungă imediat din minte gândul supărător. Nu, erau făcuți unul pentru altul, și căsătoria ei cu Philippe fusese o greșeală. „O să mă duc să-l văd, o să mă duc să-l văd și atunci, poate, toată viața mea se va schimba. Ce contează cincisprezece ani de absență când nutrești o asemenea iubire? Lui n-o să-i fie frică, o să mă ia fără menajamente, o să mă ucidă cu sărutări… Mă zdrobea sub sărutări când studiam împreună la Columbia”. Se ghemui sub șal și-și cercetă manichiura perfectă.

Fu deranjată de Carmen, care îi aduse ceaiul.

— Alexandre s-a întors de la școală. A luat șaptesprezece la matematică.

— Nu mi-a zis nimic! Știe că sunt la mine în birou?

— Da, i-am spus. A răspuns că are foarte multă treabă pentru mâine. Ce face?

— Își imită tatăl… Iris ridică mâna, luă ceașca de ceai aburindă pe care i-o întindea Carmen și se lungi la loc. Îl imită în toate! Și mă evită. Normal,

e vârsta. Tatăl devine model, mama e bună de aruncat, apoi lucrurile se schimbă iarăși… Bărbații sunt previzibili, Carmen!

Căscă și își duse mâna la gură cu un gest elegant.

∵

Josiane se trezea dimineața pe la ora nouă, suna la room service ca să-i aducă micul dejun, urca pe cântar, își nota greutatea, se stropea cu un nor de parfum *Chance* de la Chanel și se culca din nou, ascultând horoscopul la RTI. Astrologul nu se înșela niciodată, îi indica precis ce dispoziție urma să aibă în ziua respectivă.

Comanda întotdeauna un breakfast continental; nu se hotăra să mănânce ouă, în ciuda sfaturilor ginecologului său, care recomanda proteinele dimineața. „Sunt bune pentru englezi chestiile astea prăjite și grase”, spunea ea ținându-se de nas – luase obiceiul să vorbească singură, nu avea altă companie. Avea nevoie de o baghetă bună, de unt, de miere și de dulceață. Tăia capacul auriu al brioșei, mânca puțină coajă, apoi o lăsa deoparte: „Ah! dacă m-ar vedea mama! Mă forța să mănânc dându-mi o scatoalcă!”

Se gândea din ce în ce mai des la maică-sa.

Odată cu micul dejun, i se aduceau și ziarele și, în timp ce le răsfoia, arunca un ochi la emisiunea lui Sophie Davant de la televizor. Îi spunea: „Bună, Sophie, azi e în regulă?”, îi trimitea un pupic și își aranja pernele. „Tipa nu e o snoabă!” O privea cu plăcere, cufundată în puful pernelor, și-i vorbea cu voce tare. „Ai dreptate, Sophie, rupe-i nasul adormitului!” Când Sophie îi spunea la revedere, se ridica, se ducea pe terasă și întindea brațele în toate direcțiile ca să se dezmorțească. Făcea un duș, apoi cobora la restaurantul Princes, unde își alegea felurile cele mai scumpe. Voia să guste din tot ce nu cunoștea. „Aici îmi fac educația, uit de necazuri, îmi ascund mizeria”, își spunea gustând din blinelele cu caviar.

După-amiaza ieșea. Pleca să facă o plimbare, îmbrăcată cu o blană de vizon pe care o cumpărase de pe bulevardul George-V, căscând gura la vitrine. Mutra vânzătoarei când își scosese cardul Platinum, spunând „vreau asta!”, cu degetul îndreptat spre minunăție! Își rula filmul înainte și înapoi fără să se mai sature. „Tu?” spunea mutra scârbită a fetei. „Tu, amărâtă nenorocită, tu o să îmbraci minunea asta de un lux orbitor?” „Da, eu, Scumpetea, îți înhaț blana de iepure de lux!” Trebuia să recunoască, îi ținea foarte cald la șale. „Nu mai e nevoie s-o spui, bogații se pricep la asta. Sunt campionii confortului. Când nu le e bine în maiou de corp, se înfășoară în blană”.

Se fudulea deci în iepurele ei de lux, cobora pe bulevardul George-V strângând gulerul moale pe lângă obraz, apoi o lua pe bulevardul Montaigne și, la fiecare tentație, scotea cardul Platinum. Cu aceeași încântare în fața acelorași mutre înțepate ale vânzătorilor. Nu se sătura. „Asta, asta și asta”, arăta cu degetul și, paf! scotea arma fatală. Una singură, cu un zâmbet larg, răspunsese: „O să fiți încântată de acest articol, doamnă…” Îi ceruse numele mic și-i oferise o eșarfă frumoasă din cașmir. Deveniseră prietene. Seara, după ce pleca de la slujbă, Rosemarie venea să ia cina cu ea la restaurantul Princes.

Era foarte mulțumită să aibă companie. I se întâmpla să se simtă singură, o umbră mare, neagră îi apăsa pe umeri. Seara mai ales. Nu era o excepție. Erau nenumărați bogați singuri la George. Era numele pe care-l dăduse hotelului unde locuia: George-V. Din când în când, Rosemarie rămânea să doarmă. Punea capul pe burta ei și încerca să ghicească dacă era un băiețel sau o fetiță. Căutau un nume.

— Nu-ți bate capul, dacă e băiat o să-l cheme Marcel, dacă e fată o să aleg.

— De unde ai toți banii ăștia? întreba Rosemarie, derutată de cheltuielile lui Josiane.

— De la iubitul meu. Într-o seară de Crăciun, când mă lăsase iar singură ca să-i țină companie Scobitoarei, mi-a dat cadou cardul Platinum. Și contul corespunzător!

— E un om cumsecade.

— Dar se mocăie, se mocăie… Ca să încălzești un tip, trebuie să-i răcești motorul. Dispărând fără să las niciun indiciu, îl îngrijorez, îl destabilizez, trebuie să aibă efect în capul lui prost… Simt. Suntem legați, Marcel și cu mine. Aud că face eforturi să rezolve. Probabil că Ginette i-a spus de îngeraș, și acum trage din greu…

— Cum e Marcel al tău?

— Nu e un tinerel, niciun manechin. Dar mie îmi place. Venim din aceeași lume…

Rosemarie ofta și se apuca să apese pe butoanele telecomenzii. Erau canale în toate limbile, canale cu filme porno, canale unde prezentatoarele purtau văl.

— Ciudată lume! spunea ea. O să rămâi mult timp aici?

— Până o să aud chemarea Marelui Vizir. Într-o zi, o să mă trezesc și o să știu că a dat-o afară pe Scobitoare. Atunci o să mă întorc… Așa cum am plecat, cu valijoara mea.

— Și cu vizonul!

— Și cu iepurele de lux! Vreau ca bebelușul meu să știe ce e plăcerea. Vreau ca, în timp ce stă ghemuit în pântecul meu, să se îmbete de lux. De ce crezi că mă îndop? Crezi că pentru mine? Mie îmi plac la fel și pasta de carne de la Mans, și caviarul de Iran! Pentru el mănânc bine, să nu piardă nimic…

— Vrei să-ți spun ceva, Josiane? O să fii o mamă grozavă!

Nu se mai sătura de complimentul ăsta.

Într-o zi, când se întorcea din plimbarea zilnică, înfășurată în vizon, îl zări pe Chaval sprijinit de bar. Se apropie, îi puse mâinile la ochi și strigă:

„Ghici cine-i?” Era ciudat de fericită să vadă o mutră cunoscută. Chiar și pe cea a lui Chaval.

— Îmi faci cinste cu un păhărel?

El se uită spre intrarea în bar, la ceas, și-i făcu semn să se așeze.

— Ce faci aici?

— Aștept…

— Întârzie?

— Întotdeauna întârzie… Și tu?

— Aici stau.

— Ai câștigat la loto?

— Aproape. Am tras lozul cel mare!

— Un bogătaș bătrân?

— Poți să scoți „bătrân” din vocabularul tău când vorbești cu mine…

— Cine este?

— Moș Crăciun…

Se cățăra pe un taburet de la bar și haina i se deschise, descoperind burta rotundă.

— Să fiu al naibii, ești borțoasă! Felicitări. Atunci, ai părăsit firma?

— Nu mă mai lasă să muncesc. Vrea să am parte de odihnă.

— Atunci nu ești la curent cu jupân Grobz?

Inima lui Josiane începu să bată. I se întâmplase ceva lui Marcel.

— A murit?

— Ești proastă! Tocmai a reușit o lovitură uluitoare. A cumpărat cel mai mare fabricant de produse pentru gospodărie. E șoricelul care a înghițit elefantul. Toată breasla nu vorbește decât despre asta. Au fost legați la ochi. Probabil că a beneficiat de complicitatea unei bănci, și-a aruncat în luptă toate forțele, n-am înțeles nimic…

Atunci Josiane pricepu. Nu tremura în fața Scobitoarei, aștepta să rezolve. Și, câtă vreme contractul nu era semnat, nu se punea problema să miște un deget. Henriette îl strângea de coaie. Îl atacase pentru individa mizerabilă, dar în cele din urmă el o pusese cu botul pe labe. Era tare Marcel

al ei! Și ea se îndoise… Își comandă un whisky scurt, îi ceru iertare lui Junior pentru nivelul de alcool și bău pentru succesul bărbatului ei, fără să-l numească. Chaval nu părea vesel. Corpul lui nu pornea la asalt. Stătea îngrămădit pe scaun și arunca priviri neliniștite spre intrare.

— Haide, Chaval, revino-ți. Nu te-ai plecat niciodată în fața unei femei!

— Biata mea Josiane, o să-ți spun, nu mai știu ce e aia verticalitate. Mă târăsc, mă târăsc… Nu știam că asta poate durea atât de tare.

— Îmi faci milă, Chaval.

— Ei, da! Până la urmă, ce poate fi mai rău se întâmplă!

— Ce poate fi mai rău sau ce poate fi mai bun! Eu beau pentru ce e mai bun. Roata se învârte, roata se învârte… Eram nebună după tine!

Coborî de pe taburet cu grijă, trecu pe la recepție să ceară să i se pregătească nota pentru a doua zi și urcă în cameră să facă o baie.

Se odihnea în spuma parfumată, jucându-se cu bulele lucioase, ciupindu-le ca să se spargă, povestind despre viitoarea ei fericire oglinzilor care acopereau pereții, când simți o lovitură de picior care îi rupse burta. Se sufocă, se ghemui, cu lacrimi de fericire rostogolindu-i-se pe obraz, și scoase un țipăt: „Junior!” Era Junior!

∵

Picioarele defilau pe sub nasul lui Joséphine. Picioare negre, picioare cafenii, picioare albe, picioare verzi, picioare ecosez. Deasupra picioarelor erau cămăși, tricouri, jachete, impermeabile, pardesiuri. Zgomot și un balet neîncetat. De pe podium urca un praf care o înțepa în gât, o înțepa în ochi. Se așezaseră în primul rând, puteau atinge manechinele care defilau la un metru de ele. Alături de Jo, dreaptă și preocupată, Hortense lua notițe. Iris era plecată la New York. Înainte de a pleca îi spusese surorii sale:

— Uite, am două invitații la defilarea colecției pentru bărbați de la Jean-Paul Gaultier. De ce nu te-ai duce împreună cu Hortense? Ar interesa-o, și pe tine s-ar putea să te inspire pentru viitorul roman. N-o să rămânem tot timpul în Evul Mediu, nu, scumpa mea, poate vom sări câteva secole de data asta…

„N-o să scriu nici a doua, nici a treia carte pentru ea”, rumegă Joséphine privind un bărbat în kilt care se învârtea în fața ei. Luase invitațiile de la Iris și-i mulțumise, spunând că Hortense avea să fie încântată. Îi urase apoi ședere plăcută la New York.

— Ah, știi, este un dus-întors, doar un weekend.

Joséphine își privi fata pe furiș. Analiza fiecare model, fiecare amănunt, mâzgălea revere de jachete, mâneci, gulere de cămașă, o cravată. „Nu știam că o interesează moda masculină”. Își strânsese părul și scotea o limbuță îndoită, semn că era concentrată. Puterea de muncă a fiicei sale o uimea. Deveni din nou atentă la podium. „Iris are dreptate: să observi și să iei notițe. Mereu. Chiar despre subiecte care nu te pasionează, cum sunt bărbații ăștia superbi care înaintează cu pași mari. Unii merg drept înainte cu ochii în gol, alții zâmbesc și le fac semne prietenilor aflați în asistență. Nu, n-o să scriu o altă carte pentru Iris!” Era enervată de atitudinea surorii sale. Nu pentru că era geloasă, pentru că toată această expunere publică ar fi fost de nesuportat, ci pentru că vedea că tot ce scrisese se transforma într-o parodie mizerabilă. Iris vorbea în dodii. Dădea rețete de bucătărie, de frumusețe, adresa unui hotel din Irlanda. Lui Joséphine îi era rușine. Și mereu își spunea: „Eu mă aflu la originea acestei farse. N-ar fi trebuit să accept niciodată. Am fost slabă. Am cedat banilor obținuți ușor”. E adevărat că viața devenise plăcută. Nu mai ținea socoteala. N-avea s-o mai facă niciodată. De Crăciun voia să le ducă pe fete la soare. Avea să aleagă o destinație dintr-

un catalog tipărit pe hârtie lucioasă și aveau să plece toate trei.

Hortense întoarse paginile carnetului de desen, și zgomotul foilor o readuse pe Joséphine la defilarea de modă. Atenția îi fu atrasă de un bărbat înalt, brunet, cu fața slabă, care tocmai înainta pe podium ignorând lumea de la picioarele lui. Luca! Era îmbrăcat într-o jachetă neagră și o cămașă albă cu revere lungi, asimetrice. Ea tresări. Luca privea drept înainte, fața enigmatică părea așezată pe un trup dezarticulat. Ai fi zis că e un manechin de ceară. „Iată de unde își ia misterul", gândi ea. „A învățat să se detașeze de trupul lui pentru a face această meserie pe care o detestă, și păstrează această postură chiar și când nu se află pe podium".

Trecu de mai multe ori prin fața ei. Ea încercă să-i atragă atenția făcând mici semne cu mâna. Când defilarea se termină, echipa de manechine veni să salute înconjurându-l pe Jean-Paul Gaultier, care se înclină ținând mâna pe inimă. Atmosfera era destinsă, plăcută. Luca era aproape. Joséphine întinse mâna spre el și-i rosti numele cu voce tare.

— Îl cunoști? întrebă Hortense uimită.

— Da…

Repetă: „Luca, Luca!" El se întoarse spre ea. Ochii li se întâlniră, dar ai lui nu exprimau nici mirare, nici bucurie că o vede.

— Luca! A fost splendid! Bravo!

El o cercetă cu o privire rece, distantă, acele priviri pe care le arunci unei admiratoare agasante ca s-o descurajezi.

— Luca! Sunt eu, Joséphine…

El întoarse capul și se topi în grupul de manechine care salutară și se retraseră.

— Luca? strigă pentru ultima oară Joséphine cu voce tot mai slabă.

— Nu te cunoaște absolut deloc.

— Ba, da… El este!

— Acel Luca împreună cu care ai fost la film?

— Da.

— E foarte frumos!

Joséphine se așezase din nou și se străduia să-și stăpânească emoția.

— Nu m-a recunoscut. N-a vrut să mă recunoască.

— Probabil nu se aștepta să te vadă acolo! Pune-te în locul lui…

— Dar… Dar… seara aceea, la Montpellier, m-a luat în brațe și m-a sărutat…

Era atât de tulburată, încât uita că vorbea cu fiica ei.

— Tu, mamă! Tu ai sărutat cu limba un băiat?

— N-am făcut nimic altceva, dar după o conferință m-a sărutat… și mi-a spus că sunt minunată, că îl liniștesc, că împreună cu mine se simte bine…

— Oare nu ești cam obosită?

— Nu, pe cuvânt. El este, Luca. Cel care m-a dus la film… Cu care beau cafea la bibliotecă, care scrie o teză despre lacrimile din Evul Mediu…

— Mamă, aiurezi! Revino pe pământ. Ce ar face un băiat atât de frumos cu o femeie ca tine? Gândește-te puțin…

Joséphine strâmbă din nas rușinată.

— Este exact ce nu încetez să mă întreb. Tocmai de asta, atunci, la Montpellier, l-am respins când m-a sărutat… Nu din virtute, ci pentru că mi-a fost teamă că sunt prea urâtă.

— L-ai respins! exclamă Hortense nevenindu-i să creadă. Am luat-o razna de tot! Va trebui să-mi revizuiesc toate calculele! Tu, să respingi un tip atât de frumos!

Își făcea vânt cu carnetul de schițe ca să-și vină în simțiri. Joséphine rămânea copleșită pe scaun. Lustrele atârnate de tavan se stingeau una câte una.

— Haide, vino, să plecăm… Nu mai e nimeni, spuse Hortense.

O trase de mânecă și ieșiră. Joséphine aruncă o ultimă privire în urmă ca să vadă dacă Luca nu se întorcea, dacă nu cumva o recunoscuse într-un târziu.

— Îți jur, iubito, că nu-ți spun minciuni.

— Sigur!

„N-a vrut să mă vadă. I-a fost rușine cu mine. L-am pus într-o situație jenantă strigându-l. Nu voi mai putea niciodată să-l privesc în ochi. Va trebui să-l evit… N-o să mă mai duc la bibliotecă”.

În capătul unui salon mare, roșu, se afla un bufet. Hortense îi propuse să bea un suc de portocale sau o cupă de șampanie.

— O să-ți facă bine, pentru că te-ai enervat prea tare, mămicuțo…

— Dar te asigur…

— Asta e, asta e… Haide, vino!

— Cred că o să mă duc să-mi dau cu puțină apă pe față… Ne întâlnim în hol într-un sfert de oră, e bine?

— O jumătate de oră?

— Bine. Dar nu mai mult… Trebuie să mă întorc acasă.

— Chiar n-ai haz. E prima oară când ieșim din gaura noastră.

— O jumătate de oră, Hortense, niciun minut în plus.

Hortense se depărtă ridicând din umeri și mormăind: „N-are niciun haz!”

Joséphine se duse la toaletă. Din anticamera mică, numită *Powder Room* cu litere roz pe ușa cenușie, dădeau patru uși gri-perle, încadrate de linii de vopsea roz. Împinse una la întâmplare. Pătrunse într-o încăpere rotundă, toată numai marmură, cu un lavabou rotund, prosoape moi de jur-împrejur, un flacon de apă de colonie, săpunuri parfumate, cremă de mâini, perii pentru păr. Se privi în oglindă. Avea fața descompusă. Gura îi tremura. Lăsă apa să curgă în bazin și își cufundă capul. Să uite de Luca. Să uite privirea lui Luca.

Să uite privirea rece a lui Luca, privire care spunea: „Nu te cunosc”. „Nu respir, stau cu capul în apă. Stau până îmi explodează plămânii. Sufocată sub apă, ca să uit că mă sufoc pe pământ. N-a vrut să mă recunoască. E de acord să mă trateze ca pe o egală la Montpellier, în mediul universitar, dar, sub lambriurile aurite ale acestui hotel de lux, printre aceste creaturi sofisticate, mă ignoră”. Plămânii amenințau să izbucnească, dar rezista. Să-l uite pe Luca. Să uite privirea rece a lui Luca. Acea privire… „Nici ostilă, nici tăioasă, nu: doar goală. Ca și cum nu existam… Dacă îmi fac rău aici, acum, dacă îmi umplu plămânii cu aer de fac să-mi plesnească timpanele, durerea fizică va înlocui durerea mentală”. Asta făcea în copilărie când era supărată. Se tăia la deget sau își ardea pielea de sub unghii. Îi făcea atât de rău, încât uita de altă durere. Îngrijea degetul rănit, îi vorbea, îl alinta, îl săruta și toată suferința trecea în săruturi, înăbușind vocea mamei sale, care-i spunea respingând-o: „Ești foarte neîndemânatică, Jo, puțină ținută, ia exemplu de la sora ta!” Sau: „Joséphine nu are strălucirea surorii ei, nu știu ce-o să fac cu ea, copila asta chiar nu e dotată pentru viață”. Se închidea în camera ei, se rănea, apoi se consola. Era un ritual pe care-l urma fără abatere. Palidă, demnă, furioasă. Funcționa. Își scotea caietele și se punea pe treabă. „O să mă întâlnesc cu Hortense și o să mi-l scot pe Luca din minte”. Cufundă încă o dată capul în bazin și rămase fără să respire, împingând până la capăt limita rezistenței. Înghițea apă, dar rămânea cufundată, agățată de marginea lavaboului. Sângele îi bătea în urechi, îi pulsa în tâmple, își simțea maxilarele pe punctul de a exploda.

O privise cu ochi reci, apoi întorsese capul și se îndepărtase. Ca și cum ea nu merita osteneala, ca și cum nu exista.

Scoase capul din lavabou făcând să se împrăștie apă peste tot, udând prosoapele curate și albe,

ambalajul săpunurilor. Își cuprinse corpul cu brațele și se strânse. „O să mor, o să mor”. Se strangula, se sufoca, sălta capul încercând să înghită aer. Zări în oglindă figura palidă a unui înecat și o amintire apăru brusc, șocându-i memoria. Tata, brațele tatei, „ești o criminală”, și ea care scuipa apă sărată și plângea… O trecu un frison de groază. Își amintea totul. Înotul cu mama și Iris, într-o după-amiază de vară, în Landes. Tatăl ei rămăsese pe plajă, nu știa să înoate. Mama și sora ei își băteau joc de el și se aruncau alergând în valuri, în timp ce el rămânea la mal, rușinat, să le privească. „Nu vă duceți prea departe, sunt curenți, e periculos…” Mama ei era o excelentă înotătoare. Pleca să se scalde și dispărea înotând un crawl puternic și regulat. Fetele, când erau mici, o priveau îndepărtându-se, mute de admirație. Și le învățase să înoate ca ea. Pe orice vreme, le băga în apă și le ducea departe. Spunea: „Nimic nu e mai bun decât înotul ca să formeze caracterul”. În ziua aceea marea era liniștită. Ele făceau pluta, băteau din picioare, în timp ce tatăl lor, pe mal, se enerva și-și rotea brațele. La un moment dat, mama privise spre mal și spusese: „De fapt, ne depărtăm, trebuie să ne întoarcem, tatăl vostru are dreptate, marea poate fi periculoasă aici…” Nu se puteau întoarce. Înotară din toate puterile, curentul le trăgea. Pornise vântul, valurile erau tivite cu dantelă de spumă amenințătoare. Iris începuse să plângă, „n-o să reușesc niciodată, mami, n-o să reușesc niciodată”, mama lor strânsese din dinți, „taci, nu plânge, nu folosește la nimic, înoată!”. Joséphine îi putea citi groaza pe chip. Și apoi vântul se întețiseră. Se agățaseră de gâtul mamei lor, dar înghițeau apă. Valurile le plesneau, apa sărată le înțepa ochii. Atunci Joséphine simțise că mama o respingea. „Lasă-mă, lasă-mă”. O apucase pe Iris de bărbie, îi dăduse o palmă zdravănă și, luând-o sub braț, ajunsese la mal înotând bras

indian, cufundând capul în valuri, scuipând apa pe o parte, cu bătăi puternice din picioare.

Ea rămăsese în urmă. Singură. Mama nu se întorsese. O văzuse încercând să treacă de mai multe ori de valurile care se rostogoleau. De mai multe ori fusese dată înapoi, dar revenise la luptă, târând-o pe Iris, acum inconștientă, sub braț. Le văzuse trecând de bancurile de nisip, își zărise tatăl care țipa pe plajă. Îi fusese milă de el și își imitase mama, bras pe o parte, brațul înainte în direcția malului, capul sub apă, pornise la asaltul valurilor care deveneau din ce în ce mai mari. Bea apă sărată, o scuipa din nou, nisipul din valuri îi rănea ochii. „Nu plânge”, își repeta „nu plânge, o să-ți pierzi și ultimele puteri dacă plângi”. Își amintea foarte bine această frază, „nu plânge, nu plânge”… Trebuise s-o repete de mai multe ori înainte ca un val s-o culeagă și s-o arunce pe plajă, la picioarele tatălui său, care intrase până la mijloc în apă și-i întindea mâna urlându-i numele. O smulsese din val și o lipise de el repetând „criminală, criminală”. Nu-și mai amintea ce se întâmplase pe urmă. Nu mai vorbiseră niciodată despre asta.

Privi chipul înecatei din oglindă. „De ce-ți faci probleme”, îi spuse, „ai scăpat în ziua aceea, ar fi trebuit să mori, dar o mână a venit și te-a cules din valuri și te-a pus pe mal. Atunci nu-ți fie teamă, să nu-ți mai fie niciodată teamă, nu ești singură, Joséphine, nu ești singură”.

Și brusc, avu această certitudine: nu era singură.

„Vei supraviețui acelei priviri a lui Luca, vei supraviețui așa cum ai supraviețuit privirii mamei tale care te-a abandonat fără să se întoarcă”.

Își uscă fața cu un prosop, își aranjă coafura, își pudră nasul.

O fetiță o aștepta în holul hotelului. Fetița ei, iubirea ei. Viața continuase și după aceea, viața continuă mereu. Ea îți dă motive de plâns și motive de râs. „Asta este viața, Joséphine, ai încredere în ea. Viața este o persoană pe care

trebuie s-o tratezi ca pe un partener. Intră în dansul ei, în vârtejurile ei, uneori te face să înghiți apă și crezi că o să mori, dar apoi te apucă de păr și te lasă mai departe. Uneori îți rupe picioarele, uneori te face să dansezi. Trebuie să intri în viață așa cum intri într-un dans. Nu te opri din mișcare plângându-ți de milă, acuzându-i pe ceilalți, bând, luând pastiluțe ca să amortizezi șocul. Dansează, dansează, dansează. Depășește încercările pe care ți le trimite ca să te facă mai puternică, mai hotărâtă". După acel episod din Landes muncise ca o apucată, se adâncise în studiu, își construise viața. Un alt val îl luase pe Antoine, dar supraviețuise. Vor mai fi și alte valuri, dar știa că va avea puterea să le treacă și că mereu, mereu, va fi din nou salvată. „Asta este viața", își spuse ea privindu-se în oglindă. „Valuri și alte valuri".

Respiră adânc și, mult mai calmă, se întoarse s-o caute pe Hortense.

∵

Duminică seara. Avionul spre Paris tocmai decola de pe JFK și Philippe își privea nevasta lungită alături de el. Aproape nu-și vorbiseră de la dineul de la Waldorf Astoria. Marele dineu de închidere a festivalului de la New York. În dimineața asta dormiseră până târziu, luaseră micul dejun în tăcere. Philippe spusese:

— Astăzi trebuie să mă văd cu două persoane, ne întâlnim pe la cinci la hotel ca să plecăm la aeroport? N-ai altceva de făcut decât cumpărături, să te plimbi, e frumos.

Ea nu răspunsese, transformată în statuie de piatră în halatul alb de la hotel. Ochii albaștri priveau în gol și picioarele delicate se legănau absent. Îi lăsase bani ca să ia taxiul ori să se ducă la muzeu. „Sunt deschise duminica, profită", îi zisese, dar atitudinea ei nu se schimbase. Seara, o mașină îi dusese la aeroport. Două locuri, clasa întâi, pentru Roissy-Charles-de-Gaulle. Abia instalată în avion, îi ceruse stewardesei să n-o

trezească. Își pusese o mască pe ochi și, întorcând capul spre el, îi spusese:

— Sper că nu te deranjează dacă dorm, sunt terminată. Dus-întors într-un weekend, n-o să-mi revin niciodată.

Philippe o privea. Fără ochii mari, albaștri, semăna cu oricare altă femeie elegantă care călătorește la clasa întâi, confortabil instalată sub pătură. Știa că nu dormea. Trebuie să treacă în revistă evenimentele din ajun.

„Știu tot, Iris", îi venea să spună. „Știu tot pentru că eu am organizat tot".

Sosirea în Manhattan. Limuzina mare care îi dusese la hotel. Ea flecărea ca o fetiță, se mira de vremea atât de luminoasă pentru luna noiembrie, strângea mâna lui Philippe, arăta cu degetul un panou publicitar, o casă ciudată. La hotel se aruncase pe ziare, la pagina Spectacole. Era anunțată venirea lui Gabor Minar, „marele regizor european, cel cu care toate actrițele visează să filmeze. Nu-i lipsește decât un contract cu o mare casă de producție americană ca să devină maestrul filmului contemporan", scria criticul de la *New York Times.* „Există deja discuții, se vorbește că va avea întâlnire cu Jo Schrenkel". Citea de la primul până la ultimul rând, abia ridica fruntea ca să răspundă la întrebări. „Ce film vrei să vedem?" întreba Philippe, consultând programul festivalului. Ea răspundea: „Alege, am încredere în tine", adresându-i un zâmbet distrat și convențional. Sâmbătă cinaseră la Bernardin împreună cu niște prieteni veniți și ei de la Paris. Iris spunea „da", spunea „nu", spunea că „este o idee bună", dar Philippe o simțea preocupată de un singur scop: întâlnirea ei cu Gabor. În prima seară, când se îmbrăca pentru recepție, schimbase de trei ori ținuta, cerceii, poșeta. „Prea elegantă, spuneau sprâncenele încruntate, prea cucoană, nu destul de boemă". La sfârșitul proiectării filmului său, Gabor Minar nu se afla în sală. Ar fi trebuit să

vorbească, să răspundă întrebărilor spectatorilor. Când luminile se aprinseseră, un organizator anunțase că nu va veni. Un suspin de dezamăgise se ridicase dinspre public. A doua zi se aflase că-și petrecuse noaptea într-un club de jazz din Harlem. „Nu poți conta niciodată pe el”, spusese un producător. „Ești obligat să te supui capriciilor lui”. „Poate de asta face filme atât de puternice”, remarcase un altul. Era micul dejun. Nu se vorbea decât despre absența lui Gabor Minar. După-amiază văzuseră alte filme. Așezată alături de Philippe, Iris se foia în fotoliu, apoi încremenea când un spectator întârziat venea să se așeze în fața lor. Philippe simțea trupul încordat, în speranța că-l zărește pe Gabor. Nu îndrăznea să-și pună mâna pe a ei de teamă să nu sară ca un arc. Seara, din nou, se pregătise. Parada rochiilor, mutre nedumerite, parada pantofilor, mutre neliniștite, parada bijuteriilor, mutre contrariate. Era dineul de gală. Gabor era invitatul de onoare. Alesese o rochie lungă din tafta care îi scotea în evidență ochii, gâtul fin, ținuta grațioasă. Privind-o, Philippe își spusese: „E ca o liană cu doi ochi mari, albaștri, profunzi”. Ieșise din cameră fredonând și alergase spre ascensor făcând să-i fluture rochia în jurul coapselor.

Erau așezați la masa de onoare. La masa lui Gabor Minar. Când intrase, întreaga sală se ridicase să-l aplaude. Toate resentimentele se spulberaseră. Dintr-odată nu se mai vorbea decât despre filmul lui. Magnific, sublim, captivant, ciudat! Ce forță! Ce regie! Ce energie! Gurile femeilor se întindeau spre el într-o ofrandă rugătoare. Bărbații aplaudau cu brațele ridicate ca pentru a fi mai înalți în fața acestui geniu. Apăruse flancat de actorii săi. Un uriaș cu ținută neglijentă, bărbos, îmbrăcat cu niște blugi vechi, rupți, un bluzon de piele, cizme de motociclist, eterna lui cipilică de lână înșurubată pe creștet. Se înclinase cu un zâmbet, își scosese boneta în semn de

mulțumire. Părul ciufulit și gras se ridicase, el îl turtise cu un gest dur al mâinii, traversase sala și venise să se așeze la masa lor cu toată trupa. Se împinseseră, li se făcuse loc. Iris stătea pe marginea scaunului, cu gâtul înclinat, cu privirea încordată ca un arc spre el. În acel moment, Philippe îi atinsese brațul. Ea și-l retrăsese, ca fulgerată de o descărcare electrică. Gabor Minar îi salutase din cap pe convivi, mulțumindu-le pentru că făcuseră loc întregului grup. Privirea îi căzuse pe Iris. O privise, făcuse un efort să-și amintească… Căutase câteva secunde. Iris tremura, ofrandă vie. Cei din jur se holbau la ei nedumeriți. Atunci Gabor exclamase: „*Irish! Irish!”* Ea se îndreptase, splendidă, zâmbitoare, luminată de o bucurie intensă.

— Irish! You! Here! Unbelievable! Such a long time!

Iris se ridicase ca să se ducă să-l îmbrățișeze. Îl strânsese în brațe. Toată lumea îi privea.

— Soția dumneavoastră îl cunoaște pe Gabor Minar? îl întrebase pe Philippe vecinul său. Îl cunoaște personal?

— Da, spusese Philippe fixând-o pe Iris, fără să piardă un strop din spectacolul pe care-l ofereau cei doi uniți în același halou luminos, înconjurați de aceleași murmure de curiozitate. L-a cunoscut când studia la Columbia.

Toată asistența îl privea pe Gabor Minar cum o lua pe Iris Dupin în brațe și o îmbrățișa. Iris, în brațele lui Gabor, primea omagiul mut al sălii ca și cum ar fi fost soția lui, în sfârșit se făcuse dreptate. Privirea cu care îl fixase atunci pe Gabor… Philippe n-avea s-o uite niciodată. O privire de femeie care ajunsese la liman, care era din nou în brațele bărbatului, ale bărbatului ei. Ochii mari, albaștri îl devorau pe Gabor, mâinile se fixau în mod firesc în mâinile lui. El o îmbrățișa și o strângea la piept cu brațele lui vânjoase.

Apoi se întorsese spre o femeiușcă blondă, subțire, îmbrăcată cu o fustă lungă de țigancă și un tricou alb. O femeie cam ștearsă, dar frumoasă, care stătea în umbra uriașului și zâmbea.

— Elisa… *my wife,* spusese el luând-o de umăr ca să facă prezentările.

— *How are you, nice to meet you,* zisese Elisa înclinându-se ușor.

Iris o privise cu ochii holbați de mirare.

— Tu… Tu… ești însurat? îl întrebase cu voce stinsă, tremurândă, pe uriaș.

Gabor izbucnise în râs.

— *Yes and I have three kids!*

Apoi, dându-i drumul lui Iris așa cum lași un obiect râvnit o clipă, își luase nevasta și o așezase lângă el. Alte persoane se apropiaseră, el se ridicase, își reluase îmbrățișările cu același elan, aceeași căldură, „Bună, Jack!", „Bună, Terry!", „Bună, Roberta!", îi luă în brațe. Îi ridica de la pământ, îi dădea fiecăruia impresia că era unica persoană din lume care conta, apoi se întorcea spre nevasta lui, făcea prezentările ținând-o strâns alături de el. „Câtă generozitate! Câtă forță!" nu se putu împiedica să gândească Philippe. „Seamănă cu filmele lui: dezinvolt și sclipitor. Este ca un proiector. Te trimite în lumină dintr-un elan frumos și sincer, puternic, generos, apoi te trimite înapoi în umbră când își întoarce privirea. Pare să se dăruiască total unei persoane, și, o clipă mai târziu, își orientează atenția spre alta, abandonând-o pe cea dinainte unei singurătăți dureroase".

Iris se așezase la loc. Nu mai scosese o vorbă.

Și acum, în cabina de la clasa întâi a zborului Air France, dormea. Se prefăcea că doarme. „Întoarcerea va fi dură", gândi Philippe.

John Goodfellow lucrase magistral. El se ținuse pe urmele lui Gabor Minar, el îl convinsese pe producătorul lui să-l facă să vină la New York, el se asigurase că va fi prezent la dineul de la Waldorf. Fusese greu să aranjeze întâlnirea. Le

luase aproape doi ani. Existaseră trei tentative ratate: la Cannes, la Deauville și la Los Angeles. Omul îți dispărea printre degete. Zicea că va veni și în ultimul minut își schimba planurile și zbura spre o altă destinație. John fusese nevoit să-i amăgească pe producător și pe protejatul lui cu o întâlnire cu șeful unui studio de la Hollywood. Apoi trebuise să-l convingă pe american să se ducă la New York, momindu-l cu promisiunea de a-l avea pe Gabor Minar pentru următorul lui film. Minciuni concepute cu grijă, transmise prin intermediari aleși cu grijă. Un castel de minciuni care se clătina. Până în ultimul minut, pasărea ar fi putut să zboare.

A doua zi, când se întâlniseră la barul de la Waldorf, Philippe îl felicitase:

— *Good job, John!*

— Niciodată n-am văzut un om atât de greu de localizat. Și, cu toate astea, sunt obișnuit. Dar el! Își schimbă locul tot timpul. Ai văzut-o pe nevastă-sa? E frumoasă, nu? Uneori îmi face milă, pare epuizată. Printre alte contacte, am trecut și pe la ea. Cred că i-ar plăcea grozav să se stabilească undeva. E o femeie inteligentă, a înțeles cum merg lucrurile și îl urmează peste tot. În umbră. Niciodată vreo fotografie de-a ei, nici a copiilor în presă. Abia dacă se știe că e căsătorit! Sub aparența de vagabond, omul e credincios. Obsedat de munca lui, nu e ușuratic. Poate una sau două prostioare cu o asistentă sau o machieuză în serile când este beat. Nimic n-o poate eclipsa pe nevastă-sa. O respectă enorm. O iubește. Ea îl susține. Și-a găsit alter ego-ul, și o să te miri, dar cred că este un sentimental. Cred că la început și ea era la fel, dar a înțeles repede că nu e loc pentru două genii învolburate într-un cuplu. Este unguroaică, la fel ca el. Cosmopolită ca el. Artistă ca el. Nebună ca el, dar cu capul pe umeri când trebuie. Îl urmează. Cu bagajele, cu copiii, o soartă de guvernantă care face parte din familie. Copiii merg la școală atunci

când tatăl lor petrece mai mult timp într-un loc pentru filmări ori pentru elaborarea unui scenariu. Vorbesc toate limbile, dar nu cred că știu să scrie! Mi s-a spus că unul dintre băieți vrea să devină fotbalist, măcar pentru asta n-are nevoie să facă studii îndelungate.

John izbucnise în râs. Comandase suc de portocale și cafea.

— Nu ai nimic altceva de lucru pentru mine?

— Îmi pare rău, John, nu am decât o nevastă. Și asta, încă nu știu pentru cât timp.

Râseseră.

— Ea cum a reacționat?

Philippe puse un deget pe buzele strânse.

— Nimic. Tăcere totală. N-a scos un cuvânt de ieri-seară.

— Povestea asta te-a făcut să suferi mult, nu-i așa?

— Nu știi ce înseamnă, John, să trăiești în permanență în trei. Și, în plus, cu o fantomă. Pentru că îl idealiza! Devenise perfect: frumos, inteligent, celebru, bogat, atrăgător, fascinant…

— Cu siguranță nu curat. E într-adevăr murdar. Ar putea face un efort!

— Latura ta de gentleman englez care se ține de nas. Gabor trăiește cu sufletul, nu într-o spălătorie!

— Păcat, îmi plăcea grozav să lucrez cu tine.

— Când treci prin Paris, dă-mi un semn, o să luăm masa împreună. Și nu e o promisiune în van.

— Știu, am învățat să te cunosc. Ești un om delicat și fidel. La început îmi păreai puțin înțepenit, de modă veche, dar până la urmă ești foarte plăcut.

— Mulțumesc, John.

Își terminaseră micul dejun discutând despre film, despre Doris, nevasta lui John, care se plângea că nu-l vede niciodată, despre copiii lui, despre viața pe care o ducea. Apoi își strânseseră mâna și se despărțiseră. Philippe îl privise cu melancolie pe când se îndepărta. Întâlnirile lor la

Roissy aveau să-i lipsească. Aveau un mic aer clandestin care-i plăcea. Zâmbi în sinea lui și se ironiză: „E singura ta latură aventurieră, tu, omul cu drumul atât de bine trasat”.

Iris se mișcă în somn și mormăi ceva ce Philippe nu pricepu. Îi mai rămânea încă o minciună, o iluzie căreia să i se consacre: *O regină atât de smerită.* „N-a scris-o ea, sunt sigur. Joséphine e autoarea”. O sunase înainte să plece la New York ca să traducă un contract, însă ea, foarte politicos, refuzase.

— Trebuie să mă întorc la DACL.

— La ce?

— La dosarul de atestare în calitate de conducător de lucrări, îi tradusese ea.

— De ce să te „întorci”, ai renunțat recent?

Înainte să răspundă, făcuse o pauză:

— Ești atent la toate, Philippe! Trebuie să am grijă la cuvinte, ești de temut!

— Numai cu oamenii pe care-i iubesc, Jo…

Urmase o tăcere stânjenitoare. Stângăcia ei devenise un har plin de mister și profunzime. Tăcerile nu mai erau confuze, ci perspicace. Îi lipsea. Își dorea din ce în ce mai mult să-i vorbească, să i se confeseze. I se întâmpla să-i formeze numărul, apoi să închidă.

O privea pe frumoasa adormită de lângă el spunându-și că povestea de dragoste cu Iris se va termina curând și că va trebui să se ocupe și de asta: nu voia să-l piardă pe Alexandre. Dar ea avea să se lupte ca să-l păstreze? Nu era foarte sigur…

∵

— O să mă lași mereu cu gura căscată! îți cufunzi capul într-un lavoar și îți amintești tot trecutul! Uite-așa! Dintr-o atingere a chiuvetei magice!

— Îți jur că așa s-a întâmplat, cum ți-am povestit. Dar, ca să fiu cinstită până la capăt, începuse mai de mult… fărâme care se întorc,

bucăți de puzzle care plutesc, dar întotdeauna lipsea mijlocul, sensul…

— *What a bitch, your mother!* Știi că ai putea s-o dai în judecată pentru neacordarea de ajutor unei persoane în pericol?

— *Ce voiai să fac?* Nu putea salva decât una. A ales-o pe Iris…

— Și pe deasupra îi iei apărarea.

— N-o acuz. Mi-e indiferent. Am supraviețuit…

— Da, dar cu ce preț!

— Mă simt atât de puternică de când am scăpat de acest trecut. Este un dar al Cerului, să știi…

— Nu-mi mai vorbi despre cer cu ochii ăia de înger.

— Sunt sigură că am un înger păzitor care veghează asupra mea…

— Și ce a făcut îngerul tău păzitor în ultimii ani? Își tricota aripi noi?

— M-a învățat răbdarea, perseverența, rezistența, mi-a dat curaj să scriu cartea, mi-a dat bani pentru carte, care mă scutească de grijile zilnice… Îmi iubesc mult îngerul. Din întâmplare, nu ai nevoie de bani? Pentru că o să ajung foarte bogată, și nu înțeleg să-mi mănânc de sub unghie!

— Termină, sunt extrem de bogată.

Shirley ridică din umeri, puse picior peste picior și schimbă din nou poziția, enervată.

Erau la coafor și începea din nou ceremonia șuvițelor. Flecăreau transformate în pomi de Crăciun, cu moațe argintii în cap.

— Și stelele, tot mai vorbești cu ele?

— Vorbesc cu Dumnezeu direct când le vorbesc lor… Când am o problemă, mă rog, îi cer să mă ajute, să-mi dea putere, și El o face. Îmi răspunde întotdeauna.

— Jo, o iei razna…

— Shirley, sunt foarte bine. Nu-ți face griji pentru mine.

— Te porți din ce în ce mai ciudat. Luca e distant cu tine, tu îți pierzi capul, îl cufunzi într-un

lavoar și când îl scoți de acolo ești vindecată de un traumatism vechi. Nu te crezi uneori Bernadette Soubirous[10]?

— Când Luca mă tratează cu indiferență, simt că mor, revăd abandonul tragic din copilărie și lipesc din nou piesele într-o altă versiune, zise Joséphine oftând.

— În orice caz, ăsta sper că n-o să aibă curajul să te mai sune.

— Păcat, cred că eram îndrăgostită. Mă simțeam atât de bine cu el. Nu mi se mai întâmplase de multă vreme… de la Antoine!

— Ai vești de la Antoine?

— Le trimite e-mailuri fetelor. Mereu aceleași povești cu crocodili. Cel puțin este plătit și își înapoiază împrumutul. Antoine nu-și trăiește viața, o visează, cu ochii larg deschiși.

— Într-o zi o să se izbească de un zid.

— Nu i-o doresc. Mylène o să fie acolo…

— Tipa nu se lasă ușor descurajată! Dar mie îmi place…

— Și mie. Nu sunt deloc geloasă.

Erau pe punctul de a o ridica în slăvi pe Mylène când coafezele veniră să le scoată globurile de Crăciun. Plecară amândouă spre ligheanul de spălat și lăsară capul pe spate, tăcute, cu ochii închiși, rătăcind printre gânduri.

Joséphine insistă să plătească. Shirley refuză. Se certară la casă, sub ochii amuzați ai lui Denise. Jo fu cea care câștigă.

Plecară oglindindu-se în vitrine, își făcură complimente pentru cât de bine arătau.

— Îți amintești, acum un an, când m-ai târât să-mi fac șuvițe pentru prima oară… Am fost agresate pe strada asta…

— Eu te-am apărat!

— Fusesem uimită de forța ta. Shirley, te implor, spune-mi secretul tău… Tot timpul mă gândesc la asta.

— N-ai decât să-l întrebi pe Dumnezeu. El o să-ți răspundă.

— Nu glumim cu Dumnezeu! Nu, spune-mi tu. Eu îți spun tot, mereu îți fac mărturisiri, și tu rămâi mută. Sunt mare, tu singură spui că m-am schimbat. Acum poți avea încredere în mine.

Shirley se întoarse spre ea și o privi serios.

— Nu e vorba numai de mine, Jo. Pun și alte persoane în primejdie. Și când spun primejdie, aș face mai bine să spun pericol mare, cutremur…

— Nu putem trăi tot timpul cu un secret.

— Eu reușesc foarte bine. Sincer, Jo, nu pot. Nu-mi cere imposibilul…

— Nu voi ști să nu spun ceva ce Gary nu spune de atâta vreme? Mă consideri atât de slabă? Uite cât m-a ajutat să știi despre carte…

— Eu nu am nevoie să fiu ajutată, trăiesc cu asta de când eram foarte mică. Am fost crescută în secret. E natura mea…

— Sunt opt ani de când te cunosc. Nimeni n-a venit să-mi pună un cuțit la gât și să mă interogheze despre tine.

— Este adevărat…

— Atunci…

— Nu. Nu insista.

Continuară să meargă fără să spună nimic. Joséphine își trecu brațul pe sub cel al lui Shirley și se sprijini de umărul prietenei sale.

— De ce mi-ai zis adineaori că ești extrem de bogată?

— Am zis eu asta?

— Da. Când ți-am propus să te ajut dacă ai avea probleme cu banii, tu mi-ai spus: „Termină, sunt extraordinar de bogată”…

— Vezi, Joséphine, cât de periculoase sunt cuvintele imediat ce devenim apropiate, când ne relaxăm… Cu tine nu sunt atentă, și cuvintele ies ca piesele din acel puzzle despre care vorbeai. Într-o zi o să descoperi singură adevărul… într-un lavoar de la hotel!

Izbucniră în râs.

— N-o să mai folosesc decât lavoare de-acum înainte. Vor fi ca zațul de cafea. Chiuvetă, chiuvețică, spune-mi, cine este femeia asta pe care o iubesc la nebunie și care face pe misterioasa?

Shirley nu răspunse. Joséphine se gândi la afirmația ei despre cuvintele care îți scapă și te trădează. Într-o zi, fără să știe de ce, atenția lui Philippe o tulburase. „Și, dacă sunt cinstită cu mine, mi-a plăcut tandrețea din vocea lui". Închisese, mirată de emoția care o copleșise. Doar gândindu-se la asta din nou, și roșeața îi urca în obraji.

În ascensor, sub lumina chioară a plafonierei, Shirley o întrebă:

— La ce te gândești, Joséphine?

— La nimic, zise ea scuturând din cap.

Pe palier, în fața ușii lui Shirley, un bărbat îmbrăcat din cap până-n picioare în negru stătea pe preș. Deși le văzu venind, nu se ridică. „Oh! Dumnezeule!" șopti Shirley. Apoi se întoarse spre Jo și turui:

— Ia un aer firesc și fii zâmbitoare. Poți vorbi, nu înțelege franceza. Poți să-mi ții fiul în seara și noaptea asta?

— Nicio problemă…

— Poți să-l pândești mai ales să nu vină să sune la mine, să meargă direct la tine? Omul ăsta nu trebuie să știe că locuiește aici, crede că e la internat.

— Bine…

— O să vin eu să te văd când o să plece, dar, până atunci, ai grijă de Gary. Oprește-l să pună piciorul în casă.

O îmbrățișă și o strânse de umăr, apoi se îndreptă spre bărbatul care tot nu se ridicase și-i spuse dezinvoltă:

— *Hi, Jack, why don't you come in?*

Gary pricepu imediat când Jo îi vorbi despre bărbatul în negru.

— Am ghiozdanul la mine, o să mă duc direct la școală mâine, spune-i mamei să nu-și facă griji, știu să mă apăr.

În timpul cinei, Zoé, nedumerită, puse întrebări. Se întorsese mai devreme decât Gary și Hortense și-l zărise pe bărbatul în negru de pe preș.

— Domnul e tatăl tău?

— Zoé, taci! i-o tăie Jo.

— Dar pot să întreb dacă e tatăl lui sau nu!

— N-are chef să vorbească, vezi bine… Nu-l bate la cap.

Zoé duse o bucată din cartofii gratinați la gură, mestecă din vârful dinților, apoi lăsă furculița cu un aer trist.

— Pentru că mie tata îmi lipsește îngrozitor… Îmi plăcea mai mult când era aici… Nu e plăcut să trăiești fără tată.

— Zoé, exagerezi, o mustră Hortense.

— Întotdeauna mi-a fost frică să nu fie mâncat de crocodili. Sunt răi crocodilii…

— În vara asta nu te-au mâncat, remarcă Hortense enervată.

— Nu, dar am fost foarte atentă.

— Ei bine, spune-ți și că tata e foarte atent.

— Uneori e foarte distrat. Uneori își petrece mult timp privindu-i în ochi… Zice că se antrenează să le ghicească gândurile…

— Spui prostii!

Hortense îl întrebă pe Gary dacă nu voia să câștige ceva bani de buzunar ca manechin.

— La Dior se caută adolescenți înalți, romantici, frumoși, ca să le prezinte colecția.

Iris o întrebase dacă nu avea colegi care puteau fi interesați.

— Mi-a vorbit despre tine… Îți amintești când am fost s-o vedem la studioul Pin-up? Te-a găsit foarte frumos…

— Nu știu dacă chiar am chef de asta, spuse Gary. Nu-mi place să mi se atingă părul sau să fiu îmbrăcat.

— O să fie simpatic! O să vin cu tine.

— Nu, mulțumesc, Hortense. Mi-a plăcut mai mult să asist la ședința foto cu Iris. Ce mi-ar plăcea mie ar fi să mă fac fotograf.

— Putem să ne mai ducem, dacă vrei. O s-o întreb…

Terminaseră de mâncat. Joséphine strângea masa, Gary puse vasele în mașina de spălat, Hortense dădu cu un burete pe masă, în timp ce Zoé, cu ochii plini de lacrimi, mormăia: „Îl vreau pe tata, îl vreau pe tata!” Joséphine o luă în brațe și o duse până în pat, plângându-se în glumă că era prea grea, atât de mare, atât de frumoasă, încât avea impresia că ține o stea în brațe. Zoé se frecă la ochi și întrebă:

— Chiar crezi că sunt frumoasă, mami?

— Sigur, iubita mea, uneori te privesc și mă întreb: Cine e fata asta frumoasă care locuiește aici?

— La fel de frumoasă ca Hortense?

— La fel de frumoasă ca Hortense. La fel de șic ca Hortense, la fel de seducătoare ca Hortense. Singura diferență este că Hortense o știe și tu nu. Tu crezi că ești rățușca cea urâtă. Am dreptate?

— E greu să fii mic când ai o soră mai mare… Oftă, întoarse capul pe pernă și închise ochii. Mami, pot să nu mă spăl pe dinți în seara asta?

— Bine, dar e o excepție…

— Sunt atât de obosită…

A doua zi, la sfârșitul dimineții, Shirley veni să bată la ușa lui Joséphine.

— Am reușit să-l conving să plece. A fost greu, dar a plecat. I-am spus că nu mai trebuie să vină aici, că în clădire locuiește un tip de la serviciile de informații…

— Și te-a crezut?

— Sper că da. Joséphine, am luat o decizie în noaptea asta. O să plec… Suntem la sfârșitul lui noiembrie, n-o să se întoarcă imediat, dar trebuie să plec… Trebuie să mă refugiez pe Moustique.

— Moustique? Insula miliardarilor, a lui Mick Jagger și a prințesei Margaret…

— Da. Am o casă acolo… Acolo n-o să vină. Pe urmă o să văd, dar ce e sigur este că nu mai pot trăi aici.

— O să te muți? O să mă lași?

— Și tu la fel, și tu voiai să te muți, amintește-ți.

— Hortense. Nu eu…

— Știi ce-o să facem? O să plecăm cu toții la Moustique pentru vacanța de Crăciun, iar eu o să rămân acolo. Gary se va întoarce cu tine până termină anul și trece bacul. Ar fi aiurea să-și întrerupă studiile, este atât de aproape de țintă. Poți să-l ții?

Joséphine încuviință din cap.

— Aș face orice pentru tine…

Shirley îi luă mâna și i-o strânse.

— Pe urmă, o să văd. O să ne mutăm din nou. Sunt obișnuită…

— Tot nu vrei să-mi spui ce se petrece?

— O să-ți spun la Moustique, de Crăciun… Nu mă simt în siguranță.

— Măcar nu ești în pericol?

Shirley zâmbi obosită.

— Deocamdată, nu, mă descurc.

∵

Marcel Grobz își freca mâinile. Totul mergea ca pe roate. Își mărise imperiul cumpărând firma fraților Zang, învingându-i la mustață pe nemții, englezii, italienii, spaniolii care pândeau la cotitură. Lovitura lui de pocher funcționase, umflase miza. Era acum la manete. Reușise s-o excludă pe Henriette din afacerile lui și tocmai închiriase un apartament mare, chiar alături de birou, ca să-i instaleze acolo pe Josiane și pe Junior. Într-un imobil frumos, cu portar, interfon, tavane înalte, parchet ceruit la Versailles și șemineuri cu hotă. Numai lume bună: baroni, baronese, un prim-ministru, un academician și amanta unui industriaș cunoscut. Era încrezător.

Josiane avea să se întoarcă. Dimineața, când venea la birou, urca scările în vârful picioarelor, înainta foarte încet, își vâra capul pe ușă, închidea ochii și-și spunea: „O să fie acolo, prepelița mea mică! Cu burta la vedere și părul ei blond, ciufulit! Instalată în spatele mesei, cu telefonul lipit de piept, o să-mi spună: «A sunat domnul Cutare și domnul Cutărică își așteaptă comanda, mișcă-te, Marcel, mișcă-te!» Și eu n-o să spun nimic, o să bag mâna adânc în buzunar și o să-i dau cheile de la apartamentul în întregime refăcut, ca nou, ca să mă aștepte acolo. Să se relaxeze, să se lăfăie, să devoreze antricoate de vită și fripturi în sânge pentru ca Junior să fie un bebeluș gras, bucălat, scandalagiu, vânjos cât două picioare ale unui zuav. Să se alinte toată ziua în patul nostru mare mâncând pastă de fructe, somon foarte gras și fasole verde pentru clorofilă. Din dormitor nu lipsesc decât perdelele… O să-i cer lui Ginette să se ocupe”.

Urca scara ușor și proaspăt. Reluase antrenamentele și se simțea trepidând ca un peștișor dintr-un torent de munte. „Și o să sar pe ea, o s-o legăn în brațe, o s-o sărut peste tot, o s-o alint. O să-i masez degetele de la picioare, o s-o pudrez.

Ea era acolo. Serioasă, în spatele biroului. Cu burta ascuțită înainte. Cu ochii la pândă.

— Ce mai faci, Marcel?

— Ești aici? bâigui el. Ești bine?

— Fecioara Maria în persoană și micul mormoloc la cald, în burta mea…

Marcel căzu la picioarele ei, își puse capul pe genunchii rotunzi și șopti:

— Ești aici… Te-ai întors…

Ea îi puse mâna pe cap, adulmecă mirosul apei lui de colonie.

— Mi-ai lipsit, să știi, Marcel…

— O, Scumpete! Dacă ai ști…

— Știu. M-am întâlnit cu Chaval la bar, la hotelul George…

Îi povesti tot: fuga într-un hotel de lux, luna și jumătate când se îndopase cu cele mai scumpe mâncăruri din meniu, patul imens, moale, camera cu o mochetă atât de groasă că nu avea nevoie de papuci, room service și servitorii, zecile de servitori care se aliniau imediat ce apăsa pe un buton auriu.

— E bun luxul, scumpule. E bun, dar, după un timp, te plictisești. E mereu la fel, mereu excelent, mereu totul moale, dacă vrei părerea mea lipsesc asperitățile, și înțeleg că bogătașii au un gol în inimă… Deci, într-o zi, când urcam în camera mea de cinci sute de euro pe noapte, l-am zărit pe Chaval care zăcea la bar, distrus de micuța Hortense, care l-a tâmpit. Mi-a zis despre lovitura ta și am înțeles tot! Prudența pe care o dovedeai față de Scobitoare, față de mine, față de situația mea… Am înțeles, grăsanul meu drag, că mă iubești, că ridici un imperiu pentru Junior. M-am simțit tulburată și mi-am zis: o să mă duc să-l caut pe Marcel…

— O, Scumpete! Atât te-am așteptat! Dacă ai ști…

— Singura chestie care mă deranjează este că nu ai încredere în mine, că nu mi-ai suflat o vorbă.

Marcel se pregătea să răspundă, dar Josiane îi astupă gura cu mânuța ei grăsuță și roz.

— Din cauza lui Chaval? Ți-a fost teamă că te trădez?

— Da, îmi pare foarte rău, Scumpete, ar fi trebuit să am încredere, dar n-am fost în stare, oftă el.

— Nu e nicio problemă. O să uităm tot. Dar să nu-mi mai dai niciodată dovezi de neîncredere…

— Niciodată… Se ridică, scotoci în buzunar și scoase legătura de chei de la apartament. Asta este pentru noi. Totul e decorat, aranjat, lustruit. Lipsesc perdelele în dormitor… Am ezitat la

culoare, nu voiam să faci urticarie de la niște culori alese prost…

Josiane luă cheile și le numără.

— Sunt chei frumoase, foarte grele, foarte groase… Cheile raiului! Unde stăm?

— Chiar alături. Așa o să am mai mult timp să vin să te dezbrac, să te alint și să supraveghez progresele micuțului… Puse mâna pe burta lui Josiane și ochii i se umplură de lacrimi. Mișcă deja?

— Ca un campion din Turul Franței. Așteaptă puțin și o să-ți dea un picior de biciclist care o să-ți rupă mâna. E un înfocat, Junior.

— Ca tatăl lui, se umflă în pene Marcel, masând burta rotundă în speranța că fătul avea să se trezească. Pot să vorbesc cu el?

— E chiar recomandat. Mai întâi spune-i cine ești. Am fost multă vreme furioasă, așa că nu i-am vorbit prea mult despre tine.

— Of, sper că nu m-ai vorbit de rău…

— Nu. Am evitat, dar spumegam pe dinăuntru, și știi cum e cu micuții: simt totul! Așa că va trebui să dregi lucrurile…

Ginette, care tocmai intra în birou, asistă la o scenă derutantă: Marcel, la picioarele lui Josiane, vorbea cu burta ei.

— Sunt eu, Junior, tata… Vocea i se sugrumă și se prăbuși, zguduit de hohote. O, drace! De treizeci de ani aștept asta, treizeci de ani! Dacă ți-aș vorbi, Junior? Te-aș ameți cu câte ți-aș putea spune! Josiane, dacă ai ști, sunt cel mai fericit dintre bărbați…

Josiane îi făcu semn lui Ginette să vină mai târziu. Ceea ce făcu binevoitoare, lăsându-i pe cei doi părinți să se bucure de regăsire.

∵

Joséphine schimbase biblioteca. Asta îi complica puțin viața, dar se resemnase. Cel puțin, nu risca să dea nas în nas cu Luca, frumosul indiferent. Așa îi spunea când venea să dea

târcoale prin gândurile ei. Merita să schimbe de două ori linia de autobuz, să aștepte înjurând ca 174 să vină după 163 și să se întoarcă mai târziu acasă.

Stătea deci în picioare în 174, înghesuită între un cărucior de copil al cărui mâner îi intra în burtă și o africană într-un bubu care-i ajungea până la călcâie, când îi sună telefonul. Băgă mâna în geantă și deschise.

— Joséphine? Sunt Luca…

Rămase fără voce.

— Joséphine?

— Da, îngăimă ea.

— Sunt eu, Luca. Unde ești?

— În 174…

— Joséphine, trebuie să-ți vorbesc.

— Nu cred că…

— Coboară la prima, o să te aștept acolo…

— Dar…

— Am ceva foarte important să-ți spun. O să-ți explic. Cum îi spune stației?

— Henri-Barbusse, șopti ea.

— O să fiu acolo.

Și închise.

Joséphine rămase stupefiată. Era pentru prima oară când îl auzea pe Luca vorbind cu vocea asta puternică, poruncitoare. Nu era sigură că-și dorea să-l revadă. Îi șterse numărul de telefon din agenda mobilului.

Se întâlniră în stația de autobuz. Luca o luă de braț și, conducând-o cu mână sigură, căută din priviri o cafenea. Când zări una, apăsă și mai tare cu mâna pe brațul ei, ca să nu se poată elibera. Înainta cu pași mari, ea mergea repede cu pași mărunți ca să se poată ține după el.

Își scoase scurta de molton, comandă o cafea, o întrebă cu un gest brusc din bărbie ce voia și, când chelnerul plecă, își împleti degetele și, cu voce tremurătoare și furie stăpânită, începu:

— Joséphine… Dacă ți-aș spune: „Ca pe blândul Hristos, ca pe bunul Iisus, la fel te doresc, la fel te rog din tot sufletul meu, dăruiește-mi iubirea ta sfântă și pură, care mă copleșește, mă domină, mă stăpânește cu totul. Și dă-mi ca semn clar al iubirii tale fântâna plină a lacrimilor care șiroiesc nesfârșit, astfel aceste lacrimi îmi vor dovedi iubirea ta pentru mine”, tu ce-ai zice?

— Jean de Fécamp…

— Și ce altceva?

Joséphine îl privi uimită și repetă:

— Jean de Fécamp.

— Joséphine… Cine știe de Jean de Fécamp în afară de tine, de mine și de câțiva iluminați?

Joséphine depărtă mâinile în semn de neștiință.

— Deci ești de părerea mea?

Chelnerul aduse cele două cafele. Luca îl întrebă cât îi datora, nu voia să mai fie deranjați. Ochii îi străluceau, era palid, își dădu pe spate cu un gest nervos șuvița de păr care-i intra în ochi.

— Știi unde am citit de curând această rugăciune a lui Jean de Fécamp?

— Habar n-am…

— În cartea lui Iris Dupin, O *regină atât de smerită*... O cunoști pe Iris Dupin?

— E sora mea.

— Eram sigur. Dădu în masă o lovitură cu palma care făcu scrumiera să sară. N-a putut inventa povestea asta sora ta! urlă el.

— I-am dat notele mele pentru cartea ei…

— Ah! I-ai dat notele?

Îl exaspera gândul că era luat drept idiot.

— Îți amintești, Joséphine, de o discuție pe care am avut-o despre lacrimile sfântului Benedict și despre harul remușcării de care se bucura, care îl făcea să plângă zilnic cât de des voia?

— Da…

— Ei bine, tot în O *regină atât de smerită,* autoarea povestește un episod romantic în timpul căruia Benedict varsă lacrimi care sting focul ce a

cuprins salteaua de paie a patului său în vreme ce se ruga.

— Dar există în toate vechile grimoare povestea asta.

— Nu. Joséphine, nu e în toate grimoarele, cum spui tu… Și știi de ce?

— Nu…

— Pentru că istorioara asta eu am inventat-o. Pentru tine. Păreai atât de erudită, încât într-o zi am vrut să-ți joc o festă! Și iată că o regăsesc într-o carte, în cartea TA, Joséphine! Vorbea din ce în ce mai tare, cu ochii strălucind de furie. Cum de un timp m-ai lăsat baltă, am recitit cartea surorii tale, și există două sau trei pasaje ca acela pe care nu le poți găsi la bibliotecă, pentru că vin de aici! Își lovi tâmpla cu arătătorul. Nu erau în notele tale pentru că proveneau din discuția noastră. Deci am dedus că tu ești cea care a scris cartea. Știam, simțeam…

Se fâțâia pe scaun, își sufleca și-și lăsa mânecile puloverului, își umezea buzele.

— În orice caz, Luca, noutatea pare să te tulbure…

— Ei bine, da, mă tulbură! Mă atașasem de tine, imaginează-ți. Am avut slăbiciunea asta! În sfârșit, dădusem peste o femeie sensibilă, blândă, rezervată… În sfârșit, nu citeam „când ne-o tragem?” în privirea unei femei! Eram încântat de timiditatea ta, de stângăcia ta, încântat că nu m-ai tutuit din prima, că nu-mi întinzi obrazul să te sărut, încântat că te pot duce la cinema să vezi filme pe care nu le știi, încântat să te iau în brațe în taxi la Montpellier, nu chiar încântat de respingere, dar pe-aproape!

Se enerva, ochii îi deveniseră negri, arzători, făcea gesturi largi cu brațele, mâinile pluteau în aer. Joséphine își spuse că era un italian în toată puterea cuvântului.

— Întâlnisem în cele din urmă o femeie inteligentă, drăguță, rezonabilă. Care dădea

importanță faptului că un bărbat așteaptă înainte de a se arunca pe ea! Și când dispari, când mi-e dor de tine, iau din nou cartea, o citesc atent, și în ea o văd, o aud, o simt peste tot pe Joséphine! Aceeași reținere, aceeași minuțiozitate, aceeași pudoare… Descopăr din care persoană în viață te-ai inspirat! Nu sunt oare, într-o anumită măsură, Thibaut Trubadurul?

Joséphine își plecă ochii și roși.

— Mulțumesc. E seducător! Și dacă iau în seamă numărul de pagini pe care i le-ai consacrat, probabil că pe vremea aia mă apreciai… Știu, n-ar trebui să-ți spun toate astea! Mă las în pielea goală în fața ta, dar puțin îmi pasă. Mă făceai atât de fericit, Joséphine. Pluteam pe un norișor…

— Atunci de ce m-ai tratat cu indiferență când ne-am văzut la defilarea lui Jean-Paul Gaultier? De ce nu mi-ai răspuns când ți-am vorbit? De ce faci pe indiferentul?

Făcu ochii mari și deschise brațele în semn de neînțelegere.

— Despre ce vorbești?

— Despre ziua aceea, la hotelul Intercontinental. Pe podium. Mi-ai aruncat o privire ca o lance în flăcări, era să mod de durere, pe loc! M-ai ignorat.

— Dar la ce defilare?

— Defilarea lui Jean-Paul Gaultier din saloanele de la Intercontinental. Eram în primul rând, tu înaintai pe podium, splendid și distant, te-am strigat, Luca, Luca, m-ai privit o clipă, apoi te-ai întors. Nu eram destul de… destul…

Se enerva, nu-și găsea cuvintele. Sentimentul de abandon revenea și rana se deschidea din nou. Simțea cum lacrimile îi urcă în ochi. Alb la față, Luca o contempla șocat. Mormăi „Jean-Paul Gaultier”, „Intercontinental”, apoi dintr-odată se îndreptă și strigă:

— Vittorio! Pe Vittorio l-ai văzut, nu pe mine.

— Cine e Vittorio?

— Ascultă, Joséphine, am un frate, un frate geamăn care, ca toți gemenii, îmi seamănă ca două picături de apă… El este manechin, pe el l-ai văzut defilând. Nu sunt eu.

— Un frate geamăn…

— Unul adevărat. Copie fidelă. Fizic, pentru că altfel… am impresia că fratele meu Vittorio seamănă cu sora ta, Iris, mă exploatează, se folosește de mine fără jenă, alerg de colo colo să-i repar tâmpeniile! Într-o zi a fost urmărit de o fată care pretinde că e tatăl copilului ei, altă dată a fost arestat pentru posesie de cocaină și a trebuit să-l scot de acolo, sau mă cheamă mort de beat dintr-un bistrou, la ora patru dimineața, să mă duc să-l iau! Nu mai suportă să fie manechin, nu suportă să îmbătrânească și se distruge cu perseverență. La început era fericit, câștiga bani ușor. Acum e dezgustat. Eu trebuie să repar lucrurile și e obligatoriu să le repar, așa cum e obligatoriu ca tu să scrii și o lași pe sora ta să-ți semneze proza.

— Deci pe fratele tău l-am văzut pe podium în timpul defilării…

— Da. Vittorio. Curând va fi prea bătrân ca să mai facă meseria asta. N-a pus nimic deoparte, și contează pe mine să-l întrețin. Eu, care n-am economii aproape deloc. Știi, ai avut o idee foarte bună când m-ai respins: nu sunt un cadou pentru tine!

Joséphine îl privea tulburată. Un frate geamăn! Apoi, cum tăcerea se prelungea, devenea apăsătoare, își făcu curaj.

— Te-am respins dintr-un singur motiv… Pentru că te găsesc prea frumos și eu mă consider atât de urâtă! N-ar trebui să-ți spun, dar, dacă tot suntem în momentul dezvăluirilor, asta s-a întâmplat.

Luca o privea cu gura căscată.

— Te consideri urâtă?

— Da. Urâtă, proastă, toantă, împleticită… Și trecuse mult timp de când nu mă mai sărutase un

bărbat. Când ne-am trezit amândoi în taxi muream de frică…

— Frică de ce?

Joséphine ridică timid din umeri.

— Mă tratez, notează. Fac progrese…

El întinse mâna spre ea, o mângâie pe obraz și, aplecându-se peste masă, o sărută blând.

— O, Luca! gemu Joséphine.

— Dacă ai ști ce bucurie a fost să te cunosc! șopti el cu gura lipită de a ei. Să-ți vorbesc, să merg alături de tine, să te duc să vezi filme fără ca vreodată să mă întrebi nimic, fără să pui cea mai mică presiune pe mine… Aveam sentimentul că am inventat conceptul de „poveste de dragoste”…

— Pentru că femeile se aruncă pe tine? întrebă Jo zâmbind.

— Pentru că sunt insistente, sunt lacome… Îmi place să am timp, îmi place să visez, să-mi imaginez ce va fi, sunt un om lent… Și apoi există întotdeauna Vittorio în planul secund.

— Ți se întâmplă să fii confundat cu el?

— Adesea. Și când le spun că nu sunt eu, că este geamănul meu, sar cu întrebările: „Cum e fratele tău? Prezintă-mi-l, crezi că aș putea deveni și eu model?” Tu pari că vii din altă lume, nu cunoști nimic din acest mediu, nu pui nicio întrebare. Ești o apariție adorabilă…

— Un fel de Bernadette Soubirous?

El îi zâmbi și începu din nou s-o sărute.

Ușa bistroului se deschise. O rafală de vânt rece pătrunse în sală. Joséphine tremură. Luca se ridică, îi așeză scurta de molton pe umeri, îi puse gluga pe cap și conchise:

— Acum chiar că semeni cu Bernadette Soubirous…

PARTEA A CINCEA

— Vezi, când îți spuneam eu că viața e ca un partener! Că trebuie s-o tratezi ca pe o prietenă, să dansezi cu ea, să te dăruiești, să te dăruiești fără să ții socoteală, și atunci ea îți răspunde… Că trebuie să devii responsabil, să te educi, să-ți accepți greșelile, să le îndrepți, să începi mișcarea… Dacă faci asta, ea intră în dansul tău. Și dansează cu tine. Luca s-a întors la mine, Luca mi-a vorbit, Luca mă iubește, Shirley…

Erau amândouă pe marginea piscinei lui Shirley. La Moustique. Casa era minunată, modernă, imensă. Niște cuburi albe cu uși mari din sticlă, de o modernitate și o eleganță uluitoare. Chiar lângă terasă, înălțându-se deasupra mării, era piscina. „în fiecare încăpere ai putea băga apartamentul meu", își spunea Joséphine trezindu-se dimineața, dându-se jos din patul uriaș cu draperii din satin, ducându-se în sufrageria unde, în fața mării de un turcoaz care-ți tăia răsuflarea, o aștepta un mic dejun.

— O să sfârșești prin a mă convinge, Jo. O să încep și eu să vorbesc cu stelele…

Shirley lăsă să-i atârne mâinile în apa albăstruie a piscinei. Copiii – Hortense, Zoé, Gary și Alexandre, pe care Joséphine îl inclusese în grup – dormeau. Iris se întorsese de la New York dezamăgită, necăjită, abătută. Își petrecea zilele închisă în biroul ei. Joséphine nu știa ce se întâmplase la New York. Philippe nu-i spusese nimic. O sunase o dată ca s-o întrebe dacă putea să-l ia pe Alexandre în vacanța de Crăciun. Joséphine nu-i ceruse detalii. Avea sentimentul ciudat că povestea n-o privea. Iris se detașase de ea. Ea se detașase de Iris. Ca și cum cineva tăiase o fotografie cu ele două și separase bucățile.

Privi fațada casei lui Shirley: un imens perete de sticlă ce dădea spre terasa unde se aflau ele. În

salon, canapele albe, covoare albe, mese joase acoperite de reviste, albume de fotografii, tablouri pe pereți. Un lux echilibrat, rafinat.

— Cum făceai să trăiești la Courbevoie?

— Am fost fericită la Courbevoie… Asta m-a schimbat. Era o viață nouă, sunt obișnuită să-mi schimb viața, am făcut-o de-atâtea ori!

Dădu capul pe spate și închise ochii. Joséphine tăcu. „Shirley o să vorbească atunci când o să vrea”. Trebuia să-i accepte secretele.

— După-amiază vrei să mergem să vedem peștișorii sub apă împreună cu copiii? întrebă Shirley deschizând din nou ochii.

— De ce nu? Trebuie să fie frumos…

— Ne dotăm cu măști, plonjăm și admirăm… Știu numele tuturor peștilor. O să-i cer lui Miguel să pregătească barca.

Îi făcu semn unui bărbat să se apropie și-i ceru în engleză să pregătească barca astfel încât să fie destule măști și tuburi pentru toată lumea. Bărbatul se înclină și plecă. Probabil că acolo venea în vacanță când pretindea că se duce în Scoția, gândi Joséphine.

Zilele treceau simple, vesele. Zoé și Alexandre își petreceau timpul la piscină sau la mare. Se transformaseră în peștișori aurii. Hortense se bronza pe marginea piscinei, răsfoind reviste de lux pe care le lua de pe masa din salon. Căutând un tub de aspirine, Joséphine găsise o cutie cu pastile anticoncepționale printre lucrurile ei. Nu spusese nimic. „O să-mi spună când o să vrea”. Avea încredere în ea. Nu mai dorea confruntări. Hortense n-o mai agresa. Cu toate astea, nu devenise tandră și iubitoare…

Sărbătoriră Crăciunul pe terasă. În blândețea unei nopți înstelate. Shirley pusese un cadou în fiecare farfurie. Joséphine își desfăcu pachetul și descoperi o brățară Cartier. Hortense și Zoé primiră bijuterii identice. Alexandre și Gary, un mobil ultimul răcnet.

— Așa o să poți să-mi trimiți fotografii și e-mailuri când vom fi despărțiți, șopti Shirley în părul fiului ei care o săruta pentru a-i mulțumi.

Trebuia să se aplece ca s-o poată îmbrățișa. Era atâta iubire în ochii lor când privirile li se întâlniră!

În casa alăturată se dădea o petrecere. Gary și Hortense întrebară dacă se puteau duce. După ce se consultă cu Joséphine cu o privire rapidă, Shirley încuviință, și cei doi plecară de cum înghițiră ultima îmbucătură de desert. Alexandre îi urmă.

Shirley luă o sticlă de șampanie și-i propuse lui Joséphine să coboare pe plajă. Se instală fiecare într-un hamac și priviră stelele.

Atunci, ținând paharul de șampanie într-o mână, îndoind un colț din pareo peste picioare, Shirley își începu povestea.

— Știi istoria reginei Victoria, Jo?

— Bunica Europei, cea care și-a instalat prin căsătorie fiecare copil și nepot într-o familie regală și care a domnit cincizeci de ani?

— Chiar ea… Shirley făcu o pauză ca să privească stelele, apoi urmă: Victoria a avut două iubiri în viața ei. Albert, pe care toată lumea îl știe, și John…

— John?

— John… John Brown. Un scoțian care era valetul ei. Regele Albert, marea ei iubire, a murit în decembrie 1861, după douăzeci și unu de ani de căsătorie. Victoria avea atunci patruzeci și doi de ani. Era mama a noua copii, ultima micuță avea patru ani. De asemenea, era bunică. Era o femeie tânără, nu foarte înaltă, foarte grasă și extrem de încăpățânată. Meseria de regină, pe care o făcea la perfecție, n-o suporta. Îi plăceau lucrurile simple: câinii, caii, viața la țară, mesele câmpenești… îi plăceau țăranii, castelele ei, ceaiul ei de la ora patru, să joace cărți, să lenevească la umbra unui stejar mare. După moartea lui Albert, Victoria s-a

trezit foarte singură. Albert fusese întotdeauna alături de ea s-o sfătuiască, s-o ajute, uneori să-i facă reproșuri! Albert era cel care-i spunea cum să se poarte, ce atitudine să adopte. Nu știa să trăiască singură. John Brown era acolo, credincios, grăbit. Foarte repede, Victoria nu s-a mai putut lipsi de el. O urma peste tot. O apăra, veghea asupra ei, îi purta de grijă, chiar a dejucat un atentat! Am găsit scrisorile unde vorbea despre el… Scria: „Este extraordinar, face totul pentru mine. Este în același timp valetul, scutierul, pajul și, aș spune, doamna mea de companie, atâta grijă are de mantiile și șalurile mele. Întotdeauna el este cel care îmi conduce poneiul, care se ocupă de mine când ies. Cred că n-am avut niciodată un servitor atât de amabil, de fidel și de grijuliu”. E înduioșătoare când vorbește despre el. Ai zice că e o fetiță. John Brown avea atunci treizeci și șase de ani, barba neîngrijită, o fire sensibilă. Vorbea o engleză neșlefuită și avea maniere destul de grosolane. Foarte repede, complicitatea lor a stârnit un scandal imens. Nu-i mai spuneau Victoria, ci Doamna Brown. O acuzau că-și pierduse capul, că e nebună. Relația cu el a devenit „scandalul Brown”. Ziarele scriau: „Scoțianul veghează asupra ei cu ochii lui Albert”. Căci John Brown a început treptat să abuzeze de încrederea reginei. Defila alături de ea la ceremoniile oficiale. Devenise indispensabil, ea nu mai făcea un pas fără el. L-a numit esquire, primul eșalon nobiliar, i-a cumpărat case pe care le-a împodobit cu armoariile regale, și îi spunea față de toată lumea „cea mai valoroasă comoară a inimii mele”. Am găsit bilete pe care i le-a scris, încheind: „*I can’t live without you. Your loving one*”. Oamenii erau îngroziți…

— Aș zice că vorbești despre Diana, exclamă Joséphine, care încetase să legene hamacul ca să fie atentă.

— John Brown se apucase să bea. Se prăbușea, beat mort, și Victoria spunea zâmbind: „Cred că simt un ușor cutremur de pământ”. El era bărbatul casei. Se ocupa de tot, administra tot. Dansa cu regina la sărbătorile regale și o călca pe picioare fără ca ea să protesteze. Ulterior a fost comparat cu Rasputin! Când a murit, în 1883, Victoria a fost la fel de nefericită ca la moartea lui Albert. Camera lui Brown a rămas intactă, cu kiltul lui mare întins pe un fotoliu, și ea îi punea pe pernă o floare proaspătă în fiecare zi. A decis să scrie o carte despre el. Considera că fusese pe nedrept calomniat în timpul vieții. A scris două sute de pagini de laude pe care consilierii cu greu au convins-o să nu le publice. Mai târziu s-au găsit peste trei sute de scrisori scrise de Victoria lui John, extrem de compromițătoare. Au fost răscumpărate și arse. Iar jurnalul ei intim a fost rescris în întregime.

— Nu știam nimic din toate astea!

— E normal, nu le învățăm din cartea de istorie. Există istoria oficială și istoria intimă. Mărimile acestei lumi sunt la fel ca noi: slabe, vulnerabile și mai ales foarte singure.

— Chiar și reginele, șopti Joséphine.

— Mai ales reginele.

Își turnară un ultim pahar de șampanie. Cu ochii la cer, Shirley răsturnă sticla în frapieră. Dintr-odată îi spuse lui Jo:

— Pune-ți repede o dorință, am văzut o stea căzătoare!

Joséphine închise ochii și își puse dorința ca viața ei să continue să meargă înainte, să nu se mai lase târâtă niciodată în amorțeala trecutului, fricile ei să dispară și să lase loc unei noi însuflețiri. Apoi adăugă foarte încet:

— Să am puterea să scriu o nouă carte doar pentru mine… Și Luca la fel, stea căzătoare, păstrează-l pentru mine pe Luca.

— Câte dorințe ți-ai pus? o întrebă Shirley zâmbind.

— Un munte! râse Joséphine. Stau atât de bine aici, mă simt atât de bine. Mulțumesc că ne-ai invitat… Ce vacanță frumoasă!

— Crezi chiar că ți-am povestit toate astea doar ca să-ți țin o lecție de istorie?

— O să râzi, dar mă gândeam la Albert de Monaco și la fiul lui nelegitim.

— N-o să râd deloc, Jo… Eu sunt o fiică nelegitimă.

— A prințului de Monaco?

— Nu… a unei regine. A unei regine minunate care a trăit o foarte frumoasă poveste de iubire cu marele șambelan. Nu se numea John Brown, se numea Patrick, era scoțian și el și a fost tatăl meu… Spre deosebire de John Brown, el a fost foarte discret. Nimeni n-a știut niciodată. Și când a murit, acum doi ani, regina nu și-a pierdut capul. A păstrat multă vreme o privire încețoșată, tulbure, dar nu s-a știut niciodată nimic…

— Îmi amintesc, te-ai întors din vacanță foarte tristă…

— La sfârșitul lui 1967, când regina a observat că era însărcinată, a decis să mă păstreze. Este o femeie foarte încăpățânată, foarte voluntară. Îl iubea pe tata. Îi plăcea prezența blândă și atentă a acestui bărbat care o iubea ca pe o femeie și o respecta ca pe o regină. În plus, este o adevărată maestră a echitației, și tu știi că femeile care călăresc mult au mușchi ca dansatoarele, abdomene atât de tari, că pot ascunde o sarcină fără să observe cineva. Cu trei săptămâni înainte de a naște, mama lua ceaiul cu generalul de Gaulle la Élysée. Am fotografii de la întâlnirea asta. Ea poartă o rochie turcoaz, ușor mai largă în jos, și nimeni nu putea ghici că era în ajunul fericitului eveniment! M-am născut la Buckingham Palace, noaptea. Tata a adus-o pe mama lui ca s-o ajute. Bunica m-a luat în brațe în noaptea aceea și tata m-

a introdus la palat, un an mai târziu, explicând că eram fiica lui și că mă creștea singur… Am crescut la bucătării și în birourile consilierilor. Am învățat să merg pe imensele coridoare tapetate cu mătase roșie. Eram mascota palatului. Trei sute de servitori trăiau acolo în timpul anului și erau șase sute de camere unde să te joci și să te ascunzi! Nu eram nefericită. Poți să ți-o spun fără să mint: știam că ea era mama și, în ziua când am împlinit șapte ani, când tata mi-a spus totul, n-am fost mirată. Cum el era marele șambelan, nu aveam nevoie să cer audiență ca s-o văd în fiecare dimineață, în camera ei. Modul în care se purta cu mine dovedea că mă iubea mai mult decât orice. Aveam o guvernantă, miss Barton, pe care o iubeam mult și căreia îi făceam nenumărate glume proaste! Aveam un apartament la palat, în care stăteam cu tata. Mergeam la școală, învățam bine. În afară de școală aveam un preceptor care m-a învățat franceza și spaniola. Eram foarte ocupată! Când am făcut cincisprezece ani, lucrurile s-au complicat. Am început să ies, să mă sărut cu băieți, să beau bere în puburi. Am învățat chiar s-o șterg fără să cer voie… Într-o dimineață, tata mi-a explicat că urma să mă trimită în Scoția ca să-mi termin studiile într-un pension foarte elegant. N-aveam să ne mai vedem decât vara. Nu am înțeles de ce mă alunga și l-am acuzat… Am devenit de pe o zi pe alta o adevărată rebelă. Am început să mă culc cu toți băieții pe care-i întâlneam, mă drogam, șterpeleam din magazine, dar mi-am continuat de bine, de rău studiile, așa că am reușit, nu știu cum, să părăsesc colegiul cu diploma în buzunar! La douăzeci și unu de ani m-am trezit însărcinată. Fără să-i spun o vorbă tatei, l-am născut pe Gary la spital. Tatăl lui Gary era un student foarte frumos, fermecător, care, când l-am anunțat că va fi tată, mi-a declarat rece: „E problema ta, draga mea!” În vara aceea, când a venit tata, îl țineam pe Gary în brațe. Nașterea lui

Gary a fost un adevărat șoc pentru mine! Pentru prima dată în viață eram responsabilă față de cineva. I-am cerut tatei să mă ajute să mă întorc la Londra. Mi-a găsit un mic apartament. Și, apoi, într-o zi, îmi amintesc, m-am dus la palat să-l prezint pe Gary. Mama era în același timp serioasă și emoționată. Simțeam că-mi reproșa că m-am purtat urât și că era tulburată să mă vadă cu Gary. M-a întrebat de ce am făcut asta. I-am spus că nu suportasem că am fost îndepărtată de lângă ea. Ruptura fusese prea brutală. Atunci i-a venit ideea să mă angajeze ca gardă de corp, incluzându-mă astfel în rândurile colaboratorilor săi celor mai apropiați…

— Așa te-am văzut eu la televizor!

— Am învățat să mă apăr, să mă bat, m-am dezvoltat… Eram deja înaltă și bine construită, am devenit campioană la arte marțiale. Îmi puteam îndeplini rolul fără să existe cea mai mică bănuială în privința mea. Totul ar fi mers foarte bine dacă nu l-aș fi întâlnit pe acel bărbat.

— Bărbatul în negru care era pe preș?

— M-am îndrăgostit nebunește de el, și într-o seară i-am destăinuit secretul meu… îl iubeam atât de mult, voiam să fugim împreună, el spunea că nu avea bani, eu i-am mărturisit, și ăsta a fost începutul tuturor necazurilor mele. Acest bărbat, Jo, este un om mizerabil, dar seducător. Este partea mea întunecată. Și fizic… Departe de el rezist, dar când e aproape poate face ce vrea din mine. Foarte repede m-a șantajat, m-a amenințat că dezvăluie totul în presă. Erau anii Diana, anii cu scandaluri, oribili, *Annus Horribilis*… Îți amintești? A trebuit să-l previn pe tata ca s-o informeze pe mama, și au făcut ce fac toate curțile regale când vor să înăbușe un secret: i-au cumpărat tăcerea. O rentă lunară de treizeci de mii de euro ca să tacă! În schimb, eu am promis să plec din țară, să-mi schimb numele, să nu-l mai văd niciodată. În acel moment am sosit în Franța, în blocul tău. Am luat un plan al Parisului

și al împrejurimilor, am deschis busola, am lăsat-o la întâmplare și a nimerit peste cartierul nostru! În timpul vacanțelor plecam în Anglia, continuam să fiu un agent secret în slujba reginei sau a familiei regale. Așa am făcut acele fotografii ale lui Gary cu William și Harry. Iată, știi aproape tot…

— Gary știe și el?

— Da. Am făcut ca tata. La șapte ani i-am spus adevărul. Asta ne-a apropiat mult și l-a făcut să se maturizeze. Ceea ce există între noi este indestructibil…

— Și bărbatul în negru n-o să te urmărească?

— După vizita lui la Paris am anunțat Londra, s-au făcut presiuni asupra lui. Știi, îi este și frică. Frică să piardă renta viageră, frică de serviciile secrete. Un accident se întâmplă repede. Nu mă gândesc că se va întoarce să mă deranjeze, dar prefer să pun distanța cea mai mare între noi, pentru siguranța mea și ca să-l uit. Am decis să întorc foaia. Așa se face că în seara asta pot să-ți vorbesc. Vizita lui la Paris a fost cea care a pus capac. Am înțeles că n-o să-l mai las să mă terorizeze, iar în zori, când a plecat, n-am simțit decât un imens dezgust că m-am lăsat manipulată atâția ani… Privind stelele, Shirley oftă: O să am tot timpul să le vorbesc acum. Dar te rog să mi-l trimiți pe Gary în vacanțe, și pe fete, bineînțeles, dacă vor… Și apoi, în iunie, aș putea să stau la tine ca să fiu cu Gary în perioada bacului?

Joséphine acceptă.

— O să-i iei locul doamnei Barthillet, schimbarea va fi în avantajul meu!

∵

Iris privi pe fereastra camerei sale. Ura luna ianuarie. Ura la fel și februarie și lapovița din martie și aprilie. În mai era alergică la polen, în iunie se făcea prea cald. Nu-i plăcea cum era decorată camera ei. Avea o săptămână proastă. Arăta prost. Deschise șifonierul: nu mai avea cu ce să se îmbrace! Crăciunul fusese îngrozitor.

„Oribilă sărbătoare”, gândi ea sprijinindu-și fruntea de fereastră. Ea și Philippe unul lângă altul, în fața șemineului din salon, înfiorător!

De la New York nu-și mai vorbiseră niciodată. Dacă Philippe se întorcea pe la nouă, era ca să se ocupe de Alexandre. Pleca din nou când fiul lui intra în baie. Ea nu-l întreba unde se ducea. „El cu viața lui, eu cu a mea. De ce să-mi fac probleme, mereu a fost așa”.

Hotărâse să-l uite pe Gabor. De fiecare dată când se gândea la el, un cuțit îi sfâșia inima. Rămânea gâfâind, ruptă în două de durere. Așa i se întâmplase la New York, iar când își amintea de episodul acela o lua cu amețeală. Era ca și cum se așezase pe marginea unei prăpăstii. Nu mai putea înainta, nici măcar să sară în gol… Golul o speria. Golul o atrăgea.

Trăia în virtutea inerției.

Momentul ei de glorie se terminase. După frenezia primelor trei luni, ziarele găsiseră alte subiecte de interes. Era mai puțin căutată. „Trece atât de repede! Chiar înainte de Crăciun, mă chemau să fac o fotografie sau să onorez o petrecere cu prezența mea. Astăzi…” Se uită în agendă: „Ah, da! O fotografie pentru *Gala* de marțea viitoare… Nu știu cum să mă îmbrac, va trebui s-o întreb pe Hortense. Asta e, trebuie să-i cer lui Hortensei să-mi inventeze un nou look! Asta o să-mi ocupe timpul. O să mergem prin magazine împreună. Trebuie să găsesc ceva ca să revin pe scenă. E îmbătător să te afli în lumina reflectoarelor, dar, când se sting, dârdâi”.

— Vreau să fiu admirată! urlă ea în liniștea discretă a camerei sale. Dar pentru asta trebuie să-mi creez propriul spectacol. Să-mi tai părul în direct a fost minunat. Să găsesc altă idee… Da, dar care?

Privea ploaia căzând pe geam, alunecând și izbind în fereastră. Aprinse televizorul, dădu peste o emisiune de seară. Își amintea că fusese invitată.

— E o publicitate excepțională, trebuie neapărat să mergeți, îi spusese atașatul de presă.

Un tânăr autor își prezenta romanul. Iris simți o înțepătură de gelozie. Tipa care se ocupa de cronica literară, nu-i știa numele, spuse că-i plăcuse la nebunie cartea, că era bine scrisă: subiect, predicat, complement. Fraze scurte, vioaie.

— E normal, răspunse tânărul autor, la câte SMS-uri scriu…

Deprimată, Iris se lăsă să cadă pe pat. Cartea ei nu era scrisă ca un SMS. Cartea ei era literatură. „Ce am eu în comun cu acest nătăfleț? Îi apeși nasul și curge lapte!” Stinse televizorul tremurând de enervare, începu să măsoare încăperea cu pași mari. Trebuia să găsească o idee. Philippe nu se întorcea la cină. Alexandre era în camera lui. Îl neglija. Nu avea puterea să se intereseze de el. Când se vedeau totuși și el îi povestea ce făcuse la școală, ea se făcea că-l ascultă. Dădea din cap, fără să spună nimic, ca să puncteze frazele fiului ei cu un simulacru de atenție, dorindu-și ca discuția să se termine cât mai repede. În seara asta avea să cineze singură. Se simțea de pe acum obosită; întâi vru să-i ceară lui Carmen să-i pregătească o tavă pe care s-o ia în camera ei, dar se răzgândi. Mai bine mânca în fața televizorului.

A doua zi luă prânzul cu Bérengère.

— Nu pari în formă…

— Va trebui să mă apuc din nou de scris și am emoții…

— Trebuie spus că pentru o primă încercare a fost o lovitură de maestru. Nu e sigur c-o să reușești și a doua oară!

— Mersi pentru încurajare, șuieră Iris. Ar trebui să iau masa mai des cu tine, asta îmi ridică moralul.

— Ascultă, tocmai ai avut trei luni când nu s-a vorbit decât despre tine, când figura ta a fost în

toate vitrinele, e normal să fii puțin deprimată la gândul de a te izola din nou.

— Aș vrea ca asta să dureze pentru totdeauna…

— Dar durează! Când am intrat în restaurant, am auzit oamenii șoptind: „Ea e, e Iris Dupin, știți, cea care a scris cartea aia…”

— Adevărat?

— Jur.

— Da, dar entuziasmul o să se stingă…

— Nu, pentru că o să scrii alta.

— E atât de greu! Îți ia timp…

— Atunci fa o chestie nebunească! Sinucide-te!

Iris se strâmbă.

— Du-te să te ocupi de micii leproși din Papua…

— Mulțumesc mult!

— Dă numele tău unui trandafir…

— Nici măcar nu știu cum se face asta!

— Afișează-te cu un tinerel… Uită-te la Demi Moore, joacă în multe filme, dar se vorbește despre ea din cauza tinereții iubitului.

— Nu cunosc. Colegii lui Alexandre sunt prea mici… Și apoi mai este și Philippe, totuși!

— Explică-i că nu este decât publicitate pentru viitoarea carte! O să înțeleagă. Soțul tău înțelege totul…

Când li se aduseră felurile, Iris privi în farfurie scârbită.

— Mănâncă! O să ajungi *anorexică.*

— E mai bine pentru televiziune! Pe ecran iei zece kile, e mai bine să fiu slabă…

— Iris, ascultă-mă, începi s-o iei razna… Uită toate astea. Apucă-te din nou de scris, după părerea mea e cel mai bun lucru pe care poți să-l faci!

„Are dreptate, are dreptate. Trebuie să insist pe lângă Joséphine. Refuză să scrie a doua carte. Încremenește când îi vorbesc despre asta. Sâmbăta care vine mă invit la masă în periferia ei la capătul pământului, încerc s-o conving și o iau pe Hortense la cumpărături”.

∵

— Nu, Iris, nu insista! N-o iau de la început!

Erau amândouă în bucătărie. Joséphine pregătea cina. De când îl găzduia pe Gary, i se părea că avea de hrănit un căpcăun.

— Dar de ce? Nu ți-a schimbat viața prima carte?

— Ba da, nici n-ai idee cât de tare.

— Atunci?

— Atunci… nu.

— Facem o echipă extraordinară. Acum sunt lansată, am un nume, o reputație, nu mai trebuie decât să alimentezi mașina! Tu scrii, eu vând, tu scrii, eu vând, tu scrii…

— Încetează! urlă Joséphine astupându-și urechile. Nu sunt o mașină.

— Nu înțeleg. Am făcut ce e mai greu, ne-am găsit un loc sub soare, și tu dai înapoi…

— Am chef să scriu pentru mine…

— Pentru tine? Dar n-ai vinde nici măcar un exemplar!

— Mersi.

— Nu asta voiam să spun. Iartă-mă… O să vinzi mult, mult mai puțin. Știi la cât am ajuns cu O *regină atât de smerită*? Cifrele reale, nu cifrele false pe care le dăm pe imprimatele publicitare.

— Habar n-am.

— Cinci sute de mii în trei luni! Și vânzările continuă, Jo, continuă. Vrei să oprim asta?

— Nu pot. E ca și cum aș fi adus pe lume un copil pe care îl întâlnesc pe stradă și nu-l mai recunosc.

— Trebuia să ajungem și aici! Nu ți-a plăcut că mi-am tăiat părul în direct, că mă expun în ziare, că răspund la interviuri tâmpite… Dar ăsta e jocul, Jo, asta trebuie făcut!

— Poate… Dar nu-mi place. Îmi doresc să procedez altfel.

— Știi cât o să-ți aducă istorioara asta?

— Cincizeci de mii de euro…

— N-ai nimerit-o deloc! De zece ori mai mult!

Joséphine scoase un strigăt de groază și își acoperi gura cu mâna.

— Dar e îngrozitor! Ce-o să fac cu atâția bani?

— Ce vrei, nu-mi pasă deloc…

— Și impozitele? Cine o să plătească impozitele la suma asta?

— Există o lege pentru scriitori. Își pot eșalona câștigurile pe cinci ani. E mai puțin dureros. O să intre la impozitele lui Philippe, nici măcar n-o să observe!

— Nu-l pot lăsa să plătească impozitele pentru ce câștig eu!

— De ce? Îți spun că n-o să observe.

— O, nu, gemu Joséphine. Este oribil, n-aș putea niciodată.

— Ba o să poți, pentru că am făcut o înțelegere și trebuie s-o respecți. Și nu se pune problema ca Philippe să afle, orice ar fi. În plus, ne-am răcit, așa că nu e chiar momentul să-i dezvăluim toată povestea. Joséphine, gândește-te la mine, te implor… Vrei să-ți cad în genunchi?

Joséphine ridică din umeri fără să răspundă.

— Dă-mi smântână, trebuie s-o pun toată. Un băiat de un metru nouăzeci, nu-ți spun cât mănâncă! Umplu frigiderul, el îl golește, eu îl umplu din nou, el îl golește iar!

Iris îi întinse borcanul cu smântână cu o mutră de fetiță care imploră.

— Cric și Croc îl rontăie pe marele Cruc care…

— Nu insista, Iris. Rămâne nu.

— Numai una, Jo, și pe urmă mă descurc. O să învăț să scriu, te privesc cum o faci, lucrez cot la cot cu tine… Ce te costă? Șase luni din viața ta, dar cu asta mă salvezi pe mine!

— Nu, Iris.

— Ești chiar nerecunoscătoare! N-am păstrat nimic pentru mine, ți-am dat tot, viața ți s-a schimbat total, tu te-ai schimbat total…

— Ah! Ai observat și tu?

Hortense își vârî capul pe ușa de la bucătărie.

— Mergem, Iris? Mai am treabă de făcut în seara asta… N-aș vrea să mă întorc prea târziu.

Iris își privi pentru ultima oară sora împreunându-și mâinile ca o călugăriță zeloasă, dar Joséphine scutură hotărâtă din cap.

— Știi ce? spuse Iris ridicându-se. Ești chiar antipatică…

„Vinovăția acum", își spuse Joséphine. „O să mă culpabilizeze. Nu lasă nimic deoparte". Își șterse mâinile pe șorț, decise să adauge niște cuburi de șuncă afumată în plăcintă și o băgă la cuptor. „Gătitul mă relaxează. Lucrurile mărunte ale vieții mă liniștesc. Asta îi lipsește lui Iris. Ia din viață numai lucrurile artificiale, fără rădăcini, deci la cea mai mică nemulțumire se destabilizează. Ar trebui mai degrabă s-o învăț să facă o plăcintă! Asta i-ar opri caruselul din cap".

Își privi pe fereastra de la bucătărie sora și fiica urcând în mașina lui Iris.

— Nu te-ai înțeles cu mama? își întrebă Hortense mătușa în timp ce se chinuia să-și pună centura de la Smart.

— Am rugat-o să-mi dea o mână de ajutor pentru viitoarea mea carte, dar m-a refuzat. Dintr-odată, lui Iris îi veni o idee: N-ai putea s-o convingi tu? Te iubește așa de mult! Dacă îi ceri tu, poate va spune da…

— OK, o să vorbesc cu ea diseară.

Hortense verifică dacă centura era bine prinsă, ca să nu-i șifoneze pliurile cămășii noi-nouțe, marca Équipement, apoi se întoarse spre Iris.

— Ar putea totuși să te ajute. După tot ce ai făcut pentru ea și pentru noi!

Iris oftă, luându-și un aer de victimă îndurerată.

— Știi, cu cât îi ajuți mai mult pe oameni, cu atât sunt mai nerecunoscători.

— Unde facem cumpărături?

— Nu știu: Prada? Miu Miu? Colette?

— Ce vrei exact?

— Am de făcut fotografii pentru *Gala* de marțea viitoare și aș vrea să fiu în același timp neglijentă, șic și elegantă!

După câteva clipe de gândire, Hortense zise:

— O să mergem la Galeries Lafayette. Au un întreg etaj consacrat noilor creatori. Merg des acolo. E interesant. Pot veni să asist la ședința foto de marți? Nu se știe niciodată, aș putea întâlni ziariști de la reviste de modă…

— Nicio problemă.

— Pot să-l iau pe Gary? Așa profit de scuterul lui…

— Bine. O să las numele voastre la intrarea în studio.

Seara, când Hortense se întoarse acasă, încărcată de pachete cu haine pe care mătușa ei i le cumpărase pentru că-și pierduse o după-amiază cu ea, își întrebă mama de ce nu voia să dea curs cererii lui Iris.

— Ne-a ajutat atât de mult în ultimii ani!

— Nu e treaba ta, Hortense. E o problemă între mine și Iris…

— Mă rog, mamă… O dată ai putea să-i faci un serviciu.

— Hortense, îți repet, nu te privește. Haide, la masă! Cheamă-i pe Gary și pe Zoé.

Se duseră la culcare imediat după cină, fără să mai abordeze subiectul. Hortense fusese uimită de tonul hotărât al mamei sale. Îi închisese gura cu siguranța ei. O autoritate necunoscută, calmă.

„Asta e ceva nou”, își spuse pe când se dezbrăca. Se pregătea să pună pe umerașe ținutele pe care i le cumpărase mătușa ei, când sună telefonul. Se lungi pe pat și răspunse, în engleză, cu o grație voluptuoasă care o îngrijoră pe Zoé, pregătită să dea lupta de a-și îmbrăca pijamaua fără să deschidă nasturii de la bluză. Când Hortense închise și își puse mobilul pe noptieră, Zoé o întrebă:

— Cine e? Un englez?

— N-o să ghicești niciodată, răspunse Hortense întinzându-se pe pat, pradă unei noi voluptăți.

Zoé o privi cu gura căscată.

— Spune-mi. N-o să zic nimănui. Promit!

— Nu. Ești prea mică, o să mă pârăști.

— Dacă-mi zici, îți zic în schimb un secret îngrozitor! Un secret adevărat, de oameni mari!

Hortense își privi sora. Părea serioasă, părea hipnotizată de importanța dezvăluirii.

— Un secret adevărat? Nu o chestie de doi bani?

— Un secret adevărat…

— Era Mick Jagger…

— Cântărețul? Cel de la Rolling Stones?

— L-am cunoscut la Moustique și ne-am… simpatizat.

— Dar e bătrân, mic, zbârcit, foarte slab și cu o gură mare…

— Îmi place! Îmi place chiar mult!

— O să-l mai vezi?

— Încă nu știu. Vorbim la telefon. Des…

— Și celălalt, cel care sună tot timpul când dorm eu?

— Chaval? Valea… Superglue! Îmi plângea pe genunchi și își lăsa balele peste tot. Complet neajutorat!

— Uau! făcu Zoé cu admirație. Te miști repede.

— În viață trebuie să treci mai departe, să nu păstrezi decât ce te interesează și ce-ți poate fi de folos. Altfel, pierzi timpul… Deci, secretul tău?

Gura îi făcea o cută disprețuitoare, ca și cum secretul surorii sale nu ajungea nici la glezna lui Mick Jagger.

— O să-ți zic, dar promiți să nu spui nimănui.

— Promit, jur! zise Hortense întinzând mâna și scuipând pe jos.

— Știu de ce mama nu vrea s-o ajute pe Iris să scrie cartea…

Hortense ridică o sprânceană, uimită.

— Știi tu asta?

— Da, știu.

Zoé se simțea importantă. Avea chef să lungească suspansul.

— De unde?

În fața mutrei uimite și binevoitoare a surorii sale, nu rezistă mult și povesti cum se trezise închisă într-un dulap cu Alexandre și ce auziseră.

— Philippe îi spunea unui domn că mama e cea care a scris cartea…

— Ești sigură?

— Da.

— Atunci, conchise Hortense, de asta Iris insistă atât pe lângă mama. Nu vrea s-o ajute, vrea să-i scrie toată cartea!

— Pentru că ea n-a scris-o nici pe prima. Mama a scris-o. E tare, mama, știi, super-tare!

— Atunci, înțeleg mai bine… Mersi, îngeraș.

În culmea încântării, Zoé o privi cu devotament. Îi spusese „îngeraș”! Nu se întâmpla des. De obicei o brusca, o împingea, o trata ca pe un copil mic. În seara asta o luase în serios. Se vârî în așternut zâmbind.

— Îmi place grozav când ești așa, Hortense…

— Dormi, Zoițico, dormi…

Hortense, în patul ei, reflecta. Viața era pasionantă. Mick Jagger o urmărea la telefon, mama se dovedea a fi un autor de succes, mătușa nu mai putea face un pas fără ea, banii aveau să curgă în valuri… La sfârșitul anului avea să ia bacul. I-ar fi trebuit o mențiune ca să intre la o școală bună de design. La Paris sau la Londra. Se resemnase. Avea să vadă. Trebuia să învețe ca să reușească. Să nu depindă de nimeni. Să farmece bărbații ca să-și croiască un drum. Să aibă bani. Viața era simplă când foloseai rețetele potrivite. Asista cu tristețe la tergiversările colegelor de clasă, care își pierdeau timpul să afle dacă cine știe ce lungan plin de coșuri le remarcase. Ea, ea își croia drumul. Chaval dăduse chix, iar Mick Jagger alerga după ea. Mama avea să câștige mulți bani…

cu condiția să obțină drepturile de autor pe carte. „Ar trebui să aibă grijă să nu fie trasă pe sfoară! Cum aș putea face? Cui i-aș putea cere sfatul?”

Avea să găsească.

Nu era atât de greu, până la urmă, să-și facă un loc sub soare. Era destul să se organizeze. Să nu piardă timpul cu povești sentimentale. Să nu se înduioșeze. Să-l alunge pe inutilul Chaval și să-l facă pe bătrânul rocker să creadă că era prințul fermecător visat de ea. Bărbații sunt atât de vanitoși! Ochii i se îngustară în întunericul camerei. Se așeză în poziția preferată ca să adoarmă: brațele de-a lungul corpului, cu capul drept, cu picioarele lipite într-o coadă lungă de sirenă. Sau de crocodil. Întotdeauna îi plăcuseră crocodilii. N-o speriaseră niciodată. Îi respecta. Se gândi o clipă la tatăl ei. Cât se schimbase viața de când plecase! „Bietul tata”, oftă ea închizând ochii. Își reveni însă imediat: „Nu contează, nu trebuie să mă înduioșez de soarta lui. O să se descurce și el într-un fel!”

Până atunci, viața se arăta sub auspicii perfecte.

∵

Philippe Dupin își privi agenda și văzu că Joséphine era notată la ora cincisprezece. Își sună secretara s-o întrebe dacă știa despre ce era vorba.

— A telefonat și a cerut o întâlnire oficială… A insistat să aibă destul timp. N-ar fi trebuit s-o primesc?

— Ba da, mormăi el, apoi închise nedumerit.

Când Joséphine intră în birou, avu un șoc. Bronzată, vopsită blond, cu altă siluetă, întinerise și, mai ales, mai ales, părea eliberată de o greutate din interior. Nu mai mergea cu ochii în pământ, cu umerii lăsați, scuzându-se că există; intră în birou zâmbind, îl îmbrățișă și se duse să se așeze în fața lui.

— Philippe, trebuie să-ți vorbesc.

El îi zâmbi ca să țină o clipă timpul în loc și-o întrebă:

— Ești îndrăgostită?

Derutată, ea bâigui ceva neinteligibil, apoi își luă seama:

— Se vede?

— Scrie peste tot pe fața ta, pe felul tău de a merge, de a te așeza… îl cunosc?

— Nu.

Se priviră lung în tăcere. Tulburarea pe care o observă în ochii ei îl surprinse pe Philippe și reuși să-i mai îmblânzească durerea.

— Mă bucur enorm pentru tine.

— N-am venit să-ți vorbesc despre asta.

— Ah? Credeam că suntem prieteni…

— Exact. Tocmai pentru că suntem prieteni am venit să te văd. Respiră adânc și începu: Philippe… Ce vreau să-ți spun n-o să-ți placă, și n-aș vrea în niciun caz să crezi că vreau să-i fac rău lui Iris.

Încă ezita. Philippe se întrebă dacă va avea curajul să-i dezvăluie șmecheria cu cartea.

— O să te ajut, Jo. Iris n-a scris O *regină atât de smerită,* tu ai scris-o…

Gura lui Jo se rotunji, sprâncenele i se ridicară într-o întrebare uluită.

— Știai?

— Am bănuit, iar bănuielile mi s-au confirmat tot mai mult.

— Doamne! Și eu care credeam…

— Joséphine, lasă-mă să-ți povestesc cum am cunoscut-o pe sora ta… Vrei să cer să ni se aducă ceva de băut?

Joséphine înghiți în sec și aprobă. Avea gâtul strâns și uscat.

Philippe ceru două cafele cu două pahare mari de apă. Apoi își începu povestirea.

— Se întâmpla acum vreo douăzeci de ani, eram avocat de puțin timp, lucrasem deja doi sau trei ani în Franța și făceam un stagiu la Dorman and Steller, la New York, în departamentul de drepturi de autor. Eram destul de mândru, pot să te asigur!

Într-o zi, am primit un telefon de la directorul unui studio de film american, n-o să-i dau numele, care avea în mână un dosar foarte spinos, despre care credea că m-ar fi putut interesa, căci se referea la o tânără franțuzoaică. Am întrebat despre ce era vorba, iar el mi-a spus că era vorba despre o lucrare colectivă realizată de studenții din ultimul an de *creative writing* de la Universitatea Columbia, Departamentul Film. Un scenariu scris de mai mulți, recompensat la sfârșitul anului de juriul format din profesori ca fiind cel mai original, cel mai strălucit, cel mai închegat dintre toate cele realizate de studenți. Scenariul fusese pus în scenă apoi de un anume Gabor Minar. Făcuse un documentar de treizeci de minute, finanțat de Universitatea Columbia, care i-a adus felicitările profesorilor și, ca urmare, i-a permis să găsească ulterior sprijin pentru proiecte mai ambițioase. Filmul a fost distribuit în circuitul universitar, cum se face de obicei, și de fiecare dată aducea un premiu. Or, se întâmpla ca Iris să fie studentă în aceeași grupă cu Gabor și să fi participat la scrierea scenariului. Până aici, nimic supărător. După aia se strică lucrurile… Iris reface scenariul, schimbă două sau trei amănunte în poveste și face o versiune lungă pe care o va prezenta unui studio din Hollywood, studioul unde lucra omul care m-a sunat, ca proiect original. Încântat de poveste, studioul îi oferă pe loc un contract de scenarist pentru șapte ani. Cu multe, multe zerouri. Era o premieră, un triumf, și s-a vorbit despre el în presa de specialitate.

— Îmi amintesc. Nu se vorbea decât despre asta în casă. Mama plutea.

— Pe bună dreptate! Era pentru prima oară când unei tinere proaspăt ieșite de pe băncile universității i se propunea un asemenea contract. Totul ar fi mers foarte bine dacă o studentă care făcuse parte din grupul de lucru al lui Iris n-ar fi aflat de afacere. A făcut rost de scriptul surorii tale,

l-a comparat cu scriptul colectiv original și a convins studioul că Iris era o hoață, o mincinoasă, pe scurt, o infractoare în ochii legii americane! Dosarul mi-a trezit interesul, voiam să mă ocup de el, am întâlnit-o pe sora ta, m-am îndrăgostit nebunește… Am făcut totul s-o scot din situația asta urâtă. În schimb a trebuit să promită că n-o să mai lucreze niciodată în Statele Unite; timp de zece ani nici măcar n-a putut pune piciorul acolo! Legea americană nu glumește cu mincinoșii. Acolo este delictul suprem!

— De asta Clinton a fost târât în halul ăsta în noroi…

— Afacerea a fost înăbușită, Gabor Minar și ceilalți studenți n-au aflat niciodată nimic, iar studenta care a descoperit șmecheria a fost din plin despăgubită… prin grija mea. A acceptat să-și retragă plângerea contra unui teanc mare de dolari. Aveam bani, mă ocupasem de două sau trei dosare foarte grase, deci n-a fost o problemă să plătesc…

— Pentru că erai îndrăgostit de Iris…

— Da. Cuvântul nu e destul de expresiv! zâmbi el. Eram terminat. Vrăjit. A acceptat aranjamentul fără comentarii, dar cred că a fost profund rănită că a fost prinsă în flagrant delict de înșelătorie. Am făcut totul ca s-o ajut să-și vindece amorul propriu. Am muncit ca un nebun s-o fac fericită, am încercat s-o conving să se apuce din nou de scris, ea vorbea adesea despre asta, dar n-a reușit niciodată… Atunci am încercat să-i trezesc interesul pentru altceva, altă formă de artă. Sora ta este o artistă frustrată, și ăsta e cel mai rău lucru din lume. Nimic nu va putea s-o mulțumească vreodată. Visează să aibă o altă viață, visează să creeze, dar, știi, asta nu se hotărăște, asta se face. Când am auzit-o spunând că scria o poveste despre secolul al XII-lea, am știut că ne îndreptăm spre alte probleme…

— A întâlnit un editor la un dineu, s-a lăudat că scrie, el i-a promis un contract dacă avea un

proiect, și s-a trezit împotmolită în propria minciună. Eu, pe vremea aceea, aveam probleme cu banii, Antoine plecase lăsându-mă cu o datorie mare. Eram sufocată; de asemenea, cred că-mi doream de mult timp să scriu, dar nu îndrăzneam, așa că am spus da…

— Și te-ai trezit târâtă în ceva care te depășea.

— Iar acum vreau să pun punct. M-a implorat să scriu altă carte, dar nu vreau, nu pot…

Se priviră fără să spună nimic. Philippe se juca cu stiloul de argint. Bătea în birou cu capacul, iar zgomotul înfundat le ritma gândurile.

— Mai e o problemă, Philippe…

El ridică fruntea și o cercetă cu ochi triști. Stiloul încetă să lovească. Secretara bătu la ușă și lăsă cafelele pe birou. Philippe îi întinse lui Joséphine o ceașcă, apoi zaharnița. Ea luă o bucată de zahăr, o lipi de cerul gurii și sorbi din cafea sub privirea lui înduioșată.

— Tata făcea asta, spuse ea așezând ceașca pe birou. Dar am venit să-ți vorbesc despre altceva, un lucru important pentru mine.

— Te ascult, Jo.

— Nu vreau ca tu să plătești impozitele pentru carte. Ar părea că vreau să câștig mai mulți bani. Iris mi-a spus că tu le vei plăti, că nu vei băga de seamă, însă asta iese din discuție, m-aș simți prea prost…

Un zâmbet încălzi privirea lui Philippe.

— Ești drăguță… Se îndreptă, reluă jocul cu stiloul. Știi, Jo, într-un fel are dreptate. Banii ăștia vor fi eșalonați pe cinci ani, cum prevede legea Lang pentru scriitori, și cred că n-aș observa. Plătesc atâtea impozite, că mi-e indiferent!

— Dar eu nu vreau.

— E bine că tu gândești așa și să știi că te respect pentru asta, spuse el după un moment de gândire. Dar care e alternativă? Să declari tu drepturile de autor? Pe numele tău? Să-ți semnăm un cec care să fie vărsat în contul tău? Atunci toată

lumea va ști că tu ești autoarea cărții, și, crede-mă, Jo, Iris nu va supraviețui unei umiliri publice. Ar putea chiar să facă o mare, mare prostie.

— Chiar crezi?

El confirmă din cap.

— Nu vrei asta, Jo, nu?

— Nu. Nu vreau asta, e sigur… Auzea zgomotul stiloului care zgâria lacul biroului, toc, toc, toc. Mâhnită, spuse: Aș vrea mult s-o ajut, dar este peste puterile mele. Chiar dacă e sora mea… Îl privi pe Philippe drept în ochi și repetă: E sora mea. Îi sunt recunoscătoare, fără ea n-aș fi scris niciodată. Asta m-a schimbat, nu mai sunt aceeași. Îmi doresc s-o iau de la capăt. Știu că următorul va merge mai greu decât O *regină atât de smerită,* pentru că eu nu voi face tot ce a făcut Iris ca să lanseze cartea, dar nu-mi pasă… O să scriu pentru mine, pentru plăcerea mea. Dacă merge, cu atât mai bine, dacă nu merge, cu atât mai rău.

— Ești muncitoare, Jo. Cine a spus că geniul este nouăzeci la sută transpirație și zece la sută inspirație? Stiloul ciocăni masa, schimbând ritmul, adunând furia interioară a lui Philippe. Iris refuză să muncească, Iris refuză să transpire… Iris refuză să privească realitatea în față… Fie că e vorba de o carte, de copilul sau de soțul ei!

Îi povesti călătoria la New York, confruntarea cu Gabor Minar și tăcerea încăpățânată a lui Iris de când se întorseseră.

— Asta e o altă poveste, nu are legătură cu tine, dar cred că nu este momentul să spunem lumii întregi că tu ai scris romanul. Nu știu dacă ești la curent, dar vreo treizeci de edituri străine au cumpărat drepturile de autor, se vorbește despre o adaptare cinematografică de către un regizor foarte cunoscut, nu-i știu numele pentru că, atâta vreme cât nu s-a semnat contractul, editorul nu vrea să-l spună… Îți imaginezi dimensiunile scandalului?

Încurcată, Joséphine dădu din cap că da.

— Nici măcar nu trebuie să știe că eu știu, continuă Philippe. A prins gustul succesului, n-ar suporta rușinea unei dări în vileag. Trăiește ca o somnambulă în acest moment, nu trebuie trezită în niciun caz. Cartea e ultima ei iluzie. Va putea mai târziu să pretindă că este autoarea unei singure cărți. Nu va fi singura, iar recunoașterea acestui lucru i-ar aduce numai onoruri. Chiar o vom felicita pentru luciditate!

Stiloul nu mai lovea suprafața biroului. Philippe ajunsese la o concluzie, iar Joséphine nu putea decât să se supună.

— Atunci, zise ea după o scurtă reflecție, dă-mi voie cel puțin să-ți fac un cadou. Ia-mă într-o zi la o licitație unde se vinde un tablou sau un obiect la care râvnești, și o să ți-l dăruiesc…

— Asta, cu plăcere. Îți plac operele de artă?

— Sunt fixată pe istoria literaturii. Dar o să învăț…

Philippe îi adresă un zâmbet plin de căldură. Jo ocoli biroul și se aplecă spre el ca să-l îmbrățișeze și să-i mulțumească.

El întoarse capul spre ea, gurile li se întâlniră. Schimbară un sărut pe furiș, apoi se despărțiră imediat. Joséphine îl mângâie pe păr cu un gest foarte blând, foarte tandru, moment în care Philippe o prinse de încheietură și, lipindu-și buzele de pielea sub care se ghicea vena, șopti:

— Voi fi întotdeauna aici, Jo, întotdeauna pentru tine, nu uita asta.

— Ce, știu foarte bine…

„Doamne”, își spuse în stradă, „viața va deveni foarte complicată dacă mi se întâmplă astfel de lucruri. Și eu care credeam că am ajuns la un echilibru! Viața a început din nou să danseze…” Simțindu-se în culmea fericirii, strigă un taxi ca să se întoarcă acasă.

∵

Ședința foto era pe terminate. Iris stătea pe un cub alb în mijlocul unui sul lung de hârtie albă

care urca și tapeta peretele din cărămidă al studioului. Purta jacheta unui taior roz-pal, foarte decoltată, cu revere late din satin, care îi învăluia trunchiul filiform. Jacheta, închisă cu trei nasturi mari în formă de trandafir, avea umerii marcați și fronseuri în talie. O beretă din satin roz, mare cât o plăcintă, îi ascundea părul scurt și-i scotea în evidență ochii mari, albaștri, umbrindu-i cu un violet delicat care o făcu pe ziaristă să leșine de plăcere.

— Ești minunată, Iris! Mă întreb dacă n-am putea face o copertă.

Iris zâmbi cu un aer modest.

— Exagerezi!

— Vorbesc serios. Nu-i așa, Pablo? îl întrebă ziarista pe fotograf.

Când el ridică degetul mare în semn de aprobare, Iris roși. O machieuză veni să-i pudreze din nou nasul, căci căldura reflectoarelor o făcea să transpire și o ușoară sudoare îi perla nasul și pometii.

— Și ideea să porți jacheta asta Armani cu niște blugi rupți și cu ghete groase de vidanjor e absolut genială!

— Nepoata mea a avut ideea. Prezintă-te, Hortense!

Hortense ieși din umbră și se apropie de jurnalistă.

— Te interesează moda?

— Mult…

— Vrei să asiști la ședințele noastre foto?

— Mi-ar plăcea la nebunie!

— Ei bine, lasă-mi numărul de mobil și o să te sun…

— Aș putea să-l am pe al dumneavoastră în caz că-l pierdeți pe al meu?

— De ce nu? făcu jurnalista, uimită de tupeul fetei. O să ajungi departe! Se întoarse apoi spre Iris: Haide, facem o ultimă rolă de film și ne

oprim, sunt terminată. Am tot ce-mi trebuie, e doar pentru siguranță.

Înainte ca fotograful să-și strângă aparatura, Iris îl întrebă dacă nu putea să-i facă o fotografie cu Hortense.

Hortense veni să se așeze alături de ea și pozară împreună.

— Și cu Gary? întrebă Hortense.

— Haide, Gary, vino, strigă jurnalista. Dar ce frumos e tânărul! Din întâmplare, n-ai vrea să pozezi?

— Nu, nu mă interesează, aș prefera să fiu fotograf…

— Pune-le puțină pudră pe nas amândurora, ceru jurnalista, făcându-i semn machieuzei.

— Pozele sunt pentru mine, nu pentru vreun portofoliu de modă, îi explică Iris.

— Dar sunt atât de drăguți! Nu se știe niciodată, poate se răzgândesc.

Iris făcu o serie de fotografii cu Hortense, apoi cu Gary. Jurnalista insistă să facă unele cu ei doi îmbrățișați, ca să vadă ce putea ieși, apoi declară ședința încheiată și le mulțumi tuturor.

— Nu uitați să mi le trimiteți, îi aminti Iris înainte de a se schimba.

Se întâlniră toți trei în cabina spațioasă a lui Iris.

— Uf! E obositor să faci pe manechinul, oftă Hortense. Cât aștepți! îți dai seama? Sunt cinci ore de când ești acolo. Cinci ore de zâmbit, de pozat, de a fi perfectă. N-aș putea niciodată face asta!

— Eu nici atât, zise Gary. Și apoi pudra, puah!

— Mie îmi place la nebunie! Te alintă, te face frumoasă, frumoasă… strigă Iris întinzându-și brațele. În orice caz, bravo pentru shopping, scumpa mea, a fost minunat.

Se întoarseră pe platou, unde tehnicienii aranjau proiectoarele, firele și prizele. Iris îi luă deoparte pe jurnalistă și pe fotograf și-i invită la Raphaël.

— Ador barul acelui hotel. Veniți cu noi? îi întrebă pe Hortense și Gary.

Hortense se uită la ceas și decise că nu putea să rămână mult timp: trebuia să se întoarcă la Courbevoie.

O luară cu toții spre Raphaël. Jurnalista îl preveni pe fotograf:

— Nu-ți strânge aparatele, fă-mi poze cu băiatul ăsta, e de o frumusețe care-ți taie răsuflarea.

La Raphaël, comandă o sticlă de șampanie. Gary ceru o Coca, deoarece conducea scuterul prietenului său; Hortense la fel, pentru că mai avea treabă în seara aceea. Fotograful și ziarista băură un deget. Iris fu cea care termină sticla. Vorbea mult, râdea tare, își legăna picioarele, scutura brățările. Îl apucă pe Gary de gât și se răsturnă peste el. Ar fi căzut, dar tânărul o ținu în brațe. Toată lumea râse. Fotograful apăsa pe declanșator. Apoi Iris începu să se strâmbe, imitând un clovn, o soră carmelită, o vedetă de film mut, în timp ce fotograful mitralia. Iris râdea din ce în ce mai tare și se aplauda la fiecare nouă strâmbătură.

— Ce ne distrăm! strigă ea golindu-și paharul.

Hortense o privea mirată. Nu-și văzuse niciodată mătușa în starea asta. Se aplecă spre ea și-i șopti:

— Ai grijă, ai băut prea mult!

— Oh! Dacă nu putem să ne distrăm din când în când! spuse ea către ziarista care o privea uimită. Tu nu știi ce înseamnă să scrii. Petreci ore întregi singură în fața ecranului, cu o cafea stătută alături, căutând un cuvânt, o frază, te doare capul, te doare spatele, așa că dacă poți distrează-te, profită.

Hortense se întoarse, deranjată de cuvintele mătușii. Aruncă o privire spre Gary și îi făcu semn: „Ne cărăm?” Gary aprobă și se ridică.

— Trebuie să ne întoarcem. Joséphine ne așteaptă. N-aș vrea să-și facă griji…

Salutară și ieșiră. În stradă, Gary își trecu mâna prin păr și spuse:

— Dezmățată, mătușă-ta! Era dusă cu capu’ în seara asta. Nu înceta să mă pipăie.

— A băut prea mult! Uită chestia asta.

Își trecu brațele pe după talia lui, iar el demară. Pentru prima oară în viața ei, lui Hortense îi era milă. Nu recunoștea foarte bine sentimentul care urca în ea ca un val călduț, ușor grețos. Iris o făcuse să se rușineze. Iris o întristase. N-o mai privise niciodată așa. Continua s-o vadă răsturnată pe canapeaua roșie din barul de la Raphaël, încercând să-l tragă pe Gary spre ea, hărțuindu-l, sărutându-l sau golindu-și cupa de șampanie ca o însetată. Era mâhnită: tocmai își pierduse zâna cea bună, o complice. Se simțea singură, iar acesta era un sentiment neplăcut. Nu se putu împiedica să se gândească: „Bine că mama n-a văzut asta! Chiar nu i-ar fi plăcut. Ea n-ar fi făcut niciodată așa ceva. Și totuși a scris o carte. Singură. Fără să spună nimic. Nu vorbește despre asta, nu se laudă, nu se dă în spectacol…”

„N-aș fi crezut niciodată asta despre Iris”, gândi Hortense, strângându-l pe Gary. Apoi, dintr-odată, un gând o izbi violent: „Sper că nu i-a lăsat drepturile de autor lui Iris! Așa ceva i-ar sta în fire. Cum aș putea să fiu sigură? Pe cine să întreb? Cum să recuperez banii?” întrebarea o chinui până ce-i veni o idee pe care o consideră genială…

∵

Trei săptămâni mai târziu, pe când aștepta la esteticiană să facă gomajul săptămânal și ședința de masaj, Henriette Grobz luă o revistă din teancul pus în sala de așteptare. Recunoscuse numele fiicei sale pe prima pagină. Pe cât se bucura de succesul literar al lui Iris, pe atât condamna expunerea ei mediatică. „Se vorbește prea mult de tine, draga mea, nu e bine să te afișezi peste tot așa!”

Deschise revista, o răsfoi, găsi articolul despre Iris, își scoase ochelarii și se apucă să citească. Textul se întindea pe două pagini. Titlul spunea: „Autoarea cărții O *regină atât de smerită,* în brațele pajului său”, iar subtitlul: „La patruzeci și șase de ani, Iris Dupin bate recordul lui Demi

Moore și se afișează cu noua ei iubire, un băiat de șaptesprezece ani”. Fotografiile o înfățișau pe Iris împreună cu un adolescent frumos, cu bucle negre, cu un zâmbet strălucitor, cu ochi de un verde întunecat, cu pielea bronzată. „Ce frumusețe, ce copil!” își spuse Henriette Grobz. O serie de instantanee o arătau pe Iris ținându-l de mijloc, strângându-l în brațe, cu capul pe pieptul lui sau cu gâtul pe spate, închizând ochii.

Henriette mototoli ziarul cu un gest scurt, simțind cum sângele îi urca în obraji. Se uită în jur să verifice dacă nu-i observase cineva tulburarea și se grăbi să iasă. Șoferul nu era acolo. Îl sună pe mobil ca să-i ceară să vină după ea. Tocmai închidea și își punea aparatul în geantă, când privirea i se opri pe vitrina unui chioșc cu ziare: fata ei era expusă în brațele tânărului Adonis în toată splendoarea!

Mai avea puțin până să leșine; se aruncă pe bancheta din spate a mașinii fără să-l aștepte pe Gilles să-i deschidă ușa.

— V-ați văzut fata, doamnă? întrebă Gilles cu un zâmbet larg. Este afișată peste tot. Trebuie să fiți mândră!

— Gilles, niciun cuvânt despre asta, sau mi se face rău! Când ajungem, te duci să cumperi toate exemplarele din mizeria asta de la chioșcurile din jurul casei, nu vreau să se știe în cartier.

— N-o să folosească la mare lucru, doamnă. Știți, veștile circulă repede!

— Taci și fă ce ți-am spus.

Simți cum migrena îi strângea capul și intră grăbită în casă, evitând privirea portăresei.

∵

Joséphine ieșise să cumpere o baghetă. Profită ca să-l sune pe Luca. Copiii îi mâncau tot timpul. Nu reușeau să se vadă decât după-amiaza, când fetele erau la școală. El locuia într-o garsonieră la Asnières. La ultimul etaj al unui imobil modern, cu o terasă care dădea spre Paris. Nu se mai duceau la

bibliotecă, se întâlneau la el acasă. Luca trăgea perdelele ca să facă întuneric în cameră.

— Mă gândesc la tine, îi spuse ea foarte încet.

Brutăreasa n-o scăpa din ochi. „E posibil să-și dea seama că stau de vorbă cu bărbatul pe care îl iubesc, cu care îmi petrec după-amiezile în pat?" se întrebă Jo, surprinzând privirea de dihor pe care i-o arunca femeia în timp ce lătra: „Șaptezeci de centime!"

— Unde ești?

— Cumpăr pâine. Gary a mâncat două baghete când s-a întors de la școală.

— Mâine îți fac un ceai cu prăjituri, îți plac prăjiturile?

Joséphine închise ochii de plăcere, însă fu smulsă din visare de brutăreasa care îi cerea să-și ia bagheta și să lase locul clienților care așteptau.

— Abia aștept să fiu acolo, reluă ea când ieși în stradă. Știi că zilele mele au devenit nopți de ceva timp?

— Eu sunt soarele și luna în același timp, mă onorezi prea tare…

Jo zâmbi. Când ridică fruntea, dădu și ea peste fotografia lui Iris în vitrina chioșcului cu ziare.

— Dumnezeule! Luca, dacă ai ști ce văd!

— Lasă-mă să ghicesc, spuse el râzând.

— O, nu! Nu e deloc hazliu. Te sun eu…

Se grăbi să cumpere revista și o citi din mers.

∵

Josiane și Marcel luau cina cu Ginette și René când Sylvie, fiica celor doi, intră în cameră și trânti pe masă o revistă spunându-le:

— Citiți, o să vă prăpădiți de râs!

Se repeziră să se uite, și în curând erau în culmea hilarității. Josiane râdea atât de tare, că Marcel îi ordonă să înceteze.

— O să faci contracții și o să nești prematur!

— Ah, aș vrea să-i văd mutra Scobitoarei! sughiță Josiane înainte de a tăcea mâlc, fulgerată

de privirea furioasă al lui Marcel, care se aruncase pe burta ei ca să țină bebelușul pe loc.

∵

În seara aceea, doamna Barthillet îl primea pe Alberto Modesto la cină. Știa întotdeauna când urma să sosească, îi auzea șchiopătatul de la baza scării! Nu-i plăcea să iasă cu el. Avea impresia că plimbă un handicapat. Prefera să-l primească acasă. Locuia la etajul al treilea, fără ascensor. Alberto se chinuia să se cațăre și ajungea mereu mai târziu. Îl poreclise Poulidor[11]. Luase mâncare de la prăvălia de delicatese, cumpărase vin, pâine, ziare. Se grăbise să citească horoscopul. Să afle dacă în sfârșit avea să pună mâna pe lozul cel mare, pentru că se săturase de șchiop. Devenea sentimental, îi promitea că divorțează ca s-o ia de nevastă! „Asta ar mai lipsi”, gândi ea în timp ce scotea cumpărăturile din pungă. „Cu cât sunt mai hotărâtă s-o rup, cu atât el se înșurubează mai tare”.

Puse felurile gătite în cuptorul cu microunde, desfăcu sticla de vin, așeză două farfurii pe masă, îndepărtă cu mâna o coajă de brânză care rămăsese lipită de la cina din ajun și se puse pe așteptat citind ziarul. Atunci o văzu pe frumoasa doamnă Dupin în brațele lui Gary! „Ei, poftim!” Se bătu peste coapse hohotind de râs. Nu se plictisea vlăstarul regal, și-o trăgea cu scriitoarea la modă! răcni: „Maxou, Maxou! Vino să vezi…” Max nu se întorsese. De altfel, nu se mai întorcea deloc. Asta îi convenea, n-o mai încurca… Căscă, se uită la ceas. „Ce face Poulidor?” Reluă lectura ziarului, scărpinându-și coastele.

∵

Philippe plecase să-și ia fiul de la școală. În fiecare luni, Alexandre ieșea la șase și jumătate. Făcea lecții suplimentare de engleză. Asta se numea „engleză+”. Alexandre era foarte mândru. „Înțeleg totul, tată, înțeleg absolut totul”. Făceau drumul pe jos și vorbeau englezește. Era un ritual

nou. „Copiii sunt mai conservatori decât adulții”, își spuse Philippe cuprinzând mâna lui Alexandre într-a lui. Simțea o bucurie profundă care-l făcea să lungească drumul. „Cât de fericit sunt că am înțeles la timp că eram cât pe ce să trec pe lângă el!”

Alexandre îi povestea cum marcase două goluri unul după altul la fotbal, când Philippe zări coperta cu Iris afișată în format mare la chioșcul de presă. Făcu un ocol astfel ca Alexandre să nu vadă nimic, iar când ajunseră pe palier, Philippe se bătu peste frunte, spunând:

— *Oh my God! I forgot to buy* Le Monde! *Go ahead, son, I’ll be back în a minute…*

Coborî din nou, cumpără ziarul, îl citi urcând scările, îl puse în buzunarul pardesiului și reflectă.

∵

Hortense și Zoé se întorceau de la liceu împreună. Asta nu se întâmpla decât o dată pe săptămână, și Zoé profita de ocazie ca să imite aerul detașat și mândru recomandat de sora ei pentru a-i subjuga pe reprezentanții sexului opus. Lui Zoé îi era greu, dar Hortense se străduia s-o învețe. „E cheia succesului, îngeraș, haide! Fă un efort!” Zoé avea impresia că sora ei îi acorda mai multă importanță de când îi dezvăluise SECRETUL. Hortense era mai drăguță cu ea, mai puțin îngrozitoare acasă. „Aproape deloc îngrozitoare”, gândi Zoé, îndreptându-și umerii așa cum îi cerea sora ei.

Atunci își zăriră mătușa sub un titlu de scandal într-un ziar, cu o fotografie înfățișându-i pe ea și pe Gary în medalion. Se opriră ca trăsnite.

— Să nu băgăm în seamă chestia asta, Zoé, spuse Hortense.

— Dar o să ne întoarcem să-l cumpărăm când n-o să mai fie nimeni să ne vadă.

— Nici măcar nu merită. Știm deja ce este înăuntru!

— O, da! Hortense!

— Să păstrăm distanța, Zoé, păstrăm distanța, și regula asta se aplică la orice.

Zoé trecu pe lângă chioșc fără să se întoarcă.

∵

Iris, ușor rușinată, nu ieșea din casă. Poate că întinsese cam mult coarda trimițând fotografiile într-un plic anonim la redacția ziarului. Credea că o să fie amuzant, că știrea avea s-o readucă în lumina reflectoarelor… dar reacția maică-sii nu-i lăsa niciun dubiu: se afla în fața unui scandal.

Luau cina în trei. Numai Alexandre vorbea. Povestea cum marcase trei goluri unul după altul la fotbal.

— Adineaori erau două, Alexandre. Nu trebuie să minți, dragule. Nu e bine.

— Două sau trei, nu-mi mai aduc bine aminte, tată.

La sfârșitul mesei, Philippe își împături șervetul și spuse:

— Cred că o să-l trimit pe Alexandre câteva zile la Londra, la părinții mei. E un timp de când nu l-au mai văzut, și se apropie vacanța din februarie. O să sun la școală ca să-i anunț.

— Vii cu noi, mamă? întrebă Alexandre.

— Nu, răspunse Philippe. Mama e foarte ocupată în acest moment.

— Tot cartea? oftă băiatul. M-am săturat de cartea asta.

Iris dădu din cap și întoarse fața ca să-și ascundă lacrimile care-i urcau în ochi.

*

Gary întrebă dacă putea lua ultima bucată de baghetă, și Jo i-o întinse cu o privire tristă. Cele două fete îl urmăriră în tăcere cum întingea pâinea în sos, curățând practic farfuria.

— Ce aveți de faceți mutrele astea? întrebă el după ce înghiți ultima îmbucătură. E din cauza pozelor din ziar?

Se priviră ușurate. Știa.

— Vă deranjează?

— Mai rău de-atât, oftă Joséphine.

— Dar nu înseamnă nimic, o să vorbim despre asta o săptămână și-o să se termine… Mai pot să iau puțină brânză?

Joséphine îi întinse camembertul.

— Dar mama ta…

— Mama? Sigur că s-ar duce să-i tragă o scatoalcă lui Iris. Dar nu e aici și n-o să știe.

— Ești sigur?

— Da, Jo. Crezi că zdreanță aia e citită la Moustique? Și apoi, e genial, cota mea o să explodeze în rândul fetelor! Toate vor vrea să iasă cu mine! Câteva zile, în orice caz…

— E singura impresie pe care ți-o face toată povestea asta? întrebă Jo uluită.

— Ar fi trebuit să vezi presa engleză de pe vremea Dianei, aia situație nasoală! Pot să termin camembertul? Mai e puțină pâine?

Jo încuviință abătută. Îl luase pe băiat în grija ei, iar acum lucrurile riscau să scape de sub control.

— Haide, Jo, nu face o dramă din nimic.

— Vorbește pentru tine! Ți-i imaginezi pe Philippe și Alexandre…

— N-au decât s-o ia ca pe o joacă. O glumă. Singurul lucru pe care aș vrea să-l știu este cum au ajuns pozele în fițuica aia!

— Și eu la fel! mormăi Jo.

∵

O vedeau din nou pe Iris la televizor. O auzeau la radio.

— Nu pricep agitația asta, se mira ea la RTI. Când un bărbat de patruzeci de ani iese cu o tinerică de douăzeci, nu apar titluri cu litere groase în ziar! Sunt pentru egalitatea bărbați-femei pe toate planurile.

Vânzările cărții luară din nou avânt. Femeile îi imitau secretele de frumusețe, bărbații își sugeau burta când o priveau. I se propuse să modereze o emisiune de noapte la un post de radio, însă refuză. Voia să se consacre în întregime literaturii.

∵

Departe de această agitație pariziană, așezat pe treptele verandei, Antoine reflecta. Nu putuse lua fetele în vacanța din februarie. La Crăciun nici atât, nu veniseră. Joséphine îi ceruse voie să le ducă la Moustique, la o prietenă. Fetele erau bucuroase să se ducă. Spusese da. Crăciunul fusese trist și expediat pe fugă. Nu găsise curcan în piața din Malindi. Făcuseră o friptură de wapiti pe care o mestecaseră în tăcere. Mylène îi oferise un ceas pentru scufundări. El nu-i pregătise niciun cadou. Ea nu spusese nimic. Se culcaseră devreme.

De ceva timp erau într-o stare proastă. Bambi fusese devorat de un crocodil bătrân, violent, într-o zi când se târa fără grijă pe malul unui lac. Asta îi destabilizase cu totul pe Pong și Ming. Încercănați, cu ochii în fundul capului, își târau pantofii vechi prin gospodărie, nu mai mâncau și se întindeau pe rogojină ca să se odihnească după cel mai mic efort. Trebuia să accepte că până și el fusese afectat de moartea lui Bambi. Până la urmă se atașase de animalul stângaci și lipicios care îl privea cu ochi sticloși, legat de piciorul mesei de la bucătărie. Reprezenta o legătură între ceilalți crocodili și el. O liniuță de unire blândă. Îl observa și găsea o lucire umană în adâncul ochiului. Uneori chiar îi zâmbea. Își răsfrângea buzele și schița un zâmbet. „Chiar crezi că mă iubește?” îl întrebase pe Pong. Fusese înduioșat de răspunsul afirmativ al servitorului.

Numai Mylène rezista. Mica ei afacere prospera. Asocierea cu mister Wei se consolida.

— Lasă baltă animalele alea mizerabile și vino cu mine, îi șoptea ea lui Antoine seara, când se strecurau sub pânza contra țânțarilor.

„O altă plecare după un alt eșec”, gândea Antoine decepționat. „Doar asta fac: colecționez eșecuri”. Și apoi asta ar fi însemnat să capituleze în fața crocodililor, soluție care, fără să știe de ce,

îl nemulțumea. Voia să plece cu capul sus. Voia să aibă ultimul cuvânt.

Petrecea din ce în ce mai mult timp alături de ei. Seara, mai ales. Pentru că ziua se omora cu munca. Dar seara, după cină, o abandona pe Mylène carnetelor ei de comenzi și de socoteli și pleca să se plimbe pe malurile cu crocodili.

Să plece în China nu-l tenta. Să se lupte din nou, și pentru ce? Nu mai avea puterea să lupte.

— Dar eu o să muncesc, tu n-o să ai mare lucru de făcut… Te vei ocupa de socoteli.

„Nu vrea să plece singură”, gândi el. „Am devenit bărbat de companie, ca să nu zic gigolo”.

Se îndoia de tot. Nu mai avea energie. Se întâlnea cu crescătorii la Crocodile Café, la Mombasa, și bea fără măsură la tejghea, criticându-i pe negri, pe albi, pe galbeni, clima, starea drumurilor, mâncarea. Se apucase iar de băut. „Sunt ca o baterie descărcată”, își spunea, fixând în întuneric ochii galbeni ai crocodililor. Putea citi o licărire de ironie în ochii lor. „Te-am învins, bătrâne. Privește ce-ai ajuns: o zdreanță umană. Bei pe ascuns, nu mai ai poftă să-ți fuți nevasta, mănânci wapiti de Crăciun. Te facem bucățele numai ridicând o labă!” Arunca în ei cu pietre care ricoșau pe carapacea lucioasă și grasă. Pleoapele nu mișcau, și mica sclipire galbenă ardea în permanență în fanta ochilor, croită în forma unui zâmbet mieros.

„Animale mizerabile, animale mizerabile, vă mătrășesc eu!” le spunea în gând, căutând o modalitate prin care să le distrugă.

Ce plăcută era viața înainte. La Courbevoie. Îi era dor de Joséphine, îi era dor de fete. Își amintea de cadrul ușii de la bucătărie atunci când se sprijinea de ușa biroului său. Îi era de ajuns să se frece încetișor de lemn ca să se întoarcă la Courbevoie. Courbevoie, Cour-be-voie. Silabele răsunau magic. Erau o invitație la călătorie, așa cum fuseseră odinioară Ouagadougou, Zanzibar,

Capul Verde sau Esperanza. Întoarcerea la Courbevoie. „Până la urmă nu sunt decât doi ani de când am plecat…”

Într-o seară o sună pe Joséphine.

Dădu peste robot, care îi ceru să lase un mesaj. Se uită la ceas, mirat. În Franța era ora unu dimineața. Mai încercă a doua zi, dar avu parte de aceeași înregistrare seacă. Închise, fără să lase mesaj. Sună peste câteva ore, și Joséphine răspunse. După banalitățile obișnuite, întrebă dacă putea vorbi cu fetele. Jo îi zise că erau plecate în vacanță.

— Știi, am vorbit despre asta. Vacanța pică târziu anul ăsta, a început la sfârșitul lui februarie. S-au dus la prietena mea, la Moustique.

— Le-ai lăsat singure?

— Sunt cu Shirley și Gary…

— Cine e prietena asta?

— N-o cunoști.

Antoine avu brusc o revelație.

— Dar nu erai acasă azi-noapte, Jo! Nici cu o noapte înainte! Am sunat și n-a răspuns nimeni…

La capătul firului se lăsă tăcerea.

— Ai pe cineva?

— Da.

— Ești îndrăgostită?

— Da.

— Asta e bine.

Urmă o nouă tăcere. Apoi Antoine reluă:

— Era inevitabil să se întâmple…

— N-am căutat-o anume. Nu mă credeam în stare să interesez pe cineva.

— Și totuși… Ești formidabilă, Jo.

— Nu mi-o spuneai prea des…

— „Recunoaștem fericirea după larma pe care o face la plecare”. Cine a spus asta, Jo?

— Nu știu. Tu ești bine?

— Sunt depășit de muncă, dar merge… O să termin de achitat împrumutul la bancă și o să-ți

dau o pensie pentru fete. Afacerile merg mult mai bine, să știi. L-am pus cu botul pe labe!

— Mă bucur pentru tine.

— Ai grijă de tine, Jo…

— Și tu, Antoine. O să le spun fetelor să te sune când se întorc.

El închise. Își șterse fruntea. Deschise o sticlă de whisky care era pe un raft și o termină în cursul acelei nopți.

∵

În 6 mai, pe la șase dimineața, Josiane simți o primă contracție. Amintindu-și ce învățase la cursurile de educație prenatală, se apucă să cronometreze intervalele dintre contracții. La ora șapte îl trezi pe Marcel.

— Marcel, cred că asta este! Vine Junior.

Marcel se ridică în capul oaselor ca un boxer amețit și bolborosi:

— Vine, vine, ești sigură, Scumpete, Doamne! Vine…

Se așeză pe marginea patului, întinse mâna să-și caute ochelarii, răsturnă paharul cu apă pe noptieră, înjură și se întoarse spre ea derutat.

— Marcel, nu te enerva. Totul e gata. O să mă îmbrac, mă pregătesc, tu iei valiza, e acolo, lângă dulap, scoți mașina și eu cobor…

— Nu! Nu! Nu cobori singură, cobor cu tine.

Se grăbi să intre la duș, se parfumă cu apă de toaletă, se spălă pe dinți, își pieptănă coroana de păr care-i înconjura capul chel, rămase indecis între o cămașă albastră uni și una albastră cu dungi fine.

— Trebuie să fiu frumos, Scumpete, trebuie să fiu frumos…

Înduioșată, Josiane arătă spre o cămașă la întâmplare.

— Ai dreptate, asta îmi dă un aer mai proaspăt, mai tineresc… Și cravata, Scumpete, vreau să-l întâmpin cu cravată!

— Poate nu contează cravata…

— Ba da, da…

Se grăbi spre dressing și-i propuse trei. Ea alese încă o dată la întâmplare, iar el aprobă.

— Nu știu cum faci să-ți păstrezi sângele-rece! Eu cred că o să leșin. Ești bine? Măsori corect timpul dintre contracții?

— Ai terminat în baie?

— Da. Cobor să caut mașina și urc să te iau. Nu te mișca de aici, promiți? Un accident se întâmplă atât de repede.

Plecă, dar trebui să urce înapoi pentru că uitase cheile de la mașină. Plecă din nou, se întoarse încă o dată: nu-și mai amintea unde parcase în ajun. Ea îl calmă, îl liniști, îi spuse unde era mașina, iar el deschise ușa de la bucătărie să plece.

Josiane izbucni în râs, el se întoarse, tulburat.

— De treizeci de ani aștept clipa asta, Scumpete, treizeci de ani! Nu-ți bate joc de mine. Cred că n-o să reușesc…

Chemară un taxi. Marcel îi dădu nenumărate recomandări șoferului care avea opt copii și îl privea ironic pe viitorul tată în oglinda retrovizoare.

Pe bancheta din spate, Marcel o ținea pe Josiane în brațe, ca o a doua centură de siguranță. Repeta: „Ești bine, Scumpete, ești bine?”, ștergându-și fruntea și gâfâind ca un cățeluș.

— Eu o să nasc, Marcel, nu tu.

— Mi-e rău, mi-e rău! Cred că o să vomit.

— Nu în mașina mea! exclamă șoferul. Abia îmi încep ziua.

Opriră. Marcel se duse să ia în brațe un castan, ca să-și revină, apoi își reluară drumul spre clinica din Muette. „Fiul meu o să se nască în arondismentul al XVI-lea”, decisese Marcel, „în clinica cea mai bună, cea mai elegantă, cea mai scumpă”. Rezervase un apartament de lux, la ultimul etaj, cu terasă și o baie mare cât un salon de ambasador.

Ajunși la clinică, Marcel îi dădu o bancnotă de o sută de euro șoferului care protestă: nu avea mărunt.

— Dar nu vreau restul! E pentru dumneata. Prima călătorie cu taxiul a fiului meu!

Șoferul se întoarse și spuse:

— Păi, atunci… Vă las numărul meu de telefon să mă sunați de fiecare dată când se plimbă micuțul.

La douăsprezece și jumătate micul Marcel Junior scotea primul țipăt. Asistentele trebuiră să-l susțină pe tatăl care leșina și în cele din urmă îl dădură afară din sala de nașteri. Josiane își ținu răsuflarea când îi puseră pe burtă fiul ud, murdar, lipicios.

— Cât e de frumos! Cât e de mare! Cât e de zdravăn! Ați mai văzut până acum un bebeluș atât de frumos, domnule doctor?

— Niciodată, îi răspunse medicul.

Marcel își reveni în simțiri ca să se ducă să taie cordonul ombilical și să-i facă prima baie fiului său. Plângea atât de tare, că nu știa cum să țină copilul și să se șteargă la ochi în același timp, dar nu voi să renunțe.

— Sunt eu, tati, mă recunoști? Ai văzut, Scumpete, îmi recunoaște vocea, s-a întors spre mine, a încetat să se agite. Fiul meu, frumusețea mea, uriașul meu, iubirea mea… O să vezi ce viață o să-ți facem, mama ta și cu mine. O viață de prinț în papucei de piele! Va trebui să și muncești, pentru că în lumea asta dacă nu-ți rupi șalele nu ai nimic, dar nu te speria, o să te învăț. O să-ți plătesc cele mai bune școli, ghiozdanele cele mai frumoase, cele mai frumoase cărți cu ilustrații aurite. O să ai totul, fiul meu, o să ai totul… O să fii precum Regele-Soare. O să domnești în lumea întreagă, pentru că Franța de azi este prea mică, prea îngustă. Numai francezii se cred regii lumii! O să vezi, fiule, tu și cu mine, o să ne distrăm grozav.

Josiane și doctorul ascultau zâmbind.

— Fiul dumneavoastră are multă treabă de făcut. Cum o să-l numiți?

— Marcel, urlă Marcel Grobz. Ca pe mine. O să facă să strălucească numele acesta, o să vedeți!

— Nu mă îndoiesc…

Mama și copilul fură duși în apartamentul de lux. Marcel nu mai voia să plece.

— Ești sigură că n-o să ni-l schimbe?

— Nu ni-l schimbă, are brățara lui. Și apoi nu e niciun pericol, ai văzut? E portretul tău leit!

Marcel se umflă în pene și se duse să-l mai admire încă o dată pe micul Marcel în leagănul lui.

— Trebuie să te duci să-l declari la primărie și eu trebuie să mă odihnesc, sunt cam obosită…

— Ah, iartă-mă, Scumpete… Mi-e greu să plec, știi, mi-e teamă să nu-l mai găsesc.

— Ai sunat la birou să le spui?

— I-am sunat pe Ginette și René, te sărută. Au scos șampania. Mă așteaptă să bem! Mă întorc pe urmă. Indiferent ce se întâmplă, promite că mă suni imediat, da, Scumpete?

Își poză fiul care, îmbăiat, curat, se odihnea în pijamaua lui albă, și plecă ciocnindu-se de ușă. Josiane începu să hohotească de fericire. Plânse, plânse mult timp, apoi se ridică și-și luă bebelușul în brațe, ghemuit la pieptul ei.

Erau adunați cu toții sub ramurile glicinei împodobite cu fundițe albastre pentru eveniment, Ginette improvizase un bufet, când sună mobilul lui Marcel. Deschise și trâmbiță:

— Scumpete?

Nu era Scumpetea. Era Henriette. Era la bancă, se ducea să-și verifice conturile și să lămurească situația cu consilierul de investiții.

— Nu înțeleg, acum avem două conturi separate? Trebuie să fie o greșeală…

— Nu, draga mea. Două conturi separate și viețile tot separate. Din noaptea asta am un fiu. Un

fiu pe nume Marcel… Aproape patru kile, cincizeci și cinci de centimetri, un uriaș!

Urmă o lungă tăcere, apoi Henriette, cu aceeași voce tăioasă, spuse că va suna din nou, nu putea vorbi de față cu doamna Lelong.

Marcel își frecă mâinile jubilând. „Sună, sună, frumoasa mea, o să vezi ce noutăți mai am pentru tine!” René și Ginette îl priveau oftând, în sfârșit, în sfârșit, tiranul fusese detronat.

Ca toate spiritele meschine și răuvoitoare, Henriette Grobz avea obiceiul să nu renunțe la ideile ei preconcepute și căuta întotdeauna în exterior cauza nenorocirilor ei. Prefera să le pună în seama altora, în ziua aceea nu se abătu de la regulă. Rezolvă rapid afacerile curente cu doamna Lelong și ieși din bancă alungându-l pe Gilles, care-i deschidea ușa berlinei. Îi ceru s-o aștepte, avea de făcut niște cumpărături pentru care nu era nevoie să ia mașina. Făcu un tur al cartierului ca să-și pună gândurile în ordine. Era urgent să se organizeze. Obișnuită cu docilitatea victimei, semnase hârtiile de cumpărare a firmei fraților Zang fără să le acorde cu adevărat atenție. „Greșeală, greșeală”, repetă ea frecându-și genunchii, „grosolană greșeală. M-am lăsat amăgită de starea de bine în care mă aflam și am fost trasă pe sfoară. Am crezut că animalul era complet îmblânzit, dar el încă mai mișca. Acum trebuie să schimb tactica. Să-i vorbesc amabil ca să scot castanele din foc”. Cuvântul „amabil”, cu toate că nu fusese rostit cu voce tare, declanșă în ea un fel de repulsie, o izbucnire de ură care-i strâmbă gura. Drept cine se credea grăsanul stângaci pe care ea îl învățase totul, să țină furculița și să decoreze vitrinele? Fără ea, n-ar fi fost nimic. Nimic decât un vânzător obscur! Ea îi dăduse strălucire, șlefuire și distincție. Ea îi imprimase sigla pe cel mai mic suport de creioane pe care-l vindea. „Averea, mie mi-o datorează”, decise ea când încheie primul tur al cartierului.

„Mie îmi revine”. Cu cât înainta, cu atât ura îi creștea. Creștea în raport cu speranțele ei înșelate. Crezuse că ajunsese la liman, că era la adăpost, și mitocanul tăia parâma! Nu mai găsea cuvinte ca să-l califice și se lăsa dusă cu elan pe panta ușoară a urii. O sută de metri mai departe se opri, izbită de realitatea sinistră: vai, depindea de el! Fu deci nevoită să-și tempereze dorințele de răzbunare. Conturi separate, economii furate, ce-i mai rămăsese? Șuieră câteva înjurături, dădu un pumn pălăriei care amenința să zboare și făcu încă o dată turul caselor, străduindu-se să devină rezonabilă. Trebuia să gândească în ansamblu, să nu se lase furată de micile răzbunări, să ia un avocat, doi dacă era nevoie, să scoată vechile contracte, să ceară, să facă scandal… Se opri lângă o poartă mare gândindu-se: „Oare o să am mijloace pentru asta? Probabil că el s-a ocupat de tot, nu e un pușlan născut ieri, i-a înfruntat pe rușii corupți și pe chinezii vicleni. Odinioară mă mulțumeam cu mici umiliri, îl terorizam cu blândețe și încăpățânare, era modul meu preferat de a-mi petrece timpul, aproape îl terminasem”.

Oftă cu nostalgie. Trebuia să aibă inima tare, să miroasă starea fiarei înainte de a lua o hotărâre. Un ultim tur de cartier fu rezervat regretelor. „Vedeam foarte clar că nu mai doarme acasă, că patul nu e niciodată desfăcut, credeam că trăiește o ultimă aventură penibilă cu o dansatoare goală, când el plănuia să zboare din cuib! Trebuie să te temi de apele liniștite, chiar dacă sunt astfel de ani de zile. Marcel încă mai mișcă. La ce mi-ar folosi să inventez noi persecuții dacă loviturile nu-și mai ating ținta?” Se propti din nou de o poartă și formă numărul lui Șef.

— E acea Natacha? atacă ea cu îndrăzneală. Târâtura aia ți-a făcut un copil?

— Total fals! jubilă Marcel. E Josiane Lambert. Viitoarea mea soție, mama copilului meu. Iubirea mea, frumoasa mea…

— La șaizeci și șase de ani, e ridicol.

— Nimic nu e ridicol, draga mea Henriette, când e vorba de iubire…

— Iubire! Numești iubire interesul unei femei pentru averea ta!

— Ah, devii vulgară, Henriette! Natura se arată imediat când se duce spoiala! În privința averii, așa cum spui, nu-ți face probleme, n-o să te las în pielea goală pe trotuar unde, cu siguranță, nu mai ai succes. O să păstrezi apartamentul și o să-ți trimit o pensie în fiecare lună, cu care să trăiești confortabil până la sfârșitul zilelor…

— O pensie! Nu am ce face cu pensia ta, am dreptul la jumătate din avere, bunul meu Marcel.

— AVEAI dreptul… Nu acum. Ai semnat niște hârtii. N-ai avut nicio bănuială, m-am lăsat jupuit atât de mult timp. Ai ieșit din afacerile mele, Henriette. Semnătura ta nu mai valorează un sfanț. Poți s-o caligrafiezi pe toate sulurile de hârtie igienică dacă vrei, e tot ce-ți rămâne drept consolare. Așa că o să fii foarte amabilă să te mulțumești cu pensia considerabilă pe care binevoiesc să ți-o acord, pentru că altfel, ciuciu, n-o să mai ai decât ochii ca să plângi. Va trebui să-ți desfunzi canalul lacrimal, căci trebuie să fie al dracului de înfundat.

— Nu-ți permit să-mi vorbești așa!

— Tu m-ai tratat așa multă vreme. Cu maniere, este adevărat, îți alegeai cuvintele, îți șlefuiai disprețul, ai primit o educație bună, dar fondul puțea a mucegăit, a dispreț, a babă stătută și acrită. Astăzi, draga mea, plesnesc de fericire și sunt într-o dispoziție minunată. Profită, pentru că mâine s-ar putea să mă arăt mai câinos! Așa că termină. Altfel va fi război. Și eu știu să duc un război, dragă Henriette…

Atunci, ca toate spiritele josnice și meschine, avu o ultimă tresărire josnică și meschină și țipă:

— Și Gilles? Și mașina? Pot să le păstrez?

— Mă tem că nu… în primul rând pentru că nu te are la inimă, apoi pentru că voi avea mare nevoie de el ca să-mi transporte regina și micul prinț. Mă tem că va trebui din nou să înveți să-ți folosești ciolanele și să-ți târăști curul cu transportul în comun sau cu taxiul, dacă preferi să-ți termini economiile! Am stabilit toate astea clar cu avocații mei. Nu ai decât să te adresezi lor. O să-ți citească noul mod de întrebuințare. Va urma divorțul. Nu va trebui nici măcar să-mi mut lucrurile, am luat deja obiectele la care țineam. În ce privește restul, poți să-ți verși nervii pe ele ori să le arunci la gunoi. Am un copil, Henriette! Am un copil și o femeie care mă iubește. Mi-am refăcut viața, mi-a luat timp să scutur jugul, dar asta este! Haide, continuă să dai târcoale prin cartier. Știu de la Gilles că n-ai stare, așa că umblă până obosești, până-ți golești sacul de ură, apoi întoarce-te acasă. Gândește-te la soarta ta! Învață ce-nseamnă înțelepciunea și modestia. E un program bun pentru o bătrânețe plăcută! Consideră-te fericită, îți las un acoperiș, o adresă și ce să mănânci în restul zilelor pe care Dumnezeu, în nețărmurita lui milostenie, va binevoi să ți le dăruiască.

— Ai băut, Marcel. Ai băut!

— Așa e, sărbătoresc de dimineață! Dar am mintea limpede, să știi. Poți să-ți angajezi toți avocații din lume, ți-am tras-o, draga mea, ți-am tras-o!

Rănită, Henriette închise. Zări mașina condusă de Gilles întorcând în capul străzii, abandonând-o noii sale singurătăți.

∵

În ziua când micuțul ajunse acasă, în ziua când, în brațele mamei sale, înfășurat tot în albastru, ca ochii lui și ca ochii tatălui său, pătrunse în imobilul elegant care urma să-i fie cămin de-acum înainte, îl aștepta o surpriză. Un uriaș baldachin din percal alb brodat cu flori de crin era instalat la intrarea în

imobil, formând o boltă maiestuoasă. Ginette și René aruncară cu orez, și toți angajații casei Grobz începură să cânte într-un glas: „Dacă aș fi tâmplar și pe tine te-ar chema Maria, m-ai lua de bărbat și mi-ai purta copilul?”

Johnny, marele Johnny Hallyday, nu se putuse deplasa, dar Ginette, cu vocea ei frumoasă de coristă, cântă toate strofele în timp ce Josiane plângea pe boneta din dantelă a fiului ei și Marcel mulțumea Cerului pentru atâta fericire și-i lămurea pe toți curioșii care se întrebau dacă era o nuntă, o naștere sau o înmormântare.

— Toate la un loc, jubila Marcel. Am o femeie, un copil și îngrop anii de nefericire. Începând de acum țintesc cât mai sus!

∵

— La ce te gândești, Joséphine?

— Mă gândesc că se fac aproape șase luni de când dorm în brațele tale aproape în toate după-amiezile…

— Ți se pare mult?

— Timpul mi se pare un fulg…

Se întoarse spre Luca. Sprijinit într-un cot, o privea și-și plimba un deget pe umărul ei gol. Când ea își dădu pe spate o șuviță de păr, el o sărută cu tandrețe.

— Va trebui să plec, oftă ea, și n-aș vrea să plec niciodată…

„Timpul zboară ca un fulg”, gândi ea mai târziu, la volanul mașinii.

„N-am spus asta degeaba. Totul trece atât de repede”. Gary avusese dreptate: vacanța se terminase, copiii se întorseseră bronzați ca niște mici nectarine de Moustique, viața o luase de la capăt. Nu mai vorbiseră despre articol. Într-o zi se dusese să ia prânzul la Iris. Philippe și Alexandre erau la Londra. Se duceau din ce în ce mai des. Philippe hotărâse să se mute acolo? Nu știa. Nu mai vorbeau despre asta, nu se mai vedeau. „E mai bine așa”, își spunea ea ca să se liniștească de

fiecare dată când se gândea la el. Luaseră prânzul amândouă în biroul lui Iris, servite de Carmen.

∵

— De ce ai făcut asta, Iris, de ce?

— Credeam că e un joc. Voiam să se vorbească despre mine… Și am aruncat totul în aer! Philippe mă evită, a trebuit să-i explic lui Alexandre că a fost o glumă proastă, însă era atâta scârbă în expresia lui, că n-am fost în stare să-l privesc în ochi.

— Tu ai trimis fotografiile?

— Da.

La ce bun să vorbească despre toate astea? oftă Iris excedată. La ce bun să se gândească? „Încă o dată m-am dovedit lipsită de tact și m-am lăsat prinsă. Niciodată n-am fost în stare să înțeleg ce se petrecea în mine, nu am puterea și, dacă aș avea-o, oare m-ar interesa cu adevărat? Nu cred. Sunt incapabilă să mă înțeleg pe mine și să-i înțeleg pe alții. Mă îndepărtez, ei se îndepărtează de mine. Nu știu să fac o confesiune, să am încredere. Nu am niciun prieten adevărat. Până acum mergea așa. Înaintam fără să mă gândesc, viața era ușoară și blândă, puțin grețoasă, uneori, dar atât de simplă. O jucam la zaruri și zarurile îmi zâmbeau. Dintr-odată, zarurile nu mi-au mai zâmbit”. O trecu un frison și se ghemui pe canapeaua mare. „Viața îmi scapă, și eu îi scap printre degete. Mulți oameni sunt ca mine, nu sunt singura care întinde mâna după un lucru care dispare. Nici măcar nu știu să dau un nume acestui lucru. Nu știu…”

Privi fața serioasă a surorii sale. Ea, ea știa. Mica ei soră se făcuse atât de mare…

„Gata cu toate gândurile astea. Va veni vara, vom pleca la casa noastră de la Deauville. Alexandre se va face mare. Acum de asta se ocupă Philippe. Nu mai am de ce să-mi fac griji”.

Râse ușor în sinea ei. „N-am fost niciodată îngrijorată pentru el, întotdeauna am fost preocupată de mine. Ești ridicolă, scumpa mea,

când încerci să reflectezi, gândurile n-o țin drept, nu ajung departe, se clatină, se fac bucăți… O să sfârșesc ca Doamna mamă. O să încerc doar să scuip mai puțin venin. Să păstrez puțină demnitate în această nenorocire pe care am cusut-o fir cu fir. În tinerețe am crezut că totul va decurge ușor. Totul mă îndemna s-o cred. M-am lăsat să plutesc pe panglicile vieții, însă până la urmă au făcut un nod ucigaș în jurul meu”.

— Nu ți-ai spus că le faci rău celor din jurul tău?

Cuvintele folosite de Joséphine o răniră. De ce să folosească niște cuvinte atât de îngrozitoare? Plictiseala nu era destul pentru a explica totul? Mai trebuia să adauge? Cum ar fi fost să sfârșească odată cu toate? Se gândise la asta privind pe fereastra biroului. Nu se mai trezea dimineața, nu-și mai trecea în revistă activitățile de peste zi, nu se mai îmbrăca, nu se mai coafa, nu se mai prefăcea că vorbește cu fiul ei, cu Carmen, cu Babette, cu Philippe… Gata cu rutina, cu sumbrul refren al rutinei. Nu-i mai rămânea decât o podoabă: această carte pe care n-o scrisese, dar al cărei succes încă făcea valuri. Pentru cât timp? Nu știa. După… După, o să vadă. Pe urmă va veni o altă zi, o altă noapte. Le va primi una câte una și le va îndulci cum va putea. Nu mai avea putere să se gândească la asta. Poate că la un moment dat fosta Iris, femeia triumfătoare și sigură, avea să se întoarcă, s-o ia de mână și să-i șoptească: „Toate astea nu sunt importante, fă-te frumoasă și pleacă… Aparențele sunt cele care contează”. „Problema”, ofta ea, „este că încă gândesc… Sunt slabă, dar încă gândesc, ar trebui să nu mai gândesc deloc. Ca Bérengère. Încă vreau, încă sunt plină de speranță, de dorință pentru o altă viață pe care nu am puterea s-o construiesc. Nici măcar să mi-o imaginez. Să am înțelepciunea de a mă replia și de a-mi aprecia sărmanele mele puteri, de a-mi spune, iată, am trei stropi de putere și nu mai mult,

ce să facem cu… Dar cu siguranță e prea devreme, nu sunt încă pregătită să renunț”. Se încruntă. Ura acest cuvânt, „a renunța”. Era îngrozitor!

∵

Privirea i se opri asupra surorii ei. „Avea mult mai puțin talent decât mine la naștere, și s-a descurcat foarte bine. Viața este cusurgie”. Era ca și cum ar fi cerut nota de plată, ar fi socotit ce dăduse și ce primise și ar fi făcut bilanțul.

— Nici măcar Hortense nu mai vine să mă vadă, zise ea într-o ultimă tresărire de interes pentru viață. Totuși, ne înțelegeam bine… Probabil că o scârbesc și pe ea!

— Nici vorbă, se pregătește pentru bac. Muncește ca o nebună. Urmărește o mențiune, a găsit o școală de design vestimentar la Londra pentru anul viitor…

— Ah! Deci chiar vrea să muncească… Credeam că zicea și ea așa.

— S-a schimbat mult, să știi. Nu mă mai respinge ca înainte. S-a îmblânzit…

— Și tu ești bine? Nici pe tine nu te văd prea des.

— Muncesc. Muncim cu toții. E o atmosferă foarte studioasă la noi.

Râse ghiduș, un râs care se termină cu un zâmbet încrezător, tandru. Iris ghici seninătatea femeii vesele, fericite, și dori mai mult decât orice să fie în locul ei. O clipă simți nevoia s-o întrebe: „Cum faci, Joséphine?”, dar nu-și dorea să cunoască răspunsul.

Nu-și mai spuseseră nimic.

Joséphine plecase promițând să mai vină. „E ca o floare tăiată”, își spusese la ieșirea din imobil. „Ar trebui răsădită din nou, astfel încât să prindă rădăcini. Când suntem tineri, nu ne gândim la rădăcini. Spre patruzeci de ani ne amintim de ele. Când nu mai putem conta pe elanul și ardoarea tinereții, când energia începe să dispară, când frumusețea începe să se ofilească pe nebăgate de

seamă, când socotim ce am făcut și ce am ratat, atunci ne întoarcem spre ele și căutăm, inconștient, forțe noi. Nu știm, dar ne bazăm pe ele. Eu întotdeauna am contat pe mine, pe munca mea de furnicuță silitoare, în cele mai grele momente aveam teza mea, dosarul de atestare, cercetările mele, conferințele mele, iubitul meu secol al XII-lea, care era prezent și care mă îndemna să rezist… Eleanor mă inspira și-mi întindea mâna!”

∵

Parcă în fața casei și scoase din portbagaj cumpărăturile pe care le făcuse înainte de a se duce la Luca. Avea tot timpul să prepare cina, Gary, Hortense și Zoé nu se întorceau decât peste oră. Luă ascensorul, cu brațele încărcate de pachete, reproșându-și că nu se gândise să scoată cheile. „Va trebui să las toate sacoșele pe jos!” înaintă pe pipăite, în căutarea întrerupătorului.

Era acolo o femeie care o aștepta. Făcu un efort să-și amintească de unde o știa, apoi în fața ochilor îi apăru un triunghi roșu: Mylène! Manichiurista salonului de coafură, femeia cu care plecase soțul ei, femeia cu cotul roșu. Avea impresia că trecuse un secol de când colorase furioasă triunghiul roșu care depășea portiera mașinii.

— Mylène? întrebă ea cu voce nesigură.

Femeia aprobă din cap, o urmă, o ajută să adune pachetele care se prăvăleau în timp ce Joséphine căuta cheile. Se instalară în bucătărie.

— Trebuie să fac cina pentru copii. O să se întoarcă repede…

Mylène dădu să se ridice, dar Joséphine o reținu.

— Avem timp, știi, nu se întorc înainte de o oră. Vrei să bei ceva?

Mylène scutură din cap. Joséphine îi făcu semn să nu miște până punea la loc cumpărăturile.

— E vorba de Antoine, nu-i așa? I s-a întâmplat ceva?

Mylène încuviință, și umerii începură să-i tremure.

Când Joséphine o luă de mâini, se prăbuși în lacrimi pe umărul ei. Joséphine o legănă îndelung.

— A murit, nu-i așa?

Mylène confirmă printre lacrimi și Joséphine o strânse la piept. Antoine, mort, nu se putea… Amândouă rămaseră hohotind una în brațele celeilalte.

— Cum s-a întâmplat? întrebă Joséphine când reuși să se oprească din plâns.

Mylène povesti. Ferma, crocodilii, mister Wei, Pong, Ming, Bambi. Munca din ce în ce mai grea, crocodilii care nu voiau să se reproducă, care îi sfâșiau pe toți cei care se apropiau, muncitorii care nu mai voiau să lucreze, puii pe care-i furau.

— În timpul acesta, Antoine se cufunda în gândurile lui. Era acolo, dar parcă nu era. Noaptea, pleca să stea de vorbă cu crocodilii. Spunea asta în fiecare seară: „Mă duc să stau de vorbă cu crocodilii, trebuie să mă asculte”, ca și cum crocodilii puteau asculta! Într-o seară a plecat să se plimbe ca de fiecare dată, intrase în apa unui iaz, Pong îi arătase cum să facă, cum să se așeze alături de ei fără să-l sfâșie… L-au mâncat de viu! izbucni în hohote și scoase batista din geantă. N-am mai găsit aproape nimic din el. Doar ceasul pentru scufundări pe care i-l cumpărasem de Crăciun și pantofii…

— Nu trebuie ca fetele să afle, o avertiză Joséphine. Hortense dă bacul într-o săptămână și Zoé este atât de sensibilă… O să le spun încetul cu încetul. O să spun mai întâi că a dispărut, că nu se știe unde, și apoi, într-o zi, o să le spun adevărul. Oricum, continuă ea ca pentru sine, nu le mai scria, nu le mai telefona. Era pe cale să dispară din viața lor. Nu-mi vor mai cere vești despre el imediat… o să le spun pe urmă… pe urmă… nu știu când… mai întâi o să le spun că a plecat în recunoaștere, să viziteze alte locuri ca să construiască alte parcuri… și apoi, mă rog, o să văd.

Și apoi… își aminti totul.

Ziua întâlnirii lor. Prima oară când îl văzuse se rătăcise pe o stradă din Paris, ținea în mână o hartă a orașului și căuta drumul. Ea îl luase drept un străin. Se apropiase și-l întrebase vorbind rar:

— Pot să vă ajut?

El îi aruncase o privire aiurită.

— Am o întâlnire importantă, o întâlnire de afaceri, și mi-e teamă că am întârziat.

— Nu e departe, o să vă conduc, spusese ea.

Era o zi frumoasă, prima zi de vară în Paris, ea purta o rochie ușoară, tocmai își luase diploma în litere. Se plimba cu nasul în vânt. Îl condusese și-l lăsase în fața unei uși mari din lemn lăcuit de pe bulevardul Friedland. El transpira abundent; ștergându-și fața, o întrebase îngrijorat:

— Arăt bine?

— Sunteți impecabil, îl asigurase ea râzând.

El îi mulțumise cu o privire de câine bătut. Își amintea foarte bine acea privire. Își spusese: „Ei bine, i-am făcut un serviciu, am fost bună la ceva astăzi, pare atât de nefericit, bietul băiat”. Da, exact în acești termeni gândise despre el. El îi propusese să meargă să bea un pahar când termina întrevederea – „dacă merge bine, vom sărbători noua mea angajare, dacă nu, o să mă consolați”. I se păruse cam stângace invitația, dar acceptase. „Îmi amintesc foarte bine că am acceptat pentru că nu-mi era frică de el, pentru că era frumos afară, pentru că nu aveam nimic de făcut și aveam chef să-l protejez. Nu părea să fie la locul lui în acest oraș prea mare pentru el, în costumul prea larg, cu harta pe care nu știa s-o citească și valurile de sudoare care-i curgeau în ochi”. Se dusese să se plimbe pe Champs-Elysées, cumpărase o înghețată de vanilie cu ciocolată, un ruj de buze. Își dăduseră întâlnire în fața aceleiași uși din lemn lăcuit. Regăsise un bărbat înflăcărat, sigur pe el, aproape autoritar. Se întreba dacă îl idealizase ea în timpul plimbării sau îl evaluase greșit prima dată. Îl

văzuse sub un unghi nou: viril, reconfortant, spiritual.

— A mers ca pe roate, am fost angajat!

O invitase la cină. Vorbise tot timpul mesei despre viitoarea lui slujbă, urma să facă una, să facă alta, ea îl asculta dorindu-și să se lase în voia lui. Era atât de liniștitor, atât de antrenant! mai târziu se întrebase din câte unghiuri putem privi o persoană și care este unghiul cel bun. Și dacă sentimentul pe care-l nutrești față de acea persoană se schimbă în funcție de unghi… dacă ar fi invitat-o la cină când era rătăcit, îngrijorat, ar fi spus da? „Nu cred”, recunoscuse ea, cinstită. „I-aș fi urat noroc și aș fi plecat fără să mă uit înapoi… Atunci, de ce ține nașterea unui sentiment? De o impresie trecătoare? De un unghi care se schimbă, lăsând locul unei iluzii pe care o proiectăm asupra altuia?” Ziua când o ceruse în căsătorie fusese o zi autoritară și bărbătească. Ea spusese da. Asta o sâcâise mult timp la începutul căsniciei lor, cu atât mai mult cu cât unghiul sub care îi apărea Antoine se schimba des…

„Astăzi nu mai există niciun unghi. A murit. Îmi rămâne imaginea unui bărbat șters, dar amabil și blând. I-ar fi trebuit o altă nevastă decât mine, poate”.

— Ce-o să faci acum? o întrebă pe Mylène.

— Stau pe gânduri. Poate o să plec în China. Nu știu dacă fetele ți-au spus, dar am o afacere acolo…

— Mi-au povestit…

— Cred că o să mă duc acolo, aș putea câștiga bani buni…

Ochii își recăpătaseră strălucirea. În mod clar, se gândea la planurile ei, la comenzile ei, la viitoarele câștiguri.

— În orice caz, ar trebui să încerci. Asta te-ar ajuta să-ți revii.

— Oricum, nu am de ales. Nu mai am nimic, îi dădusem toate economiile lui Antoine… Oh! Dar

nu-ți cer nimic! N-aș vrea să crezi că am venit să…

Joséphine avusese o imperceptibilă mișcare de recul când Mylène adusese vorba despre bani. O clipă își spusese: „A venit să-mi ceară să-i plătesc datoriile lui Antoine”. În fața privirii blânde și triste a lui Mylène, se dojeni pentru această idee și încercă să se revanșeze.

— Am un tată vitreg care face afaceri cu chinezii. Ai putea să te duci să-l vezi, ți-ar da niște sfaturi…

— M-am folosit deja de numele lui ca să iau un avocat, zise Mylène roșind. Tăcu o clipă, jucându-se cu mânerul genții, apoi adăugă: Este adevărat că ar fi mai bine dacă aș putea avea o întâlnire cu el.

Joséphine îi scrise adresa și telefonul lui Șef pe o bucată de hârtie și i-o întinse.

— Îi poți spune că eu te-am trimis. Ținem mult unul la altul, eu și Marcel…

I se părea ciudat să-i spună Marcel. Schimbând numele, schimba și unghiul. Fu întreruptă din gânduri de o cavalcadă pe scară, de zgomotul unei uși care se trântea de perete. Zoé apăru roșie, sufocată și se opri brusc în fața lui Mylène. Privirea i se plimbă de la mama ei la musafiră, spunând pe mutește: „Dar ce caută asta aici?”

— Și tata? o întrebă imediat pe Mylène, fără să-i spună bună ziua sau s-o îmbrățișeze. Nu e cu tine?

Se așezase alături de mama ei și o ținea de mijloc.

— Mylène era doar în trecere să-mi spună că tatăl tău a plecat să facă explorări în interiorul țării. Vrea să mărească numărul de parcuri. De asta nu mai aveți vești de ceva vreme…

— Nu și-a luat computerul? întrebă Zoé bănuitoare.

— Un computer în savană! exclamă Mylène. Unde ai văzut așa ceva, Zoé? Îmi dai un pupic?

Zoé șovăi, își privi mama, apoi se apropie de Mylène și-i depuse un sărut prudent pe obraz.

Mylène o luă în brațe și o strânse la piept. Intimitatea evidentă dintre cele două o șocă la început pe Joséphine, dar își reveni repede. Hortense fu la fel de mirată și distantă ca sora ei. „Îmi țin partea”, își spuse Joséphine nu fără o anumită satisfacție. „E urât să gândesc așa, dar îmi face bine. Probabil se întreabă ce caută aici”. Repetă ce-i spusese lui Zoé. Mylène aprobă din bărbie în timp ce ea vorbea.

Hortense ascultă explicația, apoi întrebă:

— Nu are nici telefon?

— Probabil nu mai are baterie…

Hortense nu părea convinsă.

— Și tu ce ai venit să faci la Paris?

— Să caut produse și să-mi văd avocatul…

— Voia să știe dacă poate să-l sune pe Șef pentru afacerea ei din China. Tatăl tău i-a spus să vorbească cu mine, interveni Joséphine.

— Șef? făcu Hortense suspicioasă. Ce treabă are el cu asta?

— Lucrează mult cu chinezii, repetă Joséphine.

— Mda…

Hortense se retrase în camera ei, scoase căștile și caietele, începu să învețe, dar ciudățenia situației, mama ei în bucătărie cu Mylène, mutrele lor boțite și ochii roșii, nu-i spuneau nimic bun. „I s-a întâmplat ceva tatei și mama nu-mi spune. I s-a întâmplat ceva tatei, sunt sigură”. Scoase capul pe coridor și își strigă mama.

Joséphine intră în camera ei.

— I s-a întâmplat ceva tatei, și tu nu-mi spui…

— Ascultă, iubito…

— Mamă, nu mai sunt un bebeluș. Nu sunt Zoé, prefer să știu.

Rostise aceste cuvinte pe un ton atât de rece, atât de hotărât, încât Joséphine voi s-o ia în brațe ca s-o pregătească. Hortense se eliberă cu un gest brusc și violent.

— Termină cu fasoanele! A murit, nu-i așa?

— Hortense, cum poți să spui asta?

— Pentru că e adevărat, nu? Spune că e adevărat… Întinse spre maică-sa o față hotărâtă, ostilă. Avea brațele înțepenite de-a lungul corpului și întreaga ei atitudine o respingea. Se răsti: A murit, ți-e frică să-mi spui. E mort, iar ție îți este teamă. Dar la ce folosește să ne mințim? Va trebui să aflăm într-o zi! Și eu, eu prefer să știu acum… Detest minciunile, oamenii care se prefac!

— A murit, Hortense. Mâncat de un crocodil.

— A murit, repetă Hortense. A murit…

Repetă cuvintele de mai multe ori, cu ochii rămași uscați. Joséphine încercă din nou s-o tragă mai aproape, să-și treacă brațul pe după umerii ei, dar Hortense o respinse violent, făcând-o să cadă pe pat.

— Nu mă atinge! urlă ea. Nu mă atinge!

— Dar ce ți-am făcut, Hortense? Ce ți-am făcut ca să fii atât de dură cu mine?

— Nu te suport, mamă. Mă scoți din minți! Ești… ești…

Oftă exasperată, ca și cum toată oroarea pe care i-o trezea mama ei era prea mare ca să fie cuprinsă în cuvinte. Cu spatele încovoiat, Joséphine aștepta. Înțelegea supărarea fiicei sale, îi înțelegea violența, nu înțelegea de ce această supărare și această violență se întorceau împotriva ei. Hortense se lăsă să cadă pe pat alături de ea, lăsând o distanță, astfel încât Joséphine să n-o atingă.

— Când tata era în șomaj… când se târa prin casă… tu îți luai aerele de călugăriță bună, aerele tale dulcege, ca să ne faci să credem că totul mergea foarte bine, că tata era „în căutare de lucru”, că nu era grav, că viața avea să fie din nou la fel ca înainte… Încercai să ne convingi de asta, ai încercat să-l convingi și pe el.

— Ce voiai să fac? Să-l dau afară?

— Trebuia să-l zgâlțâi, să-i bagi realitatea sub nas, nu să-l legeni cu iluzii! Dar tu, tu erai acolo, mereu gata de bla-bla-bla… să spui orice! Mereu gata să rezolvi totul cu niște minciuni.

— Pe mine mă consideri vinovată de asta, Hortense?

— Da. Te acuz de aerele tale amabile, blânde, total alăturea cu drumul! De generozitatea ta de doi bani, de drăgălășenia ta cretină! Te consider vinovată, mamă, n-ai idee cât de vinovată te consider! Viața este atât de grea, atât de grea, și tu ești aici ca să șuții contrariul, să faci în așa fel încât toată lumea să se iubească, toată lumea să se înțeleagă, toată lumea să se asculte. Dar toate astea sunt niște tâmpenii! Oamenii se sfâșie, nu se iubesc! Sau te iubesc când le dai ceva de mâncare! N-ai înțeles nimic. Stai acolo ca o idioată, să plângi pe balconul tău, să vorbești cu stelele. Crezi că nu te-am auzit niciodată vorbind cu stelele? Îmi venea să-ți fac vânt peste balcon. Probabil că și stelele s-au săturat să te audă bătând câmpii, în genunchi, cu mâinile încrucișate. Cu puloverașul tău de doi bani, cu șorțul, cu părul drept și moale. Și tu, tu te smiorcăiai, tu le cereai ajutorul, credeai că un înger frumos o să coboare din cer și-o să-ți rezolve ție toate problemele. Mi-era milă de tine și în același timp te detestam! Atunci mă duceam la culcare și îmi inventam o mamă mândră, dreaptă, necruțătoare, o mamă curajoasă, frumoasă, frumoasă, îmi spuneam că nu e mama mea acea femeie îngenuncheată pe balcon, acea femeie care se înroșește, smiorcăie, tremură pentru un da sau un nu…

Joséphine o privi cu tandrețe.

— Dă-i drumul, golește-ți sacul, Hortense…

— Te-am detestat când tata a fost în șomaj. De-tes-tat! Mereu să atenuezi șocul, să-l înăbuși, uite, chiar ai început să te îngrași ca să-l amortizezi mai bine! Te făceai pe zi ce trecea mai urâtă, mai bleagă, mai… zero barat, și el, el încerca să scape, încerca să meargă mai departe, își punea hainele elegante, se spăla, se îmbrăca, el încerca, dar tu, tu continuai cu blândețea ta respingătoare, blândețea ta care se prelingea, îl năclăia…

— Nu e ușor, știi, să trăiești cu un bărbat care nu muncește, care e toată ziua acasă…

— Dar nu trebuia să-l dădăcești! Trebuia să-l faci să simtă că încă avea curaj! Tu, tu îl distrugeai cu blândețea ta. Nu e de mirare că se ducea s-o vadă pe Mylène. Cu ea se simțea bărbat. Te-am detestat, mamă, dacă ai ști cât te-am detestat!

— Știu… Mă întrebam doar de ce.

— Și predicile tale nesfârșite despre bani, despre valorile vieții, îmi vine să vărs! În zilele noastre nu există decât o singură valoare, mamă, deschide larg ochii și bagă la cap din prima. Nu mai există decât banul, dacă-l ai, ești cineva, dacă nu, atunci pa… Succes! Și tu, tu n-ai înțeles nimic, absolut nimic! Când tata a plecat, nu știai nici măcar să conduci mașina, îți petreceai serile făcând socoteli, numărându-ți firfiricii, nu mai aveai nimic… Philippe este cel care te-a ajutat cu traducerile, Philippe care are bani, relații. Dacă nu era el, am fi sfârșit unde? Poți să-mi spui?

— Nu există numai banul în viață, Hortense, dar tu ești prea tânără.

— Spui repede că sunt tânără! Pentru că am înțeles mai multe lucruri pe care tu nu le-ai înțeles. Și te-am acuzat și de asta, mă întrebam unde o să ajungem. Nu mă simțeam în siguranță cu tine și îmi spuneam: e încă prea devreme, dar într-o zi o să-mi fac viața mea și o să mă rup de locul ăsta! Nu mă gândeam decât la asta. De altfel mă gândesc mereu la asta, am înțeles că nu trebuie să contez decât pe mine… Tata, dacă eram eu nevasta lui…

— Iată-ne și aici!

— Exact! Aș fi pus punctul pe *i,* i-aș fi spus: termină să visezi și ia ce ți se oferă, nu contează ce, dar începe ceva… L-am iubit atât de mult pe tata! Mi se părea atât de frumos, de elegant, de mândru… și slab în același timp. Îl vedeam târându-se toată ziua în apartamentul ăsta, cu bietele lui preocupări, plantele de pe balcon,

partida de șah, flirtul cu Mylène! Și tu nu vedeai nimic. NIMIC! Te consideram proastă, atât de proastă… Și, în același timp, nu puteam face mare lucru. Mă înnebunea să-l văd așa! Când a găsit slujba aia la Croco Park, mi-am zis c-o să scape. Că găsise o chestie unde putea să-și realizeze visele de grandoare. Crocodilii i-au venit de hac. Atât de mult îl iubeam… El m-a învățat să stau dreaptă, să fiu frumoasă, altfel decât alții, el mă ducea la cumpărături și mă îmbrăca așa de bine, apoi mergeam la un bar de hotel parizian și beam un pahar de șampanie ascultând o orchestră de jazz. Cu el eram unică, eram minunată… El mi-a dat acel mic ceva în plus, acea forță pe care el n-o avea. Mi-a dat-o mie, n-a știut s-o aibă pentru el. Nu avea forță. Era slab, delicat, un băiețel, dar pentru mine era minunat!

— Te-a iubit la nebunie, Hortense. Sunt martoră. Uneori chiar eram geloasă pe această legătură dintre voi. Mă simțeam dată deoparte, împreună cu Zoé. N-a privit-o niciodată pe Zoé cum te privea pe tine.

— La sfârșit nu se mai suporta pe sine. Bea, se neglija, credea că nu-l văd, dar eu vedeam tot! Nu mai suporta ce ajunsese: un eșec ambulant. Chiar în vara asta a avut momente când era jalnic. Prin urmare, e mai bine așa!

Stătea foarte dreaptă, la marginea patului. Joséphine rămânea la distanță, lăsând-o să-și verse toată supărarea cum putea.

Dintr-odată se întoarse cu fața la maică-sa.

— Dar nu se pune problema, NU SE PUNE PROBLEMA, înțelegi clar, să retrăim ce am cunoscut când era el în șomaj. Nu mai vreau să trăiesc asta niciodată! Îți dădea bani?

— O, știi…

— Îți dădea bani sau nu?

— Nu.

— Deci putem trăi fără el?

— Da.

„Cu condiția să încaseze banii de pe carte”, gândi Hortense privindu-și mama. „Nu e sigur că o s-o facă, că e în stare să-și revendice drepturile”.

— N-o să ajungem din nou sărace?

— Nu, scumpa mea, n-o să ajungem din nou sărace, îți promit. Mă simt în stare să mă lupt pentru voi două. Întotdeauna am avut puterea asta. Niciodată pentru mine, dar pentru voi, da.

Hortense îi aruncă o privire plină de îndoială.

— Nu trebuie ca Zoé să știe, asta e sigur. Nu trebuie ca Zoé să știe… Zoé nu e ca mine. Va trebui să-i dai vestea cu blândețe. Dar asta te las pe tine s-o faci, e sectorul tău…

Rămase mult timp încremenită în supărarea și furia ei. În cele din urmă, Joséphine zise:

— O să-i spun treptat, trebuie să învețe să trăiască fără el.

— Trăia deja fără el, replică Hortense, apoi îi semnală încheierea discuției: Știi, mai trebuie să repet și pentru bac.

Joséphine părăsi camera fără să spună nimic și se întoarse în bucătărie, unde o așteptau Mylène, Gary și Zoé.

— Mylène poate rămâne la cină cu noi? Spune da, mami, spune da…

— Cred că trebuie să mă întorc la hotel, spuse Mylène sărutând-o pe Zoé pe păr. Cu toții suntem obosiți, și mâine am o zi grea…

Îi mulțumi lui Joséphine, apoi o sărută pe Zoé. Părea tulburată. Le privi pentru ultima oară, spunându-și: „Probabil că n-o să le mai văd niciodată, niciodată”.

∵

La începutul lui iunie, Hortense și Gary susținură probele de bacalaureat.

Joséphine se trezise foarte devreme ca să le pregătească micul dejun. O întrebă pe Hortense dacă voia să vină cu ea, însă fata îi răspunse că nu, asta i-ar fi scăzut moralul. Hortense se întoarse în prima zi mulțumită, în a doua zi la fel, și

săptămâna trecu fără să tremure sau să se îngrijoreze. Gary era mai indiferent, dar nu părea să-și facă griji. Trebuia să aștepte ziua de 4 iulie ca să afle rezultatele.

Shirley nu veni să-și încurajeze băiatul. Hotărâse să se mute la Londra și căuta un apartament. Suna în fiecare seară. Cum se terminară examenele, Gary plecă la ea.

Zoé promovă cu felicitări în clasa superioară, la fel și Alexandre. Philippe îi luă pe amândoi să călărească la Évian. Joséphine îl văzu în ziua plecării, pe peronul din gară, și emoția pe care o citi pe fața lui o tulbură. Philippe îi luă mâna și o întrebă: „Ești bine?" Ea pricepu: „Ești tot îndrăgostită?" Și răspunse afirmativ. El îi sărută mâna și șopti: *„Forget me not!"*

Ea simți o poftă irepresibilă să-l sărute.

Zoé nu mai ceruse noutăți despre tatăl ei.

Hortense o sunase pe ziarista de la *Gala* și obținuse un stagiu de trei săptămâni ca asistentă de fotograf. Pleca la lucru în fiecare dimineață, înjurând transportul în comun care-i mânca tot timpul:

— Când o să ne mutăm? Acum că Shirley nu mai este aici, ce mai așteptăm ca să ne stabilim în Paris?

Joséphine se gândea din ce în ce mai mult la asta. Începu să viziteze apartamente din zona Neuilly, astfel ca Zoé să nu-și piardă toți prietenii. Hortense declarase că Neuilly îi convenea.

— Sunt copaci, metrou și autobuze, oameni bine îmbrăcați și bine crescuți, nu mai am impresia că trăiesc într-o rezervație, oricum o să plec imediat ce am bacul, o să-mi fac viața departe de aici.

Nu mai vorbea despre tatăl ei. De fiecare dată când Joséphine o întreba dacă totul era în regulă, ea ridica din umeri exasperată și replica:

— Ne-am spus totul, mamă, nu?

Acum, că examenele trecuseră, adusese televizorul din pivniță. Voia să se uite la emisiunile

de modă de pe posturile transmise prin cablu. Joséphine făcu abonamentul pe care i-l cerea Hortense, încântată să-și vadă fata preocupată de altceva.

Era într-o duminică pe la jumătatea lui iunie când, singură acasă, pentru că Hortense ieșise în oraș, Joséphine aprinse televizorul. Hortense îi spusese:

— Uită-te pe France 3 în seara asta, s-ar putea să mă zărești… Nu mă rata, nu va dura mult.

Era probabil ora unsprezece și jumătate seara, și Joséphine ciulea urechea la fiecare zgomot de pe scară. Îi dăduse bani să ia un taxi, dar tot nu-i plăcea s-o știe singură noaptea. Singură într-un taxi, singură la periferie, singură în casa scării. Când o însoțea Gary era altceva. „Exagerez, e bine că ne mutăm. La Neuilly e liniște. O să-mi fac mai puține griji când iese seara…”

Privea distrată ecranul, apăsând telecomanda ca să schimbe canalul, întorcându-se pe France 3 ca s-o pândească pe Hortense. Luca îi propusese:

— Pot veni să-ți țin de urât dacă vrei, o să-mi facă plăcere!

Dar nu voia ca Hortense s-o vadă în compania amantului ei. Nu reușea încă să amestece cele două vieți. Viața cu Luca și cea cu fetele.

Când schimbă canalul avu impresia c-o zări pe Hortense. Se ridică. Era Hortense. Interviul abia începuse. Fata ei era superbă, naturală. Părea foarte relaxată. O machiaseră, o coafaseră, așa că părea mai matură. Joséphine scoase un strigăt de admirație. Semăna cu Ava Gardner. Moderatorul o prezentă, îi spuse vârsta, spuse că tocmai dăduse bacul…

— A mers bine?

— Așa cred. Da, spuse Hortense, cu ochii strălucitori.

— Și ce vrei să faci mai departe?

„Iată-ne și aici”, gândi Joséphine. „O să spună că dorește să facă modă, o să amintească de

studiile de anul viitor din Anglia, o să întrebe dacă un designer n-ar fi interesat de talentul ei. E mult mai îndrăzneață decât mine. Este atât de eficientă, de precisă. Știe exact ce vrea și nu se încurcă în false aparențe". Își ascultă fiica vorbind despre dorința ei de a se lansa în lumea atât de închisă a modei. Avu grijă să sublinieze că pleca în octombrie să studieze la Londra, dar dacă un stilist parizian voia s-o ia ca stagiară în iulie, august, septembrie ar fi fost încântată.

— N-ați venit numai pentru asta, o întrerupse moderatorul pe un ton sec.

Era chiar cel care o tunsese pe Iris. Dintr-odată Joséphine avu o bănuială îngrozitoare.

— Nu. Am venit să fac o dezvăluire pe tema unei cărți, rosti clar Hortense. O carte care s-a bucurat de un foarte mare succes de curând, *O regină atât de smerită*...

— Și după părerea ta cartea asta n-ar fi scrisă de presupusa autoare, Iris Dupin, ci de mama ta…

— Exact. O să vă dovedesc arătându-vă computerul mamei, în care se află toate versiunile succesive ale cărții…

„De asta nu l-am mai găsit dimineață! L-am căutat peste tot. Până la urmă mi-am zis că l-am uitat la Luca…"

— Și trebuie să adaug, continuă moderatorul, că înainte de emisiune am chemat un executor judecătoresc care a constatat că în computer erau diferitele variante ale manuscrisului, confirmând că lucrarea aparține mamei tale, doamna Joséphine Cortès, cercetătoare la CNRS…

— Specialistă în secolul al XII-lea, care este exact perioada tratată în carte…

— Deci cartea n-ar fi fost scrisă de mătușa ta, căci trebuie să spunem că Iris Dupin este mătușa ta, ci de mama ta?

— Da, afirmă Hortense pe un ton hotărât, cu ochii fixați pe cameră.

— Știi că asta va stârni un scandal îngrozitor?

— Da.

— Îți iubești mult mătușa…

— Da.

— Și cu toate astea îți asumi riscul de a o distruge și de a-i distruge viața…

— Da.

Calmul ei nu era de fațadă. Hortense răspundea fără să șovăie, fără să roșească, fără să se bâlbâie.

— Și de ce faci asta?

— Pentru că mama ne-a crescut singură, pe sora mea și pe mine, pentru că nu avem mulți bani, pentru că se spetește cu munca și n-aș vrea ca drepturile de autor aferente cărții să nu-i revină ei.

— Faci asta numai pentru bani?

— În primul rând pentru a-i face dreptate mamei. Și pentru bani, apoi. Mătușa mea, Iris Dupin, a făcut-o ca să se distreze, cu siguranță nu se aștepta ca această carte să aibă un asemenea succes, mi se pare drept să-i dai Cezarului ce este al Cezarului…

— Când vorbești de succesul acestei cărți ne poți da cifre?

— Categoric. Cinci sute de mii de exemplare vândute până astăzi, patruzeci și șase de traduceri și drepturile filmului cumpărate de Martin Scorsese…

— Vă considerați lezate?

— E ca un bilet la Loto pe care mama l-ar fi cumpărat și mătușa l-ar fi încasat… Un bilet de Loto îl cumperi în treizeci de secunde, în timp ce pentru carte mama a muncit un an, și reprezintă ani și ani de studii! Mi se pare drept să fie recompensată…

— De fapt, zise moderatorul, ai venit însoțită de un avocat, maestrul Gaspard, care apără interesele multor staruri din show-biz, printre care Mick Jagger. Maestre Gaspard, spuneți-ne, ce se poate face într-un asemenea caz?

Avocatul se lansă într-o lungă tiradă despre plagiat, munca la negru, diferitele cazuri de

procese pe care le cunoștea, în care pledase. Hortense îl asculta dreaptă, cu privirea fixată mereu pe cameră. Purta o cămașă Lacoste verde, care îi scotea în evidență ochii, reflexele arămii ale părului lung, și privirea lui Joséphine căzu pe micul crocodil care-i împodobea pieptul.

Când avocatul își termină discursul, moderatorul îi dădu cuvântul lui Hortense, care încheie evocând carierea strălucită a mamei sale la CNRS, cercetările legate de secolul al XII-lea, modestia ei stânjenitoare care o înnebunea de furie pe propria-i fiică.

— Știți, când ești copil, și eram încă un copil, nu e mult de-atunci, ai nevoie să-ți admiri părinții, să crezi că sunt puternici, cei mai puternici. Părinți sunt niște metereze care te apără de lume. Nu vrei să știi că sunt slabi, dezorientați, șovăielnici. Nu vrei nici măcar să știi că au probleme. Ai nevoie să te simți în siguranță lângă ei. Eu întotdeauna am avut sentimentul că mama nu era destul de puternică să se facă respectată, că toată viața ei a fost dominată. Asta am vrut să fac în seara asta: s-o apăr împotriva voinței sale, s-o pun la adăpost, să nu mai ducă niciodată lipsă de nimic, să nu-și mai bată capul întrebându-se cum o să plătească apartamentul, impozitele, studiile noastre, mâncarea de zi cu zi… Astăzi, dacă am dat secretul în vileag, am făcut-o doar ca s-o protejez pe mama.

Sala întreagă izbucni în aplauze.

Joséphine se uita fix la ecran, cu gura căscată de uimire.

Moderatorul zâmbi și întorcându-se încă o dată spre cameră, i se adresă lui Joséphine, felicitând-o că are o fiică așa de puternică, atât de lucidă.

Apoi, ca o glumă, adăugă:

— Și de ce nu-i spui „te iubesc” când sunteți față în față? Ar fi mult mai simplu decât să i-o spui la televiziune. Pentru că, în definitiv, toată

intervenția ta de seara asta a fost o declarație de iubire…

O clipă, Hortense păru că ezită, apoi își reveni.

— Nu pot. Când sunt față în față cu mama nu reușesc. E mai tare decât mine.

— Și totuși o iubești?

Urmă un moment de liniște. Hortense strânse pumnii puși pe masă, lăsă ochii și rosti încet:

— Nu știu, e complicat. Suntem atât de diferite… Apoi se răzgândi, se îndreptă și, ridicând o șuviță grea de păr, continuă: Sunt mai ales furioasă pe ea, pe toată copilăria pe care n-am avut-o, acea copilărie pe care mi-a furat-o!

Moderatorul o felicită pentru curaj, îi mulțumi că a venit, îi mulțumi avocatului și-l prezentă pe următorul invitat. Hortense se ridică și părăsi platoul de televiziune în aplauze.

Joséphine rămase un moment nemișcată. Acum, toată lumea știa. Se simțea ușurată. Devenea din nou stăpână pe viața ei. Nu mai trebuia să mintă, să se ascundă. Avea să poată scrie. În numele ei. Asta o speria puțin, dar acum nu mai avea niciun motiv să nu încerce. „Nu pentru că lucrurile sunt grele nu îndrăznim, ci pentru că nu îndrăznim lucrurile sunt grele”. Bătrânul Seneca o spusese. Era primul citat pe care-l copiase când își începuse studiile.

Era momentul să-și ia curaj… „Și iată”, își spuse, „o să îndrăznesc. Datorită lui Hortense. Fiica mea m-a ajutat să reușesc. Fiica mea, străina pe care nu reușesc s-o înțeleg, mă obligă să mă depășesc.

Fiica mea care nu respectă nici iubirea, nici tandrețea, nici generozitatea, fiica mea care abordează viața cu un cuțit între dinți îmi face un dar pe care nimeni nu mi l-a făcut niciodată: mă privește, mă cântărește și-mi spune: «Haide, reia-ți numele, scrie, poți s-o faci! Ține-te dreaptă și grăbește-te!» Dacă e așa”, bâigui Joséphine, „mă iubește, mă iubește. În felul ei, dar mă iubește…”

Fiica ei avea să se întoarcă, aveau să se afle față în față. Nu trebuia să plângă, nici s-o îmbrățișeze. Era încă prea devreme, o simțea. O apărase la televizor, în fața întregii lumi. Îi redase ceea ce-i aparținea. „Asta înseamnă că totuși mă iubește puțin?”

Rămase jos un lung moment, gândindu-se la purtarea pe care trebuia s-o adopte. Minutele treceau, Hortense urma să se întoarcă. Auzea cheia răsucindu-se în ușă, îi auzea primele cuvinte – „Ești încă în picioare, nu te-ai culcat, ți-ai făcut griji pentru mine? Biata mea mamă! Atunci, cum ți s-a părut? Am fost frumoasă? Interesantă? Trebuia s-o spun, te lăsai iar trasă pe sfoară… M-am săturat să fii păcălită!” Avea să se închidă apoi în camera ei.

Treptat, pe Joséphine o cuprindea descurajarea.

Împinse ușa de la balcon și se sprijini de balustradă. Plantele verzi muriseră de multă vreme, uitase să scoată ghivecele. Tijele galbene și negre se înălțau ca niște bucăți de lemn arse, frunzele moarte formau un terci scârbos la baza lor. „E tot ce mai rămâne din Antoine”, oftă ea atingându-le cu mâna. „Îi plăcea atât de mult să se ocupe de plante. Camelia albă… Petrecea ore întregi. Doza îngrășământul, punea suporturi, stropea cu apă minerală. Îmi spunea numele lor în latină, îmi spunea datele de înflorire, îmi explica cum să le butășesc. Când a plecat mi-a cerut să mă ocup de ele. Au murit”.

Se îndreptă și văzu stele pe cer. Se gândi la tatăl ei, începu să vorbească glas tare.

— Ea nu înțelege, e tânără, încă nu s-a lovit de viață. Crede că știe totul, mă judecă… La vârsta ei, e normal. Ar prefera s-o aibă ca mamă pe Iris! Dar ce are Iris în plus față de mine? E frumoasă, e foarte frumoasă, pentru ea viața este ușoară… Aceasta e mica diferență pe care o vede fiica mea. Nu vede decât asta! Acest mic plus care este nedrept, pe care îl primim la naștere, nu știm de ce,

și care ne ușurează întreaga viață! Dar tandrețea, iubirea pe care i-o port de când s-a născut… N-o vede. Totuși, din ea e modelată! Iubirea asta pe care i-am dat-o de când era un boț de carne, iubirea asta care mă făcea să mă trezesc noaptea când visa urât, care îmi strângea stomacul când se întorcea tristă de la școală, când i se vorbise urât, când fusese privită cu ostilitate! Voiam să iau eu toate aceste suferințe, astfel ca ea să nu mai fie supărată, să zboare înainte, nepăsătoare și ușoară… Mi-aș fi dat viața pentru ea. O făceam cu stângăcie, dar pentru că o iubeam. Suntem întotdeauna stângaci când iubim. Îi sufocăm cu iubirea noastră… Nu știm cum s-o facem. Hortense crede că banii pot totul, că banii dau totul, dar nu banii mă făceau să fiu prezentă pentru ea când se întorcea de la școală, în fiecare zi, când îi făceam gustarea, când îi pregăteam cina, când îi aranjam lucrurile pentru a doua zi ca să fie cea mai frumoasă, când mă lipseam de totul pentru ca ea să aibă cele mai frumoase cărți, cei mai frumoși pantofi, o friptură bună în farfurie… când mă eclipsam ca să-i las ei tot locul. Nu banul este cel care oferă aceste atenții. E iubirea. Iubirea se revarsă asupra unui copil și-i dă putere. Iubirea care nu se socotește, care nu se măsoară, care nu se concretizează în cifre… Dar ea nu știe. Este încă prea mică, o să înțeleagă într-o zi… Faceți în așa fel încât să înțeleagă și să-mi regăsesc, să-mi regăsesc fetița! O iubesc atât de mult, i-aș da toate cărțile din lume, toți bărbații din lume, toți banii din lume ca să-mi spună într-o zi: „Mamă, te iubesc, ești mămica mea scumpă”… Vă implor, stele, faceți să-mi înțeleagă iubirea ce i-o port, să nu mă mai disprețuiască. Pentru voi nu e greu să faceți asta. Vedeți bine toată iubirea ce-o port în suflet, așa că ea de ce n-o vede? De ce?

Își lăsă capul să-i cadă între mâini și rămase acolo, aplecată pe balcon, rugându-se din răsputeri

ca stelele s-o audă, ca steluța din capătul Ursei Mari să înceapă să scânteieze.

— Și tu, tată… Cât timp mi-a trebuit ca să înțeleg că m-ai iubit, că nu eram foarte singură, că-mi luam puterea de la tine, de la iubirea ta pentru mine? N-am știut-o când încă erai aici, n-am putut să ți-o spun. Abia mai târziu am înțeles… foarte târziu… Îți cer doar ca ea să înțeleagă într-o zi… Nu prea târziu pentru că, vezi tu, sufăr prea mult când mă respinge. Îmi face rău de fiecare dată, nu m-am obișnuit cu asta…

Atunci simți o atingere pe umăr.

Crezu că era efectul vântului, o frunză căzută de pe balconul de sus, trimisă de stele ca s-o încurajeze.

Era Hortense. N-o auzise intrând. Hortense, în picioare, în spatele ei. Se îndreptă, o zări, îi adresă un zâmbet spăsit.

— Mă uitam la plantele tatei… Au murit de mult. Am uitat să mă ocup de ele. Ar fi trebuit să le acord atenție, erau atât de importante pentru el.

— Termină, mamă, termină, spuse Hortense cu voce blândă și joasă. Nu te scuza. O să plantezi altele… Haide, vino. Du-te să te culci, ești obosită… Și eu la fel. Nu credeam că este atât de obositor să vorbești așa cum am făcut-o în seara asta. M-ai ascultat?

Joséphine confirmă printr-un gest.

— Și…? o iscodi Hortense.

Pe drumul de întoarcere, în taxi, se gândise la mama ei, la ideea pe care și-o făcea despre mama ei, la felul în care vorbise în fața tuturor acelor oameni pe care nu-i cunoștea. Brusc, Joséphine devenise un personaj. O necunoscută pe care o privea din afară. Joséphine Cortès. O femeie care se lupta. „Ea este cea care a scris cartea, singură, pe ascuns, pentru că avea nevoie de bani pentru noi, nu pentru ea… N-ar fi făcut-o numai pentru ea”. În taxiul care trecea pe sub luminile chioare ale lămpilor stradale, o văzuse ca și cum n-o

cunoștea, ca și cum i se povestea istoria unei necunoscute. Văzuse tot ce făcea mama ei pentru ea. Devenea o evidență care creștea pe măsură ce se apropia de casă.

Și apoi intrase, o auzise vorbind singură, îi înțelesese renunțarea, dezamăgirea.

— M-ai apărat, Hortense, m-ai apărat… Sunt fericită, atât de fericită… dacă ai ști!

Se întoarseră în salon. Hortense își susținea mama. Joséphine își simțea picioarele înmuindu-se sub ea. Îi era frig, tremura. Se opri și exclamă:

— Nu cred că o să pot dormi! Sunt prea agitată… Facem o cafeluță?

— Sigur asta o să ne trezească!

— Tu m-ai trezit… Tu m-ai trezit, sunt fericită! Dacă ai ști… Mă repet, dar…

Hortense o întrerupse, îi luă mâna și o întrebă:

— Te-ai gândit la viitoarea ta carte?

virtual-project.eu

violin

{1} Centre național de recherche scientifique – cel mai mare organism public francez dedicat cercetării științifice (n.red.).

{2} *La Ballade en vieil langage françoys,* poem în care François Villon reia tema *tempus fugit*: „D'un soufflé emporté de cette vie: / Autant en emporte le vent". În franceză, titlul romanului lui Margaret Mitchell, *Gone with the Wind,* a fost tradus *Autant en emporte le vent* (n.tr.).

{3} „Baladă cu același tâlc", trad. Dan Dănilă, în François Villon, *Balade,* Ed. Hermann, Sibiu, 1997 (n.red.).

{4} Cuvântul *ban* desemna în Evul Mediu, în sens mai larg, totalitatea vasalilor direcți sau indirecți pe care suzeranul îi putea convoca sub arme. Din cuvântul *ban* derivă și *banalités,* semnificând diferitele obligații pe care țăranii le datorau seniorului în schimbul folosirii diferitelor lui utilaje (moară, cuptor, teasc etc.) (n.tr.).

{5} În sistemul francez, nota maximă este 20 (n.red.).

{6} Jean-Michel Maupoix, *Du lyrisme*, Éditions José Corti (n.a.).

{7} Referire la fabula *La laitière et le pot de lait* de Jean de La Fontaine (n.red.).

{8} *Fin' amor*, expresie din Evul Mediu care desemnează iubirea curtenească, presupunând respectarea și cinstirea partenerului, în scopul comun de a atinge bucuria și fericirea (n.tr.).

{9} În franceză, expresia *casser sa pipe* înseamnă „a muri" (n.red.).

{10} Bernadette Soubirous (1844-1879), canonizată în 1933, a descris multiple apariții ale Fecioarei Maria în peștera de la Lourdes, devenită loc de pelerinaj (n.tr.).

{11} Raymond Poulidor (n. 1936) – ciclist francez extrem de popular, în pofida statutului său de „veșnic al doilea" în Turul Franței (n.tr.).

Table of Contents

PARTEA ÎNTÂI
PARTEA A DOUA
PARTEA A TREIA
PARTEA A PATRA
PARTEA A CINCEA

Table of Contents

PARTEA ÎNTÂI 3
PARTEA A DOUA 89
PARTEA A TREIA 244
PARTEA A PATRA 409
PARTEA A CINCEA 505